

skupščina
socialistične
republike
slovenije

sejni zapiski

seje
od 1. IV. 1977
do 31. V. 1977

14

ljubljana 1978

**skupščina
socialistične
republike
slovenije**

sejni zapiski

**seje
od 1. IV. 1977
do 31. V. 1977**

ljubljana 1978

It-S: 19/14 I

Sekretariat Skupšćine SRN
dokumentacija

Lm. it. 130/78

zbor združenega dela

44. seja

(20. aprila 1977)

Predsedoval: Štefan Nemeč,
predsednik Zbora združenega dela

Začetek seje ob 9.05.

Predsednik Štefan Nemeč: Tovarišice in tovariši! Pričenjam 44. sejo Zbora združenega dela, ki sem jo sklical na podlagi 365. člena ustave SR Slovenije in prvega odstavka 79. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije. V smislu določil poslovnika Zbora združenega dela bomo najprej izvolili Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja za današnjo sejo zbora in verificirali pooblastila.

Predlagam, da v Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja izvolimo naslednje delegate: za predsednika Erno Vrabič, za člana Antona Babiča in Iztoka Vivoda.

Ali so omenjeni tovariši in tovarišice navzoči? (Da.) Ali želi kdo o tem predlogu razpravljati? Ugotavljam, da nihče ne želi razpravljati.

Prehajamo na glasovanje. Glasovali bomo javno, z dvigom roke. Kdor je za predlog, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da so bili v Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja za 44. sejo zbora izvoljeni: Erna Vrabič, Anton Babič in Iztok Vivod.

Prosim predsednika in člane Komisije, da pregledajo pooblastila delegatov oziroma poročilo, ki ga je pripravila strokovna služba, ter nato poročajo zboru.

Na današnjo sejo zbora so bili povabljeni predstavniki Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, Republiške konference SZDL Slovenije, Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije, Gospodarske zbornice Slovenije, Vrhovnega sodišča SR Slovenije, Javnega tožilstva SR Slovenije, Sodišča združenega dela SR Slovenije, družbenega pravobranilca samoupravljanja SR Slovenije, Zdravstvene skupnosti Slovenije, Izobraževalne skupnosti Slovenije, Narodne banke Slovenije, Službe družbenega knjigovodstva v SR Sloveniji, Loterijskega zavoda

Slovenije, Iniciativnega odbora za ustanovitev Posebne izobraževalne skupnosti za vzgojo kadrov v gostinstvu in turizmu pri Gospodarski zbornici Slovenije, Posebne izobraževalne skupnosti za usnjarsko in usnjarsko-predelovalno stroko in Zakonodajno-pravne komisije Skupščine SR Slovenije.

Na sejo zbornice so bili povabljeni tudi predstavniki odborov Zbornice združenega dela, člani delegacije Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ in delegati iz SR Slovenije v Zveznem zboru Skupščine SFRJ. Vse najlepše pozdravljam in vabim k sodelovanju.

Delegat prosim, da bi vsi tisti, ki nameravajo postaviti delegatsko vprašanje, če je le mogoče, že v pisni obliki predložili vprašanja meni ali tovarišu sekretarju. Tako bi na začetku seje o vprašanih lahko obvestili predstavnike Izvršnega sveta, da bi se lahko pripravili in eventualno odgovarjali že na današnji seji.

Delegati imajo v smislu 212. člena ustave SR Slovenije in 12. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije pravico govoriti v jeziku svojega naroda. Zato vprašujem, ali želi kdo razpravljati v madžarskem in italijanskem jeziku!

Ugotavljam, da se ni nihče prijavil, da bi razpravjal v madžarskem ali italijanskem jeziku.

Prosim predsednico, da poda poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja.

Erna Vrabič: Tovarišice in tovariši delegati!

Poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja Zbornice združenega dela SR Slovenije za 44. sejo dne 20. 4. 1977.

Zbor združenega dela šteje 150 delegatov. Za današnjo sejo je predložilo delegatska pooblastila 146 delegatov, in sicer: z gospodarskega področja 87 delegatov, s prosvetnokulturnega področja 18 delegatov, s socialno-zdravstvenega področja 13 delegatov, iz kmetijske dejavnosti 17 delegatov, iz obrtne in podobnih dejavnosti 5 delegatov, iz delovnih skupnosti državnih organov, družbenopolitičnih organizacij in društev ter drugih delovnih skupnosti 5 delegatov, iz delegacije aktivnih vojaških oseb in civilnih oseb v službi v oboroženih silah SFRJ 1 delegat.

Na današnji seji niso prisotni delegati z naslednjih področij oziroma okolišev: z gospodarskega področja za 13., 20. in 31. okoliš po 1 delegat, skupaj 3. delegati; iz kmetijske dejavnosti za 4. okoliš 1 delegat. Skupno so torej odsotni 4 delegati.

Komisija je pregledala vsa predložena pooblastila in ugotovila, da so vsa pooblastila v skladu z zakoni in ustavo SR Slovenije ter predlaga, da Zbor združenega dela vsa predložena pooblastila verificira.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Želi kdo razpravljati o poročilu? Ker ne želi nihče, prehajamo na glasovanje. O poročilu bomo glasovali javno in v celoti, ker ni nobeno pooblastilo sporno.

Kdor je za poročilo, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Hvala lepa. Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno potrdil poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja in s tem verificiral pooblastila delegatov za 44. sejo Zbornice združenega dela.

Ugotavljam, da zbor lahko veljavno odloča, ker je na seji navzočih večina delegatov.

Prehajamo na 1. točko dnevnega reda, na določitev dnevnega reda.

Z dopisom z dne 5. 4. 1977 sem razširil dnevni red današnje seje z zaključnim računom Narodne banke Jugoslavije za leto 1976.

Glede na navedeno predlagam v smislu 24. člena poslovnika Zbora združenega dela naslednji dnevni red:

1. določitev dnevnega reda 44. seje Zbora združenega dela,
2. odobritev zapisnika 43. seje Zbora združenega dela,
3. delovanje sodišč združenega dela v SR Sloveniji pri uresničevanju varstva samoupravnih pravic in zakonitosti v letu 1976,
4. poročilo družbenega pravobranilca samoupravljanja SR Slovenije,
5. predlog zakona o samoupravnih sodiščih,
6. predlog zakona o rednih sodiščih,
7. predlog zakona o javnem tožilstvu,
8. predlog zakona o zdravstvenih ukrepih pri uresničevanju pravice do svobodnega odločanja o rojstvu otrok;
9. predlog zakona o dopolnitvi 60. člena obrtnega zakona,
10. samoupravni sporazum o ustanovitvi Posebne izobraževalne skupnosti za izobraževanje in vzgojo delavcev gostinskih in turističnih poklicev,
11. samoupravni sporazum o ustanovitvi Posebne izobraževalne skupnosti za usnjarsko in usnjarsko-predelovalno stroko,
12. predlog za spremembo 18. člena zakona o gospodarjenju s stanovanjskimi hišami v družbeni lastnini,
13. zaključni račun Narodne banke Jugoslavije za leto 1976,
14. finančni načrt Narodne banke Jugoslavije za leto 1977,
15. zaključni račun prihodkov in izdatkov Narodne banke Slovenije za leto 1976,
16. finančni načrt prihodkov in izdatkov Narodne banke Slovenije za leto 1977,
17. poročilo o delu Službe družbenega knjigovodstva v SR Sloveniji za leto 1976,
18. predlog programa dela Službe družbenega knjigovodstva v SR Sloveniji za leto 1977,
19. predlog razdelitve presežka dohodkov po zaključnem računu za leto 1976, ki pripada organizacijam iz 15. člena zakona o Loterijskem zavodu Slovenije,
20. osnutek zakona o določitvi skupnega zneska sredstev za financiranje programa graditve in modernizacije tehnične baze Radia Jugoslavije od leta 1976 do leta 1980,
21. volitve in imenovanja,
22. vprašanja delegatov.

Ima kdo kakšno pripombo k predlaganemu dnevnemu redu? (Ni pripomb.) Kdor je za predlagani dnevni red, naj prosim glasuje! (133 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je dnevni red soglasno sprejet.

Prehajam na 2. točko dnevnega reda, to je na odobritev zapisnika 43. seje Zbora združenega dela.

Zapisnik 43. seje Zbora združenega dela smo prejeli. Ima kdo kakšno pripombo ali predlog za dopolnitev zapisnika? (Ni pripomb.) Potem ugotavljam, da je zapisnik 43. seje Zbora združenega dela odobren.

Prehajam na 3. točko dnevnega reda, to je na poročilo o delovanju sodišč združenega dela v SR Sloveniji pri uresničevanju varstva samoupravnih pravic in zakonitosti v letu 1976, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložilo v obravnavo Sodišče združenega dela SR Slovenije.

Za svojega predstavnika je sodišče določilo Jožeta Pernuša, predsednika Sodišča združenega dela SR Slovenije. Izvršni svet pa je za svojega predstavnika k tej točki dnevnega reda določil Vlada Tanceta, namestnika republiškega sekretarja za pravosodje, organizacijo uprave in proračun.

Kot gradivo smo z dopisom z dne 25. 3. 1977 prejeli tudi poročilo o aktualnih problemih v zvezi z ustanavljanjem posebnih sodišč združenega dela. Gradivo so obravnavali: Komisija za pravosodje, Odbor za družbenopolitični sistem in Zakonodajno-pravna komisija, ki so dali poročila. Vsa poročila smo prejeli.

Z dopisom z dne 25. 3. 1977 smo prejeli tudi mnenje Izvršnega sveta SR Slovenije. Ali želi tovariš Pernuš še kaj ustno dodati k pismenemu poročilu? (Da.) Prosim!

Jože Pernuš: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Sodišče združenega dela SR Slovenije je v skladu s programom Skupščine SR Slovenije sestavilo poročilo o delovanju splošnih sodišč združenega dela v Sloveniji pri uresničevanju varstva samoupravnih pravic in zakonitosti v letu 1976. Poročilo na kratko opozarja na nekatera še vedno nerešena organizacijska vprašanja ter s prikazom statističnih podatkov in njihove analize podaja sliko obremenitve in izvršenega dela v splošnih sodiščih združenega dela.

Poleg še vedno obstoječih težav zaradi začasnih rešitev glede poslovnih prostorov v Novem mestu, Kopru, Postojni in Novi Gorici so nastale zaradi povečanja obsega dela nove težave kadrovske narave, zaradi premajhnega števila neprofesionalnih sodnikov v posameznih sodiščih, kakor tudi v zvezi s premajhnim številom strokovnih in administrativnih delavcev.

Pri obsegu izvršenega dela v posameznih sodiščih je treba upoštevati tudi dejstvo, da na primer v največjem sodišču združenega dela, v Ljubljani, skoraj štiri mesece v letu 1976 sploh ni deloval noben profesionalni sodnik, niti ni imelo predsednika, delno zaradi odhoda na drugo delovno mesto, delno pa zaradi bolezni, kar se je nedvomno poznalo pri delu tega sodišča. Tako je treba za leto 1976 ugotoviti, da so še vedno določene kadrovske in materialne težave, ki so zavirale hitro in učinkovito delovanje nekaterih prvostopenjskih splošnih sodišč združenega dela. Obseg novih spornih zadev se je na sodiščih združenega dela v letu 1976 povečal pri prvostopenjskih sodiščih za enkrat, pri Sodišču združenega dela SR Slovenije pa za štirikrat. Čeprav se je tudi storilnost sodišč povečala, še ne moremo biti povsem zadovoljni s hitrostjo postopka pri naših prvostopenjskih sodiščih, temveč moramo odpravljati vse objektivne in subjektivne vzroke, zaradi katerih se postopki zavlačujejo. Hitrost postopka je namreč važen element, da postanejo sodni postopki oziroma odločbe sodišč združenega dela učinkovite pri reševanju spornih vprašanj.

Struktura pripada novih zadev, kakor tudi rešenih zadev pri sodiščih govori o tem, da je bilo največ spornih zadev v letu 1976 s področja delovnih raz-

merij, le malo sporov je bilo s področja konstituiranja temeljnih organizacij združenega dela ali drugih statusnih sporov organizacij združenega dela, sorazmerno malo pa tudi s področja samoupravnih interesnih skupnosti. Majhno število statusnih sporov po našem mnenju ne daje podlage za zaključek, da v praksi ni več neurejenih statusnih vprašanj, temveč kaže, da se notranje prestrukturiranje organizacij združenega dela po ustavnih načelih le počasi in formalno odvija. Verjetno so v več primerih čakali na sprejem zakona o združenem delu in tako odlagali izpolnitev ustavne obveznosti. Pri posameznih spornih zadevah je namreč opaziti, da je še vedno velika koncentracija odločanja vodilnih in vodstvenih struktur v delovnih organizacijah, tudi v tistih zadevah, o katerih bi morali odločati delavci v temeljnih organizacijah združenega dela.

Tudi pri sorazmerno majhnem številu sporov v samoupravnih interesnih skupnostih je opaziti, da ti spori niso izhajali iz razmerij v svobodni menjavi dela, temveč predvsem iz individualnih pravic posameznih delavcev na podlagi zakonskih določil ali somoupravnega splošnega akta. Največ sporov je bilo iz zdravstvenega zavarovanja, glede vplačila nadomestil za čas odsotnosti z dela, glede nadomestila za čas nezaposlenosti in pri dodeljevanju solidarnostnih stanovanj.

Največ spornih zadev so sprožili posamezni delavci v zvezi z delovnimi razmerji delavcev v organizacijah združenega dela in v drugih samoupravnih organizacijah. Še vedno prevladujejo spori glede delovnega razmerja v določeni organizaciji združenega dela, osebnih dohodkov delavcev, premestitev na drugo delovno mesto, izvedbo natečaja za drugo delovno mesto in podobna statusna vprašanja delavcev.

Na ta vprašanja se je nanašalo okoli 70 % vseh delovnih sporov, ostalih 30 % pa predstavljajo spori glede pravic, ki jih ima delavec v posameznih delovnih organizacijah združenega dela na podlagi zakona ali samoupravnih splošnih aktov. To so spori o dodeljevanju stanovanj in kreditov za stanovanjsko gradnjo v okviru organizacij združenega dela, o jubilejnih nagradah in odpravnini, o povrnitvi potnih stroškov, o pravici do strokovnega izobraževanja, o štipendijah, o povrnitvi škode in drugih pravicah ter dolžnostih, ki so določene s samoupravnimi splošnimi akti. V okoli 70 % spornih zadev so delavci s svojimi stališči in zahtevki uspeli pred sodišči združenega dela. Vzroki za delovne spore so v nedorečenosti ali v drugih slabostih samoupravnih splošnih aktov, v različni interpretaciji zakonskih določil in nasprotujoči si oceni dejanskega stanja, v samovolji posameznikov, predvsem iz vrst vodilnih delavcev, v obstoju nasprotujočih si skupin delavcev v organizaciji združenega dela in podobnem.

Podrobnejši podatki o spornih zadevah in o stališčih sodišč Združenega dela pri reševanju posameznih vrst sporov so navedeni v IV. poglavju našega poročila. Iz teh podatkov je razvidno, da so se sodišča združenega dela uveljavila v praksi, kar kaže tako povečano število sprejetih novih predlogov v letu 1976, ki prekoračujejo predvidevanja, kakor tudi vsebina in načini razreševanja spornih zadev. Sodišča so skušala spore predvsem meritorno razrešiti in s tem usmeriti delovanje organov v samoupravnih organizacijah v pravilno, zakonito smer, kar naj ne bi vplivalo le na rešitve v konkretnem primeru temveč tudi v drugih podobnih primerih.

Sodišča so s svojimi postopki in delovanjem utrjevala zakonitost v najširšem smislu besede, prispevala so k večjemu spoštovanju v samoupravnih sporazumih in v drugih splošnih samoupravnih aktih določenih pravic in dolž-

nosti. Ob tem se mora za leto 1976 ugotoviti, da je veliko primerov slabosti samoupravnega urejanja odnosov v organizacijah združenega dela.

Ugotovitve sodišč združenega dela, da v nekaterih primerih organizacije združenega dela določenih odnosov sploh niso uredile s samoupravnimi splošnimi akti ali da so posamezne njihove določbe neskladne z zakonitimi določili oziroma da niso bile sprejete po zakonitem postopku in da se samoupravni splošni akti v praksi zavestno kršijo, kažejo na še vedno aktualna stališča zborov Skupščine Socialistične republike Slovenije z dne 31. 3. 1976 glede neuskladenosti in nespoštovanja samoupravnih splošnih aktov in potrebe po popolni afirmaciji samoupravnega urejanja zadev v organizacijah združenega dela.

Ob tem je potrebno posebej poudariti, da v 660. členu zakona o združenem delu določeni dveletni rok pomeni le skrajni rok za uskladitev že obstoječih samoupravnih splošnih aktov z določbami zakona o združenem delu, ne pa podaljšanja rokov za sprejem tistih samoupravnih splošnih aktov, ki bi jih organizacije združenega dela morale že do sedaj sprejeti na podlagi določil zakona ali neposredno na podlagi ustave in tako samoupravno urediti določeno razmerje.

Ker nekatera družbenoekonomska in druga samoupravna razmerja niso urejena v splošnih samoupravnih aktih niti ni mogoče neposredno uporabiti zakonsko ali ustavno normo, pridejo sodišča združenega dela v težak položaj v posameznih spornih zadevah, ker nimajo temeljnega pravnega akta, na podlagi katerega bi razrešila spor. V takem primeru sodišča s svojimi odločbami ali začasnimi ukrepi uredijo določene odnose v organizaciji združenega dela v skladu z načeli ustave in socialistične morale.

Poročilo našega sodišča v II. poglavju tudi opozarja, da vse prepočasi uveljavljamo ustavno intencijo samoupravnega razreševanja sporov prek samoupravnih sodišč. S sprejetjem republiškega zakona o samoupravnih sodiščih, ki je danes na dnevnem redu Skupščine, z odpravljanjem ovir v dosedanji zakonodaji bo treba omogočiti praktično izvedbo samoupravnega sodstva. Ob tem je treba upoštevati, da je 40. člen zakona o združenem delu izrecno določil, da spore iz družbenoekonomskih in drugih samoupravnih odnosov v organizacijah združenega dela in drugih oblikah združevanja dela in sredstev lahko rešujejo samo samoupravna sodišča, da torej reševanje tovrstnih sporov ni več v pristojnosti rednega sodstva. Zaradi tega je potrebno opredeliti, kateri odnosi so že prešli v samoupravno urejanje, in za razreševanje sporov iz teh odnosov organizirati samoupravna sodišča v obliki posebnih sodišč združenega dela, notranjih arbitraž ali drugih vrst samoupravnih sodišč.

Za vrsto sporov iz samoupravnih razmerij je v zakonu o združenem delu in v zveznem in republiškem zakonu o sodiščih združenega dela določena izključna pristojnost sodišč združenega dela. Ob tem se postavlja vprašanje, ali naj vse te pristojnosti izvršujejo splošna, že ustanovljena sodišča združenega dela, ki so ustanovljena po teritorialnem principu, ali pa naj bodo za spore iz določenih družbenoekonomskih in drugih samoupravnih pravic ustanovljena posebna prvostopenjska sodišča združenega dela. To vprašanje se nujno pojavlja pri reševanju sporov, ki nastajajo v okviru samoupravnih interesnih skupnosti, tako družbenih dejavnosti kot materialne proizvodnje. Naše mnenje je, da bi bilo potrebno širiti mrežo sodišč združenega dela v obliki posebnih sodišč združenega dela, ki jih ustanovljajo samoupravne interesne skupnosti tam, kjer se samoupravno združuje delo in sredstva, torej po funkcionalnem principu.

Zaradi neuskladenosti obstoječih zakonov z določili 40. člena zakona o združenem delu in premajhne aktivnosti za ustanovitev samoupravnih sodišč na področju, kjer ni zakonitih zaprek, rešujejo še danes vrsto spornih zadev in samoupravnih odnosov redna sodišča, bodisi v pravnem ali v pravnospornem postopku, zaradi česar sodišča združenega dela le delno rešujejo spore s področja samoupravnih pravic v samoupravnih interesnih skupnostih.

V našem poročilu na strani 11 ponovno predlagamo, da se v novem republiškem zakonu o delovnih razmerjih na sodiščih združenega dela prenese tudi reševanje sporov iz delovnih razmerij delavcev, ki opravljajo dopolnilno delo pri delovnih ljudeh, ki samostojno opravljajo dejavnost z osebnim delom in delovnimi sredstvi v lasti občanov. Menimo namreč, da tudi pri teh delavcih ne gre več za najemno civilno-pravno razmerje, temveč za posebno obliko združevanja dela v skladu z načeli, ki so uveljavljena z zakonom o združenem delu in ki jih bodo odredili republiški zakoni. Pri tem je treba upoštevati, da se pogodba o zaposlitvi teh delavcev sklepa v skladu s kolektivno pogodbo, ki jo sprejemajo sindikalne organizacije in ustrezna gospodarska zbornica oziroma drugo združenje, v katerem so zastopani delovni ljudje, ki samostojno opravljajo dejavnost. Kolektivna pogodba predstavlja posebno obliko urejanja pravic in obveznosti »delodajalcev« in dopolnilnih delavcev, s katero se, v skladu z republiškim zakonom, zagotovi tem delavcem vsa bistvena zaščita, ki gre delavcu v združenem delu organizacij združenega dela na podlagi zakona o združenem delu. Ustava Socialistične republike Slovenije v 85. členu izrecno določa, da mora biti s kolektivno pogodbo delavcem, ki opravljajo dopolnilno delo, zagotovljena pravica do sredstev za osebne in skupne potrebe in druge pravice, ki jim zagotavljajo materialno in socialno varnost, kakor tudi, da zakon lahko določi, da postane del dohodka, ki je rezultat presežnega dela dopolnilnih delavcev, družbena listnina in se uporablja za razvoj.

V delu sodišč združenega dela v letu 1976 so prišle do izraza tudi nove metode dela, čeprav še ne v zadostni meri. Reševanje sporov v kraju, kjer spori v samoupravnih odnosih nastanejo, usmeritev sodišč, da se sporni odnos razumno razreši v skladu s samoupravnimi splošnimi akti, uporaba začasnih ukrepov, meritorno reševanje spornih zadev in izogibanje formalizmu so novi elementi, ki tudi zahtevajo v skladu z oficialnim načelom vodenja postopka v veliko primerih odstopanje od posameznih določb zakona o pravnem postopku. S tem se uveljavlja v praksi določilo 13. člena zveznega zakona o sodiščih združenega dela. Že danes je očitno, da bo v določenem času, ko bodo pridobljene še večje izkušnje, potrebno sprejeti za postopek pred sodišči združenega dela in drugimi samoupravnimi sodišči, ki odločajo o samoupravnih razmerjih, poseben zakon, ki bo dal dovolj možnosti, da se prilagodi postopek v posameznih samoupravnih sodiščih naravi spornih odnosov, in ki bo obenem zagotovil procesne garancije udeležencev v postoku.

V letu 1976 so se v vseh republikah in avtonomnih pokrajinah organizirala splošna sodišča združenega dela in decembra 1976 je bil na seji v Ljubljani sprejet med vsemi najvišjimi sodišči združenega dela dogovor v smislu 17. člena zveznega zakona o sodiščih združenega dela o delu skupne seje najvišjih sodišč združenega dela. Namen te skupne seje je usklajevati sodno prakso sodišč združenega dela glede varstva samoupravnih pravic in družbene lastnine v vsej Jugoslaviji. Seveda bo treba usklajevati sodno prakso tudi med samoupravnimi sodišči in rednimi sodišči v okviru skupne seje delegatov vseh sodišč v republiki ter med skupnimi sejami rednih sodišč in sodišč združenega

dela v okviru Jugoslavije, kolikor vsa ta sodišča pri svojem delu uporabljajo ista določila republiških oziroma zveznih zakonov.

Tovarišice in tovariši delegati! Sorazmerno kratko obdobje nepolnih dveh let dejanskega delovanja sodišč združenega dela v Sloveniji, kljub začetnim težavam pri iskanju novih poti, tako glede sodnega postopka kot metode dela, in kljub določenim slabostim pri razreševanju spornih zadev, kar je razvidno iz našega poročila, vendar daje podlago za vašo oceno opravljenega dela sodišč združenega dela. V našem poročilu opozarjamo tudi na določene slabosti v razvoju našega družbenega samoupravnega sistema. Prosim, da v razpravi o poročilu ocenite opravljeno delo, zavzamete do nakazane problematike svoje stališče in s tem usmerite nadaljnje delovanje naših sodišč!

Predsednik Štefan Nemeč: Začenjam razpravo. Kdo želi razpravljati? Nihče ne želi razpravljati? Ali lahko zaključim razpravo? Zaključujem razpravo in predlagam, da sprejmemo naslednji sklep:

1. Poročilo o delovanju sodišč združenega dela SR Slovenije pri uresničevanju varstva samoupravnih pravic in zakonitosti v letu 1976 se sprejme. Zbor ugotavlja, da sodišča združenega dela s svojim delovanjem znatno prispevajo k uresničevanju samoupravnega položaja delavcev ter samoupravnih organizacij in skupnosti.

2. Zbor ugotavlja, da stališča Skupščine SR Slovenije v zvezi s poročilom o delu sodišč združenega dela za leto 1975 še vedno niso v celoti uresničena, zato ni potrebno sprejemati novih stališč, ampak so stališča, sprejeta 31. marca 1976, še v celoti aktualna in jih je potrebno dosledno uveljaviti.

3. Glede na odprto vprašanje ustanavljanja posebnih sodišč združenega dela pri samoupravnih interesnih skupnostih na področju družbene dejavnosti se zbor zavzema za pospešitev ustanavljanja posebnih sodišč pri samoupravnih interesnih skupnostih družbene dejavnosti. V zvezi s samoupravnimi interesnimi skupnostmi s področja materialne proizvodnje posebnega družbenega pomena naj se čimprej spremenijo oziroma dopolnijo ustrezni zakoni, da bodo te skupnosti imele pravno podlago za ustanavljanje posebnih sodišč združenega dela. Odgovorni naj temu posvetijo posebno pozornost in sprejmejo potrebne ukrepe, da se posebna sodišča čimprej ustanovijo in čimprej pričnejo z delom.

4. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije naj glede na sedanjo stopnjo razvoja samoupravnih sodišč, upoštevajoč ta stališča, sprejme vse potrebne ukrepe, ki bodo v popolni meri omogočali nadaljnji razvoj splošnih in posebnih sodišč združenega dela in samoupravnega sodstva nasploh, ter proučili zakonodajne pobude, dane v poročilih Odbora za družbenopolitični sistem in Komisije za pravosodje in jih vključili v svoj zakonodajni program.

Ima kdo kakšno pripombo k predlaganemu sklepu? (Ni pripomb.) Dajem predlog sklepa na glasovanje. Kdor je za, naj prosim glasuje! (138 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep soglasno sprejet.

Zaključujem to točko in prehajamo na 4. točko dnevnega reda, to je poročilo družbenega pravobranilca samoupravljanja SR Slovenije, ki ga je skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo družbeni pravobranilec samoupravljanja SR Slovenije.

Predstavnik pravobranilca je tovarišica Silva Bauman-Cenčič, pomočnica družbenega pravobranilca samoupravljanja SR Slovenije. Izvršni svet je za

svojega predstavnika k tej točki dnevnega reda določil Vlada Tanceta, namestnika republiškega sekretarja za pravosodje, organizacijo uprave in proračun.

Poročilo so obravnavali: Komisija za pravosodje, Odbor za družbenopolitični sistem in Zakonodajno-pravna komisija, ki so dali poročila. Poročila smo prejeli. Prejeli pa smo tudi stališče Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije.

Ali želi predstavnik še kaj ustno dodati k pismenemu poročilu? Prosim. Besedo ima Silva Bauman-Cencič, pomočnica družbenega pravobranilstva samoupravljanja SR Slovenije!

Silva Bauman-Cencič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Poročilo o pojavih in problemih pri varstvu samoupravnih pravic in družbene lastnine, ki ga je družbeni pravobranilec samoupravljanja SR Slovenije predložil Skupščini SR Slovenije in družbenopolitičnim organizacijam, pada v čas revolucionarne preobrazbe družbenoekonomskih odnosov, v čas, ko je vse bolj prebujena zavest delavcev, ki novo ustavo in zakon o združenem delu jemljejo kot dejstvo in v tem vidijo možnost uresničene samoupravljanja in gospodarjenja v vseh oblikah združevanja dela in sredstev.

V tem je treba tudi iskati vzrok, da dokaj hitro narašča število zadev, pri razreševanju katerih so morali sodelovati tudi republiški in občinski družbeni pravobranilci samoupravljanja, in tudi vzrok, da so ocene nekaterih pojavov dokaj kritične. S tem namreč želijo družbeni pravobranilci prispevati, da se slabosti odpravijo še prej, preden s svojo razsežnostjo postanejo prevladujoče. Pri tem kaže seveda poudariti, da poročilo oziroma ocene v tem poročilu, ki ga družbeni pravobranilci dajemo, izhajajo izključno iz analize primerov, pri katerih smo bili vključeni, in zato ne morejo biti celovita slika stanja v razvoju družbenoekonomskih odnosov. Posamezni primeri in pojavi imajo tako razsežnost, da povzročajo v sredinah, kjer se dogajajo, širše politične posledice, kajti tudi zaradi tega se dogaja, da se izničujejo prizadevanja organiziranih subjektivnih sil in jih je prav zato treba bolj učinkovito razreševati.

Delegati lahko ugotovite, da prihaja v posameznih primerih do različne ocene stanja samoupravnih odnosov med posameznimi organizacijami združenega dela in družbenimi pravobranilci samoupravljanja ter drugimi družbenopolitičnimi dejavniki v organizacijah združenega dela in izven njih. Vzrok za te različne ocene je treba iskati v tem, da so kar v petdesetih primerih vseh obravnavanih zadev zahtevali posredovanje družbenih pravobranilcev samoupravljanja delavci sami, bodisi posamezno ali kot skupine, družbenopolitične organizacije pa le v 5 % vseh obravnavanih primerov.

Družbenopolitične organizacije očitno premalo angažirajo družbene pravobranilce samoupravljanja vselej, kadar je njihovo vključevanje v varstvo samoupravljanja in družbene lastnine potrebno. Seveda je v tej smeri potrebna tudi večja lastna iniciativa samih družbenih pravobranilcev. Ob podatkih o številu obravnavanih primerov je zanimivo vprašanje učinkovitosti delovanja družbenih pravobranilcev samoupravljanja. Učinkovitost razreševanja spornih zadev in odpravljanja nepravilnosti je odvisna od okoliščin, v katerih se te obravnavajo in odpravljajo, ob katerih se skratka vključuje in posreduje družbeni pravobranilec.

Te okoliščine so bolj subjektivne kot objektivne. Tam kjer je pripravljenost za delo, za spreminjanje obstoječega stanja odnosov in za uveljavljanje novega, večja, so rezultati takega posredovanja in vključevanja družbenih pravobranilcev

veliko večji, kot v sredinah, kjer te pripravljenosti ni in kjer je potrebno veliko časa, tudi leto in več, da se sporna vprašanja uredijo. Včasih tega sploh ni mogoče, dokler se ne izvršijo tudi določeni kadrovski premiki.

Zakon in stališča družbenopolitičnih organizacij usmerjajo družbene pravobranilce samoupravljanja v preventivno delovanje. To preventivno delovanje pomeni, da bi morali v svojih akcijah vselej omogočiti odločanje organiziranih delavcev in samoupravnih organov ter skrbno gospodarjenje z družbenimi sredstvi. V tej smeri nudimo potrebno pomoč predvsem organom samoupravne delavske kontrole, in to ne samo v konkretnih primerih, ampak tudi neposredno sodelujemo pri njihovem družbenem izobraževanju.

Izhajamo namreč s stališča, da je delavska kontrola sestavni del samoupravljanja in da smo ji dolžni pri tem delu pomagati. Ne moremo soglašati ali pristati na predloge, da bi družbeni pravobranilci samoupravljanja morali nuditi posameznim organizacijam združenega dela strokovno pomoč pri pripravah modelov variant samoupravne organiziranosti in uvajanja v novih dohodkovnih odnosih, čeprav moramo reči, da smo pač prisiljeni, da se tudi v to marsikdaj vključujemo, v okviru kadrovskih možnosti, ki jih imamo.

Sicer bi se morala uveljaviti usmeritev, da je uveljavljanje zakona o združenem delu in s tem družbenoekonomskih odnosov v vsej širini predvsem naloga delavcev v organizacijah združenega dela. Pri tem naj se do odprtih vprašanj in pri nejasnostih angažirajo zunanje strokovne institucije in vsi odgovorni organi in organizacije. Uresničevanje načel ustave in zakona o združenem delu v samoupravnih skupnostih in v vseh oblikah združevanja dela in sredstev zahteva od vseh nas, tudi od družbenih pravobranilcev samoupravljanja, vse več znanja in usposobljenosti. To velja sicer za vse strokovne in tudi politične delavce. Tega je očitno vse premalo. Prav tako bi bilo potrebno doseči neko preusmeritev strokovnega dela strokovnih delavcev: predvsem bi se morali usmerjati v izgrajevanje sistema in v praktično uresničevanje tega sistema.

Pri tem ni majhna ovira tradicionalizem, nekonkretnost in tudi pomanjkanje stalnega družbenopolitičnega in strokovnega izobraževanja, posebej še za odgovorne delavce v organizacijah združenega dela.

Nazadnje bi želela poudariti še to, da smo nekaj prostora v poročilu posvetili tudi uveljavljanju funkcije družbenih pravobranilcev samoupravljanja. Menim, da je bila v veliki večini občin ta funkcija pozitivno sprejeta čeprav so še vedno primeri, da družbeni pravobranilci samoupravljanja marsikje nimajo osnovnih pogojev za delo ali pa je le eden družbeni pravobranilec samoupravljanja za več občin oziroma za veliko območje. Nekateri so dejansko brez ustreznih pogojev za delo, zlasti prostorskih. To je povzročilo, da sta odstopila družbena pravobranilca samoupravljanja v Mariboru in da nekateri o odstopih še razmišljajo. Čeprav ne soglašamo s tem, da bi odstopi postali sredstvo uveljavljanja funkcije družbenih pravobranilcev samoupravljanja, je to znamenje, da ljudje, ki so bili imenovani na te funkcije, čutijo vso odgovornost do izvrševanja teh nalog. Moram povedati, da se to dogaja predvsem pri tistih, ki so najbolj odgovorno in zavzeto opravljali svojo dolžnost.

Zato družbeni pravobranilci samoupravljanja pričakujemo izvajanje že sprejetih sklepov Skupščine SR Slovenije po poročilu v lanskem letu. V nasprotnem primeru bomo težko izvajali naše ustavne in zakonske naloge, zlasti po sprejetju zakona o združenem delu, ki nalaga družbenim pravobranilcem samoupravljanja povsem konkretne naloge o tem, kdaj morajo ukrepati, in torej

ne morejo delovati več le po lastni iniciativi in po iniciativi delavcev. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Začenjam razpravo. Kdo želi razpravljati? Ne želi nihče? Lahko zaključim razpravo.

Zaključujem razpravo in predlagam, da sprejmemo naslednji sklep:

1. Poročilo družbenega pravobranilca samoupravljanja SR Slovenije se sprejme.

2. Delovanje družbenih pravobranilcev samoupravljanja v približno dveletnem obdobju od njihove ustanovitve kaže, da je ta nova institucija v našem samoupravnem družbenem sistemu uspešno zaživela in znatno prispevala k utrjevanju samoupravnega položaja delavcev ter samoupravnih organizacij in skupnosti in k varstvu družbene lastnine.

3. Stališča Skupščine SR Slovenije k poročilu družbenega pravobranilca samoupravljanja SR Slovenije o stanju, pojavih in problemih na področju varstva samoupravnih pravic delovnih ljudi in družbene lastnine za leto 1975, z dne 31. marca 1976, so še v celoti aktualna, ter jih je potrebno dosledno uveljaviti.

4. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije naj, upoštevajoč ta stališča, sprejme vse potrebne ukrepe ter prouči vse zakonodajne pobude, ki izhajajo iz poročil Komisije za pravosodje in Odbora za družbenopolitični sistem, zaradi priprave ustreznih predlogov zakonov, in jih vključi v svoj zakonodajni program.

Ima kdo kakšno pripombo k predlaganemu sklepu? (Ni pripomb.) Potem dajem ta sklep na glasovanje. Kdor je za, naj prosim glasuje! (139 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor predlagani sklep soglasno sprejel.

Zaključujem 4. točko dnevnega reda in prehajam na 5. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o samoupravnih sodiščih, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Izvršni svet.

Za svojega predstavnika je Izvršni svet določil Vlada Tanceta, namestnika republiškega sekretarja za pravosodje, organizacijo uprave in proračun.

Predlog zakona so obravnavali: Odbor za družbenopolitični sistem, Komisija za pravosodje in Zakonodajno-pravna komisija, ki so dali poročila. Poročila smo prejeli. Prejeli smo tudi stališče Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije do amandmajev in amandmaje Izvršnega sveta.

Želi še kdo kaj ustno dodati k pismenim poročilom? (Ne.) Prosim, besedo ima Vlado Tance, namestnik republiškega sekretarja za pravosodje, organizacijo uprave in proračunov!

Vlado Tance: Tovarišice in tovariši delegati! Dovolite, da v uvodu k vsem trem pravosodnim zakonom, ki so danes na dnevnem redu, dodam še nekaj besed.

Razvoj samoupravne socialistične družbe in vsebinske spremembe v družbenoekonomskih in družbenopolitičnih odnosih terjajo, da se tudi v sistem pravosodja vnesejo elementi samoupravnosti in samoupravnega urejanja odnosov v družbi. Sodna funkcija je neločljivi sestavni del uresničevanja oblasti in samoupravljanja delavskega razreda in vseh delovnih ljudi. Zato mora biti družbenoekonomski položaj delavcev tudi izhodišče za oblikovanje pravosod-

nega sistema kot celokupnosti oblik in načinov reševanja družbenih nasprotij in kot sredstvo za urejevanje medsebojnih razmerij.

Izhajajoč iz specifičnosti odnosov v družbi ustava določa, da opravljajo sodno funkcijo v enotnem sistemu oblasti in samoupravljanja delavskega razreda in vseh delovnih ljudi poleg rednih sodišč kot organov državne oblasti tudi njim enakovredna samoupravna sodišča. Njihovo delo izhaja iz istih ustavnih temeljev in ga opravlja po istih načelih. Vsako od navedenih vrst sodišč opravlja enotno sodno funkcijo samostojno na svojem področju, glede na značaj razmerij, iz katerih izvira spor. Tako naj bi samoupravna sodišča razreševala vse spore, ki nastajajo iz razmerij, ki jih delovni ljudje in občani urejajo na samoupraven način. To načelo je logična posledica zaključka, da se razmerja, ki nastajajo na samoupraven način, na enak način tudi razrešujejo.

Celovita preobrazba pravosodnega sistema terja po eni strani ustanavljanje samoupravnih sodišč, po drugi strani pa opredelitev rednih sodišč kot funkcije samoupravne družbe. Pri tem je treba izpeljati ustavna načela republiškega sodstva, kar pomeni, da se pravosodni sistem z vsemi rednimi postopki zaključuje v republiki, ter načela, da imajo sodišča iste vrste enako pristojnost, da so vse občine v enakem položaju glede stvarne in krajevne pristojnosti sodišč, da so temeljna sodišča pristojna za reševanje vseh zadev na prvi stopnji in da to funkcijo opravljajo po svojih enotah ter da so vsi sodniki temeljnih sodišč odgovorni vsem skupščinam občin iz območja temeljnega sodišča. V skladu s temi načeli in spremenjenimi družbenoekonomskimi odnosi ter iz njih izvirajočimi spornimi razmerji je treba prilagoditi organiziranost in delo rednih sodišč.

Prvi korak k ustavni preobrazbi pravosodnega sistema je bil storjen z ustavnim zakonom za izvedbo ustave SR Slovenije, ko je bilo s 1. junijem 1974 ustanovljeno novo Vrhovno sodišče ter začasno opredeljene nekatere njegove pristojnosti in določene naloge predsednika Vrhovnega sodišča in javnega tožilca SR Slovenije.

Nadaljnji korak je bil storjen na podlagi zveznega in republiškega zakona o sodiščih združenega dela, ko je bilo v prvi polovici leta 1975 ustanovljeno 10 splošnih sodišč združenega dela in Sodišče združenega dela SR Slovenije. Sodišča združenega dela so s svojim delovanjem znatno prispevala k utrjevanju samoupravnega položaja delavcev ter samoupravnih organizacij in skupnosti. Pri tem se niso omejevala le na reševanje posameznih vprašanj, temveč so z opozorili na družbene pojave, ki so jih opazila pri svojem delu, vplivala na reševanje vseh tistih odprtih vprašanj, ki ovirajo uveljavljanje samoupravnega položaja delavcev v združenem delu.

Nadaljnji razvoj in delovanje sodišč združenega dela morata potekati v smeri, da se sojenje o sporih s področja družbenoekonomskih in drugih samoupravnih odnosov uveljavi kot posebna oblika samoupravnega odločanja delavcev v združenem delu. Ob dejstvu, da so se splošna sodišča združenega dela hitro uveljavila in uspešno delujejo, moramo hkrati ugotoviti, da vse prepočasi poteka proces ustanavljanja in uveljavljanja posebnih sodišč združenega dela. Čeprav so se Skupščina SR Slovenije in drugi dejavniki zavzemali za odločnejši pristop k organiziranju posebnih sodišč združenega dela, je bilo doslej ustanovljeno le eno tako sodišče, in sicer skupno posebno sodišče združenega dela na področju invalidskega in pokojninskega zavarovanja ter starostnega zavarovanja kmetov. Ker so posebna sodišča združenega dela bistveni element samoupravnega sodstva, je potrebno, da vse samoupravne interesne skupnosti,

tako na področju družbenih dejavnosti kot tudi na področju materialne proizvodnje posebnega družbenega pomena, opredelijo družbenoekonomske in druge samoupravne odnose, ki nastajajo in se uresničujejo v posameznih interesnih skupnostih, ter se glede na to odločajo za ustrezno reševanje teh sporov prek posebnih sodišč združenega dela.

Na področju materialne proizvodnje posebnega družbenega pomena zakonska ureditev ne bo ovira za ustanovitev posebnih sodišč združenega dela. Pri usklajevanju zakonov, ki urejajo ta področja, z zakonom o združenem delu bo treba z ustreznimi določbami teh zakonov omogočiti ustanovitev posebnih sodišč združenega dela.

V obstoječih samoupravnih interesnih skupnostih naj bi ob strokovni pomoči Republiškega sekretariata za pravosodje, organizacijo uprave in proračun sodišča združenega dela SR Slovenije in drugi dejavniki do junija 1977 pripravili zasnovo organizacije posebnih sodišč združenega dela kot osnovo za nadaljnjo razpravo in odločanje.

Na podlagi v ustavi opredeljenega koncepta novega pravosodnega sistema so bila v okviru Koordinacijske komisije za spremljanje uresničevanja ustave pri Republiški konferenci SZDL opredeljena idejno-politična izhodišča za ustavno preobrazbo pravosodnega sistema in izdelane teze za opredelitev pravosodnega sistema v Sloveniji. Oba dokumenta je po obravnavi v Republiškem svetu za vprašanja družbene ureditve in po široki javni razpravi sprejel Družbenopolitični zbor Skupščine SR Slovenije na seji dne 21. januarja 1976. Navedena idejno-politična stališča in teze so bila osnova za pripravo predlogov za izdajo zakonov o samoupravnih sodiščih, zakon o rednih sodiščih in zakon o javnem tožilstvu z delovnimi tezami, ki jih je Skupščina SR Slovenije sprejela 31. marca 1976, osnutke teh zakonov pa 12. julija 1976.

V vseh treh predlogih zakonov je predlagatelj upošteval pripombe zborov Skupščine SR Slovenije in njihovih delovnih teles ter delegacij, rezultate neposrednih razgovorov s predstavniki prizadetih občin, kakor tudi stališča, ki so bila v zvezi z najpomembnejšimi spornimi oziroma odprtimi vprašanji sprejeta v okviru Republiške konference SZDL in Republiškega sveta za vprašanja družbene ureditve.

Rešitve sistemskih vprašanj in posameznih določb, ki so različne od osnutkov zakonov, so pojasnjene v obrazložitvah k predlogom zakonov, zato v tem uvodu povzemam samo nekatera najpomembnejša vprašanja in spremembe v primerjavi z dosedanjimi rešitvami, ki se pri rednih sodiščih nanašajo predvsem na njihovo organizacijo in pristojnost.

Predlog zakona o samoupravnih sodiščih, v primerjavi z osnutkom, ne prinaša bistvenih sprememb glede organizacije in pristojnosti samoupravnih sodišč, razen v določbi, da so arbitraže oziroma druga samoupravna sodišča pristojna za reševanje sporov iz razmerij, ki jih delovni ljudje samostojno urejajo v organizacijah združenega dela, samoupravnih interesnih skupnostih in drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih ali ki izvirajo iz pravic, s katerimi prosto razpolagajo, če jim jih poverijo, razen če ni za določeno vrsto sporov z zakonom drugače določeno. Pomembnejšo novost predstavlja amandma predlagatelja k 10. členu predloga zakona, po katerem se, v skladu s pripombo Odbora za družbenopolitični sistem Družbenopolitičnega zbora, precizirajo samoupravna sodišča, ki odločajo v sporih iz samoupravnih razmerij, in samoupravna sodišča, ki odločajo v sporih iz pogodbenih razmerij.

Pristojnost poravnalnih svetov je v predlogu zakona uskladena z določbami zakona o kazenskem postopku in zakona o pravdnem postopku. Te rešitve so v 49. členu zakona. Tako poravnalni sveti posredujejo samo v zadevah zaradi kaznivih dejanj zoper čas in dobro ime in kaznivih dejanj lahke telesne poškodbe, ne pa v vseh kazenskih zadevah, kjer se začne postopek na zasebno tožbo. V civilnih zadevah posredujejo samo v sporih majhne vrednosti do 1000 dinarjev, ne pa tudi v drugih sporih in nepravdnih zadevah, kar je mišljeno kot obvezno posredovanje. Naši predlogi k zakonoma o kazenskem oziroma pravdnem postopku, ki bi omogočili širšo pristojnost poravnalnih svetov in v zvezi s tem tudi obvezen pristop poravnalnih svetov v teh zadevah, niso bili upoštevani. Glede na navedena procesna zakona je ostala nepotrebna določba predloga zakona v tretjem odstavku 49. člena in določba 50. člena predloga zakona.

Pri ureditvi rednih sodišč so v predlogu zakona, glede na osnutek zakona, največje spremembe v pristojnosti sodišč in v mreži temeljnih sodišč. V osnutku zakona je bilo načelo, da predstavljajo osnovo rednega sodstva temeljna sodišča, izvedeno tako, da bi bila temeljna sodišča pristojna za vse zadeve, razen najtežjih kazenskih. Predlog zakona pa to načelo dosledno uresničuje.

Po predlogu zakona so temeljna sodišča pristojna za reševanje vseh zadev na prvi stopnji in glede tega med njimi ni razlik. Glede na tako široko pristojnost temeljnih sodišč morajo biti za njihovo uspešno delo zagotovljeni ustrezni organizacijski, materialni, kadrovski in drugi pogoji. Pri določanju temeljnih sodišč je predlagatelj upošteval navedene pogoje in predvidel temeljna sodišča povsod tam, kjer so ti pogoji že zagotovljeni.

Temeljna sodišča delujejo za območje več občin, sojenje pa v celoti opravljajo na svojih enotah. Te bodo določene z dogovorom med občinskimi skupščinami iz območja temeljnega sodišča, potem ko bo Republiški sekretariat za pravosodje, organizacijo uprave in proračun ugotovil, da so izpolnjeni potrebni kadrovski, prostorski in drugi materialni pogoji za njihovo delo.

Ob tako zastavljenem konceptu temeljnega sodišča se to lahko ustanovi za območje, kjer je zadosten pripad posameznih vrst zadev, ki dovoljuje ustrezno delitev dela. Le z zadostnim številom posameznih zadev se lahko zagotovi specializacija sodnikov in strokovno uspešno reševanje zadev. To pomeni, da so pogoji za ustanovitev temeljnega sodišča naslednji: Preiskovalnih zadev za najmanj tri preiskovalne sodnike, ker sicer ni mogoče zagotoviti opravljanja nujnih opravil v skladu z zakonom o kazenskem postopku, kot so ogledi, odreditve pripora, zaslišanja osumljenca itd. Pri težjih kazenskih zadevah se predvideva zadev za najmanj dva sodnika, pri mladoletniških kazenskih zadevah za najmanj enega sodnika, pri gospodarskih sporih za najmanj dva sodnika, pri gospodarskih prestopkih za najmanj enega sodnika, pri stečajnih in registrskih zadevah za enega sodnika, v statusnih sporih, razveznih, očetovskih in drugih zadevah za najmanj enega sodnika. Tako je v bistvu potrebnih 11 specializiranih sodnikov, poleg ostalih, ki bi reševali lažje kazenske in civilne zadeve ter izvršilne in nepravdne zadeve. To je skupno okoli 20 sodnikov na temeljnem sodišču.

Poleg ustreznega števila posameznih vrst zadev in za reševanje teh zadev strokovno usposobljenih sodnikov pa so potrebni tudi ustrezni prostori. Za uspešnost opravljene preiskave je nujno, da so v območju temeljnega sodišča zapori, za opravljanje obravnav so potrebne ustrezne razpravne dvorane, posebne za večje kazenske procese in posebne za mladinske obravnave, in seveda

tudi prostori za sodnike in ostale strokovne ter administrativno-tehnične delavce, za zemljiško knjigo, za sodni register itd.

Koncept delovanja temeljnih sodišč prek enot glede na dosežene pogoje v največji možni meri uresničuje načelo dostopnosti varstva pravic in interesov delovnih ljudi in občanov. Vse enote bodo opravljale sojenje v vseh kazenskih in civilnih zadevah na prvi stopnji, razen mladinskega in gospodarskega sodstva ter preiskav. Te zadeve zaradi svoje specifičnosti terjajo posebno obravnavo in hitro intervencijo ter ustrezno specializacijo, kar je možno zagotoviti le ob večji koncentraciji. Zato predlog zakona določa, da te zadeve opravlja le enota na sedežu temeljnega sodišča, vendar tako, da se te zadeve opravljajo v enoti, iz območja katere je zadeva. Zaradi smotrnosti in učinkovitosti se lahko opravijo tudi v enoti na sedežu temeljnega sodišča.

S prenosom vseh prvostopnih zadev na temeljna sodišča je dosledno uveljavljena funkcija višjih sodišč kot pritožbenih sodišč. Vsako višje sodišče odloča o pritožbah zoper vse odločbe temeljnih sodišč iz njegovega območja. V skladu z ustavnim konceptom, da se redno sodstvo zaključuje v republiki, predlog zakona opredeljuje Vrhovno sodišče SR Slovenije kot organ, ki skrbi in zagotavlja enotno uporabo zakonov z odločanjem o zakonitosti sodnih in upravnih odločb, s sprejemanjem stališč in pravnih mnenj ter sodelovanjem z drugimi sodišči in drugimi organi varstva ustavnosti in zakonitosti.

Pri odločitvi, da določene zadeve iz pristojnosti temeljnega sodišča zaradi njihove specifičnosti opravlja le enota na sedežu temeljnega sodišča, je bilo odločilno dejstvo, da je posebno obravnavo in način dela ter večjo specializacijo, ki jo zahteva opravljanje teh zadev, mogoče doseči le ob ustrezni koncentraciji.

Na podlagi izkušenj na celotnem jugoslovanskem prostoru je ugotovljeno, da so preiskave, ki predstavljajo osnovo za kvalitetno in praviloma končno odločitev sodišča, zaradi počasnosti postopka in pogosto neustrezne kakovosti šibka točka našega pravosodja. Zato so vse republike in obe pokrajini proučevale možnosti in iskale ustrezne rešitve za koncentracijo preiskav, ki sta jo na primer SR Hrvatska in SA pokrajina Vojvodina zadnja leta že uspešno izvajali na nekaterih sodiščih. V skladu s temi prizadevanji tudi novi zakon o kazenskem postopku daje možnost za koncentracijo preiskav v preiskovalnih centrih. Glede na to, da je za opravljanje preiskave potrebna posebna in dodatna strokovnost, tudi preiskovalni sodniki sami izražajo zahteve po dodatnem strokovnem izobraževanju in specializaciji. Preiskava zahteva v skladu z zakonom o kazenskem postopku nepretrgano službo, ki jo je mogoče zagotoviti le z izmenskim delom, in to samo tam, kjer hkrati dela več preiskovalnih sodnikov. Koncentracija preiskave v večjih preiskovalnih centrih omogoča tudi racionalno uporabo sodobnih metod in sredstev za delo, ustrezne prostorske pogoje, tesnejšo povezavo z ustreznimi tehničnimi centri uprave javne varnosti in s tem opravljanje te dejavnosti sodišča na višji strokovni ravni.

Podobno je z mladinskim sodstvom. Način dela z mladoletniki mora biti bistveno drugačen kot s polnoletnimi storilci kaznivih dejanj. Poleg dodatnih znanj s področja psihologije, pedagogike in sociologije zahteva mladinsko sodstvo tudi posebno afiniteto za delo z mladoletniki. Za zagotovitev potrebne specializacije je potrebno tudi zadostno število zadev za normalno obremenitev vsaj enega mladinskega sodnika. Potreba po koncentraciji mladinskih kazenskih zadev se je kazala že dalj časa. V praksi se je to izvajalo tako, da je eno občinsko sodišče reševalo mladinske kazenske zadeve za območje dveh

ali več občinskih sodišč (na primer Občinsko sodišče v Ljubljani in Občinsko sodišče v Murski Soboti).

Koncentracija mladinskih zadev na sedežu temeljnega sodišča po mnenju predlagatelja ne more negativno vplivati na sodelovanje sodnika s skrbstvenimi organi. Že sedaj rešujejo mladinske kazenske zadeve tudi okrožna sodišča ali jih rešuje občinsko sodišče, ki deluje za več občin, kar ne vpliva na kakovost in hitrost reševanja zadev. Urediti je tudi treba, da v reševanje mladinskih kazenskih zadev ni vključen le sodnik oziroma senat, pač pa tudi drugi strokovni delavci, ki jih deloma že imajo oziroma bi jih morali imeti vsi mladinski kazenski oddelki sodišč. Gre predvsem za socialne delavce in psihologe. Koncentracijo mladinskih kazenskih zadev na eni enoti temeljnega sodišča terja tudi spremljanje izvajanja izrečenih ukrepov, nadomeščanje in ukinitvev teh ukrepov itd.

Koncentracija gospodarskih zadev na enotah na sedežih temeljnih sodišč narekuje predvsem znatno upadanje števila gospodarskih sporov, kakor tudi zagotovitev potrebne specializacije sodnikov ter uskladenost kaznovalne politike pri gospodarskih prestopkih, glede na enotnost jugoslovanskega tržišča in zunanjetrgovinskega sistema. Samo od leta 1976 je število gospodarskih sporov upadlo za 70 % v primerjavi z letom 1975, in sicer od 111 475 zadev na 32 938 zadev. Po ustanovitvi samoupravnih sodišč se bo število teh zadev na sodiščih nedvomno še znižalo. Pri gospodarskem sodstvu gre za zadeve cestnega, železniškega in zračnega prometa, industrijske lastnine, avtorskega prava, zunanjetrgovinskega in deviznega sistema ter za gospodarske prestopke, ki jih vsebujejo predvsem intervencijski zakoni, sprejeti za izvajanje tekoče ekonomske politike.

Vse to terja veliko specializiranost in posebno usmerjenost sodnika, da sproti spremlja predpise s teh področij. Zaradi ugotavljanja odgovorne osebe, pravnega naslednika in podobnega mora imeti sodnik tudi stalni vpogled v register organizacij združenega dela, včasih tudi med samo obravnavo. Gospodarsko sodstvo zahteva tudi specializirane sodnike porotnike, ki jih v ožjem območju, ob manjšem številu organizacij združenega dela, v nujnih primerih ne bo mogoče ugotoviti.

Glede na navedeno je bilo prvotno predvideno reševanje vseh zadev s področja gospodarskega sodstva samo na štirih temeljnih sodiščih. Zaradi dosledne izvedbe stališča, da mora biti pristojnost vseh temeljnih sodišč enaka, predlog zakona, za razliko z osnutkom zakona, predvideva reševanje gospodarskih zadev na vseh osmih temeljnih sodiščih.

Na priporočilo nekaterih delovnih teles Skupščine SR Slovenije o primernosti rešitve, da se opravljanje sodne funkcije v zadevah, ki so v predlogu zakona pridržane samo za enote na sedežih temeljnih sodišč, prenese še na nekatere enote izven sedeža temeljnega sodišča, je razpravljalo tudi Vrhovno sodišče SR Slovenije. Iz smiselno enakih razlogov kot so tu navedeni se Vrhovno sodišče opredeljuje za ureditev, ki jo določa predlog zakona. Koncentracija zadev, določena s petim odstavkom 31. člena zakona o rednih sodiščih, praktično pomeni, da bodo te zadeve v enoti na sedežu temeljnega sodišča registrirane, kar bo omogočalo stalen pregled nad stanjem zadev, dajanjem pojasnil z enega mesta strankam, ki se zanimajo za potek postopka, analiziranje družbenih odnosov in pojavov navedenih področij. To hkrati ne pomeni, da bo sodnik oziroma senat vodil postopek le v enoti na sedežu temeljnega sodišča. Nasprotno, praviloma bo preiskovalni sodnik opravljal preiskavo na terenu, torej na sedežih

vseh enot temeljnega sodišča, tako kot bo mladinski sodnik, v sodelovanju sodnikov porotnikov, opravljaj obravnave na sedežih enot iz območja prebivališča mladoletnikov.

Enako bo praviloma ravnal tudi sodnik, ki bo sodil v gospodarskih sporih in prestopkih.

Glede položaja sodnika temeljnega sodišča ni sprememb, ker ga volijo vse občinske skupščine iz območja temeljnega sodišča in odgovarja vsem občinam iz tega območja, svojo funkcijo pa lahko izvršuje na katerikoli enoti temeljnega sodišča. To bo omogočilo, da bodo zadeve, ki zahtevajo posebno specializacijo, reševali specializirani sodniki, ter da bodo posamezna opravila o zadevah, ki se sicer rešujejo na enoti sedeža temeljnega sodišča, sodniki te enote lahko neposredno opravili na sedežu druge enote.

Predlog zakona o javnem tožilstvu ne prinaša bistvenih vsebinskih sprememb, razen da je organizacija temeljnih javnih tožilstev in višjih javnih tožilstev prilagojena organizaciji temeljnih in višjih sodišč. Tako zakon predvideva osem temeljnih javnih tožilstev, ki lahko izvršujejo funkcije po enotah, ki delujejo v območju ene ali več enot temeljnega sodišča. Enote temeljnega javnega tožilstva določijo skupščine občin iz območja temeljnega javnega tožilstva po predhodni ugotovitvi javnega tožilca SR Slovenije, da so zagotovljeni potrebni pogoji za delo enote.

Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Predloženi organizacijski pravosodni zakoni so dokaz skrbnega proučevanja in dolgotrajnih priprav ter obsežnih razprav, med katerimi so bila vsa sistemska in druga pomembna vprašanja ter različne možne rešitve obravnavana z vseh vidikov. V poglobljenih razpravah so v posameznih fazah postopka, od idejnopoličnih izhodišč o ustavni preobrazbi pravosodja do tez za opredelitev pravosodnega sistema v SR Sloveniji, poleg pravosodnih organov sodelovali tudi organi družbenopolitičnih skupnosti, združeno delo in družbenopolitične organizacije na vseh ravneh. V teh razpravah so se izoblikovale tudi rešitve posameznih vprašanj, ki so opredeljene v predloženih zakonskih predlogih. Čeprav te rešitve niso popolne, v sedanjih pogojih najustreznejše zagotavljajo uresničevanje ustavnih načel o pravosodnem sistemu v naši republiki. S sprejetjem teh zakonov bo dana zakonska osnova za organizacijo pravosodja v SR Sloveniji. Naša nadaljnja prizadevanja bodo usmerjena k uveljavitvi zastavljene organizacije samoupravnih in rednih sodišč. V ta namen bo treba zagotoviti kadrovske, prostorske in druge materialne pogoje za delo vseh teh organov. Nujno bo intenzivno angažiranje pristojnih organov, družbenopolitičnih organizacij in združenega dela, da bodo samoupravna in redna sodišča čimprej zaživela in kar najbolj učinkovito zagotavljala varovanje pravic in interesov delovnih ljudi in občanov v organizaciji in skupnosti ter se uveljavljala kot najpomembnejši del celotnega sistema varstva ustavnosti in zakonitosti v naši republiki.

Predsednik Š t e f a n N e m e c : Hvala lepa! Tovariš Tance je podal uvodno obrazložitev k 5., 6. in 7. točki dnevnega reda, torej k predlogu zakona o samoupravnih sodiščih, predlogu zakona o rednih sodiščih in k predlogu zakona o javnem tožilstvu.

Predlagam, da vsako točko obravnavamo zase, tudi zato, ker imamo amandmaje. Menim, da delegati lahko načelno razpravljajo o vseh treh zakonih skupaj.

Nadaljujemo s 5. točko dnevnega reda. Kdo želi razpravljati? Ne želi nihče razpravljati?

Zaključujem načelno razpravo in prehajam na obravnavanje amandmajev. Predloženi so amandmaji Komisije za pravosodje, ki se nanašajo na 4., 33., 34., 38., 39., 40 in 42., 47. in 60. člen, kar je razvidno iz poročila te komisije k predlogu zakona o samoupravnih sodiščih. Ali se Izvršni svet strinja s predloženimi amandmaji? (Se strinja.) Ali se Odbor za družbenopolitični sistem našega zbora strinja s predloženimi amandmaji? (Se strinja.) Hvala.

Besedo ima predstavnik Zakonodajno-pravne komisije!

Oskar Naglav: Tovariš predsednik! Zakonodajno-pravna komisija se strinja z amandmaji, ki jih je dala Komisija za pravosodje, pri čemer naj se pri amandmaju k 60. členu spremeni datum: »Poravnalni sveti morajo biti v skladu s tem zakonom ustanovljeni najpozneje do 1. julija 1978«, ne pa do 30. 6. 1978. To je amandma redakcijskega značaja. S tem umikam tudi naš amandma k 60. členu.

Predsednik Štefan Nemeč: Dajem na glasovanje amandmaje Komisije za pravosodje k 4., 33., 34., 38., 39., 40., 42. in 47. členu. Amandma k 60. členu je spremenjen redakcijsko glede na prejšnjo pripombo. Ali se Izvršni svet strinja s tem redakcijskim popravkom? (Da.) Kdor je za predložene amandmaje, naj prosim glasuje! (134 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (4 delegati.)

Ugotavljam, da je zbor z večino glasov sprejel amandmaje Komisije za pravosodje.

Zdaj prehajamo na glasovanje o amandmajih Zakonodajno-pravne komisije, ki se nanašajo na 16., 49., 50. in 59. člen. Amandma k 60. členu, kot je razvidno iz poročila, Komisija umika, smo ga pa pri prejšnjih amandmajih že redakcijsko popravili. Ali se Izvršni svet strinja s temi amandmaji? (Da.) Odbor za družbenopolitični sistem se strinja? (Da.) Hvala. Dajem na glasovanje amandmaje Zakonodajno-pravne komisije. Kdor je za, naj prosim glasuje! (136 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (3 delegati.)

Ugotavljam, da je zbor z večino glasov sprejel amandmaje Zakonodajno-pravne komisije.

Sedaj prehajamo na glasovanje o amandmajih Izvršnega sveta, ki se nanašajo na 10., 40., 41. in 57. člen, kar je razvidno iz poročila, ki smo ga dobili na klop. Ali se Zakonodajno-pravna komisija strinja s temi amandmaji? (Da.) Odbor za družbenopolitični sistem se strinja? (Da.) Hvala lepa. Dajem amandmaje Izvršnega sveta na glasovanje. Kdor je za, naj prosim glasuje! (139 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (1 delegat.)

Ugotavljam, da je zbor z večino glasov sprejel amandmaje Izvršnega sveta.

Iz poročila Izvršnega sveta je razvidno, da so v Družbenopolitičnem zboru in Zboru občin sprejeti tudi drugi amandmaji. Zato bomo verjetno morali te amandmaje še usklajevati.

Dajem predlog zakona o samoupravnih sodiščih v celoti na glasovanje. Kdor je za, naj prosim glasuje! (136 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (3 delegati.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor z večino glasov sprejel predlog zakona o samoupravnih sodiščih.

Zaključujem 5. točko in prehajam na 6. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o rednih sodiščih, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

Za svojega predstavnika je Izvršni svet določil Vlada Tanceta, namestnika republiškega sekretarja za pravosodje, organizacijo uprave in proračun.

Predlog zakona so obravnavali: Odbor za družbenopolitični sistem, Komisija za pravosodje in Zakonodajno-pravna komisija, ki so dali poročila. Ta poročila in stališče Izvršnega sveta ste prejeli skupno z amandmaji.

Pričenjam razpravo. Uvodno obrazložitev smo že slišali pri prejšnji točki. Začenjam razpravo. Kdo želi razpravljati? Prosim, besedo ima tovariš Janko Muraus, delegat za gospodarsko področje 13. okoliša — Maribor!

Janko Muraus: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati!

Delegati za Zbor združenega dela s področja gospodarstva 13. okoliša — Maribor, kakor tudi vsi ostali pristojni dejavniki občine, smo obravnavali med drugim tudi predlog zakona o rednih sodiščih. V celoti podpiramo idejno-politična izhodišča za preosnovo sodnega sistema v skladu z ustavnimi načeli. Ob tem ne moremo prezreti kadrovske, prostorske ter ostale materialne problematike, katero bo potrebno reševati ob povečanju števila sodnikov temeljnega in višjega sodišča v Mariboru, ki bosta delovali za večje območje, kot ga imata sedanje Občinsko in Okrožno sodišče Maribor. S predlagano preobrazbo rednih sodišč bo prišlo do večjih obremenitev občinskih proračunov, predvsem zaradi financiranja temeljnih sodišč. Potrebna bo temeljita analiza potrebnih sredstev za financiranje mreže sodišč po predlogu obravnavanega zakona po občinah v SR Sloveniji. Enako bi bilo potrebno proučiti možnosti za pridobitev potrebnih sodniških kadrov in reševanje njihovih stanovanjskih problemov.

V občini Maribor, kjer bo sedež temeljnega in višjega sodišča, so ti problemi še toliko bolj pereči. Po predlogu zakona o rednih sodiščih bo v sedanjem območju Okrožnega sodišča v Mariboru delovalo temeljno sodišče občin Dravograd, Lenart, Maribor, Ormož, Ptuj, Radlje ob Dravi, Ravne na Koroškem, Slovenj Gradec in Slovenska Bistrica z imenom Temeljno sodišče v Mariboru, predvidoma z enotami v Mariboru, Ormožu, Ptuj, Slovenj Gradcu in Slovenski Bistrici. V Mariboru bo sedež višjega sodišča za območje temeljnih sodišč v Mariboru in Murski Soboti. Posebej je treba opozoriti na določbo petega odstavka 31. člena, po kateri enota na sedežu temeljnega sodišča, v našem primeru enota v Mariboru, opravlja preiskavo, sodi v vseh kazenskih zadevah zoper mladoletnike, v gospodarskih prestopkih in gospodarskih sporih, opravlja postopek o prisilni poravnavi in stečaju ter postopek redne likvidacije ter vodi sodni register organizacij združenega dela in drugih organizacij oziroma skupnosti in to seveda za celotno območje, to je za sedanje območje Okrožnega sodišča v Mariboru.

Višja sodišča so v glavnem pristojna, da odločajo na drugi stopnji o pritožbah zoper odločbe temeljnih sodišč. Predvidevamo, da bodo pri Temeljnem sodišču v Mariboru enote v Mariboru, Ormožu, Ptuj, Slovenj Gradcu in Slovenski Bistrici. Glede števila sodnikov v mariborski enoti Temeljnega sodišča v Mariboru bi morali upoštevati naslednje: sedanje Občinsko sodišče v Mariboru ima sistematiziranih 34 sodniških mest, zasedenih pa jih je 30. Po podatkih iz obrazložitve osnutka zakona o rednih sodiščih bi bilo za mariborsko enoto Temeljnega sodišča v Mariboru potrebnih 56 sodnikov. Povečanje je povezano s prevzemom preiskav in prvostopenjskih zadev iz dosedanje pristojnosti okrož-

nega sodišča in vseh zadev okrožnega gospodarskega sodišča v Mariboru, kakor tudi z določbo, da opravlja enota na sedežu temeljnega sodišča preiskave in sodi v mladoletniških kazenskih zadevah za celotno območje temeljnega sodišča. V obravnavanem predlogu zakona je bila stvarna pristojnost temeljnih sodišč še razširjena, saj je bilo nanje preneseno tudi sojenje na prvi stopnji o kaznivih dejanjih, za katera je z zakonom določena kazen zapora nad deset let ali smrtna kazen. To so najtežje kazenske zadeve iz dosedanje pristojnosti okrožnih sodišč. Zaradi tega bi mariborska enota temeljnega sodišča v Mariboru potrebovala še vsaj dva sodnika, skupno torej 58. Razlika med sedanjo sistematizacijo sodniških mest pri Občinskem sodišču v Mariboru in predvideno sistematizacijo pri bodoči mariborski enoti Temeljnega sodišča v Mariboru znaša torej 24 mest.

Na podlagi navedenega ocenjujemo, da bo za nemoteno delovanje bodoče mariborske enote Temeljnega sodišča v Mariboru potrebnih še 15 novih sodnikov oziroma glede na sedanjo nepopolno zasedbo sistematiziranih sodniških mest celo 19 sodnikov. Sprememba stvarne pristojnosti sedanjega Okrožnega sodišča v Mariboru oziroma bodočega Višjega sodišča v Mariboru bo samo neznatno vplivala na spremembo števila sodniških mest pri Višjem sodišču, ki sicer ne bo več opravljal preiskav in ne sodilo na prvi stopnji v civilnih in kazenskih zadevah. Zato se bo občutno povečalo drugostopenjsko odločanje, in to ne samo o odločbah Temeljnega sodišča v Mariboru, temveč tudi o odločbah Temeljnega sodišča v Murski Soboti. Pri tem sodišču bo potrebno formirati tudi nov oddelek za spremljanje in proučevanje družbenih odnosov in pojavov ter javne prakse. Uvedba dvojezičnega poslovanja bo terjala dodatne organizacijske napore in materialne izdatke. Stanje prostorov v sodni zgradbi v Mariboru je tako kritično, da ni kabinetov niti dvoran za obravnave za štiri nove sodnike, ki jih bo Občinsko sodišče v Mariboru pridobilo v tekočem letu. Velik del glavnih obravnav opravlja sodniki občinskega sodišča v Mariboru kar v svojih majhnih kabinetih. V vsem posloplju, v katerem so tri sodišča, ni več niti ene same posvetovalnice za prvostopenjske senate niti sejne sobe za drugostopenjske senate. Sejna soba občinskega sodišča v Mariboru, ki je največje občinsko sodišče v Sloveniji, je v kleti. Podobna stiska je na obeh tožilstvih, ki sta v isti zgradbi.

Z nadzidavo bi bilo pridobljenih 30 kabinetov in nekaj dvoran za obravnave. Z njo bi bile nekako pokrite dodatne prostorske potrebe, ki jih prinaša zakon o rednih sodiščih, čeprav sta nastala potreba in glavni načrt nadzidave že v času, ko novi zakon o rednih sodiščih sploh še ni bil na vidiku.

V zvezi z novo organizacijo in pristojnostjo rednih sodišč bodo za mariborsko enoto Temeljnega sodišča v Mariboru nastale tudi nove stanovanjske težave. Ni mogoče pričakovati, da bo kateri od sodnikov sedanjega Okrožnega sodišča v Mariboru prišel na delo v mariborsko enoto Temeljnega sodišča, saj je na okrožnem sodišču v Mariboru od 25 sistematiziranih sodniških mest zasedenih le 23, v letu 1978 pa bodo predvidoma odšli v pokoj štirje sodniki. V pokoj bosta predvidoma odšla tudi dva sodnika Okrožnega gospodarskega sodišča v Mariboru. Z odhodom teh sodnikov v pokoj bodo izgubljena tudi njihova stanovanja, ki jih bo treba nadomestiti z novimi za mlajše sodnike. Po potrebi bomo morali povečati tudi število administrativnega osebja.

Končno opozarjam še, da bo tudi bodoče Temeljno občinsko javno tožilstvo v Mariboru potrebovalo dodatne diplomirane pravnike, dodatne poslovne prostore in dodatna stanovanja. Ustanovitev novih samoupravnih interesnih skup-

nosti, sodišča združenega dela, družbenega pravobranilca samoupravljanja, biroja za mestno izgradnjo, biroja za ceste in drugih samoupravnih organizacij in skupnosti zahteva vedno več poslovnih prostorov, ki jih v Mariboru primanjkuje tudi v zvezi z razvojem gospodarstva. To pomeni za občino Maribor hud problem, kajti finančnih sredstev v te namene ni in jih tudi v proračunu občine Maribor ni mogoče zagotoviti. Ob tem pa so tudi vedno večje potrebe po stanovanjih za kadre, ki jih občina Maribor sama ne more zagotoviti.

Za reševanje takih problemov bi bilo potrebno zagotoviti sistemska sredstva. Zaradi vsega navedenega postavljam ob koncu še naslednje vprašanje: Kako bodo zagotovljena potrebna finančna sredstva za dodatne poslovne prostore, kadre in stanovanja, da bodo po predlaganem zakonu lahko redna sodišča normalno poslovala od postavljenega roka dalje?

Predsednik Štefan Nemeč: Kdo še želi razpravljati? Prosim, tovariš Ciril Grilj, gospodarsko področje, okoliš 24 — Kamnik!

Ciril Grilj: Glavni namen predlaganega amandmaja k 31. členu predloga zakona o rednih sodiščih je, da opravljanje sodne funkcije na področju rednih sodišč ne odtegujemo iz občin oziroma ne odtegujemo od občanov. Predlagana rešitev glede bodoče organizacije oziroma mreže enot v 31. členu ne daje niti približno jasne slike, kakšna naj bi bila bodoča mreža enot temeljnih sodišč v SR Sloveniji.

Ugotavljanje pogojev za ustanavljanje enot in s tem tudi odločitev o številu enot je dejansko odvisna, po predlogu tega člena, od Republiškega sekretariata za pravosodje, organizacijo uprave in proračun. Če ugotovljamo, da temeljna sodišča izvršujejo sodno funkcijo na svojih enotah, potem bi moral predlagatelj vsaj v obrazložitvi predloga zakona navesti, koliko sodnikov je najmanj potrebnih za opravljanje te funkcije v enoti temeljnega sodišča.

Kot kaže določilo 5. odstavka 31. člena predloga zakona, ki je po mnenju Komisije za pravosodje delno v nasprotju s 1. odstavkom tega člena, je predviden diferenciran pristop glede obsega oz. vrste zadev, ki naj bi jih obravnavale enote na sedežih temeljnih sodišč, v primerjavi z enotami izven teh sedežev. Zato tudi na osnovi tega določila ugotovljamo, da imajo sedanja občinska sodišča kadrovske in prostorske pogoje za opravljanje vsaj, če lahko tako imenujemo, osnovne oziroma ožje sodne funkcije, ki naj zagotavlja učinkovito sodno varstvo pravic občanov, ki ga le-ti najbolj pogosto, da ne rečemo vsakodnevno, potrebujejo. Odbor za družbenopolitični sistem Zbora občin in Zbora združenega dela sta v poročilu o obravnavi predloga našega amandmaja ugotovila, da je omogočena ustanovitev enote temeljnega sodišča tudi na sedežih sedanjih občinskih sodišč, vendar pod pogojem, da se za to odločijo vse skupščine občin iz območja temeljnega sodišča. Iz tega sledi, da po mnenju omenjenih odborov občinske skupščine niso dolžne upoštevati ugotovitev Republiškega sekretariata za pravosodje, organizacijo uprave in proračun glede pogojev za delo. Če je to pogoj, kar po naši oceni izhaja iz 31. člena predloga zakona, potem občinske skupščine niso samostojne pri odločanju glede ustanavljanja enot temeljnega sodišča na svojem področju. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Kdo še želi razpravljati? Ni več razpravljalcev? Prosim, besedo ima tovariš Vlado Tance! Odgovarjal bo na vprašanja, ki so bila zastavljena med razpravo.

Vlado Tance: V zvezi z razpravo delegata iz Maribora, ki je na koncu postavil vprašanje, kako bodo zagotovljena sredstva za prostore, kadre in stanovanja, moram povedati, da je njegov oris stanja v Mariboru točen. Zanimivo bi bilo, če bi delegati iz Kopra povedali, kakšna je njihova situacija. Lahko bi se prepričali, da je tam situacija še nekoliko težja. No, pa ne glede na to, stvar finančnih sredstev za realizacijo teh investicij je odvisna od zakona, ki bo v Skupščini v kratkem obravnavan. Gre za zakon, ki naj bi rešil srednjeročni program financiranja negospodarskih investicij v republiki. Kot je tovariš pravilno poudaril, je bil program nadzidave mariborskega sodnega poslopja že pred leti pripravljen. Seveda so se te priprave vlekle dlje časa, pa tudi sredstev ni bilo toliko na razpolago, da bi se lahko ta investicija začela. V programu negospodarskih investicij, v okviru programa za to srednjeročno obdobje do leta 1980, so potrebe, zlasti Kopra in Maribora, vsekakor zajete in zavedamo se, da bo ena prioritetenih nalog na področju dela in investicij v državnih organih prav usposobitev pravosodnih organov, da bodo lahko to svojo novo funkcijo na podlagi novih zakonov uspešno opravljali. Za to so seveda potrebna velika sredstva. Brez sredstev, brez teh investicij pa dejansko ne moremo opraviti celotne naloge.

Pri koprskem sodišču, ki je izredno utesnjeno, gre za dozidavo novega krila. Ob tem naj bi se rešili tudi prostorski problemi Sodišča združenega dela v Kopru, ki je eno najslabše lociranih sodišč združenega dela v Sloveniji. Skratka, o tem se vodi račun. V pripravah so idejni projekti, v kratkem bo prišlo do sklenitve pogodbe za izdelavo glavnega projekta. Projekti za mariborsko sodišče pa so že gotovi in je samo še vprašanje sredstev, ki naj bi bila v letošnjem letu sproščena v ta namen.

Kar zadeva kadre, ne moremo v nobenem primeru primerjati sistemizacije zasedbe občinskega sodišča z novim temeljnim sodiščem. Nova organizacija pravosodja ne pomeni, da lahko primerjamo občinsko sodišče s temeljnim in okrožno z višjim.

Vsa pristojnost novega temeljnega sodišča je dana. To se pravi, da ima novo temeljno sodišče tudi tiste pristojnosti, ki jih ima danes okrožno sodišče.

Glede na število zadev je predviden okviren predlog sistemizacije delovnih mest. Te stvari bo treba pregledati in do konca leta 1977 ugotoviti zasedbo sodniških mest in drugih delovnih mest v sodiščih in seveda tudi pripraviti vse zasnove, ki bodo omogočile, da bo lahko prišlo do odgovorov glede financiranja teh novih sodišč. Jasno je, da s sedanjim načinom oblikovanja sredstev občin ne moremo rešiti problema, kajti sedaj je na podlagi te nove organizacije republika v večji meri razbremenjena financiranja sodstva. Zato bo treba pri delitvi dohodkov med republiko in občinami upoštevati ta vidik. V obrazložitvi že v prejšnjih fazah smo dali izračune, ki so kazali, da bo šlo tu za prelivanje približno 4 milijarde sredstev iz republike k občinam. Ta izračun je približen. Na podlagi zakona ga bo treba točno ugotoviti in pripraviti vse osnove za leto 1979.

Kar zadeva kadre moramo reči, da se v zadnjih letih, zlasti v zadnjih dveh letih, stanje izboljšuje, čeprav ne povsod. Vendar je priliv kadrov večji in računamo, da bomo lahko deloma z ustrežno razporeditvijo sodnikov na delovna mesta, ki bodo v tej novi organizaciji, te zadeve lahko pokrili upoštevaje seveda, da gre določeno število sodnikov v pokoj.

Še nekaj besed glede vprašanj, ki jih je sprožil delegat iz Kamnika. Iz naših obrazložitev morda res ni izrecno razvidno, vendar moram reči, da nikoli

nismo postavljali pod vprašaj, ali sedanje občinsko sodišče izpolnjuje pogoje za enoto. O tem sploh ni bilo dileme. Mi predpostavljamo, da sedanja občinska sodišča izpolnjujejo pogoje. Če pa bi se ugotovilo, da kakšno iz kadrovskih ali iz kakšnih drugih razlogov nima perspektiv, da bi v tem času do teh pogojev prišlo, je pa druga stvar. Vendar načeloma izhajamo s stališča, da obstoječa občinska sodišča imajo pogoje, da delujejo kot enota. Drugo pa je, katere nove enote izven sedanje mreže občinskih sodišč bi se utegnile pojaviti in kakšne možnosti bi bile za zagotovitev kadrovskih, materialnih in prostorskih pogojev. Ne moremo si namreč dovoliti, da ustanovimo sodišče oziroma enoto, ki opravlja celotno sodno funkcijo temeljnega sodišča: sodi v kazenskih zadevah do smrtne kazni, sodi o vseh civilnih zadevah, ne glede na vrednost predmeta, statusnih zadevah, ne da bi zagotovili prostore, ki so za normalno delovanje takega državnega organa, take državne enote potrebni. Tu ni dileme. Bojazen, da bi bil Kamnik ali kako drugo tako sodišče ukinjeno, je neutemeljena, res pa je, da je amandma, ki je predložen, pomeni odstop od načela, da se vse občine skupno dogovarjajo o ustanavljanju enot. Ta dogovor pomeni namreč tudi finančno obveznost za pokrivanje stroškov. Hvala lepa.

Predsednik Š t e f a n N e m e c : Želi še kdo razpravljati? (Ne.) Če ne želi nihče več, lahko zaključimo razpravo in preidemo na glasovanje.

Najprej bomo glasovali o amandmajih. Imamo amandmaje Komisije za pravosodje, ki se nanašajo na 53. in 55. člen. Ali se Izvršni svet strinja s temi amandmaji? (Izvršni svet se strinja.) Hvala lepa.

Dajem na glasovanje amandmaje Komisije za pravosodje k 53. in 55. členu. Kdor je za, naj prosim glasuje! (137 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Ugotavljam, da so amandmaji sprejeti.

Dajem na glasovanje amandmaje Zakonodajno-pravne komisije, ki se nanašajo na 8., 14., 15., 22., 27., 30., 35., 37., 38., 63., 67., 70., 81., 90., 99. in 110. člen. Sprašujem predstavnika Izvršnega sveta, če se strinja s temi amandmaji? Izvršni svet se strinja. Ali se strinja Komisija za pravosodje? Predstavnik Komisije se strinja, strinja se tudi Odbor za družbenopolitični sistem. Dajem na glasovanje amandmaje Zakonodajno-pravne komisije. Kdor je za, naj prosim glasuje! (138 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Amandmaji Zakonodajno-pravne komisije so sprejeti.

Sedaj dajem na glasovanje amandma Izvršnega sveta k 31. členu. Amandma je razviden iz poročila, ki smo ga prejeli na klop. Sprašujem predstavnika Zakonodajno-pravne komisije, če se z njim strinja! (Se strinja.) Komisija za pravosodje se strinja. Dajem amandma Izvršnega sveta na glasovanje. Kdor je za, naj prosim glasuje! (135 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (2 delegata.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Ugotavljam, da je z večino glasov sprejet amandma Izvršnega sveta.

Sedaj dajem na glasovanje amandma skupine za gospodarsko področje 24. okoliša, s sedežem v občini Kamnik, k 31. členu. Ali delegat še vztraja pri amandmaju? (Da.) Izvršni svet se z amandmajem ne strinja. Komisija za pravosodje se prav tako ne strinja. Zakonodajno-pravna komisija se tudi ne strinja. Odbor se tudi ne strinja.

Dajem amandma k 31. členu na glasovanje. Kdor je za, naj prosim glasuje! (22 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (79 delegatov.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (27 delegatov.)

Ugotavljam, da amandma ni sprejet.

Dajem predlog zakona o rednih sodiščih v celoti na glasovanje. Kdor je za, naj prosim glasuje! (134 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (3 delegati.) Se je kdo vzdržal? (2 delegata.)

Ugotavljam, da je zakon z večino glasov v našem zboru sprejet.

Zaključujem 6. točko dnevnega reda in prehajam na 7. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o javnem tožilstvu, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

Za svojega predstavnika je tudi k tej točki določil tovariša Vladimirja Tanceta, namestnika republiškega sekretarja za pravosodje, organizacijo uprave in proračun.

Predlog zakona so obravnavali: Zakonodajno-pravna komisija, Odbor za družbenopolitični sistem in pa Komisija za pravosodje. Poročila teh teles smo prejeli. Danes smo prejeli tudi stališče Izvršnega sveta in amandmaje Izvršnega sveta.

Uvodno obrazložitev tovariša Tanceta smo že slišali.

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Ne želi nihče razpravljati? Lahko zaključim razpravo? (Da.) Zaključujem razpravo in prehajam na glasovanje.

Najprej bomo glasovali o amandmajih. Dajem na glasovanje amandmaje Komisije za pravosodje, ki se nanašajo na 20., 41. in 44. člen. Izvršni svet se s temi amandmaji strinja. Zakonodajno-pravna komisija se strinja. Odbor se strinja. Kdor je za amandmaje, naj prosim glasuje! (133 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (3 delegati.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da so z večino glasov sprejeti amandmaji Komisije za pravosodje.

Sedaj dajem na glasovanje amandmaje, ki jih je predložila Zakonodajno-pravna komisija, in se nanašajo na 21., 45. in 63. člen. Ali se Izvršni svet strinja? (Se strinja.) Komisija za pravosodje se strinja. Odbor se strinja. Kdor je za amandmaje, naj prosim glasuje! (132 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (3 delegati.) Se je kdo vzdržal? (1 delegat.)

Ugotavljam, da so z večino glasov sprejeti amandmaji Zakonodajno-pravne komisije.

Sedaj dajem na glasovanje amandma Izvršnega sveta, ki se nanaša na 1. odstavek 21. člena, kar je razvidno iz poročila, ki smo ga prejeli danes na klop. Zakonodajno-pravna komisija se strinja, Komisija za pravosodje se strinja, Odbor se strinja. Kdor je za amandma, naj prosim glasuje! (134 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (1 delegat.)

Ugotavljam, da so z večino glasov sprejeti amandmaji Zakonodajno-pravne komisije.

Sedaj dajem na glasovanje amandma Izvršnega sveta, ki se nanaša na 1. odstavek 21. člena, kar je razvidno iz poročila, ki smo ga prejeli danes na klop. Zakonodajno-pravna komisija se z njim strinja, Komisija za pravosodje se strinja, Odbor se strinja. Kdor je za amandma, naj prosim glasuje! (134 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (1 delegat.)

Z večino glasov je sprejet amandma Izvršnega sveta k 21. členu.

Zdaj dajem predlog zakona o javnem tožilstvu v celoti na glasovanje. Kdor je za, naj prosim glasuje! (134 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (3 delegati.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je v našem zboru z večino glasov sprejet predlog zakona o javnem tožilstvu.

Zaključujem 7. točko in prehajam na 8. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o zdravstvenih ukrepih pri uresničevanju pravice do svobodnega odločanja o rojstvu otrok, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

Za svojega predstavnika je Izvršni svet določil dr. Dominika Komadina, namestnika predsednika Republiškega komiteja za zdravstvo in socialno varstvo.

Predlog zakona sta obravnavala Odbor za družbenoekonomske odnose in Zakonodajno-pravna komisija. Poročila teh dveh teles imamo. Ali želi predstavnik predlagatelja še kaj ustno dodati k pismenim poročilom. Prosim, besedo ima tovariš dr. Dominik Komadina, namestnik predsednika Republiškega komiteja za zdravstvo in socialno varstvo!

Dr. Dominik Komadina: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati!

Predlog zakona o zdravstvenih ukrepih pri uresničevanju pravice do svobodnega odločanja o rojstvu otrok izhaja iz z ustavo zagotovljene pravice človeka, da svobodno odloča o rojstvu otrok in da se ta pravica lahko omeji le iz zdravstvenih razlogov. Zato ne ureja le umetne prekinitve nosečnosti, ampak ureja vse oblike uravnavanja rojstev kot pravico človeka, da svobodno odloča o rojstvu otrok, kot so preprečevanje zanositve, umetna prekinitve nosečnosti ter ugotavljanje in zdravljenje zmanjšane plodnosti.

Predlog zakona je zgrajen na tej osnovni pravici o svobodnem odločanju o rojstvu otrok in navaja načine ter sredstva, ki so zdravstveni vidiki za realizacijo teh pravic. Predlog zakona določa medicinske momente in pogoje, na podlagi katerih se preprečuje zanositev, kontracepcijo in sterilizacijo, in pri tem zlasti pri sterilizaciji kot trajni preprečitvi zanositve postavlja stroge pogoje kot kavtele za morebitno prenašanje odločitev. Glede umetne prekinitve nosečnosti izhaja zakon iz načela, da je ta pravica ženske brez omejitev, če nosečnost ne traja več kot deset tednov, če pa traja nosečnost več kot 10 tednov, lahko ženska to pravico izvrši le pogojno, kajti umetna prekinitve se lahko opravi le na podlagi mnenja komisije za umetno prekinitve nosečnosti, da je nevarnost, ki jo predstavlja umetna prekinitve manjša od nevarnosti, ki grozi nosečnici ali otroku zaradi nadaljnje nosečnosti in zaradi poroda. V skladu s to koncepcijo za umetno prekinitve nosečnosti do 10. tedna nosečnosti ni postopka in zato sodelovanje socialnega delavca v tem primeru ni potrebno. Ustrezno temu se nosečnica do 10 tednov nosečnosti obravnava neposredno v zdravstveni organizaciji. Republiški komite za zdravstvo in socialno varstvo bo po sprejemu zakona izdal navodila za natančnejše izvajanje tega zakona.

Z amandmaji skupščinskih teles k 21., 22. in 25. členu zakona soglašamo, saj so predlagane dopolnitve v bistvu redakcijskega značaja.

Predsednik Štefan Nemeč: Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Ne želi nihče razpravljati? (Ne.) Torej lahko zaključim razpravo. Dajem na glasovanje amandmaja Odbora za družbenoekonomske odnose, ki se nanašajo na 21. in 22. člen. Izvršni svet se z amandmajema strinja, Zakonodajno-pravna komisija se tudi strinja. Kdor je za, naj prosim glasuje! (136 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (1 delegat.)

Ugotavljam, da sta amandmaja k 21. in 22. členu sprejeta z večino glasov.

Sedaj dajem na glasovanje amandma Zakonodajno-pravne komisije, ki se nanaša na 25. člen. Amandma je označen kot redakcijski amandma. Izvršni svet se z njim strinja. Odbor se strinja. Kdor je za, naj prosim glasuje! (137 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je amandma Zakonodajno-pravne komisije k 25. členu soglasno sprejet.

Sedaj dajem na glasovanje predlog zakona o zdravstvenih ukrepih pri uresničevanju pravice do svobodnega odločanja o rojstvu otrok v celoti na glasovanje. Kdor je za, naj prosim glasuje! (138 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (2 delegata.)

Ugotavljam, da je predlog zakona z večino glasov sprejet.

Prehajamo na 9. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o dopolnitvi 60. člena obrtnega zakona, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

Za svojega predstavnika je določil tovariša Iva Klemenčiča, člana Izvršnega sveta in republiškega sekretarja za industrijo. Predlog zakona sta obravnavala Odbor za družbenoekonomske odnose ter zakonodajno-pravna komisija. Poročila ste prejeli. Danes ste prejeli tudi poročilo Odbora za družbenoekonomske odnose Družbenopolitičnega zbora, v katerem je predlog stališča Družbenopolitičnega zbora.

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.) Zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje.

Obveščam vas, da me je predsednik Družbenopolitičnega zbora obvestil, da je predlog stališč Družbenopolitičnega zbora zbor sprejel. Dajem na glasovanje predlog zakona o dopolnitvi 60. člena obrtnega zakona. Kdor je za, naj prosim glasuje! (136 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je soglasno sprejet predlog zakona o dopolnitvi 60. člena obrtnega zakona. Ugotavljam tudi, da je zakon sprejet v skladu s stališči Družbenopolitičnega zbora in bom o tem obvestil predsednika Družbenopolitičnega zbora.

Prehajamo na 10. točko dnevnega reda, to je samoupravni sporazum o ustanovitvi Posebne izobraževalne skupnosti za izobraževanje in vzgojo delavcev gostinskih in turističnih poklicev, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil v potrditev Iniciativni odbor za ustanovitev Posebne izobraževalne skupnosti za vzgojo kadrov v gostinstvu in turizmu pri Gospodarski zbornici.

Za svojega predstavnika je določil Nado Fuks, vršilca dolžnosti tajnika Posebne izobraževalne skupnosti za izobraževanje in vzgojo delavcev gostinskih in turističnih poklicev. Izvršni svet je k tej točki dnevnega reda za svojega predstavnika določil tovarišico Elo Ulrih, članico Izvršnega sveta in predsednico Republiškega komiteja za vzgojo in izobraževanje.

Samoupravni sporazum sta obravnavala Odbor za družbenoekonomske odnose in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta dala poročila. Poročila smo prejeli. Prejeli smo tudi predlog odloka o potrditvi samoupravnega sporazuma o ustanovitvi Posebne izobraževalne skupnosti za izobraževanje in vzgojo delavcev gostinskih in turističnih poklicev ter stališče Izvršnega sveta Skupščine SR Slo-

venije. Danes smo prejeli tudi prečiščeno besedilo sporazuma, ki je pripravljen na podlagi pripomb Odbora in Komisije.

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Ne želi nihče razpravljati? Potem zaključujem razpravo in prehajam na glasovanje. Glasovali bomo o prečiščenem samoupravnem sporazumu, zato je potrebno v tem smislu tudi dopolniti predlog odloka.

Dajem na glasovanje predlog odloka o potrditvi samoupravnega sporazuma o ustanovitvi Posebne izobraževalne skupnosti za izobraževanje in vzgojo delavcev gostinskih in turističnih poklicev. Kdor je za, naj prosim glasuje! (130 delegatov je za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog odloka o potrditvi samoupravnega sporazuma o ustanovitvi Posebne izobraževalne skupnosti za izobraževanje in vzgojo delavcev gostinskih in turističnih poklicev.

Prehajamo na 11. točko dnevnega reda, to je na samoupravni sporazum o ustanovitvi Posebne izobraževalne skupnosti za usnjarsko in usnjarsko predelovalno stroko, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložila v potrditev Posebna izobraževalna skupnost za usnjarsko in usnjarsko predelovalno stroko.

Za svojega predstavnika je Skupnost določila tovariša Janeza Obreza, člana Iniciativnega odbora za pripravo samoupravnega sporazuma. Izvršni svet je k tej točki določil za svojega predstavnika Elo Ulrih, članico Izvršnega sveta in predsednico Republiškega komiteja za vzgojo in izobraževanje.

Samoupravni sporazum sta obravnavala Odbor za družbenoekonomske odnose ter Zakonodajno-pravna komisija. Prejeli smo poročila in tudi predlog odloka o potrditvi samoupravnega sporazuma o ustanovitvi Posebne izobraževalne skupnosti za usnjarsko in usnjarsko predelovalno stroko ter stališče Izvršnega sveta. Danes smo prejeli tudi prečiščeno besedilo samoupravnega sporazuma.

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.) Zaključujem razpravo in prehajam na glasovanje. Glasovali bomo o prečiščenem besedilu samoupravnega sporazuma, zato je v tem smislu potrebno dopolniti predlog odloka. Dajem na glasovanje predlog odloka o potrditvi samoupravnega sporazuma o ustanovitvi Posebne izobraževalne skupnosti za usnjarsko in usnjarsko predelovalno stroko. Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (130 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog odloka o potrditvi samoupravnega sporazuma o ustanovitvi Posebne izobraževalne skupnosti za usnjarsko in usnjarsko predelovalno stroko.

12. točka dnevnega reda je predlog za spremembo 18. člena zakona o gospodarjenju s stanovanjskimi hišami v družbeni lastnini, ki ga je predložila v obravnavo Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije.

Za svojega predstavnika je določila tovariša Oskarja Naglava, člana Komisije. Izvršni svet je k tej točki dnevnega reda določil za svojega predstavnika Borisa Mikoša, člana Izvršnega sveta in republiškega sekretarja za urbanizem.

Predlog za spremembo sta obravnavala Odbora za stanovanjsko-komunalna vprašanja in varstvo okolja našega zbora in Zbora občin, ki sta dala skupno poročilo. Prejeli smo tudi stališče Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije.

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Prosim, besedo ima tovariš Oskar Naglav, član Zakonodajno-pravne komisije!

Oskar Naglav: Tovarišice in tovariši delegati! Družbeni pravobranilec samoupravljanja iz Maribora je predlagal Ustavnemu sodišču SR Slovenije začetek postopka za oceno ustavnosti 18. člena zakona o gospodarjenju s stanovanjskimi hišami v družbeni lastnini. Ustavno sodišče SR Slovenije je predlog družbenega pravobranilca samoupravljanja poslalo Skupščini SR Slovenije, da bi dala svoj odgovor glede na navedbe oz. predlog družbenega pravobranilca samoupravljanja. Zakonodajno-pravna komisija je obravnavala predlog družbenega pravobranilca samoupravljanja, v katerem navaja, da je 18. člen zakona o gospodarjenju s stanovanjskimi hišami v družbeni lastnini v nasprotju s temeljnimi načeli 13. in 143. člena ustave SR Slovenije, ker določa, da pravice in obveznosti delavcev za opravljanje del pri obratovanju stanovanjske hiše pri delu in iz dela ureja samoupravni sporazum, ki ga sklenejo stanovanjske skupnosti in hišni sveti, ne pa kot to določa ustava SR Slovenije, delavci sami. Komisija je na podlagi mnenja oziroma stališč Republiškega sekretariata za urbanizem, Republiškega sekretariata za delo in Odbora za stanovanjsko-komunalna vprašanja in varstvo okolja Zbora združenega dela ter Odbora za urbanizem, stanovanjsko-komunalna vprašanja in varstvo okolja Zbora občin Skupščine SR Slovenije ter na podlagi stališč in mnenja Pravnega sveta Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije ter Sekretariata za zakonodajo Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije ugotovila, da omenjeni 18. člen zakona ni v skladu z ustavnimi načeli. Zaradi tega delavci, ki se zaposlujejo v stanovanjskih hišah kot hišniki, kurjači, snažilke in podobno niso v enakopravnem položaju z delavci v drugih oblikah združenega dela. Pravice in obveznosti teh delavcev za opravljanje del stanovanjske hiše pri delu in iz dela se po omenjenem členu zakona urejajo s samoupravnim sporazumom, ki ga sprejmejo stanovanjske skupnosti in hišni sveti, ne da bi bili ti delavci udeleženi pri sklepanju tega samoupravnega sporazuma. Na podlagi tega sporazuma se sklene med delavcem in hišnim svetom pogodba, ki podrobneje določa obveznosti delavca pri delu in iz dela. S tako ureditvijo delavci nimajo možnosti, da bi sklepali samoupravne sporazume in si tako zagotavljali pravico do oblikovanja sredstev za osebno in skupno porabo v skladu z načelom delitve po delu in družbeno določenimi osnovami in merili za delitev, ki veljajo za organizacije združenega dela, kot to določa 32. člen ustave. Glede na navedene ugotovitve Zakonodajno-pravna komisija meni, da je potrebno tem delavcem zagotoviti možnost za ustrezno organiziranost, v okviru katere bi lahko uresničevali svoje samoupravne pravice, in predlaga, da se ustrezno spremeni 18. člen omenjenega zakona.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa. Kdo želi razpravljati? Ni razpravljalcev? Potem zaključujem razpravo in predlagam, da sprejmemo naslednji sklep:

1. Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije na predlog Zakonodajno-pravne komisije Skupščine SR Slovenije ugotavlja, da je treba spremeniti 18. člen zakona o gospodarjenju s stanovanjskimi hišami v družbeni lastnini.

2. Predlog za spremembo zakona o gospodarjenju s stanovanjskimi hišami v družbeni lastnini pripravi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije, pri čemer naj

upoštevata predloge, dane v poročilih odborov za stanovanjsko-komunalna vprašanja in varstvo okolja. Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (126 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Zaključujem to točko in prehajam na 13. točko dnevnega reda, to je na zaključni račun Narodne banke za leto 1976, z letnim poročilom Narodne banke Jugoslavije, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ.

Za svojega predstavnika je Izvršni svet k tej točki dnevnega reda določil tovarišico Milico Ozbič, članico Izvršnega sveta in republiško sekretarko za finance.

Zaključni račun in poročilo sta obravnavala Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta dala poročili. Poročili smo prejeli, prejeli pa smo tudi stališča Izvršnega sveta SR Slovenije. Pričenjam razpravo. Želi kdo razpravljati? Besedo ima tovarišica Milica Ozbič, članica Izvršnega sveta in republiška sekretarka za finance!

Milica Ozbič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Zaključni račun Narodne banke Jugoslavije je prišel pred časom v razpravo v Skupščino naše republike. O njem je tekla razprava tudi v Izvršnem svetu, in sicer 7. 4. V razpravi je bilo izraženo mnenje, ki ste ga prejeli. Naknadno, predvsem na sejah odborov za finance, pa je bilo ugotovljeno, da je ob zaključnem računu Narodne banke Jugoslavije prisotnih še nekaj bistvenih vsebinskih pripomb, glede katerih ni tekla razprava in o njih Izvršni svet ni bil obveščen, ko je oblikoval svoje mnenje. Po naknadnih preverjanjih in po naknadnih razpravah je bilo ugotovljeno, da so pripombe take narave, da zaslužijo razpravo v Zvezni skupščini, pa tudi v naši skupščini, preden se da soglasje k zaključnemu računu Narodne banke Jugoslavije.

Zato se opredeljujemo za to, da se pripombe, ki jih je formuliral Odbor za finance Zbora združenega dela in ki so vam posredovane, sprejmejo, posredujejo delegaciji in se definitivno sklepanje o zaključnem računu Narodne banke odloži do takrat, ko bo delegacija v Zvezni skupščini razčistila odprta vprašanja.

Seveda tudi predlagam, da se pri današnjem sklepanju upošteva poročilo Odbora za finance in da se pisмено mnenje Izvršnega sveta ne uporabi. Hvala.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Kdo še želi razpravljati? Nihče več? Zaključujem razpravo in predlagam, da sprejmemo naslednji sklep:

1. Sklepanje o soglasju k zaključnemu računu Narodne banke Jugoslavije za leto 1976 se odloži.

2. Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije sprejema pripombe Odbora za finance in pripombe Izvršnega sveta Skupščine SRS, dane v razpravi, in nalaga delegaciji Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ, da poizkusi razčistiti odprta vprašanja v smislu sprejetih pripomb in da o tem obvesti zbor.

Je kakšna pripomba k predlaganemu sklepu? (Ne.) Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (121 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep sprejet.

Prehajam na 14. točko dnevnega reda, to je na finančni načrt Narodne banke Jugoslavije za leto 1977, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil v soglasje Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ.

Tudi pri tej točki je predstavnik Izvršnega sveta tovarišica Milica Ozbič, članica Izvršnega sveta in republiška sekretarka za finance.

Finančni načrt sta obravnavala Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija. Prejeli smo tudi stališče Izvršnega sveta.

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Če ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo in predlagam, da sprejmemo naslednji sklep:

1. Sklepanje o soglasju k finančnemu načrtu Narodne banke Jugoslavije za leto 1977 se odloži.

2. Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije sprejema pripombe Odbora za finance in nalaga delegaciji Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine Socialistične federativne republike Jugoslavije, da poizkusi razčistiti odprta vprašanja v smislu sprejetih pripomb in o tem obvesti zbor.

Ali je kakšna pripomba k predlaganemu sklepu? (Ni pripomb.)

Potem dajem predlog sklepa na glasovanje. Kdor je za, naj prosim glasuje! (124 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor sprejel predlagani sklep.

Prehajamo na 15. točko dnevnega reda, to je na zaključni račun prihodkov in izdatkov Narodne banke Slovenije za leto 1976, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložila v potrditev Narodna banka Slovenije.

Za svojega predstavnika je Narodna banka določila tovariša Rika Jermana, pomočnika guvernerja Narodne banke Slovenije. Izvršni svet je k tej točki dnevnega reda določil za predstavnika tovarišico Milico Ozbič, članico Izvršnega sveta in republiško sekretarko za finance.

Zaključni račun sta obravnavala Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija. Poročili smo prejeli. Prejeli smo tudi predlog odloka o potrditvi zaključnega računa prihodkov in izdatkov Narodne banke Slovenije za leto 1976 in stališče Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije.

Pričenjam razpravo. Želi kdo besedo? (Ne.) Lahko zaključim razpravo? (Da.) Zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog odloka o potrditvi zaključnega računa prihodkov in izdatkov Narodne banke Slovenije za leto 1976. Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (126 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor sprejel predlog odloka o potrditvi zaključnega računa prihodkov in izdatkov Narodne banke Slovenije za leto 1976.

Prehajamo na 16. točko dnevnega reda, to je na finančni načrt prihodkov in izdatkov Narodne banke Slovenije za leto 1977, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložila v potrditev Narodna banka Slovenije. Tudi za to točko je Narodna banka določila za svojega predstavnika tovariša Rika Jermana. Za predstavnika Izvršnega sveta je določena tovarišica Milica Ozbič.

Finančni načrt sta obravnavala Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija. Prejeli smo poročili in tudi predlog odloka o potrditvi finančnega načrta Narodne banke za leto 1977 in stališče Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije.

Pričenjam razpravo. Želi kdo razpravljati? (Ne.) Zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog odloka o potrditvi finančnega načrta Narodne banke Slovenije za leto 1977. Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (125 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor sprejel predlog odloka o potrditvi finančnega načrta Narodne banke Slovenije za leto 1977.

Prehajamo na 17. točko dnevnega reda, to je na poročilo o delu Službe družbenega knjigovodstva v SR Sloveniji za leto 1976, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložila v obravnavo Služba družbenega knjigovodstva v SR Sloveniji.

Za svojega predstavnika je Služba družbenega knjigovodstva določila tovariša Jurija Levičnika, generalnega direktorja Službe družbenega knjigovodstva v SR Sloveniji, Izvršni svet pa tovarišico Milico Ozbič. Poročilo je obravnaval Odbor za finance. Poročilo smo prejeli, prejeli smo tudi stališče Izvršnega sveta.

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Ne želi nihče? Ali lahko zaključim razpravo. Zaključujem razpravo in predlagam, da sprejmemo naslednji sklep:

1. Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije sprejema na znanje poročilo o delu Službe družbenega knjigovodstva v SR Sloveniji za leto 1976.

2. Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije sprejema ugotovitve Odbora za finance in Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije ter priporoča Službi družbenega knjigovodstva v SR Sloveniji, da jih upošteva pri svojem nadaljnjem delu.

Ima kdo kakšno pripombo k predlaganemu sklepu? (Ne.) Kdor je za, naj prosim glasuje! (128 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal. (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep sprejet.

Prehajamo na 18. točko dnevnega reda, to je na predlog programa dela Službe družbenega knjigovodstva SR Slovenije za leto 1977, ki ga je prav tako predložila Služba družbenega knjigovodstva v SR Sloveniji.

Tudi pri tej točki je predstavnik tovariš Jurij Levičnik, generalni direktor Službe družbenega knjigovodstva za Slovenijo, predstavnik Izvršnega sveta pa je tovarišica Milica Ozbič. Predlog programa je obravnaval odbor za finance. Imamo njegovo poročilo ter stališče Izvršnega sveta. Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Ne želi nihče razpravljati? Zaključujem razpravo in predlagam naslednji sklep:

1. Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije sprejema na znanje program dela Službe družbenega knjigovodstva SR Slovenije za leto 1977.

2. Zbor združenega dela sprejema ugotovitve Odbora za finance in Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije ter priporoča Službi družbenega knjigovodstva v SR Sloveniji, da jih upošteva pri svojem nadaljnjem delu.

Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (123 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep sprejet.

Prehajamo na 19. točko dnevnega reda, to je na predlog razdelitve presežka dohodkov Loterijskega zavoda SR Slovenije po zaključnem računu za leto 1976, ki pripada organizacijam iz 15. člena zakona o Loterijskem

zavodu SR Slovenije, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Loterijski zavod SR Slovenije.

Za svojega predstavnika je Loterijski zavod določil tovariša Iva Janžekoviča, predsednika Loterijskega sveta. Za predstavnika Izvršnega sveta je določena tovarišica Milica Ozbič, republiška sekretarka za finance in članica Izvršnega sveta.

Predlog sta obravnavala Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija. Poročili smo prejeli. Prejeli smo tudi predlog odloka o razdelitvi presežka dohodkov Loterijskega zavoda SR Slovenije po zaključnem računu za leto 1976, ki pripada organizacijam iz 15. člena zakona o Loterijskem zavodu Slovenije. Prejeli smo tudi stališče Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije.

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Ne želi nihče razpravljati? Ali lahko zaključim razpravo? Zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog odloka o razdelitvi presežka dohodkov Loterijskega zavoda SR Slovenije po zaključnem računu za leto 1976, ki pripada organizacijam iz 15. člena zakona o Loterijskem zavodu SR Slovenije. Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (125 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor sprejel predlog odloka o razdelitvi presežka dohodkov Loterijskega zavoda SR Slovenije po zaključnem računu za leto 1976, ki pripada organizacijam iz 15. člena zakona o Loterijskem zavodu SR Slovenije.

Prehajamo na 20. točko dnevnega reda, to je na osnutek zakona o določitvi skupnega zneska sredstev za financiranje programa graditve in modernizacije tehnične baze Radia Jugoslavija od leta 1976 do leta 1980, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil v soglasje Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ.

Izvršni svet je za svojega predstavnika k tej točki dnevnega reda določil tovarišico Milico Ozbič, članico Izvršnega sveta in republiško sekretarko za finance. Osnutek sta obravnavala Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija. Poročili smo prejeli. Pričenjam razpravo. Besedo ima tovarišica Milica Ozbič!

Milica Ozbič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Osnutek zakona o določitvi skupnega zneska sredstev za financiranje programa graditve in modernizacije v tehnični bazi Radia Jugoslavija od leta 1976 do leta 1980 je bil v razpravi v telesih Izvršnega sveta ter odborih te skupščine.

Takrat ko so tekle te razprave, je Izvršni svet pripravil pripombe k osnutku zakona na podlagi gradiv, s katerimi je razpolagal. Naknadno je bil Izvršni svet seznanjen z dejstvom, da je Zvezna konferenca Socialistične zveze konec januarja tega leta sprejela odlok o ustanovitvi Radia Jugoslavija. Po določilih, ki so bila v tem odloku sprejeta, smo pripravili in vam posredujemo pripombe, ki se nanašajo na ta osnutek zakona in ki naj bi delegaciji v Zvezni skupščini služile za njeno delo.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije še vedno soglašja z omenjenim zakonom, glede na to, da je tak način financiranja predviden z odlokom o ustanovitvi Radia Jugoslavija, ki ga je v soglasju z republiškimi in pokrajinskimi konferencami SZDL Sprejela Zvezna konferenca SZDL Jugoslavije 26. 1. 1977.

Po tem odloku se sredstva za realizacijo razvojnih programov zagotove med drugim tudi z dogovorom republik in pokrajin ali z zakonom. Hkrati z odlokom o ustanovitvi Radia Jugoslavija je Zvezna konferenca SZDL sprejela tudi

osnovno koncepcijo programa Radia Jugoslavija, v kateri določa, da je treba pripraviti srednjeročni programski in tehnični razvojni plan Radia Jugoslavija, ki ga bo sprejela Zvezna konferenca SZDL Jugoslavije. Zato Izvršni svet meni, da bo treba ta zakon, o katerem teče danes razprava, nasloniti na omenjene razvojne programe ter končno sprejetje tega zakona časovno uskladiti s sprejetjem omenjenih programov.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije predlaga, da se v drugem členu navedenega osnutka zakona znesek pod točko 1 spremeni tako, da se namesto zneska 26 315 100 din vstavi znesek 15 mio din in pod točko 2 namesto zneska 38 713 610 din vstavi znesek 35 031 000 dinarjev. Navedena sprememba zneska pod točko 1 in 2 v drugem členu je potrebna zaradi uskladitve z zneski zveznega proračuna za leti 1976 in 1977. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije predlaga, da Skupščina SR Slovenije na podlagi 1. odstavka 316. člena poslovnika Skupščine pooblasti delegacijo Skupščine SR Slovenije, da v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ v usklajevalnem postopku uveljavlja gornje pripombe in da soglasje k osnutku zakona. Hvala.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Kdo želi razpravljati? Ni rizpravljalcev? Lahko zaključim razpravo? (Da.) Zaključujem razpravo in predlagam, da sprejmemo naslednji sklep:

1. Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije daje soglasje k osnutku zakona o določitvi skupnega zneska za financiranje programa graditve in modernizacije tehnične baze Radia Jugoslavija od leta 1976 do leta 1980.

2. K osnutku zakona daje zbor pripombo, navedeno v poročilu Odbora za finance, pripombe, navedene v stališču Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in pripombe, dane v razpravi na seji zbora.

3. Pooblašča se delegacija Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ, da da v skladu s pripombami Skupščine SR Slovenije in v njenem imenu soglasje k predlogu tega zakona.

Ima kdo kakšno pripombo k predlaganemu sklepu? (Ni pripomb.)

Potem dajem sklep na glasovanje. Kdor je za, naj prosim glasuje! (126 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor sprejel predlagani sklep.

Prehajamo na 21. točko dnevnega reda, to je na volitve in imenovanja.

1. Najprej imamo predlog odloka o izvolitvi sodnika Okrožnega gospodarskega sodišča v Ljubljani, ki ga je predložila Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve Skupščine SR Slovenije.

Za svojega predstavnika je Komisija določila k vsem predlogom odlokov tovarišico Marjeto Šentjurs, članico Komisije.

Izvršni svet je dal k predlogu odloka pozitivno mnenje. Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Ne želi nihče razpravljati? Zaključujem razpravo in prehajam na glasovanje.

Dajem na glasovanje predlog odloka o izvolitvi sodnika Okrožnega sodišča v Ljubljani. Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (128 delegatov je za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (1 delegat.)

Ugotavljam, da je zbor z večino glasov sprejel predlog odloka o izvolitvi sodnika Okrožnega gospodarskega sodišča v Ljubljani. S tem je bil v Zboru

združenega dela znova izvoljen za sodnika Okrožnega sodišča v Ljubljani tovariš Jože Zbačnik.

2. Predlog odloka o razrešitvi sodnika Okrožnega sodišča v Ljubljani je prav tako predložila Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve. Izvršni svet je dal k predlogu odloka pozitivno mnenje.

Pričenjam razpravo. Želi kdo razpravljati? Ne želi nihče? Zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog odloka o razrešitvi sodnika Okrožnega sodišča. Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (128 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (1 delegat.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor z večino glasov sprejel predlog odloka o razrešitvi sodnika Okrožnega sodišča v Ljubljani. S tem je Zbor združenega dela razrešil dolžnosti sodnika Okrožnega sodišča v Ljubljani dr. Josipa Vlaha.

3. Predlog odloka o razrešitvi sodnika Okrožnega gospodarskega sodišča v Ljubljani je predložila v obravnavo Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve. Izvršni svet je dal k predlogu pozitivno mnenje.

Pričenjam razpravo. Kdo želi razpravljati? (Nihče.) Zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog odloka o razrešitvi sodnika Okrožnega sodišča v Ljubljani. Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (131 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor sprejel predlog odloka o razrešitvi sodnika Okrožnega gospodarskega sodišča v Ljubljani. S tem je Zbor združenega dela razrešil dolžnosti tovariša Vladimirja Majena.

Zaključujem 21. točko in prehajam na 22. točko dnevnega reda, to je na vprašanja delegatov.

Na delegatsko vprašanje tovariša Draga Ocepka, delegata skupine delegatov za prosvetno-kulturno področje 1. okoliša, bo odgovoril dr. Milan Osredkar, član Izvršnega sveta in predsednik Republiškega komiteja za raziskovalno dejavnost.

Dr. Milan Osredkar: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Geološka karta Slovenije je bila do vključno leta 1974 financirana iz sredstev, ki jih je do leta 1972 Raziskovalni skupnosti Slovenije zagotavljala republika na osnovi posebne pogodbe iz republiškega proračuna. V letu 1973 so bila sredstva za izvajanje raziskav pri Geološki karti zagotovljena iz posebne računa SR Slovenije za posege v gospodarstvu, v letu 1974 pa v okviru sredstev prometnega davka.

Na osnovi dogovora v Izvršnem svetu SRS v mesecu marcu t. l. bo nadaljnje izvajanje programa raziskav pri Geološki karti SR Slovenije urejeno v okviru programa Raziskovalne skupnosti Slovenije.

Vprašanje financiranja te aktivnosti v okviru sredstev, združenih v Raziskovalni skupnosti Slovenije, bo urejeno s samoupravnim sporazumom o temeljih plana razvoja raziskovalne dejavnosti od 1976 do 1980. V tem okviru bodo v celoti urejena tudi doslej odprta vprašanja prenosov obveznosti iz splošne v skupno porabo ter druge medsebojne obveznosti na področju raziskovalne dejavnosti. Hvala.

Predsednik Štefan Nemeč: Ali so delegati iz 1. okoliša zadovoljni z odgovorom? (Da.)

Na delegatsko vprašanje skupine delegatov 32. okoliša bo odgovoril Andrej Miklavčič, namestnik republiškega sekretarja za industrijo!

Andrej Miklavčič: Tovariš predsednik, tovariši delegati! Zaradi generalnega remonta v Cementarni Trbovlje v februarju in marcu je bila proizvodnja cementa manjša za okoli 20 000 ton, zaradi zmanjšane proizvodnje v Cementarni Anhovo, ki ji je primanjkovalo klinkerja, pa manjša za 22 000 ton. Skupaj sta torej slovenski cementarni proizvedli 42 000 ton manj cementa, kot bi ga sicer v normalnih okoliščinah. Ker so bile potrebe po cementu zaradi ugodnejše gradbene sezone in večje investicijske dejavnosti, kot smo jo pričakovali, večje kot lani, istočasno pa še nismo dobili cementa iz uvoza, ni bilo možno pokriti vsega primanjkljaja z dobavami cementa iz drugih socialističnih republik.

Vse to je nujno vplivalo na ponudbo cementa na trgu in, jasno, v določeni meri oviralo nemoten potek gradbenih del. V Gospodarski zbornici Jugoslavije je bil 9. februarja letos podpisan družbeni dogovor o uvozu cementa, ki je predvidel dobave v času od 1. aprila do konca septembra.

Od celotne letošnje kvote 300 000 ton cementa je bilo doslej na republike in pokrajini razdeljenih 170 000 ton, od česar je na Slovenijo odpadlo 30 000 ton. Prvo pošiljko 10 000 ton cementa lahko pričakujemo do konca tega meseca. Za Jugoslavijo je še nerazdeljena kvota 130 000 ton, pri čemer skušamo zagotoviti za našo republiko čim večji delež. Ali in v kolikšni meri bo možno zagotoviti dodatne količine cementa iz uvoza za potrebe SR Slovenije, v tem trenutku še ni možno dati dokončnega odgovora.

Redne remonte opravljajo cementarne vsako leto navadno v mrtvi gradbeni sezoni, to je v začetku leta. Zato so v tem času pristopile k remontu tudi letos.

V Cementarni Trbovlje so letos izvedli tudi generalni remont, ki je trajal 33 dni. Ta remont opravijo vsakih 5 let. Izpad v dobavi potrebnih količin klinkerja za Cementarno Anhovo je nastal zaradi prepovedi izvoza iz severovzhodne Italije, kjer se je Cementarna Anhovo doslej oskrbovala. Italija je prepovedala izvoz zaradi zagotovitve zadostnih količin svojega cementa za obnovo potresnega področja v severni Italiji.

Cementarna Anhovo si prizadeva zagotoviti manjkajoče količine klinkerja iz drugih sosednjih držav, vendar je takšen uvoz dražji kot iz dosedanjih virov. Zato Cementarna išče rešitve v dogovarjanju s porabniki v okviru Gospodarske zbornice SR Slovenije. Ker pričakujemo, da bodo ti dogovori uspešni, je realno pričakovati, da se bo oskrba tržišča s cementom izboljšala tudi iz te cementarne. Medtem pa Cementarna Trbovlje po remontu že dobavlja porabnikom še celo višje količine cementa, kot so bile prvotno dogovorjene. Hvala.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Je delegacija zadovoljna z odgovorom? (Da.) Hvala.

Izvršni svet me je obvestil, da bo na delegatsko vprašanje skupine delegatov za področje državnih organov, družbenopolitičnih organizacij in društev iz 2. okoliša dogovorjeno na eni od prihodnjih sej zбора.

Želi kdo postaviti novo delegatsko vprašanje? (Ne.)

Kot sem že prej napovedoval smo pri pravosodnih zakonih neuskladeni z ostalima zboroma. Ker nimamo še poročil Zbora občin in Družbenopolitič-

nega zbora, odrejam polurni odmor. Lepo prosim, da se ne razidemo, ker moramo zakone po poslovniku uskladiti.

(Seja je bila prekinjena ob 12. uri in se je nadaljevala ob 13. uri.)

Predsednik Štefan Nemeč: Nadaljujemo sejo. Uskladiti moramo še amandmaje, ki sta jih sprejela Zbor občin in Družbenopolitični zbor. Sedaj imamo sporočila o amandmajih.

Najprej bomo razpravljali o amandmajih k zakonu o samoupravnih sodiščih. Pri zakonu o samoupravnih sodiščih je Zbor občin sprejel amandma k 9. členu. Ali je naš odbor razpravljal o tem amandmaju? Odbor meni, da je amandma redakcijskega značaja. Gre za to, da se v prvem odstavku med besedi »sestava« in »organizacija« vstavi beseda »sedež«. Ali se Zakonodajno-pravna komisija strinja z amandmajem? Zakonodajno-pravna komisija se strinja. Sprašujem predstavnika Izvršnega sveta ali se strinja s tem amandmajem! (Da.)

Potem dajem amandma k 9. členu zakona o samoupravnih sodiščih na glasovanje. Kdor je za, naj prosim glasuje! (107 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Ugotavljam, da je amandma k 9. členu, ki ga je predložil Zbor občin, sprejet.

K istemu zakonu imamo še amandma k 26. členu, ki ga je sprejel Družbenopolitični zbor. To je razvidno iz poročila, ki ga je poslal predsednik Družbenopolitičnega zbora. Sprašujem Odbor, ali se strinja z amandmajem! (Da.)

Ali se Zakonodajno-pravna komisija strinja z amandmajem? (Da.) Predstavniki Izvršnega sveta se tudi strinja z amandmajem. Kdo želi razpravljati o amandmaju? Če ne želi nihče, dajem amandma na glasovanje. Kdor je za, naj prosim glasuje! (109 delegatov glasuje za.) Ali je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je tudi ta amandma sprejet.

Sedaj smo glede zakona o samoupravnih sodiščih uskladeni z drugima dvema zboroma.

Prehajamo na usklajevanje pri zakonu o rednih sodiščih.

Pri tem zakonu je Zbor občin sprejel amandma k 4., 9. in 55. členu, Družbenopolitični zbor pa k 9. in 78. členu. Ali želi kdo razpravljati o teh amandmajih? Izvršni svet, Zakonodajno-pravna komisija in Odbor se z amandmaji strinjajo. Želi kdo razpravljati? Ne želi nihče razpravljati? Zaključujem razpravo in dajem amandmaje Zbora občin na glasovanje. Kdor je za, naj prosim glasuje! (110 delegatov glasuje za. Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Tudi ti amandmaji so v našem zboru sprejeti.

Sedaj imamo že amandmaje Družbenopolitičnega zbora. Izvršni svet se z njimi strinja, Zakonodajno-pravna komisija se strinja in tudi Odbor se strinja. Kdor je za amandmaje, naj prosim glasuje! (109 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da so tudi ti amandmaji sprejeti.

S tem smo opravili z vsemi amandmaji k zakonu o rednih sodiščih.

Imamo še amandmaje k zakonu o javnem tožilstvu. Najprej amandma Zbora občin k 57. členu. Ali želi kdo razpravljati o tem amandmaju? (Ne.) Izvršni svet se z amandmajem strinja, Zakonodajno-pravna komisija tudi in ravno tako

Odbor. Kdor je za, naj prosim glasuje! (110 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je amandma soglasno sprejet.

Sedaj imamo še amandmaje Družbenopolitičnega zbora k 19. členu in 32. členu. Ali želi kdo razpravljati? (Nihče.) Izvršni svet se z amandmaji strinja, Komisija in Odbor ravno tako. Kdor je za, naj prosim glasuje! (110 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da so amandmaji sprejeti.

Tako smo uskladeni pri vseh treh zakonih z Zborom občin in Družbenopolitičnim zborom. S tem smo tudi izčrpali dnevni red, zato zaključujem sejo Zbora združenega dela.

(Seja je bila končana ob 13.15.)

45. seja

(28. aprila 1977)

Predsedoval: Štefan Nemeč,
predsednik Zbora združenega dela

Začetek seje ob 9. uri.

Predsednik Štefan Nemeč: Tovarišice in tovariši! Pričenjam 45. sejo Zbora združenega dela, ki sem jo sklical na podlagi 365. člena ustave SR Slovenije in prvega odstavka 97. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije.

V smislu določil poslovnika Zbora združenega dela prehajamo najprej k izvolitvi Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja in na verifikacijo pooblastil.

Predlagam, da v Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja izvolimo naslednje delegate: za predsednika Sama Lutmana, za člane Andreja Jermola in Pavlo Pahor. Ali so predlagani tovariši navzoči? Ugotavljam, da so navzoči. Hvala. Ali ima kdo kakšno pripombo oziroma drugačen predlog? (Ni pripomb.) Dajem predlog na glasovanje. Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da so bili v Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja za 45. sejo zbora izvoljeni: za predsednika Samo Lutman, za člana Andrej Jermol in Pavla Pahor.

Prosim predsednika in člana Komisije, da pregledajo pooblastila delegatov oziroma poročilo, ki ga je pripravila strokovna služba, ter o njem seznanijo zbor.

Obveščam vas, da bo današnja seja potekala takole: po verifikaciji mandatov in določitvi dnevnega reda se bomo zbrali na skupni seji vseh zborov, kjer bomo obravnavali poročilo Predsedstva Socialistične republike Slovenije o temeljnih političnih vprašanjih družbenega življenja in razvoja Socialistične republike Slovenije. Začetek te seje bo ob 9.30.

Po končani skupni seji bomo nadaljevali z delom na skupnem zasedanju vseh treh zborov, kjer bomo poslušali uvodno obrazložitev k informaciji o uresničevanju posebnih pravic pripadnikov italijanske in madžarske narodnosti v Socialistični republiki Sloveniji ter predlogu stališč, priporočil in sklepov o ures-

ničevanju posebnih pravic pripadnikov italijanske in madžarske narodnosti v Socialistični republiki Sloveniji, ki jo bo podal Geza Bačić, predsednik Komisije za narodnosti Skupščine SR Slovenije.

Skupno zasedanje bo po dogovoru s predsednico Zbora občin in predsednikom Družbenopolitičnega zbora vodil Stane Markič, predsednik Družbenopolitičnega zbora.

Po končanem skupnem zasedanju bomo nadaljevali z delom na ločenih sejah.

Po končani skupni seji vseh zborov Skupščine SR Slovenije, na kateri bo imel uvodni referat predsednik Predsedstva SR Slovenije, bo kratek odmor. V odmoru se bodo lahko delegati prijavili za razpravo. Po razpravi bo zopet odmor, po katerem se bomo zbrali na skupno zasedanje vseh treh zborov in poslušali uvodni referat Geza Bačića. Potem bomo ločeno zasedali in obravnavali na seji zbora predvidene točke dnevnega reda.

Na današnjo sejo zbora so bili povabljeni predstavniki Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, Republiške konference SZDL, Republiškega sveta Zveze sindikatov, Gospodarske zbornice Slovenije, Komisije za narodnosti Skupščine SR Slovenije, Samoupravne interesne skupnosti za prosveto in kulturo italijanske narodnosti Izola, Samoupravne interesne skupnosti za prosveto in kulturo italijanske narodnosti Piran, Obalne samoupravne interesne skupnosti za kulturo in prosveto italijanske narodnosti Koper, Samoupravne interesne skupnosti za prosveto in kulturo madžarske narodnosti Murska Sobota in Samoupravne interesne skupnosti za prosveto in kulturo madžarske narodnosti Lendava.

Na sejo zbora so bili povabljeni tudi predsedniki odborov Zbora združenega dela, člani delegacije Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ in delegati iz SR Slovenije v zveznem zboru Skupščine SFRJ.

Prosim delegate, ki nameravajo postaviti nova delegatska vprašanja, da jih v pisni obliki oddajo meni ali sekretarju zbora. Tako bi omogočili predstavnikom Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, da se med sejo pripravijo in na koncu današnje seje eventualno že odgovorijo na ta vprašanja.

Prosim predsednika Komisije, da poda poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja!

S a m o L u t m a n : Poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije za 45. sejo dne 28. 4. 1977.

Zbor združenega dela šteje 150 delegatov. Za današnjo sejo je predložilo delegatska pooblastila 139 delegatov, in sicer: z gospodarskega področja 84 delegatov, s prosvetno-kulturnega področja 18 delegatov, s socialno-zdravstvenega področja 10 delegatov, iz kmetijske dejavnosti 17 delegatov, iz obrtne in podobnih dejavnosti 5 delegatov, iz delovnih skupnosti državnih organov, družbenopolitičnih organizacij in društev in drugih delovnih skupnosti 5 delegatov, iz delegacije vojaških oseb in civilnih oseb v službi v oboroženih silah SFRJ pa ni delegata.

Na današnji seji niso prisotni delegati z naslednjih področij oziroma okolišev: z gospodarskega področja za 5., 6., 14., 17., 21. in 26. okoliš po 1 delegat, skupaj jih manjka 6; s socialno-zdravstvenega področja za 4., 5. in 6. okoliš po 1 delegat, skupaj 3 delegati; iz kmetijske dejavnosti za 3. okoliš 1 delegat;

za oborožene sile SFRJ iz 1. okoliša 1 delegat. Skupaj ni prisotnih na seji zbora 11 delegatov.

Komisija je pregledala vsa predložena pooblastila in ugotovila, da so vsa pooblastila v skladu z zakoni in ustavo SR Slovenije. Zato predlaga, da Zbor združenega dela vsa predložena pooblastila verificira.

Predsednik Š t e f a n N e m e c : Hvala lepa! Želi kdo razpravljati o poročilu Komisije? Če ne želi nihče, prehajamo na glasovanje. O poročilu bomo glasovali javno in v celoti, ker ni nobeno pooblastilo sporno.

Kdor je za poročilo, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno potrdil poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja ter s tem verificiral pooblastila delegatov za 45. sejo Zbora združenega dela. Ugotavljam, da zbor lahko veljavno odloča, ker je na seji navzoča večina delegatov.

Prekinjam sejo Zbora združenega dela. Prosim, da delegati ostanejo v dvorani, ker se bo skupna seja vseh zborov Skupščine SR Slovenije pričela ob 9.30.

(Seja je bila prekinjena ob 9.20 in se je nadaljevala ob 14.30.)

Predsednik Š t e f a n N e m e c : Nadaljujemo sejo Zbora združenega dela. Prehajamo na določitev dnevnega reda.

V smislu 24. člena poslovnika Zbora združenega dela predlagam zboru naslednji dnevni red:

1. določitev dnevnega reda 45. seje Zbora združenega dela;
2. uresničevanje posebnih pravic pripadnikov italijanske in madžarske narodnosti v SR Sloveniji;
3. vprašanje delegatov.

Ima kdo kakšen dodaten ali spreminjevalni predlog glede predloženega dnevnega reda? (Ne.) Ugotavljam, da je dnevni red soglasno sprejet.

S tem smo 1. točko dnevnega reda že končali.

Prehajam na 2. točko dnevnega reda, to je na informacijo o uresničevanju posebnih pravic pripadnikov italijanske in madžarske narodnosti v SR Sloveniji ter na predlog stališč, priporočil in sklepov o uresničevanju posebnih pravic pripadnikov italijanske in madžarske narodnosti v SR Sloveniji, ki ga je predložila v obravnavo Komisija za narodnosti Skupščine SR Slovenije.

Uvodno obrazložitev k tej točki dnevnega reda smo že slišali. Za svojega predstavnika je Komisija za narodnosti določila Gianfranca Siliana, člana Komisije.

Mnenje Izvršnega sveta smo prejeli. Za svojega predstavnika je Izvršni svet določil Toneta Poljšaka, republiškega podsekretarja v Republiškem sekretariatu za mednarodno sodelovanje.

Gradivo so obravnavali: Odbor za družbenopolitični sistem našega zbora in Odbor za družbenopolitični in komunalni sistem Zbora občin, ki sta dala skupno poročilo, Komisija za mednarodne odnose, ki je dala poročilo, in Zakonodajno-pravna komisija, ki je prav tako dala poročilo. Poročila smo prejeli. Prejeli smo tudi poročilo Komisije za narodnosti, v katerem so dani predlogi za do-

polnitev dosedanjega besedila informacije o uresničevanju posebnih pravic italijanske in madžarske narodnosti v SR Sloveniji in predlogi dopolnitev stališč, priporočil in sklepov o uresničevanju posebnih pravic pripadnikov italijanske in madžarske narodnosti v SR Sloveniji.

Predlagam, da obravnavamo dopolnitve oziroma amandmaje, ki so navedeni v poročilu Komisije za narodnosti, kot sestavni del predloga stališč, priporočil in sklepov.

Ali želijo predstavniki Komisije in drugih skupščinskih teles še kaj ustno dodati k pismenim poročilom? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Prosim, besedo ima tovariš Mikloš Fehér iz Murske Sobote, ki bo govoril v madžarskem jeziku!

Mikloš Fehér (govori v madžarščini): Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši! Dovolite, da se na podlagi predložene informacije o uresničevanju posebnih pravic narodnostne skupnosti in njenih pripadnikov, na podlagi predloga stališč, priporočil in sklepov o uresničevanju posebnih pravic pripadnikov italijanske in madžarske narodnosti v SR Sloveniji, kakor tudi na podlagi javne razprave o tem gradivu v delegatski bazi narodnostno mešanega območja Prekmurja dotaknem področja vzgoje in izobraževanja ter predšolske vzgoje.

Od osvoboditve do leta 1959 smo imeli v Prekmurju enojezične šole, ki zlasti nam, pripadnikom narodnosti niso dale dovolj možnosti za uresničevanje vsakodnevnega življenja in dela. Po odločitvi Izvršnega komiteja CK ZKS smo leta 1960 pričeli uvajati dvojezično šolstvo v nacionalno mešanem območju Lendave in Murske Sobote. Večji premiki so nastali s sprejetjem ustave 1963, zlasti s sprejetjem ustave leta 1974.

Za vsestransko funkcioniranje in delovanje dvojezične osnovne šole je predšolska vzgoja velikega pomena. Tu se otrok prvič sreča z otroki druge narodnosti, spoznava jezik in kulturo druge narodnosti in od tega časa naprej se oblikuje osebnost dvojezičnega profila. Tu so prvi zametki medsebojnega tovarištva, spoštovanja ene in druge narodnosti, kar se dalje oblikuje v dvojezični osnovni šoli. Menimo, da je to največja vrednota dvojezične vzgoje.

Seveda so še problemi in odprta vprašanja na področju otroškega varstva. Pri tem mislim predvsem na prostorske pogoje: v nekaterih vzgojno-varstvenih zavodih ni zadostne in ne povsem ustrezne zasedbe kadrov z dvojezičnim profilom. Čimprej bo treba sprejeti vzgojni program za predšolsko vzgojo, pri tem pa upoštevati vzgojo za oba jezika v dvojezičnih vrtcih. S spremembo programa v vzgojno-varstvenem zavodu, ki je v teku, bo treba jezikovno vzgojo dokončno urediti.

Posebna naloga vseh nas, ki smo zainteresirani za dvojezično predšolsko vzgojo, bo moralo biti jezikovno izpopolnjevanje vzgojiteljic v obeh jezikih. Za izpopolnjevanje v madžarskem jeziku bo potrebno izkoristiti vse dane možnosti, začenši pri lektorju za madžarski jezik na Pedagoški akademiji v Mariboru, v Vojvodini in v Ljudski republiki Madžarski. Pri novem vzgojiteljskem kadru, ki bo v bodoče prihajal iz Vzgojiteljske šole v Mariboru, bo z uvedbo madžarskega jezika na tej šoli ta pomanjkljivost znatno odpravljena. Pripadniki madžarske narodnosti menimo, da bo treba čimprej zagotoviti pogoje, da se bo vzgojno-varstveno delo lahko odvijalo v dveh starostnih skupinah. Seveda bo to terjalo dodatna materialna sredstva, vendar je zaradi dvojezičnega značaja vzgojno-varstvenega dela to nujno potrebno.

Z dobro zastavljenim programom in pravilno organiziranim vzgojno-varstvenim delom v dvojezičnih vzgojno-varstvenih zavodih ustvarjamo plodna tla za vzgojno-izobraževalno delo dvojezične osnovne šole. Po uvedbi dvojezične osnovne šole leta 1959 tega nismo imeli. Pa tudi drugi pogoji so bili znatno slabši. Vse to in nedodelan koncept dvojezične šole ter premajhna skrb za spremljanje dvojezične šole so povzročili določene probleme in težave, na osnovi katerih je prišlo do razprave na Ustavnem sodišču SR Slovenije. Ta spor je dal pobudo za hitrejše in učinkovitejše razreševanje vseh odprtih in nerešenih vprašanj dvojezičnega vzgojno-izobraževalnega dela v narodnostno mešanem območju, v Prekmurju.

Skupščina je sprejela nov zakon, izdelan je bil koncept učnega načrta in predmetnika ter organizacija vzgojno-izobraževalnega dela. To že izvajamo. Novi koncept resnično omogoča znanje matrinega jezika, spoznavanje narodnostne kulture, zagotavlja pa tudi, da se učenci naučijo jezik večinskega naroda in spoznajo njegovo kulturo.

Učenci se usposobijo za nadaljnje šolanje na srednjih, višjih in visokih šolah. Ta koncept omogoča in zagotavlja svoboden razvoj narodnosti, omogoča polno sožitje in razumevanje med obema narodoma in zagotavlja, da se učenci pozneje enakovredno vključujejo v vsa družbenopolitična dogajanja. To so dodatni smotri dvojezične osnovne šole.

Do nedavne smo čutili veliko pomanjkljivost v tem, da so učenci po končani dvojezični osnovni šoli izgubili vsako zvezo z madžarskim jezikom. Z vsestranskim razumevanjem večinskega naroda smo uspeli uvesti madžarščino kot učni predmet v vseh srednjih šolah Prekmurja ter na srednji Vzgojiteljski šoli v Mariboru in na osrednji gostinski šoli v Radencih za učence, ki so obiskovali dvojezične osnovne šole.

Pripadniki madžarske narodnosti menimo, da mora biti model dvojezične šole elastičen, mora upoštevati teritorialne potrebe in možnosti, različno jezikovno izhodišče učencev, kar v veliki meri vpliva na negovanje in razvijanje obeh jezikov. Delo je potrebno zastaviti tako, da se učenec razvija v svojem materinem jeziku, pri čemer se vsebine posredujejo po skupnem dvojezičnem normativnem modelu, da učenec lahko posega v vzgojno-učni proces v materinem jeziku in da učitelj spremlja znanje učencev ne glede na jezik. Pri tem sta oba jezika enakopravna. Tu lahko izjavim, da smo pri tem uspeli uresničiti popolno jezikovno demokratizacijo.

Model nove dvojezične šole je prirejen tako, da morajo šole v skladu z ustavo SR Slovenije navezovati stike z matičnim narodom zaradi jezikovnega in kulturnega razvoja narodnosti. Stiki se izražajo v obliki strokovnih ekskurzij in obiskov v raznih oblikah strokovnega izpopolnjevanja za delavce vzgoje in izobraževanja v dvojezičnem območju v Prekmurju. Krog le-teh bo treba še širiti.

Za realizacijo teh dodatnih smotrov dvojezične šole so sresnično potrebni naporu celotne družbe.

Prostorski pogoji so eden od osnovnih faktorjev. To vprašanje je sicer delno rešeno, so pa še večji problemi v nekaterih krajih dvojezičnega območja v Prekmurju. Prostorska rešitev je potrebna zaradi tega, ker mora biti število učencev v dvojezičnem oddelku nižje od povprečja enojezičnih šol v Prekmurju. Predvsem bi bilo treba paziti, da ne bi prihajalo do kombiniranih oddelkov. V praksi se žal to pogosto dogaja in to predstavlja velike težave pri vzgojno-izobraževalnem delu.

Eden bistvenih pogojev za doseganje smotrov dvojezične šole so dvojezični kadri. Sedanja zasedba je zadovoljiva in je velika večina sposobna realizirati program dvojezične šole. Dosledno bomo morali delovati za izpopolnjevanje pedagoških delavcev v obeh jezikih. S kadrovsko in s štipendijsko politiko moramo pripravljati nove kadre dvojezičnega profila za dvojezično celodnevno osnovno šolo. Izkoristiti bo treba vse možnosti strokovnega izpopolnjevanja v obeh jezikih doma, v Vojvodini, na Hrvaškem in v Ljudski republiki Madžarski.

Za doseg te smotrov so prav gotovo nepogrešljivi učbeniki, delovni zvezki in učila. Posebnost dvojezičnega vzgojno-izobraževalnega dela zahteva, da so le-ti dosledno pripravljani v obeh jezikih, kjer to učni načrt in predmetnik zahtevata. Res pa to terja večja materialna sredstva zaradi majhne naklade, vendar je ne glede na to treba to vprašanje reševati hitreje. V zadnjem času smo navezali stike z matičnim narodom za uvoz nekaterih učil, za realizacijo nacionalnega programa, vendar smo naleteli na ovire zaradi formalnosti pri uvozu.

Tovarišice in tovariši! Na osnovi teh nekaj skromnih ugotovitev lahko ponovno trdim, da je dvojezična osnovna šola v narodnostno mešanem območju v Prekmurju opravičila svoj obstoj z vsemi svojimi oblikami delovanja in je veliko prispevala k ustvarjanju dvojezičnega vzdušja.

Dvojezična šola omogoča vsestranske možnosti za nadaljevanje šolanja na srednjih, višjih in visokih šolah. Z uvedbo madžarskega jezika na že omenjenih šolah in z delovanjem lektorja za madžarski jezik na Pedagoški akademiji v Mariboru se odpirajo široke možnosti za nadaljnji razvoj dvojezičnega vzdušja in sožitja prek dvojezičnih kadrov, ki rastejo iz dvojezičnih šol.

Potrebno bo ta sistem res neprestano spremljati in dograjevati. Posebej se bomo morali truditi, da bo v vsakodnevnem življenju, v samem procesu vzgojno-izobraževalnega dela, resnično prisoten duh ustave SR Slovenije glede dvojezičnega vzdušja. Otrok mora od vrta, skozi dvojezično šolo in pozneje ves čas, na vsakem koraku čutiti, da je v okolju, kjer živi, prisotno sožitje med obema narodoma in da ima to sožitje tudi svoj zunanji videz v javnem življenju in komuniciranju med ljudmi. To bo prispevalo k vsestranskemu in svobodnejšemu razvoju osebnosti in medsebojnemu spoštovanju.

Za nadaljnji razvoj dvojezične vzgoje in izobraževanja bo potrebno, da med ostalim še naprej skupno ustvarjamo pogoje zanj. Za to so potrebni zlasti naslednji dejavniki: celotna samoupravna socialistična družba z dodatnimi naporji in sredstvi, da se zastavljeni program lahko vsestransko in nemoteno realizira, šola z modelom, ki s svojim delovanjem realizira vsebino in smoter dvojezične osnovne šole, in prebivalci dvojezičnega območja, ki ugodno sprejemajo takšne načine vzgojno-izobraževalnega dela in v njem vidijo najbolj demokratično razreševanje šolske politike v narodnostno mešanem območju. Hvala.

Predsednik Štefan Nemeč: Besedo ima tovariš Elio Musizza, predsednik Obalne samoupravne interesne skupnosti za prosveto in kulturo, Koper. Govoril bo v italijanskem jeziku. Delegate bi rad opozoril, da v svojih razpravah opozorijo, če imajo konkretno predloge za spremembo ali dopolnitev stališč, priporočil in sklepov, ker se o tem dokumentu danes zaključuje razprava.

Elio Musizza (govori v italijanščini): Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! V imenu Obalne samoupravne interesne skupnosti za pro-

sveto in kulturo pripadnikov italijanske narodnosti iz obalnega območja vas najtopleje pozdravljam in obenem izražam zadovoljstvo, da najvišji organ naše republike, to je Skupščina SR Slovenije in njeni zbori, razpravlja tako poglobljeno o zadevah, ki se nanašajo na madžarsko in italijansko narodno skupnost v SR Sloveniji.

Kot predstavnik Samoupravne interesne skupnosti za kulturo in prosveto bom govoril o vlogi samoupravne interesne skupnosti za prosveto in kulturo in o njenih neposrednih nalogah, kot tudi o vlogi Socialistične zveze delovnega ljudstva glede vprašanj narodnosti in o nekaterih neposrednih problemih, za katere menim, da zahtevajo hitrejšo rešitve.

Zares smo zadovoljni in navdušeni nad vlogo, ki jo imajo samoupravne interesne skupnosti za prosveto in kulturo, predvsem kot četrti zbor občinskih skupščin. S tem se omogoča pripadnikom italijanske in madžarske narodnosti, da se vključijo bolj neposredno v reševanje problemov narodnosti in da obenem postanejo integralni del socialistične samoupravne skupnosti.

Tudi do sedaj so bili pripadniki naše nacionalnosti vključeni v samoupravne družbenopolitične organe, vendar nam nudi uresničevanje popolnoma enakopravnega položaja ravno ta specifična skupnost.

Nedavna zasedanja Samoupravne interesne skupnosti za kulturo in prosveto, skupaj z ostalimi zbori občinske skupščine, kot tudi ostale razprave o vprašanih narodnosti v komisijah za narodnosti v okviru Socialistične zveze delovnega ljudstva, v okviru Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, v okviru posebne komisije Skupščine SR Slovenije, ki so predstavljale pripravo današnje seje, so zgodovinskega pomena za pripadnike italijanske in madžarske narodnosti. Po tolikšni zavzetosti, po številnih razpravah bo treba najti najustreznejše in najbolj zanesljive dejavnike, da bi lahko postopoma prešli na realizacijo sprejetih sklepov.

V naslednji fazi uresničevanja sprejetih stališč, priporočil in sklepov bomo morali odločneje zagotoviti vlogo predvsem v osnovnih organizacijah Socialistične zveze delovnega ljudstva, v krajevnih skupnostih, med občani, ki živijo v dvojezičnem območju, ter zagotoviti podporo sredstev javnega obveščanja, da bodo nenehoma nosilci vseh vprašanj, ki zadevajo narodnosti v vsej naši republici in v obmejnih območjih.

Zaupati moramo Socialistični zvezi, da se bo nenehoma zavzemala za to, da bo reševala probleme, ki so navedeni v informaciji o uresničevanju posebnih pravic pripadnikov italijanske in madžarske narodnosti v SR Sloveniji. Gre tudi za to, da bodo danes sprejeti sklepi postali sestavni del delovnega programa lokalnih in občinskih konferenc Socialistične zveze delovnega ljudstva. Potrebna bo še skupna akcija politične in administrativne narave za konkretno potrditev politike, ki zadeva narodnosti. Ustrezna in stalna akcija Socialistične zveze delovnega ljudstva bo najpopolnejše zagotovilo za izvedbo ukrepov proti procesu asimilacije narodnosti, obenem pa bo dovoljevala vsestranski razvoj teh narodnosti.

Po prvih izkušnjah iz dela samoupravnih interesnih skupnosti za prosveto in kulturo v obalnem območju se lahko ugotovi, da smo na začetku novega procesa, v katerem bo dobila postopoma prostor in vsebino uresničitev zvezne in republiške ustave, kakor tudi zakona o združenem delu.

Vendar bodo morale samoupravne interesne skupnosti za kulturo in prosveto z bolj konkretno akcijo v okviru občinskih skupščin kot njihovi četrti zbori, z boljšo organizacijo njihove aktivnosti, kakor tudi s konkretnimi akci-

jami samoupravnih interesnih skupnosti izboljšati sodelovanje posebno z ostalimi samoupravnimi interesnimi skupnostmi za izobraževanje, kulturo in otroško varstvo, s paritetnimi komisijami za vprašanja narodnosti pri občinskih skupščinah in prek Republiške komisije za vprašanja narodnosti in drugih republiških organov. Obdržati bodo morale neposredne stike s temeljnimi organizacijami združenega dela in organizacijami združenega dela, kjer delajo in živijo pripadniki italijanske narodnosti, z družbenopolitičnimi organizacijami, predvsem z lokalnimi konferencami Socialistične zveze delovnega ljudstva, s pripadniki narodnostnih skupin: madžarske v Sloveniji, slovenske v Italiji in Avstriji, kakor tudi s pripadniki italijanske narodnosti v SR Hrvatski in stike z matičnim narodom, s posebnim poudarkom na osimskih sporazumih.

Gre za to, da bi čimprej začeli izvajati akcijski program s točno opredeljeno nalogo za pomoč pri uresničevanju sprejetih stališč, priporočil in sklepov današnje seje, tako da bi se pripadniki italijanske narodnosti še enkrat vključili kot aktivni subjekt v nadaljnji razvoj naših samoupravnih socialističnih odnosov.

V tej razpravi sem se samo na splošno zadržal pri nekaterih zadevah. Če bi se moral bolj konkretno zadržati pri aktivnosti in življenju pripadnikov italijanske narodnosti v obalnem območju Koper, Izola in Piran, bi moral povedati, da smo resnično zadovoljni z načinom, kako se odvija kulturno-prosvetna aktivnost pri Obalni skupnosti občin Koper, Izola, Piran, kakor tudi na področju sredstev javnega obveščanja in založniške dejavnosti, četudi so tudi tu problemi, o katerih bi lahko govoril.

Kar pa nam je bolj pri srcu in nas zaskrbljuje, je problem glede šolstva in izobraževanja. Gre za probleme v zvezi z znižanjem števila učencev v osnovnih šolah, za potrebo po verifikaciji organiziranosti šolske mreže in v zvezi s tem za možnost eventualne reorganizacije. Posebno pozornost je potrebno posvetiti vzgojno-varstvenim ustanovam in problemom študentov na univerzah. To so dejstva, o katerih bo potrebno razpravljati in zagotoviti pomoč pristojnih organov. V sektorju šolstva in izobraževanja, ki sta osnovna elementa za obstoj in razvoj italijanske narodnosti, niso vselej dovolj le zagotovila o enakopravnosti, pač pa so potrebni ukrepi, kot na primer boljši materialni pogoji za otroške vrtce in za študente na univerzah. Ta vprašanja se morajo rešiti v sodelovanju med samoupravnimi interesnimi skupnostmi za prosveto in kulturo italijanske narodnosti, z občinskimi, obalnimi in republiškimi samoupravnimi interesnimi skupnostmi za šolstvo in izobraževanje ter z vzgojno-varstvenimi ustanovami.

Ne da bi se spuščal v razpravo o drugih problemih, ki so bili zelo dobro poudarjeni v informaciji, ter o stališčih, priporočilih in sklepih, ki so jih prejeli vsi delegati, bi na koncu želel uspešno in postopno nadaljevati dela pri realizaciji začrtane politike. V realizacijo tega programa so vključeni vsi občani: Slovenci in Italijani v obalnem območju, kakor tudi Slovenci in Madžari v Prekmurju. Dosledna realizacija politike do narodnosti pomeni tudi nadaljnji razvoj samoupravnih socialističnih odnosov v SR Sloveniji. S tem dajemo bistveni prispevek za take odnose v celotnem kontekstu skupnosti jugoslovanskih narodov in narodnosti, kar je občudovanja vreden primer za Evropo in za svet. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Besedo ima dr. Janko Jeri, direktor Inštituta za narodnostna vprašanja!

Dr. Janko Jeri: Tovariši in tovarišice delegati! Omejil se bom na nekatere splošne in mednarodne razsežnosti sodobne zaščite narodnosti oziroma narodnih manjšin, kakor jih drugod označujejo. Vprašanje narodnosti oziroma njihove stvarne in popolne zaščite je prav v minulih letih dobilo bistveno večji pomen, na kar so v svetovnem merilu vplivali procesi dekolonizacije na azijskem in afriškem kontinentu. Ta splošna ugotovitev pa velja tudi za Evropo, kjer sta prišli do izraza dve usmeritvi: negativni trendi, kamor sodijo poizkusi, ki gredo od popolnega zanikanja obstoja nekaterih narodnih manjšin, kakor je to primer z makedonsko narodnostjo v Bolgariji, do prizadevanj za sicer na zunaj manj vidno, a v praksi čim hitrejšo asimilacijo in integracijo posameznih narodnosti v tako imenovano večinsko nacija in drugi, pozitivni proces, ki teži k novemu ovrednotenju, renesansi položaja narodnih manjšin in njihove vloge ob temeljnem izhodišču, da je zagotovitev dejanske enakopravnosti narodnosti pomembna prvina, ki pospešuje ustvarjalno sožitje med narodi in državami, kar je prišlo med drugim tudi do izraza v sklepnih listih helsinške konference o evropski varnosti.

Vse to je dalo še poseben poudarek prizadevanjem za spoštovanje in nove dimenzije človekovih pravic, s čimer je seveda organsko povezano tudi vprašanje ustrezne posebne zaščite narodnosti oziroma narodnih manjšin. Utemeljeno je vrednotenje, da reševanje tega vprašanja ponazarja intenzivnost splošnih demokratičnih tokov in premikov ter hkrati dosežene stopnje splošne humane osveščenosti. Manjšinsko vprašanje, če to tako v celoti označim, je torej del družbenih in zgodovinskih procesov naše dobe. To ni nemara trenutna taktika, marveč dolgoročna usmerjenost, pomembni dejavnik, ki bistveno vpliva na splošno demokratizacijo mednarodnih odnosov. Vse to le še bolj podčrtuje nujnost, da bi našli ustrezne oblike tudi za multilateralno reševanje tega vprašanja, sprejeli mednarodnopravne dokumente, ki bi pravno in moralno zavezovali vse države za reševanje še odprtih vprašanj na tem področju.

Jugoslavija je bila že ob raznih priložnostih med pobudniki prizadevanj v tej smeri. Med drugim je bila organizator dveh simpozijev Organizacije združenih narodov, in sicer posveta o večnacionalnih skupnostih leta 1965 v Ljubljani in seminarja o pospeševanju in zaščiti človekovih pravic, nacionalnih, etničnih in drugih manjšin na Ohridu leta 1974, poleg tega pa se je strokovno in sicer močno angažirala za mednarodno konferenco o manjšinah v Trstu istega leta.

Naša pravna in siceršnja ureditev posebnih pravic narodnosti in praksa pri uresničevanju teh pravic pomeni po svoji vsebinski daljnosežnosti in originalnosti, na kar velja posebej opozoriti, nedvomno kakovostno implementacijo mednarodnih dogovorov o zaščiti narodnosti oziroma narodnih manjšin, sprejetih po koncu II. svetovne vojne. Seveda posamezne države obvezuje k varstvu narodnih manjšin in manjšinskih skupnosti sploh, bodisi z zagotavljanjem enakopravnosti v uživanju individualnih pravic njihovim pripadnikom ali z zagotavljanjem posebnih pravic, ki so nacionalno kolektivne narave, tudi članstvo v Združenih narodih in dokumenti, ki jih je ta organizacija doslej sprejela. Med drugim je to ustanovna listina Združenih narodov, dalje splošna deklaracija o človeških pravicah iz leta 1948, konvencija o preprečevanju in kaznovanju zločina genocida, ki je začela veljati januarja 1951, posebej je še pomembna mednarodna konvencija za preprečevanje vseh oblik rasne diskriminacije, ki je začel veljati 1969, dalje mednarodni pakt o ekonomskih, socialnih

in kulturnih pravicah in seveda še posebej pakt o državljanskih in političnih pravicah, ki je začel veljati marca 1976. leta.

Sodobna manjšinska teorija pripisuje še poseben pomen 27. členu pakta o državljanskih pravicah, saj se po mnenju mnogih avtorjev bistveno razlikuje od prejšnjih besedil, ko med drugim zagotavlja pravico, da lahko pripadniki manjšine kot posamezniki ali skupaj z drugimi člani uživajo lastno kulturo in uporabljajo svoj lastni jezik. Sodijo namreč, da ga je mogoče uporabiti kot interpretativni kriterij obstoječih pozitivnih norm, tako v mednarodni ureditvi kot v notranjem pravu posameznih držav članic. Ta člen namreč nudi možnost oblikovanja vsebinsko celovitejšega sistema manjšinske posebne zaščite in pravnih obveznosti, da bi skupinsko torej kolektivno, zaščitili prizadeto manjšino.

Za stvarno zaščito je torej v interni zakonodaji posameznih držav potrebna uzakonitev posebnih pravic. Kaj so to posebne pravice? To niso nemara nekakšni privilegiji, marveč uravnovešen sistem, ki jamči prizadeti narodnosti zares enakovredne možnosti razvoja v primerjavi s tako imenovanim večinskim narodom, ki jih ima slednji že zaradi svojega položaja v državi, v njeni upravi, gospodarstvu, v kulturi in na drugih ključnih toriščih javnega življenja. To je tudi v skladu s sklepom, ki je bil sprejet na seminarju v Ljubljani leta 1965 ob splošnem soglasju in ki je apeliral, naj vlade pospešujejo in ščitijo pravice etničnih, jezikovnih in narodnih manjšin, in sicer ne zgolj z ustavnimi in zakonskimi določili, marveč s pospeševanjem vseh oblik sodelovanja v skladu s političnimi, gospodarskimi in družbenimi možnostmi prizadete države ali dežele.

Manjšini je torej treba zajamčiti absolutno enake možnosti, kakor med drugim poudarja točka 26 ljubljanskega seminarja. Glede ukrepov, ki naj bodo storjeni na mednarodnem področju, pa so na istem seminarju s konsenzom sprejeli, da je treba spodbujati različne oblike sodelovanja, zasnovanega na multilaterarnih in bilatelarnih sporazumih. Vse te sklepe in priporočila pa preveva osnovna misel, da so narodnosti oziroma narodne manjšine trajni element zблиževanja med narodi in državami in da zaščita na temelju mednarodnega prava in sprejetih mednarodnih dokumentov prispeva k odstranjevanju vseh oblik diskriminacije in obenem ustvarja podlago za dejansko enakopravnost in enakovredne možnosti razvoja prizadete manjšine.

Naša zamisel zaščite narodnosti ne vsebuje le prej omenjenih elementov, marveč pomeni njihovo nadaljnjo evolucijo. Skozi naše dokumente smo uresničili zamisel, da posebne pravice terjajo sprejem dodatnih obveznosti, ki gredo prek formalne enakopravnosti pred zakonom. Uveljavili smo načelo, da ne more biti kakovostnih razlik v zaščiti med posameznimi narodnostmi glede na njihovo številčnost. Zavedali smo se namreč dejstva, da bi bilo povsem nehumano odrekati vsebinsko enakovredno zaščito po številu manjšim narodnostim, ki jo prav zavoljo tega še posebej potrebujejo.

»Naše stališče je«, poudarja Edvard Kardelj v intervjuju za avstrijski tedenih »Profil«, »da na osnovi števila pripadnikov manjšin ni mogoče določati njihovih pravic. Mi smo na primer v Istri dosledno postavili oznake v obeh jezikih, tudi v tistih krajih, kjer živi le en odstotek ali še manj Italijanov. Preprosto, upoštevamo prostor na katerem manjšina živi«.

V narodnostno mešanih območjih smo ustvarili tako splošno vzdušje, da se prizadeta narodnost vedno manj čuti za manjšino. V praksi smo se zavzemali za to, da so posamezne narodnosti dejansko enakovreden subjekt, ki stvarno soodloča na vseh stopnjah, tudi pri oblikovanju in uveljavljanju

ukrepov za uresničenje njene dejanske enakopravnosti in narodnostne emancipacije, poleg tega pa smo sprejeli potrebna jamstva, da bi čimbolj zatrli sleherno bojazen pred asimilacijo in narodnostnim odtujevanjem.

Novo v sodobni manjšinski praksi, zaradi različnih družbenopolitičnih ureditev, je naše stališče o nujnosti organskih zvez narodov in narodnosti, še zlasti tistih, ki živijo na obmejnih področjih, z matičnim narodom. Med drugim za voljo ohranitve čistosti jezika, kulturnih in drugih posebnosti ter izročil. Če se omejim na našo zahodno mejo, to problematiko namreč podrobneje poznam, je danes pač moč zanesljivo trditi, da je imela institucija odprte meje vrsto pozitivnih posledic, od psiholoških, intimno človeških in kulturnih do političnih in gospodarskih.

Rezultati te trajne usmeritve, ki se med drugim zrcalijo v oblikovanju ozračja novega zaupanja, v iztrebljanju nacionalističnega plevla in izolaciji nacionalističnih nestrpnostev, so bili namreč večji, kakor so v začetku pričakovali tudi vneta zagovorniki te zamisli.

Tudi v drugih procesih, ki so jih spodbudila ta, na stečaj odprta vrata, sta bili italijanska narodnost pri nas in slovenska narodna manjšina v Italiji nezamenljiva subjekta in nosilca teh pozitivnih stremeljenj. Hkrati pa je vse to ustvarilo podlago in pogoje, še posebej zdaj, po ratifikaciji osimskih sporazumov, za dinamično in moderno reševanje odprtih in v minulih letih odlaganih vprašanj popolnejše globalne zaščite slovenske narodne manjšine v Italiji. Ti sporazumi namreč odpirajo povsem nova obzorja in nudijo raznotere možnosti, da bi ob upoštevanju sodobnih procesov, med drugim regionalnega načrtovanja, urbanističnih rešitev in ob enakovredni participaciji tudi prizadeto slovensko manjšino dejansko maksimalno možno zaščitili z ustreznimi notranjimi zakonodajnimi in drugimi ukrepi.

Preseči je pač treba stare, utesnjene klasične nazore. Že omenjeni izvirni sistem pravnih norm in drugih ukrepov, ki jih omogoča politična in ideološka naravnost naše samoupravne družbe, jamči dejansko enakopravnost vseh narodnosti.

Seveda to še ne pomeni, da v skladu z našim splošnim socialističnim razvojem ne bomo našli še posamezne boljše rešitve, vendar že sedanja stopnja zaščite zagotavlja madžarski in italijanski narodnosti v naši republiki nemoten razvoj in neskaljeno perspektivo.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Besedo ima tovariš Štefan Zver, delegat 15. okoliša s področja gospodarstva!

Štefan Zver: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Zbori Skupščine občine Lendava in Skupščine Samoupravne interesne skupnosti madžarske narodnosti za prosveto in kulturo so v decembru 1976 obravnavali oceno položaja pripadnikov madžarske narodnosti v občini Lendava ter predloge za nadaljnje izboljšanje položaja madžarske narodnosti.

Oceno je predložila Komisija Skupščine občine za narodnostna vprašanja. Pred obravnavo na zborih Skupščine je o oceni razpravljal tudi Izvršni svet občinske skupščine. O uresničevanju posebnih pravic madžarske narodnosti, izhajajoč iz ustave SR Slovenije in statuta občine, so na osnovi posebnega gradiva razpravljale vse krajevne organizacije Socialistične zveze v občini, Občinska konferenca Socialistične zveze ter Pomurski medobčinski svet Socialistične zveze delovnega ljudstva.

Na osnovi vseh predhodnih razprav zbori občinske skupščine ugotavljajo, da je razprava vsestransko razvila dosežene uspehe in dala tvoren prispevek za oblikovanje odločitev, ki bodo osnova za reševanje še odprtih vprašanj na tem področju. Zbori Skupščine občine in Skupščina samoupravne interesne skupnosti madžarske narodnosti za prosveto in kulturo ugotavljajo, da so bili na področju uveljavljanja ustave in v statutu občine opredeljenih pravic pripadnikov madžarske narodnosti doseženi pomembni uspehi.

Ti uspehi so rezultat prizadevanj celotne jugoslovanske in posebno slovenske družbe in v njih organiziranih socialističnih sil, zlasti ZK in SZDL, saj sta predvsem ti dve družbenopolitični organizaciji s svojimi programskimi dokumenti, temelječimi na revolucionarni dediščini narodnoosvobodilne borbe, ustvarjali in ustvarjata družbeno klimo, v kateri je enakopravnost narodov in narodnosti ter bratsko sožitje med njihovimi pripadniki postalo sestavni del načina mišljenja in obnašanja velike večine delovnih ljudi in občanov. V taki družbeni klimi so bili dani osnovni pogoji za oblikovanje ustave in zakonodaje, ki iz razrednih stališč opredeljujejo tudi pravice narodnosti, pravice, ki izhajajo iz njihovega delovnega prispevka k izgradnji naše socialistične družbe in samoupravnih socialističnih odnosov v območju, kjer živijo kot avtohtono prebivalstvo.

V tako ustvarjenih splošnih pogojih in ob angažiranju organiziranih socialističnih sil v občini je bilo možno izvrševati neposredne naloge na področju uresničevanja posebnih pravic narodnosti. Rezultati teh naporov so, da je ustvarjeno tvorno sožitje med občani slovenske in madžarske narodnosti, ki se odraža v medsebojnem razumevanju, v enakopravni vključitvi v ekonomsko in družbenopolitično življenje, da občani madžarske narodnosti lahko uveljavljajo svoje ustavne, zakonske in druge pravice v svojem jeziku v vseh družbenih strukturah, da so ustvarjeni osnovni materialni, kadrovski in sistemski pogoji na področju dvojezičnega šolstva in otroškega varstva ter s tem omogočen dvojezičen pouk v celotnem dvojezičnem območju, da so ustvarjeni materialni pogoji za posredovanje kulturnih dobrin v madžarskem jeziku in za udejstvovanje pripadnikov madžarske narodnosti na področju kulture, da je vzpostavljena ustreznost organiziranost madžarske narodnosti v okviru Samoupravne interesne skupnosti za prosveto in kulturo, da sta zagotovljena redno izhajanje lista in redna radijska oddaja v madžarskem jeziku, da je pretežno število javnih napisov v obeh jezikih, doseženi pa so bili tudi mnogi drugi uspehi na tem področju.

Naj navedem še nekaj ugotovitev iz ocene o položaju pripadnikov madžarske narodnosti v območju lendavske občine.

Dvojezično ustno komuniciranje je urejeno v upravi v celoti in v vseh referatih. Prav tako je urejeno vprašanje pismenega komuniciranja v obeh jezikih v primerih, ko se občani madžarske narodnosti obračajo na organe uprave z vlogami, napisanimi v madžarščini. Glede dvojezičnih obrazcev in tiskovin so zadeve relativno dobro urejene na oddelku za gospodarstvo in finance ter v davčni upravi, delno v oddelku za notranje zadeve, niso pa rešene v oddelku za ljudsko obrambo in v geodetski upravi. V pravosodnih organih, na sodišču in pri sodniku za prekrške je vprašanje pismenega in ustnega komuniciranja v obeh jezikih zadovoljivo urejeno. V vseh organizacijah združenega dela, v organih Skupščine občine, v samoupravnih interesnih skupnostih, v družbenopolitičnih organizacijah in v krajevnih skupnostih je omogočeno

ustno komuniciranje v obeh jezikih. Močneje prihaja do izraza v krajevnih skupnostih. Medtem pa pismeno komuniciranje poteka praviloma v slovenščini.

Iz zgornjih ugotovitev je razvidno, da so v vseh družbenih strukturah ustvarjeni pogoji za ustno komuniciranje, kar pomeni, da občani madžarske narodnosti lahko uveljavljajo pravice do uporabe svojega jezika v celotnem dvojezičnem območju.

Za pismeno komuniciranje v madžarskem jeziku je najbolj poskrbljeno na občinskem sodišču, pri sodniku za prekrške in v nekaterih organih občinske uprave. V vseh primerih ko se občani obračajo na te organe s pismenimi vlogami v madžarskem jeziku, prejemajo tudi odgovore v madžarskem jeziku.

Ne glede na nekatere ovire, ki vedno niso v pristojnosti reševanja občinskih organov, so možnosti, da se pismeno komuniciranje v madžarskem jeziku razširi.

Mreža otroških vrtcev v dvojezičnem območju je zadovoljiva, nezadostno in neustrezno je pokrito le območje Dolge vasi in Kapce. V Dobrovniku je vrtec v neprimernih prostorih. Z rešitvijo teh problemov bi bili dani pogoji za vključitev vseh otrok v dvojezičnem območju v otroške vrtce dve leti pred vstopom v osnovno šolo.

V dvojezičnih šolah se posveča primerna pozornost vzgoji kadrov. Še vedno pa niso v celoti rešeni problemi učbenikov. V šolah, v katerih se šolajo prosvetni delavci za delo v dvojezičnih območjih, učitelji in vzgojitelji, ni dosledno izvedeno usmerjanje za učenje madžarskega jezika. Zaradi tega raven znanja jezika pri nekaterih diplomantih teh šol velikokrat ne ustreza zahtevam dvojezičnega pouka.

Zadovoljivo je urejeno vprašanje organiziranja kulturnih prireditev za občane madžarske narodnosti, ko gre za gostovanje kulturnih skupin iz Vojvodine ali iz Ljudske republike Madžarske.

Madžarska narodnost je enakopravno zastopana v vseh organih samoupravljanja v vseh družbenopolitičnih organizacijah, v delegatskem sistemu pa tudi v vodilnih strukturah družbenopolitičnih organizacij, v organih občinske skupščine in v samoupravnih interesnih skupnostih.

Ob primerni podpori naše širše družbene skupnosti bomo v bodoče lahko storili na tem področju še več kot doslej. Ob tej pomoči pa je potrebna tudi pomoč vseh tistih dejavnikov, ki so neposredno poklicani za uveljavljanje posebnih pravic narodnosti.

Nadalje je potrebno pri reševanju teh zadev več doslednosti in sodelovanja z narodnostjo pri iskanju boljših sistemskih rešitev. Ob tem pa je potrebno poudariti, da je madžarska narodnost enakopravno zastopana v vseh samoupravnih družbenopolitičnih strukturah ter da ima tudi poleg svoje samoupravne interesne skupnosti možnost vplivanja in sodelovanja pri odločitvah o vseh družbenih zadevah.

Ekonomski položaj pripadnikov madžarske narodnosti se ne razlikuje od ekonomskega položaja ostalega prebivalstva. Občina Lendava sodi med manj razvita in omejena območja Slovenije in se to odraža pri celotnem tu živečem prebivalstvu. Čeprav so občani madžarske narodnosti enakopravno vključeni v gospodarske in druge dejavnosti, pomanjkanje novih delovnih mest povzroča tudi njihovo zaposlovanje v drugih območjih Slovenije ali v tujini. To pa ima z narodnostnega vidika za to sorazmerno majhno skupnost še večje posledice, ki jih je možno zmanjševati le z doslednim uresničevanjem že sprejete politike

SR Slovenije do razvoja manj razvitih in obmejnih območij. Razvojni tokovi SR Slovenije morajo upoštevati tudi ta dejstva.

Občinska skupščina ima poseben organ, Komisijo za vprašanja narodnosti, sestavljeno po narodnostno paritetnem načelu. Komisija sproti spremlja problematiko s področja pravic narodnosti in daje ustreznim organom predloge za njeno razreševanje. Komisija tesno sodeluje z organi Skupščine Samoupravne interesne skupnosti za prosveto in kulturo madžarske narodnosti ter s Komisijo za vprašanja narodnosti, ki deluje pri Občinski konferenci SZDL. Skrb za uveljavljanje posebnih pravic narodnosti, ki jih zagotavlja ustava, pa je v naši občini že zdavnaj prerasla okvire forumov, saj za to skrbijo tisoči občanov v krajevnih skupnostih, v organizacijah združenega dela v dvojezičnem območju, povsod, kjer občani obeh narodnosti složno rešujejo skupne zadeve.

V celoti sprejemamo predlog sklepov, stališč in priporočil. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Besedo ima tovariš Plinio Tomasini, član Izvršnega odbora Obalne samoupravne interesne skupnosti za prosveto in kulturo. Govoril bo v italijanskem jeziku.

Plinio Tomasini (v italijanščini): Tovariš predsednik, tovariši delegati! Z današnjo sejo republiške skupščine se zaključuje obdobje intenzivnega skupščinskega dela na ravni občine in republike na področju analiziranja in uresničevanja posebnih pravic italijanske in madžarske narodnosti v občinah v SR Sloveniji, kjer živita. Informacija ter stališča, priporočila in sklepi so bili predmet temeljite razprave tudi v predsedstvih Socialistične zveze delovnega ljudstva občin in republike ter drugih družbenopolitičnih organizacij.

Z objavo ustave SR Slovenije in občinskih statotov v letu 1974 na obalnem področju so se italijanska skupnost in konzulat kot družbene organizacije v tesni povezavi z organizacijami Socialistične zveze in krajevnimi skupnostmi močno angažirale, da bi zagotovile široko udeležbo pripadnikov italijanske skupnosti za organiziranje delegacije Samoupravne interesne skupnosti za prosveto in kulturo. Pripadniki italijanske narodnosti, organizirani v italijanski skupnosti in v samoupravnih interesnih skupnostih za uresničevanje posebnih pravic, smo pri oceni dokumentov, ki so jih sestavile občinske in republiške komisije za narodnosti, glede položaja in uresnitve posebnih pravic poudarili doslednost družbenopolitičnih organizacij in družbenopolitičnih skupnosti za razvijanje in afirmacijo enakopravnosti v odnosih med narodi in narodnostmi SFRJ.

Danes Skupščina SR Slovenije razpravlja o informaciji o uresničevanju posebnih pravic in bo sprejela stališča, priporočila in sklepe. Ti dokumenti so izjemnega pomena za Jugoslavijo in v mednarodnem merilu dokazujejo doslednost narodov in narodnosti Socialistične federativne republike Jugoslavije pri uresničevanju sklepov helsinške konference. Pripadniki italijanske narodnosti podpiramo predlog Komisije za mednarodne odnose Skupščine SR Slovenije, da bi te dokumente po sprejetju na današnjih sejah zborov Skupščine SR Slovenije posredovali kot gradivo verifikacijski konferenci evropskih držav, ki bo junija 1977 v Beogradu.

Tovariš predsednik, tovariši delegati! Z mojo razpravo bi rad podčrtal dejstvo, da so pripadniki italijanske narodnosti aktivno vključeni v vse sektorje družbenopolitičnega življenja. Smo aktivni v družbenopolitičnih organizacijah, v družbenih organizacijah in društvih, v družbenopolitičnih skupnostih,

v krajevnih skupnostih, v temeljnih organizacijah združenega dela, v samoupravnih interesnih skupnostih in drugje. Na področju prosvete in kulture pripadniki italijanske narodnosti niso vključeni le v italijanske kulturne ustanove, temveč so aktivno vključeni v razne folklorne skupine, baletne sekcije, godbe na pihala, glasbene sekcije in drugje. Tudi na področju športne aktivnosti smo vključeni v razna društva in klube, skupaj z ostalimi občani, ki živijo na istem področju.

Glede sredstev javnega obveščanja, mislim na Radio in Televizijo Koper, ki sta temeljni organizaciji združenega dela Radiotelevizije Ljubljana, lahko ugotovimo, da igrata pozitivno vlogo pri informiranju pripadnikov italijanske narodnosti v SR Sloveniji. Radio Koper odigrava to funkcijo tudi za pripadnike italijanske narodnosti, ki živijo v SR Hrvatski. Za zagotovitev in izboljšanje te vloge v prihodnosti je potrebno tema dvema temeljnima organizacijama združenega dela zagotoviti sredstva za kadrovske in tehnične izboljšave. Glede tiska in funkcije, ki jo ima pri tem založništvo EDIT iz Rijeke, se je stanje izboljšalo. Kljub temu menimo, da je nujno zagotoviti bolj estetski izgled dnevnika in revije, da bi zmanjšali razliko med estetskim izgledom revij z drugih jezikovnih področij. Zato so potrebne večje dotacije obeh republik. Radio, televizija in tisk v italijanščini imajo poleg vloge informiranja pripravnikov italijanske skupnosti pomembno funkcijo pri podpori pravičnih zahtev oziroma za priznavanje pravic slovenski skupnosti, ki živi v Italiji, pravic, ki so predvidene v italijanski ustavi in v osimskih dokumentih.

Vendar ne moremo biti povsem zadovoljni glede informiranja v delegatskem sistemu. Dobro vemo, da je ta primer kompleksen, vendar je posebnega pomena za italijansko narodnost. Zaradi tega moramo čimprej realizirati sklepe skupščin občin Koper, Izola in Piran za zasedbo mest prevajalcev in zagotoviti funkcioniranje INDOK centrov. Zaradi informiranja vseh občanov o dejavnosti italijanske skupnosti in samoupravnih interesnih skupnosti za kulturo in prosveto smo sprejeli sklep, da se izda štirikrat letno poseben Informator, ki bo tiskan v slovenskem in italijanskem jeziku. Prva številka bo izšla junija 1977. Informiranje slovenskih bralcev, posebno v Delu in v Primorskih novicah o tematiki in problematiki italijanske narodnosti, se je v zadnjem času izboljšalo.

Menimo, da je pravica in dolžnost slovenskega naroda, da je seznanjen z aktivnostjo in problemi italijanske narodnosti, ki živi v SR Sloveniji. Zaradi tega je nujno, da omenjena sredstva obveščanja, kot tudi drugi časopisi in revije, v bodoče to nalogo bolj dosledno izvajajo.

Kar zadeva ugotovitev o znižanju števila učencev in dijakov ter študentov v šolah z italijanskim učnim jezikom, predlagamo, da Komisija za narodnosti Skupščine SR Slovenije izdela konkreten predlog za temeljito analizo vzrokov za tako stanje, ker bomo samo na tej podlagi v najkrajšem času lahko sprejeli ustrezne sklepe.

Glede načina financiranja ustanov, šol in tako dalje se strinjamo s predlogom Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije. Vseeno moramo poudariti, na osnovi potreb, prikazanih v informaciji in v stališčih, priporočilih in sklepih, da bo verjetno potrebno zagotoviti sredstva, ki bodo prekoračila predvidene limite v splošni in skupni potrošnji.

Tovariš predsednik, tovariši delegati! Prepričani smo, da bodo Zbor združenega dela in ostala dva zbora Skupščine SR Slovenije sprejeli informacijo, stališča, priporočila in sklepe in pri tem upoštevali tudi današnjo razpravo.

Prepričani smo, da bo današnja seja zborov Skupščine SR Slovenije zapisana v zgodovini zaradi tega, ker bo prispevala k nadaljnji realizaciji principov, vsebovanih v manifestu ustanovnega kongresa KP Slovenije in konstitutivnem dokumentu OF slovenskega naroda, ter zaradi dosledne afirmacije idejno-političnega cilja ZK Jugoslavije glede enakopravnosti narodov in narodnosti SFR Jugoslavije. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Kdo še želi razpravljati? Ne želi nihče več. Lahko zaključim razpravo? Zaključujem razpravo in prehajam na glasovanje.

Ugotavljam, da ni bilo pripomb k predlaganim stališčem, priporočilom in sklepom. Ima kdo kakšno pripombo? (Ne.) Potem dajem na glasovanje predlog stališč, priporočil in sklepov o uresničevanju posebnih pravic pripadnikov italijanske in madžarske narodnosti v SR Sloveniji, skupaj z amandmaji Komisije za narodnosti Skupščine SR Slovenije, kar smo predhodno tudi sklenili.

Kdor je za predlog stališč, priporočil in sklepov, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor sprejel predlog stališč, priporočil in sklepov o uresničevanju posebnih pravic pripadnikov italijanske in madžarske narodnosti v Socialistični republiki Sloveniji, skupaj z amandmaji Komisije za narodnosti Skupščine SR Slovenije.

Zaključujem 2. točko in prehajam na 3. točko dnevnega reda, to je na vprašanja delegatov.

Na postavljena delegatska vprašanja bodo dani odgovori na prihodnji seji, to je 5. maja 1977.

Ali želi še kdo postaviti delegatsko vprašanje? (Ne.)

Potem smo izčrpali dnevni red. Vsem se zahvaljujem za sodelovanje in zaključujem sejo.

Vsem želim vesele prvomajske praznike!

(Seja je bila končana ob 15.50.)

46. seja

(5. maja 1977)

Predsedoval: Štefan Nemeč,
predsednik Zbora združenega dela

Začetek seje ob 9.05.

Predsednik Štefan Nemeč: Tovarišice in tovariši! Pričenjam 46. sejo Zbora združenega dela, ki sem jo sklical na podlagi 365. člena ustave SR Slovenije in prvega odstavka 97. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije.

V smislu določil poslovnika Zbora združenega dela bomo najprej izvolili Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja za današnjo sejo in verificirali pooblastila. Predlagam, da v Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja izvolimo naslednje delegate: za predsednika Vilmo Manček, za člana Franca Kirna in Martina Bička. Ali so predlagani delegati navzoči? Prosim, če dvignejo roko. (Vsi trije delegati dvignejo roko.) Hvala. Želi kdo o tem predlogu razpravljati? (Ne.) Potem dajem predlog na glasovanje. Kdor je za predlog, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da so bili v Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja za 46. sejo Zbora združenega dela izvoljeni: za predsednika Vilma Manček, za člana Franc Kirn in Martin Biček. Prosim predsednika in člana Komisije, da pregledajo pooblastila delegatov oziroma poročilo, ki ga je pripravila strokovna služba, in z njim seznanijo zbor.

Ker imajo delegati v smislu določil 212. člena ustave SR Slovenije in 12. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije pravico govoriti v jeziku svojega naroda, vprašujem delegate, če kdo želi govoriti v madžarskem ali italijanskem jeziku! Ugotavljam, da nihče ne bo govoril v madžarskem ali italijanskem jeziku.

Delegate, ki imajo pripravljeno delegatsko vprašanje, prosim, da ga posredujejo že sedaj meni ali tovarišu sekretarju, da bi o tem obvestili predstavnike Izvršnega sveta oziroma posamezne funkcionarje. S tem bi jim omogočili, da se na odgovor pripravijo in na delegatsko vprašanje odgovore že na današnji seji.

Obveščam vas, da sva se s predsednico Zbora občin na predlog Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije dogovorila, da bomo poslušali na skupnem za-

sedanju Zbora združenega dela in Zbora občin po končani 2. točki dnevnega reda uvodno obrazložitev k stališčem in sklepom Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije o predlogih samoupravnih sporazumov o temeljnih srednjeročnih planov družbenih dejavnosti, ki jo bo podal Jože Zakonjšek, član Izvršnega sveta in predsednik Republiškega komiteja za družbeno planiranje in informacijski sistem, ter uvodno obrazložitev k izhodiščem za pripravo meril in kriterijev za dopolnilno financiranje družbenopolitičnih skupnosti, ki ga bo podala Milica Ozbič, članica Izvršnega sveta in republiška sekretarka za finance.

Na današnjo sejo zbora sem povabil predstavnike: Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, Republiške konference SZDL Slovenije, Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije, Gospodarske zbornice Slovenije, Izobraževalne skupnosti SR Slovenije, Raziskovalne skupnosti Slovenije, Kulturne skupnosti Slovenije, Zdravstvene skupnosti Slovenije, Skupnosti socialnega skrbstva Slovenije, Zveze otroškega varstva SR Slovenije, Zveze skupnosti za zaposlovanje SR Slovenije, Zavoda SR Slovenije za družbeno planiranje, Skupnosti slovenskih občin, Službe družbenega knjigovodstva v SR Sloveniji, Geodetske uprave SR Slovenije, Zadružne zveze Slovenije in Zveze stanovanjskih skupnosti Slovenije.

Na sejo sem povabil tudi predsednike odborov Zbora združenega dela, članke delegacije Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ in delegate iz SR Slovenije v Zveznem zboru Skupščine SFRJ. Vse lepo pozdravljam in vabim k sodelovanju.

Po verifikaciji pooblastil in določitvi dnevnega reda ter potrditvi zapisnika, to je po končani 1. in 2. točki, bomo poslušali obrazložitev k 3. in 4. točki dnevnega reda. Delegate prosim, da bodo ostali na svojih mestih, da se bodo zbrali še delegati iz Zbora občin, ker bomo skupaj poslušali omenjeni obrazložitvi.

Prosim predsednika Komisije, da poda poročilo, Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja!

V i l m a M a n č e k : Poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije za 46. sejo, dne 5. maja 1977.

Zbor združenega dela šteje 150 delegatov. Za današnjo sejo je predložilo delegatska pooblastila 142 delegatov, in sicer: z gospodarskega področja 87 delegatov, s prosvetnokulturnega področja 16 delegatov, s socialno-zdravstvenega področja 12 delegatov, iz kmetijske dejavnosti 16 delegatov, iz obrtne in podobnih dejavnosti 4 delegati, iz delovnih skupnosti državnih organov, družbenopolitičnih organizacij in društev ter drugih delovnih skupnosti 5 delegatov, iz delegacije aktivnih vojaških oseb in civilnih oseb v službi oboroženih sil SFRJ 1 delegat.

Na današnji seji niso prisotni delegati z naslednjih področij oziroma okolišev: za gospodarsko področje iz 5. okoliša 2 delegata, 28. okoliša 1 delegat, skupno 3; za prosvetno-kulturno področje iz 1. in 4. okoliša po 1 delegat, skupno 2 delegata; za socialno-zdravstveno področje iz 1. okoliša 1 delegat, iz kmetijske dejavnosti za 7. okoliš 1 delegat, iz obrtne dejavnosti za 1. okoliš 1 delegat. Skupno ni prisotnih na seji 8 delegatov.

Komisija je pregledala vsa predložena pooblastila in ugotovila, da so vsa pooblastila v skladu z zakoni in ustavo SR Slovenije, zato predlaga, da Zbor združenega dela vsa predložena pooblastila verificira.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Želi o poročilu kdo razpravljati? (Ne.) O poročilu bomo glasovali javno in v celoti, ker ni nobeno pooblastilo sporno. Kdor je za poročilo Komisije, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno potrdil poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja ter s tem verificiral pooblastila delegatov za 46. sejo Zbora združenega dela. Ugotavljam, da zbor lahko veljavno odloča, ker je na seji navzoča večina delegatov.

Prehajam na 1. točko dnevnega reda, to je na določitev dnevnega reda. Z dopisom z dne 26. 4. 1977 sem razširil dnevni red za današnjo sejo s predlogom odloka o poročtvu SR Slovenije za obveznosti Zavoda SR Slovenije za rezerve in posojilne pogodbe z Ljubljansko banko.

Glede na navedeno predlagam v smislu 24. člena poslovnika Zbora združenega dela naslednji dnevni red:

1. določitev dnevnega reda 46. seje Zbora združenega dela,
2. odobritev zapisnika 44. seje Zbora združenega dela,
3. predlogi samoupravnih sporazumov o temeljnih planov družbenih dejavnosti za obdobje 1976—1980,
4. izhodišča za pripravo meril in kriterijev za dopolnilno financiranje družbenopolitičnih skupnosti,
5. sklepi in stališča k poročilu o izvajanju nalog iz akcijskega programa boja proti alkoholizmu v SR Sloveniji na področju zdravstvenega in socialnega varstva ter vpogled v stanje na področju narkomanije v SR Sloveniji,
6. predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o programiranju in financiranju graditve stanovanj, z osnutkom zakona,
7. predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o družbeni pomoči v stanovanjskem gospodarstvu, z osnutkom zakona,
8. predlog za izdajo zakona o živinoreji,
9. predlog odloka o začetku ugotavljanja katastrskega dohodka,
10. predlog odloka o poročtvu SR Slovenije za obveznosti Zavoda SR Slovenije za rezerve in posojilne pogodbe z Ljubljansko banko,
11. predlog zakona o ratifikaciji konvencije o enotnem zakonu o obliki mednarodne oporoke s prilogo,
12. predlog zakona o ratifikaciji sporazuma med vlado Socialistične federativne republike Jugoslavije in vlado Republike Iraka o dobavah nafte in o posojilu za leto 1976,
13. volitve in imenovanja,
14. vprašanja delegatov.

Ima kdo kakšno pripombo ali predlog glede na predlagani dnevni red? (Ni pripomb.)

Prosim, da z dvigom rok potrdite predlagani dnevni red. Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani dnevni red za 46. sejo zbora.

Prehajam na 2. točko dnevnega reda, to je na odobritev zapisnika 44. seje Zbora združenega dela.

Zapisnik smo prejeli. Vprašujem, ali ima kdo kakšno pripombo ali predlog za dopolnitev zapisnika 44. seje zborna! (Ni pripomb.) Ugotavljam, da je zapisnik 44. seje odobren.

Prekinjam sejo in prosim delegate, da počakajo, da se zberejo še delegati Zborna občin.

(Seja je bila prekinjena ob 9.20 in se je nadaljevala ob 10.35.)

Predsednik Š t e f a n N e m e c : Nadaljujemo sejo Zborna združenega dela.

Prehajamo na 3. točko dnevnega reda, to je na obravnavo predlogov samoupravnih sporazumov o temeljnih planov družbenih dejavnosti za obdobje 1976—1980.

Za to točko dnevnega reda smo prejeli naslednja gradiva: samoupravni sporazum o osnovah plana občinske izobraževalne skupnosti za obdobje 1976 do 1980, samoupravni sporazum o osnovah plana vzgoje in usmerjenega izobraževanja v SR Sloveniji, samoupravni sporazum o temeljnih plana raziskovalne dejavnosti v SR Sloveniji za obdobje 1976—1980, samoupravni sporazum o temeljnih plana kulturne skupnosti občine in Kulturne skupnosti Slovenije za obdobje 1976—1980, samoupravni sporazum o skupnih nalogah pri uresničevanju temeljev planov zdravstvenih skupnosti v SR Sloveniji v letih 1976 do 1980, sklep o skupnih osnovah in merilih za uresničevanje svobodne menjave dela na področju zdravstvenega varstva SR Slovenije in popravke besedila obeh samoupravnih sporazumov s področja zdravstva, Samoupravni sporazum o skupnih temeljnih planov socialnega skrbstva v SR Sloveniji za obdobje 1976 do 1980 z obrazložitvijo, samoupravni sporazum o temeljnih planov družbenega varstva otrok v SR Sloveniji za obdobje 1976—1980 in samoupravni sporazum o temeljnih planov zaposlovanja za obdobje 1976—1980.

Prejeli smo tudi poročilo Skupnosti socialnega varstva Slovenije o socialno-varstvenih nalogah v predlogih samoupravnih sporazumov o temeljnih plana za obdobje 1976—1980 republiških samoupravnih interesnih skupnosti.

V času, ko smo prejeli te samoupravne sporazume, so skupščine samoupravnih interesnih skupnosti razpravljale in dopolnjevale samoupravne sporazume, o čemer nas bodo obvestili njihovi predstavniki, ki so navzoči na današnji seji zborna.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije je k tej točki dnevnega reda predložil stališča in sklepe o predlogih samoupravnih sporazumov o temeljnih srednjeročnih planov družbenih dejavnosti, ki smo jih prejeli. Za svoje predstavnike je Izvršni svet določil dr. Antona Fazarinca, člana Izvršnega sveta in predsednika Republiškega komiteja za zdravstveno in socialno varstvo, dr. Milana Osredkarja, člana Izvršnega sveta in predsednika Republiškega komiteja za raziskovalno dejavnost, Leopolda Kejžarja, namestnika predsednika Republiškega komiteja za vzgojo in izobraževanje, in Jožeta Humarja, republiškega podsekretarja v Republiškem komiteju za kulturo.

Uvodno obrazložitev Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije k tej točki smo slišali na skupnem zasedanju.

K tej točki dnevnega reda so bili tudi povabljeni predstavniki samoupravnih interesnih skupnosti, ki so za svoje predstavnike določili: Franca Branislja, predsednika Skupščine Izobraževalne skupnosti Slovenije, Ivana Tavčarja, pred-

sednika Izvršnega odbora Kulturne skupnosti Slovenije, Štefana Balažica, tajnika Kulturne skupnosti Slovenije, Draga Benčina, predsednika Izvršnega odbora Zdravstvene skupnosti Slovenije, Jožeta Kropivnika tajnika Skupnosti socialnega skrbstva Slovenije, Rudija Mahkota, direktorja Zveze skupnosti zaposlovanja Slovenije, Marjeto Potrč, predsednico Skupščine Zveze skupnosti otroškega varstva in Miloša Kobeta, člana Izvršnega odbora Raziskovalne skupnosti Slovenije.

Danes smo prejeli na klop predlog stališč, priporočil in sklepov k samoupravnim sporazumom o temeljih planov družbenih dejavnosti za obdobje 1976—1980. Predlog stališč, priporočil in sklepov je bil pripravljen na podlagi razprav v delovnih telesih Zbora združenega dela in Zbora občin. Predhodno pa smo dobili delovni osnutek tega dokumenta.

Gradiva, ki sem jih navedel, so obravnavali: Odbor za finance in Odbor za družbenoekonomske odnose, ki sta dala skupno poročilo, ter skupina delegatov Skupščine SR Slovenije za spremljanje priprav za ureditev vprašanj skupne in splošne porabe.

Odbora sta za današnjo sejo določila tudi posebno delovno skupino, ki jo sestavljajo po trije člani vsakega odbora. To skupino sestavljajo naslednji delegati: Vlado Šanca, Viljem Petek, Branko Popovič, Milan Bole, Andrej Vidovič in Franc Faganel.

Prosim skupino, da spremlja razpravo, zlasti predloge za spremembe in dopolnitve, in po dokončani obravnavi zavzame do njih stališče oziroma predlaga ustrezne spremembe in dopolnitve predloga stališč, priporočil in sklepov. Prosim, da predlagatelji v razpravi čimbolj natančno oblikujejo svoje predloge za spremembo dokumenta, tako da bi jih delovna skupina potem lažje vključila v dokončni predlog stališč, priporočil in sklepov. Obravnavo te točke dnevnega reda bomo po končani razpravi prekinili, da bi skupina lahko oblikovala dokončen predlog stališč, priporočil in sklepov.

Prosim poročevalca skupine delegatov, da obrazloži predlog stališč, priporočil in sklepov! Besedo ima Milan Bole, član skupine delegatov, ki je pripravila predlog tega dokumenta.

Milan Bole: Tovariši predsednik, tovarišice in tovariši delegati! V zvezi s predlogom stališč, priporočil in sklepov k samoupravnim sporazumom o temeljih planov družbenih dejavnosti za obdobje 1976 do 1980, ki ste ga danes dobili na klop, bi povedal naslednje:

Skupina delegatov Zbora združenega dela in Zbora občin, ki so jo imenovali pristojni odbori obeh zborov, je na skupni seji s skupino delegatov Skupščine SR Slovenije za spremljanje priprav za ureditev vprašanj skupne in splošne porabe 4. maja 1977 obravnavala osnutek stališč, priporočil in sklepov, pripravljen na podlagi razprave o samoupravnih sporazumih o temeljih planov družbenih dejavnosti v vseh pristojnih telesih obeh zborov. Na podlagi razprave o predloženem osnutku sta obe skupini, z upoštevanjem že opravljenih sprememb in dopolnitev v samoupravnih sporazumih na sejah skupščin interesnih skupnosti, ki so bile v času od 20. 4. do 4. 5. 1977, dopolnili in ustrezno spremenili besedilo osnutka in ga kot predlog dajeta v razpravo in sprejem zborom.

V danes predloženem besedilu predloga stališč, priporočil in sklepov so spremembe glede na besedilo osnutka podčrtane. Poleg tega so vneseni tudi

manjši redakcijski popravki in črtana nekatera besedila, ki so smiselno zajeta na drugem mestu ali v predloženih spremembah.

V stališčih, priporočilih in sklepih k samoupravnim sporazumom o temeljnih planov družbenih dejavnosti niso bile upošteevane pripombe in predlogi skupin delegatov in skupščin občin, razen ugotovitev, stališč in sklepov Skupščine občine Lenart. Ostalih pripomb in predlogov namreč nismo pravočasno prejeli. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Ali želijo predstavniki Izvršnega sveta še kaj dodati k uvodni obrazložitvi ter stališčem in sklepom Izvršnega sveta? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Prosim, besedo ima dr. Drago Ocep, delegat s kulturno-prosvetnega področja, 1. okoliš — Ljubljana!

Dr. Drago Ocep: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Dovolite, da k predlogu stališč, priporočil in sklepov dodam nekaj misli.

Delegate opozarjam, da temeljne zahteve družbenih planskih in zakonskih dokumentov, to je dogovora o temeljih plana SR Slovenije za obdobje 1978 do 1980, družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1976—1980 in zakona o osnovah družbenega planiranja glede vključevanja raziskovalne dejavnosti v samoupravne sporazume o temeljih planov družbenih dejavnosti, niso uveljavljene.

Najpomembnejša določila, ki v srednjeročnem obdobju zahtevajo vsebinsko in finančno vključitev raziskovalne dejavnosti v planske dokumente vseh gospodarskih in negospodarskih dejavnosti, so zlasti:

1. Zakon o osnovah družbenega planiranja zavezuje vse nosilce razvoja, od temeljnih organizacij združenega dela, njihovih asociacij in združenj do samoupravnih interesnih skupnosti s področja gospodarstva in družbenih dejavnosti, da morajo v samoupravnih sporazumih o temeljih svojih planov opredeliti tudi potrebe po raziskovalni dejavnosti.

2. Družbeni plan SR Slovenije za leto 1976—1980 opredeljuje:

a) potrebo po rastočih vlaganjih v raziskovalno dejavnost tako, da bodo ta vlaganja narasla od 1,1% družbenega proizvoda v letu 1975 na 2% v letu 1980;

b) obveznost, da morajo samoupravne interesne skupnosti za družbene dejavnosti (poglavje II, točka 13/1) poleg zakonsko določenih obveznosti v srednjeročnem obdobju dajati prednost nalogam in aktivnostim, ki najbolj vplivajo na dvig produktivnosti celotnega družbenega dela. V skladu s tem morajo razvijati tiste oblike raziskovalnega dela, ki služijo boljšemu izpopolnjevanju nalog skupnosti in večanju njihove učinkovitosti, ter zagotavljati sredstva za te namene.

3. Dogovor o temeljih družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1976 do 1980 določa v 1. členu v zadnjem odstavku: »Udeleženci dogovora se zavezujejo, da bodo programi razvoja temeljito pripravljene, da bo zagotovljena njihova racionalna izvedba in da bodo v okviru sredstev za razširjeno reprodukcijo predvideli tudi sredstva za pripravo kadrov, raziskovalno delo in znanje, potrebno za investicijske odločitve in za izvedbo projektov.«

Če analiziramo predloge samoupravnih sporazumov o temeljih planov, tako gospodarskih kot družbenih dejavnosti — družbeni so danes na dnevnem redu — bi pri tem ugotovil:

1. sedem od devet samoupravnih interesnih skupnosti raziskovalne dejavnosti ni planiralo;

2. skupni primanjkljaj, glede na projekcijo plana raziskovalne dejavnosti (6. člen samoupravnega sporazuma o temeljih plana raziskovalne dejavnosti), znaša 974 milijonov din od planiranih 1061 milijonov din za srednjeročno obdobje;

3. raziskovalnega dela in vlaganj v raziskovalno dejavnost niso planirale 4 od 8 samoupravnih interesnih skupnosti s področja gospodarstva.

Te ugotovitve kažejo na resno situacijo, v kateri se bo znašla celotna raziskovalna dejavnost. Ob takšnem izpolnjevanju oziroma neizpolnjevanju zahtev družbenih planskih dokumentov ne bomo dosegli predvidevanj družbenega plana, da bodo vlaganja v raziskovalno dejavnost dosegla v letu 1980 2 0/0 družbenega proizvoda.

Prav tako raziskovalna dejavnost v tej situaciji ne bo mogla izpolniti svojih planskih nalog niti zagotoviti lastne enostavne reprodukcije. Ker sodim, da je raziskovalna dejavnost in zagotovitev sredstev za uresničevanje raziskovalnega programa v okviru celovitega sistema raziskovalne dejavnosti eden od bistvenih elementov in pogojev za nadaljnji družbeni razvoj, predlagam, da se k stališčem, priporočilom in sklepom doda k točki 6 posebna alineja, ki jo povzemam iz uvodne obrazložitve tovariša Zakonjska na današnji seji. Ta alineja naj se glasi:

»Skupščina meni, da je v skladu s sistemom družbenega planiranja potrebno vse samoupravne sporazume o temeljih plana s področja družbenih dejavnosti dopolniti tako, da bo uveljavljena zakonska zahteva do vseh nosilcev družbenega planiranja, naj programsko in finančno zajemajo raziskovalno dejavnost, potrebno za razvoj ter napredek lastne dejavnosti in za povečanje svoje učinkovitosti.«

To je konkreten predlog dopolnil k stališčem, priporočilom in sklepom.

Da ne bi še enkrat prihajal na to mesto, dovolite še nekaj pripomb k predlogu samoupravnega sporazuma o osnovah plana vzgoje in usmerjenega izobraževanja v SR Sloveniji za obdobje 1976—1980.

Veseli me, da sem prvič kot delegat prejel iz baze, če lahko tako rečem, to je od izobraževalnih organizacij, številna pisma s pripombami k omenjenemu sporazumu. Moram reči, da se z mnogimi pripombami popolnoma strinjam. Zato dovolite, da vas seznanim z nekaterimi stališči.

Moram izraziti osebno razočaranje med besedilom tega samoupravnega sporazuma, kajti dolga leta sem delal v izobraževalnih skupnostih prejšnjega sestava, ki niso bile sestavljene na delegatski osnovi. Pričakoval sem, da bo sedanja izobraževalna skupnost dejansko izdelala sporazum v skladu s sistemom svobodne menjave dela.

Ta samoupravni sporazum je v glavnem zopet nadaljevanje tistega, kar smo delali včasih: predstavlja le delitev sredstev, ki so na razpolago. Menil sem, da je naloga interesnih skupnosti predvsem izvajanje politike na področju vzgoje in usmerjenega izobraževanja.

Žal so temelji plana le bolj ali manj finančna kvantifikacija, pa še ta, mimogrede omenjeno, z napačnimi podatki. Če pogledate tabele, piše v tisočih dinarjev. V tem primeru zneski, ki so tam navedeni, ne bi zadoščali niti za dejavnost ene temeljne organizacije, kaj šele celotnega izobraževanja. Izgleda, da je očitna računaska napaka. Najbrž bi morali biti navedeni zneski še enkrat pomnoženi s tisoč!

Dovolite nekaj konkretnih pripomb.

Temelji plana zajemajo le usmerjeno izobraževanje »mladih«, ne zajemajo pa permanentnega izobraževanja delavcev v neposredni proizvodnji, čeprav bi to vodilo k bolj racionalnemu izkoriščanju materialne in kadrovske baze. Govorim sedaj za visokošolsko izobraževanje. Zdi se mi, da to velja enako tudi za celotno usmerjeno izobraževanje. Tako izobraževanje je še kako potrebno v obdobju znanstveno-tehnične revolucije, ko po nekaterih ocenah na primer znanje tehničnega strokovnjaka zastara v 5 do 8 letih.

Temelji plana le malo in popolnoma obrobno govore o študiju ob delu, čeprav naj bi to postal eden od temeljnih oblik usmerjenega izobraževanja.

Temelji plana sploh ne zajemajo podiplomskega študija za vzgojo vrhunskih strokovnjakov, čeprav želimo graditi naše gospodarstvo predvsem ob razvijanju lastnega znanja.

Temelji plana ne govorijo o tem, kako nameravamo izboljšati učinkovitost študija in ne govore o zagotavljanju materialnih pogojev za uvedbo študija leto za letom.

Temelji plana ne nakazujejo celovite zasnove reforme visokega šolstva v usmerjenem izobraževanju. Le malo govore o zagotavljanju kvalitete diplomantov, čeprav je kvaliteta in ne kvantiteta tisto, kar danes potrebujemo.

Pri zadovoljevanju izobraževalnih potreb združenega dela, kar je navedeno v 2. členu sporazuma, imajo pomembno vlogo tudi dejavniki, na katere visokošolske temeljne organizacije kot udeleženci tega sporazuma sploh nimajo vpliva.

Zato predlagam, da se visokošolske temeljne organizacije kot udeleženci tega sporazuma lahko zavežejo le, da bodo ob povečanju učinkovitosti svojega dela, odvisno od objektivnih pogojev, skušale čimbolj zadovoljevati izobraževalne potrebe združenega dela.

Povečana učinkovitost, ki naj jo zagotovi sprotni študij, je možna le ob ustreznem zmanjševanju učnih programov. Izdatno zmanjšanje teh programov je sprejemljivo glede na kvaliteto diplomantov le pod pogojem, da se podrobnejše prilagajanje diplomanta različnim delovnim mestom, ki jih oskrbuje posamezna študijska smer, prenese na obvezno podiplomsko izpopolnjevanje ob delu in iz dela, ki mora pri visokokvalificiranih kadrih trajati vso delovno dobo.

Očitno je, da bi na ta način dosegli visokokvalificirani delavci v praksi mnogo višjo strokovno raven, kot so jo doslej. Ta način bi bil tudi precej cenejši. Zato predlagam, da se odločitev o obveznem podiplomskem izpopolnjevanju, ki je tudi sestavni del zakona o visokem šolstvu, vnese v sporazum. Pri tem bi seveda morali zmanjšati učne programe, ki so osnova za sproten študij, in seveda število ur posameznih predmetov. Merila, ki jih je pripravila Republiška izobraževalna skupnost, pa bodo vplivala na povečanje oziroma ekstenziviranje in ne na intenziviranje.

V pogodbah med izobraževalnimi skupnostmi in izvajalskimi organizacijami je v 7. členu med elementi pogodbe navedena kvaliteta storitev, ki jo je izvajalec dolžan zagotoviti v okviru standardov in normativov za oblikovanje cen.

Opozarjam, da je nerealno pričakovati, da bi visokošolske temeljne organizacije v pogojih svobodne menjave dela v vsaki situaciji in predvsem zagotavljale — da se tako izrazim, nespremenjeno kvaliteto svojega proizvoda. Realno lahko pričakujemo samo to, kar v praksi ugotavljamo pri proizvodnji in

trgovini. Zaradi tega mora družba formirati in stalno krepiti inšpekcijske službe. Zato predlagam, da se v 25. člen vnese tudi zahteva, da izobraževalne skupnosti spremljajo kvaliteto storitev vzgojno-izobraževalnih organizacij.

Še nekaj manjših pripomb: Dve visokošolski temeljni organizaciji sta me zaprosili, da zastavim vprašanje, zakaj je v poglavju Naložbe v visokem šolstvu izpuščen predlog gradnje stavbe za kemijo in predlog nadaljevanja gradnje Biotehniške fakultete. Pri tem ne mislim na sedanji agronomski kompleks, ampak na biotehniški kompleks.

Postavil bi tudi vprašanje, ali je res potrebno pričenjati nove investicije? Ali ni bolje najprej dokončati odprte investicije in sklepne objekte kot na primer financirati izgradnjo novega računalniškega centra, za katerega veliko visokošolskih temeljnih organizacij meni, da je trenutno nepotrebna investicija?

Končno naj še poudarim, da ni razumljiva vrednost programov, o katerih govori 16. člen. Ker so navedene številke v tisočih dinarjih, sploh ne morejo ustrezati in je to očitno ali tipkarska napaka ali kaj drugega.

Menim, da samoupravni sporazum o osnovah plana vzgoje in usmerjenega izobraževanja vse preveč forsira ekstenzivnost v visokem šolstvu in vse premalo intenzivnost, ki je najbrž edina rešitev v pogojih zaostrene gospodarske situacije v SR Sloveniji.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala! Prosim, besedo ima tovariš Hinko Žolnir, delegat z gospodarskega področja, 14. okoliša!

Hinko Žolnir: Skupini delegatov, s področja gospodarstva 14. okoliša in s področja kmetijstva 3. okoliša sta me pooblastili, da dam k tej točki dnevnega reda nekatere pripombe in predloge:

Koordinacijski odbor za spremljanje samoupravnih sporazumov o temeljnih planov družbenih dejavnosti pri Republiški konferenci SZDL je v začetku marca 1977 sprejel akcijski program za sprejemanje samoupravnih sporazumov o temeljnih planov družbenih dejavnosti in proračunov družbenopolitičnih skupnosti ter v njem opredelil naloge, nosilce nalog in roke, ki naj bi zagotovili, da bi bili vsi postopki po tem programu zaključeni do 30. 6. 1977.

Skupščina SR Slovenije je namreč na seji dne 9. decembra 1976 ugotovila, da v predvidenem roku, ki je bil določen za konec decembra 1976, ni bilo mogoče izpeljati celotnega postopka, ker niso bile izvršene vse strokovne priprave ter samoupravni sporazumi še niso temeljili na načelih svobodne menjave dela v smislu določila zakona o združenem delu. Skupščina je tudi menila, da bi se zaradi kratkega časa sprejemanje odločitev v temeljnih organizacijah združenega dela v krajevnih skupnostih spremenilo v zgolj formalno odločanje. Iste ugotovitve veljajo tudi za proračunsko porabo. Zato je Skupščina SR Slovenije sklenila podaljšati rok za sklenitev sporazumov do 30. 6. 1977, pri čemer mora biti javna razprava v združenem delu končana do konca meseca maja 1977.

Na osnovi ugotovljenega stanja pri strokovni pripravi gradiv v republiških samoupravnih interesnih skupnostih ugotavljamo, da smo že v enomesečni zamudi glede na sprejete roke. Akcijski program predvideva, da bodo organi Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, analogno tudi v občini, razpravljali o predlogih minimalnih standardov oziroma o programih, sedaj imenovanih enotni program, o predlogih skupnih nalog, kriterijih in merilih za ugotavljanje

dopolnilnih sredstev občin in o projekciji dohodka in osnov za prispevke za družbene dejavnosti do 30. 3. 1977.

To naj bi bile osnove za oblikovanje programov in samoupravnih sporazumov o temeljnih planov samoupravnih interesnih skupnosti. Skupščina SR Slovenije pa naj bi te planske predloge potrdila 15. 4. 1977 na skupnih zasedanjih Zbora združenega dela in skupščin samoupravnih interesnih skupnosti. Ugotavljamo, da Skupščina SR Slovenije ni obravnavala in potrdila minimalnih standardov, kot je predvideno po akcijskem programu in terminskem planu za samoupravno sporazumevanje. Prav tako Skupščina SR Slovenije ni razpravljala o kriterijih in merilih za ugotavljanje dopolnilnih sredstev občinam, pač pa so na zasedanju Zbora združenega dela in Zbora občin danes na dnevnem redu predlogi samoupravnih sporazumov o temeljnih planov družbenih dejavnosti za obdobje 1976—1980 za republiške samoupravne interesne skupnosti.

Zbora Skupščine SR Slovenije bosta obravnavala predloge samoupravnih sporazumov o temeljnih planov, ki temeljijo na osnovah, ki niso oblikovane skladno z zgoraj navedenimi postopki. Ugotavljamo in pripominjamo, da zaradi izredno kratkih rokov niti občinske skupščine niti skupščine občinskih samoupravnih interesnih skupnosti niso mogle obravnavati navednih osnov.

Iz zgornjega izhaja, da delavci v združenem delu v dosedanjih fazah priprav niso bili vključeni v razprave o oblikovanju osnov za pripravo samoupravnih sporazumov o temeljnih planov družbenih dejavnosti. Objavljeni predlogi samoupravnih sporazumov o temeljnih planov družbenih dejavnosti so metodološko in vsebinsko različno zasnovani, kar poleg zapletenega postopka še bolj otežuje presojo celotnega gradiva. Vse to je posledica nepovezanega in neuskladenega dela med samoupravnimi interesnimi skupnostmi na občinski in republiški ravni, prav tako pa med posameznimi samoupravnimi interesnimi skupnostmi na ravni občine. Posamezne samoupravne interesne skupnosti so se vključile v priprave elementov za izdelavo programskih osnov in samoupravnih sporazumov šele v marcu 1977, čeprav bi moralo delo pri pripravi osnutkov programov in samoupravnih sporazumov potekati nepretrgoma do konca lanskega leta.

Predlogi samoupravnih sporazumov družbenih dejavnosti, ki so jih predložile republiške samoupravne interesne skupnosti delavcem v združenem delu in občanom v krajvnih skupnostih, hkrati pa tudi v oceno Skupščini SR Slovenije, ne omogočajo vsestranske in poglobljene presoje programov dela in pogojev za njihovo uresničevanje, za presojanje razvojnih načrtov in predvidenih naložb v družbenih dejavnostih. Menimo, da je potrebno predložiti združenemu delu takšne programe družbenih dejavnosti, ki bodo konkretno prikazali potrebo po obsegu, vrsti in kakovosti. Le na takih osnovah se bodo delavci v združenem delu lahko odločali in se opredelili za višino prevzetih obveznosti v okviru dohodkovnih možnosti.

Zato podpiramo stališče Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije v tistem delu, kjer ugotavlja: »Pri tem zasluži posebno skrb priprava programov družbenih dejavnosti, ki predstavljajo osnovno vsebino samoupravnih sporazumov o temeljnih planov«. Pri tem pa dodajamo, da so programi potrebni za vse skupnosti na ravni občine, regije in republike.

Na osnovi predloženih samoupravnih sporazumov republiških samoupravnih interesnih skupnosti delavci prav tako ne bodo mogli sprejemati odločitev o obsegu in vrstah dejavnosti za srednjeročno razdobje, ker se v predlogih samoupravnih sporazumov izkazujejo le globalne vrednosti.

Poseben problem predstavljajo uporabljene cene za storitve. Izhodišča, načela in kriteriji za oblikovanje cen storitev po posameznih samoupravnih interesnih skupnostih bi morali temeljiti na enotno zajetih cenah iz leta 1975. V predlogih so neenotno uporabljene cene in se na različne načine upošteva vpliv inflacije in drugih elementov, kar pomeni neenoten pristop k vrednotenju programov po posameznih samoupravnih interesnih skupnostih. Zaradi neenotnega in nerealnega upoštevanja cen in nekaterih drugih metodoloških pomanjkljivosti pri programiranju so izračunane vrednosti programa za srednjeročno razdobje občutno previsoke, torej so nerealne. Zaradi neenotnega načina izračunavanja vrednosti programov le-teh ni mogoče presojati po vrednosti. Zato je potrebno pri dokončnem oblikovanju programov v samoupravnih sporazumih cene storitev verificirati v združenem delu. Nerealnost vrednotenih enotnih in skupnih programov se odraža v zmanjšanih možnostih za pokrivanje dogovorjenih dopolnilnih programov v občini.

Nesprejemljiv je predlog Izobraževalne skupnosti Slovenije, ki predlaga, da se v letu 1977 na področju vzgoje in izobraževanja solidarnost opredeljuje na osnovi dosedanje metode diferenciranih stopenj. Ta predlog je v nasprotju s skupščinsko resolucijo o uresničevanju srednjeročnega plana razvoja v letu 1977. Poudarjamo, da je enotni program izobraževalne skupnosti po obsegu dejavnosti dosti ožji, kot je bil program solidarnosti v letu 1975. Zato ni sprejemljivo, da se prek diferenciranih stopenj zmanjšuje obseg solidarnosti, kar se bo močno odrazilo v manj razvitih območjih, kjer bodo potrebna znatno večja sredstva za pokrivanje skupnega programa izobraževanja kot v razvitih območjih. To pomeni z drugimi besedami, da bomo po tej metodi znatno bolj obremenili gospodarstvo nerazvitih območij za združevanje sredstev za potrebe izobraževanja. Zaradi tega ne soglašamo s stališčem Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, ki predlaga Skupščini SR Slovenije, da metodo diferenciranih stopenj v letu 1977 štejemoma za dogovorjen način izvajanja skupščinske resolucije za leto 1977.

Pripominjamo, da v predloge samoupravnih sporazumov niso vgrajeni ukrepi za razvoj manj razvitih in obmejnih območij v SR Sloveniji v smislu zakona in družbenega dogovora o enakomernem regionalnem razvoju Socialistične republike Slovenije. Menimo, da bi morali biti vgrajeni ukrepi za pospešen razvoj vseh območij, posebno za naložbe, in opredeljeni posebni pogoji za pridobivanje in oblikovanje vzajemnih združenih sredstev občinskih skupnosti.

Predsednik Štefan Nemeč: Besedo ima Jože Šavelj, delegat 24. okoliša, področje gospodarstva, Kamnik!

Jože Šavelj: Tovarišice in tovariši delegati, tovariš predsednik! Skupina delegatov za Zbor združenega dela s področja gospodarstva 24. okoliša — Kamnik, me je pooblastila, da v razpravi o predlogih samoupravnih sporazumov o temeljih planov družbenih dejavnosti za obdobje 1976—1980 navedem njena stališča in predloge.

V občini Kamnik v osnovi podpiramo osnutek stališč, priporočil in sklepov k samoupravnim sporazumom o temeljih planov družbenih dejavnosti za obdobje 1976—1980. K posameznim vprašanjem, ki jih obravnava osnutek stališč, pa imamo naslednje pripombe in dopolnilne predloge:

Predlogi samoupravnih sporazumov bi morali biti jasnejši in razumljivejši preprostemu delavcu, zato predlagamo, da se za javno razpravo v združenem

delu izdelajo hkrati razumljivi povzetki najpomembnejših vprašanj, ki so pomembna za odločanje delavcev v združenem delu.

Spremeniti je potrebno zasnovi nekaterih predlogov sporazumov, ki predvidevajo preobsežno združevanje sredstev na ravni republike in nato delitev teh sredstev nazaj občinam. To se nanaša na primer na področje kulture oziroma osnovnega izobraževanja, kjer se predvideva solidarnostno združevanje sredstev, ki je širše od zakonsko predvidenega, npr. mala šola, kulturni domovi, kinodvorane itd.

V okviru republike naj se združujejo sredstva predvsem za prednostne naloge, ki so opredeljene v srednjeročnem planu SR Slovenije za obdobje 1976 do 1980; v tem okviru naj ima prednost usmerjeno izobraževanje.

Republiška izobraževalna skupnost in posebne izobraževalne skupnosti naj čimprej izoblikujejo mrežo centrov usmerjenega izobraževanja v SR Sloveniji.

Pri določanju obsega združevanja sredstev za soinvestiranje v centre usmerjenega izobraževanja kot pomoči in spodbude za začeta in nova združevanja sredstev delovnih ljudi in občanov v občini je treba posebej upoštevati tudi že na referendumih sprejete programe v občinah za gradnjo šolskih centrov za izobraževanje.

Prednost pri soudeležbi iz združenih sredstev naj imajo investicije v šolske centre v okviru mreže usmerjenega izobraževanja, za katere občani že zbirajo in bodo zbrali pretežni del sredstev s krajevnim samopriskomom in drugimi oblikami združevanja.

V zvezi z investiranjem v prostore za potrebe osnovnih šol in usmerjenega izobraževanja je potrebno čimprej zagotoviti možnost najemanja dolgoročnih posojil.

Kriterije za zbiranje solidarnostnih sredstev na področju osnovnega izobraževanja je potrebno izoblikovati tako, da bo večina občin v SR Sloveniji sama pokrivala potrebe na tem področju, ne pa da 2/3 občin po sedanjem predlogu pričakuje solidarnostna sredstva, 1/3 občin pa ta sredstva združuje. Tak sistem omogoča, da občine z nižjim standardom v osnovnem izobraževanju prispevajo sredstva občinam, ki imajo osnovno šolstvo bolj urejeno.

Dosledneje je potrebno izpeljati princip samofinanciranja skupne porabe v občinah, ki naj bodo dejansko mesto za uskladitev celotne osebne, skupne in splošne porabe z ustvarjenim družbenim proizvodom. Združenemu delu v občinah je treba prepustiti odločitev o obsegu sredstev, ki so potrebna za delovanje in razvoj posamezne družbene dejavnosti v občini. Solidarnostna sredstva naj se združujejo za pokrivanje z ustavo in zakoni določenih nalog v tistih občinah, ki jim enak delež ustvarjenega družbenega proizvoda ne zadošča za financiranje vseh omenjenih nalog. Obseg financiranja programov družbenih dejavnosti je potrebno določiti v taki višini, da bi v občinah ostala določena rezerva v družbenem proizvodu za pokrivanje specifičnih področij v posameznih občinah.

Predsednik Štefan Nemeč: Kdo želi še razpravljati? Besedo ima Vlado Potočnik, delegat s prosvetno-kulturnega področja, 5. okoliš — Pomurje!

Vlado Potočnik: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati!

K 3. točki dnevnega reda, to je k osnutku stališč, priporočil in sklepov k samoupravnim sporazumom o temeljih planov družbenih dejavnosti za obdobje 1976—1980, smo sprejeli naslednja stališča in predloge:

Skupina delegatov podpira ugotovitve, stališča in predloge Izvršnega sveta Skupščine občine Ljutomer, ki jih je ta sprejel na osnovi razprav v skupščinah občinskih samoupravnih interesnih skupnosti in razprav v Koordinacijskem odboru za spremljanje izvajanja družbenega dogovora o razporejanju dohodka v občini. Te ugotovitve in stališča so poslana Zavodu SR Slovenije za družbeno planiranje in republiškim samoupravnim interesnim skupnostim. Ugotovljamo, da Izvršni svet Skupščine občine in samoupravne interesne skupnosti niso prejele povratne pismene informacije, ali so pristojni organi o predlogih razpravljali in kakšne odločitve so sprejeli. Iz osnutka stališč, priporočil in sklepov, ki smo jih sprejeli delegati za današnjo sejo, izhaja, da so nekatera naša stališča smiselno upoštevana v tem dokumentu.

Skupina delegatov na podlagi tega daje k navedenemu dokumentu načelno podporo, pri tem pa ponovno opozarja na nekatere neuskkljenosti in na odprta vprašanja, ki so predvsem naslednja:

1. V 3. točki stališč predlagamo, da se besedilo na koncu zadnjega odstavka »v skladu z ustavo in zakoni« nadaljuje z naslednjim besedilom: »v skladu z ustavo, zakoni in drugimi že sprejetimi akti Skupščine SR Slovenije.«

2. Soglašamo z oceno, navedeno v 5. točki stališč, da lahko predlagani enotni programi samoupravnih interesnih skupnosti povzročijo različne pogoje za sprejemanje dodatnih programov. V naši občini ugotovljamo, da smo že v dosedanjih minimalnih programih, ki so bili osnova za solidarnostna sredstva, in utečenih dogovorjenih programih, ki so bili posledica prenosov iz splošne v skupno porabo, namenjali za skupno porabo sorazmerno večji delež družbenega proizvoda. V letu 1976 smo za to namenili 13,8 ‰, medtem ko je bilo povprečje v Sloveniji 12,4 ‰. Na takšno porabo je vplivala tudi valorizacija programov v decembru 1976, ki je bila sicer izvršena v okviru enotno dogovorjenih meril v Sloveniji, vendar izključno v breme sredstev lastnega gospodarstva in brez udeležbe solidarnostnih sredstev.

Skupina delegatov ugotavlja, da predloženi predlogi samoupravnih sporazumov o temeljih planov interesnih skupnosti na področju otroškega varstva, osnovnega izobraževanja, zdravstva in socialnega skrbstva opredeljujejo enotne programe tako, da se nadalje prenašajo v dogovorjene programe nekatere naloge, ki so bile doslej opredeljene v minimalnih programih kot podlaga za izračun solidarnostnih sredstev. Ti prenosi povzročajo nadaljnjo povečanje deleža skupne porabe v družbenem proizvodu občine. Ob tem tudi ugotovljamo, da se v nekaterih interesnih skupnostih povečujejo obveznosti do financiranja skupnih programov. Tako se na primer v osnovnem izobraževanju povečuje stopnja prispevka za 0,16 ‰, v kulturi se ta sredstva povečujejo za 0,864 ‰. V naši manj razviti občini ostane glede na predvideno gibanje družbenega proizvoda ozek manevrski prostor za dogovarjanje oziroma opredeljevanje že utečenih dogovorjenih programov. Vsako nadaljnje prenašanje nalog v dogovorjeni program pomeni nove obveznosti za združeno delo.

Prva globalna bilanca na ravni občine je namreč pokazala, da se bo po dosedanjih predlogih samoupravnih sporazumov oblikovala v občini znatno višja skupna stopnja prispevkov. V letu 1976 je bila občinska prispevna stopnja četrta najvišja v Sloveniji, kar za združeno delo ni sprejemljivo.

3. Na podlagi navedenega skupina delegatov meni, da je nesprejemljivo odstopanje od določil resolucije SR Slovenije za leto 1977, točka 43. 3. 2, glede enotne prispevne stopnje za financiranje enotnega programa osnovnega izobraževanja. S tem se bo združeno delo v manj razvitih občinah obremenilo bolj kot v razvitih občinah. Postavljamo vprašanje, ali so takšna določila predloga samoupravnega sporazuma v skladu z ustavo?

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije je sicer v svojih stališčih ta problem posebno opredelil kot začasno rešitev, vendar skupina delegatov meni, da ta predlog ni sprejemljiv. V procesu dogovarjanja o splošni in skupni porabi na ravni občin je potrebno upoštevati tudi dodatno prenašanje obveznosti iz splošne porabe v breme sredstev združenega dela. To velja na primer za financiranje požarne skupnosti, za povečanje potreb v SLO, komunalno cestno gospodarstvo, pospeševanje kmetijstva in podobno, kar povzroča še nove probleme.

4. Glede 6. točke priporočila, ki smo ga prejeli za današnjo sejo, skupina delegatov predlaga, da se pri končni formulaciji v ustrezni obliki upoštevajo naslednje pripombe in predlogi k predlogom samoupravnih sporazumov v posameznih interesnih skupnosti:

— glede osnovnega izobraževanja naj se upošteva načelna pripomba o enotnem solidarnostnem prispevku; z ostalim besedilom soglašamo;

— na področju zdravstva predlagamo, da se samoupravni sporazum zdravstvene skupnosti dopolni tako, da se za 1. točko v 7. členu vnese nova točka, ki naj se glasi: »Sofinanciranje naložb v izgradnjo funkcionalno zaokroženih enot v bolnišnicah v manj razvitih območjih v višini 50 % predračunske vrednosti investicije«;

— na področju socialnega varstva samoupravni sporazum ni v celoti uskladen z družbenim dogovorom o pospeševanju skladnejšega razvoja v Sloveniji, ker dopolnjevalnim občinam ni zagotovljena enaka rast sredstev v socialnem skrbstvu. Zato predlagamo, da se osnovni program razširi na zagotavljanje zavodskega varstva otrok, na usposabljanje in varstvo v posebnih socialnih zavodih, na varstvo v splošnih socialnih zavodih in na rejništvo otrok;

— prav tako bi bilo potrebno določila glede izvajanja programa v otroškem varstvu uskladiti z določili 21. člena družbenega dogovora o pospeševanju skladnejšega regionalnega razvoja v Sloveniji;

— rast sredstev za skupne programe kulturne skupnosti znatno presega z resolucijo opredeljeno rast skupne porabe. Prav tako nesorazmerno rastejo tudi sredstva skupnosti za zaposlovanje.

5. Skupina delegatov obenem predlaga, da se zaradi usklajenosti v bilancah skupne porabe v občinah uporabi enoten kriterij in sprejmejo enotne odločitve glede uporabe presežkov samoupravnih interesnih skupnosti na republiški ravni. Pri valorizaciji programa za leto 1976 občinske samoupravne interesne skupnosti niso prejele ustrezno povečanih solidarnostnih sredstev.

Glede metodološkega pristopa k načinu ugotavljanja sredstev za izvedbo programov predlagamo kot osnovo valorizirane programe za leto 1976 v okviru enotnih dogovorjenih stopenj in ne plan za leto 1975. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Besedo ima Francka Herga, delegatka z gospodarskega področja 13. okoliš — Maribor!

Francška Herga: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati!

Ob razpravi o predlogih samoupravnih sporazumov za področje družbenih dejavnosti ugotavljamo, da pomenijo ti predlogi nov pristop in temelje za resnično uveljavitev svobodne menjave dela. Podpiramo sistem, ki ustvarja pogoje za enakomernejši razvoj dejavnosti in območij v skladu z objektivnimi merili in rezultati ustvarjenega dohodka.

Programne skupne porabe začnemo razčlenjevati v storitve. Na tej podlagi bodo delovni ljudje lažje ocenjevali vsebino programov ali njihovo ceno.

Razdelitev na enotne, dopolnilne in skupne programe omogoča boljše preglednost pokrivanja potreb po posameznih dejavnostih. Ugotavljamo, da bi v okviru enotnih programov morala biti jasno opredeljena solidarnost za dejavnost, ki jo bomo razreševali v okviru republike.

Sodimo, da so enotni programi v nekaterih dejavnostih previsoko zastavljeni in zato med seboj še niso dovolj uskladeni.

Gotovo je, da program, za katerega 2/3 slovenskih občin potrebuje solidarnostno pokrivanje, ni realen. V programih tudi ni v zadostni meri upoštevana potreba po financiranju dopolnilnih programov v bolj organiziranih sredinah. Zahtevana višja kvaliteta storitev na posameznem področju ni namenjena le občanu te sredine, kajti ta jih ne rabi samo za sebe, ampak občanom celega področja.

Delegati tudi menimo, da so samoupravni sporazumi manj konkretni glede ukrepov o racionalni porabi sredstev, povečanju učinkovitosti, dostopnosti storitev občanom ter pri nekaterih sporazumih, kot je to pri raziskovalni skupnosti, glede tesnejše povezanosti oziroma naslonitve na potrebe združenega dela.

Poudarjamo, da je vrednotenje programov potrebno uskladiti posebej, kar zadeva izhodiščne kriterije za izračune cen storitev posameznih dejavnosti. Predlogi samoupravnih sporazumov imajo namreč različna izhodišča za izračun cen storitev, kot na primer: različna višina osebnih dohodkov na pogojno ne-kvalificiranega delavca.

Ob sprejemanju planov opozarjamo, da obseg skupne porabe, določen v srednjeročnem planu, predstavlja realno mejo materialne možnosti združenega dela. To moramo upoštevati pri vrednotenju predlaganih programov občinskih in republiških samoupravnih interesnih skupnosti, zlasti pri odločitvah o skupnem programu oziroma o novih investicijah, ki zahtevajo tudi sredstva za pokrivanje redne dejavnosti. Delavcem v združenem delu moramo predložiti vse samoupravne sporazume za področje družbenih dejavnosti skupaj, da bodo imeli jasen pregled o vseh obveznostih.

Nekateri samoupravni sporazumi še niso dani v obravnavo. Prav tako še niso znane vse prispevne stopnje. Zato ni realno pričakovati, da bo v predvidenem roku, to je do konca maja 1977, združeno delo lahko na zborih delovnih ljudi z osebnim izjavljanjem, tako kot to zahteva zakon, sprejelo samoupravne sporazume.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala! Prosim! Besedo ima tovariš Karel Franko, delegat s kmetijskega področja, 5. okoliš — Murska Sobota.

Karel Franko: Skupina delegatov za delegiranje delegatov v Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije iz kmetijske dejavnosti je obravnavala predloge samoupravnih sporazumov o temeljih planov družbenih dejavnosti za

obdobje 1976—1980 in sklenila, da sodelujem v razpravi na seji zborna in delegate seznanim z njenimi predlogi in stališči.

Skupščina SR Slovenije je na seji dne 9. 12. 1976 ugotovila, da samoupravni sporazumi s področja družbenih dejavnosti niso primerno zasnovani, ker ne temeljijo na načelu svobodne menjave dela v smislu zakona o združenem delu. Obstajala je tudi bojazen, da bi se zaradi časovne stiske sprevrglo odločanje v temeljnih organizacijah združenega dela in v krajevnih skupnostih v zgolj formalnost, ker delavci ne bi mogli presoјati, kako predloženi samoupravni sporazumi uresničujejo družbene interese in še posebej potrebe združenega dela v skladu s srednjeročnimi plani. Da bi se izognili naštetim in drugim težavam, je Skupščina odločila podaljšati razpravo do 1. 7. 1977.

V marcu 1977 je Koordinacijski odbor Republiške konference SZDL sprejel akcijski program za sprejemanje samoupravnih sporazumov. Po tem programu bi razprava v združenem delu in krajevnih skupnostih morala biti končana do konca maja 1977. leta.

Enake programe smo sprejeli tudi po občinah. Na osnovi dejanskega stanja lahko vsi skupaj ugotovimo, da smo že v enomesečni zamudi, ki postavlja pod vprašaj samoupravno pot. Takega spodrsaljaja si ne smemo dovoliti. Zato je edini izhod, da premaknemo razpravo v združenem delu vsaj do sredine junija 1977. V občini Murska Sobota smo sprotno, tako kot smo prejeli posamezne sporazume od republiških interesnih skupnosti, ocenjevali njihovo skladnost z že sprejetimi dolgoročnimi dokumenti v republiki in občini. Moramo ugotoviti, da so bili sporazumi zelo pomanjkljivi, da so iz dneva v dan prihajale dopolnitve in spremembe in da te prihajajo še danes. Večina interesnih skupnosti ni upoštevala vzorčnega osnutka samoupravnega sporazuma, katerega namen je bil poenostaviti pregled delavcu in olajšati njegovo odločanje in primerjanje porabe med interesnimi skupnostmi. Zato nam je povzročil nešteto težav.

Naše pripombe so naslednje:

1. Ugotavljamo, da predloženi predlogi samoupravnih sporazumov ne upoštevajo v zadostni meri že sprejetega družbenega dogovora o pospeševanju srednjeročnega regionalnega razvoja v SR Sloveniji v obdobju 1976—1980.

To posebej velja za predlog sporazuma Izobraževalne skupnosti Slovenije. Ta sporazum je glede kreditiranja naložb v šolske prostore celo bolj splošen kot družbeni dogovor, zato predlagamo, da se naloge pospeševanja razvoja bolj konkretno vgradijo v samoupravne sporazume.

2. Po ugotovitvi Zavoda SR Slovenije za družbeno planiranje izhaja, da je razmerje med enotnimi, skupnimi in dopolnilnimi tj. občinskimi programi 44,3 : 32,5 : 23,2. Menimo, da so skupni programi preobširni. Kazalo bi povečati predvsem enoten program, da se čimbolj zmanjšajo razvojne razlike, ki so na nekaterih področjih preobčutne, kar se najbolj odraža na področju zdravstva. V skupnem programu so si vse interesne skupnosti zagotovile sorazmerno prevelika sredstva. Menimo, da je zdaleč preobsežen skupni program otroškega varstva in predvsem kulturne skupnosti. Skupni program kulturne skupnosti se veča iz leta v leto. Če za ta program ne upoštevamo ogromnega skoka od leta 1975 v leto 1976 in če za našo občino primerjamo samo povečanje od leta 1976 do leta 1980, ugotovimo, da se bodo sredstva podvojila, in to od 4 milijone na 8 milijonov dinarjev. Tak porast je bil tudi lani, kar ogroža izvedbo občinskega programa, posebej pa še amatersko dejavnost, ki pod nobenim pogojem ne bi smela nazadovati.

Ne sprejemamo, ampak odločno odklanjamo predlog Izobraževalne skupnosti Slovenije, ki predlaga, da se nadalje ohrani dosedanja metoda diferencirane stopnje, po kateri bi imeli dajalci solidarnostnih sredstev za 0,14 % višjo prispevno stopnjo od potrebne za enotni program in prejemniki solidarnostnih sredstev za 0,25 % višjo stopnjo od povprečne stopnje.

Utemeljitev Izobraževalne skupnosti ni sprejemljiva. Po ugotovitvi Zavoda SR Slovenije za družbeno planiranje je namreč vsega solidarnostnega preliva le za 3,9 %. Za našo občino, ki prejema solidarnostna sredstva, to pomeni dodatno obremenitev združenega dela za 4 do 5 milijonov dinarjev letno.

Na področju zdravstva nam je nerazumljiv izpad financiranja v izgradnji funkcionalno zaključenih enot — bolnišnic v manj razvitih območjih. Menimo, da mora Zdravstvena skupnost upoštevati izhodišče Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije o izgradnji in sanaciji bolnišnic v obdobju od leta 1971 do leta 1976 (Uradni list SR Slovenije, št. 24/71). Nemogoče je ubiti voljo in pripravljenost občanov Pomurja, ki so se 20. 1. 1976 na referendumu izrekli za 50 % soudeležbo pri izgradnji kirurškega bloka bolnišnice v Murski Soboti.

Poudarjam, da ne gre za povečanje posteljnega fonda, temveč le za nadomestitev že obstoječega, ki je v nemogočem stanju.

V zdravstvu postavljamo predvsem vprašanje prioritete. Sprejemamo prioritete in menimo, da so na dosednji stopnji razvoja nujne, vendar smo za take prioritete, ki bodo veljale za vse, ne pa za take, ki se spremenijo takrat, ko bi bili sredstev deležni tudi manj razviti.

Da bi se zmanjšala razlika v razvoju med tistimi družbenimi dejavnostmi, ki temeljijo na storitvah oziroma pravicah, ki so zajamčene v ustavi in zakonu, podpiramo stališče Zavoda SR Slovenije za družbeno planiranje, da se v samoupravne sporazume glede solidarnosti vgradijo naslednja načela:

a) za enotne programe naj imajo vse skupnosti enake, enotne prispevne stopnje,

b) do solidarnostnih sredstev so upravičene tiste občinske samoupravne interesne skupnosti, ki v okviru sredstev, zbranih v območju svoje občine po dogovorjenih solidarnostnih stopnjah, ne morejo zagotoviti izvedbe enotnega temeljnega programa,

c) solidarnostna sredstva se smejo uporabljati samo za izvedbo temeljnega programa, in sicer največ do razlike med sredstvi, zbranimi za dejavnost v območju občine, in celotno vrednostjo temeljnega programa dejavnosti občine,

d) morebitni presežek oziroma primanjkljaj sredstev, ki se združujejo v solidarnost, se ob zaključku vsakega poslovnega leta poračuna z občinskimi samoupravnimi interesnimi skupnostmi, ki so prispevale solidarnostna sredstva, in sicer tako, da se jih v naslednjem poslovnem letu upošteva pri obveznostih za solidarnost, v sorazmerju s sredstvi, ki so jih dejansko prispevale za solidarnost.

Predsednik Š t e f a n N e m e c : Hvala lepa! Besedo ima Božo Pančur, delegat z gospodarskega področja, 9. okoliš.

B o ž o P a n č u r : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Naša skupina delegatov je skrbno proučila gradiva za to točko dnevnega reda. Posebej smo skrbno proučili osnutek stališč, priporočil in sklepov Skupščine SR Slovenije ter stališča in sklepe Izvršnega sveta SR Slovenije o predlogih samoupravnih sporazumov o temeljnih srednjeročnih planov družbenih dejavnosti.

Prav tako je o gornjih stališčih razpravljal tudi Zbor združenega dela Skupščine občine Jesenice. Zbor združenega dela Skupščine občine Jesenice in skupina, ki delegira delegate v Zbor združenega dela SR Slovenije, podpirata prej našeta stališča, sklepe in priporočila z nekaterimi manjšimi pripombami:

1. Menimo, da bi morala biti v skupni porabi zajeta tudi sredstva za ljudsko obrambo in prikazana v bilanci vseh treh oblik porabe. Zdaj so zajeta v proračunu.

2. Prav tako smo bili mnenja, da je kultura enovita, kakor je to izraženo v gradivu. Vendar vemo, da ni le kultura enovita, da imamo več enovitih programov družbenega udejstvovanja, vendar tega ne poudarjamo posebej. Za takimi poudarki so lahko skriti nameni. Morda bi kazalo razpravljati še o tem, kdaj so vrhunske kulturne ustanove pomembne za široko regijo ali za celotni slovenski prostor. Močno dvomimo, da so vse gradnje našete, v programu Kulturne skupnosti Slovenije, republiškega pomena. Samo tiste institucije, ki imajo širši nacionalni pomen, je potrebno financirati iz združenih sredstev oziroma iz republiškega centra. Ne moremo se strinjati s tem, da se skoraj vsa sredstva za kulturo zbirajo v republiki in se potem delijo. Bojimo se, da se s koncentracijo sredstev koncentrira tudi moč tako, da baza ne bo imela vpliva na to področje.

3. Posebej zagovarjamo stališče, da moramo gledati srednjeročne programe vseh samoupravnih interesnih skupnosti. Predvsem zagovarjamo selektivne prioritete glede na sredstva, ki so na razpolago v posamezni samoupravni interesni skupnosti. Hvala za pozornost.

Predsednik Štefan Nemeč: Besedo ima Zdravko Lenarčič, delegat zdravstvenega področja, 3. okoliš — Nova Gorica!

Zdravko Lenarčič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Povedal bom nekaj načelnih pripomb v zvezi s Samoupravnim sporazumom Zdravstvene skupnosti SR Slovenije za obdobje 1976—1980.

Zakon o združenem delu v 18., 22. in 390. členu, posebno še določbe 22. člena in v zvezi s 54. ter 112. členom, veže pridobivanje dohodka oziroma prihodka temeljnih organizacij združenega dela v družbenih dejavnostih na prispevek teh dejavnosti k ustvarjanju nove vrednosti v materialni proizvodnji, izhajajoč iz načel o enakem družbenoekonomskem položaju vseh delavcev v združenem delu in upošteva doseženo povečanje produktivnosti dela oziroma povečanje družbenega proizvoda ter zmožnosti združenega dela. Premalo so v omenjenem samoupravnem sporazumu podčrtane realne možnosti združenega dela, pa tudi realne možnosti ter posledice zmanjševanja obsega zdravstvenega varstva. Zasnova menjave dela se v tem sporazumu dokaj enostransko upošteva. Potencira se količina, to je storitve, zapostavlja pa se v njem kakovost, uspešnost in učinkovitost zdravstvenega varstva.

K samoupravnemu sporazumu imam konkretno pripombo, in sicer k 7. členu. Med prednostnimi investicijami v zdravstvu, ki naj bi se vzajemnostno financirale iz združenih sredstev zdravstvenih skupnosti v SR Sloveniji, je potrebno upoštevati tudi najbolj nujne investicije v regionalne bolnišnice, posebno še tiste, ki so bile dogovorjene in sprejete za preteklo srednjeročno obdobje v sklepih o izgradnji in sanaciji bolnišnic v SR Sloveniji za obdobje 1971—1976 in so navedene v prvem odstavku 1. točke sklepov (Uradni list SRS, št. 24/71), kar je tudi obveznost iz točke 1.3.6 družbenega plana SR Slovenije za obdobje

1976—1980, ki izrecno določa, da se bodo dokončale že začete gradnje iz preteklega srednjeročnega obdobja.

Nesprejemljivo je, da se sedaj, po izgradnji Kliničnega centra v Ljubljani, prekine z vzajemnostnim sofinanciranjem, ki je bilo samoupravno dogovorjeno z družbenim dogovorom iz leta 1972, ki ne predvideva le izgradnje Kliničnega centra, ampak tudi regionalnih bolnišnic.

Konkretno pripombo imam tudi k 18. in 19. členu predloga samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih za uresničevanje svobodne menjave dela na področju zdravstvenega varstva v SR Sloveniji. Medsebojne obveznosti in materialne odnose med zdravstvenimi organizacijami in zdravstvenimi skupnostmi bi bilo potrebno določiti tako, da bi bili enakopravnejši za uporabnike in izvajalce. Predvsem bi bilo potrebno dopolniti zadnji odstavek 19. člena, in sicer v tem smislu, da so zdravstvene organizacije in zdravstvene skupnosti dolžne izvajati skupno dogovorjene stabilizacijske programe oziroma ukrepe. Pri izvajanju programov zdravstvenega varstva je nujno dati prednost uresničevanju dogovorjenih prednostnih nalog. Kot je na eni strani potrebna stimulacija za uspešnost zdravstvene dejavnosti, je na drugi strani ravno tako potrebno predvideti tudi ustrezne materialne posledice, če se program in prednostne naloge zdravstvenega varstva ne uresničujejo. Določb o stimulaciji ni potrebno podrobneje navajati, in to celo v odstotkih, ampak naj bodo navedeni splošno veljavni in tipični primeri, uporabniki in izvajalci pa naj bi se v zdravstvenih skupnostih dogovorili za politiko glede na konkretne potrebe in posebnosti v posameznih skupnostih. Torej, v samoupravnem sporazumu naj bo določena tako obveznost za stimuliranje uspešnosti zdravstvene dejavnosti kot tudi materialne posledice neizpolnitve programskih ciljev in nalog. Konkretizacijo tega pa je treba prepustiti uporabnikom in izvajalcem v okviru Skupnosti.

Predsednik Štefan Nemeč: Besedo ima Igor Vozel, delegat z gospodarskega področja, 8. okoliš — Kranj!

Igor Vozel: Tovarišice in tovariši delegati! Skupini delegatov za Zbor združenega dela in Zbor občin Skupščine SR Slovenije iz občine Kranj sta na skupnem zasedanju dne 28. 4. in 4. 5. 1977 obravnavali predloge samoupravnih sporazumov o temeljih planov družbenih dejavnosti za obdobje 1976—1980 in osnutek stališč, priporočil in sklepov k samoupravnim sporazumom o temeljih planov družbenih dejavnosti za obdobje 1976—1980, ki naj bi jih sprejela Zbor združenega dela in Zbor občin Skupščine SR Slovenije.

Skupini menita, da morata delegate opozoriti na nekatera vprašanja v zvezi z oblikovanjem stališč, priporočil in sklepov k samoupravnim sporazumom o temeljih planov družbenih dejavnosti za obdobje 1976—1980:

1. Skupina ugotavlja, da vsi skupaj močno kasnimo pri oblikovanju predlogov samoupravnih sporazumov. Opozoriti velja, da smo ves čas prekoračevali roke, določene v akcijskem programu in terminskem planu za izpeljavo samoupravnega sporazumevanja o temeljih planov samoupravnih interesnih skupnosti družbenih dejavnosti in sprejemanja proračunov družbenopolitičnih skupnosti, ki je bil sprejet na ravni republike v februarju 1977. Pri tem ni izjema tudi današnja seja Skupščine SR Slovenije, ki bi morala biti po tem terminskem planu že 15. 4. 1977. Torej ima dvajsetdnevno zakasnitev. Naj opozorimo, da so bile občinske samoupravne interesne skupnosti zaradi takih kasnitev v nemožnem položaju, ker niso razpolagale z izračuni za enoten program solidarnosti

in za skupne naloge, kar je osnova za izračun občinske bilance kot izhodišča, ki ga moramo upoštevati pri oblikovanju dopolnilnega programa v občini, če hočemo zagotoviti spoštovanje stališč, zapisanih v družbenem načrtu občine in republike za obdobje 1976—1980.

Naj opozorimo še na dejstvo, da so nekatere republiške samoupravne interesne skupnosti tako rekoč iz dneva v dan spreminjale finančne izračune, na drugi strani pa nekatere samoupravne interesne skupnosti, kot na primer Republiška izobraževalna skupnost za usmerjeno izobraževanje in Raziskovalna skupnost Slovenije, še do danes niso posredovale podatkov o tem, kakšno obremenitev bodo predstavljala sredstva za financiranje njihovih nalog za določeno občino. Ob tem se vprašujemo, kdaj bomo lahko organizirali javno razpravo, če naj bo ta zaključena do 31. maja 1977? O tem osnutek priporočil, stališč in sklepov ne govori. Pripomniti moramo, da hočejo delavci biti seznanjeni o celotni obremenitvi svojega osebnega dohodka in dohodka TOZD, izraženi v zneskih oziroma v prispevnih stopnjah od določene osnove.

2. Dalje menimo, da je osnutek stališč, priporočil in sklepov v nekaterih zadevah premalo koncizen. Tako iz osnutka sledi, da so sporazumi kljub nekaterim slabostim izpopolnjeni v tolikšni meri, da omogočajo delavcem in občanom presojo programov družbenih dejavnosti in pogojev za njihovo uresničevanje ter da bo na njihovi podlagi moč sprejeti odločitve o srednjeročnih obveznostih, kot je to navedeno na primer v točki 1/2. Na drugi strani pa na primer iz priporočil, točka 6, zadnji odstavek, sledi, da sporazum Raziskovalne skupnosti Slovenije ni v skladu z določili 22. člena dogovora o temeljih družbenega plana. Vprašujemo se, ali bo šel tak sporazum sploh v javno obravnavo. Če ne bo šel, potem paket, s katerim prihajamo pred delavca, ne po popoln! Osnutek stališč, priporočil in sklepov ne nakazuje v tem pogledu rešitve, zato ga je potrebno v tem pogledu dopolniti.

3. Ugotavljamo, da je gradivo za javno razpravo preveč zapleteno in da ga je treba poenostaviti, to je izdelati je potrebno razumljive povzetke, iz katerih bo razvidno, kaj vsebujejo posamezni programi in kakšne obveznosti so potrebne za njihovo realizacijo, čeprav je treba na drugi strani objaviti celotna besedila samoupravnih sporazumov, saj se bodo o njih delavci izrekli neposredno.

4. Kljub velikim naporom, ki so jih vložile strokovne službe posameznih interesnih skupnosti pri oblikovanju enotnih meril za enotne programe ter iz njih izhajajoče solidarnosti, kakor tudi pri oblikovanju skupnih programov, ugotavljamo, da ta vprašanja še niso zadovoljivo rešena.

Tako naj bi v občini Kranj v primerjavi z novembrskimi izračuni prispevali po novih izračunih za solidarnost ter skupne naloge v tem srednjeročnem obdobju kar za približno 100 milijonov dinarjev več, po drugi strani pa se nam obenem sredstva za izvedbo občinskih programov zmanjšujejo. Poudariti moramo, da smo za sistem solidarnosti, sloneč na dogovorjenem enotnem programu, ki naj omogoča relativno hitrejše razvijanje manj razvitih, vendar pa ne tako, da tisti, ki prispevajo za solidarnost, zaradi tega v svojem razvoju stagnirajo ali celo nazadujejo.

Menimo, da bi bilo treba 3. točko osnutka stališč, kjer je ugotovljeno, da imajo posamezne skupnosti do vprašanja solidarnosti različen pristop ter da bi bilo treba na dosedanji stopnji razvoja iz tega sklopa izpustiti vse tiste oblike in dejavnosti, ki jih ob sedanjih neenakih možnostih združenega dela ni mogoče zagotoviti vsem v Sloveniji, še jasneje in določneje izraziti. Naj na-

vedemo samo še en primer neskladnosti v tem pogledu. Po novembrskem predlogu naj bi enotni program Skupnosti socialnega skrbstva vseboval 12 nalog, po sedanjem pa le 4 naloge. Kljub temu pa naj bi iz občine Kranj za solidarnostne naloge na tem področju socialnega skrbstva prispevali v tem srednje-ročnem obdobju 13 milijonov dinarjev več. Vprašujemo se, kje je tu logika?

Menimo, da bi bilo potrebno spremeniti roke za zaključek razprave v združenem delu in določiti rok za naloge pod točko 2 priporočil.

Sicer menimo, da je osnutek stališč, priporočil in sklepov k samoupravnim sporazumom o temeljnih planov družbenih dejavnosti za obdobje 1976—1980 sprejemljiv, ob upoštevanju teh naših pripomb. Hvala.

Predsednik Štefan Nemeč: Besedo ima Vlado Šanca, predsednik Odbora za finance našega zbora, ki je tudi poročevalec Odbora za finance!

Vlado Šanca: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Glede na razpoložljive podatke o deležu skupne porabe v delitvi bruto dohodka gospodarstva SR Slovenije v letu 1976 ne moremo mimo dejstva, da je bila skupna poraba v letu 1976 za 24,8 % večja kot v letu 1975, brez sredstev za pokojninsko in invalidsko zavarovanje. Družbeni proizvod gospodarstva naše republike pa je bil le za 18,3 % večji kot v prejšnjem letu. Tako je skupna poraba rasla za 6,5 % hitreje kot družbeni proizvod, namesto da bi rasla za 20 % počasneje. Seveda velja ugotovitev o neskladnosti tudi za rast osebne porabe v primerjavi z rastjo doseženega dohodka v letu 1976.

V zvezi s tem bi bilo potrebno priporočiti temeljnim organizacijam združenega dela podpisnicam predloženih sporazumov, kakor tudi delegatom združenega dela v zborih uporabnikov samoupravnih interesnih skupnosti in delegatom za zборе združenega dela občinskih skupščin, da pri obravnavi predlogov samoupravnih sporazumov še posebej ugotovijo, ali so vse skupnosti dosledno upoštevale določilo 11. člena družbenega dogovora o razporejanju dohodka v letu 1976 in vse razlike med planiranimi in realiziranimi prilivom sredstev v letu 1976 poračunale v teh sporazumih. Le tako bodo lahko precej prispevali h korekciji z resolucijo neusklajenih gibanj skupne porabe v letu 1976.

Ob razpravi o predlogih sporazumov naj se obenem tudi ugotovi, ali so pri določanju obveznosti za drugo polletje 1977 in določanju stopnje prispevkov iz bruto osebnih dohodkov in dohodka tozdov samoupravne interesne skupnosti upoštevale tudi sredstva, ki so jih prejele v času začasnega financiranja, to je v prvem polletju 1977.

Morda bi tudi ustrezalo, da delavci v tozdih gospodarstva v zborih uporabnikov samoupravnih interesnih skupnosti in delegati v zborih združenega dela občinskih skupščin upoštevajo načelo, da seštevki stopenj obveznosti delavcev iz osebnega dohodka in iz dohodka tozdov v občinskih bilancah skupne porabe ne bi smeli biti večji, ampak nižji ob obveznosti v letu 1976.

Na podlagi pripomb združenega dela morajo korigirane občinske bilance skupne porabe predstavljati enega od glavnih elementov kontrole v rokah združenega dela za omejitev te porabe v planskih proporcijah.

Kot je razvidno iz priloženega skupnega poročila Odbora za finance in Odbora za družbenoekonomske odnose k samoupravnim sporazumom o temeljnih planov družbenih dejavnosti, ki sta imela sejo 22. aprila 1977, kakor tudi iz predloženega osnutka oziroma predloga stališč, priporočil in sklepov Skupščine SR Slovenije k omenjenim samoupravnim sporazumom, je večina stališč

in predlogov obeh odborov vgrajenih v omenjena stališča, priporočila in sklepe Skupščine SR Slovenije. S tem v zvezi bi opozoril samo na nekatere razlike med poročilom odborov in predloženim dokumentom.

Oba odbora sta bila enotna pri svojem stališču o diferenciranih stopnjah solidarnostnega prelivanja med občinskimi izobraževalnimi skupnostmi, torej ni bilo nasprotujočih si mnenj glede enotne ali diferencirane stopnje prispevka za solidarnost, kot je to navedeno v predloženem dokumentu Skupščine. Odbora sta namreč podprla stališče Izvršnega sveta, da bi enotna stopnja za solidarnost pomenila znatno povečanje sredstev za solidarnost že v letu 1977. Sklicevanje na določila resolucije za leto 1977, ki dejansko predvidevajo uvedbo enotne stopnje solidarnosti, ni utemeljeno. Upoštevati je treba, da je bilo ob sprejemanju resolucije predvideno, da se bo že za financiranje družbenih dejavnosti v letu 1977 v celoti izpeljal sistem svobodne menjave dela, kar dejansko ni realizirano. Iz predloženih sklepov je namreč razvidno, da bo Izvršni svet šele do jeseni 1977 pripravil zasnovo zakonskih in drugih splošnih aktov, ki bodo urejali celoten sklop družbenoekonomskih odnosov delavcev v družbenih dejavnostih z uporabniki njihovih storitev in sistemske akte o osnovah za združevanje sredstev in za združevanje skupnih družbenih potreb v skladu z načeli zakona o združenem delu.

Tudi na področju socialnega skrbstva sta odbora podprla predlagane rešitve, ki se nanašajo na solidarnostno prelivanje sredstev, in torej nista izrazila mnenja, da utegne predlagana rešitev povzročiti v manj razvitih območjih številne probleme, kot je to navedeno v predloženem dokumentu.

Močno pa se razlikujejo predložena stališča, priporočila in sklepi od stališč odborov glede raziskovalne dejavnosti, za katero je bilo v zadnji alineji 6. točke priporočil sprejeto drugačno besedilo v predlogu, kot je bilo navedeno v osnutku dokumenta. Glede na to ugotovitev predlagam delegatom tega zbora, da v zadnji alineji 6. točke priporočil, v kateri je navedeno stališče do samoupravnega sporazuma za raziskovalno dejavnost, sprejemajo novo in deloma spremenjeno besedilo, ki se glasi:

»Na področju raziskovalne dejavnosti se predloženi sporazum z vidika urejanja celotnega področja razlikuje od drugih sporazumov, saj vsebuje poleg sporazuma o temeljnih plana kot sporazuma o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih pri izvajanju skupnega programa raziskovalne dejavnosti tudi splošni del, ki naj spodbudi raziskovalno dejavnost na vseh ravneh in torej ni zavezujoč ter bi zato bolj sodil v srednjeročni plan raziskovalne skupnosti. Kljub temu bi bilo treba tako usmeritev podpreti zaradi pomena raziskovalne dejavnosti za nadaljnji družbenoekonomski razvoj, ob tem pa v nadaljnjih postopkih planiranja do konca leta 1977 konkretizirati skupni raziskovalni program, ki je v predloženem sporazumu preveč splošen in zato tudi največja slabost tega sporazuma.«

Menim, da bi bila taka opredelitev republiške skupščine v skladu s stališči, priporočili in sklepi, ki jih je ta skupščina sprejela v decembru leta 1976, in v skladu z obveznostmi, ki so jih samoupravne interesne skupnosti sprejele z 22. členom dogovora o temeljnih družbenega plana, na kar sta v svojem poročilu opozorila tudi Odbor za finance in Odbor za družbenoekonomske odnose.

Na koncu bi, tovariši in tovarišice delegati, v imenu delovne skupine, ki je pripravila predlog tega dokumenta, ki ste ga dobili danes na klop, opozoril na nekaj, kar je sicer navedeno v dokumentu, to je, da kasnimo z objavo spora-

zumov in z organizacijskimi pripravami. Tako kljub velikim naporom, ki so jih vložile samoupravne interesne skupnosti kakor tudi pristojni republiški organi, nismo pravočasno predložili vseh samoupravnih sporazumov v obravnavo in sklepanje delavcem v združenem delu. Kljub taki ugotovitvi pa v imenu skupine predlagam delegatom, da v svojih temeljnih organizacijah združenega dela storijo vse, kar je potrebno, da bi s skupnimi naporami do konca maja 1977 sprejeli te pomembne družbene dokumente. Delovna skupina meni, da predložena stališča, priporočila in sklepi k samoupravnim sporazumom predstavljajo važen dokument Skupščine SR Slovenije, saj vsebujejo izhodišča za nadaljnje delo na tem področju.

Predsednik Štefan Nemeč: Besedo ima Milka Gyöfi, delegatka s področja gospodarstva, 15. okoliš — Lendava!

Milka Gyöfi: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov 15. okoliša za gospodarsko področje Zbora združenega dela je na 42. seji dne 26. 4. 1977 obravnavala samoupravni sporazum o skupnih nalogah pri uresničevanju temeljev planov zdravstvenih skupnosti v SR Sloveniji za obdobje 1976—1980, samoupravni sporazum o temeljnih planov družbenega varstva otrok v SR Sloveniji za obdobje 1976—1980, samoupravni sporazum o skupnih temeljnih planov socialnega skrbstva v SR Sloveniji za obdobje 1976 do 1980, samoupravni sporazum o temeljnih plana Kulturne skupnosti občine Lendava in Kulturne skupnosti Slovenije za obdobje 1976—1980, samoupravni sporazum o osnovah plana Občinske izobraževalne skupnosti za obdobje 1976—1980, samoupravni sporazum o oblikovanju skupnega programa telesno-kulturne dejavnosti v SR Sloveniji in v občini Lendava in o zagotavljanju sredstev za njegovo uresničitev v obdobju 1976—1980, samoupravni sporazum o temeljnih plana zaposlovanja za obdobje 1976—1980 in samoupravni sporazum o osnovah plana vzgoje in usmerjenega izobraževanja v SR Sloveniji za obdobje 1976—1980.

Delegacija pozitivno ocenjuje prizadevanja interesnih skupnosti, ki z določili, opredeljenimi v predlogih samoupravnih sporazumov, zasledujejo interese delavcev v okviru dohodkovnih možnosti organizacij združenega dela in rasti produktivnosti celotnega družbenega dela, vendar pa ima pri tem tudi nekatere pripombe in predloge.

V dogovoru o temeljnih družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1976 do 1980 je določeno, da se samoupravne interesne skupnosti s področja vzgoje in izobraževanja, zdravstvenega varstva, socialnega skrbstva, otroškega varstva, kulture in telesne kulture zavezujejo, da bodo izdelale vsaka za svoje področje takšen sistem solidarnosti, ki bo temeljil na dogovorjenih enotnih minimalnih standardih glede vrste, obsega in kakovosti storitev ali pravic, ki bodo pod enakimi pogoji zagotovljene delovnim ljudem in občanom na vseh območjih v SR Sloveniji. Kljub tem določbam, posebej sklicujoč se na zakon o pospeševanju skladnejšega regionalnega razvoja v SR Sloveniji ter na družbeni dogovor o pospeševanju skladnejšega regionalnega razvoja v SR Sloveniji za obdobje 1976—1980, ugotavljamo, da sistemi solidarnosti in minimalnih standardov niso enotni in niso med seboj primerljivi ter ne zagotavljajo skladnejšega razvoja manj razvitih in obmejnih območij. Nasprotno, razlike bi postajale čedalje večje, zlasti še zaradi tega, ker bi v prihodnje po takem sistemu solidarnosti manj razvita območja dobivala manj sredstev iz naslova solidarnosti, kot so dobivala do sedaj, kar pa nikakor ni sprejemljivo.

Pri tem še posebej opozarjamo na naslednjo dejstvo: V družbenem planu SR Slovenije za obdobje 1976—1980 ter v drugih planskih dokumentih je določeno, da se skupna poraba oblikuje v posameznih družbenopolitičnih skupnostih po stopnjah rasti, ki so skladne z rastjo družbenega proizvoda. Glede na to, ker se predvideva v manj razvitih občinah hitrejša gospodarska rast oziroma stopnja rasti družbenega proizvoda kot v republiškem poprečju, bi se na ta način v naši občini, kot obmejni in manj razviti, omogočil tudi hitrejši razvoj družbenih dejavnosti. Ta predpostavka pa je v predlaganih sistemih solidarnosti le teoretične narave, ker velja le za rast izvirnih sredstev za skupno porabo v občini. Kolikor hitrejša je stopnja rasti družbenega proizvoda in s tem tudi izvirnih sredstev za družbene dejavnosti, toliko hitreje se mora povečevati tudi delež lastnih sredstev za financiranje družbenih dejavnosti, ki se dopolnjujejo iz solidarnosti. Predpostavljena je enakomerna rast skupnih sredstev za skupno porabo v vseh občinah, in kolikor je hitrejša stopnja rasti izvirnih sredstev, toliko počasnejša je rast sredstev iz solidarnosti. V naši občini, kot obmejni in manj razviti, predvideni hitrejši gospodarski razvoj ne zagotavlja ob takšnem sistemu solidarnosti tudi hitrejšega razvoja družbenih dejavnosti.

K posameznim sporazumom pa imamo še konkretne pripombe:

1. K samoupravnemu sporazumu zdravstvenih skupnosti. Za 1. točko 7. člena naj se vnese nova točka, ki naj se glasi: »Sofinanciranje naložb v izgradnjo funkcionalno zaključenih enot v bolnišnicah v manj razvitih območjih v višini 50 % predračunske vrednosti investicije.«

Utemeljitev: Omenjeno zahtevo postavljeno na podlagi stališč in sklepov Skupščine SR Slovenije o izgradnji in sanaciji bolnišnic v obdobju 1971—1976 (Uradni list SR Slovenije, št. 24/71) in sprejetega referendumskega programa o izgradnji kirurškega oddelka splošne bolnice. Referendum o tem je bil izglasovan v vseh pomurskih občinah dne 25. 1. 1976.

2. Samoupravni sporazum družbenega varstva otrok.

V tem samoupravnem sporazumu so opredeljene skupne naloge, za katere se združujejo sredstva pri Zvezi skupnosti otroškega varstva SR Slovenije po enotni stopnji. Med njimi je tudi dvojezična dejavnost v vzgojno-varstvenih zavodih in predšolska vzgoja Romov. V izračunih potrebnih sredstev in izdatkov, iz katerih naj bi bilo tudi razvidno, koliko solidarnostnih sredstev pride na posamezno občino za vzgojno-varstveno dejavnost, se sredstva za izvajanje dvojezičnosti ter sredstva za vzgojo in varstvo Romov nikjer ne izkazujejo. To otežuje planiranje za 5-letno obdobje, posebej pa še za leto 1977.

V členih samoupravnega sporazuma, ki prikazujejo potrebna sredstva za skupne naloge in občinske programe, je razvidno le to, da manj razvite občine dobijo iz solidarnosti za izvajanje vzgojno-varstvene dejavnosti in za pospeševanje razvoja otroškega varstva precejšnja sredstva, kar pa dejansko ne drži. Kajti v teh občinah se izplača za ostale dejavnosti, kot so otroški dodatek, porodniški dopust in tako dalje, sorazmerno malo sredstev, medtem ko pa so v razvitih občinah vsi izdatki visoki in dobijo zaradi tega nekatere razvite občine iz skupnih sredstev, zbranih po enotni stopnji, več solidarnosti kot manj razvite.

3. Samoupravni sporazum socialnega skrbstva.

Nikakor ni sprejemljivo dejstvo, da je iz enotnega oziroma temeljnega programa ostala vrsta nalog, ki so jih skupnosti socialnega skrbstva dolžne izvajati po zakonu. Z dodatnim oziroma tako imenovanim občinskim programom naj bi se zagotavljala sredstva za tiste dejavnosti, ki niso neobhodno potrebne

oziroma obvezne. Združeno delo v tem primeru nima nobene možnosti izbire glede programa, ker so naloge določene že na podlagi zakona.

Konkretne pripombe k tem sporazumu so: V tretji alineji 12. člena naj se namesto »razširjeni dopolnilni program« navede samo »občinski program«. 14. člen naj se dopolni še s štirimi točkami, in sicer:

- a) zagotavljanje zavodskega varstva otrokom na usposabljanju,
- b) zagotavljanje zavodskega varstva v posebnih socialnih zavodih,
- c) zagotavljanje zavodskega varstva v splošnih socialnih zavodih in
- d) zagotavljanje rejništva otrokom.

Kolikor bi bil sprejet naš predlog iz 14. člena, se predlaga, da se spremeni vrstni red po alineah in vnesejo dodatne alinee.

4. Samoupravni sporazum kulturne skupnosti.

Na področju kulture je potrebno opredeliti tiste dejavnosti, ki so po zakonu obvezne. O tehniki izvajanja solidarnosti bi se bilo potrebno dogovoriti pred sprejetjem samoupravnega sporazuma o temeljih srednjeročnih planov kulturne skupnosti. Predlagamo, da bi bile do solidarnostnih sredstev upravičene tiste kulturne skupnosti, ki ne morejo zagotoviti izvedbe celotnega temeljnega programa, kajti dosedanji kriteriji niso dovolj objektivizirani. Dosedanji sistem soudeležbe združenih sredstev Kulturne skupnosti Slovenije ne ustreza, ker ne moremo zagotoviti lastne udeležbe tako pri gostovanjih kot pri spomenikih I. kategorije.

5. Samoupravni sporazum občinske izobraževalne skupnosti.

Predlog samoupravnega sporazuma o osnovah plana Izobraževalne skupnosti Slovenije navaja, da se o združevanju sredstev za dejavnosti dogovorjenega programa, ki so izven solidarnostnega in vzajemnostnega programa, delovni ljudje in občani neposredno dogovarjajo v svojih občinah. Sem spadajo zlasti: subvencioniranje šolske prehrane za socialno šibke otroke, kvalifikacija pedagoškega kadra, sofinanciranje glasbene šole za dopolnilno izobrazbo, nakup učbenikov za brezplačno delitev socialno šibkim učencem, šola v naravi in dejavnost delavske univerze.

Te dejavnosti so sicer fakultativnega značaja, vendar so bile vse do konca leta 1975 vključene v enotne programe, za katere so se oblikovala sredstva po načelu solidarnosti. Za naše manj razvito obmejno območje je to še posebej aktualno. Financiranje teh dejavnosti izključno iz občinskih virov močno prizadene našo občino, ker imamo nižjo materialno osnovo in je tako potrebno znaten del teh dejavnosti opustiti ali pa se dogovoriti z združenim delom za višjo prispevno stopnjo, kar vpliva na nižjo reproduktivno sposobnost gospodarstva.

K posameznim členom tega sporazuma imamo naslednje konkretne pripombe: V 1. členu naj se doda še program vzajemnega investiranja, v 10. členu odločno odklanjamo korigirano poprečno prispevno stopnjo, po kateri naj bi imele tiste izobraževalne skupnosti, ki prispevajo sredstva za solidarnost, tj. razvite občine, za 0,14 % nižje stopnje od potrebne povprečne stopnje in izobraževalne skupnosti, ki prejemajo solidarnosti, manj razvite občine, za 0,25 % višjo stopnjo od potrebne povprečne stopnje za enotni program. Svojo zahtevo med drugim utemeljujemo tudi s tem, da imajo za enotni solidarnostni program vse druge interesne skupnosti enotno povprečno stopnjo in da se tudi skupne naloge pri vseh interesnih skupnostih enotno solidarnostno rešujejo. Zato ni nobenih razlogov po večji obremenitvi združenega dela na manj razvitih področjih. Za četrto alineo 13. člena naj se doda nova alineja, ki naj se

glasi: »Vzgoja in izobraževanje Romov«. Pri 15. oziroma 16. členu sprejemamo varianto, to je 16. člen. Predlagamo, da naj bo že v tem samoupravnem sporazumu opredeljeno, kako bodo izobraževalne skupnosti pospeševale naložbe v manj razvitih območjih, v skladu z zakonom o pospeševanju skladnejšega regionalnega razvoja v SR Sloveniji, z odlokom o območjih, ki se štejejo za manj razvita območja v SR Sloveniji, in družbenim dogovorom o pospeševanju skladnejšega regionalnega razvoja v SR Sloveniji v obdobju 1976—1980.

6. Samoupravni sporazum telesnokulturne skupnosti.

Minimalni standardi na področju telesne kulture niso določeni. Sistem solidarnosti bi moral biti izdelan tudi v tej interesni skupnosti, ker na tak način na nerazvitih območjih uresničujemo že sprejete opredelitve in smernice glede hitrejšega razvoja množične telesne kulture.

7. Samoupravni sporazum o temeljih plana zaposlovanja.

Delegacija ugotavlja, da v samoupravnem sporazumu o temeljih plana zaposlovanja ni rešeno vprašanje financiranja socialnega varstva in dvojezičnega poslovanja. Predlagamo, da se:

a) notni program razširi z novo nalogo: financiranje skupnosti socialnega varstva,

b) v skupnem programu naj se zagotavljajo tudi sredstva za dvojezično poslovanje.

8. Samoupravni sporazum vzgoje in usmerjenega izobraževanja.

Delegacija podpira prizadevanje udeležencev samoupravnega sporazuma, ki se zavzemajo za tako usmerjeno izobraževanje, da bodo zadovoljevali potrebe združenega dela.

K posameznim členom imamo naslednje pripombe: K 5. členu menimo, da bi tudi v višjem in visokem šolstvu morali določiti konkretno enoto storitev. Predvsem bi morali določiti enoto storitev za visokošolske knjižnice in domove za študente. K 19. členu predlagamo, da se za besedami »za izgradnjo« v 6. točki dodata še besedi »in usposobitev«, tako da se 6. točka glasi: »Izgradnja in usposobitev centrov usmerjenega izobraževanja v nerazvitih območjih«. V tem členu sicer ni navedeno, kateri centri usmerjenega izobraževanja v nerazvitih območjih naj bi se zgradili. Menimo, da bi to moralo biti v sporazumu natančno opredeljeno. V naši občini je Šolski kovinarski center Lendava predviden kot bodoči občinski center usmerjenega izobraževanja. V letu 1975 so bile zgrajene šolske delavnice za kovinarske poklice, ki še sedaj niso opremljene, ker nimamo sredstev za opremo. Zaradi tega predlagamo, da se v program izgradnje in usposobitve centrov usmerjenega izobraževanja vnese tudi usposobitev Šolskega kovinarskega centra Lendava. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Besedo ima tovariš Igor Ponikvar, področje državnih organov, Celje!

Igor Ponikvar: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati!

Predlog stališč, priporočil in sklepov, ki smo jih danes prejeli, je v bistvu izčrpal vsa razmišljanja naše delegatske skupine in našega usklajevanja z ostalimi delegacijami v celjski občini. Predlog lahko podprem, naše poglede, ki so pripravljene v obliki tez, pa oddajam in jih zaradi racionalnosti tukaj ne bom bral.

Sam izhajam iz družbenih dejavnosti, zato mi dovolite nekaj misli o nas samih in nekaj spodbud za skupno premagovanje obstoječega stanja.

Bistvo ustavnega izenačevanja družbenoekonomskega položaja delavcev v družbenih dejavnostih s položajem delavcev v materialni proizvodnji omogoča delavcem in družbenih dejavnostih, da brez ali vsaj brez večjega posredovanja države in v neposrednem samoupravnem dogovoru z ostalimi delavci odločajo o planih razvoja družbenih dejavnosti, o nalogah in opravilih, ki jih bodo zanje opravili, in o dohodku, ki ga bodo pridobili za opravljeno delo. Prav tako jim omogoča, da sami, na samoupravni podlagi, združujejo delo in sredstva, razporejajo dohodek in delijo osebne dohodke po rezultatih dela ter urejajo vsa razmerja v svojih organizacijah združenega dela.

To seveda žal še ni vedno in povsod spoznano, še manj vedno in povsod uveljavljeno. Marsikje še vedno prevladuje kvantifikacija sredstev tako glede pogojev poslovanja, kot tudi glede višine osebnih dohodkov in sredstev za skupne potrebe. Tega je seveda več tam, kjer so pričakovanja od svobodne menjave dela skrčena izključno na vprašanja večjih sredstev. Kljub temu z akti, ki so jih predložile samoupravne interesne skupnosti, stopamo na pot uveljavljanja novih odnosov, pri čemer se moramo zavedati, da vstopimo v proces dograjevanja ponujenih rešitev, ki nas bodo pripeljale do uresničevanja ustavnih norm in zakona o združenem delu v sami praksi, kar si velika večina delavcev nedvomno tudi želi.

Pri funkcioniranju samoupravnih interesnih skupnosti je vpliv delavcev združenega dela materialne proizvodnje, kot smo že nekajkrat ugotovili in tudi potrdili v političnih dokumentih, še odločno prešibak. Njihov delež v dogovarjanju je marsikje omejen na formalno pojasnjevanje delegatom. To seveda napeljuje na zaključek, da še ni zadostna informiranost delavcev in delegacij ter da še ni zadostna priprava delegatov za delovanje v samoupravnih interesnih skupnostih. Škodljive posledice, ki izvirajo iz takšnega stanja, pa so zlasti težnja po ohranitvi materialnega položaja in po zagotavljanju dodeljevanja sredstev ne glede na delo in rezultate dela v posameznih organizacijah znotraj družbenih dejavnosti. Škodljive posledice se nadalje kažejo v ohranitvi hierarhičnih odnosov, cehovskem obnašanju, skupinskolastninskih odnosih, privatizaciji in tako dalje kot povsem nesprejemljivih v sistemu celovitih samoupravnih in dohodkovnih odnosov, in ne nazadnje, v pričakovanju, da se izven temeljnih organizacij združenega dela, izven delavcev uporabnikov sprejemajo odločitve, ki sodijo na področje njihovih neodtujljivih pravic.

Menim, da bi mi vsi, delavci v gospodarstvu kot tudi delavci v družbenih dejavnostih, morali čimveč in sproti vedeti in oboji biti bolj glasni pri obravnavanju predlaganih rešitev. Le tako bomo namreč presegli trenutno oceno, da delegati v zborih izvajalcev preglasujejo, prevladujejo in nadvladujejo delegate v zboru uporabnikov. Vendar pri tem ne gre za to, da utišamo delegate v zboru izvajalcev, pač pa predvsem za to, da usposobimo za večjo glasnost delegate v zboru uporabnikov. Menim, da je to bistvena iztočnica, če hočemo v procesu uresničevanja svobodne menjave pravilno razumeti drug drugega.

Delavci v družbenih dejavnostih imamo, rekel bi, dvojno dolžnost. Smo povsem navadni uporabniki vseh uslug in storitev družbenih dejavnosti, kajti tudi mi smo očetje, matere, imamo otroke, hočemo zdravje, hočemo znanje in tako dalje. Zato je seveda bistveno, da smo zainteresirani za celoto, ne samo za svoj ozek parcialni del, rekel bi za svoj ceh. Hkrati pa smo seveda tudi izvajalci planov in programov, pri čemer gre v prvi vrsti za to, da imamo vso odgovornost za strokovno in kakovostno obravnavanje in pojasnjevanje trenutnih nalog in razvojnih komponent v družbenih dejavnostih, pri čemer so se-

veda bistvena vprašanja osredotočena na kakovost planiranja. O tej kakovosti mogoče v tem trenutku ne kaže preveč govoriti, kajti planiranje marsikod ni potekalo v skladu z dogovori, temveč je bilo osredotočeno na ozke, zaprte kroge v okviru interesnih skupnosti, kar je trenutno celo prav prišlo tako ali drugače ne najboljše organiziranemu združenemu delu v družbenih dejavnostih.

Na nas je seveda, da ob tem, ko govorimo o nujnosti kakovostnega planiranja, upoštevamo hkrati materialne zmogljivosti. Na nas je, da spodbujamo k večjim gospodarskim rezultatom delavce v ostalih delih združenega dela, kar lahko hkrati pomeni tudi rahel poziv vsem delavcem v materialni proizvodnji, ki jim je, prepričan sem, iz dneva v dan bolj jasno, da samo večji gospodarski rezultati lahko dajo večje družbeno bogastvo, le-to večji dohodek in ta večji obseg skupne porabe, in nenazadnje, na nas v družbenih dejavnostih je, da storimo vse za kakovostno izvrševanje planskih nalog, pri čemer se seveda pri uresničevanju dohodkovnih odnosov zavedamo vseh njegovih posledic znotraj družbenih dejavnosti, vključno posledice, da je treba tudi v teh kolektivih energično preseči stanje nagrajevanja po času, po delu, po diplomi in preiti k sistemu delitve ustvarjenega dohodka po rezultatih dela posameznika.

V tem obdobju, ko se ukvarjamo z vprašanjem, ali bomo lahko do konca maja opravili to nalogo ali ne, je manj pomembno govoriti o časovni stiski, bolj pomembno pa o tem, da oboji, tako delavci v družbenih dejavnostih kot delavci v ostalih delih združenega dela, v tem trenutku bolj kot kdajkoli, bi rekli, potrebujemo izredno močno pomoč vseh naših družbenopolitičnih organizacij, zlasti sindikalnih in organizacij Socialistične zveze, v bazi, na terenu, pri čemer seveda moramo mi kot delegati na današnjem zboru prevzeti hkrati obveznost, da naše delegatske skupine poskušamo čimbolj informirati o stališčih, ki bodo danes sprejeta, in se zagreto, angažirano postaviti v krog vseh tistih, ki bodo objektivno, po samem stanju stvari nosilci velike družbene akcije, sprejemanja temeljev plana družbenih dejavnosti.

Menim, da je odveč poudarjati, da moramo delati uskladeno z vsemi izvršnimi organi družbenopolitičnih organizacij in z vsemi splošnimi in skupščinskimi delegacijami, za katere je prav tako ni dolgo od tega ugotovljeno, da so prepogosto preveč osamljene, da morajo žal razmišljati o izredno delikatnih stvareh brez zadostne podpore, spodbude in animacije družbenopolitičnih organizacij.

Poskusil bi razmišljati s stališča delavca, ki nas bo poslušal, ko bomo ponujali predloge planov in jih verjetno tudi razlagali. Pri tem bi se predvsem zavzemal, da se odtrgamo od najbolj banalnih oblik, s katerimi ponavadi mučimo ob tri četrt na dve že tako utrujene in živčne kolege. Pri tem bo seveda potrebno iskati sodobnejše metode, v te pa ne sodi obilno gradivo, s katerim jih obremenjujemo sedaj, ne sodita samo sestanek in zbor delavcev, temveč tudi razprave v samoupravnih delovnih skupinah, pri čemer seveda gre za osnovni cilj, kako zagotoviti zavestno odločanje delavcev o predloženih programih.

Če si zamislimo, kako bi bilo treba delati tudi v tem primeru, potem bi bila oblika, s katero gremo v referendum o samoprispevku, tista oblika, ki bi bila najbolj primerna, seveda brez velikih plakatov in večmesečnih političnih priprav, saj je vendarle ta stvar prisotna v naših kolektivih že od lanskega polletja. Če bi približno tako delali, predvsem zagreto delali na način, ki je dan v planskih dokumentih, da bi ta zaživel v vsej svoji celovitosti, za tak sistem in za take nove odnose, se resnično splača vsakodnevno potrjevati v akciji.

Mogoče ni običajno in mogoče bo kdo drugače razmišljal, toda sam bom vseeno izrekel tole našo misel v tej skupščini: Vsem strokovnim in družbenim delavcem v organih SR Slovenije in v republiških samoupravnih interesnih skupnostih in seveda hkrati vsem tistim, ki so iz kateregakoli kraja naše ožje domovine sodelovali pri snovanju teh dokumentov, za njihov napor, za njihov prispevek za to, da so pred nami kot začetna podlaga novim odnosom, hvala.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala! Tovariš Franc Braniselj, predstavnik Izobraževalne skupnosti Slovenije!

Franc Braniselj: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Ker sem zvedel, da ne razpolagate s prečiščenim besedilom predloga samoupravnega sporazuma o osnovah plana na področju usmerjenega izobraževanja, ki ga je sprejela naša skupščina 26. prejšnjega meseca, mi dovolite, da vas seznanim z nekaterimi bistvenimi spremembami v tem predlogu.

To bi povedal zato, ker so nekatere današnje razprave šle v smeri kritike nekaterih določil, ki pa jih je naša skupščina spremenila. Pri nebistvenih spremembah se ne bi zadrževal, mimogrede pa povem, da bo predlog samoupravnega sporazuma objavljen jutri v Delu.

V 16. členu so spremenjeni zneski za leti 1976 in 1977, in sicer zaradi drugačnih preračunov na planske cene iz leta 1975. Čeprav gre za zneske iz preteklega obdobja, se skupni znesek pomembno spremeni. Zneskov ne bi navajal, poudaril pa bi, da gre za spremembe, ki jih je v zadnjem trenutku, to je dan pred sejo naše skupščine, posredoval Zavod SR Slovenije za plan na podlagi spremenjene metodologije določanja planskih cen.

V 18. členu je sprememba v tem, da je pri izgradnji pedagoškega centra dodano »in učni prostori za pouk splošne ljudske obrambe v Ljubljani«. S tem smo upoštevali priporočilo Izvršnega sveta.

V 6. točki tega člena, kjer je govora o izgradnji centrov usmerjenega izobraževanja, to sta predvsem združeni 6. in 7. točka, kjer se najprej govori o centrih v manj razvitih območjih, nadalje pa o ostalih centrih, je besedilo dopolnjeno tako, da je vnesena beseda »sofinanciranje«, kar pomeni, da se računa in planira s sredstvi zainteresiranih uporabnikov mimo zneskov, ki so navedeni. Pri tem se tudi pričakuje in zahteva, da morajo posebne izobraževalne skupnosti in Izobraževalna skupnost Slovenije še v letošnjem letu določiti mrežo izobraževalnih centrov, pri čemer morajo seveda upoštevati načela reforme usmerjenega izobraževanja. Letos je še čas, ker se poraba teh sredstev predvideva šele od leta 1978 dalje.

Vneseno je tudi določilo, da so natančno določena sredstva za izvedbo programov za leto 1977 v tekočih cenah. Gre za znesek 1795 mio dinarjev za vse programe.

Glede kritike, da združenemu delu ni bila že med pripravami programov predložena stopnja, ki naj bi pokrila potrebe usmerjenega izobraževanja v letu 1977, moram povedati, da smo šele med sejo naše skupščine dobili od SDK popravljene osnove, s katerimi smo prišli do stopenj. V končnem besedilu je ta stopnja 11,5 % od korigirane davčne osnove za drugo polovico leta 1977, celoletna stopnja pa bi znašala 10,6 %. To vse je navedeno v popravljenem besedilu predloga.

Ni nepomembna tudi sprememba, da je sporazum sklenjen, ko ga sprejmeta najmanj dve tretjini delavcev udeleženk. Naj navedem še navidezno

droben popravek, da smo besedo »mladih« v 10. členu črtali, tako da se usposabljanje nanaša na vse delavce ozkega in širokega profila, o čemer je danes govoril tovariš Ocepek.

Toliko glede besedila predloga samoupravnega sporazuma o izobraževanju.

Glede problemov solidarnosti pa ste tudi danes slišali zelo razhajajoča se stališča. Naj povem, da je bila podobna situacija tudi v naši skupščini, kjer imamo zbor uporabnikov in zbor izvajalcev uslug in storitev izobraževanja. Na srečo je tako, da delavci v združenem delu uporabniki storitev v svojem načinu mišljenja presegajo občinske okvire, kar za delegate, ki so delegirani v to delo ali pa k nam, vedno ne velja, ker dobijo običajno že v občini uskladeni stališča.

Delavci v združenem delu so zainteresirani za solidarnost iz dveh razlogov: Prvič zato, ker pogosto delajo v eni občini, bivajo pa v drugi, drugič pa zato, ker za svoje sinove in hčere ne vedo, v kateri občini bodo delali, ko bodo odrasli. Vendar pa moramo upoštevati, da je treba pri sistemu solidarnosti uporabiti pravo mero. Delegati v naši skupščini so po burni razpravi z večino glasov sprejeli stališča, ki so dana na razpolago občinam, da jih kot enotne rešitve vnesejo v svoje občinske sporazume. Zato prosim vse delegate, zlasti pa delegate v Zboru združenega dela, da upoštevajo tudi interese delavcev v drugih občinah.

Naj rečem še to, da ne kaže enačiti problema skladnega razvoja s problemom skladne, to je enake porabe po občinah. Menim, da bomo vsi pritegnili k temu, da želimo, da se doseže skladen razvoj. Vendar je treba za svoj razvoj včasih tudi pas stisniti. Glede porabe pa želimo doseči, da bo skladna s produktivnostjo dela, kar pomeni, da ni rešitev za nerazvite, da dobijo sredstva za enako porabo. Rešitev je v tem, da dobijo proizvodne zmogljivosti, da se razvijejo, da dobijo komunikacije in drugo. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Prosim, besedo ima tovariš Vojko Rot, gospodarsko področje, 7. okoliš!

Vojko Rot: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati!

Potresi na Primorskem so na objektih šolstva, otroškega varstva, kulture in telesne kulture povzročili veliko materialno škodo. Na novo je potrebno zgraditi ali pa sanirati 22 šolskih stavb v Bovcu, Žagi, Breginju, Smastu, Livku, Volčah, Podmelcu in drugje, za kar je potrebno skupno 150 milijonov din, ter sedem vrtecev v Bovcu, Kobaridu, Podbrdu in Koritnici, za kar je treba zagotoviti nadaljnjih 14 milijonov dinarjev. Na področju telesne kulture je potrebno za sanacijo oziroma za novogradnjo porušениh športnih objektov zagotoviti 14 milijonov din. Za sanacijo kulturnih objektov, ki vključujejo sanacijo kulturnih spomenikov in združenih domov, pa je treba zagotoviti 111 milijonov dinarjev. Za vsa področja je treba skupno zagotoviti 200 milijonov dinarjev.

Z do sedaj zbranimi sredstvi že gradimo nekatere šolske objekte (Bovec, Žaga, Breginj, šolski center Tolmin). Sanirajo tudi kinodvorano v Kobaridu in podobno. V celoti imamo do sedaj zbranih le 83 milijonov dinarjev za vsa področja (šolstvo, otroško varstvo, kulturo in telesno kulturo), kar pa je manj kot tretjina skupno potrebnih sredstev. Na področju šolstva je potrebno z upoštevanjem do sedaj zbranih sredstev zagotoviti še 87 milijonov dinarjev. Pri tem smo upoštevali, da bo medrepubliško dogovarjanje za gradnjo šol po potresu v celoti uresničeno. Do sedaj se SAP Kosovo ni odzvala.

Na področju otroškega varstva je potrebno zagotoviti 6 milijonov 600 tisoč dinarjev, na področju telesne kulture 14 milijonov dinarjev, na področju kulture pa 100 milijonov dinarjev. Skupno je treba za vsa ta področja zagotoviti še 207 milijonov 600 tisoč dinarjev.

Na osnovi sklepov Izvršnega sveta SR Slovenije morajo interesne skupnosti v okviru porabe zagotoviti sredstva za odpravo posledic potresa, vendar jih bilanca samoupravnih sporazumov ne zajema. Kaj tedaj pomenijo sklepi Izvršnega sveta SR Slovenije in Republiške konference SZDL glede zagotavljanja sredstev za odpravo posledic potresa? Kako zagotoviti vire sredstev za odpravo posledic potresa na področju družbenih dejavnosti in kakšno je stališče do odprave posledic potresa na področju družbenih dejavnosti?

Pokrivanje izpada sredstev solidarnosti pri socialnem skrbstvu. V predlogu samoupravnega sporazuma socialnega skrbstva solidarnosti program ne vključuje zavodskega varstva, kar pomeni pri socialnem skrbstvu občine Tolmin za 9 milijonov manjši priliv solidarnostnih sredstev v srednjeročnem obdobju. Izpada ni moč zagotoviti v dopolnilnem programu v občini, ker bi to pomenilo znatno povišanje prispevne stopnje, za 0,40 %. Sodimo, da problematika starega prebivalstva pri nas ni le vprašanje Tolmincev samih, temveč jo moramo obravnavati v kontekstu zakona o skladnejšem regionalnem razvoju v SR Sloveniji. Z upoštevanjem teh vidikov pa zavodskega varstva ne moremo izključiti iz solidarnostnega programa. Poleg tega pa samoupravni sporazum ni bil predložen po ustrezni samoupravni poti. Predlog je bil namreč pripravljen brez osnutka.

Pokrivanje amortizacije na področju izobraževanja. V zvezi s pospešeno gradnjo šolskih objektov se pojavlja vprašanje pokrivanja stroškov amortizacije. Pokrivanje teh stroškov v dopolnilnem programu bi pomenilo povečane prispevne stopnje za nadaljnjih 0,27 %, kar znaša v absolutnem znesku 6 milijonov 300 tisoč dinarjev. Ob upoštevanju razmer pri nas je treba v solidarnostni program vključiti tudi te stroške.

Uresničevanje zakona o skladnejšem regionalnem razvoju v SR Sloveniji. Ugotavljamo, da samoupravni sporazumi ne dajo zagotovil za uresničevanje načel zakona o skladnejšem razvoju. Za pokrivanje rednih programov, bi se na podlagi sedanjih programov prispevna stopnja dvignila nad 34 % bruto osebnega dohodka, kar pa je spričo potreb po hitrejšem gospodarkem razvoju nesprejemljivo, saj to pomeni dodatno obremenitev našega gospodarstva, solidarnostni znesek pa kljub temu z leti celo pada.

Izobraževalna skupnost SR Slovenije predlaga diferencirano prispevno stopnjo, po kateri naj bi tisti, ki dobivajo solidarnostna sredstva, prispevali več za pokrivanje minimalnega programa kot pa tisti, ki sredstva dajejo. Z vidika skladnejšega razvoja je tak ukrep nesprejemljiv. Programi investicijskih naložb in merila ne omogočajo manj razvitim, da bi lahko sodelovali na natečaju, saj ne premorejo obvezne lastne soudeležbe. 50 % ali celo višji lastni delež je nedvomno previsok, saj sredstva naših interesnih skupnosti ne zadoščajo niti za pokrivanje redne dejavnosti, uvedba samoprispevka pa je pri nas, ob upoštevanju maksimalnih obremenitev prebivalstva s potresnimi krediti, nemogoča. Lastna obvezna udeležba za sodelovanje na natečaju mora biti bistveno manjša, sicer bo dana možnost neuresničljiva. Na podlagi teh ugotovitev predlagamo, da samoupravne sporazume analiziramo posebej, v luči zakona o skladnejšem regionalnem razvoju v SR Sloveniji. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Besedo ima tovariš Ivan Zelenšek, gospodarsko področje, Celje!

Ivan Zelenšek: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! O stališčih delegatov s področja občine Celje ste slišali, podal vam jih je tovariš Ponikvar. Kljub temu je naša delegacija menila, da je potrebno k temu še nekaj dodati. Gre za to, da bi se morale samoupravne interesne skupnosti družbenih dejavnosti, tako republiške kot občinske, bolj prilagoditi razpravam v mesecu maju. To pomeni, da bi morale same sodelovati pri razpravah v temeljnih organizacijah združenega dela, kjer bi v najlažji in v najbolj skrženi obliki v celoti podale svoj koncept razvoja v času 1976—1980 in lažje bi odgovarjale delavcem na njihova vprašanja. Tako bi lahko delavcu prikazali ali, boljše rečeno, približali svoje delo.

Danes smo že govorili o tem, koliko kje manjka, koliko je treba sredstev solidarnosti in podobno. Menim, da je mesto dogovarjanja na zborih delovnih ljudi edino primerno in da se je potrebno takrat dogovoriti o tej stvari resnično in dokončno. Če se prej ne srečamo z negotovanjem, se bomo z njim srečali takrat, ko bomo kot starši šli v šole spraševat za otroke, učitelj pa bo tarnal, da nima primernih učnih prostorov in kabinetov, ali pa se bomo z negotovanjem srečali, ko bomo iskali zdravstveno pomoč.

O teh stvareh smo razpravljali v zvezi s samoupravnimi sporazumi in temelji planov družbenih dejavnosti. Želel bi nekaj spregovoriti tudi o dveh samoupravnih sporazumih, ki sta bila v prejšnjem paketu sporazumov navedena, to je za dele stroškov infrastrukture železniške dejavnosti in pa za letališko dejavnost.

Ob obravnavi predlogov samoupravnih sporazumov o temeljih planov družbenih dejavnosti za obdobje 1976—1980 in ob pričetku akcije za njihovo sprejemanje v temeljnih organizacijah združenega dela želim opozoriti, kot je to v uvodni obrazložitvi omenil tovariš Zakonjšek, da bo po dogovoru republiškega aktiva za sprejemanje planskih dokumentov za obdobje 1976—1980 v tistih tozdih, ki še niso sprejeli samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev v letih 1976—1980 za pokrivanje dela stroškov infrastrukture ŽTP Ljubljana, potekalo meseca maja sočasno tudi sprejemanje tega sporazuma. Navedeni samoupravni sporazum je doslej sprejelo že 57 % temeljnih organizacij združenega dela gospodarstva s področja SR Slovenije. Z njegovim sprejetjem se zagotavlja celovita razrešitev gospodarskega položaja ŽTP Ljubljana, za katero smo se dogovorili tako v Samoupravni interesni skupnosti za železniški in luški promet v SR Sloveniji kot sicer v srednjeročnih družbenih razvojnih dokumentih za obdobje 1976—1980. Delavcem na železnici se tako, z nadomestilom za stroške infrastrukture, zagotavljajo normalni pogoji poslovanja, saj cene prevoza pokrivajo samo razliko do skupnih stroškov reprodukcije.

Za sprejetje tega sporazuma in k uresničevanju obveznosti, ki izhajajo iz njega za vse temeljne organizacije združenega dela s področja gospodarstva, nas obvezujejo tudi sklepi našega zbora, to je Zbora združenega dela iz decembra lanskega leta, kot tudi stališča za usmerjanje skladnega razvoja in delitve dela na področju prometa in zvez v SR Sloveniji, ki jih je naša skupščina sprejela v februarju letošnjega leta. Zato prosim vse delegate, da med akcijo v mesecu maju aktivno sodelujejo z občinskimi koordinacijskimi štabi, s svojo aktivnostjo pa podprejo tudi sprejetje samoupravnega sporazuma o združevanju

sredstev v letih 1976—1980 za pokrivanje dela stroškov infrastrukture ŽTP Ljubljana in pa sprejetje samoupravnega sporazuma o letališki dejavnosti za področje Slovenije. Ker pa so nekatere občinske skupščine poslale Samoupravni interesni skupnosti za železniški in luški promet pripombo, češ da ne dobijo pravilnega tolmačenja samoupravnega sporazuma, bi želel v tem zboru sporočiti naslednje: Samoupravna interesna skupnost za železniški in luški promet SR Slovenije je že lansko leto organizirala v vseh prometnih središčih, tudi za vsako občino, svoje akcijske odbore, katerih naloga je, da razlagajo ta samoupravni sporazum in odgovarjajo delavcem na njihova vprašanja. Kolikor boste tovariše iz teh odborov pozvali, se bodo le-ti zborov delovnih ljudi za nesljlivo udeležili in na njih tudi aktivno sodelovali. Hvala lepa.

Predsednik Š t e f a n N e m e c : Besedo ima tovariš Drago Benčina, predstavnik Zdravstvene skupnosti Slovenije!

Dr a g o B e n č i n a : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! V Delegatskem obveščevalcu Zdravstvene skupnosti Slovenije z dne 31. marca 1977, ki ste ga prejeli z gradivom za današnjo sejo zбора, sta bila objavljena predloga dveh pomembnih dokumentov za urejanje družbenoekonomskih odnosov na področju zdravstvenega varstva v srednjeročnem obdobju. O obeh dokumentih je tekla v mesecu aprilu izredno zavzeta razprava v zdravstvenih organizacijah združenega dela, v občinskih in regionalnih zdravstvenih skupnostih, v sekcijah Slovenskega zdravniškega društva in v mnogih drugih organih in organizacijah na občinski, regionalni in republiški ravni.

V tej množični javni razpravi je bila podprta temeljna usmeritev, ki je razvidna iz obeh dokumentov, dano pa je bilo tudi veliko predlogov za spremembe in dopolnitve, zlasti še v zvezi z izpopolnitvami normativov in standardov. Skupščina Zdravstvene skupnosti Slovenije pa je na seji obeh zborov, to je Zbora uporabnikov in Zbora izvajalcev, 26. aprila 1977 povzela rezultate javne razprave in sprejela večino pripomb in predlogov iz te razprave. Upoštevala ni le tistih pripomb in predlogov, ki niso bili v skladu s temeljnimi usmeritvami dokumentov ali pa niso bili dovolj proučeni glede na njihove širše posledice. Med drugim je tudi soglašala s predlogom, da se sklep o skupnih osnovah in merilih za uresničevanje svobodne menjave dela na področju zdravstvenega varstva preoblikuje v samoupravni sporazum, ker je tak način določanja osnov in meril v skladu z določbami zakona o združenem delu.

O obeh samoupravnih sporazumih naj bi odločale skupščine občinskih zdravstvenih skupnosti na svojih sejah v prvi polovici junija, ko bodo že znane odločitve delavcev v združenem delu in drugih delovnih ljudi v občinah o samoupravnih sporazumih o temeljnih planov občinskih zdravstvenih skupnosti za srednjeročno obdobje. V občinskih sporazumih naj bi bile povzete temeljne usmeritve iz obeh sporazumov na republiški ravni. Tako bo zagotovljeno, da bodo delavci odločali tudi o teh usmeritvah, čeprav predlagana sporazuma na republiški ravni na področju zdravstva sicer ne bosta predložena v neposredno osebno izjavljanje delavcev in drugih delovnih ljudi. Ne glede na to pa bo prečiščeno besedilo obeh sporazumov te dni objavljeno v Delegatskem obveščevalcu Zdravstvene skupnosti Slovenije oziroma kot priloga Delavske enotnosti, tako da bo dostopno najširšemu krogu izvajalcev in uporabnikov zdravstvenega varstva.

Že iz prvotno objavljenega besedila dokumentov, še bolj pa iz prečiščene besedila, s spremembami in dopolnitvami iz javne razprave, so razvidne tele temeljne usmeritve na področju zdravstvenega varstva:

1. Spreminja se vloga občinske zdravstvene skupnosti, ki postaja temeljno mesto za sporazumevanje med uporabniki in izvajalci zdravstvenega varstva, ki ni več kot doslej na ravni regije. S tem bo močno povečan neposreden vpliv delavcev v združenem delu in drugih delovnih ljudi na določanje obsega in kakovosti zdravstvenega varstva, v skladu z realnimi dohodkovnimi možnostmi. Ob tem dobivajo novo vlogo seveda tudi regionalne zdravstvene skupnosti, ki bodo v bodoče delovale po odločitvah uporabnikov in izvajalcev, združenih v občinskih zdravstvenih skupnostih.

2. Bistveno je spremenjen sistem solidarnosti. Podlaga za novi sistem je enotni program, ki obsega pravice iz zdravstvenega varstva na podlagi zakona, ki si jih s solidarnostjo jamčijo vsi delovni ljudje v republiki. Sredstva za zagotovitev uresničevanja enotnega programa naj bi se zbirala po enotni prispevni stopnji. Občine, ki zaradi manjše ekonomske razvitosti za enotno prispevno stopnjo ne bi zbrale dovolj sredstev za enotni program, bi bile upravičene do solidarnostnih sredstev, ki bi se oblikovala v Zdravstveni skupnosti Slovenije iz ekonomsko razvitejših občin. Vse občine bi združevale tudi sredstva za skupni program v republiki.

Enotni program je na področju zdravstvenega varstva pravzaprav minimalni program, saj obsega le nekaj nad polovico sedaj porabljenih sredstev za zdravstveno varstvo. Zato bo v vsaki občini potreben tudi dopolnilni program, ki pa bo bolj odvisen od ekonomske možnosti oziroma od dogovorov za solidarnost v regiji. Zneski za solidarnost so za sedaj še akontacijski in bodo preračunani, ko bodo uvedene nove osnove in merila, v smislu zakona o združenem delu. Čimprej moramo uresničiti tudi domicilno načelo zbiranja sredstev za zdravstveno varstvo, ker sedanji sistem zbiranja po sedežu organizacije ne ustreza več in tudi ni povsem v skladu z ustavnimi načeli. Zato pripravljamo tudi ustrezne zakonodajne pobude za primerno izpolnitev zveznega kolizijskega zakona in drugih predpisov.

3. S sporazumi so predvideni številni ukrepi za ustreznejše prilagajanje izdatkov za zdravstveno varstvo dohodkovnim možnostim in realnim gospodarskim gibanjem. Vse določbe sporazumov imajo za cilj uveljaviti tako zdravstveno varstvo, kot ga združeno delo želi in zmore, ne da bi zahteve porabnikov šle na račun zadrževanja ali celo zniževanja osebnih dohodkov in skupne porabe delavcev v zdravstvu. Seveda so predvideni tudi ukrepi za racionalizacijo, organizacijo in poslovanje zdravstvenih organizacij, za kar pa bodo potrebni še posebni sporazumi, tako na primer o delitvi dela, o posteljnem fondu v bolnišnicah, o kadrovske politiki, o integracijah itd.

Nadalje je predviden bolj restriktiven odnos do investicijske porabe. Iz republiške solidarnosti so izločene investicije za regionalne bolnišnice, ker sistemsko ni pravilno, da bi za ta namen še nadalje zbirali sredstva z obvezno prispevno stopnjo. Prav je, da se o teh investicijah odločajo neposredno delavci v združenem delu in zanje zbirajo sredstva na podlagi posebnega samoupravnega sporazuma, v skladu z možnostmi prizadetega območja. Prav iz tega razloga ne bi bilo mogoče sprejeti amandmajev, ki so jih dali delegati oziroma delegatke na današnji seji v zvezi s 7. členom tega sporazuma. Za to je poleg navedenega razloga tudi več drugih razlogov.

Ni tudi prav, da koncentriramo sredstva na republiški ravni in jih potem vračamo nazaj v regije. Obveznost, na katero se sklicujejo delegati, izvira iz let 1971 in 1972, je bila realizirana v preteklem letu, saj je družbeni dogovor veljal od leta 1972 do leta 1976, zaradi česar se ni več mogoče sklicevati na ta družbeni dogovor. Prav tako ni opravljena delitev dela in tudi ne verifikacija zdravstvenih organizacij združenega dela, ki bo šele pokazala, kje so še potrebe za nadaljnje naložbe, zlasti na področju bolnišnične dejavnosti.

Ni razlogov, da bi zaradi odprave republiške solidarnosti oziroma zbiranja sredstev na republiški ravni prekinili investicije pri regionalnih bolnišnicah, saj bodo regionalne zdravstvene skupnosti oziroma občinske zdravstvene skupnosti v bodoče tudi v ta namen združevale manj sredstev. Iz sporazuma je razvidno, da se dosedanja stopnja 0,46 % vsako leto zmanjšuje tako, da bi leta 1980 ta stopnja znašala le še 0,20 %, kar pomeni, da bo del teh sredstev lahko uporabljen za izgradnjo regionalnih bolnišnic.

Zlasti pa seveda ne bi bil sprejemljiv predlog prekmurske regije, da se kot nova investicija predvidi v dosedanem srednjeročnem obdobju zgraditev oziroma dograditev prekmurske bolnišnice. Poleg navedenih razlogov, ki veljajo za druge regionalne bolnišnice, je treba upoštevati, da smo se sicer z družbenim planom odločili, da v tem srednjeročnem obdobju damo prednost osnovni zdravstveni službi in podpremo predvsem investicije v osnovno zdravstveno službo v manj razvitih območjih. Prekmurska regija naj bi v tem obdobju dobila za osnovno zdravstveno dejavnost 2 milijardi starih dinarjev. Če bi gradili v tem obdobju regionalno bolnišnico v Murski Soboti, bi se v ta namen povečala potreba po funkcionalnih izdatkih. Naj pa pri tem ugotovim, da ima prekmurska regija v letošnjem letu 2 milijardi 300 milijonov izgub in bi se te izgube zaradi gradnje bolnišnice še povečale. Treba je torej sanirati položaj zaradi izgub in šele potem, v naslednjem srednjeročnem obdobju, začeti graditi novo bolnišnico. Seveda moram povedati, da Zdravstvena skupnost Slovenije ne odreka pomoči nerazvitemu prekmurskemu območju in izgradnji bolnišnice, vendar to velja šele za naslednje srednjeročno obdobje.

4. S predlaganimi sporazumi so predvidene osnove in merila za uresničevanje svobodne menjave dela med uporabniki in izvajalci zdravstvenega varstva, in sicer po načelu čistih računov in enakega družbenoekonomskega položaja zdravstvenih delavcev. Predvideno je tudi sprotno dopolnjevanje normativov in standardov, ki dobivajo kritiko. Strinjamo se, da ti standardi še niso idealni in da, kot je ugotovil eden od delegatov, še ne zagotavljajo ugotavljanja kvalitete zdravstvenih storitev. Menim, da je to problem, ki ga bomo morali v bodočih sistemskih rešitvah upoštevati in ki bo zahteval veliko truda tudi na drugih področjih družbenih dejavnosti. V ta namen smo v Zdravstveni skupnosti Slovenije oblikovali posebno komisijo, ki jo sestavlja 60 zdravstvenih in drugih delavcev z vseh področij in ki bo nadaljevala z delom kot stalna komisija Skupščine zdravstvene skupnosti Slovenije. Posebej moramo poudariti, da so objavljeni normativi in standardi doživeli veliko sprememb na podlagi predlogov iz javne razprave in da so namenjeni predvsem zdravstvenim skupnostim kot podlaga za njihove odločitve pri načrtovanju zdravstvenega varstva v občini in sklepanju sporazumov o svobodni menjavi dela.

Prepričani smo, da je usmeritev iz obeh sporazumov, ki ju Skupščina zdravstvene skupnosti Slovenije predlaga v sprejem občinskim zdravstvenim skupnostim, v interesu uporabnikov in izvajalcev zdravstvenega varstva in da je v skladu z zakonom o združenem delu in drugimi dokumenti. Predlogi spo-

razumov dajejo podlago za uresničevanje kakovostnih dohodkovnih samoupravnih odnosov, s konkretizacijo določb zakona o združenem delu pa omogočajo tudi nadaljnji napredek zdravstvenega varstva v SR Sloveniji.

Predsednik Štefan Nemeč: Kdo še želi razpravljati? Prosim, besedo ima tovariš Franc Dolenc, predstavnik Skupnosti socialnega skrbstva Slovenije!

Franc Dolenc: Tovarišice in tovariši! Nekateri delegati so v razpravi poudarjali potrebo, da bi moral minimalni, se pravi enotni program vsebovati 11 ali celo 12 področij dejavnosti socialnega skrbstva. V zvezi s tem bi rad povedal naslednje.

Srednjeročni program socialnega skrbstva je jeseni lanskega leta dejansko vseboval vse naloge, ki so v minimalnem programu, vendar ko smo ta program pregledali, smo ugotovili, da pravzaprav minimalni program predstavlja dejansko program socialnega skrbstva, in sicer zato, ker je bilo potrebnih za izpeljavo tega minimalnega programa toliko sredstev, da bi dejansko porabili vsa sredstva, ki so bila na voljo, za socialno skrbstvo, za vrsto dodatnih dejavnosti pa ne bi bilo sredstev.

Zato se je Skupščina Skupnosti socialnega skrbstva odločila, da izdela pravzaprav samo minimalni enotni program, ki je najnujnejši, ki dejansko zadeva kategorijo občanov, ki so najbolj izpostavljeni in ki nimajo nobenih sredstev za preživetje. V Sloveniji je namreč trenutno okoli 5000 ljudi, ki nimajo nobenega dohodka, nobenega premoženja, nobenega sorodnika, ki bi zanje lahko skrbeli in so starejši od 65 let. Celó za to kategorijo predlagamo, da se ji zagotavlja le polovica minimalne pokojnine, to se pravi 850 dinarjev v letošnjem letu, v prihodnjih letih pa polovico vsakokratne varstvene pokojnine. Poleg tega imamo še najmanj toliko občanov, ki imajo sicer določeno najmanjše premoženje, vendar jim dohodek iz tega premoženja ne omogoča, da bi živeli normalno, saj ta dohodek ne predstavlja polovice varstvene pokojnine. Za to kategorijo občanov bi tudi prispevali solidarnostna sredstva, da bi lahko dobili vsaj polovico varstvene pokojnine. Ker sta ti dve kategoriji občanov, ki prejmeta družbeno denarno pomoč, tudi zdravstveno zavarovani, je potrebno iz tega naslova zagotoviti sredstva tudi za zdravstveno zavarovanje. Za to je na primer v letu 1977 bilo potrebno okoli eno milijardo 800 milijonov.

Četrti skupni program se predvsem nanaša na usposobitev in širjenje strokovne službe socialnega skrbstva, kajti situacija je taka, da v 20 občinah predstavlja socialno skrbstvo enega do dva strokovna delavca, ker je bil v preteklosti, ko je bilo še socialno skrbstvo pod občinsko upravo, odnos do te službe izredno mačehovski. Zato moramo to službo razširiti, saj je prav ta skupščina v lanskem in v letošnjih prvih mesecih sprejela nekaj zakonov, ki nalagajo socialnemu skrbstvu nove naloge. Naj pri tem omenim zakon o zakonski zvezi, zakon o usposabljanju otrok z motnjami v duševnem in telesnem razvoju, zakon o zaposlovanju invalidov in tako dalje, v pripravi pa je tudi kazenski zakonik, ki prav tako nalaga socialnemu skrbstvu določene naloge. Navedene štiri naloge naj bi predstavljale enotni program, medtem ko bi vse ostale naloge morale priti v temeljne občinske programe.

Čeprav število programov zmanjšujemo, naj poudarim, da ne zmanjšujemo obsega solidarnosti. V letih 1975 in 1976 smo solidarnostno združevali sredstva za denarno pomoč občanom, ki nimajo nobenega dohodka, in sicer v

višini 2 milijardi in 800 tisoč dinarjev, medtem ko se po sedanjem predlogu ta solidarnost povečuje za okoli 1 milijardo. To pomeni, da čeprav prehajamo z 12 na 4 področja, da se obseg solidarnosti povečuje za okoli 1 milijardo, ki jo bo moralo v letu 1977 zbrati 22 občin v korist 38 občin, ki to pomoč prejemajo. Glede na to se v nekaterih razvitejših občinah upravičeno postavlja vprašanje, če bodo lahko financirale svoje lastne osnovne programe.

Hkrati imamo nekaj pomembnejših skupnih nalog. Naj omenim predvsem sofinanciranje izgradnje zavoda za srednje in težko prizadete otroke, kajti v Sloveniji je trenutno okoli 500 težko prizadetih otrok doma pri starših, ker je edini zavod v SR Sloveniji Dornava prenapolnjen in je čakalna doba 3 do 4 leta. Sofinanciranje bo potrebno tudi pri zavodu za slepo in slabovidno mladino v Škofji Loki, pri adaptaciji zavoda v Hrastovcu, ki bo dokončana še v tem letu, ter pri pripravi gradnje azila za neozdravljive alkoholike, ki so danes dejansko na cesti. Tudi za to kategorijo moramo nekaj narediti.

To naj bi bile na kratko nekatere skupne investicije, pomembne za področje socialnega skrbstva. Hvala.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Želi še kdo razpravljati? Prosim! Besedo ima tovarišica Marjeta Potrč, predsednica Zveze skupnosti otroškega varstva Slovenije!

Marjeta Potrč: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Kot ste lahko videli, je v poročilu Skupnosti socialnega varstva Slovenije izrecno poudarjeno, da sodi med pomembno uveljavljanje socialno-varstvenih ukrepov tudi vzgojno-varstvena dejavnost, ki jo z letošnjim letom prevzemajo skupnosti otroškega varstva. To je vzgojna dejavnost, prek katere uveljavljamo sklepe 3. konference in jo je združeno delo sprejelo kot pomembno razvojno komponento. Zato to dejavnost vključujemo tudi med solidarnostne naloge, ob tem, da njen razvoj vežemo in omejujemo z republiškim poprečjem zajetja otrok.

Tako bi s pospeševanjem te dejavnosti v manj razvitih območjih zagotovili obstoj dosedanjega stanja, v tem srednjeročnem obdobju pa zagotovili tudi nerazvitim, da bi dohajali vsaj poprečno stopnjo razvoja otroškega varstva v SR Sloveniji. Zato so potrebna v bistvu majhna sredstva oziroma 0,8 % vseh sredstev za otroško varstvo.

Z izpeljavo enotnega, skupnega vzgojno-varstvenega programa bomo hitreje izkoreninjali socialne in vzgojne deficite v razvoju otrok, ki izvirajo iz razmer v družinah, ki izhajajo iz okolja ter povzročajo obnavljanje nevzdržnih socialnih razlik.

Z uveljavitvijo diferenciranega plačevanja cen v vzgojno-varstvenih zavodih ter socialnih kriterijev za sprejem otrok postaja ta oblika družbenega varstva otrok, skupaj z obveznimi oblikami zdravstvenega varstva in osnovnim izobraževanjem, najbolj pomemben in učinkovit del socialne varnosti družine in otroka.

Skupnost otroškega varstva in Zveza skupnosti otroškega varstva utemeljujeta svoj predlog programa z naslednjim:

Cilj razvoja družbenega varstva otrok je, da bi se zagotovile vsem otrokom enake možnosti za vzgojo in varstvo, predvsem v okviru družbeno organiziranih oblik otroškega varstva. 36. člen zakona o vzgojno-varstveni dejavnosti določa, da se v ceno vzgojno-varstvene dejavnosti, to je oskrbnine, ki jo plačujejo

starši, lahko vključi le del stroškov vzgoje. Pri dosedanjem financiranju te dejavnosti pri Izobraževalni skupnosti se v ceno vzgojno-varstvenega dela niso vključevali stroški vzgoje.

V okviru vzgojno-varstvenih organizacij že sedaj poteka neposredna menjava dela za okoli 65 % cene vzgojno-varstvenega dela. Tako predstavlja predvideni strošek vzgojnega dela po temeljnem programu le okoli 35 % cene vzgojnega dela.

V letošnjem letu se izvaja prenos vzgojno-varstvene dejavnosti od Izobraževalnih skupnosti na Skupnosti otroškega varstva. V okviru dosedanjega sistema je bila vzgojno-varstvena dejavnost v temeljnem programu in so se tudi s tem zagotavljala solidarnostna sredstva.

V skladu z dogovorom s skupnostmi otroškega varstva se po predlogu samoupravnega sporazuma zmanjšujejo solidarnostna sredstva na eno tretjino dosedanjih. Ukinitvev solidarnostnih sredstev za vzgojno dejavnost, ki jih prejemajo predvsem manj razvite občine, bi ogrozilo nadaljnje izvajanje vzgojno-varstvene dejavnosti v teh občinah. Sredstva za prelivanje za zagotavljanje izvajanja temeljnega vzgojnega programa so predvidena v poprečnem znesku 11,6 milijonov din, v letu 1976 pa so znašala 8,1 milijonov din oziroma 2,9 % od skupno potrebnih sredstev za kritje stroškov vzgojnega programa.

Predlog samoupravnega sporazuma o temeljih planov družbenega varstva otrok v SR Sloveniji v obdobju 1976—1980 je sprejela skupščina Zveze skupnosti otroškega varstva 30. marca 1977 in je uskladen s Skupnostjo otroškega varstva.

Predlog za uvedbo 80-urnega vzgojnega programa za predšolske otroke temelji na nujnosti, da se tudi otrokom, ki niso v vzgojno-varstvenih organizacijah, zagotovi vsaj minimalni vzgojni program. Vso vzgojno dejavnost so Skupnosti otroškega varstva oziroma izobraževalne skupnosti že do sedaj financirale in celoten izračun sredstev temelji na cenah vzgojnega dela v letu 1975 ter na podlagi predvidenega števila otrok, ki bodo deležni posameznih oblik vzgojnega dela. Letno smo upoštevali planirani porast realnih osebnih dohodkov za 3 % ter postopno približevanje osebnih dohodkov v vzgojno-varstvenih organizacijah osebnim dohodkom v gospodarstvu.

Za zagotavljanje izvajanja tako določenega vzgojnega programa se v Zvezi skupnosti otroškega varstva SR Slovenije združujejo solidarnostna sredstva za tiste skupnosti otroškega varstva, ki na podlagi poprečnih prispevnih stopenj za vzgojni program ne morejo zagotoviti zadostnih sredstev za kritje stroškov tega programa.

Pri usmerjanju sredstev za družbeno varstvo otrok v obdobju 1976—1980 bo rasel delež sredstev za razvoj in izvajanje vzgojno-varstvenih dejavnosti in se postopoma zniževal delež sredstev za denarno pomoč družinam. Ta usmeritev temelji na spoznanju pomena družbeno organiziranih oblik vzgoje in varstva za razvoj otrok in za razbremenitev zaposlenih staršev.

Z zagotavljanjem sredstev za ta namen bomo tudi najučinkoviteje premagovali socialne razlike med otroki in prispevali k zagotavljanju osnovnih pogojev za produktivnejše delo staršev. Zaradi tega bo v letih 1976 do 1980 letna rast sredstev za skupne naloge družbenega varstva otrok le 4 %, to je za več kot 2 % pod rastjo družbenega proizvoda v SR Sloveniji.

S samoupravnim sporazumom je predvideno združevanje sredstev za skupne naloge s prispevkom od osebnih dohodkov, vendar je v poglavju skupnih usmeritev določba, ki predvideva morebitni okvir dohodka v skladu s pred-

pisni obračunavanja in plačevanja prispevkov. V skladu z zmanjševanjem deleža sredstev za skupne naloge družbenega varstva otrok v SR Sloveniji v družbenem proizvodu se bo zmanjševala tudi prispevna stopnja za prispevne naloge od 2,74 % v letu 1976 na 2,54 % v letu 1980.

Menimo, da programska usmeritev, opredeljena v tem predlogu samoupravnega sporazuma, v celoti upošteva stališča Skupščine SR Slovenije, ki so bila sprejeta ob koncu lanskega leta, ter sprejete planske dokumente za obdobje 1976 do 1980. Hvala.

Predsednik Štefan Nemeč: Želi še kdo razpravljati? Prosim! Besedo ima tovariš Karel Franko!

Karel Franko: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Ne mislim polemizirati s tovarišem Benčinom, vendar se s pripombami, da ima prekmurska regija toliko izgube, ne morem strinjati. Menim, da je ob tem potrebno povedati tudi, od kod izvira ta izguba. V regionalni skupnosti pravijo, da so kmetje povzročili takšno izgubo in pa upokojenci. V prekmurski regiji so upokojenci povzročili milijardo 600 milijonov izgube, kar pomeni, da so porabili več, kot so od upokojencev dobili. To je treba povedati. In bistveno je tudi, zakaj je ta izguba nastala in kdo je kriv. Menim, da kmetje ne moremo nenehno poslušati, da smo mi krivi za to izgubo. Hvala.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala! Želi še kdo razpravljati? Prosim! Besedo ima tovariš Jože Zakonjšek, predstavnik Izvršnega sveta!

Jože Zakonjšek: Glede na to, da je razmeroma že pozno, ne bi podrobneje govoril o problemih, ki so bili sproženi v današnji bogati razpravi; razen tega pa so tudi predstavniki interesnih skupnosti že odgovorili na nekatera konkretna vprašanja. Rad bi se dotaknil na kratko le treh stvari. Ena od teh je vprašanje celotnega kompleksa solidarnosti in v zvezi s tem nekaterih določil v stališčih Skupščine, ki jih, kot sem že omenil, Izvršni svet v celoti podpira. Drugo vprašanje so nekatere pripombe in opozorila v zvezi s samim postopkom sprejemanja samoupravnih sporazumov in problemi, ki so v zvezi s tem nastajali, tretje pa je vprašanje sanacije objektov družbenega standarda v Posočju, to je vprašanje, ki ga je sprožil delegat iz Tolmina.

Kar zadeva prvo vprašanje, menim, da solidarnost predstavlja bistveno novo kvaliteto, vgrajeno v celotni sistem samoupravnega združevanja dela in sredstev ter sporazumevanja in dogovarjanja, konkretno na področju družbenih dejavnosti. To je bistveni element svobodne menjave dela, zato glede tega in naporov, da se ta sistem naprej gradi in izgradi v skladu z novimi načeli, ki jih bomo uveljavili na osnovi iz zakona o združenem delu, ne bom govoril. Menim, da o tem ni bilo spora in da je bil prisoten napor vseh, da se ta sistem v celoti uveljavi tak, kot je dan v svojih temeljnih izhodiščih v ustavi in konkretiziran v zakonu o združenem delu, na ustrezen način v zakonu o temeljnih sistema o družbenem planiranju in v drugih zakonskih, seveda pa tudi v družbenih in političnih aktih.

Očitno je, da se problem v tej fazi vendarle koncentrira na vprašanje materialnih možnosti družbe, da v danem momentu, v danih pogojih, upoštevajoč dohodek, s katerim družba realno razpolaga, zagotovi takšen ali drugačen obseg razvoja na teh ali drugih področjih, in seveda s tem tudi takšne ali drugačne

napore za hitrejšje ali manj hitro premagovanje razlik v razvoju, ki so nastale v preteklosti v različnih območjih. Menim, da je pri tem potrebno dejansko upoštevati to, o čemer je govoril tudi tovariš Braniselj, da sta problem solidarnosti in produktivnosti medsebojno povezani kategoriji, kot je problem ustvarjanja in razporejanja dohodka sploh v prvi vrsti odvisen od stanja, ravni in pogojev, pod katerimi se gospodarstvo razvija, ter od kakovosti poslovanja in dela.

Analize, ki bodo pripravljene v kratkem in o katerih bo Skupščina razpravljala, mislim na analize v uresničevanju srednjeročnega družbenega plana, bodo pokazale, da so razmerja v delitvi narodnega dohodka močno napeta, da ta napeta razmerja povzročajo tudi vrsto negativnih gibanj, s katerimi smo se srečevali v preteklosti in se še srečujemo. Naj omenim samo enega od teh, to je pritisk na povečevanje cen in posledice, ki iz tega izhajajo tudi za razvoj na teh področjih. Skratka, vsi ti momenti govorijo za to, da moramo s skupnimi napor, seveda pa mora te naše napore potrditi združeno delo, iskati rešitve, ki bodo prispevale k razreševanju temeljnih ciljev razvoja, med katerimi je tudi, kot je bilo danes že večkrat omenjeno in kar je Izvršni svet tudi izpostavil v svojih stališčih, skladnejši regionalni razvoj in hitrejši razvoj manj razvitih in obmejnih območij.

Drugo vprašanje zadeva sam postopek sprejemanja samoupravnih sporazumov in dokumentov, ki so v razpravi in ki bodo v kratkem v razpravi v združenem delu, v krajevnih skupnostih in v drugih sredinah. Nikakor ne bi želel zagovarjati in opravičevati pomanjkljivosti in nedoslednosti, s katerimi smo se srečevali pri izvajanju akcijskega programa, saj je o tem bilo dosti govora. Menim, da so tudi predlogi drugih skupščin o tem bili ustrezni in dovolj kritični. Vendar bi rad opozoril, da je očitno čas za razprave v organizacijah združenega dela in krajevnih skupnostih kratek tudi po naši krivdi. Hkrati pa kaže opozoriti tudi na to, da so bili ti problemi prisotni med delegati že nekaj mesecev, da smo pogosto iz teh ali onih razlogov čakali na formalne dokumente, da pa so bila stališča Skupščine jasna glede celotnega postopka že v decembru lani, da so bila ta stališča podprta in v določeni smeri tudi akcijsko usmerjena, da jih je sprejel Izvršni komite CK ZKS, Republiška konferenca SZDL in da ni bilo nikakršnih zadržkov, da se ne bi na osnovi že spoznanih problemov vsaj predhodno, brez nekih formalnih sklepnih dokumentov, začela razprava in razčiščevali odnose v neposrednem kontaktu in da bi na ta način prišli do predlogov, ki bi bili na nek način že potrjeni v razpravah v združenem delu. To nikakor ne pomeni, da ne bi mogli več narediti in biti uspešnejši pri pripravah dokumentov, kar je tudi zapisano v stališčih Skupščine. Potrebne so določene dopolnitve, in to hitro, vendar to ne pomeni, da gremo v akcijo na novo, temveč se je lotevamo po nekajmesečnih razpravah o problemih, s katerimi smo se tudi danes srečali na tem zboru.

Nazadnje glede sanacije objektov družbenega standarda na potresnem območju. Točno je, da je Izvršni svet sprejel obveznost, da se na način, kot je bilo rečeno, sanacija teh objektov vgradi v sam proces sporazumevanja. Izvršni svet je seznanjen tudi z vprašanjem, ki ga je postavil delegat iz Tolmina. Dogovorili smo se, da se to vprašanje podrobneje obravnava skupaj z Republiškim štabom za odpravo posledic potresa in pa seveda z Občinskim štabom. Pri tem smo mnenja, da naj se, ker je vsota relativno visoka, zagotovijo ta sredstva predvsem prek dolgoročnejših kreditov. Zato se je potrebno pogovoriti z ustreznimi nosilci sredstev, in sicer na ta način, da bi v načelu prek samoupravnih in-

teresnih skupnosti oziroma sredstev, ki bi se zbirala v okviru teh skupnosti, zagotavljali sredstva za odplačilo dolgoročnih anuitet, seveda v obsegu in na način, kot se bomo dogovorili.

To je samo kratka informacija. Izvršni svet bo v najkrajšem času skupaj z vsemi nosilci odgovornosti dal konkretne predloge in rešitve.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala! Želi še kdo razpravljati? Če nihče, bi razpravo zaključili.

Razprava je bila dejansko obširna in bogata in menim, da so v največji meri prišle do izraza razprave iz občin. Razprave v združenem delu se pravzaprav šele začenjajo. Kljub temu je razvidno, da je bil storjen določen napredek, čeprav ne moremo govoriti, da je bilo vse storjeno po pravilih svobodne menjave dela, kar pa nas prav gotovo še čaka, predvsem z uresničevanjem zakona o združenem delu.

Med razpravo je prišlo do vrste pripomb. Menim, da so si nekatere tudi nasprotujoče. Komisija, ki smo jo imenovali oziroma ki jo je že prej imenoval odbor, bo med odmorom skupaj s komisijo Zbora občin te stvari pregledala in potem predložila v razpravo dokončen predlog sklepov in stališč. Nas delegate pa prav gotovo čaka, da se po tej seji vključimo v organizacije združenega dela, torej v sredine, od koder izhajamo, in da jih informiramo o poteku današnje razprave.

Prekinjam to točko dnevnega reda in odrejam polurni odmor.

(Seja je bila prekinjena ob 13.25 in se je nadaljevala ob 14.25).

Predsednik Štefan Nemeč: Nadaljujemo sejo Zbora združenega dela in prehajamo na 4. točko dnevnega reda, to je na izhodišča za pripravo meril in kriterijev za dopolnilno financiranje družbenopolitičnih skupnosti, ki jih je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Izvršni svet.

Za svoja predstavnika je Izvršni svet določil tovarišico Evo Naglič, članico Izvršnega sveta in republiško sekretarko za pravosodje in tovarišico Milico Ozbič, članico Izvršnega sveta in republiško sekretarko za finance. Uvodno obrazložitev smo poslušali na skupnem zasedanju.

Izvršni svet je predložil tudi teze za določbe zakona o republiškem proračunu za leto 1977 glede zagotavljanja dopolnilnih sredstev občinam, ki so bile objavljene v Poročevalcu št. 10.

Gradivo je obravnaval Odbor za finance, ki je dal poročilo, ki ste ga prejeli. Želi kdo kaj dodati k pismenim poročilom? (Ne.)

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Besedo ima tovariš Vlado Potočnik, Murska Sobota, prosvetno-kulturno področje!

Vlado Potočnik: Po zakonu o začasnem financiranju splošnih družbenih potreb v družbenopolitičnih skupnostih v prvem polletju 1977 bodo morale le-te sprejeti svoje proračune najpozneje do konca junija tega leta. To bo verjetno težko izvedljivo, ker danes razpravljamo šele o stališčih za pripravo meril in kriterijev za dopolnilno financiranje družbenopolitičnih skupnosti.

Ob obravnavi navedenega gradiva skupina delegatov ugotavlja, da je sistem financiranja splošne porabe, ki ga želimo uveljaviti, neugoden za manj razvite občine, to je za tiste občine, ki bodo prejemale dopolnilna sredstva, v

primerjavi z občinami, ki bodo uveljavile načelo samofinanciranja. Slednje bodo namreč poleg nalog, ki jih postavljajo ustava in zakoni, financirale tudi dejavnosti, ki po svoji vsebini ne sodijo na področje splošne porabe. Te dejavnosti so: kmetijstvo, naloge s področja urbanistične in geodetske službe, vlaganja v negospodarske investicije in drugo. Dopolnjevale občine bodo te dejavnosti lahko financirale le, če bodo za to razpolagale s sredstvi. Ob tem pa je potrebno take programe še prej potrditi v ustreznih republiških sekretariatih, kar podaljšuje celotni postopek dogovarjanja. V skladu z izhodišči smo namreč že zaprosili ustrezne sekretariate za potrditev programov, predvsem s področja kmetijstva, urbanizma in Skupnosti starostnega zavarovanja kmetov, vendar doslej odgovora še nismo dobili. Postavlja se zato vprašanje, ali bo mogoče časovno vključiti predloge proračunov družbenopolitičnih skupnosti v celovito razpravo o osebni, skupni in splošni porabi v združenem delu.

Po izračunih, ki smo jih izdelali na podlagi predlaganih izhodišč, ugotavljamo, da bomo lahko zagotavljali sredstva le za delo državnih organov oziroma za skupino A, za katero so izdelana merila financiranja, nerešeno pa ostaja vprašanje zagotavljanja sredstev za skupni B in C. Posebej še izstopa problem sredstev za pospeševanje kmetijstva v manj razvitih kmetijskih občinah.

V letošnjem letu moramo poravnati tudi obveznosti po zakonu o starostnem zavarovanju kmetov. Ta obveznost predstavlja v občinskem proračunu 6⁰/_e delež. Predlagamo, da se v smislu resolucije SR Slovenije za leto 1977 ta obveznost ne všteva v global povečanja proračuna, temveč se sredstva k temu obsegu dodajajo. Ta obveznost terja tudi dodatna dopolnilna sredstva.

Glede tez za določbe zakona o republiškem proračunu za leto 1977 skupina delegatov ugotavlja, da je določilo 5. člena, glede zagotavljanja dopolnilnih sredstev občinam, prestrogo ter ga je potrebno spremeniti v tem smislu, da bodo občine v določenih situacijah odgovorne za delovanje v svojem območju in da bodo lahko posredovale in zagotavljale sredstva za dejavnosti, ki ne sodijo v obseg splošne porabe, vendar ob predpostavki, da se mora tudi v takem primeru splošna poraba gibati v okvirih, ki so sprejeti v temeljnih dokumentih.

V smislu zgoraj omenjenih ugotovitev in predlogov menimo, da bi bilo potrebno ustrezno dopolniti teze za določbe zakona o republiškem proračunu za leto 1977.

Predlagatelju dokumenta priporočamo, da navedeno upošteva pri pripravi predloga!

Predsednik Štefan Nemeč: Želi še kdo razpravljati? Besedo ima tovarišica Milka Gyöfi, 15. okoliš, gospodarstvo!

Milka Gyöfi: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati. Skupina delegatov 15. okoliša, gospodarsko področje, za Zbor združenega dela je na 42. seji dne 26. 4. 1977 obravnavala teze za določbe zakona o republiškem proračunu za leto 1977 glede zagotavljanja dopolnilnih sredstev občinam.

Delegacija je po obširni obravnavi teh tez prišla do enotnega stališča oziroma mnenja, da bi v SR Sloveniji po predlogu tega zakona nastali tako imenovani dvojni proračuni.

Občine, ki bi prejemale dopolnilna sredstva, bi morale dosledno upoštevati določila tega zakona glede čiščenja proračunov in bi bile pod strogo kontrolo

pristojnih republiških organov, medtem ko bi bile občine, ki ne bi prejemale dopolnilnih sredstev, glede zvišanja svojih proračunov ter čiščenja v dosti ugodnejšem položaju.

Zaradi tega bi take občine lahko več sredstev namenile za sofinanciranje tudi tistih dejavnosti, katerih določila tega zakona ne dovoljujejo občinam, ki prejemale dopolnilna sredstva, to je dejavnost organov družbenopolitičnih skupnosti, komunalna dejavnost, pospeševanje kmetijstva, priznavalnine borcem itd.

Določila tega zakona predvidevajo, da sme celotna poraba v občinah, ki prejemale dopolnilna sredstva, rasti skladno z rastjo družbenega proizvoda v posamezni občini. Če se bo to določilo uveljavilo, potem naša občina verjetno ne bi prišla v skupino občin, ki bi prejemale dopolnilna sredstva. V občini Lendava že vnaprej predvidevamo, da ne bomo v letošnjem letu dosegli predvidene stopnje rasti družbenega proizvoda, predvsem zaradi izpada realizacije INA Nafta, Lendava. INA Nafta sama realizira okoli 65 % celotnega občinskega družbenega proizvoda. Proizvodi INA Nafta pa so glede zvišanja cen pod dosledno kontrolo zveznih in drugih organov. Zaradi tega je predviden izpad dohodka. Zaradi tega izpada je občina Lendava imela družbeni proizvod tudi v lanskem letu za 2 % manjši kot v letu 1975.

Delegacija predlaga, da se sistem zagotavljanja dopolnilnih sredstev občinam spremeni, in sicer v tem smislu, da je potrebno iskati več kriterijev kot pogoje za dodelitev dopolnilnih sredstev.

Predsednik Štefan Nemeč: Kdo še želi razpravljati? Če nihče, zaključujem razpravo in predlagam, da sprejmemo naslednji sklep:

1. Izhodišča za pripravo meril in kriterijev za dopolnilno financiranje družbenopolitičnih skupnosti se sprejmejo.

2. Predlog zakona o republiškem proračunu za leto 1977 pripravi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

3. Pri pripravi predloga zakona naj upošteva teze za določbe glede dopolnilnega financiranja družbenopolitičnih skupnosti in pripombe, dane v razpravi na današnji seji.

Ima kdo kakšno pripombo k predlaganemu sklepu? (Ne.) Prehajam na glasovanje. Kdor je za, naj prosim glasuje! (98 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (1 delegat.) Se je kdo vzdržal? (1 delegat.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep z večino glasov sprejet.

Prehajam na 5. točko dnevnega reda, to je na sklepe in stališča k poročilu o izvajanju nalog iz akcijskega programa boja proti alkoholizmu v SR Sloveniji na področju zdravstvenega in socialnega varstva ter vpogled v stanje na področju narkomanije v SR Sloveniji, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

Za svojega predstavnika je Izvršni svet določil dr. Danijela Brezica, pomočnika predsednika Republiškega komiteja za zdravstveno in socialno varstvo.

Gradivo je obravnaval Odbor za družbenoekonomske odnose in dal poročilo, ki ste ga prejeli. Želi predlagatelj še kaj ustno dodati k pismeni obrazložitvi? (Ne želi.) Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Besedo ima tovarišica Ida Tepej, gospodarsko področje, 3. okoliš!

I d a T e p e j : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati. Nesporno je, da sta alkoholizem in narkomanija pereča družbena problema, ki terjata, da čimprej popravimo razmere, v katerih smo se znašli. Slišimo, da je v Sloveniji okoli 60 000 alkoholikov in okoli 1000 narkomanov. Menimo, da številke niso prave in da je več občasnih uživalcev mamil in navdušenih pivcev precej več. V Delu smo brali, da je v nekaterih kolektivih vsaj 19⁹/₆, ponekod pa celo 30⁰/₆ ljudi, ki so alkoholiki ali ki trpijo zato, ker je njihov življenjski tovariš alkoholik. Posledice teh razmer so slaba proizvodnja, slaba storilnost in ekonomska neučinkovitost.

Predlagamo, da sprejmemo predpis, ki bi omogočil prisilno zdravljenje vseh alkoholikov, ki so mlajši od 45 let, in vseh tistih, ki se želijo zaradi alkoholizma invalidsko upokojiti. Ni se bati, da bi kolektiv poslal na prisilno zdravljenje zmernega pivca; vemo, da smo Slovenci nenavadno naklonjeni veseljakom, ki se ne odrečejo dobri kapljici. Smo pa tudi nenavadno brezbrizni do vseh alkoholikov, ki nam nadlegujejo sodelavce. Vsem je znano, da morajo sodelavci pogosto delati namesto alkoholika in da je alkoholik velika nadloga svoji družini.

Posebej bi želala opozoriti na problem alkoholizma pri poklicnih šoferjih. Znani so primeri, ko ima šofer v torbi z orodjem tudi steklenico žganja. Znan je primer, da je vozil šofer alkoholik rešilni avtomobil celotno delovno dobo do svoje prerane smrti, da mnogo šoferjev prespi noč za točilno mizo, v ranih urah pa gredo delat, čeprav imajo v svojih negotovih rokah življenja drugih delavcev.

Alkoholizem in narkomanija terjata složno reševanje tudi v zdravniških krogih. Beremo, da so strokovnjaki, na katere bi se morali ljudje obračati za alkoholno zdravljenje, nesložni. Da se ne morejo zediniti glede pravega načina zdravljenja, da imajo tudi druge probleme, ki bi jih morali, po našem mnenju, čimprej rešiti. Nas namreč ne zanima, kdo nas bo zdravil, terjamo, da nas ozdravi. Sredstva, ki jih daje družba za zdravljenje alkoholikov, niso majhna. V bolnici Vojnik stane en oskrbni dan 335 dinarjev, pa to ni najdražja bolnica. Alkoholik se mora zdraviti najmanj dva do tri mesece, kar stane tudi najmanj 25 000 dinarjev. Za ta denar naj bi prišel iz bolnice ozdravljen človek. Če so ta sredstva za učinkovito zdravljenje premajhna, smo pripravljene dati več, vendar le za ozdravljenega bolnika, ne pa za povratnika, ki leta in leta živi na račun družbe, delno v službi, delno v bolnici, nazadnje pa je kot invalidski upokojenec do konca življenja na družbenih ramenih. Zato menimo, da bi bilo treba alkoholike na vsak način ozdraviti, čeprav morda ob ostrih ukrepih.

Poudarjamo, da smo premalo poučeni o znakih alkoholizma in narkomanije. Zato želimo, da bi radio, televizija in tisk posvečali tem problemom nekaj več pozornosti. Posebno bi bilo to primerno za celotni vzgojni tisk in za radijske ter televizijske oddaje, ki imajo vzgojni pomen. Znani so primeri, ko starši niso vedeli, da je z otrokom nekaj narobe. Videli so, da se otrok nenavadno vede, da je postal do okolice neobčutljiv, drugačen, kot je bil, da bi rad delo popolnoma zanemaril, a šele ko je prodal zadnji kos obleke, so starši začeli razmišljati, da gre mogoče pri otroku za pojav narkomanije.

Mnogo je zakoncev, ki trpijo v zakonski skupnosti, pa ne vedo, kaj je osnovni vzrok nesloge in razprtosti. Če bi bili ljudje bolj poučeni o znakih alkoholizma in narkomanije, bi se obojega lažje branili oziroma bi šli po pomoč k psihiatru, ne pa da to naredijo šele potem, ko družina že zdavnaj ni

več to, kar bi morala biti. Ko so otroci že duševni pohabljeni, s pečatom, ki ga dajeta tako alkoholik kot narkoman vsaki družini.

Občinski skrbstveni organi v našem območju pa vedo, da 90 % problemov izvira iz alkoholizma oziroma so posledica alkoholizma. Žal ne razpolagamo s statistični podatki, koliko je vinjenih voznikov za zmeraj zaspalo v garaži, ker so pozabili ugasniti avtomobil, vemo pa, da to število v našem območju ni majhno. Mnogo je tudi primerov, ko naredi alkoholik samomor, njegovi otroci pa ostanejo na ramenih naše razumevajoče družbe.

Predlagamo, da bi posvečali več pozornosti preventivnemu zdravljenju, da bi že v osnovni šoli otroci zvedeli, kakšni so znaki alkoholne bolezni in narkomanije. Potrebna bi bila organizirana, prijateljska pomoč vsakemu kolektivu. Tu naj bi alkoholike napotili na zdravljenje. Če se da prostovoljno, če pa ne, pa prisilno. Prepričani smo, da bi tako rešili mnogo ljudi in preprečili veliko nesreč.

Vemo, da se bo s problemom alkoholizma in narkomanije treba spoprijeti že danes. Vemo pa tudi, da bo boj s tema dvema problemoma hud in dolgotrajen, pot do uspeha pa strma. Vendar moramo začeti danes, da bomo lahko jutri naredili naslednji korak. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Kdo še želi razpravljati? Prosim! Tovariš Jože Ulčar, gospodarsko področje, 9. okoliš!

Jože Ulčar: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Spodbudo za to razpravo mi je dal članek v današnjem Delu z naslovom Brizganci cenejši od sokov.

Znamo lepo pisati in tudi lepo govoriti o problematiki alkoholikov, v bistvu pa so to ljudje, ki to našo sentimentalnost krepko izkoriščajo. Vsi tisti, ki delamo v delovnih organizacijah, vemo, kakšni ljudje so to, kako se obnašajo in kakšne težave imamo z njimi, zato menim, da brez ostrega ukrepanja, tako kot je tovarišica predlagala, ne bo nič.

Paralelno s tem je treba pogledati, kaj naj pregleda in prouči Izvršni svet, pa tudi delegacija v Zvezni skupščini. V članku, ki sem ga omenil, piše: »Mi bijemo plat zvona zaradi vse hujšega suženjstva naših ljudi kralju alkoholu in razglašamo problem alkoholizma že za družbeni problem. Blodnjak prometnih davščin, tega krušnega očeta proračunov na vseh ravneh, pa sramežljivo prikriva visoke vsote, ki se skrivajo v cenah brezalkoholnih pijač in mineralnih vod. Do 50 % znaša ponekod že ta delež v prid zveznega, republiškega in občinskih proračunov. Marsikje v tujini pa bijejo plat zvona, če se priteka v državno blagajno več kot 15 % prometnega davka od brezalkoholnih in gaziranih pijač, saj je razlikovanje med naravnimi in tako imenovanimi umetnimi osvežilnimi napitki popoln nesmisel...«. Skratka, mislim da se alkoholizma ne da reševati samo s tem, da omogočamo ne vem kakšna sredstva, sanatorije in ne vem kaj še. Še na dopust hodijo ti ljudje. Dobro, vse je v redu, če se popravi, če se pa ne, ga je treba strogo prijeti. Predlagam tudi, da vprašamo Izvršni svet, kaj se da narediti, da se brezalkoholne pijače pocenijo, ker je očitno, da je steklenica piva cenejša kot pa pol litra soka. Hvala.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Besedo ima tovariš Rajko Vavpotič, gospodarsko področje, 33. okoliš!

Rajko Vavpotič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Besedo imam v imenu vseh ljubljanskih delegacij, po pooblastilu koordinacijskega sestanka.

Na osnovi sklepov in stališč, ki so nam bili predloženi, ugotavljamo, da je bil alkoholizem največje družbeno zlo že pred 150 leti, tako ga je ocenil dr. Lipič, saj ga je prištel v skupino kuge, lakote in vojske. Svojo trditev je dokazal tudi s posameznimi strokovnimi in statističnimi analizami oziroma podatki.

Dandanes se je ta pojav tako razširil, da ga prav gotovo v celotnem obsegu nihče ne obvlada. Njegova obsežnost je tolikšna, da ga srečujemo na vsakem koraku. Delavci, tu mislim predvsem na strokovne delavce, trdijo, da je osnovna značilnost alkoholizma prav v tem, da se razvija prikrito in povsod. Zato se alkoholik običajno obravnava šele v fazi, ko napravi delikt. Po podatkih, ki so nam na razpolago — tovarišica, ki je prva govorila, naj mi oprostite, če povem, da je okoli 80 000 alkoholikov, kar je seveda še bolj žalostno.

Te podatke so obravnavali pred dvema letoma celo Marksistični center pri CK ZKS in pa strokovne službe psihiatrične klinike.

To je številka, ki nam da misliti, saj je največ alkoholikov v starosti od 30 do 50 let, torej v najproduktivnejši dobi. Iz tega izhaja, da alkoholizem ni samo družbeni problem, ampak tudi ekonomski. Izračunano je, če alkoholik izostane z dela samo 2 meseca v letu, da znaša to za področje SR Slovenije 160 000 delovnih mesecev. Ti podatki bodo verjetno zelo točni, posebno še, če jih primerjamo s podatki v združenem delu. Ob tem naj pripomnim, da je približno 1/3 disciplinskih prijav tam, kjer je zaposlena fizična delovna sila, prav zaradi alkoholizma. Tovariši, poudaril sem fizična delovna sila. Naj se mi oprostite, samo življenje je pač takšno, da znamo fizičnemu delavcu čudovito odmerjati vse normative, mu gledati pod prste, opazovati njegovo delo pri tekočem traku, prekinitev dela na tekočem traku in podobno, medtem ko režijskega delavca običajno toleriramo in tudi spregledamo njegovo nagnjenost k alkoholu. Ta pojav je tudi verjetno eden od vzrokov za velike izgube v našem gospodarstvu. Dejstvo je, da je ogromno izostanka z dela prav zaradi alkoholizma in njegovih posledic, kot so nesreče pri delu, zavajanje k pijančevanju in delomrzništvu, slaba produktivnost in podobno.

Iz vseh teh skopih podatkov sledi, da je nujno pospešiti in zaostri akcijo zatiranja alkoholizma, to je, potrebno je podpreti že omenjene sklepe in stališča, ki so nam bili predloženi, s poudarkom na točkah 5 in 6. Na strani 1 je rečeno naslednje: »Izvršni svet se strinja s predlogom Republiškega komiteja za zdravstveno in socialno varstvo, da naj posebna republiška strokovna komisija za alkoholizem in toksikomanijo čimprej uvrsti v svoj program ponovno proučevanje strokovne in družbene utemeljenosti zakonske ureditve obveznega zdravljenja alkoholikov in da čimprej pripravi celovit program zoper alkoholizem in toksikomanijo.«

V 6. točki pa Izvršni svet predlaga, da Republiški komite za zdravstvo in socialno varstvo skupno s Skupnostjo socialnega skrbstva v Sloveniji ponovno prouči možnosti za uvrstitev gradnje posebnega delovno-zaščitnega zavoda za kronične alkoholike v srednjeročni program socialnega skrbstva za obdobje 1976 do 1980. Na strani 2, pod točko II je rečeno v dokumentu: »zaostri moramo merila invalidskega upokojevanja zaradi alkoholizma.« Nobenega alkoholika ne bi smeli upokojiti, dokler ni bil intenzivno zdravljen. Tovarišica je že prej

menila, da mora biti vsaj 45 let star, in mislim, da je njen predlog treba podpreti.

Verjetno bo kdo rekel, kje je pa denar. Seveda, da je. Predlagamo, da se sredstva za realizacijo teh predlogov najdejo prav tam, od koder to izhaja, iz dodatne obdavčitve predvsem umetnih žganih pijač. Tovariši, tu je denar!

Tovarišice in tovariši delegati! Ko smo delegati ljubljanskih občin proučevali materiale, ki so bili predloženi za to točko dnevnega reda, smo se spomnili nedavne seje Skupščine SR Slovenije, na kateri smo obravnavali zakon o obdavčitvi brezalkoholnih pijač. Nehote se nam je oglasila vest, da verjetno kot delegati nismo storili dovolj, da bi bil ta zakon zavržen. Res je, da je šel zakon skozi šivankino uho in da so kasnejše razprave v časopisju pokazale, kako pravilna je bila akcija 33. okoliša in vseh ostalih ljubljanskih delegacij. Žal smo prehitro klonili oziroma bi se morali čvrsteje povezati še z ostalimi delegacijami. Tu bi navedel samo članek v Nedeljskem Dnevniku, ki ga je napisal delegat nekje s Štajerske. Pojasnil je, da bi bil ta zakon zavržen, če ne bi bilo takrat slabo vreme, sneg, zaradi česar se nekateri delegati sploh niso mogli udeležiti seje. Prav bi bilo, da o takšnih predlogih zakonov, ki za družbo gotovo niso koristni in trenutno rešujejo samo primanjkljaj v republiškem proračunu, razmislijo tudi predlagatelji zakonov. Komite za zdravstveno in socialno varstvo pa glede na vsebino ne bi smel dati soglasja za takšen predlog zakona. To ni samo njegova pravica, ampak tudi moralna dolžnost. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Kdo še želi razpravljati? Lahko zaključim razpravo? Prosim! Besedo ima tovariš dr. Brezic, pomočnik predsednika Republiškega komiteja za zdravstveno in socialno varstvo, kot predstavnik Izvršnega sveta!

Dr. Danijel Brezic: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Poročilo je izčrpno in je plod dolgotrajnega dela. Dolžan pa sem vas opozoriti še na neka dejstva, ki so nastala po zaključku poročila, in sicer, da je bila ustanovljena republiška komisija za alkoholizem in toksikomanijo. Komisijo je bilo zelo težko sestaviti spričo zelo heterogenih zahtev po sestavi take komisije, mislim pa, da bo sedaj, ko je ustanovljena, začela v redu delati. Na nekatere pripombe glede števila alkoholikov moram odgovoriti, da jih je verjetno več kot 80 000.

Kako dolgo traja delovna sposobnost alkoholikov v samem poročilu ni obširno navedeno, vendar lahko rečem, da je njihova delovna doba krajša za četrtino. To se pravi, da alkoholik dejansko ne dela 40 let, ampak samo 30 let. Dejansko pojavu alkoholizma zdravstvena služba ni kos, tudi nima take pretenzije. Zato so ravno multidisciplinarne komisije pri Socialistični zvezi, pri zdravstvenih domovih, pri skupnostih tiste, ki morajo angažirati v večji meri naše kolektive, naše delovne ljudi, da si bodo v svojem lastnem okolju v večji meri prizadevali, da bi poskušali zavreti to naraščajočo patologijo in na tak način prispevali k blagostanju in zdravju našega naroda. Gotovo je, da je potrebna zaostritev tudi pri upokojevanju. Na to so opozorjene naše komisije. Hvala.

Predsednik Štefan Nemeč: Želi še kdo razpravljati? (Ne.) Zaključujem razpravo in predlagam, da sprejmemo naslednji sklep:

1. Zbor združenega dela sprejema sklepe in stališča Izvršnega sveta k poročilu o izvajanju nalog iz akcijskega programa boja proti alkoholizmu v SR Sloveniji na področju zdravstvenega in socialnega varstva ter vpogled v stanje na področju narkomanije v SR Sloveniji.

2. Izvršni svet naj prouči predloge in pripombe, dane v razpravi, in predlaga potrebne ukrepe oziroma dopolni akcijski program boja proti alkoholizmu na področju zdravstvenega in socialnega varstva.

Ima kdo kakšno pripombo k predlaganemu sklepu? (Ni pripomb.) Potem dajem sklep na glasovanje.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (104 delegati glasujejo za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (1 delegat.)

Z večino glasov je predlagani sklep sprejet.

Prehajamo na 6. točko dnevnega reda, to je na predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o programiranju in financiranju graditve stanovanj, z osnutkom zakona, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Izvršni svet.

Za svojega predstavnika je določil tovariša dr. Mira Sajeta, pomočnika republiškega sekretarja za urbanizem.

Izvršni svet predlaga, da Skupščina SR Slovenije obravnava zakon v smislu drugega odstavka 250. člena poslovnika Skupščine SRS, in sicer da se združita prva in druga faza tako, da se hkrati obravnavata in sprejemata predlog za izdajo zakona in osnutek zakona. Sprašujem, ali ima kdo glede postopka kakšno pripombo! (Ni pripomb.) Potem obravnavamo ta zakon v drugi fazi, torej kot osnutek. Predlog za izdajo zakona z osnutkom zakona so obravnavali: odbora za stanovanjsko-komunalna vprašanja in varstvo okolja našega zbora in Zbora občin ter Zakonodajno-pravna komisija. Vsa poročila smo prejeli.

Ali želi predlagatelj še kaj ustno dodati? (Ne želi.) Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Lahko zaključujem razpravo? Zaključujem razpravo in predlagam naslednji sklep:

1. Predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o programiranju in financiranju graditve stanovanj, z osnutkom zakona, se sprejme.

2. Predlog zakona pripravi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije. Pri pravi predloga naj upošteva predloge, dane v poročilih skupščinskih teles in ostalih gradivih.

Ima kdo kakšno pripombo k predlaganemu sklepu? (Ne.)

Kdor je za, naj prosim glasuje! (105 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je sklep sprejet.

Prehajamo na 7. točko dnevnega reda, to je na predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o družbeni pomoči v stanovanjskem gospodarstvu, z osnutkom zakona, ki ga je predložil Izvršni svet.

Tudi pri tej točki je predstavnik Izvršnega sveta dr. Miro Saje.

Izvršni svet predlaga, da obravnavamo zakon v smislu drugega odstavka 250. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije. Imate glede postopka kdo kakšno pripombo? (Ni pripomb.) Potem obravnavamo zakon v drugi fazi.

Zakon so obravnavali: Odbor za stanovanjsko-komunalna vprašanja in varstvo okolja našega zbora in Odbor za urbanizem, stanovanjsko-komunalna

vprašanja in varstvo okolja Zbora občin ter Zakonodajno-pravna komisija. Poročila smo prejeli. Prejeli smo tudi pripombe Raziskovalne skupnosti.

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Besedo ima tovarišica Metka Lukman, članica Odbora za programiranje raziskovalne dejavnosti na področju stanovanjsko-komunalnega gospodarstva!

Metka Lukman: Odbor za programiranje raziskovalne dejavnosti na področju stanovanjskega in komunalnega gospodarstva pri Raziskovalni skupnosti Slovenije, ki po veljavni ureditvi upravlja s sredstvi za raziskovalno dejavnost na področju stanovanjskega in komunalnega gospodarstva, je na seji v aprilu obravnaval predloženi predlog za izdajo zakona z osnutkom,

Ker ste pripombe dobili šele danes na klop, mi dovolite, da vas tudi ustno seznanim z njimi. Načeloma se Odbor strinja s priloženo spremembo načina financiranja, ob čemer pa se zavzema za to, da se še naprej, vendar na samoupravnih osnovi, v skladu z zakonom o združenem delu in ustavo zbirajo namenska sredstva, saj bo le tako zagotovljena z velikimi težavami vzpostavljena kontinuiteta znanstvenega raziskovanja na področju stanovanjskega in komunalnega gospodarstva.

K osnutku zakona pa predlaga Odbor še naslednje konkretne pripombe:

V drugem odstavku 2. člena naj bi bilo navedeno, da višino sredstev za raziskovalno dejavnost določata skupščini Zveze stanovanjskih skupnosti Slovenije in Zveze komunalnih skupnosti Slovenije na podlagi programa raziskav in študij, ki ga skupščini sprejmeta. Ker veljavni zakon navaja, v 21. členu, da gre za raziskave v stanovanjskem in komunalnem gospodarstvu, je potrebno, da odloča o programu in sredstvih tudi Skupščina Zveze komunalnih skupnosti Slovenije.

K 3. členu predlaga Odbor, da naj bi se na samoupravni podlagi združena sredstva še nadalje zbirala pri Raziskovalni skupnosti Slovenije, kar naj bo v zakonu tudi navedeno. Prav tako naj zakon navede tudi tehniko zbiranja in upravljanja s sredstvi. Če se bodo sredstva še nadalje zbirala pri Raziskovalni skupnosti, bo možno programsko usklajevanje in strokovno ocenjevanje raziskav v okviru mehanizma v Raziskovalni skupnosti kot tudi navezovanje problematike stanovanjskega in komunalnega gospodarstva na spremljajoče dejavnosti.

V 4. členu naj se besedilo dopolni tako, da se zakon začne uporabljati s 1. 1. 1978. Ob spremembi sistema financiranja je namreč, po mnenju Odbora, potrebno zagotoviti prehodni rok, v katerem bo vzpostavljen novi sistem, ter tako tudi zagotoviti kontinuiteto raziskovalnega dela. Odbor predlaga sestavljalcu zakona, da ob nadaljnjem delu upošteva predlagane pripombe. Hvala.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Želi še kdo razpravljati? Prosim! Besedo ima tovariš Pajntar Ivan, gospodarsko področje, okoliš 6 — Nova Gorica!

Ivan Pajntar: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Delegacija za Zbor združenega dela z gospodarskega področja okoliša Ajdovščina — Nova Gorica in delegati za Zbor občin so na seji 26. aprila 1977 obravnavali osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o družbeni pomoči v stanovanjskem gospodarstvu in sprejeli več pripomb.

Delegati ugotavljajo, da je predlagana sprememba 13. člena ter nadaljnih členov zakona o družbeni pomoči v stanovanjskem gospodarstvu izredno pozitivna, saj bo na ta način omogočeno prejemanje delnega nadomestila stanarine veliko večjemu številu občanov z nižjimi osebnimi dohodki.

Ne strinjamo pa se s politiko uvajanja selektivne gradnje manje kvalitetnih stanovanj za občane z nižjimi osebnimi dohodki, saj bi podpiranje tovrstnih gradenj večalo socialne razlike med občani, kar pa ni v skladu z načeli socialistične morale ter enakopravnosti občanov, določenimi v ustavi in zakonu o združenem delu. Mišljenja smo, da če ima stanovanje vgrajeno TV anteno, še ne more biti visoko kvalitetno stanovanje. S takšno gradnjo bi ustvarili le nov geto za reveže.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala. Želi še kdo razpravljati? Lahko zaključim razpravo? Zaključujem razpravo in predlagam, da sprejmemo naslednji sklep:

1. Predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o družbeni pomoči v stanovanjskem gospodarstvu, z osnutkom zakona, se sprejme.

2. Predlog zakona pripravi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije. Pri pripravi predloga naj upošteva predloge, dane v poročilih skupščinskih teles in ostalih gradivih ter predloge, dane na današnji seji zбора.

Ima kdo kakšno pripombo k predlaganemu sklepu? (Ni pripomb.) Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (103 delegati glasujejo za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je sklep sprejet.

Prehajamo na 8. točko dnevnega reda, to je na predlog za izdajo zakona o živinoreji, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Izvršni svet.

Za svojega predstavnika je Izvršni svet določil tovariša Milovana Zidarja, člana Izvršnega sveta in republiškega sekretarja za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Predlog za izdajo so obravnavali: Odbor za družbenoekonomski razvoj, Odbor za agrarno politiko in Zakonodajno-pravna komisija. Poročila smo prejeli. Želi še kdo kaj ustno dodati k pismenim poročilom? (Ne.) Hvala.

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Besedo ima tovariš Andrej Bidovec, kulturno-prosvetno področje, 1. okoliš!

Andrej Bidovec: Skupina delegatov za delegiranje delegatov v Zbor združenega dela s področja kulture in prosvete 1. okoliša, s sedežem v občini Vič-Rudnik, je na seji dne 7. 5. 1977 obravnavala predlog za izdajo zakona o živinoreji. V 4. poglavju so opredeljene zadeve posebnega družbenega pomena: reprodukcija, selekcija, kontrola, proizvodnost in rodovništvo. Delegacija meni, da so zgoraj navedene zadeve realno izvedljive le, če se izvajajo na zdravih živalih. Zato predlagamo, da med zadeve posebnega družbenega pomena predlagatelj predloga v naslednji fazi zakonskega osnutka vključi tudi zdravstveno varstvo domačih živali. Obenem imamo tudi načelno pripombo k predlogu za izdajo, ker v celotnem materialu nikjer ne predvideva veterinarske službe, ki pa je s svojo osnovno dejavnostjo ozko vezana ravno na problematiko v živinoreji, tako glede živih živali kot produktov in finalnih proizvodov.

Predsednik Štefan Nemeč: Kdo še želi razpravljati? Prosim! Besedo ima tovariš Umek Ciril, 1. okoliš — Celje!

Ciril Umek: Tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za delegiranje delegatov v Zbor družnega dela iz Celja je v zvezi s predlogom zakona o živinoreji sprejela nekatere pripombe. V zvezi s točko 1, ki govori o družbenem pomenu živinoreje, o stanju in razvoju, o srednjeročnem razvoju v živinoreji, imamo naslednje pripombe:

Ali smo na osnovi srednjeročnega plana pripravljeni z odkupom prek klavnih zagotoviti, da se ne bo ponovila situacija iz leta 1974, ko je bil ukinjen izvoz govejega mesa oziroma klavnih govedi na zahodno tržišče? To je povzročilo neorganiziran odkup brez dogovorjenih odkupnih rokov. Tako se je moralo goveje meso uskladiščiti v zmrzovalnicah izven Jugoslavije, v sosednjih državah. Mislimo, da je potrebno, da se zgradijo zmrzovalne naprave pri vseh večjih klavnih, da bi se v takih kritičnih momentih nemoteno izvršil odkup klavnih živali po dogovorjenem roku, kar je bistvenega pomena za proizvajalce oziroma za rejce pitanih živali.

Glede odkupa mleka oziroma presežka, ki ga že danes mlekarne zaradi premajhnih predelovalnih kapacitet ne morejo predelati v izdelke, čeprav določenih vrst mlečnih izdelkov na našem tržišču primanjkuje, je treba reči, da tudi Mlekarna v Celju dnevno pošilja presežek odkupljenega svežega mleka v druga mesta izven Slovenije. Problem z odkupom bo na celjskem področju lahko postal v bližnji prihodnosti še bolj kritičen, ker je nastal v zvezi z začetkom izgradnje nove mlekarne z ustrežno kapaciteto. Njena lokacija je namreč na ogroženem poplavnem področju.

Zakon govori tudi o konjereji in ovčereji. To sta važni panogi v republiškem merilu. Konjereja je pomembna z obrambnega vidika dežele in pa zaradi izvoza konjskega mesa, posebno na zahodno tržišče. V zvezi s tem lahko pripomnimo, da ni bila smotrna ukinitve žrebčarne v Turnišču.

Tudi proizvodnji medu bi bilo potrebno posvečati večjo pozornost, saj predstavljata v sosednjih državah čebelarstvo in proizvodnja medu tudi važno izvozno dejavnost. Pri današnji situaciji čebelarstva pa menimo, da je v prvi vrsti treba izboljšati tehnologijo panjev.

V poročilu je Slovenija prikazana kot edina republika v državi, ki načrtno skrbi za obnovo plemenjakov iz lastne osnovne črede. Vprašujemo se, kakšna je situacija v drugih republikah, posebno ker vemo, da je v Novem Sadu vsako leto kmetijski živinorejski sejem v jugoslovanskem merilu.

Srednjeročni plan predvideva povečano proizvodnjo krmne baze, ki naj bi v obliki koncentratov zmanjšala odvisnost od uvoza. Zaradi tega je potrebno arondirati in meliorizirati nekatera travniška področja in jih zavarovati pred poplavami, ker bomo le tako dobili zdravo živinsko krmno brez nevarnih zajevalcev.

Glede nadzora samega zakona, predpisov in drugih aktov je predvideno, da nadzor opravlja občinski upravni organ za kmetijsko inšpekcijo. Naša delegacija pripominja, da je v ta nadzor nujno vključiti tudi veterinarsko inšpekcijo, zaradi specifičnosti njene preventivne zdravstvene selekcijske službe.

Kot je bilo v razpravi že omenjeno, zakon predvideva novost pri osemenjevanju živali v višinskih predelih v zimskem času, ki so težko dostopna. Zaradi tega se krave telice osemenjujejo z naravnim pripustom z biki, ki so po kakovosti slabši od bikov za osemenjevanje. To osemenjevanje naj bi prevzeli

sami rejci, potem ko bi se seznanili z dejavnostjo osemenjevanja v ustreznih organizacijah. Delegati ne odobravamo osemnjevanja govedi po laikih, ker menimo, da so za to delo odgovorne le strokovno usposobljene veterinarsko-zdravstvene ekipe, saj osemenjevanje ni rutinsko mehanično delo, ampak odgovorno strokovno delo, ki posega v živo telo. Naš predlog je, da bi občine prispevale določena sredstva za pospeševanje živinoreje, za regresiranje strokovnega osemenjevanja, in sicer v višini 50^{0/0}.

Predlagamo tudi, da se merjasci po 6 mesecih starosti oddajo v zakol oziroma kastrirajo. S tem bi se preprečili črni pripusti.

Kot je omenjeno je živinoreja najpomembnejša panoga v kmetijstvu v Sloveniji in predstavlja osnovo prehrane naših delovnih ljudi, zato imamo za potrebno, da tudi delegati prispevamo pri izdelavi zakona o živinoreji, da bo zakon tak, da bo dostopen vsakemu našemu živinorejcu. Hvala.

Predsednik Štefan Nemec: Želi še kdo razpravljati? Lahko zaključim razpravo? Zaključujem razpravo in predlagam, da sprejmemo naslednji sklep:

1. Predlog za izdajo zakona o živinoreji se sprejme.

2. Osnutek zakona pripravi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije. Pri pripravi osnutka naj upošteva predloge, dane v poročilih skupščinskih teles in drugih gradivih ter predloge, dane na današnji seji zbora.

Ima kdo kakšno pripombo k predlaganemu sklepu? Kdor je za, naj prosim glasuje! (103 delegati glasujejo za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep sprejet.

Prehajamo na 9. točko dnevnega reda, to je na predlog odloka o začetku ugotavljanja katastrskega dohodka, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

Za svojega predstavnika je Izvršni svet določil tovarišico Milico Ozbič, članico Izvršnega sveta in republiško sekretarko za finance.

Predlog odloka sta obravnavala Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija. Poročili smo prejeli. Želi kdo ustno dopolniti pismeni poročili? Prosim, besedo ima tovarišica Milica Ozbič!

Milica Ozbič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! V zvezi s pomislekom Zakonodajno-pravne komisije, da v roku 13 dni prav gotovo ne bo mogoče določiti stopenj davkov od katastrskega dohodka, ki jih določijo občinske skupščine za svoje območje, želimo pojasniti, da se bo po novem izračunu katastrski dohodek zemljišč zvišal, in to po grobih ocenah približno za petkrat. S tem v zvezi je potrebno znižati davčne stopnje, ki so naravnane na sedanji nivo katastrskega dohodka. K izdelavi predloga novih davčnih lestvic lahko pristopi občinska skupščina takoj, ko so izdelane tarife katastrskega dohodka, na podlagi katerih se ob upoštevanju površin pod posameznimi kulturnimi in bonitetnimi razredi lahko ugotovi tudi točna višina novega katastrskega dohodka.

Na možnost določanja novih davčnih lestvic s strani občinskih skupščin torej nima nobenega vpliva okoliščina, ali je po novih katastrskih tarifah v katastrskem operatu tudi za posamično parcelo že izračunan novi katastrski dohodek. Ta podatek je potreben šele, ko se po novih davčnih lestvicah za posameznega davčnega zavezanca ugotavlja višina dohodka, kar pa je po za-

konu o davkih občanov potrebno opraviti do 31. marca 1978 za leto 1978. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Kdo še želi razpravljati? Prosim, besedo ima tovariš Božo Pančur, delegat gospodarstva, 9. okoliš!

Božo Pančur: V tretjem členu odloka so navedeni roki, ki bodo verjetno v praksi težko izvedljivi. Skupina delegatov, ki me delegira, podpira odlok, postavlja pa naslednja vprašanja:

V odloku je napisano, da mora do 1. oktobra republiška komisija preveriti, če so predlogi lestvice sestavljeni po predpisanem postopku in če so lestvice posameznih katastrskih okrajev med seboj uskladene. Nič pa ni napisano, do kdaj mora republiška komisija to sporočiti občinskim skupščinam. Če je to isti rok, potem naj bo tako napisano, če ne, je treba ta rok dodati. Kaj pa če lestvice ne bodo uskladene? Ali bo treba določiti čas za usklajevanje, ki sedaj ni predviden? Če pa določimo še ta čas, se bojimo, da bo skupščinam občin ostalo premalo časa za razpravo in sprejem dokumenta, ki mora biti predložen delegatom vsaj deset dni pred sejo zбора, da bi lahko do 31. oktobra stvar zaključili.

To so bolj tehnična vprašanja, ker pa je od tega odvisno, ali bo v predvidenem roku to sploh izvedljivo, me je skupina zadolžila, da o teh stvareh razpravljam. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Kdo še želi razpravljati? Prosim, besedo ima Henrik Smogavc, kmetijsko področje Ptuj!

Henrik Smogavc: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za kmetijsko področje okoliša 3 — Ptuj in skupina delegatov z gospodarskega področja sta zasedali skupno v Ptujju in obravnavali gradivo za 46. sejo. Med drugim sta razpravljali tudi o začetku ugotavljanja katastrskega dohodka.

Delegacija podpira mnenje Zakonodajno-pravne komisije, in sicer zaradi tega, ker se bo katastrski dohodek povišal petkrat. V letošnjem letu so se za 18 % povišale tudi dajatve v starostnem zavarovanju kmetov, da ne govorimo o ostalih samoprispevkih in zdravstvenem zavarovanju kmetov. Želimo, da bi tudi kmetijstvo nekaj akumuliralo, predvsem pa, da se ne bi poslabšal socialni položaj tistega dela kmečkega prebivalstva, ki je oddaljen od potrošniških centrov.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Kdo še želi razpravljati? Prosim, besedo ima tovariš Milan Puncer, gospodarsko področje, 32. okoliš.

Milan Puncer: Kratko in jedrnato! Mi smo sicer delegati industrij-skih delovnih organizacij, smo pa na včerjašnjem sestanku skupine delegatov, pismeno je bilo to Skupščini sporočeno, sprejeli stališče, da podpiramo poročilo Zakonodajno-pravne komisije glede preciziranja terminov tako, da bodo kmetijskim obveznikom za davke pravočasno znane obveznosti. Prosim, da se to stališče, ki so ga tudi drugi delegati zagovarjali, upošteva. Kolikor se ne bo, bomo delegati prisiljeni glasovati proti besedilu odloka v sedanji obliki. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala! Želi še kdo razpravljati? Prosim, tovarišica Ozbičeva!

Milica Ozbič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati!

O tem, ali glasujete za ali proti odloku, se z vami ne bi spuščala v polemiko, ker je to seveda vaša pravica in vaša presoja. Moja naloga je, da dam obrazložitev k mogoče slabo razumljeni tehniki.

Odmera davkov se opravi v marcu. Od oktobra do marca je seveda dovolj časa za to, da se stopnje regulirajo v skladu z občinsko davčno politiko. Popolnoma jasno je, da se za sedanji katastrski dohodek računane davčne stopnje ne morejo in ne smejo uporabljati za katastrski dohodek, izračunan po novem. Popolnoma jasno pa je tudi, da se sedanji katastrski dohodek ne more vleči v nedogled, ker je popolnoma zastarel. Da ga že zdavnaj nismo valorizirali oziroma ponovno obračunali, nas je zadrževalo le to, ker smo že nekaj časa kolebali med to nalogo, to je korekcijo katastrskega dohodka, oziroma med nalogo, ki je v vseh političnih dokumentih v tej republiki nakazana, to je, da tudi v individualnem kmetijstvu počasi pridemo do izračunavanja dohodka po proizvajalcu, po subjektu, po kmetiji, ne pa po katastrskem dohodku. Skratka, da pridemo od katastrskega dohodka na izračun dohodka.

Ker pa je prehod na izračun dohodka in obdavčitev dejanskega dohodka v kmetijstvu izredno težak tehnični problem, kajti zato zahteva velike priprave in dosti študija, smo se odločili, da te priprave temeljiteje opravimo, medtem pa uredimo sedanje nemogoče stanje z izračunom katastrskega dohodka in na njem slonečo obdavčitev tako, da valoriziramo katastrski dohodek, ki naj še nekaj let služi kot osnova za obdavčitev. Da pa je sedanje stanje res nemogoče, bi vam poskušala ilustrirati z nekaj primeri.

Imamo slučaje, da so stopnje davka na sedaj izračunan katastrski dohodek že presgle polovico katastrskega dohodka. To gotovo ni v skladu z normami v davčni politiki in je mogoče opravičevati le s tem, da katastrski dohodek tako dolgo, v času tako močne inflacije, ni bil popravljen, ni bil valoriziran. Zaradi tega pomeni sprememba normalizacije davčnih osnov in normalizacija na te davčne osnove sprejemanih davčnih stopenj. Še enkrat bi prosila, da razlikujete v pojmovanjih, kaj je to pobrani obseg davka in kaj katastrski dohodek. Ko predlagamo sprejem odloka o ugotavljanju katastrskega dohodka, sprejemamo neko normalizacijo stanja. Ali bo na novo preračunani valorizirani katastrski dohodek služil občinam za povečanje davkov od kmetijstva, pa je drugo vprašanje.

V sedanjem davčnem sporazumu, kot so ga sprejele občine, je stvar zastavljena tako, da se obseg pobranih davkov od kmetijstva ne bi povečal, ne glede na to, da se katastrski dohodek po novem izračunu vrednoti po cenah leta 1975. Kot ste opazili tudi sami, niti ne zahtevamo, da bi se v vrednotenje novega katastrskega dohodka vnašale tekoče cene, ampak statistično ugotovljene cene iz leta 1975, torej še vedno ne tiste, ki jih bomo morali uporabljati, ko bomo uvajali obdavčitev dejansko ustvarjenega dohodka v kmetijstvu. Upam, da sem tovarišu delegatu, ki je apeliral na to, da z davčno politiko ne bi preveč obremenjevali dohodka v kmetijstvu, posebej dohodka kmetov v oddaljenejših in tržno manj primernih krajih, odgovorila. Ta bojazen ne obstaja, stvari se medsebojno ne povezujejo, obdavčitev dohodka v kmetijstvu je v skladu s sporazumom, ki so ga sprejele občine. Davek bo tudi na podlagi

novega katastrskega dohodka lahko v absolutnih zneskih enak kot doslej, če se občine za to odločijo, pri čemer bodo morale seveda stopnje zniževati.

Zato tudi v odloku zahtevamo, da se delo občinskih komisij konča do 15. avgusta in da republiška komisija opravi preverbe do 1. oktobra. Po teh preverbah opravljene korekcije bodo lahko sprejete v občinskih skupščinah najkasneje do 31. oktobra. Skratka, od prvega do drugega opravila je najmanj mesec dni časa. Ugotavljanje katastrskega dohodka je eno tistih opravil, ki je v prvi vrsti odvisno od tega, kako se k temu v občinah pristopi.

Zato je seveda vsako apeliranje na to, da bi se roki podaljševali, istočasno tudi apeliranje na to, da se tudi tako podaljšani roki še podaljšujejo, če v roku, ki je predviden za določena opravila, teh opravil ne opravi. Mislim pa, da je do izteka končnih rokov dobrega pol leta na razpolago in v pol leta, če nekdo nekaj hoče, to res lahko opravi. Seveda je to naše mnenje, vi se boste ravnali po svoje.

Glede bojazni, da bi zaradi višine katastrskega dohodka, ki bo po tem odloku na novo preračunan, narasle druge obremenitve, ki temeljijo na tej osnovi, predvsem je tovariš delegat govoril o starostnem zavarovanju kmetov, moram reči, da velja tu isto, kot velja v davčni politiki. Sedanje stopnje, po katerih se plačuje prispevek za starostno zavarovanje kmetov v tistem delu, ki ga kmetje sami plačujejo, se po novem izračunu regulirajo navzdol toliko, koliko bo navzgor preračunan katastrski dohodek. Tako bo v absolutnem znesku prispevek posameznega kmeta ostal isti. Do opravljenih izračunov pa tudi to ne more biti izvršeno. Zato in tudi še iz drugih razlogov je tako zelo važno, da se v rokih, ki so predpisani, vse opravi.

Sedaj pa mi dovolite, da dam, ker je povezan s to temo, odgovor na delegatsko vprašanje postavljeno na zadnjem zasedanju vašega zbora. Vprašanje sta zastavili skupini delegatov za Zbor združenega dela iz Zbora občin iz občin Ajdovščina in Nova Gorica.

V letošnjem letu ne poznamo več pojma dovoljena proračunska poraba. Ta pojem je ugasnil skupaj z dogovorom o urejanju splošne porabe v občinah za leto 1976 in torej ni mogoče več uporabljati tega pojma niti uporabljati kakega drugega pojma, kaj naj bi se prek te dovoljene proračunske porabe opredeljevalo. Predlog odloka o začetku ugotavljanja katastrskega dohodka, ki je predložen, med drugim določa, da stroški izračuna katastrskega dohodka v občinah bremenijo občinske proračune. Zato menimo, da financiranje novega izračuna po vsebini predstavlja obveznost občin.

Za tako opredelitev pristojnosti financiranja pa govori tudi okoliščina, da je stanje občinskih proračunov v ugodnejšem položaju kot republiški proračun, da je porast sredstev v občinskih proračunih večji kot v republiškem proračunu. V primerih, ko posamezna občina z lastnimi sredstvi ne more uravnotežiti svojega proračuna, pa ji bodo manjkajoča sredstva za to, kot za ostale naloge, zagotovljena v obliki dopolnjevanja občinskega proračuna. Pripominjamo, da je vprašanje financiranja novega računa katastrskega dohodka v drugih republikah različno urejeno. Tako imajo na primer v SR Hrvatski že zakon o ugotavljanju katastrskega dohodka, ki določa, da se v primerih, ko se opravi izračun katastrskega dohodka za območje celotne republike, le-ta financira iz republiškega proračuna, v kolikor pa gre za izračun za občine, pa v breme občin. Podobno je urejeno tudi v Makedoniji, kjer zakon prav tako določa, da stroške izračuna katastrskega dohodka, v primerih, ko se izvaja na zahtevo posameznih občin ali določenih grupacij občin, financirajo proračuni teh občin.

V zakonih Bosne in Hercegovine, Srbije in Črne gore ni določb o financiranju izračuna novega katastrskega dohodka. Ob tem pa pripominjamo, da je vprašanje, v čigavo breme se novi izračun financira, tesno povezano z rešitvijo vprašanja razmejevanja virov dohodkov med družbenopolitičnimi skupnostmi v posamezni republiki. Zato tudi ni možno terjati oziroma pričakovati enotne rešitve tega vprašanja med republikami. Hvala.

Predsednik Štefan Nemeč: Sprašujem delegate, ali so zadovoljni z odgovorom! (Da.) Želi še kdo razpravljati? (Nihče.) Glede na razpravo bi najprej uporabili 272. člen poslovnika Skupščine SRS in predhodno glasovali o stopnji usklajenosti.

Kdor je za to, naj prosim glasuje! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Sodim, da predlog odloka še ni uskladen, zato predlagam, da ga odložimo dokler se to vprašanje ne razčisti oziroma do naslednje seje.

Zaključujem 9. točko dnevnega reda in prehajam na 10. točko dnevnega reda, to je predlog odloka o poroštvu SR Slovenije za obveznosti Zavoda SR Slovenije za rezerve in posojilne pogodbe z Ljubljansko banko. Skupščini ga je predložil v obravnavo Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

Za svojega predstavnika je Izvršni svet določil tovariša Štefana Korošca, člana Izvršnega sveta in predsednika Republiškega komiteja za tržišče in cene.

Predlog odloka je obravnavala delovna skupina. Želi kdo razpravljati? Ne želi nihče razpravljati? Zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje.

Dajem na glasovanje predlog odloka o poroštvu SR Slovenije za obveznosti Zavoda SR Slovenije za rezerve in posojilne pogodbe z Ljubljansko banko.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (88 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (8 delegatov.)

Ugotavljam, da je predlog sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 11. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o ratifikaciji konvencije o enotnem zakonu o obliki mednarodne oporoke s priložo, ki ga je Skupščini predložil v soglasje Zbor republik in pokrajin SFRJ.

Za svojega predstavnika je Izvršni svet k tej točki dnevnega reda določil Vlada Tanceta, namestnika republiškega sekretarja za pravosodje, organizacijo uprave in proračun. Predlog zakona so obravnavali: odbora za družbenopolitični sistem našega zbora in Zbora občin, ki sta dala skupno poročilo, ter Komisija za pravosodje in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta prav tako dali poročili.

Prejeli smo tudi predlog odloka o soglasju k predlogu zakona o ratifikaciji konvencije o enotnem zakonu o obliki mednarodne oporoke s priložo.

Pričenjam razpravo. Želi kdo besedo? Na mizo smo dobili tudi poročilo Izvršnega sveta. Izvršni svet se strinja s predlogom zakona in predlaga, da Skupščina glasuje o odloku.

Želi kdo razpravljati? (Nihče.) Zaključujem razpravo in dajem predlog odloka o soglasju k predlogu zakona o ratifikaciji konvencije na glasovanje.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (95 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog odloka o soglasju k predlogu zakona o ratifikaciji konvencije o enotnem zakonu o obliki mednarodne oporoke.

Prehajamo na 12. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o ratifikaciji sporazuma med vlado Socialistične federativne republike Jugoslavije in vlado Republike Iraka o dobavah nafte in o posojilu za leto 1976, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil v soglasje Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ.

Za svojega predstavnika je Izvršni svet določil tovariša Milana Štruca, republiškega podsekretarja v Republiškem komiteju za energetiko.

Predlog zakona so obravnavali: Odbor za finance, Komisija za mednarodne odnose in Zakonodajno-pravna komisija. Poročila smo prejeli. Prejeli smo, sedaj na mizo, tudi pismeno poročilo Izvršnega sveta. Ugotavljam, da se Izvršni svet strinja s predlogom zakona in predlaga Skupščini, da sprejme odlok o soglasju.

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Ne želi nihče razpravljati? (Nihče.) Zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog odloka o soglasju k predlogu zakona o ratifikaciji sporazuma med vlado Socialistične federativne republike Jugoslavije in vlado republike Iraka o dobavah nafte in o posojilu za leto 1976. Kdor je za, naj prosim glasuje! (95 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Prehajamo na 13. točko dnevnega reda, to je na volitve in imenovanja.

Predlog odloka o izvolitvi sodnikov Okrožnega sodišča v Ljubljani je predložila v obravnavo Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve.

Za svojega predstavnika je Komisija določila tovarišico Marjeto Šentjunc, članico Komisije. Izvršni svet je dal k predlogu pozitivno mnenje. Želi kdo razpravljati o odloku? (Nihče.)

Zaključujem razpravo in dajem predlog odloka o izvolitvi sodnikov Okrožnega sodišča v Ljubljani na glasovanje. Kdor je za, naj prosim glasuje! (95 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor sprejel predlog odloka o izvolitvi sodnikov Okrožnega sodišča v Ljubljani. S tem sta v Zboru združenega dela izvoljena za sodnika Okrožnega sodišča v Ljubljani Darinka Kalan in Jernej Potočar.

Prehajamo na 14. točko dnevnega reda, to je na vprašanja delegatov.

Na delegatsko vprašanje skupine delegatov za gospodarsko področje 6. okolišča — Nova Gorica bo odgovoril tovariš Vlado Tance, namestnik republiškega sekretarja za pravosodje, organizacijo uprave in proračun!

V l a d o T a n c e : Savo Vuk in Miroslav Nakrst, vodji delegacij za Zbor združenega dela s področja gospodarstva in za Zbor občin iz občin Ajdovščina in Nova Gorica sta postavila naslednje delegatsko vprašanje:

»Kaj bo ukrenil Republiški sekretariat za pravosodje, organizacijo uprave in proračun v zvezi s problematiko cenilcev, ki je bila po republiškem javnem pravobranilcu poslana temu organu in Skupščini v zvezi s cenitvami nepremičnin, predvsem kadar gre za prodajo ali nakup po družbeni pravni osebi.

Opaža se, da so cenitve neobjektivne in pristranske. Zakaj niso pod isto kazensko odgovornostjo cenilci nasproti izvedencem.«

Odgovor: Postopek postavljanja sodnega cenilca je bil doslej različen od postopka za postavitev sodnega izvedenca. Stalne sodne cenilce je postavljajal predsednik okrožnega sodišča, za posamezne primere pa tudi razpravljajoči sodnik, medtem ko je sodne izvedence postavljajal predsednik okrožnega sodišča. Zakon o rednih sodiščih, ki bo sprejet 20. aprila letos, je izenačil postopek postavljanja sodnih cenilcev in postopek postavljanja izvedencev. V skladu s pooblastilom zakona o rednih sodiščih bo republiški sekretar za pravosodje, organizacijo uprave in proračun predpisal strokovne in druge pogoje, ki jih morajo izpolnjevati stalni sodni cenilci, ter njihove pravice in dolžnosti enako kot za sodne izvedence. S tem bodo sodni cenilci glede strokovne usposobljenosti ter pravic in dolžnosti med seboj izenačeni, kar bo vsekakor vplivalo tudi na ceno posameznih cenilcev oziroma zmanjševanje razlik pri cenoitvah.

Osnova za delo sodnih cenilcev je metodologija za ugotavljanje vrednosti nepremičnin, ki pa je sedaj predpisana samo za nekatere vrste nepremičnin, za stanovanje in stanovanjske hiše v družbeni lastnini ter stavbna zemljišča, na katerih stojijo stavbe. Ob usklajevanju republiških zakonov, ki urejajo promet nepremičnin, z zakonom o združenem delu bo Izvršni svet proučil potrebo po enotni ureditvi ugotavljanja vrednosti vseh vrst nepremičnin. Zaradi izboljšanja dela sodnih cenilcev si bo Republiški sekretariat za pravosodje, organizacijo uprave in proračun prizadeval za večjo organizacijsko povezovanje sodnih cenilcev in sodnih izvedencev ter organiziral posvetovanje v zvezi z uporabo meril za ocenjevanje vrednosti nepremičnin.

Že po 283. členu sedanjega kazenskega zakona je možnost sodnega cenilca kazensko preganjati zaradi krive cenoitve, kajti sodni cenilec se šteje za sodnega izvedenca posebne vrste. Glede na različne postopek postavljanja sodnih cenilcev in sodnih izvedencev pa je prihajalo v praksi do dileme, ali je sodni cenilec enako odgovoren kot sodni izvedenec. Ta dvom bo s sprejetjem novega kazenskega zakona SR Slovenije odpravljen. Predlog navedenega zakona v členu 207 izrecno predvideva kaznovanje cenilca, ki po krivem izpove ali da krivo pismeno mnenje.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Je delegat zadovoljen z odgovorom? (Da.) Hvala! Na delegatska vprašanja, ki so bila danes postavljena, bo odgovorjeno na naslednji seji. Ali želi kdo postaviti delegatsko vprašanje? Prosim! Besedo ima tovariš Karel Franko, delegat kmetijskega področja, Murska Sobota!

Karel Franko: Delegatsko vprašanje za Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije:

1. Sklepi in stališča tretje seje zbora podpisnikov družbenega dogovora o izvajanju štipendijske politike v SR Sloveniji z dne 21. februarja 1977 so bili naši občini posredovani 28. marca 1977. V točki 1, b sklepov in stališč je sprejeta obveznost, da morajo biti izhodišča in kriteriji za štipendiranje izdelani najkasneje do konca aprila 1977. Do sedaj še nismo dobili nobenih osnov, čeprav smo tik pred razpisi štipendij.

Vprašanje: Ali so kriteriji izdelani, in če niso, kdaj bodo in kdo je bil zadolžen za izdelavo kriterijev, ki bi morali biti sprejeti v Socialistični republiki Sloveniji po razpravi in pripombah skupnih komisij v občinah?

2. Dne 31. marca 1977 je izvršni odbor skupne komisije podpisnic samoupravnega sporazuma o štipendiranju občin Murska Sobota zaprosil izvršni odbor skupne komisije Socialistične republike Slovenije za soglasje za najetje kredita za neporavnane obveznosti za leto 1976.

Vprašanje: Ali bomo in kdaj bomo dobili odgovor, če že ne soglasje?

3. Pred nedavnim je bilo napisano, da so na zvezni ravni predlagali dogovor o sovlaganjih republik in avtonomnih pokrajin v Radio Jugoslavija in Spominske aleje. Ker gre nedvomno za velikanska finančna sredstva, se delovni ljudje sprašujejo, ali je v sedanjí fazi gospodarske situacije, ko s težavo zbiramo sredstva za potrebe proračunov družbenopolitične skupnosti, ko se gospodarstvo ubada z izgubami in drugimi težavami, nujno in družbeno upravičeno vlagati v objekte, ki bi jih brez velikih posledic lahko odložili za nekaj let.

Vprašanje: Kakšno je v zvezi s tem stališče Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in kakšno stališče zavzema do tega vprašanja slovenska delegacija v Zboru republik in pokrajin Socialistične federativne republike Jugoslavije?

Predsednik Štefan Nemeč: Ali lahko na kakšno vprašanje predstavnik Izvršnega sveta ali drug predstavnik že danes odgovori? Vidim, da je le tovarišica Zdenka Jurančič. Prosim, besedo ima Zdenka Jurančič, članica delegacije v Zboru republik in pokrajin!

Zdenka Jurančič: Skupščina SR Slovenije je na enem od prejšnjih zasedanj sprejela sklep o soglasju k financiranju programa izgradnje Radia Jugoslavija, in sicer na podlagi poprejšnje informacije Zvezne konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije o ustanovitvi te institucije. Vse delegacije, tudi naše, so imele pooblastilo za glasovanje za ta zakon. Pri tem pa je naša delegacija dobila naročilo, da poskusi uveljaviti pripombo, da je potrebno počakati s sprejetjem tega zakona do takrat, ko bo na nivoju Zvezne konference Socialistične zveze sprejet tudi tehnični del programa. Vendar smo pri tem ostali sami. Ni nam pritrčila nobena od delegacij, zato je naša delegacija ocenila za potrebno, da v tem primeru ne nasprotuje sprejetju. Tako je bil zakon uskladen in sprejet na seji Zbora republik in pokrajin dne 28. aprila.

Moram povedati, da je bil ta zakon o ustanovitvi Radia Jugoslavija dan v razpravo republiškim in pokrajinskim skupščinam že v novembru leta 1975. Tudi tedaj je bila samo Skupščina Socialistične republike Slovenije tista, ki ni dala soglasja. Na podlagi naših pripomb in stališč v Zboru republik in pokrajin in v Zveznem zboru ter v vseh delovnih telesih se je razčistilo vprašanje ustanoviteljstva tako, da je bilo to politično dogovorjeno in je ustanoviteljstvo prevzela Zvezna konferenca SZDL. S tem so odpadla bistvena vprašanja in dileme v zvezi s programom z usklajevanjem tega programa, glede programskih usmeritev, sodelovanja z republiškimi in pokrajinskimi centri RTV itd. Tako nam je preostal samo še ta akt v zvezi s financiranjem.

Predsednik Štefan Nemeč: Ali ste zadovoljni z odgovorom? (Da.) Na ostala vprašanja bo odgovorjeno na naslednji seji.

Ima še kdo kakšno delegatsko vprašanje? (Ne.)

Obveščen sem, da je komisija zaključila s svojim delom. Ali lahko poda poročilo? Prosim, besedo ima tovarišica Vida Kirn, članica te komisije!

Vida Kirn: Tovariši in tovarišice delegati! Podajam naslednje poročilo:

Skupina delegatov Zbora združenega dela in Zbora občin se je po končani razpravi o samoupravnih sporazumih o temeljnih planov družbenih dejavnosti sestala in proučila pripombe, predloge in mnenja, izražena v razpravi na zborih ter pismene pripombe in stališča temeljnih organizacij in občinskih skupščin. Na podlagi tega predlaga zboroma, da sprejmeta naslednje spremembe in dopolnitve predloga stališč, priporočil in sklepov z dne 4. 5. 1977:

K stališčem:

— v 2. točki naj se v prvi vrsti besedo »sporazumi« toda besedilo: »kljub določenim pomanjkljivostim, izboljšani«

— v 2. točki naj se zadnji stavek spremeni tako, da se glasi: »pri tem pa Skupščina sodi, da je potrebno usklajevati možnosti za zagotavljanje pravic delovnim ljudem in občanom v skladu z ustavo in zakoni«

— v 4. točki stališč naj se zadnji stavek spremeni tako, da se glasi: »delavcem, delovnim ljudem in občanom, ki bodo o njih razpravljali, pa bi kazalo te normative predstaviti bolj poljudno.«

K priporočilom:

— v 6. točki naj se v drugi alineji v četrti vrsti za besedo »stopnji« vstavi besedilo: »in nekatere pripombe, zlasti manj razvitih območij«, in v šesti vrsti za besedo »uresničiti« besedilo: »pač pa bodo morali pristojni dejavniki že letos opredeliti in definirati enotno prispevno stopnjo, ki bo veljala od leta 1978 dalje, pri tem pa spremljati gibanja na tem področju v letu 1977 in po potrebi ukrepati.«

— v četrti alineji naj se v četrti vrsti besedi »s stališči« zamenjata z besedama »z opredelitvijo«

— v 5. alineji naj se v prvi vrsti črta besedilo: »Skupščina podpira načelo, da gre za enovitost kulture« in zamenja vrstni red besed v besedilu: »je treba posebej«, tako da se začetni stavek glasi: »na področju kulture je treba posebej poudariti« in na koncu alineje doda besedilo: »v procesu kontinuiranega planiranja je treba krepiti materialno osnovo kulture v občinah.«

— 6. alineja naj se črta in nadomesti z novim besedilom, ki se glasi: »Na področju raziskovalne dejavnosti se predloženi sporazum z vidika urejanja celotnega področja razlikuje od drugih sporazumov, saj vsebuje poleg sporazuma o temeljnih plana kot sporazuma o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih pri izvajanju skupnega programa raziskovalne dejavnosti tudi splošni del, ki naj spodbudi raziskovalno dejavnost na vseh ravneh in torej ni zavezujoč ter bi zato bolj sodil v srednjeročni plan Raziskovalne skupnosti. Kljub temu bi bilo potrebno tako usmeritev podpreti zaradi pomena raziskovalne dejavnosti za nadaljnji družbenoekonomski razvoj, ob tem pa v nadaljnjih postopkih planiranja do konca leta 1977 konkretizirati skupni raziskovalni program, ki je v predloženem sporazumu preveč splošen in zato tudi največja slabost tega sporazuma.«

K sklepom:

— drugi odstavek točke 2 naj postane nova točka 3 in naj se začetni stavek glasi: »Izvršni svet naj pospeši pripravo zakonov, ki bodo urejali družbeno-ekonomske odnose...«

Skupina se ni mogla opredeliti do številnih konkretnih pripomb, ki po svoji naravi sodijo v obravnavo predlogov samoupravnih sporazumov v temeljnih organizacijah in krajenih skupnostih ter v občinah.

Opredeljevanje do teh pripomb bi po mnenju skupine tudi presešlo okvir razprave o predloženih sporazumih. Pač pa skupina predlaga, da te konkretne pripombe obravnavajo pristojne interesne skupnosti. Hvala.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Želi kdo razpravljati o tem poročilu? Obvešččen sem, da se ti popravki oziroma dopolnitve in amandmaji razmnožujejo. Zato sprašujem delegate, ali naj se to razmnoži in razdeli ali lahko obravnavamo brez pismene predloge? Prosim, kdo želi besedo? Besedo ima dr. Ocepek!

Dr. Drago Ocepek: Kljub temu, da je običajno tako spraševanje precej brezuspešno, bi vseeno rad vprašal komisijo, kako to, da kljub temu, da so nekateri samoupravni sporazumi v očitnem nasprotju z v tej skupščini sprejetimi dokumenti, ni bil sprejet konkreten predlog o dopolnitvi stališč.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala! Kdo še želi razpravljati? Lahko predstavnik komisije odgovori na vprašanje?

Vida Kirn: V komisiji so sodelovali oziroma so bili prisotni tudi predstavniki posameznih republiških interesnih skupnosti. Zato predlagam, da naj bi predstavniki teh skupnosti odgovorili na postavljeno vprašanje.

Predsednik Štefan Nemeč: Kdo želi besedo? Besedo ima Zdenka Jurančič!

Zdenka Jurančič: Kot članica skupine delegatov, ki je razpravljala o tem gradivu, postavljam v svojem imenu in v imenu prisotnih delegatov iz Kranja vprašanje, čemu služi naša trdovratnost pri vztrajanju pri enem od dogovorjenih in s skupščinskimi aktom sprejetih rokov, pri edinem, ki naj drži do konca, to se pravi pri roku, da do konca maja izvedemo v temeljnih organizacijah združenega dela to tako izredno pomembno razpravo. Vse roke smo presegli, veliki naporji so bili vloženi, doseženi tudi uspehi, vendar je zelo enotna ugotovitev, tako predlagateljev oziroma predstavnikov Izvršnega sveta in odborov kakor tudi delegatov, ki so dajali pismene in ustne pripombe, da je potrebno vložiti še določen napor za razčiščevanje stvari. Ne smemo se zadovoljiti samo s priporočili, da je treba razprave v temeljnih organizacijah združenega dela izvesti do konca meseca maja. Ali bomo šli ponovno pred naše delovne ljudi z ne do konca razčiščenimi pojmi? Zakaj to? Dokler je bil rok tisti, ki nas je zavezoval, da bomo 1. julija začeli z novim sistemom, je bilo to nekaj logičnega. Rok se sedaj prestavlja. V tem dokumentu je zapisano, da bi bili vsakršni premiki glede virov sredstev za drugo polletje preuranjeni, zato je treba do konca leta obdržati sedanje vire za oblikovanje sredstev za družbene dejavnosti. Novi sistem pa mora pričeti delovati s 1. januarjem 1978.

Zakaj ne bi združeno delo, zakaj ne bi delavci v temeljnih organizacijah imeli takrat, ko določajo v celotni bilanci, za katero je Izvršni svet zadolžen, da jo pripravi do 10. junija, zakaj ne bi takrat tisti razlagalci, ki gredo v delovne organizacije, imeli nek političen aktiv, kjer bi se usposobili za razlago teh vprašanj.

Naš delegat iz Kranja je dal dva predloga, ki nista bila sprejeta. Namreč, da naj se razmisli o roku, do kdaj naj se izvedejo te razprave, in drugi, da

samoupravne interesne skupnosti pripravijo povzetek k predlogu z vsebinskimi opredelitvami in stopnjami ter višinami obveznosti pri uresničevanju enotnih, skupnih in dopolnilnih programov. Torej, ta dva konkretna predloga sta bila dana v ustni razpravi. Dali smo ju tudi pismeno. Ni mi pa razumljivo, zakaj ta naloga samoupravnim interesnim skupnostim ostaja brez roka, v temeljnih organizacijah združenega dela pa morajo delavci izvesti razprave in odločanje do konca maja. Na to vprašanje bi želela odgovor.

Predsednik Štefan Nemeč: Tovariš Šanca ima besedo!

Vlado Šanca: Rad bi povedal še nekaj besed v imenu skupine. Skupina je poskušala iz celotne razprave, ki so jo delegati imeli danes na zboru, izluščiti tista vprašanja in tiste predloge, s katerimi je potrebno dopolniti predložena stališča, priporočila in sklepe Skupščine.

Nekateri delegati s tem seveda niso zadovoljni, vendar je še vedno možnost, da ob razpravi o teh vprašanjih, ki niso povsem rešena z interesnimi skupnostmi, vključijo v programe svoje pripombe, kajti ni jih težko vključiti.

Druško je vprašanje bilance sredstev, ki naj bi bila izhodišče za pregled nad vsemi obremenitvami. Dejansko je danes težko govoriti o bilanci, ker samo na podlagi republiških programov ni mogoče dajati kompleksne bilance vseh obveznosti.

Glede roka, ki ga predlagatelj odklanja, pa moram reči, da ga je naša skupina podrobno proučila. Naše stališče je bilo, da kolikor v republiškem uradnem listu ne bodo do 10. junija objavljeni sporazumi, ne more veljati novi sistem, ampak še vedno stari.

To se pravi, če stopnja ne bo do 10. junija znana, ta sistem propade. Naša skupina meni, da naš sistem ni tako problematičen ali tako pomanjkljiv, da ga ne bi mogli obravnavati na zborih združenega dela, da ga ne bi mogli delavcem razlagati, zato predlagamo, da se dejansko zavzamemo za izpolnitev dogovorjenih rokov. To smo zmožni tudi izvesti, kajti verjetno je ta sistem boljši od administrativnega sistema, ki bi ga morali podaljšati, če ne sprejmemo novega. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala! Želi še kdo razpravljati? Če nihče, se sam prijavljam k razpravi. Zbor združenega dela in Zbor občin sta se vključila v razpravo o samoupravnih sporazumih. Mi samoupravnih sporazumov ne sprejemamo, sprejemamo pa predložena stališča, o katerih smo danes govorili. Dejansko je problematika taka, kot je. Mislim, da ne moremo prevzemati nekaterih stvari, ki jih morajo opraviti samoupravne interesne skupnosti. Mislim, da je prav, in to je tudi v enem od teh naših stališč zapisano, da morajo dobiti delavci celoten pregled. Seveda ga tukaj še ne moremo imeti, ker nimamo še vseh števil iz občin. Mi se opredeljujemo bolj glede teh skupnih nalog in vzajemnosti. Tudi pri teh pa so nekatera nasprotja. V stališčih se o tem ne opredeljujemo dokončno, ampak morajo interesne skupnosti te probleme pravzaprav še razčistiti.

Ne zavzemam se za to, da moramo stališča sprejeti, mislim pa, da nam omogočajo akcijo za naprej. Ali bo rok izpolnjen ali ne? Najbrž bi bilo prav, da bi bil, seveda ob pogojih, da so te stvari tako pripravljene, kot je potrebno, kajti če ne bodo izračuni pripravljene, se delavci ne bodo mogli odločati. Mislim, da mora biti predvsem to pred nami. Razčistiti pa je potrebno tudi stvari, ki

jih je postavil dr. Ocepek. Seveda pa je to stvar interesnih skupnosti. Mi se opredeljujemo o splošnih vprašanjih, ki naj pomagajo, da bo razprava lahko nemoteno tekla in da bodo lahko delavci o vprašanjih razpravljali in o njih odločali. Hvala.

Želi še kdo besedo? Medtem smo dobili na klopi tudi popravke dokumenta v pisni obliki. Če se strinjate, dajem stališča, vključno s predlaganimi popravki, na glasovanje. Kdor je za, naj prosim glasuje! (59 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (11 delegatov.) Se je kdo vzdržal? (20 delegatov.)

Ugotavljam, da stališča v našem zboru niso sprejeta.

S tem smo izčrpali dnevni red in zaključujem sejo.

(Seja je bila končana ob 16.40.)

47. seja

(26. maja 1977)

Predsedoval: Štefan Nemeč,
predsednik Zbora združenega dela

Začetek seje ob 9.05.

Predsednik Štefan Nemeč: Tovarišice in tovariši! Pričenjam 47. sejo Zbora združenega dela, ki sem jo sklical na podlagi 365. člena ustave SR Slovenije in prvega odstavka 97. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije.

Predlagam, da v Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja izvolimo naslednje delegate: za predsednika Emo Vojvoda, za člane Franca Kastelica in Janeza Kovačiča. Ali so predlagani delegati navzoči? (So navzoči.) Želi kdo o tem predlogu razpravljati?

Ker ne želi nihče razpravljati, lahko preidemo na glasovanje. Kdor je za predlog, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da so bili v Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja za 47. sejo zbora izvoljeni: za predsednika Ema Vojvoda, za člana Franc Kastelic in Janez Kovačič.

Prosim Komisijo, da pregleda pooblastila delegatov oziroma poročilo, ki ga je pripravila strokovna služba, ter nato o njem seznanil zbor.

Na današnjo sejo zbora so bili povabljeni predstavniki Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, Republiške konference SZDL Slovenije, Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije, Gospodarske zbornice Slovenije, Izobraževalne skupnosti Slovenije, Kulturne skupnosti Slovenije, Zdravstvene skupnosti Slovenije, Skupnosti socialnega varstva Slovenije, Vrhovnega sodišča SR Slovenije, Republiškega senata za prekrške, Republiškega odbora Rdečega križa Slovenije, Skupnosti za varstvo okolja Slovenije in Zakonodajno-pravne komisije Skupščine SR Slovenije.

Na sejo zbora so bili povabljeni tudi predstavniki odborov Zbora združenega dela, člani delegacije Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ in delegati iz SR Slovenije v Zveznem zboru Skupščine SFRJ.

Vse lepo pozdravljam in vabim k sodelovanju. Kolikor imajo delegati že v pisni obliki pripravljena delegatska vprašanja, prosim, da jih oddajo sekretarju zbora ali meni, da bi jih že sedaj posredovali Izvršnemu svetu. Tako bi Izvršnemu svetu omogočili, da bi lahko še danes nanje odgovoril.

Prav tako vprašujem, ali želi kdo razpravljati v madžarskem ali italijanskem jeziku! Delegati imajo v smislu ustave SR Slovenije in poslovnika Skupščine SR Slovenije pravico govoriti v jeziku svojega naroda. (Ne.)

Z dopisi z dne 6. 5., 13. 5., 18. 5. 1977 sem razširil dnevni red današnje seje z naslednjimi točkami dnevnega reda: z osnutkom zakona o dopolnitvi zakona o sredstvih rezerv, s predlogom odloka o soglasju k sporazumu med vlado Socialistične federativne republike Jugoslavije in vlado Švedske o obojestranskem zavarovanju investicij pred nekomercialnimi riziki, z dogovorom o temeljnih družbenega plana Jugoslavije za razvoj tujskega turizma v obdobju 1976—1980, s predlogom zakona o spremembah zakona o začasnem financiranju samoupravnih interesnih skupnosti na področju družbenih dejavnosti v prvem polletju 1977, s predlogom zakona o spremembi zakona o osnovah ter načinu obračunavanja in plačevanja prispevkov za financiranje samoupravnih interesnih skupnosti na področju družbenih dejavnosti v letih 1975, 1976 in 1977, s predlogom odloka o začetku ugotavljanja katastrskega dohodka, z osnutkom zakona o dodelitvi pomoči Socialistični republiki Romuniji iz sredstev stalne proračunske rezerve federacije, s finančnim načrtom Narodne banke Jugoslavije za leto 1977 in z osnutkom zakona o zagotovitvi sredstev za financiranje graditve spomenika zmage.

Z dopisom z dne 18. 5. 1977 sem umaknil z dnevnega reda predlog za izdajo zakona o nagradah v SR Sloveniji s tezami za osnutek zakona.

Prosim poročevalca Komisije, da poda poročilo!

J a n e z K o v a č i č : Poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitna vprašanja Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije za 47. sejo, dne 26. 5. 1977.

Zbor združenega dela šteje 150 delegatov. Za današnjo sejo je predložilo delegatska pooblastila 141 delegatov, in sicer z gospodarskega področja 86 delegatov, s prosvetno-kulturnega področja 17 delegatov, s socialno-zdravstvenega področja 11 delegatov, iz kmetijske dejavnosti 16 delegatov, iz obrtne in podobnih dejavnosti 5 delegatov, iz delovnih skupnosti državnih organov, družbenopolitičnih organizacij in društev ter drugih delovnih skupnosti 5 delegatov, iz delegacije aktivnih vojaških oseb in civilnih oseb v službi v oboroženih silah SFRJ 1 delegat.

Na današnji seji niso prisotni delegati iz naslednjih področij oziroma okolišev: z gospodarskega področja za 3., 7., 8. in 32 okoliša po 1 delegat, skupno 4 delegati; s prosvetno-kulturnega področja za 3. okoliš 1 delegat; s socialno-zdravstvenega področja za 4. okoliš 2 delegata; iz kmetijske dejavnosti za 3. in 6. okoliš po 1 delegat. Skupno ni prisotnih na seji zbora 9 delegatov.

Komisija je pregledala vsa predložena pooblastila in ugotovila, da so vsa pooblastila v skladu z zakonom in ustavo SR Slovenije in zato predlaga, da Zbor združenega dela vsa predložena pooblastila verificira.

Predsednik Š t e f a n N e m e c : Hvala lepa! Želi kdo o poročilu razpravljati? (Ne.) O poročilu bomo glasovali javno in v celoti, ker ni nobeno pooblastilo sporno.

Kdor je za poročilo, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.)
Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno potrdil poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetnega vprašanja ter s tem verificiral pooblastila delegatov za 47. sejo Zbora združenega dela.

Ugotavljam, da zbor lahko veljavno odloča, ker je na seji navzoča večina delegatov.

V smislu 24. člena poslovnika Zbora združenega dela predlagam naslednji dnevni red:

1. določitev dnevnega reda 47. seje Zbora združenega dela,
2. odobritev zapisnikov 45. in 46. seje Zbora združenega dela,
3. osnutek resolucije o temeljih zakonodajne politike republike,
4. predlog kazenskega zakona,
5. predlog zakona o prekrških,
6. predlog zakona o pomilostitvi,
7. predlog stališč, sklepov in priporočil za reševanje problematike varstva dobrin splošnega pomena in vrednot človekovega okolja v SR Sloveniji,
8. predlog za izdajo zakona o založništvu, s tezami za osnutek zakona,
9. predlog zakona o zaključnem računu o izvršitvi proračuna Socialistične republike Slovenije (republiškega proračuna) za leto 1976,
10. predlog za izdajo zakona o Rdečem križu Slovenije, s tezami za osnutek zakona,
11. osnutek zakona o varstvu živali pred kužnimi boleznimi,
12. predlog za izdajo zakona o eksplozivnih snoveh, vnetljivih tekočinah in plinih ter o drugih nevarnih snoveh, z osnutkom zakona,
13. osnutek zakona o dopolnitvi zakona o sredstvih rezerv,
14. predlog zakona o spremembah zakona o začasnem financiranju samoupravnih interesnih skupnosti na področju družbenih dejavnosti v prvem polletju 1977,
15. predlog zakona o spremembi zakona o osnovah ter načinu obračunavanja in plačevanja prispevkov za financiranje samoupravnih interesnih skupnosti na področju družbenih dejavnosti v letih 1975, 1976 in 1977,
16. predlog odloka o soglasju k sporazumu med vlado Socialistične federativne republike Jugoslavije in vlado Švedske o obojestranskem zavarovanju investicij pred nekomercialnimi riziki,
17. predlog odloka o začetku ugotavljanja katastrskega dohodka,
18. osnutek zakona o zagotovitvi sredstev za financiranje graditve spomenika zmage,
19. finančni načrt Narodne banke Jugoslavije za leto 1977,
20. dogovor o temeljih družbenega plana Jugoslavije za razvoj magistralnih cest v obdobju od 1976 do 1980;
21. dogovor o temeljih družbenega plana Jugoslavije za razvoj morskega ladjarstva in luk v obdobju od leta 1976 do leta 1980,
22. dogovor o temeljih družbenega plana Jugoslavije za razvoj rečnega ladjarstva in pristaniškega gospodarstva v obdobju od leta 1976 do leta 1980,
23. dogovor o temeljih družbenega plana Jugoslavije za razvoj zračnega prometa v obdobju od leta 1976 do leta 1980,
24. dogovor o temeljih družbenega plana Jugoslavije za razvoj tujskega turizma v obdobju 1976—1980,

25. osnutek zakona o dodelitvi pomoči Socialistični republiki Romuniji iz sredstev stalne proračunske rezerve federacije,

26. predlog za sprožitev pobude za sklenitev dogovora o enotnih temeljih za delo v zvezi z vlogami in predlogi,

27. predlog zakona o ratifikaciji sporazuma med vlado Socialistične federativne republike Jugoslavije in vlado Republike Iraka o dobavah nafte in o posojilu za leto 1977,

28. predlog zakona o ratifikaciji sporazuma o garanciji med Socialistično federativno republiko Jugoslavijo in Mednarodno banko za obnovo in razvoj (YU-1360),

29. dogovor o skupni politiki reševanja materialnega položaja in razvoja informativno-političnih sredstev za obveščanje,

30. osnutek zakona o določitvi skupnega zneska obveznosti federacije za financiranje pete dopolnitve sredstev Mednarodnega združenja za razvoj,

31. volitve in imenovanja,

32. vprašanja delegatov.

Ima kdo kakšno pripombo k predlaganemu dnevnemu redu? (Ne.) Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor predlagani dnevni red soglasno sprejel.

Prehajam na 2. točko dnevnega reda, to je na odobritev zapisnikov 45. in 46. seje Zbora združenega dela.

Zapisnike smo prejeli. Ima kdo kakšno pripombo ali dopolnitev zapisnikov? (Ni pripomb.)

Ker ni pripomb, ugotavljam, da sta zapisnika 45. in 46. seje Zbora združenega dela odobrena.

Prehajam na 3. točko dnevnega reda, to je na osnutek resolucije o temeljih zakonodajne politike republike, ki ga je predložila v obravnavo Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije.

Za svojega predstavnika je Komisija določila Staneta Boštjančiča, podpredsednika Zakonodajno-pravne komisije.

Izvršni svet je določil za svoja predstavnika Evo Naglič, članico Izvršnega sveta in republiško sekretarko za pravosodje, organizacijo uprave in proračun ter Milana Baškoviča, sekretarja Sekretariata Izvršnega sveta za zakonodajo.

Osnutek resolucije so obravnavali: Odbor za družbeno-politični sistem, ki je dal poročilo, Odbor za stanovanjsko-komunalna vprašanja in varstvo okolja našega zbora in Odbor za urbanizem, stanovanjsko-komunalna vprašanja in varstvo okolja Zbora občin, ki sta dala skupno poročilo. Poročila smo prejeli. Prejeli smo tudi mnenje Izvršnega sveta. Kdo želi razpravljati? Prosim, besedo ima Stane Boštjančič, podpredsednik Zakonodajno-pravne komisije!

Stane Boštjančič: Tovarišice in tovariši delegati! Osnutek resolucije o temeljih zakonodajne politike republike vam je predložen v prvi fazi. Prosim, če posredujete svoje pripombe, mnenja in stališča, da bi bilo mogoče čimbolj popolno opredeliti posamezna načela resolucije in uspešno opraviti delo pri njenem dokončnem oblikovanju, tako, da bi lahko ta zbor na naslednji seji sprejel predlog te resolucije.

Delo pri usklajevanju republiške zakonodaje, kot ste lahko sami opazili, v tem mandatnem skupščinskem obdobju od sprejema nove ustave oziroma od prvega sklica nove delegatske skupščine pa do sedaj, je bilo dokaj obsežno. Uspelo nam je uskladiti številna sistemska zakonska področja. Podrobneje so ti zakoni navedeni v prilogi k osnutku te resolucije. Prav zaradi takega obsežnega dela je seveda zakonodaja na nekaterih področjih in tudi v nekaterih zakonih še zmeraj dokaj zapletena oziroma nedorečena. Preveč je v zakonih še nejasnosti in tudi nekaterih sistemskih nedorečenosti.

Kljub prizadevanju vseh dejavnikov, ki sodelujejo v zakonodajnem postopku, zlasti pa Sekretariata Izvršnega sveta za zakonodajo, Republiškega sveta za vprašanja družbene ureditve in Zakonodajno-pravne komisije te skupščine, ki so si ves čas prizadevali za celovito izvajanje nalog, ki izhajajo iz sedanje resolucije, ni bilo mogoče na zakonodajnem področju v vseh primerih odpraviti teh pomanjkljivosti. Prav zaradi tega je Predsedstvo Skupščine SR Slovenije pred letom dni ustanovilo posebno delovno skupino z nalogo, da pripravi novo resolucijo o temeljih zakonodajne politike, s tem da na podlagi načel, ki jih vsebuje resolucija o temeljih zakonodajne politike republike iz leta 1969 in ki so trajne narave, besedilo nove resolucije dopolni z načeli, ki so se izkazala kot nujna za oblikovanje zakonodaje v delegatski skupščini, zlasti v smeri, da je treba zakone čimbolj omejiti na njihovo temeljno funkcijo, to je, da urejajo pravice in dolžnosti delovnih ljudi, temeljna vprašanja družbenih odnosov ter materialno-pravna razmerja, ki so splošnega pomena za delovne ljudi in občane v republiki. Vse drugo, kar je tehnično-izvedbenega značaja, pa naj bi urejali Izvršni svet in republiški upravni organi.

To je bilo že večkrat poudarjeno tudi v posameznih analizah delegatskega sistema, ki smo jih obravnavali v republiški skupščini, v katerih smo ugotavljali, da se obseg dejavnosti Izvršnega sveta in republiških upravnih organov pri izvajanju zakonov sicer povečuje, da pa so zakoni še vedno preveč obsežni in preveč podrobni, da preveč urejajo posamezne primere, da so premalo načelni in da premalo izražajo politiko, ki naj se v njih opredeli.

Izvajanje zakonodaje z upoštevanjem teh načel je bistvenega pomena tudi za izvajanje delegatskega sistema. Vsi se namreč zavedamo, da delovni ljudje, zlasti pa delegati in delegacije, lahko odločajo o vprašanjih v zvezi z delitvijo dohodka in o vseh drugih bistvenih vprašanjih, ki jih urejajo zakoni le, če so ta vprašanja v zakonih zelo jasno, kratko in preprosto formulirana, če je v zakonih zelo jasno, kratko in nazorno povedano, kaj je treba spremeniti, kakšna je bila dosedanja ureditev, na podlagi katerih načel se spreminja oziroma kakšna naj bo nova ureditev. Vse to je tudi temeljni pogoj za izvajanje delegatskega sistema oziroma za uspešno delo na zakonodajnem področju.

Seveda pa mora biti delo na zakonodajnem področju usklajeno z ustavo Socialistične republike Slovenije urejenimi pristojnostmi republike na tem področju tako, da se z zakoni urejajo le tista razmerja, ki so skupnega pomena za delovne ljudi in občane na posameznih področjih, ob upoštevanju ustavne omejitve pri sprejemanju temeljnih načel na tistih z ustavo opredeljenih področjih, ki jih delovni ljudje in občani samostojno urejajo v občini, v krajevni skupnosti, v samoupravnih interesnih skupnostih in v organizacijah združenega dela.

V zvezi s tem so v osnutku te resolucije navedeni nekateri podatki o dosedanjem zakonodajnem delu po sprejemu nove ustave, cilji, ki naj jih doseže zakonodaja, in načela, ki se jih moramo držati pri zakonodajnem delu.

Iz priloženih gradiv izhaja, da gredo trendi na tem področju v nakazano smer, da se delo na tem področju počasi premika v zaželjeni smeri, da zakoni niso več tako obsežni, da so bolj dorečeni, da je do določene stopnje zakonodajno delo bolj pregledno in da republiški upravni organi in Izvršni svet sprejemajo več izvršilnih predpisov. To je tudi dokaz, da se republiški upravni organi čedalje bolj zavedajo svoje lastne odgovornosti, da na podlagi načel in politike, ki jo določa republiška skupščina, izdajo podzakonske akte v okviru svoje pristojnosti.

Načela, ki jih vsebuje osnutek te resolucije, sta poskušali opredeliti najprej omenjena delovna skupina in nato Zakonodajno-pravna komisija, ki predlaga vsem zborom Skupščine SR Slovenije, da jih sprejmejo.

Vsi vemo, da smo, in to je tudi napisano v obrazložitvi osnutka te resolucije, sprejeli številne zakone in da smo opravili res zelo pomembno delo. Res pa je tudi, da smo bili pri upoštevanju načel, ki jih vsebuje sedanja resolucija, včasih nekoliko nedosledni, zaradi tega, ker smo šli skozi intenzivno obdobje usklajevanja republiške zakonodaje z ustavo. V naslednjem obdobju, ki ga začinjamo z iztekom tega polletja, upamo, da ne bo več tako intenzivnega zakonodajnega dela. Glavni del tega posla je opravljen, čeprav nas še čaka usklajevanje republiških zakonov z zakonom o združenem delu.

Prav zaradi tega bo, kar ugotavlja tudi Izvršni svet v svojih stališčih k osnutku te resolucije, prihodnje zakonodajno delo terjalo sodelovanje različnih družbenih dejavnikov pri oblikovanju zakonskih rešitev, ki bodo usklajene z zakonom o združenem delu.

Kot predstavnik predlagatelja osnutka te resolucije soglašam s stališči Izvršnega sveta, naj bi zato resolucija zavezovala predlagatelje zakonov, da že v prvih fazah zakonodajnega postopka pritegnejo k sodelovanju vse družbenopolitične in strokovne dejavnike, ki lahko prispevajo k oblikovanju najboljših zakonskih rešitev, da bi bilo treba zaradi racionalizacije zakonodajnega dela in večje skladnosti zakonskih rešitev še bolj razviti sodelovanje med republikami in pokrajinama na zakonodajnem področju. Resolucija naj bi tudi bolj poudarila dosledno izvajanje ter celovitost spremljanja in analiziranja izvajanja zakonov, kar je lahko osnova za nadaljnje dograjevanje pravnega sistema v skladu s potrebami družbenoekonomskega razvoja naše družbe.

Zaradi navedenih razlogov naj bi vsi zbori Skupščine SR Slovenije v tem obdobju sprejeli novo resolucijo o temeljih zakonodajne politike republike, ki naj bi opredelila načela zakonodajnega dela, ki se jih bomo morali držati v naslednjem obdobju. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Kdo želi razpravljati? Besedo ima Eva Naglič, republiška sekretarka za pravosodje, organizacijo uprave in proračun!

Eva Naglič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Na klop ste dobili vprašanje skupine delegatov za Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije s področja organov družbenopolitičnih organizacij in društev 2. okoliša Cerknica, ki ga je v njenem imenu postavil delegat Pero Babič.

Predsednik Štefan Nemeč: Na klop to delegatsko vprašanje ni bilo razdeljeno. Tovariš Pero Babič je vprašanje postavil danes k tej točki dnevnega reda in želi, da bi bilo na to vprašanje danes tudi odgovorjeno.

Eva Naglič: Delegat Pero Babič postavlja naslednje vprašanje:

»Iz obrazložitve IV. poglavja osnutka resolucije o temeljih zakonodajne politike republike je razvidno, da je zakon o samoupravljanju delovnih ljudi v upravnih organih v SR Sloveniji edini zakon, ki je preostal za usklajevanje z ustavo po členu 22 ustavnega zakona. Sprejetje tega zakona je nujno zaradi uveljavljanja samoupravnih pravic delavcev v upravnih organih. Iz obrazložitve k osnutku resolucije ni dovolj razvidno, zakaj se sprejetje tega zakona odlaga že eno leto. Zato želimo pojasnilo, kakšni so razlogi za tako stanje. Menimo, da je nujno, da se ta zakon čimprej sprejme, vsekakor pa pred koncem tega leta. Prosimo za konkreten odgovor, kdaj se predvideva obravnava tega zakona v Skupščini SR Slovenije!«

Tovarišice in tovariši deležati! Ker ravno obravnavamo osnutek resolucije o temeljih zakonodajne politike, je najbrž prav, da že sedaj dam odgovor na postavljeno delegatsko vprašanje.

Osnutek zakona o samoupravnih pravicah delovnih ljudi v upravnih organih je bil predložen Skupščini SR Slovenije, ki ga je tudi sprejela že v letu 1975. Ko smo oblikovali v okviru Izvršnega sveta predlog tega zakona, so se začele intenzivne priprave v zveznih organih, kjer se pravkar zaključuje oblikovanje osnutka zveznega zakona o sistemu državne uprave. Ta zvezni zakon ne bo vseboval samo sistemskih vprašanj v zvezi z državno upravo, ampak bo opredeljeval vse upravne organe in tudi še posebej temeljne samoupravne pravice delovnih ljudi vseh upravnih organov v Jugoslaviji. Glede na to, da čakamo, da bo najprej sprejet zvezni zakon, moramo seveda počakati z že oblikovanimi republiški predlogi zakona, da bi ga prej uskladili z zveznim zakonom. Osnutek zveznega zakona o sistemu državne uprave bo predvidoma 21. junija 1977 obravnaval Zvezni svet za vprašanja družbene ureditve. Pričakujemo, da bo že pred poletnimi počitnicami osnutek tudi predložen Zvezni skupščini. Takoj po opravljenem usklajevanju z zveznimi zakoni bo Izvršni svet Skupščini SR Slovenije predložil ta zakon v sprejetje. Vsekakor pa bo to opravljeno do konca tega leta. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Želi še kdo razpravljati? Ali je delegat Pero Babič zadovoljen z odgovorom? (Da.) Ni več razpravljalcev? (Ne.) Lahko zaključim razpravo? Zaključujem razpravo in predlagam zboru, da sprejme naslednji sklep:

1. Osnutek resolucije o temeljih zakonodajne politike republike se sprejme.

2. Predlog resolucije pripravi Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije. Pri pripravi predloga resolucije naj upošteva predloge, dane v poročilih skupščinskih teles in drugih gradivih.

Ima kdo kakšno pripombo k predlaganem sklepu? (Ne.)

Dajem sklep na glasovanje. Kdor je za, naj prosim glasuje! (125 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani sklep.

Prehajamo na 4. točko dnevnega reda, to je na predlog kazenskega zakona Socialistične republike Slovenije, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

Za svoja predstavnika je Izvršni svet določil Evo Naglič, republiško sekretarko za pravosodje, organizacijo uprave in proračun in Alojza Domjana, republiškega podsekretarja v Republiškem sekretariatu za pravosodje, organi-

zacijo uprave in proračun. Družbenopolitični zbor pa je za svojega predstavnika določil Janka Česnika.

Predlog kazenskega zakona so obravnavali: Odbor za družbenopolitični sistem, ki je dal poročilo, Komisija za pravosodje, ki je dala poročilo, in Zakonodajno-pravna komisija, ki je prav tako dala poročilo. Poročila smo prejeli. Danes smo prejeli na klop tudi amandmaje Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in stališče Družbenopolitičnega zbora Skupščine SR Slovenije ter predlog Republiškega sekretariata za pravosodje, organizacijo uprave in proračun, da se v končni redakciji upoštevajo nekatere napake, do katerih je prišlo med prepisovanjem.

Delegat moram opozoriti, da imamo dva dopisa Izvršnega sveta, ki smo ju dobili danes na klop. Eden se nanaša na predlog kazenskega zakona in je brez glave v dopisu. Obsega 8 strani in vsebuje amandmaje oziroma pripombe pod I., II. in III. Drugi je dodatno pročilo na eni strani in ima glavo Izvršnega sveta ter se tudi nanaša na predlog kazenskega zakona SR Slovenije. V njem so navedeni dodatni amandmaji in obrazložitve. Prosim, da to upoštevate!

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Ali želijo predstavniki kaj dodati k obrazložitvam? Prosim! Besedo ima Eva Naglič, članica Izvršnega sveta in republiška sekretarka za pravosodje, organizacijo uprave in proračun!

E v a N a g l i č : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Predlog kazenskega zakona SR Slovenije, ki vam je predložen v obravnavo in sprejetje, je pripravljen na podlagi osnutka zakona, ki ga je Skupščina SR Slovenije sprejela 23. marca 1977. Pri pripravi zakonskega predloga so bile upoštevane mnoge pripombe, ki so bile dane v razpravah o osnutku zakona. O osnutku zakona so, poleg delegatov na sejah skupščinskih teles in na zborih Skupščine, razpravljali tudi v strokovnih krogih. Organizirana je bila široka razprava v vseh pravosodnih organih, svoje mnenje pa so posredovali tudi profesorji Pravne fakultete s področja kazenskega prava. Pripombe k predlogu kazenskega zakona pa so dali tudi mnogi drugi zainteresirani družbenopolitični in upravni organi, kar je upoštevano v predloženih amandmajih.

Pri pripravi kazenskega zakona je predlagatelj predvsem upošteval da mora kazenski zakon odraziti doseženo stopnjo razvoja družbenopolitičnih, samoupravnih in ekonomskih odnosov naše socialistične in samoupravno organizirane družbe. Namen naše kazenske zakonodaje je, da zavaruje samoupravljanje, celovitost, samostojnost in neodvisnost države, enakopravnost narodov in narodnosti, družbeno lastnino kot temelj socialističnega samoupravnega sistema, človeka kot svobodnega ustvarjalca, pred vsemi protisocialističnimi in protisamoupravnimi elementi, ne glede na to, od kod prihajajo.

Večina teh pridobitev in dobrin naše socialistične samoupravne družbe kazensko-pravno varuje federacija z zveznim kazenskim zakonom. Kazenski zakon SR Slovenije, ki ga predlagamo zborom, da ga sprejmejo, daje varstvo človekovi osebnosti, njegovim z ustavo in zakonom zajamčenim pravicam in svoboščinam, družbeni in privatni lastnini in ostalim dobrinam, določenim z ustavo. Kljub točno porazdeljeni pristojnosti med federacijo in republikami oziroma pokrajinami na področju kazenske zakonodaje kazenski zakon Socialistične republike Slovenije ne more biti neodvisen od zveznega kazenskega zakona. Kajti ravno porazdelitev pristojnosti zahteva medsebojno povezanost, uskladenost in soodvisnost.

Republiški kazenski zakon se namreč ne bo v nobenem primeru uporabljal samostojno, ampak se bo vedno, ko se bo storilcu sodilo za kaznivo dejanje, določeno v republiškem kazenskem zakonu, uporabljal tudi splošni del zveznega kazenskega zakona. Naš kazenski zakon bodo uporabljala tudi sodišča ostalih socialističnih republik in avtonomnih pokrajin, ko bodo sodila storilcu za kaznivo dejanje, ki ga je storil v območju Socialistične republike Slovenije.

Vpeljano je načelo, da se uporablja zakon območja, kjer je bilo kaznivo dejanje storjeno, in ne zakon območja, kjer se storilcu sodi. Vsa ta medsebojna povezanost je bila upoštevana pri pripravi zakonskega predloga in je pogojevala tudi določene rešitve.

Za temeljna načela sedaj veljavne kazenske zakonodaje je bilo ugotovljeno, da v zadostni meri zagotavljajo varstvo temeljnih vrednot naše socialistične samoupravne družbe, tako, da ta niso bistveno spremenjena. V kazenski zakon pa so vgrajene mnoge spremembe in dopolnitve, ki naj bi napravile kazensko zakonodajo primernejšo in obenem učinkovitejšo. Pripravljeni kazenski zakon tako ne pomeni samo uresničitve ustavnega načela porazdeljene pristojnosti na kazensko-pravnem področju med federacijo in republikami oziroma pokrajinama. V zakonskem predlogu so predvidena tudi nova kazniva dejanja, ki kot kazniva dejanja opredeljujejo tista ravnanja, ki so se pojavila po uveljavitvi sedaj veljavnega kazenskega zakonika in s katerimi se napadejo ali ogrožajo tiste v ustavi določene dobrine, ki jih je treba kazensko-pravno varovati.

Poleg tega zakonski predlog upošteva nova spoznanja kazensko-pravnih znanosti, ki so bila na tem področju dosežena v tem obdobju, kot tudi potrebe sodne prakse, ki so bile izražene pri uporabi sedanjega kazenskega zakonika in v razpravah o osnutku kazenskega zakona ter se v glavnem nanašajo na ustreznejše oblikovanje posameznih določb in na jasnejšo opredelitev posameznih inkriminiranih ravnanj, ki so se v praksi različno tolmačila oziroma so povzročala celo uveljavljanje različne sodne prakse.

Na podlagi tako široke obravnave o osnutku kazenskega zakona so bile v zakonski predlog vnesene določene spremembe in dopolnitve, v primerjavi s sprejetim osnutkom zakona. Vse spremembe in dopolnitve so pojasnjene v ob-razložitvi predloga zakona.

Posebej želi predlagatelj opozoriti na nekatere bistvene dopolnitve oziroma spremembe:

Iz temeljnih določb o izvrševanju kazenskih sankcij je izpuščena določba o stroških izvrševanja kazenskih sankcij, ki je bila predvidena v osnutku zakona in je določala, da tisti, proti kateremu se izvršuje kazenska sankcija, ne plača stroškov za njeno izvršitev. V zvezi s to določbo so bile v skupščinskih telesih široke razprave v tem, kdaj naj obsojenec le prispeva k stroškom izvršitve kazenske sankcije. Tako razčlenjena določba vsekakor ne bo več temeljna in zato ne sodi v kazenski zakon. Predlagatelj meni, da je primernejše, da se določbe o stroških izvrševanja kazenskih sankcij opredelijo v zakonu o izvrševanju sankcij.

Prav tako je izpuščena določba, navedena v osnutku zakona o pogojnem odpustu z varstvenim nadzorstvom, s katero je bila predvidena možnost preklica pogojnega odpusta, če pogojno odpuščeni obsojenec ne izpolnjuje navodil, ki mu jih določi sodišče. Po naknadni proučitvi skladnosti te določbe z zveznim kazenskim zakonom je bilo ugotovljeno, da zvezni kazenski zakon dovoljuje preklic pogojnega odpusta le, če pogojno odpuščeni stori novo kaznivo dejanje.

Naložitev določenih obveznosti pogojno odpuščenemu, brez predvidene sankcije za njihovo kršitev, po mnenju predlagatelja ne bi doseglo zaželenega učinka.

Opustitev te določbe pa ne pomeni, da organi, pristojni za pomoč odpuščenim obsojencem, ne bi mogli v okviru svojih pristojnosti z navodili in navsveti pomagati pogojno odpuščenemu.

Pri kaznivem dejanju umora je v predlog zakona vnesena pomembna dopolnitev. Predvideno je milejše kaznovanje za to kaznivo dejanje, če je storjeno v posebno olajševalnih okoliščinah. Ta dopolnitev predstavlja uresničitev pripomb, ki so bile dane v nekaterih skupščinskih telesih in drugih družbenopolitičnih organih ob razpravi o osnutku kazenskega zakona. Tako določbo je že dalj časa terjala tudi sodna praksa, saj so bili primeri tega kaznivega dejanja, storjenega v izjemnih okoliščinah, ko sodišče ni imelo možnosti odmeriti storilcu kazen, pri kateri bi prišla popolnoma do izraza individualizacija kazni. S to določbo je sodiščem dana možnost večje individualizacije kazni.

V skladu s pripombami h kaznivemu dejanju mazaštva kot kaznivo je bilo določeno neupravičeno ukvarjanje z zdravljenjem ali z drugo zdravstveno dejavnostjo, če to opravlja oseba brez predpisane strokovne izobrazbe, je to kaznivo dejanje v predlogu zakona opredeljeno tako, da obstoj tega kaznivega dejanja ni vezan na predpisano strokovno izobrazbo. Kot kazniv se inkriminira vsak protipraven in škodljiv način zdravljenja, ne glede na izobrazbo. Taka opredelitev tega kaznivega dejanja zoper človeško zdravje ne zajema oseb, ki se ukvarjajo z nabiranjem in prodajo raznih zdravilnih zelišč, vključuje pa osebe, ki se protipravno in na škodljiv način ukvarjajo z zdravljenjem, čeprav imajo zdravniško izobrazbo.

V razpravah o kaznivem dejanju zoper gospodarstvo je bilo poudarjeno, da naslov tega poglavja ne ustreza novi opredelitvi kaznivih dejanj, ki jih to poglavje vsebuje. V skladu s tem je predlagatelj spremenil naslov, upoštevajoč določbe zakona o združenem delu, ki urejajo upravljanje z družbenimi sredstvi. Z upravljanjem družbenih sredstev je zajeta uporaba, upravljanje in razpolaganje z družbenimi sredstvi v vseh organizacijah združenega dela, tako na področju gospodarske dejavnosti kot na področju družbenih dejavnosti. To poglavje kaznivih dejanj vsebuje tudi kazniva dejanja, s katerimi se ogrožajo naravne dobrine, kot so zemljišča, gozdovi, rastline in živali. Zato je bilo potrebno v naslov vključiti tudi naravna bogastva.

Iz istih razlogov so spremenjeni tudi naslovi nekaterih kaznivih dejanj iz tega poglavja, kot na primer nevestno gospodarsko poslovanje v nevestno gospodarjenje, goljufija v službi v poseben primer goljufije in tako naprej.

V predlogu kazenskega zakona so v celoti upoštevana stališča Družbenopolitičnega zbora, sprejeta ob razpravi o osnutku kazenskega zakona. Tako je upoštevano stališče glede milejše penalizacije za umor v posebnih olajševalnih okoliščinah, glede uveljavitve pogojne obsodbe z varstvenim nadzorstvom, glede naslova poglavja kaznivih dejanj zoper gospodarstvo, glede kaznivega dejanja nedovoljenega razpolaganja s stanovanji in glede kaznivega dejanja protipravnega zavzetja zemljišča.

Predlog kazenskega zakona vsebuje tudi kaznivo dejanje onesnaževanja in uničevanja človekovega okolja.

V zvezi s kaznivim dejanjem onesnaževanja in uničevanja človekovega življenjskega okolja velja omeniti, da so dejansko ravnanja, ki so tu opredeljena kot kazniva, že sedaj bila določena kot kazniva, in to v zakonu o vodah oziroma v zakonu o varstvu zraka, tako da v bistvu ne gre za povsem novo

kaznivo dejanje. V eno kaznivo dejanje sta preoblikovani dosedanji dve kaznivi dejanji iz omenjenih zakonov. Za to kaznivo dejanje se bo kaznoval tisti, ki ne bo poskrbel za namestitev očiščevalnih naprav oziroma za njihovo pravilno delovanje, če so take naprave že montirane, in če bo zaradi tega prišlo do takega onesnaženja zraka, tal ali vode, ki v veliki meri presega običajne norme ali pa če to onesnaženje zajame širše območje oziroma povzroči nevarnost za uničenje živalskega ali rastlinskega sveta.

Dejanje se lahko stori z naklepom ali pa tudi iz malomarnosti. Za kaznivo dejanje ne bo šlo v primeru, ko bo na primer za to področje odgovorna oseba organizacije združenega dela storila vse ukrepe, ki so v njeni moči, pa bo vkljub temu nastala škodljiva posledica. Razlogi za nemoč zoper škodljive posledice bodo lahko ekonomski ali pa tudi tehnološki. Tehnologija očiščevalnih naprav še ni razvita do take stopnje, da bi te naprave preprečile vsako škodljivo posledico, do katere pride v tehnološkem postopku proizvodnje.

Bojazen, da bi po uveljavitvi kazenskega zakona kazenski pregon za to kaznivo dejanje lahko zajel širok krog odgovornih oseb v proizvodnih organizacijah združenega dela, je po naši presoji odveč.

Kazenski pregon lahko zajame samo tiste odgovorne osebe, ki imajo možnost namestitve prečiščevalnih naprav, pa tega iz kakršnegakoli razloga, ki je pri njih samih, ne storijo. Zato ni potrebe, da bi se začetek uporabe oziroma izvajanja te določbe odlagal oziroma da bi se že v zakonu delala razlika glede strogosti penalizacije v odvisnosti, ali gre za že obstoječi objekt ali pa za objekt, zgrajen po uveljavitvi tega zakona.

Razlika v zakonu je v tem, da bo v primeru, če novi objekt ne bi imel prečiščevalnih naprav, kazensko odgovarjala tudi uradna oseba, ki bo dovolila oziroma omogočila, da se postavi naprava, obrat ali zgradba, ki bo povzročala določene škodljive posledice.

Predlagatelj je po pripombah, ki so bile dane k zakonskemu predlogu ob razpravi v skupščinskih telesih in na pripombe nekaterih republiških organov, ter po ponovni proučitvi nekaterih vprašanj pripravil tudi amandmaje, v katerih zajema vse utemeljene pripombe. Tako se predlaga kot novo kaznivo dejanje proizvodnja in promet zdravstveno oporečnih živil, za katerega se je prvotno predvidevalo, da ga bo zajel zvezni kazenski zakon. Kot novo se predlaga kaznivo dejanje neupravičene oziroma nezakonite vselitve v tuje stanovanje oziroma druge tuje prostore. S tem dejanjem se inkriminira kot kaznivo dejanje tatvina rabe stanovanja.

V zvezi s tem velja opozoriti, da so v razpravi bili dani predlogi, naj se prouči možnost širše inkriminacije tatvine rabe. Kot kaznivo dejanje je sedaj poleg tatvine rabe premočnin opredeljena še tatvina rabe vseh premočnih stvari v družbeni lasti, ki so storilcu zaupane v zvezi z njegovim delom. S področja zasebne lastnine pa je kot kazniva opredeljena tatvina rabe motornega vozila.

Torej nimamo opredeljene kot kaznivo dejanje splošne tatvine rabe, zato tatvine rabe ni moč vključiti v kaznivo dejanje tatvine, pač pa je treba posamezne oblike tatvine rabe posebej določiti kot kaznivo dejanje.

V obrazložitvi predloga kazenskega zakona so podrobneje pojasnjene vse razlike v primeri z osnutkom zakona. Navedene so tudi vse pripombe, ki niso bile upoštevane, in razlog, zakaj niso bile upoštevane. Predlagatelj bi posebej rad opozoril, da je skrbno proučil pripombe oziroma stališča Odbora za družbenopolitični sistem Zbora združenega dela h kaznivemu dejanju umora in h kaznivemu dejanju nezakonitega ribolova. Ta odbor se namreč zavzema, da

bi se iz zakonskega predloga črtala določba, ki dovoljuje blažje kaznovanje za umor, storjen v posebno olajševalnih okoliščinah, ker da gre tu za premišljeno ravnanje storilca in da se storilec zaveda protipravnosti ravnanja. Predlagatelj takega stališča Odbora ni mogel upoštevati iz razlogov, ki so narekovali potrebo po taki določbi in sem jih že prej navedla.

Pri kaznivem dejanju nezakonitega ribolova pa se navedeni odbor zavzema za rešitev, ki bi omogočila kaznovanje ne glede na to, ali je storilec ujel kaj rib ali ne. V predlogu zakona se inkriminira kot kazniv ribolov z razstrelivom, elektriko, strupom in omamnimi sredstvom, če ima za posledico pogin rib. Dejanje je dokončno, ko nastopi posledica. Enako je opredeljeno kaznivo dejanje nezakonitega lova, ker se za kaznivost prav tako zahteva nastop posledice. Predlagatelj meni, da nezakonit lov in ribolov ne pomenita tako velike družbene nevarnosti, da bi ju bilo treba opredeliti kot kaznivo dejanje, tudi če škoda ni povzročena.

Predlagatelj je obravnaval tudi predlog Republiškega sekretariata za urbanizem, naj se kot kaznivo dejanje opredeli graditev objekta ali naprave brez lokacijskega dovoljenja na zemljišču, ki po predpisih o urbanističnem planiranju ni zazidljivo. Predlagatelj je menil, da je predlog vreden posebne pozornosti, ki terja globlja proučevanja problematike izgradnje objektov brez lokacijskega dovoljenja na zemljiščih, ki niso zazidljiva. Vendar predlagatelj meni, da ne more brez potrebne proučitve problema in ustrezne analize ter ocene dejanskega stanja že sedaj opredeliti dejanski stan tega kaznivega dejanja. Zato bo do konca tega leta pripravil ustrezno analizo in jo predložil Skupščini skupaj z dopolnitvijo zakona.

Tovarišice in tovariši delegati! Pri nastajanju kazenskega zakona je sodeloval širok krog kazensko-pravnih strokovnjakov, kar daje garancijo, da so njegove določbe jasne in precizne ter da so kot kazniva dejanja opredeljena vsa tista ravnanja, s katerimi se ogrožajo z ustavo določene pravice in dobrine. Z doslednim izvajanjem zakona se bo družba lahko uspešno branila pred vsemi elementi, ki bi ogrožali pridobitve našega socialističnega samoupravnega sistema. Že poudarjena jasnost in preciznost določb je zagotovilo za večjo zakonitost, kar pomeni, da se bo storilec dejansko kazensko preganjal samo za dejanja, opredeljena v kazenskem zakonu. Cilji, ki jih s predloženim zakonom hočemo doseči, bodo doseženi le, če se bo družba kot celota zavzela za njegovo dosledno izvajanje. V nasprotnem primeru bodo nekatere določbe ostale zapisane le kot humana načela sodobne kazenske zakonodaje. Hvala lepa.

Predsednik Š t e f a n N e m e c : Hvala lepa. Začenjam razpravo. Kdo želi besedo? Ne želi nihče razpravljati? (Ne.)

Potem zaključujem razpravo in prehajam na glasovanje. Najprej bomo glasovali o amandmajih.

Dajem na glasovanje amandmaje Izvršnega sveta, ki izhajajo iz dopisov Izvršnega sveta in so navedeni na straneh 1, 2, 3, 4 in 5 pod zaporednimi številkami 1 do 20, potem amandmaje, ki so redakcijskega značaja in so navedeni na straneh 6 in 7 pod zaporednimi številkami 21 do 41, ter amandmaje, ki so navedeni v dodatnem predlogu Izvršnega sveta k 145., 154. in 183. členu. Te amandmaje predlaga Izvršni svet v skladu s stališči Družbenopolitičnega zbora.

Kdor je za amandmaje Izvršnega sveta, naj prosim glasuje! (138 delegatov je za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (1 delegat.)

Ugotavljam, da je zbor z večino glasov sprejel amandmaje Izvršnega sveta.

Dajem na glasovanje amandma Komisije za pravosodje k 249. členu. Izvršni svet se strinja s tem amandmajem, kar je razvidno iz njegovega poročila. Vsi ostali amandmaji, ki so navedeni v poročilu Komisije, so že zajeti v amandmajih Izvršnega sveta ali pa jih Komisija umika. Zakonodajno-pravna komisija se strinja s tem amandmajem.

Kdor je za amandma, naj prosim glasuje! (138 delgatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Amandma je sprejet.

Dajem na glasovanje amandmaje Zakonodajno-pravne komisije k 142., 195. in 241. členu. Izvršni svet in Komisija za pravosodje se strinjata s temi amandmaji.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (139 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejem amandmaje Zakonodajno-pravne komisije.

Dajem na glasovanje predlog kazenskega zakona Socialistične republike Slovenije v celoti. Kdor je za, naj prosim glasuje! (140 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog kazenskega zakona SR Slovenije.

V smislu 32. člena poslovnika Zbora združenega dela ugotavljam, da je zbor sprejel predlog kazenskega zakona SR Slovenije v skladu s stališči Družbenopolitičnega zbora, o čemer bom tudi obvestil predsednika Družbenopolitičnega zbora. S tem zaključujem 4. točko dnevnega reda.

Prehajamo na 5. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o prekrških, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet.

Tudi pri tej točki je predstavnik Izvršnega sveta Eva Naglič. Predlog zakona sta obravnavala Odbor za družbenopolitični sistem ter Zakonodajno-pravna komisija. Danes smo na klop prejeli amandmaje Izvršnega sveta in stališče Družbenopolitičnega zbora Skupščine SR Slovenije. Predstavnik Družbenopolitičnega zbora je Janko Česnik, predsednik Zakonodajno-pravne komisije. Ali želi predlagatelj še kaj ustno dodati k pismeni obrazložitvi? Besedo ima tovarišica Eva Naglič!

Eva Naglič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Osnutek zakona o prekrških je Skupščina Socialistične republike Slovenije sprejela 10. oktobra 1976. leta, torej še preden je bil sprejet zvezni zakon o prekrških. Šele po sprejetju zveznega zakona o prekrških je bilo dokončno znano, kdaj oziroma v katerih primerih se bo uporabljal republiški zakon o prekrških. Zato so določene opredelitve v zveznem zakonu povzročile ustrezne rešitve v predloženem zakonskem predlogu.

Prvi del zakona o prekrških, ki obsega materialno-pravne določbe, se bo uporabljal samo za prekrške, določene s predpisi, ki jih izdajajo republiški in občinski organi v Socialistični republiki Sloveniji.

Drugi del zakona, ki ureja postopek za prekrške, pa se bo uporabljal tudi za prekrške, določene z zveznimi predpisi, za katere bodo postopek vodili na prvi stopnji občinski sodniki za prekrške oziroma drugi z zakonom določeni organi. To pomeni, da se bodo lahko v istem postopku zoper istega storilca uporabljale določbe zveznega zakona o prekrških in republiškega zakona o

prekrških. Taka ureditev pa nujno zahteva medsebojno usklajenost zakonov. Zaradi tega predlagatelj ni mogel upoštevati vseh stališč in predlogov, sprejetih v zvezi z razpravo o osnutku zakona.

Predlog zakona v celoti upošteva stališče, da je potrebno vsako denarno kazen prisilno izterjati, v kazni zapora pa spremeniti šele, če ostane izterjava brezuspešna. Dalje je upoštevano stališče, da se kazni zapora lahko izjemoma izreče starejšemu mladoletniku. Z amandmajem pa predlagamo, da se denarna kazen mladoletniku ne sme spremeniti v zapor. Predlagatelj je v možni meri tudi opustil nekatere določbe, ki so bile identične določbam v zveznem kazenskem zakonu oziroma v zakonu o kazenskem postopku. Za nekatere podobne določbe pa je nujno, da jih zakon vsebuje, ker so samo na prvi pogled identične, dejansko pa so različne, glede na to, da se uporabljajo v postopku, ki je v primerjavi s kazenskimi hitrejši in bolj koncentriran, po drugi strani pa skupaj z ostalimi določbami tvorijo zaključeno celoto. Zakonski predlog ohranja možnost, da se v določenih primerih lahko predpiše za prekršek denarna kazen do 20-kratnega zneska neizpolnjene obveznosti ali škode. Res je, da je ta mnogokratnik visok, vendar pa je že navedeni razlog o nujni usklajenosti z zveznim zakonom o prekrških iz ustavno-pravnih razlogov toliko tehten, da ga predlagatelj ne more zanemariti. Od zakonodajalca pa je odvisno, ali bo to možnost izkoristil ali ne. Lahko se vpliva na to, da se bo taka kazen prepisala res samo izjemno v upravičenih primerkih.

Posebej velja opozoriti, da zakonski predlog izključuje odgovornost za prekršek krajevno skupnost kot pravni subjekt, pa čeprav je to samoupravna skupnost, predvideva pa odgovornost odgovorne osebe v krajevni skupnosti. Predlagatelj meni, da je taka opredelitev glede krajevne skupnosti upravičena, čeprav je samoupravna, ker se glede na svoje pristojnosti in položaj, ki ga ima v našem samoupravnem sistemu, bistveno razlikuje od samoupravnih interesnih skupnosti. Krajevna skupnost tako rekoč nima lastnih, izvirnih dohodkov. Vsa sredstva, ki jih dobi oziroma jih zbere, so v večini primerov strogo namenjena. Zato bo v primeru določitve odgovornosti za prekrške potrebno tudi določiti, iz katerih sredstev se lahko plača taka kazen. Pri tem vprašanju ne gre zanemariti dejstva, da ima le malo krajevnih skupnosti lastne dohodke. Za kaznovanje prekrškov pa tako ali tako ostanejo odgovorne osebe in pri odgovornosti družbeno-pravnih oseb je treba tudi upoštevati, da gre za relativno visoke kazni. V primeru, da bi bila krajevna skupnost kot družbeno-pravna oseba kaznovana za prekršek v obliki visoke denarne kazni, bi takoj nato lahko postavili vprašanje, iz katerih sredstev naj tako kazen izvrši.

Stališče Odbora za družbenopolitični sistem Družbenopolitičnega zbora, da določba 11. člena sistemsko ne ustreza, ker delitev dohodkov, dobljenih iz denarnih kazni, ne sodi v ta zakon, je delno utemeljeno. Vendar predlagatelj meni, da je iz razlogov praktične narave ustrežnejše, če je to vključeno v ta zakon. Odredbo, komu naj se nakaže denarna kazen, plačana za prekrške, namreč izda sodnik za prekrške.

Predlagatelj je s predloženimi amandmaji tudi uskladal določbo drugega odstavka 42. člena zakonskega predloga z določbo 656. člena zakona o združenem delu, ki dopušča možnost, da se za prekršek lahko organizacija združenega dela kaznuje mileje ali pa se ji lahko kazen odpusti, če je prekršek odkril ali naznanil organ samoupravne delavske kontrole ali kakšen drug njen organ oziroma če so ga odkrili in naznanili delavci v omenjeni organizaciji združenega dela.

Z dodatnim amandmajem k 216. členu, ki ureja pogoje, ki jih mora izpolnjevati sodnik za prekrške in s katerim se določa, da sedanji sodniki za prekrške, ki nimajo pravne fakultete, lahko izvršujejo funkcijo sodnika za prekrške do 30. junija 1983, je upoštevano stališče Družbenopolitičnega zbora, ki ga je zavzel do tega vprašanja na seji dne 24. tega meseca. Predlagatelj meni, da je 6-letni rok dovolj dolg, da bodo lahko v njem sedanji sodniki za prekrške, ki imajo višjo izobrazbo, pridobili visoko izobrazbo. Zahtevnost in odgovornost dela sodnikov za prekrške zahteva strokovno usposobljene kadre, zato je nujno, da se v najkrajšem možnem času taki kadri tudi zagotovijo za opravljanje te funkcije. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Prosim, besedo ima Stane Boštjančič, predstavnik Zakonodajno-pravne komisije!

Stane Boštjančič: V imenu Zakonodajno-pravne komisije umikam amandma k 76. členu zakona o prekrških. Strinjamo se z amandmajem, ki ga predlaga Izvršni svet. Amandma se nanaša na člen, ki govori o prosti presoji dokazov.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Želi še kdo razpravljati? Lahko zaključim razpravo? Zaključujem razpravo in prehajam na glasovanje.

Najprej bomo glasovali o amandmajih Izvršnega sveta, ki so navedeni v točki III, in sicer na straneh 1, 2, 3, 4 in 5, ter o amandmaju k 216. členu in o amandmaju, da se za 214. členom doda novi 224. a člen, kar je razvidno iz dodatnega dopisa Izvršnega sveta. Ta amandma predlaga Izvršni svet v skladu s stališči Družbenopolitičnega zbora. Zakonodajno-pravna komisija se strinja s temi amandmaji.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (131 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (1 delegat.)

Ugotavljam, da je zbor z večino glasov sprejel amandmaje Izvršnega sveta.

Dajem na glasovanje amandmaje Zakonodajno-pravne komisije, ki se nanašajo na 4., 11., 62., 80., 86., 101., 108., 141., 180. in 192. člen. Amandma k 76. členu je umaknjen, kar je razvidno iz obvestila predstavnika Zakonodajno-pravne komisije.

Kdor je za amandmaje Zakonodajno-pravne komisije, naj prosim glasuje! (132 delgatov glasuje za.) Je kdo proti? (1 delegat.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor z večino glasov sprejel amandmaje Zakonodajno-pravne komisije.

V našem zboru ni drugih amandmajev. Zato dajem predlog zakona o prekrških v celoti na glasovanje. Kdor je za, naj prosim glasuje! (132 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (1 delegat.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor z večino glasov sprejel zakon o prekrških.

Obveščam delegate, da bomo verjetno morali besedilo še usklajevati, ker so v Zboru občin predloženi tudi drugi amandmaji. O tem še nismo dobili obvestila.

V smislu 32. člena poslovnika Zbora združenega dela ugotavljam, da je zbor sprejel predlog zakona o prekrških v skladu s stališči Družbenopolitičnega zbora. O tem bom obvestil predsednika Družbenopolitičnega zbora.

Zaključujem 5. točko dnevnega reda in prehajam na 6. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o pomilostitvi, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Izvršni svet.

Za svojega predstavnika je Izvršni svet določil članico Izvršnega sveta Evo Naglič.

Predlog zakona so obravnavali: Odbor za družbenopolitični sistem, Komisija za pravosodje ter Zakonodajno-pravna komisija, ki so dali poročila. Ta poročila smo prejeli. Ali želi predstavnik še kaj ustno dodati k pisnim poročilom? (Ne želi.) Hvala.

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Lahko zaključim razpravo? Zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog zakona o pomilostitvi.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (135 delgatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog zakona o pomilostitvi.

Prehajamo na 7. točko dnevnega reda, to je na predlog stališč, sklepov in priporočil za reševanje problematike varstva dobrin splošnega pomena in vrednot človekovega okolja v SR Sloveniji, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Izvršni svet.

Za svojega predstavnika je Izvršni svet določil Danico Bresjanec, namestnico predsednika Republiškega komiteja za varstvo okolja.

Skupaj s predlogom stališč, sklepov in priporočil smo prejeli tudi prilogo, in sicer pregled prednostnih nalog Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in republiških upravnih organov za reševanje problematike varstva dobrin splošnega pomena in vrednot človekovega okolja. To gradivo je dejansko akcijski program Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in o njem zbor ne glasuje. Akcijski program bo v celoti objavljen v Poročevalcu Skupščine SR Slovenije, in kot sem seznanjen, še dopolnjen z roki za izvršitev posameznih nalog. Celotno gradivo so obravnavali: Odbor za stanovanjsko-komunalna vprašanja in varstvo okolja našega zbora in Odbor za urbanizem, stanovanjsko-komunalna vprašanja in varstvo okolja Zbora občin ter Zakonodajno-pravna komisija, ki so dali poročila. Ta poročila smo prejeli. Danes smo prejeli na klop tudi stališča Družbenopolitičnega zbora Skupščine SR Slovenije, katerega predstavnik je Janko Česnik, predsednik Zakonodajno-pravne komisije.

Pričenjam razpravo. Želi predlagatelj ali predstavnik odbora še kaj ustno dodati k pisnim poročilom? (Ne želi.) Prosim, besedo ima Stane Boštjančič, predstavnik Zakonodajno-pravne komisije!

Stane Boštjančič: V imenu Zakonodajno-pravne komisije umikam amandma k 12. točki, ker bo ta akcijski program Izvršnega sveta objavljen kot posebna priloga v Poročevalcu. Glede na to predloženo spremembo besedila ni treba upoštevati.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Besedo ima Danica Bresjanec, namestnica predsednika Republiškega komiteja za varstvo okolja.

Danica Bresjanec: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Izvršni svet je posredoval v razpravo in sprejem predlog stališč, sklepov

in priporočil za reševanje problematike varstva dobrin splošnega pomena in vrednot človekovega okolja v SR Sloveniji.

Verjetno se vsi spominjate, da je zbor že obravnaval osnutek tega dokumenta. O osnutku je potekala zelo široka razprava v vseh sredinah, posebno v okviru Socialistične zveze. Vse pripombe, ki so bile posredovane v razpravi, smo vključili v besedilo dokumenta. To kar imate sedaj pred seboj, predstavlja resnično tisto, kar smo do danes v naši slovenski družbi na tem področju spoznali. To je dejansko politika, ki jo bomo z današnjo obravnavo verificirali in ki bo v našem delu predstavljala izhodišče in podlago za nadaljnje akcije.

Ko smo razpravljali o osnutku, je bilo poudarjeno, da v vseh sredinah poteka razprava o tem gradivu. Verjetno se ta razprava ne bo končala s sprejemanjem predloga dokumenta. Apelirala bi, da problematika varstva okolja in reševanje nasprotij glede tega varstva, ki jih poraja družbeni razvoj v našem prostoru, ne ostane samo pri razpravi. Če želimo spremeniti stanje, ki nas vse skupaj lahko zelo prizadene in o katerem smo vedno pripravljene spregovoriti, je potrebna predvsem akcija. Zato bi vas posebno opozorila na nekatera stališča, ki so zapisana v predlogu dokumenta. Ker gre za Zbor združenega dela, bi vas opozorila na tista poglavja v stališčih, ki izpostavljajo dokaj jasne in konkretne naloge, kako se lotiti reševanja teh problemov znotraj organizacij združenega dela.

V stališčih smo zapisali, da moramo v temeljnih organizacijah združenega dela takoj začeti z inventarizacijo občutljivih točk, ki predstavljajo potencialno ali že aktivirano nevarnost za onesnaževanje okolja. Pri tem moramo ugotoviti, da ukrepi za zaščito okolja ne nasprotujejo višji produktivnosti, boljšim rezultatom dela, povečanemu dohodku, ampak ravno nasprotno: z izboljšavo tehnologije, z vsemi ukrepi, ki prispevajo k večji produktivnosti, tudi kvalitetno izboljšujemo okolje.

Še enkrat bi poudarila, kar sem povedala uvodoma. Prav gotovo se vsi strinjamo, da ta dokument ne sme ostati samo tema za razpravo, ampak morajo njegove naloge predstavljati obveznost za vse nas. Kot so Izvršni svet in republiški upravni organi sprejeli svoj akcijski program, naj v skladu s stališči tudi vsi ostali družbeni dejavniki pripravijo svoje akcijske programe. Temeljne organizacije združenega dela imajo nalogo, da postavijo diagnozo stanja in izdelajo načrt ukrepov, ki jih moramo postopno izvesti v okviru možnosti, ki jih imamo. Hvala lepa.

Predsednik Š t e f a n N e m e c : Hvala lepa! Kdo želi besedo? (Nihče.)

Zaključujem razpravo in predlagam, da preidemo na glasovanje. Najprej bomo glasovali o amandmajih.

Dajem na glasovanje amandmaje Odbora za stanovanjsko-komunalna vprašanja in varstvo okolja našega zbora in Odbora za urbanizem, stanovanjsko-komunalna vprašanja in varstvo okolja Zbora občin k ugotovitvam, in sicer k 1., 2. in 3. točki in k II, k 1. točki. Amandmaji so redakcijskega značaja. Izvršni svet se strinja z amandmaji.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (134 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da so amandmaji Odbora za stanovanjsko-komunalna vprašanja in varstvo okolja sprejeti.

Dajem na glasovanje amandma Izvršnega sveta, in sicer k tretji alineji 19. točke, kar je razvidno iz poročila, ki smo ga dobili danes na klop. Ali se

odbora in Zakonodajno-pravna komisija strinjajo s predlaganim amandmajem? (Da.) Kdor je za, naj prosim glasuje! (135 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor z večino glasov sprejel amandma Izvršnega sveta.

Predlog stališč, sklepov in priporočil za reševanje problematike varstva dobrin splošnega pomena in vrednot človekovega okolja v Socialistični republiki Sloveniji dajem v celoti na glasovanje.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (136 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je na naš zbor soglasno sprejel stališča, sklepe in priporočila za reševanje problematike varstva dobrin splošnega pomena in vrednot človekovega okolja v Socialistični republiki Sloveniji.

V smislu 32. člena poslovnika Zbora združenega dela ugotavljam, da je zbor sprejel predlog tega dokumenta v skladu s stališči Družbenopolitičnega zbora in bom o tem tudi obvestil predsednika Družbenopolitičnega zbora.

S tem zaključujem 7. točko in prehajam na 8. točko dnevnega reda, to je na predlog za izdajo zakona o založništvu, s tezami za osnutek zakona, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet.

Za svojega predstavnika je določil Andreja Ujčiča, člana Izvršnega sveta in predsednika Republiškega komiteja za kulturo.

Predlog za izdajo zakona s tezami za osnutek zakona sta obravnavala Odbor za družbenoekonomske odnose in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta dala poročili. Ti poročili smo prejeli. Ali želijo poročevalci odborov in pa predstavnik predlagatelja še kaj ustno dodati k poročilom?

Ugotavljam, da predstavnik Izvršnega sveta ni navzoč. Verjetno je na seji Zbora občin. Ko bo prišel, bomo nadaljevali z obravnavo te točke.

Prehajam na 9. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o zaključnem računu o izvršitvi proračuna Socialistične republike Slovenije (republiškega proračuna) za leto 1976, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Izvršni svet.

Za svojega predstavnika je Izvršni svet določil Evo Naglič. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije predlaga Skupščini SR Slovenije, da obravnavamo predlog zakona v smislu 295. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije po hitrem postopku. Ta postopek predlaga zato, ker zaključni račun po svoji vsebini predstavlja izvršitev zakona o proračunu za leto 1976 in izvršitev obveznosti republike po drugih zakonih, dogovorih in sporazumih in s tem izvedbo politike, ki jo je Skupščina SR Slovenije obravnavala in sprejela.

Ali želi kdo razpravljati glede postopka? (Ne.) Potem dajem predlog na glasovanje. Kdor je za to, da po predlogu Izvršnega sveta obravnavamo ta zakon po hitrem postopku, naj prosim glasuje! (128 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog, da zakon obravnavamo po hitrem postopku.

Predlog zakona sta obravnavala Odbor za finance in zakonodajno-pravna komisija, ki sta dala poročili. Ti poročili smo prejeli. Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Prosim, besedo ima Eva Naglič, republiška sekretarka za pravosodje, organizacijo uprave in proračun!

Eva Naglič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Proračun Socialistične republike Slovenije za leto 1976 je sprejela Skupščina Socialistične republike Slovenije 29. decembra 1975 na seji Zbora združenega dela in na seji Zbora občin na podlagi že prej sprejetih izhodišč.

Izhodišča za pripravo proračuna so temeljila na načelih resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju Socialistične republike Slovenije za leto 1976, na ukrepih, ki jih je le-ta predvidela, ter neposrednih nalogah v letu 1976.

Obseg predvidenih dohodkov in izdatkov proračuna Socialistične republike Slovenije za leto 1976 je izhajal iz smernic srednjeročnega plana razvoja Socialistične republike Slovenije, pri čemer se je obseg proračunske porabe na ravni republike gibal v skladu s stopnjo rasti nominalnega družbenega proizvoda in narodnega dohodka.

Doseženi dohodki iz vseh virov, predvidenih z republiškim proračunom za leto 1976, so znašali skupno 8149 milijonov dinarjev in so bili za 2,9 % nižji od predvidenih. Tako nizka realizacija dohodkov je posledica izpada nekaterih predvidenih prihodkov republiškega proračuna, in sicer davka iz dohodka temeljnih organizacij združenega dela, davka iz osebnih dohodkov delavcev po posebni stopnji, temeljnega davka od prometa proizvodov in posebnega republiškega davka od prometa proizvodov in od plačil za storitve ter v letu 1976 v celoti izpadlih akontacij iz dohodka 90 % presežka dohodkov nad izdatki Narodne banke Slovenije.

V obseg sredstev za leto 1976 so na podlagi zakona o zaključnem računu o izvršitvi proračuna Socialistične republike Slovenije za leto 1975 vključeni tudi nerazporejeni dohodki v višini 136 milijonov dinarjev. Tako so vsi razpoložljivi dohodki v letu 1976 znašali 8285 milijonov dinarjev. Izdatki republiškega proračuna za leto 1976 so znašali skupno 8328,2 milijona dinarjev in so bili za 42,8 milijona dinarjev večji od doseženih proračunskih dohodkov v tem letu.

Zaradi velikega izpada v prilivu dohodkov, ki je znašal na ravni republike 574,2 milijona dinarjev, je bilo potrebno pravočasno zagotoviti sredstva za izpolnitev sprejetih zakonskih oziroma pogodbenih obveznosti. Z vključitvijo sredstev rezerv v višini 42,8 milijonov dinarjev, kot se predlaga s predlogom zakona o zaključnem računu SR Slovenije za leto 1976, pa republika ne bi niti dosegla dovoljene ravni porabe oziroma bi ostala pod ravno, ki je bila določena z zakonom o proračunu za leto 1976.

Sprejeti proračun je vključno z obveznostmi do federacije realiziran le s 97,1 %. Sredstva rezerv, ki naj bi se po predlogu zakona porabila za kritje proračunskega primanjkljaja, se bodo nadomestila z izločanjem dohodkov proračuna SR Slovenije za leto 1977, pri čemer se bo do pokritja celotnega zneska poleg rednega 1 % izločanja od priliva dohodkov dodatno izločal še 1 % od skupnih dohodkov za proračunske potrebe na ravni republike.

Sredstva republiškega proračuna so bila uporabljena predvsem za pravočasno izvrševanje obveznosti SR Slovenije za financiranje republiških organov, za obveznosti do pospeševanja razvoja manj razvitih območij v Sloveniji, pod pogoji in po merilih, ki so določeni z zakonom, za zaščito in varstvo borcev narodnoosvobodilne vojske ter vojaških vojnih invalidov, za zakonske ali dogovorne intervencije na področju gospodarstva ter za negospodarske investicije, to je za odplačilo anuitet od kreditov, ki jih je najela SR Slovenija, in tudi kreditov federacije, ki so bili z zakonom o prenosu sredstev, pravic in obveznosti preneseni na republike in pokrajini.

Sredstva za delo republiških organov so bila zagotovljena skupno v višini 1210,3 milijona dinarjev in razporejena na sredstva za osebne dohodke, materialne izdatke, sklad skupne porabe delovnih skupnosti, stroške prevoza delavcev na delo in z dela, za nove namestitve delavcev na podlagi sistemizacij delovnih mest, za delno usklajevanje osebnih dohodkov z gibanjem osebnih dohodkov v gospodarstvu in družbenih dejavnostih, za odpravnine ter za jubilejne nagrade delavcev.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije je v letu 1976 potrdil večino novih sistemizacij delovnih mest republiških organov, skladno z zakonom o republiških upravnih organih. Ne glede na potrjene sistemizacije je Izvršni svet na podlagi obrazloženih predlogov in utemeljenih potreb sproti dajal soglasja za zasedbo posameznih delovnih mest. Dokaj šibka in po kvalifikacijski strukturi neustrezna kadrovska zasedba republiški upravi ni omogočila opravljanja vseh zahtevnih nalog. Pristojnosti republiških upravnih organov so se v obdobju po sprejetju ustave bistveno spremenile, tako glede obsega kot glede značaja nalog, ki jih pogojujejo položaj republike kot države, sprememba funkcij upravnih organov, pa tudi usmeritev v povezovanje uprave s samoupravnimi strukturami. Vse to je narekovalo sprejemanje novih delavcev, pri čemer je bila dana prednost pridobivanju strokovno usposobljenih kreativnih kadrov.

V izdatkih republiškega proračuna za leto 1976 predstavljajo intervencije v gospodarstvu 18,3 % skupnih izdatkov. Od tega zneska, to je od 546,7 milijona dinarjev, odpade več kot polovica na odplačevanje obveznosti SR Slovenije do federacije, ki so bile z zakonom o prenosu sredstev, pravic in obveznosti federacije že v letu 1971 prenesene na republike in avtonomni pokrajini.

SR Slovenija je prevzela obveznosti za odplačilo zunanjih posojil do Narodne banke Jugoslavije in Jugoslovanske investicijske banke in za odplačilo notranjih posojil do Jugoslovanske investicijske banke. V tem okviru so bile v letu 1976 poravnane obveznosti do odplačila inozemskih dolgov do Narodne banke Jugoslavije in do Jugoslovanske investicijske banke in drugi obrok odplačila za kredit 100-milijonskega dolarskega posojila ter provizija Narodni banki Jugoslavije.

Po medrepubliškem dogovoru je bil vplačan tudi del povečanih stroškov pri izgradnji proge Beograd—Bar ter prispevek Socialistične republike Slovenije Skladu solidarnosti z neuvrščenimi državami in državami v razvoju.

Drugi del sredstev za intervencije na področju gospodarstva je bil uporabljen na ravni republike za naložbe za pospeševanje razvoja manj razvitih področij v SR Sloveniji, za realizacijo tistih družbenih potreb na področju kmetijstva v Sloveniji, ki so že opredeljene s posebnimi predpisi, ter za izvedbo tistih nalog, ki omogočajo posameznim organizacijam združenega dela in drugim nosilcem oziroma zavodom ohranitev ali vzdrževanje določenih kulturnih vrednot, nacionalnih parkov, avtohtone flore in favne republiškega pomena.

Za izpolnitev obveznosti SR Slovenije na področju socialnega skrbstva so bila porabljena sredstva v višini 378,6 milijona dinarjev in namenjena predvsem za kritje naslednjih obveznosti: za prispevek republike za starostno zavarovanje kmetov po obračunu za obdobje od leta 1972 do leta 1975, za pokojnine in varstveni dodatek kmetov borcev, za izjemne pokojnine rudarjev in preživnine dimnikarjev, za razlike v pokojninah borcev narodnoosvobodilne vojske in delavcev organov notranjih zadev, za dodatek zaposlenim borcev narodnoosvobodilne vojske, za zdravstveno zavarovanje borcev, za invalidsko

varstvo, za varstvo žrtev fašističnega nasilja, za varstvo borcev za severno mejo, za socialno zavarovanje umetnikov in tako naprej.

V strukturi izdatkov republiškega proračuna za leto 1976 predstavlja največji delež, to je 64%, obveznost SR Slovenije za prispevek federaciji, ki je bila z zakonom o proračunu federacije za leto 1976 določena v višini 5340,6 milijona dinarjev in plačana delno iz priliva dohodka od temeljnega davka od prometa proizvodov v letu 1976 v višini 4941,2 milijona dinarjev. Preostala obveznost do federacije pa je bila poravnana iz dotoka tega davka do 24. februarja 1972.

SR Slovenija je v preteklem letu zagotovila tudi občinam namenska dopolnilna sredstva v skupni višini 68 milijonov dinarjev, ki so bila porabljena za priznavalnine borcev narodnoosvobodilne vojske in kmetov-borcev pod določenimi pogoji, za urejanje in vzdrževanje vojaških pokopališč in grobov ter za dopolnjevanje sredstev za vzajemno prelivanje med občinami v skladu z družbenim dogovorom o splošni porabi v občinah za leto 1976.

Preostala sredstva republiškega proračuna so bila porabljena za posebne namene organov in organizacij republike kot družbenopolitične skupnosti, za dejavnost družbenopolitičnih organizacij in društev, za naložbe v negospodarske investicije na področju znanstvene dejavnosti, za sofinanciranje dejavnosti Slovenske akademije znanosti in umetnosti ter Mednarodnega centra za upravljanje podjetij v javni lastnini, za znanstvene raziskave in potrebe Izvršnega sveta in njegovih organov ter za kulturno-prosvetno dejavnost v okviru sofinanciranja bivših zveznih zavodov.

Predlog zakona o zaključnem računu o izvršitvi republiškega proračuna za leto 1976 je pregledala Služba družbenega knjigovodstva in ugotovila, da je pripravljen v skladu z zveznimi in republiški predpisi. Prav tako so predlog zakona obravnavali pristojni odbori in Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije predlaga, da zbor sprejme predlog zakona o zaključnem računu za leto 1976 v predloženem besedilu! Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Prosim! Besedo ima Miroslav Brečko, delegat gospodarskega področja 32. okoliša.

Miroslav Brečko: Tovariši predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Ob prebiranju predloga zakona o zaključnem računu o izvršitvi proračuna SR Slovenije za leto 1976 vidimo, da je izredno velik izpad priliva davka iz dohodka temeljnih organizacij združenega dela, to je kar za 446 milijonov dinarjev. Izvršenih je komaj 58,7% celotnega predvidenega dohodka iz tega naslova. Pri tem pa se delegati vseh petih ljubljanskih občin nikakor ne moremo strinjati z nekaterimi ugotovitvami v obrazložitvi Izvršnega sveta, ki navaja: »Tako nizek dotok sredstev iz naslova davka iz dohodka tozdov je predvsem odraz v letu 1976 znižane davčne stopnje od 6,5% na 5,5%, ki je bila izvedena ob sestavljanju globalne bilance sredstev za leto 1976 zaradi prenosa obveznosti iz splošne v skupno porabo.« Ta utemeljitev je po našem mišljenju nesprejemljiva. Davčno stopnjo smo od 6,5% na 5,5% zmanjšali zavestno in bi zato morali manjši dohodek planirati v proračunu oziroma tej stopnji primerni dohodek. Če so bili izvršeni prenosi obveznosti iz splošne v skupno porabo, je nujno in razumljivo, da je tudi dohodek prenesen. Kajti,

obdržati dohodek in prenesti obveznosti pomeni samo dodatno obremenjevati gospodarstvo. Zato je ta del obrazložitve popolnoma nesprejemljiv.

Vendar je ob tem pomembnejše razpravljati o naslednjem: pogledati bi morali, kakšna je situacija v temeljnih organizacijah združenega dela, zlasti kakšna je gospodarska in finančna situacija njihovega poslovanja. Izgube 112 temeljnih organizacij združenega dela v letu 1976 so ugotovljene v višini 686 milijonov dinarjev. Vsekakor niso samo te temeljne organizacije povzročile izpada iz naslova davka iz dohodka temeljnih organizacij v višini 446 milijonov dinarjev. Kajti če bi te temeljne organizacije poslovale z minimalnim dohodkom, bi bile tudi davčne zavezanke, vendar s svojim dohodkom ne bi mogle kriti tolikšnega izpada dohodka v proračunu. Tako zmanjšan dohodek je namreč odraz slabšega gospodarjenja ali z drugimi besedami, težjih pogojev gospodarjenja vseh delovnih organizacij in gospodarstva v celoti. Ekonomičnost gospodarstva se iz leta v leto zmanjšuje. V celotnem dohodku gospodarskih organizacij nastopajo materialni stroški v vse večjem deležu. Tako so pri poslovanju stroški v celotnem dohodku gospodarstva v letu 1971 znašali 78,4 %, lani pa že 81,6 %. Vse večja črpanja sredstev iz gospodarstva niso spodbudna. Reprodiktivna sposobnost gospodarstva se zmanjšuje. Vse manj je podjetij, ki bi lahko zagotovila sredstva za nove investicije z večjim deležem lastne akumulacije. In kaj to pomeni? Za investicije morajo dobiti kredite, ki so največkrat bolj ali manj neugodni, anuitete od kreditov pa bodo morale plačevati iz bodočega dohodka, ki bo tudi bolj ali manj ugoden. Da bi dohodek v organizacijah združenega dela povečali, vse bolj pritiskajo na zvišanje cen, kar je povzročilo, da so cene v začetku letošnjega leta porasle nad predvidenimi okviri. Zato ni čudno, če se žarišča izgub ponovno odpirajo in celo večajo. Prav zato bi morali ob začetku tega, po vseh napovedih in gibanjih industrijske proizvodnje bolj konjunktornega leta, odločno zajezi vse neodgovorne apetite družbene potrošnje, da bi bilo gospodarstvo kos vsem potrebam splošne in skupne porabe ter bi z nižjimi proizvodnimi stroški povečalo svojo reprodiktivno sposobnost.

Iz postavke na 4. strani obrazložitve predloga zakona je razvidno, da smo morali za kritje potreb zveznega proračuna odvesti prilive iz temeljnega davka od prometa proizvodov v znesku 399 milijonov dinarjev že iz dohodka proračuna za leto 1977.

Pri tem postavljam vprašanje: Ali lahko Izvršni svet brez predhodnega soglasja Skupščine SR Slovenije odvaja sredstva, ki bi sicer morala priteči v proračun za leto 1977? Zakaj postavljam to vprašanje? Predvsem zato, ker me skrbi, kako bomo lahko finančno pokrili proračun za leto 1977, ko je znano, da je prispevek SR Slovenije za financiranje proračuna federacije še večji kot v letu 1976. Ali to pomeni porabo sredstev iz leta 1978 po istih načelih kot sedaj? To bi pomenilo prenos dolgov vnaprej oziroma trošenje bodočih prilivov. Zavedati se moramo, da proračuna za leto 1977 še nismo sprejeli. Ko ga bomo sprejemali, se bo lahko zgodilo, da ne bomo našli drugega izhodišča, kot da dodatno obremenimo gospodarstvo. Hvala!

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Kdo še želi razpravljati? Ne želi nihče več? Ali bo predstavnik predlagatelja odgovoril na vprašanje, ki je bilo postavljeno v razpravi? Prosim! Besedo ima tovariš Marjan Oblak, predstavnik Republiškega sekretariata za pravosodje, organizacijo uprave in proračun!

Marjan Oblak: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Vprašanja tovariša delegata, kot tudi predloge in pobude, kako naj bi se v letošnjem letu razreševale nekatere zadeve s področja financ, bomo v Izvršnem svetu skrbno in temeljito proučili. Ob tej priložnosti naj odgovorim na zadnje vprašanje, to je na vprašanje v zvezi z obveznostmi do federacije za leto 1977.

Zvezni proračun na ravni republik in pokrajin teče vedno od prvega februarja do 31. januarja naslednjega leta, in sicer zaradi tega, ker se šele takrat za mesec december obračunavajo in plačajo prometni davki za preteklo leto in ker je bil tak sistem vpeljan že leta 1971, ko so republike in pokrajini prek prispevka federaciji pokrivala del obveznosti, ki ni bila pokrita iz izvirnih dohodkov federacije.

Glede na velik izpad sredstev, kot je tovariš delegat pravilno ocenil in pojasnil, pa je bilo potrebno podaljšati obveznost, kajti obveznost po zakonu je nespremenljiva, federacija pa ima v svojem proračunu stvari, ki jih ni mogoče prenašati v naslednje leto.

Proračun federacije je že v obravnavi v Zvezni skupščini oziroma njenih organih, tako da sta zaključna računa v republiki in federaciji sedaj v celoti uskladena. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Želi še kdo razpravljati? Če nihče, prehajam na glasovanje. Najprej bomo glasovali o amandmaju Zakonodajno-pravne komisije, ki se nanaša na 3. člen, je pa redakcijskega značaja. Izvršni svet se strinja s tem amandmajem. Kdor je za, naj prosim glasuje! (128 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (3 delegati.) Se je kdo vzdržal? (2 delegata.)

Ugotavljam, da je amandma sprejet z večino glasov.

Sedaj dajem predlog zakona o zaključnem računu o izvršitvi proračuna SR Slovenije za leto 1976 na glasovanje v celoti. Kdor je za, naj prosim glasuje! (115 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (3 delegati.) Se je kdo vzdržal? (13 delegatov.)

Ugotavljam, da je predlog zakona o zaključnem računu o izvršitvi proračuna SR Slovenije sprejet z večino glasov.

Zaključujem 9. točko in se vračam na 8. točko dnevnega reda, to je na predlog za izdajo zakona o založništvu.

Želi predstavnik Izvršnega sveta še kaj dodati k pismeni obrazložitvi? Besedo ima tovariš Andrej Ujčič!

Andrej Ujčič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Nacelom, ki jih vsebuje predlog za izdajo prvega republiškega zakona o založništvu in ki jih predložene teze skušajo prenesti v jezik zakonodaje, je komaj treba kaj dodati. Mogoče bi bilo prav opozoriti, da veljajo tudi za založniške organizacije združenega dela zakonske določbe, ki urejajo ustanavljanje, registriranje, samoupravljanje, poslovanje in druga vprašanja organizacij združenega dela nasploh.

Zakon, katerega predlagamo, naj bi le nekatere teh stvari deloma uredil drugače, to pa zato, ker je založništvo dejavnost posebnega družbenega pomena, kar naj bo temeljna ugotovitev tega zakona in izhodišče za posebno zakonsko določanje načina uresničevanja družbenega interesa na tem področju. Kolikor ni treba posameznih vprašanj v založništvu posebej urediti, velja splošna za-

konska ureditev, tako med drugim tudi za samoupravno organiziranost založniških organizacij, z izjemo založniškega sveta in njegovih pristojnosti.

Med osrednje točke predloga sodi načelo o svobodni menjavi dela kot poglavitnem načinu pridobivanja dohodka v založništvu. Nekateri delavci v založništvu in tudi nekateri drugi — predlog so namreč že predtem obravnavali v zelo širokem krogu zainteresiranih, izražajo bojazen, da je to načelo predaleč od današnje stvarnosti in da je ta razdalja nevarna za usodo slovenske knjige v času, ko se nova razmerja šele uveljavljajo. Po našem mnenju izhaja taka bojazen iz gledanja, ki vsako posredovanje trga med založnikom in občanom enači s tržnim pridobivanjem dohodka, svobodno menjavo dela pa zgolj s sredstvi, ki jih za založništvo namenjajo samoupravne interesne skupnosti.

Druga osrednja točka predloga je založniški svet, dvodomno zamišljen, v katerem oba doma brez preglasovanja odločata o bistvenih vprašanih načrtovanja, poslovanja in razvoja založniške dejavnosti. Izkušnje s sedanjimi sveti, katerih pristojnost ni tolikšna in sestav ne takšen, narekujejo vendar založniškim delavcem bojazen, da bi utegnili novi sveti zunanjšega sestava s svojo nedejavnostjo ali s svojim nerazumevanjem omrtviti delo založb.

Tretje pomembno in novo področje po naši sodbi je položaj avtorjev, ki sodelujejo z založbami. Načela, ki jih tu predlagamo in so v tezah nekoliko podrobneje obdelana, bi po našem mnenju morali, prilagojena specifičnim posameznih področij umetniškega dela, uveljaviti tudi v drugih sistemskih zakonih s področja kulture, ki jih pripravljamo, v osnovi pa opredeliti v posebnem zakonu, ki bi v celoti urejal družbenoekonomski položaj samostojnih umetnikov. Tudi ta zakon pripravljamo.

Naj še omenimo, da v skladu z rezultati razprav v Socialistični zvezi delovnega ljudstva pripravljamo predlog za noveliranje zakona o kulturnih skupnostih, in to tako, da bi z zakonom ustanovili več posebnih kulturnih skupnosti v Sloveniji. Tudi posebno skupnost za knjigo. V kratkem bomo predložili tudi izdajo novega zakona o knjižničarstvu. S tem bi bila republiška zakonodaja, ki zadeva področje knjige, zaokrožena. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Če ne želi nihče, zaključujem razpravo in predlagam naslednji sklep:

1. Predlog za izdajo zakona o založništvu se sprejme.

2. Osnutek zakona pripravi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije. Pri pripravi zakona naj upošteva predloge, dane v poročilih skupščinskih teles in ostalih gradivih.

Kdor je za ta predlagani sklep, naj prosim glasuje! (126 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor sprejel predlagani sklep soglasno.

Zaključujem 8. in se vračam na 5. točko dnevnega reda, to je na zakon o prekrških.

Kot sem že povedal, so bili v Zboru občin predloženi nekateri amandmaji, ki pri nas niso bili. Sedaj ste dobili na klop poročilo o teh amandmajih in bomo o njih odločali. Amandmaji se nanašajo na 18., 56., 63., 66., 75. 93. in 104. člen, predlaga pa jih Odbor za družbenopolitični in komunalni sistem Zbora občin.

Pričenjam razpravo glede teh amandmajev. Izvršni svet se z amandmaji strinja, Zakonodajno-pravna komisija prav tako. Želi kdo besedo?

Če nihče, prehajam na glasovanje. Kdor je za, naj prosim glasuje! (127 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (2 delegata.) Ugotavljam, da so amandmaji z večino glasov sprejeti. S tem smo tudi pri zakonu o prekrških usklajeni z Zborom občin.

Prehajam na 11. točko dnevnega reda, to je na osnutek zakona o varstvu živali pred kužnimi boleznimi, ki ga je Skupščini predložil v obravnavo njen izvršni svet.

Za svojega predstavnika je Izvršni svet določil Karla Gošlerja, direktorja Veterinarske uprave SR Slovenije. Je predstavnik navzoč? (Da.)

Osnutek zakona sta obravnavala Odbor za agrarno politiko in Zakonodajno-pravna komisija. Osnutku zakona so bili priloženi osnutki predzakonskih aktov, ki smo jih prejeli. Želi predstavnik še kaj ustno dodati k obrazložitvi? (Ne želi.)

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Besedo ima tovariš Andrej Bidovec, kulturno-prosvetno področje, 1. okoliš!

Andrej Bidovec: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za področje kulture in prosvete 1. okoliša, občina Vič-Rudnik, je na seji 23. 5. 1977 obravnavala osnutek zakona o varstvu živali pred kužnimi boleznimi. V načelni razpravi sta se izluščili dve pripombi:

Prva je v zvezi s predlogom za izdajo zakona o zdravstvenem varstvu živali v SRS, ki je bil sprejet v tej skupščini. V prvi točki tega predloga je bilo sprejeto, da mora republika zagotoviti zdravstveno varstvo pred kužnimi boleznimi, ki so pomembne za vso državo, in za bolezni, ki so republiškega pomena. Ker se nekatere bolezni prenašajo z živali tudi na ljudi, se s preprečevanjem, zatiranjem in izkoreninjanjem teh zagotavlja zdravstveno varstvo živali in ljudi.

Zdravstveno varstvo živali je tedaj dejavnost posebnega družbenega pomena. Ni nam jasno, zakaj je to določilo v osnutku zakona izpuščeno, čeprav vemo, da je to primarna preventiva v zdravstvu in da kakršnakoli napaka na tem področju utegne povzročiti veliko škodo v državi.

Zaradi tega predlagamo, da se v 3. členu osnutka zakona doda nov drugi odstavek, ki naj se glasi: »Zdravstveno varstvo živali je dejavnost posebnega družbenega pomena.«

Druga načelna pripomba je, da imamo v Sloveniji poleg domačih živali še nad 160 vrst divjih živali, ki pa jih osnutek v 30. členu, ki govori o divjadi kot divjačini, se pravi mesu divjadi, nikjer ne obravnava, čeprav slednje predstavljajo najbližje sorodnike domačih živali in kot take tudi obolevajo za enakimi ali podobnimi boleznimi. Celo več, pogosto so rezervoarji bolezni tudi za domače živali.

Zato predlagamo, da se v 1. poglavju, 1. člen, 4. točka, poleg besedila: »garje pri kopitarjih in prežvekovalcih« doda »in divjadi«. Mišljene so predvsem garje pri gamsih, ki jih zaznavamo v Sloveniji že več kot dve leti. Enako naj se v 2. členu v 4. točki besedila »bruceloza domačih živali« doda »in divjadi«. Že 16 let imamo namreč diagnosticirano in prisotno brucelozo divjih zajcev na Koprskem.

K 12. členu predlagamo, da se v prvem odstavku, ki našteva objekte, ki so pod kontrolo veterinarsko-sanitarne inšpekcije, dodajo tudi fazanerije, katerih proizvodnja je danes številčno že na visoki ravni, ob velikih koncentracijah živali, s podobno tehnologijo, kot jih imajo valilnice in podobni objekti, vendar

s popolnoma drugačno ali pa z nobeno preventivo. Taki objekti, brez redne veterinarsko-sanitarne kontrole in ukrepov, na eni strani predstavljajo nenehno možen del okužbe za domačo perutnino, na drugi strani pa povzročajo, zaradi zmanjšanja proizvodnje in nenormalno visokega pogina, gospodarsko škodo.

Predlagamo tudi dodatek k 13. členu, tretji odstavek, in sicer, da naj bi biti tudi člani lovskih družin in lovskih organizacij dolžni prijavljati poginulo divjad.

K 30. členu predlagamo, da se prvi odstavek glasi: »Transport divjačine, razen uplenjenih divjih prašičev in medvedov, je dovoljen« in tako dalje ter da se na koncu odstavka doda: »uplenjene divje prašiče in medvede mora obvezno pred transportom ali prodajo članom lovskih družin pregledati pooblaščen veterinarsko-sanitarni organ«.

Ta predlog utemeljujemo z naslednjim: Meso divjih prašičev in medvedov je lahko človeku zelo nevarno, ker sta ti dve živalski vrsti močni prenašalki trihinoze, zajedalske bolezni, ki pri močnih okužbah lahko privede tudi do smrti človeka. Že zelo majhne količine zaužitega trihinoznega mesa povzroči neozdravljive spremembe v človeškem organizmu. Trihinozo lahko ugotovi le strokovnjak, ki razpolaga z določenimi diagnostičnimi pripomočki.

Glede na gornje pripombe predlagamo tudi, da se v tem smislu določila o boleznih vnesejo tudi v osnutke pravilnikov in navodil, ki so priloženi.

In končno, v zveznem zakonu o varstvu živali pred kužnimi boleznimi, ki ogrožajo celotno državo, je v 9. in 10. členu določeno, da so pod veterinarsko-sanitarno kontrolo živali na sejmi, trgih, razstavah ter proizvodnja in uskladiščenje semena za umetno osemenjevanje kopitarjev in parkljarjev. S tem v zvezi predlagamo, da se 69. člen osnutka zakona dopolni s tem, da bo republiški sekretar za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano predpisal tudi natančnejše veterinarsko-sanitarne pogoje za ureditev sejmov, trgov in razstav ter za objekte, opreme in osebje za proizvodnjo in uskladiščenje semena za umetno osemenjevanje kopitarjev in parkljarjev. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Kdo še želi razpravljati? Besedo ima tovariš Ciril Umek, Celje!

Dr. Ciril Umek: Tovarišice in tovariši! V zvezi z osnutkom zakona o varstvu živali pred kužnimi boleznimi smo delegati združenega dela v Celju sprejeli mnenje, ki ga bom sedaj pojasnil.

Zdravstveno varstvo živali pred nalezljivimi boleznimi je dejavnost posebnega družbenega pomena, zaradi sodelovanja pri varstvu in zdravljenju ljudi in zaradi ogromne gospodarske škode, ki jo lahko povzroči nenaden izbruh nalezljivih bolezni pri živalih.

Ker je opredelitev, da je to dejavnost posebnega družbenega pomena, imel že predlog za izdajo zakona, menimo, da je to opredelitev potrebno obdržati.

V 13. členu, v 3. točki, ki govori o tem, da mora posestnik prijaviti pogin živali, menimo, da je potrebno opredeliti te primere. V določenih primerih menimo, da to ne bi bilo potrebno, na primer pri prometni ali drugi nesreči, v primeru toplotnega udara, udara strele, zdravljenja, zadušitve, požara, plina in elektrike. Vsa obolenja oziroma nenadne pogine pa bi bilo potrebno prijaviti.

Veterinarski organizaciji je potrebno prijaviti vsako živalsko truplo na cesti, tako sledi iz naslednjega odstavka. Pri tem se postavlja vprašnje, kdo bo plačal prevoze veterinarski organizaciji. Za to delo, menimo, da je, tako kot

do sedaj, odgovorna konjaška služba, ki je pod nadzorom veterinarske inšpekcije. Ni pa nujno, da bi konjaška služba v sestavi veterinarske organizacije, lahko je tudi v sestavi komunalne ali pa drugih uprav.

V 14. členu se govori o tem, da morajo organizacije združenega dela in delovni ljudje plačevati stroške za odstranjevanje konfiskatov, ki nastanejo pri obdelavi in predelavi. Ti objekti so stalno pod veterinarsko kontrolo, zato se morajo plačati tudi stroški za neškodljivo odstranjevanje trupel. Če je s tem mišljen tudi živinorejec oziroma vsak lastnik živali, potem utegne priti do prikrivanja določenega števila poginov.

V 17. členu, v 4. točki, se govori o tem, da je potrebno neregistrirane pse pokončati. Po našem mišljenju bi se ta člen moral glasiti takole: »Pokončati je treba pse in mačke klateže, ki nimajo lastnika in so nevarni za okolico. V vseh ostalih primerih pa je potrebno o tem obvestiti veterinarsko inšpekcijo oziroma veterinarsko organizacijo, ki vodi register o psih.«

Registracija psov se opravlja obenem s cepljenjem psov proti steklini kot preventivna akcija enkrat na leto. Kot je v 30. členu govora, pa bi se moralo cepljenje opravljati prek celega leta, potem ko so psi že prešli starost treh mesecev.

Transport divjačine naj bi bil dovoljen po našem mišljenju le s potrdilom o veterinarskem pregledu, ne pa po predvidenem pregledniku. Naše mnenje je, da naj se doda naslednji odstavek: »Lovska organizacija naj izda potrdilo, da je divjad uplenjena, ulovljena ali pokončana v neokuženem lovišču.«

V 52. in 53. členu se govori o odškodnini, ki jo posestnik živali dobi za ubito oziroma zaklano žival, obolelo za kužno boleznijo ter za poškodovane predmete in surovine, uničene pri izvršitvi odrejenih ukrepov. V to pa ni vključena dezinfekcija, in bi jo moral oškodovanec sam plačati. To pripominjam zato, ker dezinfekcija v enem samem prostoru, hlevu lastnika, ne zahteva posebno velikih finančnih sredstev. Stroški pa bi se znatno dvignili, če bi se to zgodilo na skupnih pašnikih oziroma v skupnih hlevih.

V 54. členu, 1. točka, se govori o odškodninah iz 8. točke 48. člena tega zakona. Menimo, da gre za napako, saj 48. člen vsebuje le 5 točk.

K 57. členu, točka 1, predlagamo, da se na koncu besedila doda: »in ogled skupinskih pašnikov«. Poleg naštetih zadev v tej točki naj bi inšpektor opravljal nadzor in ogled tudi skupinskih pašnikov. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Kdo še želi razpravljati? Če nihče, zaključujem razpravo in predlagam, da sprejmemo naslednji sklep:

1. Osnutek zakona o varstvu živali pred kužnimi boleznimi se sprejme.
2. Predlog zakona pripravi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.
3. Pri pripravi predloga zakona naj upošteva predloge, dane v skupščinskih telesih in drugih gradivih ter predloge, dane na današnji razpravi.

Kdor je za ta sklep, naj prosim glasuje! (130 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je sklep soglasno sprejet.

Vračam se na 10. točko dnevnega reda, to je na predlog za izdajo zakona o Rdečem križu Slovenije.

Želi predstavnik Izvršnega sveta še kaj ustno dodati k obrazložitvi? (Ne želi.) Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Če nihče, zaključujem razpravo in predlagam, da sprejmemo naslednji sklep:

1. Predlog za izdajo zakona o Rdečem križu Slovenije se sprejme.

2. Osnutek zakona pripravi Izvršni svet. Pri pripravi osnutka naj upošteva predloge, dane v skupščinskih telesih in drugih gradivih.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (128 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je sklep soglasno sprejet.

Prehajam na 12. točko dnevnega reda, to je na predlog za izdajo zakona o eksplozivnih snoveh, vnetljivih tekočinah in plinih ter o drugih nevarnih snoveh, z osnutkom zakona.

Predlog za izdajo zakona je Skupščini predložil v obravnavo Izvršni svet. Za svojega predstavnika je določil tovariša Martina Goloba, pomočnika republiškega sekretarja za notranje zadeve.

Izvršni svet predlaga, da se zakon obravnava po 250. členu poslovnika, in sicer, da se združita prva in druga faza zakonodajnega postopka. Ima kdo kakšno pripombo glede tega? (Ni pripomb.)

Predlog za izdajo zakona bomo obravnavali skupaj z osnutkom zakona, to je v drugi fazi. Obravnavala sta ga Odbor za družbenopolitični sistem in Zakonodajno-pravna komisija. Poročili smo prejeli.

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Želi predstavnik Izvršnega sveta še kaj ustno dodati k obrazložitvi? (Ne želi.)

Besedo ima tovarišica Olga Šindič, gospodarsko področje, 29. okoliš, Ljubljana-Bežigrad!

Olga Šindič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije iz 29. okoliša, gospodarsko področje, je dne 23. maja 1977 obravnavala predlog za izdajo zakona o eksplozivnih snoveh, vnetljivih tekočinah in plinih ter o drugih nevarnih snoveh, z osnutkom zakona, in sprejela naslednja stališča:

V 4. poglavju naj bi se naslov glasil »Radioaktivne snovi«, analogno naslovu 2. in 3. poglavja.

V 33. členu naj se doda nov prvi odstavek, ki naj se glasi: »Za delo z radioaktivnimi snovmi veljajo izvršilni predpisi, izdani na podlagi zakona o varstvu pred ionizirajočimi sevanji«, to je z Uradnega lista SFRJ 54/76, sedanji prvi odstavek pa naj bi postal drugi odstavek.

Slovenija je edina republika, kjer bo v kratkem prišlo do eksploatacije in predelave ter prevažanja radioaktivnih snovi. Predlagatelj naj bi v zakonu s svojimi določili uredil celoten problem, vezan na ravnanje z radioaktivnimi snovmi. Veljalo bi razmisliti, če ne bi kazalo nekatera zvezna določila dopolnjevati s posebnimi republiški predpisi in si izvajanje zagotoviti z republiškim zakonom.

V 36. členu naj se na koncu stavka doda besedilo: »in za to pristojni inšpektorati«. V posameznih primerih ravnanje pri prevozu nevarnih snovi, o katerih govori zakon, sodi tudi v pristojnost različnih drugih republiških inšpektoratov, na podlagi drugih izvršilnih predpisov, zato je prav, da se le-ti vključujejo v nadzor in izvajanje vseh ukrepov, ki jih predpisuje zakon.

V 49. členu naj se v drugi vrsti za besedami »varnostni ukrepi« črtajo besede »o površinskem miniranju«. Tako bi veljali vsi varnostni ukrepi, ki so predpisani v pravilniku o varnostnih ukrepih pri ravnanju z razstrelilnimi sredstvi in miniranju v gospodarstvu. Hvala.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Kdo še želi razpravljati? Prosim, besedo ima Rok Pavšič, gospodarsko področje, Ljubljana, 33. okoliš!

Rok Pavšič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Naša skupina delegatov je imela k zakonu o eksplozivnih snoveh, vnetljivih tekočinah in plinih nekaj pripomb redakcijskega značaja. Predvsem v III. poglavju, »vnetljive tekočine in plini«, v 28., 29. in 30. členu, prav tako pa tudi v 37. členu pod točko 5, niso navedeni objekti za pretakanje goriva. Tudi dosedanji zakoni in pravilniki navajajo objekte za pretakanje goriv. Menim, da bi bilo treba tudi v omenjene člene vnesti te objekte. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! želi še kdo razpravljati? Če nihče, zaključujem razpravo in predlagam, da sprejmemo naslednji sklep:

1. Predlog za izdajo zakona o eksplozivnih snoveh, vnetljivih tekočinah in plinih ter drugih nevarnih snoveh, z osnutkom zakona, se sprejeme.

2. Predlog zakona pripravi Izvršni svet. Pri pripravi predloga naj upošteva predloge, dane na današnji seji, v gradivih skupščinskih teles in ostalih gradivih.

Kdor je za ta sklep, naj prosim glasuje! (122 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep z večino glasov sprejet.

Prehajam na 13. točko dnevnega reda, to je na osnutek zakona o dopolnitvi zakona o sredstvih rezerv.

Osnutek zakona je Skupščini predložil v soglasje Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ.

Izvršni svet Skupščine je za svojega predstavnika k tej točki dnevnega reda določil tovarišico Milico Ozbič, članico Izvršnega sveta in republiško sekretarko za finance.

Osnutek zakona sta obravnavala Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija. Prejeli smo tudi stališče Izvršnega sveta.

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Če ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo in dajem na glasovanje naslednji sklep:

1. Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije daje soglasje k osnutku zakona o dopolnitvi zakona o sredstvih rezerv.

2. Pooblašča se delegacija Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije, da v usklajevalnem postopku zahteva dodatno obrazložitev v smislu zahtev Odbora za finance in nato v imenu Skupščine SR Slovenije da soglasje k predlogu tega zakona.

Ima kdo kakšno pripombo k sklepu? (Ne.) Kdor je za, naj prosim glasuje! (123 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je sklep soglasno sprejet.

Prehajam na 14. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o spremembah zakona o začasnem financiranju samoupravnih interesnih skupnosti na področju družbenih dejavnosti v prvem polletju 1977.

Predlog zakona je Skupščini SR Slovenije predložil tovarišico Milico Ozbič, članico Izvršnega sveta in republiško sekretarko za finance in Božidarja Tvr-

dyja, pomočnika predsednika Republiškega komiteja za zdravstvo in socialno varstvo.

Izvršni svet predlaga Skupščini SR Slovenije, da obravnava predlog zakona o spremembah zakona v smislu 295. člena po hitrem postopku. Želi predstavnik Izvršnega sveta še kaj dodatno obrazložiti glede na predlog za obravnavo po hitrem postopku? (Ne.) Želi kdo razpravljati glede postopka? (Ne.)

Kdor je za to, da obravnavamo ta zakon po hitrem postoku, naj prosim glasuje! (119 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (En delegat.)

Ugotavljam, da je z večino glasov sprejet predlog, da zakon obravnavamo po hitrem postopku.

Predlog zakona sta obravnavala Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija. Želi kdo od poročevalcev še kaj ustno dodati k pismenim poročilom? (Ne.) Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Prosim! Besedo ima tovariš Tomaž Kavčič, delegat 9. okoliša, gospodarsko področje!

T o m a ž K a v č i č : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati!

Skupina delegatov 9. okoliša je razpravljala o spremembah zakona o začasnem financiranju samoupravnih interesnih skupnosti na področju družbenih dejavnosti in predlogu zakona o spremembah zakona o osnovah ter načinu obračunavanja in plačevanja prispevkov za financiranje samoupravnih interesnih skupnosti na področju družbenih dejavnosti v letih 1975, 1976 in 1977, ki omogoča podaljšanje roka za sprejem samoupravnih sporazumov o temeljnih planov družbenih dejavnosti.

V temeljnih organizacijah združenega dela podpiramo sprejem tega zakona, kajti nujno je, da se rok podaljša, saj še ob podaljšanju za 15 dni ostaja vrsta neizpolnenih zahtev delavcev v združenem delu. Normativi in standardi za vrednotenje programov niso bili v roku oblikovani, saj so jih ustrezne strokovne institucije izdelale skoraj z enomesečno zamudo, glede na akcijski program. Prav tako so bila z zamudo pripravljena besedila sporazumov o posameznih samoupravnih interesnih skupnostih, ki pa se še v teh dneh dopolnjujejo, čeprav dejansko že teče razprava v združenem delu. Vertikalno usklajevanje na posameznih interesnih področjih ni bilo pravočasno niti ne dovolj uspešno, saj se še danes spreminjajo določbe k sporazumu, kar je pomembno za tiste določbe, ki se nanašajo na finančne obveznosti oziroma global sredstev.

Samoupravne interesne skupnosti so posredovale združenemu delu v razpravo besedilo celotnih sporazumov o planskih osnovah, iz katerega pa je pre malo razvidna globalna usmeritev posameznih samoupravnih interesnih skupnosti. V skladu s priporočilom Zbora združenega dela pa bi morale samoupravne interesne skupnosti pripraviti še povzetke teh sporazumov. Nobena od republiških skupnosti ni pripravila povzetka svojih programov, pa tudi objava teh dokumentov ni bila organizirana.

Predlagamo, da se vsi odgovorni v republiških in občinskih interesnih skupnostih in drugi dejavniki v republiških in v občinskih organih zavzemajo, da bomo delavci v združenem delu dobili popolno informacijo za potrditev samoupravnih sporazumov in o obveznostih, ki nastajajo s temi sporazumi. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Kdo še želi razpravljati? Če nihče, zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog zakona o spremembah zakona o začasnem financiranju samoupravnih interesnih skupnosti na področju družbenih dejavnosti v prvem polletju 1977. Kdor je za predlog zakona, naj prosim glasuje! (121 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog zakona soglasno sprejet.

Prehajam na 15. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o spremembi zakona o osnovah ter načinu obračunavanja in plačevanja prispevkov za financiranje samoupravnih interesnih skupnosti na področju družbenih dejavnosti v letih 1975, 1976, 1977, ki ga je Skupščini predložil v obravnavo njen izvršni svet.

Tudi tukaj sta predstavnik Izvršnega sveta tovariša Milica Ozbič in Božidar Tvrdy.

Izvršni svet tudi za ta zakon predlaga, da ga obravnavamo po hitrem postopku. Obrazložitev je ista kot pri prejšnjem zakonu. Želi kdo razpravljati glede postopka ali dati kakšno dodatno informacijo? (Ne.)

Prehajam na glasovanje glede postopka. Kdor je za to, da obravnavamo predlog zakona po hitrem postopku, naj prosim glasuje! (122 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (En delegat.)

Ugotavljam, da je z večino glasov sprejet predlog za obravnavo po hitrem postopku.

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Če nihče, dajem na glasovanje predlog zakona o spremembi zakona o osnovah ter načinu obračunavanja in plačevanja prispevkov za financiranje samoupravnih interesnih skupnosti na področju družbenih dejavnosti v letih 1975, 1976 in 1977.

Kdor je za predlog zakona, naj prosim glasuje! (119 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (1 delegat.)

Ugotavljam, da je predlog zakona sprejet z večino glasov.

Prehajam na 16. točko dnevnega reda, to je na predlog odloka o soglasju k besedilu sporazuma med vlado SFRJ in vlado Švedske o medsebojnem zavarovanju investicij pred nekomercialnimi riziki.

Predlog odloka je Skupščini predložil v obravnavo njen izvršni svet. Za svojega predstavnika je Izvršni svet določil dr. Ivana Murka, svetovalca v Izvršnem svetu.

Predlog odloka so obravnavali: Odbor za finance, Komisija za mednarodne odnose in Zakonodajno-pravna komisija. Poročila imamo. Želi kdo še kaj ustno dodati k pismenim poročilom? (Ne.) Želi kdo razpravljati? (Ne.)

Zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog odloka o soglasju k besedilu sporazuma med vlado SFRJ in vlado Švedske o medsebojnem zavarovanju investicij pred nekomercialnimi riziki. Kdor je za, naj prosim glasuje! (121 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da je odlok soglasno sprejet.

Prehajam na 17. točko dnevnega reda, to je na predlog odloka o začetku ugotavljanja katastrskega dohodka.

Predlog odloka je Skupščini predložil v obravnavo Izvršni svet Skupščine SR Slovenije in za svojega predstavnika določil tovarišico Milico Ozbič, članico Izvršnega sveta in republiško sekretarko za finance.

Predlog odloka smo obravnavali že na 46. seji in sprejeli sklep, da se odlagata obravnava in sklepanje. Sklep smo prejeli z dopisom z dne 13. 5. 1977.

Ponovno sta obravnavala predlog odloka Odbor za finance in zakonodajno-pravna komisija, ki sta predložila dodatni poročili. Želi kdo še kaj ustno dodati k pisnim poročilom. (Ne.)

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Če nihče, zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog odloka o začetku ugotavljanja katastrskega dohodka. Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (112 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (2 delegata.) Se je kdo vzdržal? (3 delegati.)

Ugotavljam, da je z večino glasov sprejet predlog odloka o ugotavljanju katastrskega dohodka.

Prehajam na 18. točko dnevnega reda, to je na osnutek zakona o zagotovitvi sredstev za financiranje graditve spomenika zmage.

Osnutek zakona je Skupščini SR Slovenije predložil v soglasje Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ.

O tem zakonu smo tudi že razpravljali, odložili pa smo sklepanje. Sprejeli smo tudi sklep, da delegacija poskuša razčistiti nekatera vprašanja o financiranju graditve tega spomenika. Medtem smo dobili odgovore na ta vprašanja.

Izvršni svet je za svojega predstavnika k tej točki dnevnega reda določil tovariša Andreja Ujčiča, člana Izvršnega sveta in predsednika Republiškega komiteja za kulturo. Predstavnika delegacije v Zboru republik in pokrajin sta tovariša Rudi Kropivnik in Zdenka Jurančič.

Osnutek zakona sta obravnavala Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija. Poročili ste prejeli. Prejeli smo tudi informacijo delegacije Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije je dal k osnutku zakona pozitivno mnenje.

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Prosim, besedo ima tovarišica Zdenka Jurančič, predstavnica delegacije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ!

Zdenka Jurančič: Tovariš predsednik, tovariši delegati! Na seji dne 23. 3. 1977 je Zbor združenega dela naložil delegaciji Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin nalogo, da v razpravi o tem gradivu dobi dodatna pojasnila, ali obstajajo ustrezna soglasja političnih organizacij, predvsem Zvezne konference SZDL, za graditev tega spomenika, zakaj sredstva, predvidena za izgradnjo spomenika, niso bila zajeta v lanskoletnem programu o dolgoročnih obveznostih za negospodarske investicije, ali so dejansko potrebna vsa predvidena dela, ki jih financiramo iz proračuna federacije, in pa kakšen je značaj in pomen informativnega centra in pa muzeja v okviru spomenika.

V predhodni razpravi, ki jo je vodil Odbor za finance Zbora republik in pokrajin, smo predstavnikom Zveznega izvršnega sveta in predstavnikom predlagatelja posredovali vsa navedena vprašanja in dobili na ta vprašanja odgovore, ki so bili z gradivom posredovani vsem delegatom.

Vprašanja so bila več ali manj razčiščena, to je, dan je bil odgovor, da je doseženo politično soglasje v federaciji za graditev tega spomenika, ni pa bil dan popoln odgovor, zakaj Zvezni izvršni svet kljub temu, da je že v lanskem

letu vedel za to zahtevo, ni vnesel gradnje spomenika v program negospodarskih investicij. Menimo, da kaže to vprašanje v nadaljnjem usklajevanju stališč ob sprejemanju tega zakona še razčistiti.

Predlagamo, da se delegati glede na pomen in obrazložitve, ki so bile dane, danes odločijo za to gradnjo, v usklajevalnem postopku pa bomo vsa ta stališča poskušali uveljaviti v soglasju z ostalimi. Povedati moram, da je 7 republiških oziroma pokrajinskih skupščin že dalo soglasje k besedilu zakona. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Želi še kdo razpravljati? Če nihče, zaključujem razpravo in predlagam, da sprejmemo naslednji sklep:

1. Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije daje soglasje k osnutku zakona o zagotovitvi sredstev za financiranje spomenika zmage.

2. Pooblašča se delegacija Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije, da poskusi v usklajevalnem postopku dobiti odgovor na pripombe Skupščine SR Slovenije in da da v imenu Skupščine SR Slovenije soglasje k predlogu tega zakona.

Kdor je za tak sklep, naj prosim glasuje! (92 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (11 delegatov.) Se je kdo vzdržal? (17 delegatov.)

Sklep je sprejet z večino glasov.

Prehajam na 19. točko dnevnega reda, to je na finančni načrt Narodne banke Jugoslavije za leto 1977.

Finančni načrt je Skupščini SR Slovenije predložil v soglasje Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ.

Naš zbor je o finančnem načrtu že razpravljal in ob tej priliki sprejel sklep, da sklepanje o soglasju k finančnemu načrtu odloži, sprejema pa pripombe Odbora za finance in Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in nalaga delegaciji Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin, da poskusi razčistiti odprta vprašanja v smislu sprejetih pripomb.

Dobili smo tudi informacijo od predstavnika delegacije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije.

Izvršni svet je k tej točki dnevnega reda določil za svojega predstavnika tovarišico Milico Ozbič, članico Izvršnega sveta in republiško sekretarko za finance, predstavnik delegacije pa je tovariš Zoran Žagar.

Finančni načrt sta ponovno obravnavala Odbor za finance, ki je dal poročilo in predlog odloka o soglasju z obrazložitvijo, ter Zakonodajno-pravna komisija, ki je prav tako dala poročilo.

Prejeli smo tudi mnenje Izvršnega sveta.

Pričenjam razpravo. Želi kdo kaj dodati k pismenim poročilom? Želi kdo razpravljati? Če nihče, zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog odloka o soglasju k finančnemu načrtu Narodne banke Jugoslavije za leto 1977.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (129 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je z večino glasov sprejet odlok o soglasju k finančnemu načrtu.

Prehajam na 20. točko dnevnega reda, to je na dogovor o temeljih družbenega plana Jugoslavije za razvoj magistralnih cest v obdobju 1976 do 1980.

Predlog dogovora je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ.

Izvršni svet Skupščine je za svojega predstavnika k tej točki dnevnega reda določil tovariša Livia Jakomina, člana izvršnega sveta in predsednika Republiškega komiteja za promet in zveze.

Z dopisom z dne 17. 9. 1977 smo prejeli v informacijo pregled sklepanja dogovorov republik in pokrajin o temeljih družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1976—1980 in dogovor za njegovo uresničenje.

Dogovor sta obravnavala Odbor za družbenoekonomski razvoj, ki je dal poročilo, in Zakonodajno-pravna komisija. Poročili smo prejeli, prejeli smo tudi stališče Izvršnega sveta. Na klop smo prejeli tudi amandmaje skupine delegatov za gospodarsko področje 6. okoliša — Nova Gorica in pripombe in predloge Skupščine občine Maribor.

Takoj moram pojasniti, da v danem primeru ne more iti za amandmaje, temveč le za pripombe. Danes namreč ne oblikujemo oziroma sprejemamo dogovora, pač pa ga samo potrjujemo ali pa zavračamo. Usklajevalni postopek je tekkel med izvršnimi sveti republik in pokrajin in Zveznim izvršnim svetom. Kakor vidite iz gradiva, je naš Izvršni svet dogovor sprejel in podpisal.

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Prosim, besedo ima tovariš Livio Jakomin, član Izvršnega sveta in predsednik Republiškega komiteja za promet in zveze!

Livio Jakomin: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Družbeni plan razvoja SFR Jugoslavije za obdobje 1976—1980 je med ostalimi opredelil prioriteto razvoja nekaterih prometnih dejavnosti ter določil, da se bodo republike in pokrajini o razvoju teh dejavnosti dogovorile s posebnimi dogovori.

Tako je Skupščina SFR Jugoslavije že sprejela in potrdila dogovor o temeljih družbenega plana Jugoslavije za razvoj jugoslovanskih železnic in PTT prometa. Pred nami pa so še ostali štiri dogovori, in sicer dogovor o temeljih družbenega plana Jugoslavije za razvoj zračnega prometa, dogovor o temeljih družbenega plana Jugoslavije za razvoj pomorstva, ladjarstva in luk, dogovor o temeljih družbenega plana Jugoslavije za razvoj rečnega ladjarstva in pristaniškega gospodarstva in dogovor o temeljih družbenega plana Jugoslavije za razvoj magistralnih cest v obdobju 1976—1980.

Predloženi dogovori opredeljujejo pretežno razvojne naloge, ki so skupnega pomena za celotno državo, hkrati pa posebnega pomena za razvoj prometa in ostalega gospodarstva.

Nastajanje in usklajevanje teh dokumentov med socialističnimi republikami in socialističnima avtonomnima pokrajinama poteka dejansko že ves čas od izdelave družbenega plana razvoja Jugoslavije. V postopku usklajevanja teh dogovorov so bile prisotne težnje in želje, da bi ti dogovori predstavljali seštevek razvojnih nalog in republiških dogovorov o temeljih plana razvoja. Tako smo tudi v SR Sloveniji vztrajali pri tem, da so republiške prioritete znane in določene v temeljih plana SR Slovenije do leta 1980, vendar je bilo v končni fazi potrebno program uskladiti in zmanjšati v skladu z znanimi planskimi kvalifikacijami in razmerji. Glede na to menimo, da so predloženi dogovori rezultat skupnega, usklajenega dogovora republik in avtonomnih pokrajin ter da so v njih opredeljene tudi nekatere razvojne naloge, ki so z vidika celotnega razvoja Jugoslavije posebnega pomena.

Zaradi dejstva, da so ti dogovori v skladu s sprejetimi družbenimi plani razvoja SR Slovenije, in zaradi ugotovitve, da so prioritete in dinamika razvoja posameznih dejavnosti posebej opredeljene, tako v dogovoru o temeljih plana SR Slovenije kot tudi v samoupravnem sporazumu o temeljih plana razvoja posameznih dejavnosti, je Izvršni svet Skupščine SR Slovenije te dogovore po ustaljenem postopku že podpisal in predlaga, da jih zbori Skupščine SR Slovenije potrdijo.

V postopku obravnave dogovorov v delovnih telesih Skupščine SR Slovenije so bile dane nekatere pripombe in predlogi za dopolnitev dogovora o temeljih družbenega plana Jugoslavije za razvoj magistralnih cest v obdobju od leta 1976 do leta 1980, medtem ko k ostalim trem dogovorom ni bilo pripomb.

Pripombe so dali delegati iz Maribora, prav tako pa so bili dani za dopolnitev tega dogovora amandmaji iz skupine delegatov iz Nove Gorice.

Glede na pripombe delegatov iz Maribora in glede na amandmaje delegatov iz Nove Gorice daje Izvršni svet Skupščine SR Slovenije naslednja pojasnila in predloge:

Izvršni svet je pri opredeljevanju posameznih objektov v dogovoru izhajal iz dogovorjenih kriterijev v federaciji, kar pomeni, da je v dogovor potrebno vključiti objekte skupnega jugoslovanskega pomena, to je odseke ceste Bratstva in enotnosti ter nekatere objekte, ki so opredeljeni v srednjeročnem planu razvoja cest v SR Sloveniji.

Za takšno opredelitev smo se odločili predvsem zaradi tega, da bi za te projekte, glede na njihov pomen, lahko zagotovili del sredstev iz mednarodnih posojil. Pri vseh prioritetnih objektih v SR Sloveniji namreč ni mogoče računati na udeležbo mednarodnih bančnih sredstev. Takšna usmeritev pa ne spreminja osnovnih prioritet in dinamike realizacije srednjeročnega programa razvoja magistralnih in regionalnih cest v SR Sloveniji, ki so dogovorjene v dogovoru družbenega plana SR Slovenije. Izgradnja prioritetnih cest se uresničuje, kot je bilo dogovorjeno, seveda z določeno kasnitvijo, ki jo povzročajo omejene materialne možnosti.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije meni, da je glede na celoten postopek priprave in usklajevanja tega dokumenta ter glede na pomen, ki ga ima za operativno izvajanje družbenega plana SR Slovenije, nemogoče sprejemati dopolnitve tega dokumenta. Spremembe že dogovorjenih in uskladenih cestnih odsekov bi pomenile ponovitev celotnega postopka med republikami in avtonomnima pokrajinama. To bi pomenilo odlašanje pri sprejemanju tega dokumenta in zastoje pri uresničevanju ključnega cilja, ki izhaja iz tega dokumenta. Ta pa je zagotovitev novih virov za financiranje izgradnje cest, zlasti pa skupen nastop republik in avtonomnih pokrajin pri najemanju kreditov pri Mednarodni banki za obnovo in razvoj.

Iz istih razlogov po naši oceni ni mogoče sprejeti amandmajev skupine delegatov Skupščine občine Nova Gorica. Glede amandmajev skupine delegatov iz Nove Gorice je potrebno še posebej poudariti, da predlog ni v skladu z dogovorom o temeljih plana SR Slovenije v obdobju 1976—1980 niti v skladu s sprejetim samoupravnim sporazumom o temeljih srednjeročnega plana razvoja magistralnih cest v SR Sloveniji. Sprejetje teh amandmajev bi potemtakem pomenilo spremembo že sprejetega plana razvoja magistralnih cest v SR Sloveniji, za kar pa je, v skladu z zakonom o družbenem planiranju, potreben drugačen postopek.

Brez dvoma je glede na naglo razvijajoči se promet vprašanje uresničenja srednjeročnega programa in izgradnje cest zelo aktualno in razumljiva je težnja, da bi se kritični objekti in odseki čimprej zgradili, vendar je realizacija odvisna od materialnih možnosti, ki so nam na razpolago. Glede na navedeno menimo, da je dogovor o temeljih družbenega plana razvoja Jugoslavije za razvoj magistralnih cest v obdobju 1976—1980 in ostali trije dogovori v skladu z družbenim planom SR Slovenije in z dogovori o družbenem planu SR Slovenije in ne vpliva na uresničenje dogovorjenih prioritiet v naši republiki. Hvala.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Kdo še želi razpravljati? Besedo ima tovarišica Majda Škerbic, delegatka iz Maribora, gospodarsko področje!

Majda Škerbic: Spoštovani tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Žal mi je, da moram v imenu delegatov Maribora povedati, da z dogovorom oziroma pojasnilom tovariša predsednika Republiškega komiteja za promet in zveze nismo zadovoljni. V imenu delegatske baze Maribora sem zadolžena, da delegatom Zbora združenega dela povem tudi vzroke našega nezadovoljstva.

Najprej bi rada poudarila, da podpiramo dogovor o temeljih družbenega plana Jugoslavije za razvoj magistralnih cest v obdobju 1976—1980, ki vsebuje dolgoročnejšo usmeritev in koncept osnovnega omrežja, ki se bo do popolne realizacije in funkcioniranja sistema izvajal tudi po letu 1980.

Iz doslej znanih dokumentov, ki enako vrednotijo smeri glavnih prometnih tokov v SR Sloveniji, zlasti tistih, ki potekajo iz Evrope na Balkan in Bližnji vzhod, ni mogoče doumeti, po kakšnih kriterijih cestni odsek Maribor—Hoče, z odsekom proti Zagrebu, ni pomemben cestni odsek v jugoslovanski mreži magistralnih cest.

Jugoslovanski dogovor, ki je danes pred nami, v 2. členu postavlja interese in cilje, ki jih je potrebno uresničiti. Ti so:

1. Ugodnejše vključevanje Jugoslavije v omrežje mednarodnih cest. Sem spada cesta Šentilj—Maribor—Hoče prav gotovo.

2. Zboljšanje zvez med republikami. Tudi sem spada.

3. Večja prometna varnost na magistralnih cestah. Tudi to je navzoče, saj vemo, kako močna frekvenca je v tem območju.

4. Četrty člen dogovora opredeljuje merila prometne funkcije cest, gostoto prometa in obremenitev ceste, vrste prometa, družbenoekonomski pomen ceste in zgrajenost ceste. Po nakazanih ciljih in merilih sodi odsek ceste Šentilj—Maribor—Hoče v ta dogovor, in ker to ni upoštevano, je to tudi vzrok našega nezadovoljstva.

Naj mi bo dovoljeno, da navedem nekatere podatke, da osvetlim vlogo cestnega odseka, ki v prometnem in ekološkem oziru terja takojšnje, vendar ne improvizirane posege in rešitve.

Prek Šentilja do Maribora se stekata dve evropski cesti, E-59 in E-57. Na mejnem prehodu Šentilj vstopa, po podatkih za leto 1976, 53 % vseh tovornih vozil, ki vstopajo v Jugoslavijo v območju SR Slovenije. V istem letu je vstopilo na mejnem prehodu Šentilj kar 80 % vseh tistih tovornih vozil, ki so vstopila na mejnih prehodih Jugoslavije z Avstrijo.

V letu 1976 je vstopilo na mejnem prehodu Šentilj 220 680 tovornih vozil. Tovorna vozila navajam zaradi tega, ker jih je mogoče prešteti z listinami in

ker ta promet na tem cestnem odseku najhitreje narašča. V primerjavi z letom 1975 je vstop tovornih vozil narasel za 14 0/0.

Na cestnem potezu Šentilj—Maribor—Hoče, z odcepom proti Zagrebu, poteka večina tranzitnega tovornega in potniškega prometa, zlasti tovornega in zdomskega prometa med srednjo in severno Evropo ter Balkanom oziroma Bližnjim vzhodom.

V Zvezni republiki Nemčiji bodo dogradili avtocesto od Nürnberga do avstrijske meje pri Passau do leta 1982, na Avstrijskem pa s prioriteto gradijo odseke avtoceste nemška meja—Wels—Phyrnski prelaz—Graz—Šentilj, ki bodo v obeh avstrijskih deželah v glavnem dograjeni kot štiripasovnice do leta 1985. Po sedanji prioriteti bodo kritični odseki omenjenega cestnega poteza v avstrijskem območju dograjeni do 1982. leta, vključno predor na Phyrnskem prelazu. Tako je po letu 1982 pričakovati še večji pritisk prometa iz srednje in severne Evrope prek Alp.

Glede na povedano in glede na koncept in vsebino menimo, da cestni odsek Šentilj—Maribor—Hoče (avtocesta Šentilj—Pesnica in mestni del hitre ceste skozi Maribor) sodi v dogovor o temeljih družbenega plana Jugoslavije za razvoj magistralnih cest v obdobju 1976—1980. Zaradi tega zahtevamo, da se vključi v dogovor.

Zato skupina delegatov s področja gospodarstva in skupina delegatov za Zbor občin Skupščine SR Slovenije predlagata Zboru združenega dela in Zboru občin Skupščine SR Slovenije, da sprejmeta naslednji sklep:

»Zadolži se Izvršni svet Skupščine SR Slovenije, da udeležencem dogovora predlaga dopolnitev dogovora v 5. členu pod točko 2. c, da se k navedenemu besedilu dodata še cestna odseka: avtocesta Šentilj—Pesnica, 11 km, v vrednosti 600 milijonov dinarjev in mestni del hitre ceste skozi Maribor, 8,2 km, v vrednosti 520 milijonov dinarjev.« To je skupno 18,2 km cest.

Obrazložitev: V dogovoru o temeljih družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1976—1980 je mestni del hitre ceste skozi Maribor uvrščen med tiste odseke avtocest, ki se bodo prioriteto gradili. Gradnja avtoceste Pesnica—Šentilj pa je vključena v dogovor v odvisnosti od prerazdelitve prometnega davka od pogonskih goriv v korist sredstev za gradnjo cest, tako kot nekateri drugi odseki magistralnih cest v območju SR Slovenije, ki so vključeni v dogovor o temeljih družbenega plana Jugoslavije za razvoj magistralnih cest v obdobju 1976—1980, ki je danes pred nami. Zato menimo, da je naš predlog utemeljen. Hkrati predlagamo, da čimprej pristopimo tudi k urejanju in prerazporeditvi prometnega davka od pogonskih goriv v korist sredstev za izgradnjo cest.

Prosim delegate, v imenu delegatske baze Maribora, da naš predlog podprejo. Poudarjam, da ne gre za lokalni problem Maribora. To ni problem le Maribora, temveč je Maribor le mesto, ki leži ob cestnem odseku, ki je dejansko problem celotne Slovenije in celotnega jugoslovanskega prostora. Izvršni svet pa prosim, da ta predlog sprejme kot svojo obveznost. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala! Kdo še želi razpravljati? Prosim! Besedo ima tovariš Rudi Perozzi, gospodarsko področje, 6. okoliš!

Rudi Perozzi: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Dovolite mi, da v nekaj besedah osvetlim glavne vzroke, ki so nas navedli, da predložimo amandma, o katerem je bilo govora.

Ob obravnavi dogovora o temeljnih družbenega plana Jugoslavije za razvoj magistralnih cest v obdobju 1976—1980 je bilo na zasedanju naše delegacije postavljeno delegatsko vprašanje, ki ga je naša delegacija posredovala temu zboru, glede uresničevanja obveznosti, sprejetih s sklenitvijo osimskih sporazumov, na katerega pa doslej še nismo dobili odgovora.

Sporazum o pospeševanju gospodarskega sodelovanja med Socialistično federativno republiko Jugoslavijo in Republiko Italijo v 5. členu namreč jasno določa: »Za olajšave cestnega prometa bosta obe strani povezali avtocesto Benetke—Trst—Gorica—Trbiž s cestami Nova Gorica—Postojna—Ljubljana, Fernetiči—Postojna in Hrpelje—Kozina—Reka.«

Delegacija ugotavlja, da predloženi dogovor še ne vsebuje vseh obveznosti glede cestnih povezav iz omenjenega sporazuma. Dogovor vsebuje obveznost izgradnje cestnih povezav Razdrto—Sežana—državna meja, Solkan—Brda in Kambreško—Ravne, ne vsebuje pa ceste Razdrto—Nova Gorica—državna meja. Delegaciji se zdi nerazumljivo, da je prav ta odsek izpadel iz omenjenega dogovora, čeprav je v osimskem sporazumu enakovreden ostalim cestnim odsekom.

Opozoriti moramo tudi na dejstvo, da so na oni strani meje že konkretno pristopili k uresničevanju izgradnje mednarodnega mejnega prehoda Štandraž—Vrtojba, računajoč na to, da bomo tudi mi zgradili mejni prehod in avtocesto do Razdrtega.

V republici Italiji je v zaključni fazi izgradnje cesta Villesse—Gorica in zagotovili so finančna sredstva za izgradnjo odseka Gorica—državna meja. Ta odsek je sestavni del cestne povezave Nova Gorica—Razdrto. Ker je predlog dogovora že uskladen z ostalimi republikami in pokrajinama, se zavedamo, da v tem trenutku ni primerno znova začeti usklajevalnega postopka. Vendar poudarjamo, da obveznost o izgradnji navedene ceste še vedno ostaja odprta.

Prepričani smo, da bo naša republika, skupaj s federacijo, storila vse, da se bo tudi ta del sporazuma v celoti uresničil. V prepričanju, da bo naš predlog v celoti uresničen v najkrajšem času, kot določa ratificirani meddržavni sporazum, umikamo predloženi amandma k medrepubliškem dogovoru, hkrati pa predlagamo, da Izvršni svet SR Slovenije predloži čimprej Skupščini SR Slovenije v obravnavo celotno problematiko izvajanja osimskih sporazumov in predlaga način uresničevanja obveznosti republike in federacije do tega sporazuma. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Kdo še želi razpravljati? Prosim! Besedo ima Livio Jakomin!

Livio Jakomin: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! V tej skupščini smo delegaciji iz Maribora odgovorili na podobno vprašanje, ko smo sprejemali družbeni plan razvoja SR Slovenije in ko smo opredeljevali, katere ceste v Sloveniji morajo, zaradi cestnih povezav in prioritete, imeti v našem planu tudi posebno prioriteto. Zaradi razmer, ki jih nismo nikoli zanikali, da je namreč promet v Mariboru potreben hitrih posegov, smo tudi v družbenem planu SR Slovenije dali prvo prioriteto rekonstrukciji mejnega prehoda Šentilj in hitri cesti skozi Maribor. V drugačni prioriteti pa je odsek ceste Pesnica—Šentilj.

Ne bi želel ponovno opozarjati na člene, o katerih je tovarišica pred menoj že govorila. V fazi dogovarjanja smo, skupaj z drugimi republikami, v ta dogovor predvsem postavili tiste prioritete, za katere sem že v uvodni besedi

povedal, da gre za prioritete, ki so v Jugoslaviji, med socialističnimi republikami in avtonomnima pokrajinama, sprejete kot prioritete jugoslovanskega pomena. S tem želim še enkrat poudariti tovarišem delegatom iz Maribora, da je za nas plan razvoja in dinamike izgradnje dokument, ki ga je sprejela Skupščina in ki ga moramo spoštovati. Zato menim, da predloga, ki ga je dala tovarišica v imenu delegacije iz Maribora, ne bi mogli sprejeti, ker bi si s tem predvsem napravili slabo uslugo.

Uvodoma sem povedal, da gre predvsem za tiste odseke, za katere menimo, da imata Jugoslavija in Slovenija realne možnosti, da dobita tuje kredite. Kot je znano je Mednarodna banka predvsem zainteresirana za odseke avtoceste Bratstva in enotnosti. Prav sedaj tečejo razprave za deveto posojilo. Želel bi delegatsko skupščino samo obvestiti o tem, da je po prvi oceni, ki jo je napravila Mednarodna banka, prav naš odsek ceste dobil prioriteto na cesti Bratstva in enotnosti. Zato vsako zavlačevanje sprejetja in potrjevanja tega dogovora pomeni ponovni postopek usklajevanja med republikami in avtonomnima pokrajinama, ki ni kratkotrajen. Za posledico bi imel predvsem to, da bi SR Slovenija zgubila možnost, ki jo ima v tem letu, da se vključi v deveto posojilo. S tem bi imeli seveda tudi manjšo možnost, da uresničimo tiste prioritete, ki smo jih sprejeli v našem planu razvoja cest v SR Sloveniji.

Iz teh razlogov menim, da predlog, ki ga je dala delegacija iz Maribora, ne bi mogel biti sprejet. Še enkrat pa poudarjam, da so dinamika in prioritete opredeljene v planu, ki ga je sprejela ta skupščina. Za Socialistično republiko Slovenijo pa sta dinamika in plan taki obveznosti, kot sta postavljeni v 5. členu samoupravnega sporazuma, ki je bil že večkrat citiran.

Glede amandmaja iz Nove Gorice, ker ga je delegat iz Nove Gorice umaknil, menim, da ni potrebno dajati posebnih pojasnil. Hvala!

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Želi še kdo razpravljati? Prosim! Besedo ima tovariš Ivan Zelenšek, poročevalec Odbora za družbeno-ekonomski razvoj!

Ivan Zelenšek: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Iz uvodne besede tovariša Jakomina ste slišali, kakšnega pomena je dogovor o temeljih družbenega plana Jugoslavije za razvoj magistralnih cest v obdobju od leta 1976 do leta 1980. V razpravi ste slišali dva predloga, in sicer predlog skupine delegatov s področja Maribora, ki predlaga, da bi se ta dogovor dopolnil s predlogi skupine delegatov s področja Maribora, in pa predlog skupine delegatov s področja Nove Gorice, ki je dala amandma in ga hkrati tudi umaknila.

Zbor bi rad samo opozoril, da je Odbor za družbenoekonomski razvoj Zbora združenega dela razpravljal o tem družbenem dogovoru in da je zavzel stališče, da se predloženi dogovor o izgradnji cest v obdobju 1976—1980 v območju Jugoslavije potrdi v besedilu, v katerem je predlagan, ter da bi vsako dopolnilo tega dogovora pomenilo, kot je obrazložil tovariš Jakomin, zavlačevanje in neuresničevanje tega plana, kar bi v končni posledici povzročilo, da tudi v območju SR Slovenije ne bi mogli izvajati svojega programa izgradnje magistralnih in regionalnih cest.

Zato v imenu Odbora predlagam, da Zbor glede dogovora o družbenem planu Jugoslavije za razvoj magistralnih cest sprejme naslednji sklep:

»Potrdi se dogovor o temeljih družbenega plana Jugoslavije za razvoj magistralnih cest v obdobju 1976—1980, ki ga je podpisal Izvršni svet Skupščine SR Slovenije in z njim prevzel za republiko Slovenijo obveznosti po tem dogovoru.

Pooblašča se delegacija Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ, da da soglasje k dogovoru, ki ga je podpisal Zvezni izvršni svet in z njim prevzel obveznosti za federacijo, oziroma da z drugimi delegacijami v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ določi smernice Zveznemu izvršnemu svetu za razreševanje morebitnih spornih vprašanj.«

S tem še enkrat pozivam vse navzoče delegate v Zboru združenega dela, da dajo soglasje k dogovoru o temeljih družbenega plana Jugoslavije o razvoju magistralnih cest v obdobju 1976—1980. Hvala.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Želi še kdo razpravljati? Lahko zaključim razpravo? Prosim! Besedo ima tovarišica Majda Škerbic!

Majda Škerbic: Ne želim polemizirati. Ponovno poudarjam, kot je tovariš predsednik povedal, da je dogovor podpisan. Mi cenimo in sprejemamo ta dogovor, vendar nas moti, da se ne rešuje problematika, za katero se zavzemamo, čeprav smo po 2. in 4. členu tega dogovora do tega povsem upravičeni. Nič nimamo proti, kot je rečeno, da se bo ta problematika reševala v okviru samoupravnega sporazuma v SR Sloveniji, izražamo pa bojazen zaradi sredstev, za katera vemo, da jih je premalo.

Bojimo se, da bo sredstev zmanjkalo, Šentilj pa je dejansko problem Slovenije in Jugoslavije. Tudi odbor, katerega članica sem, je to izrazil v svojem poročilu z besedami, »da člani odbora k takšni usmeritvi v načelu niso imeli pripomb in da so zaradi tega izrazili bojazen, da ne bo dovolj sredstev za izgradnjo odsekov avtocest oziroma hitrih cest, ki jih v svojem 5. členu določa samoupravni sporazum o temeljih plana magistralnih in regionalnih cest v SR Sloveniji«. To je vse, kar lahko rečemo o tem problemu.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala. Želi še kdo razpravljati? Lahko zaključim razpravo? Zaključujem razpravo in dajem na predhodno glasovanje sklep, ki ga je predlagal poročevalec Odbora za družbenoekonomski razvoj in ki se glasi:

Potrdi se dogovor o temeljih družbenega plana Jugoslavije za razvoj magistralnih cest v obdobju 1976—1980, ki ga je podpisal Izvršni svet Skupščine SR Slovenije in z njim prevzel za republiko Slovenijo obveznosti po tem dogovoru.

Pooblašča se delegacija Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ, da da soglasje k dogovoru o temeljih družbenega plana za razvoj magistralnih cest v obdobju 1976—1980, ki ga je podpisal Zvezni izvršni svet in z njim prevzel obveznosti za federacijo, oziroma da z drugimi delegacijami v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ določi smernice Zveznemu izvršnemu svetu za reševanje morebitnih spornih vprašanj.

To je enak predlog, kot ga je dal Odbor za družbenoekonomski razvoj.

K besedi se priglša tovariš Vinko Gobec, predstavnik Republiške skupnosti za ceste!

Vinko Gobec: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Poskušal bi pomagati iz te situacije. Namreč, vemo, da je vse, o čemer je bilo

govorjeno, dejansko problem. Tovarišica iz Maribora je lepo povedala, da je bistveno vprašanje sredstev in da se pri tem pravzaprav ustavlja. Vendar, v primeru, če bi sprejeli pripombe, ki jih predlagajo, potem bi to pomenilo, da ponovno začnemo razpravo o srednjeročnem planu izgradnje cest v obdobju 1976—1980, ki pa ni bil sprejet v tej skupščini, temveč v bazi, tej skupščini pa je bil predložen samo v soglasje.

Vsi vemo, da so omenjeni problemi objektivno prikazani. Kljub temu menim, da bi morali podpreti, da se ta medrepubliški dogovor potrdi tudi v naši skupščini brez rezerv, pri čemer pa naj vendarle Skupščina, Izvršni svet in vsi ostali nosilci plana naredo še korak naprej, da bi poiskali še druge možne vire, poleg tistih, ki jih imamo v planu, kar pomeni maksimalno angažiranje mednarodnih kreditov, prerazporeditev prometnega davka na goriva in da že v letošnjem letu preidemo od besed k dejanjem.

Že precej časa govorimo o ponovni prerazporeditvi prometnega davka na goriva nad normalno stopnjo. V Zvezni skupščini smo dosegli podporo k temu stališču, preostane pa nam, da ga uresničimo v posameznih dogovorih in sporazumih. Zato bi morali, po mojem mnenju, naše sile usmeriti predvsem v realizacijo tega stališča, in v to, da sprejeti srednjeročni plan izgradnje cest čimbolj dosledno uresničujemo, ne pa da ga razširjamo z novimi obveznostmi, ko še za sprejete niso v celoti zagotovljena sredstva. Naj vas pri tem spomnim na podatek, da bi za idealno reševanje problematike cest potrebovali 20,5 milijard, za zelo dobro 16,8, minimalno pa 10,8 milijard dinarjev, kar smo dali tudi v program.

Menim, da predlaganih dopolnitev ne kaže sprejemati, ker bi s tem ponovno odprli razpravo o že sprejetem planu izgradnje cest, naša poglobljena naloga v tem trenutku pa je, kako čimprej in čimbolj dosledno uresničiti to, za kar smo se že dogovorili. Hvala lepa.

Predsednik Š t e f a n N e m e c : Besedo ima tovariš Livio Jakomin!

Livio Jakomin : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Po mojem obstajata samo dve možnosti: Ali se danes delegati opredelite za sprejetje oziroma za potrditev dogovora o razvoju magistralnih cest in s tem daste naši delegaciji v Zvezni skupščini možnost, da da soglasje k temu dogovoru, ali pa da sprejmete predlog, ki ga je dala skupina delegatov iz Maribora. Druge izbire dejansko nimate.

Pri tem želim še enkrat poudariti, da kolikor sprejmemo predlog, ki ga je dala skupina delegatov iz Maribora, s tem pričenjamo v federaciji med republikami in avtonomnima pokrajinama ponovno usklajevanje. Dogovor pa bo uskladen takrat, ko ga bodo vse republike in obe avtonomni pokrajini sprejele. Nobenega jamstva ni, da bodo druge republike sprejele to, kar predlagajo tovariši iz Maribora, čeprav, še enkrat poudarjam, ne zanikamo potrebe po dinamiki gradnje odsekov cest, ki so opredeljeni v našem planu.

Če bomo znova začeli postopek usklajevanja, ki ne bo kratkotrajen, bomo prišli do tega, da bomo tako deveto posojilo, verjetno pa tudi ostale dogovore, ki tečejo z Mednarodno banko in z drugimi bankami v Evropi, spravili pod vprašaj, kajti ne bomo mogli nastopati v imenu Jugoslavije, kolikor ne bo uskladen dogovor med republikami in avtonomnima pokrajinama. Zato prosim, da se opredelimo samo glede tega, ali ta dogovor potrdimo ali ne, ali prevzamemo vse posledice, ki bodo nastale, ne samo na tem odseku, temveč na vseh

cestnih odsekih v Sloveniji, kajti jasno sem povedal, da Slovenija ne bo dobila mednarodnih kreditov za vse odseke. Obstaja tudi mednarodni interes, predvsem za nekatere relacije. O tem ne bi želel širše razpravljati, ker menim, da to dejansko ni tema današnjega zasedanja. Dejstvo je, da se moramo opredeliti samo o omenjenih dveh stvareh.

Zato bi tudi, tovariš predsednik, predlagal, da se predlagani dogovor potrди ali pa glasuje za predlog, ki ga je dala tovarišica iz Maribora, pri čemer je jasno, da če sprejmemo ta predlog, ponovno pričenjamo v Jugoslaviji postopek usklajevanja. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Želi še kdo razpravljati? Prosim, besedo ima tovariš Rudi Kropivnik, član delegacije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ!

Rudi Kropivnik: Tovarišice in tovariši delegati! S konkretnim primerom iz prakse, ki jo ima Jugoslavija z Mednarodo banko, bi rad potrdil izvajanje tovariša Jakomina.

Leta 1973, ko smo se dogovarjali, mislim za sedmo posojilo za ceste v Jugoslaviji, in se v republiki Hrvaški niso mogli sporazumeti, kateri odsek oziroma katero cestno smer bi financirali iz kreditov Mednarodne banke, ali Zagreb—Reka ali Zagreb—Split, je zaradi tega Jugoslavija izgubila posojilo za leto 1973. Ker pa je navada, da se v Jugoslaviji dogovorimo za vrstni red posojil za nekaj let vnaprej, Hrvaška pa je povzročila, da smo izgubili eno leto, se je potem seveda morala postaviti na koncu vrste in je dejansko izgubila en cel cikel v posojilu.

Zaradi tega predlagam, da potrdite dogovor o razvoju magistralnih cest Jugoslavije, da pa predlog in pa bojazen predstavnice iz Maribora upoštevamo, ko se bo govorilo o rebalansu republiškega plana razvoja, ki je osnova za izgradnjo vseh cest v Sloveniji, kolikor bi prišlo do vprašanja, ali bomo v republiki sprejeti plan razvoja cest sploh mogli uresničiti ali ne. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Tovarišica Majda Škerbic želi besedo!

Majda Škerbic: Tovarišice in tovariši! Zelo jasno bi rada povedala, da mi, mariborski delegati, ne mislimo delati iz tega političnega problema. Zato sem uvodoma, ko sem razpravljala, tudi poudarila, da sem pooblaščenca, da povem, da dogovor podpiramo. Vendar pa očitek temu dogovoru, kot sem rekla, izhaja iz 2. in 4. člena tega dogovora in verjetno tudi iz tega, da se doma nismo dovolj pogovarjali. Verjetno, če bi se doma več pogovarjali, bi mogoče našli tudi kako ustrežnejšo rešitev. Zaradi tega se ne bomo vzdržali glasovanja. Dogovor podpiramo, vendar bi prosila, da bi, tako kot je predlagal tovariš iz Republiške skupnosti za ceste, morebiti sprejeli dodaten sklep, da Izvršni svet Skupščine SR Slovenije v okviru slovenske kvote le poskuša najti določeno rešitev, da bomo tudi mi začeli pospešeno reševati problematiko v našem območju. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Želi še kdo razpravljati? Besedo ima tovariš Jože Kert, gospodarsko področje, Ravne na Koroškem!

J o ž e K e r t : Tovarišice in tovariši delegati! Čeprav sem iz bivšega mariborskega okraja, moram reči, da v tem primeru ne morem podpreti mariborskega amandmaja. Mislim, da je stališče, ki ga je opisala tovarišica Škerbičeva, popolnoma jasno, vendar se kot delegat Koroške pridružujem tistim delegatom, ki so za to, da se potrdi predlagani dogovor. Menim, da moramo napeti vse sile in zagotoviti, da bomo uresničili cilje, ki smo si jih načrtali z našimi dokumenti. To pomeni, da moramo na vsak način podpreti, kar je že podpisano, in skrbeti za to, da bi čimprej dobili kredit in da bi čimprej realizirali, kar smo si zadali. Hvala lepa.

Predsednik Š t e f a n N e m e c : Hvala lepa! Lahko zaključim razpravo? (Da.) Zaključujem razpravo in predlagam, da bi sprejeli predloženi dogovor in s tem omogočili njegovo čimprejšnjo realizacijo, da pa bi pripombe Maribora in tudi Gorice zajeli v posebnem sklepu, ki bi bil naslovljen na naš izvršni svet, glede na to, da je Izvršni svet sodeloval v postopku sprejemanja dogovora, ki ga sprejemamo danes, in bil udeležen pri oblikovanju slovenskega programa izgradnje cest. Sklep naj bi bil formuliran takole:

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije naj upošteva pripombe, ki sta jih k dogovoru o temeljih družbenega plana Jugoslavije za razvoj magistralnih cest v obdobju 1976—1980 dali skupini delegatov iz Maribora in Nove Gorice, tako da bodo vsi cestni odseki, ki so opredeljeni v samoupravnem sporazumu o temeljih plana o razvoju magistralnih in regionalnih cest v SR Sloveniji za obdobje 1976—1980 in v srednjeročnem planu vzdrževanja in izgradnje magistralnih cest v SR Sloveniji za obdobje 1976—1980 kot prioritetni, obravnavani prav tako kot odseki, ki so v območju naše republike določeni v 5. členu dogovora o temeljih družbenega plana Jugoslavije za razvoj magistralnih cest v obdobju 1976 do 1980.

Ali je sklep sprejemljiv? Mariborčani pravijo, da je sprejemljiv. Predstavniki Izvršnega sveta?

L i v i o J a k o m i n : Tovariš predsednik! Menim, da predlog dodatnega sklepa ni dovolj precizen, predvsem zaradi tega ne, ker smo v tej skupščini sprejeli samoupravni sporazum o temeljih plana, ki vsebuje te odseke, o katerih je bilo danes govora. Zato ne moremo o njih ponovno sklepati. Opozarjam, da odsek Razdrto—Nova Gorica v našem planu ni definiran, zato prosim, da bi bili pri teh sklepih precizni. Hvala lepa.

Predsednik Š t e f a n N e m e c : Predlagam, da sprejmemo prvi sklep, to se pravi o potrditvi dogovora, nato pa prekinemo točko dnevnega reda in se med tem časom dogovorimo o eventualnem dodatnem sklepu ter šele potem zaključimo to točko dnevnega reda. Ali ste za to? Kaže, da se strinjate.

Predlagam, da sprejmemo sedaj prvi sklep, ki se glasi:

1. Potrdi se dogovor o temeljih družbenega plana Jugoslavije za razvoj magistralnih cest za obdobje 1976—1980, ki ga je Skupščini SR Slovenije poslal v potrditev Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ in ki ga je podpisal Izvršni svet Skupščine SR Slovenije ter z njim prevzel za SR Slovenijo obveznosti po tem dogovoru.

2. Pooblašča se delegacija Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ, da da soglasje k dogovoru o temeljih družbenega plana Jugoslavije za razvoj magistralnih cest v obdobju 1976—1980, ki ga je podpisal

Zvezni izvršni svet in z njim prevzel obveznosti za federacijo, oziroma z drugimi delegacijami socialističnih republik in socialističnih avtonomnih pokrajin v Zboru republik in pokrajin Skupščine Socialistične federativne republike Jugoslavije določi smernice Zveznemu izvršnemu svetu za reševanje morebitnih spornih vprašanj.

Ima kdo kakšno pripombo k temu sklepu? (Ni pripomb.) Kdor je za, naj prosim glasuje! (130 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (1 delegat.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep z večino glasov sprejet. S tem prekinjam to točko dnevnega reda.

Ugotovil sem, da nismo glede predloga stališč, sklepov in priporočil za reševanje problematike varstva naravnih dobrin splošnega pomena in vrednot človekovega okolja v SR Sloveniji uskladeni z Zborom občin. Pismo predsednice Zbora občin ste dobili v tem času na klopi skupaj z amandmajem, ki je bil sprejet v Zboru občin.

Pričenjam razpravo o tem amandmaju. Ni razprave? Lahko zaključim razpravo? Ali se Izvršni svet strinja s tem amandmajem? (Da.) Odbor za komunalna vprašanja in varstvo okolja? (Da.) Dajem amandma na glasovanje. Kdor je za amandma, naj prosim glasuje! (124 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (1 delegat.)

Ugotavljam, da je predlagani amandma sprejet z večino glasov.

Tako smo uskladeni z Zborom občin.

Prehajamo na 22. točko dnevnega reda, to je na dogovor o temeljnih družbenega plana Jugoslavije za razvoj rečnega ladjarstva in pristaniškega gospodarstva v obdobju 1976—1980, ki ga je Skupščini predložil v obravnavo Zbor republik in pokrajin.

Predstavniki Izvršnega sveta je Livio Jakomin. Dogovor sta obravnavala Odbor za družbenoekonomski razvoj ter Zakonodajno-pravna komisija. Prejeli smo tudi stališče Izvršnega sveta. Pričenjam razpravo. Želi kdo besedo? (Nihče.) Zaključujem razpravo in predlagam naslednji sklep:

1. Potrdi se dogovor o temeljnih družbenega plana Jugoslavije za razvoj rečnega ladjarstva in pristaniškega gospodarstva v obdobju 1976—1980, ki ga je podpisal Izvršni svet Skupščine SR Slovenije in z njim prevzel za republiko Slovenijo obveznosti po tem dogovoru.

2. Pooblašča se delegacija Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin, da da soglasje k dogovoru, ki ga je podpisal Zvezni izvršni svet in z njim prevzel obveznosti za federacijo, oziroma da z drugimi delegacijami v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ določi smernice Zveznemu izvršnemu svetu za reševanje morebitnih spornih vprašanj.

Ima kdo kakšno pripombo k predlaganemu sklepu? (Ne.) Kdor je za, naj prosim glasuje! (123 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (1 delegat.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 21. točko dnevnega reda, to je na dogovor o temeljnih družbenega plana Jugoslavije za razvoj morskega ladjarstva in luk v obdobju 1976—1980, ki ga je prav tako predložil Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ.

Dogovor so obravnavala ista telesa in tudi tu je predstavnik Izvršnega sveta Livio Jakomin. Kdo želi razpravljati? (Nihče.) Zaključujem razpravo in predlagam naslednji sklep:

1. Potrdi se dogovor o temeljih družbenega plana Jugoslavije za razvoj morskega ladjarstva in luk v obdobju 1976—1980, ki ga je podpisal Izvršni svet Skupščine SR Slovenije in z njim prevzel za republiko Slovenijo obveznosti po tem dogovoru.

2. Pooblašča se delegacija Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ, da da soglasje k dogovoru, ki ga je podpisal Zvezni izvršni svet in z njim prevzel obveznosti za federacijo, oziroma da z drugimi delegacijami v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ določi smernice Zveznemu izvršnemu svetu za reševanje morebitnih spornih vprašanj.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (124 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (1 delegat.)

Z večino glasov je sprejet tudi ta sklep.

Prehajamo na 23. točko dnevnega reda, to je na dogovor o temeljih družbenega plana Jugoslavije za razvoj zračnega prometa v času 1976 do 1980, ki ga je Skupščini predložil v obravnavo Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ.

Predstavnik Izvršnega sveta je tovariš Livio Jakomin. Dogovor sta obravnavala Odbor za družbenoekonomski razvoj in Zakonodajno-pravna komisija. Stališče Izvršnega sveta smo dobili. Želi kdo razpravljati? (Nihče.) Zaključujem razpravo in predlagam naslednji sklep:

1. Potrdi se dogovor o temeljih družbenega plana Jugoslavije za razvoj zračnega prometa v času 1976—1980, ki ga je podpisal Izvršni svet in z njim prevzel za republiko Slovenijo obveznosti po tem dogovoru.

2. Pooblašča se delegacija Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ, da da soglasje k dogovoru, ki ga je podpisal Zvezni izvršni svet in z njim prevzel obveznosti za federacijo, oziroma da z drugimi delegacijami v Zboru republik in pokrajin določi smernice Zveznemu izvršnemu svetu za reševanje morebitnih spornih vprašanj.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (126 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (1 delegat.)

Sklep je sprejet z večino glasov.

Ker ni predstavnika Izvršnega sveta za 24. točko dnevnega reda, prehajamo na 25. točko dnevnega reda, to je na osnutek zakona o dodelitvi pomoči Socialistični republiki Romuniji iz sredstev stalne proračunske rezerve federacije, ki ga je Skupščini predložil v obravnavo Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ.

Izvršni svet je k tej točki dnevnega reda določil za svojega predstavnika tovarišico Milico Ozbič, članico Izvršnega sveta in republiško sekretarko za finance.

Osnutek zakona so obravnavali: Odbor za finance, Komisija za mednarodne odnose ter Zakonodajno-pravna komisija. Prejeli smo tudi stališče Izvršnega sveta.

Pričenjam razpravo. Želi kdo besedo? (Ne.) Zaključujem razpravo in predlagam naslednji sklep:

1. Zbor združenega dela Skupščine Socialistične republike Slovenije daje soglasje k osnutku zakona o dodelitvi pomoči Socialistični republiki Romuniji iz sredstev stalne proračunske rezerve federacije.

2. Pooblašča se delegacija Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ, da da v imenu Skupščine SR Slovenije soglasje k predlogu tega zakona.

Ima kdo kakšno pripombo k temu sklepu? (Ne.) Potem dajem ta sklep na glasovanje. Kdor je za, naj prosim glasuje! (127 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je sklep sprejet.

Prehajamo na 26. točko dnevnega reda, to je predlog za sprožitev pobude za sklenitev dogovora o enotnih temeljih za delo v zvezi z vlogami in predlogi, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil v soglasje Zvezni zbor Skupščine Socialistične federativne republike Jugoslavije.

Izvršni svet je k tej točki dnevnega reda določil za predstavnika tovarišico Evo Naglič, članico Izvršnega sveta in republiško sekretarko za pravosodje, organizacijo uprave in proračun.

Predlog sta obravnavali Komisija za vloge in pritožbe in Zakonodajno-pravna komisija. Izvršni svet je tudi dal svoje stališče. Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.) Zaključujem razpravo in predlagam naslednji sklep:

1. Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije sprejema pobudo za sklenitev dogovora o enotnih temeljih za delo v zvezi z vlogami in predlogi, ki jo je sprožil Zvezni zbor Skupščine SFRJ.

2. Zbor združenega dela pooblašča Komisijo za vloge in pritožbe Skupščine SR Slovenije, da imenuje predstavnika Komisije, ki bo v imenu Socialistične republike Slovenije sodeloval pri delu skupne delovne skupine za pripravo predloga dogovora o enotnih temeljih za delo v zvezi z vlogami in predlogi.

Ima kdo kakšno pripombo k predlaganemu sklepu? (Ne.) Dajem ta sklep na glasovanje. Kdor je za, naj prosim glasuje! (127 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (1 delegat.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 27. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o ratifikaciji sporazuma med vlado SFRJ in vlado Republike Irak o dobavah nafte in o posojilu za leto 1977, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije je določil za predstavnika tovarišico Milico Ozbič.

Predlog zakona sta obravnavala Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija. Prejeli smo tudi stališče Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije.

Pričenjam razpravo. Želi kdo besedo? Ne želi nihče razpravljati? Lahko zaključim razpravo? (Da.) Zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog odloka o soglasju k predlogu zakona o ratifikaciji sporazuma med vlado SFRJ in vlado republike Iraka o dobavah nafte in o posojilu za leto 1977.

Kdor je za predlog, naj prosim glasuje! (125 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je sklep sprejet.

Predlagam, da sprejmemo še dodatni sklep:

1. Delegacija Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ naj v postopku usklajevanja opozori, da je potrebno pospešiti postopek za sprejetje zakonov o zagotovitvi sredstev za izvajanje programa zveznih blagovnih rezerv. Obenem naj se prouči način izbire jugoslovanskih pogodbenikov v pogodbah o dobavi nafte, sklenjenih na osnovi določb sporazumov med SFRJ in Republiko Irak o dobavi nafte in o posojilu za leta 1975, 1976, 1977 in sporazumov, ki bodo eventualno sprejeti v naslednjih letih.

2. Delegacija Skupščine SR Slovenije naj v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ zahteva, da bi se v prihodnje podlage za vse mednarodne sporazume sprejele pred sklepanjem teh sporazumov in obenem tudi razrešila vsa vprašanja v zvezi z udeležbo republik in pokrajin pri sklepanju mednarodnih sporazumov.

Ima kdo kakšno pripombo glede na predlagani sklep? Izvršni svet se z njim strinja.

Dajem ta sklep na glasovanje. Kdor je za, naj prosim glasuje! (123 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (1 delegat.)

Predlagani sklep je sprejet z večino glasov.

Odrejam polurni odmor.

(Seja je bila prekinjena ob 13. uri in se je nadaljevala ob 13.45.)

Predsednik Štefan Nemeč: Prehajamo na obravnavo 24. točke dnevnega reda, to je na dogovor o temeljnih družbenega plana Jugoslavije za razvoj tujskega turizma v obdobju od leta 1976 do leta 1980, ki ga je Skupščini predložil v obravnavo Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ:

Izvršni svet je za svojega predstavnika v tej točki dnevnega reda določil tovariša Lada Lipičarja, republiškega podsekretarja v Republiškem sekretariatu za industrijo.

Dogovor so obravnavali: Odbor za družbenoekonomske odnose, Odbor za družbenoekonomski razvoj in Zakonodajno-pravna komisija. Prejeli smo tudi stališče Izvršnega sveta. Želi kdo od predstavnikov še kaj ustno dodati k pismenim poročilom? (Ne.) Pričenjam razpravo. Kdo želi razpravljati? (Nihče.)

Zaključujem razpravo in predlagam naslednji sklep:

1. Potrdi se dogovor o temeljnih družbenega plana Jugoslavije za razvoj tujškega turizma v obdobju od leta 1976 do leta 1980, ki ga je podpisal Izvršni svet Skupščine SRS in prevzel za republiko Slovenijo obveznosti po tem dogovoru.

2. Pooblašča se delegacija Skupščine SRS v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ, da da soglasje k dogovoru, ki ga je podpisal Zvezni izvršni svet in z njim prevzel obveznosti za federacijo, oziroma da z drugimi delegacijami v Zboru republik in pokrajin Skupščine Socialistične federativne republike Jugoslavije določi smernice Zveznemu izvršnemu svetu za reševanje morebitnih spornih vprašanj.

Ima kdo kakšno pripombo glede na predlagani sklep? (Ni pripomb.) Potem dajem ta sklep na glasovanje. Kdor je za, naj prosim glasuje! (107 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je sklep sprejet.

Prehajamo na 29. točko dnevnega reda, to je na dogovor o skupni politiki reševanja materialnega položaja razvoja informativno-političnih sredstev za obveščanje, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil v soglasje Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ.

Izvršni svet Skupščine je za svojega predstavnika k tej točki dnevnega reda določil tovariša Cirila Štera, pomočnika sekretarja Sekretariata Izvršnega sveta za informacije.

Dogovor so obravnavali: Odbor za družbenopolitični sistem, Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija. Prejeli smo tudi stališče Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in stališče Družbenopolitičnega zbora Skupščine SR Slovenije. Želi kdo razpravljati? Besedo ima tovariš Franc Kirn, gospodarsko področje, Novo mesto!

Franc Kirn: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina 17. okoliša za Zbor združenega dela, s sedežem v Novem mestu, je obravnavala dogovor o skupni politiki reševanja materialnega položaja in razvoja informativno-političnih sredstev obveščanja, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Zbor republik in pokrajin.

Ta odgovor je ocenjen kot pozitiven, saj bo nedvomno prispeval k izboljšanju obveščanja nasploh, predvsem pa informativno-političnih sredstev. Glede konkretnih dogovorov in izvajanja imamo dve pripombi:

Sistem obveščanja naj se čimbolj racionalizira, tako, da se združijo nekatera področja informiranja.

Treba je poskrbeti za to, da se v tistih območjih, kjer so slabi pogoji za sprejem nacionalnega radijskega in televizijskega programa, na primer na področju Dolenjske in Bele krajine, to popravi.

Imamo namreč velike probleme, ker občani nočejo plačevati naročnine, predvsem za televizijo, kajti gledati morajo program predvsem iz ostalih republik.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Kdo še želi razpravljati? Lahko zaključim razpravo? (Da.)

Predlagam naslednji sklep:

1. Sprejme se dogovor o skupni politiki reševanja materialnega položaja in razvoja informativno-političnih sredstev obveščanja.

2. Pooblašča se delegacija Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin, da da v imenu Skupščine SR Slovenije soglasje k temu dogovoru.

Ima kdo kakšno pripombo glede predlaganega sklepa? (Ni pripomb.)

Dajem ta sklep na glasovanje. Kdor je za, naj prosim glasuje! (112 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (1 delegat.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep sprejet z večino glasov.

V smislu 32. člena poslovnika bom obvestil predsednika Družbenopolitičnega zbora, da smo sklep prejeli v skladu s stališči Družbenopolitičnega zbora.

Vračam se na 28. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o ratifikaciji sporazuma o garanciji med Socialistično federativno republiko Jugoslavijo in Mednarodno banko za obnovo in razvoj, ki ga je predložil Skupščini SR Slovenije v soglasje Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ.

Izvršni svet je k tej točki dnevnega reda za svojega predstavnika določil tovarišico Milico Ozbič.

Predlog zakona so obravnavali: Odbor za finance, Komisija za mednarodne odnose in Zakonodajno-pravna komisija. Prejeli pa smo tudi stališče Izvršnega sveta. Pričenjam razpravo. Želi kdo besedo? (Ne.)

Zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog odloka o soglasju k predlogu zakona o ratifikaciji sporazuma o garanciji med Socialistično federativno republiko Jugoslavijo in Mednarodno banko za obnovo in razvoj.

Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (113. delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog odloka sprejet.

Prehajamo na 30. točko dnevnega reda, to je na osnutek zakona o določitvi skupnega zneska obveznosti federacije za financiranje 5. dopolnitve sredstev Mednarodnega združenja za razvoj, ki ga je Skupščini SR Slovenije prav tako predložil v soglasje Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ.

Tudi za to točko dnevnega reda je predstavnik Izvršnega sveta tovarišica Milica Ozbič. Osnutek zakona so obravnavali: Odbor za finance, Komisija za mednarodne odnose in Zakonodajno pravna komisija. Prejeli smo tudi stališče Izvršnega sveta. Pričenjam razpravo. Želi kdo besedo? (Ne.) Zaključujem razpravo in dajem na glasovanje naslednji sklep:

1. Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije daje soglasje k osnutku zakona o določitvi celotnega zneska obveznosti federacije za financiranje 5. dopolnitve sredstev mednarodnega združenja za razvoj.

2. Pooblašča se delegacija Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ, da da v imenu Skupščine SR Slovenije soglasje k predlogu tega zakona.

Kdor je za sklep, naj prosim glasuje! (114 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je sklep sprejet.

Vračamo se na 20. točko dnevnega reda, to je na družbeni dogovor o temeljih družbenega plana za razvoj magistralnih cest v obdobju 1976—1980. Prosim, besedo ima tov. Zelenšek, predstavnik Odbora za družbeno-ekonomski razvoj!

Ivan Zelenšek: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Pri 20. točki dnevnega reda smo dali soglasje k dogovoru o temeljih družbenega plana Jugoslavije za razvoj magistralnih cest v obdobju 1976—1980, ob tem je bilo dano mnenje, da naj se izoblikuje dodatni sklep. Zato je predsednik Zbora združenega dela pozval predstavnike Izvršnega sveta in predstavnike našega odbora, da oblikujemo dodatni sklep v zvezi z obravnavo dogovora o temeljih družbenega plana Jugoslavije za razvoj magistralnih cest v obdobju 1976—1980. Skupina predlaga naslednji dodatni sklep:

Ob analizi izvajanja srednjeročnega plana za obdobje 1976—1980 za leto 1977 naj Izvršni svet SR Slovenije poda pregled realizacije izvajanja srednjeročnega programa s področja cestne infrastrukture. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije naj skupaj z vsemi podpisniki dogovorov o temeljih družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1976—1980 poišče vse možne vire sredstev za izvršitev samoupravnega sporazuma o temeljih plana razvoja magistralnih in regionalnih cest v SR Sloveniji za obdobje 1976—1980.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala! Ima kdo kakšno pripombo k predlaganemu sklepu? (Ni pripomb.)

Zaključujem razpravo in dajem ta sklep na glasovanje. Kdor je za, naj prosim glasuje! (13 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (2 delegata.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep sprejet, z večino glasov.

S tem smo zaključili 20. točko. Nadaljujemo z 31. točko dnevnega reda, to je z volitvami in imenovanji.

1. Predlog odloka o izvolitvi sodnika Vrhovnega sodišča SR Slovenije je predložila v obravnavo Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve. Za svojega predstavnika je določila tovariša Stanka Jakija, člana Komisije.

Izvršni svet je dal k predlogu pozitivno mnenje. Pričenjam razpravo. Želi kdo besedo? Ne želi nihče razpravljati? Zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog odloka o izvolitvi sodnika Vrhovnega sodišča SR Slovenije. Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (111 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (2 delegata.)

Ugotavljam, da je predlog odloka sprejet z večino glasov.

2. Predlog odloka o razrešitvi namestnika guvernerja Narodne banke Slovenije je prav tako predložila Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve.

Izvršni svet je dal pozitivno mnenje. Kdo želi razpravljati? (Nihče.) Zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog odloka. Kdor je za predlagani odlok, naj prosim glasuje! (111 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Predlog odloka je sprejet soglasno.

3. Predlog odloka o razrešitvi sodnika Okrožnega sodišča v Kopru je prav tako predložila v obravnavo Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve Skupščine SR Slovenije.

Tudi k temu predlogu je dal Izvršni svet pozitivno mnenje. Kdo želi razpravljati? (Nihče.) Zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog odloka o razrešitvi sodnika Okrožnega sodišča v Kopru. Kdor je za, naj prosim glasuje! (112 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Predlog odloka je sprejet soglasno.

4. Predlog odloka o razrešitvi sodnika Okrožnega sodišča v Celju je prav tako predložila Komisija za volitve imenovanja in administrativne zadeve Skupščine SR Slovenije.

Izvršni svet je dal k predlogu odloka pozitivno mnenje. Kdo želi razpravljati? (Nihče.) Zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog odloka o razrešitvi sodnika Okrožnega gospodarskega sodišča v Celju. Kdor je za, naj prosim glasuje! (13 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani odlok sprejet.

S tem smo zaključili 31. točko dnevnega reda in prehajamo na 32. točko dnevnega reda, to je na vprašanja delegatov.

Na delegatsko vprašanje skupine delegatov za gospodarsko področje 6. okoliša — Nova Gorica bo odgovoril tovariš dr. Ivan Murko, svetovalec Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije.

Dr. I v o M u r k o : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Na vprašanje, ali in kdaj namerava Izvršni svet Skupščine SR Slovenije predložiti Skupščini SR Slovenije v obravnavo celotno problematiko ter predlagati način uresničevanja obveznosti republik in federacije, ki izhajajo iz osimskih sporazumov z Italijo, odgovarja Izvršni svet Skupščine SR Slovenije takole:

Obveznosti družbenopolitičnih skupnosti, ki izhajajo iz osimskih sporazumov, so bile v načelu opredeljene v razpravah ob ratifikaciji teh sporazumov v republiških skupščinah in v Zvezni skupščini. Program neposrednih nalog Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije za prvo in drugo četrtletje leta 1977 vsebuje tudi obravnavanje nalog in določitev smernic republiškim organom v zvezi z izvajanjem osimskih sporazumov. Nekatere obveznosti glede izvajanja sporazumov so časovno opredeljene že v samih sporazumih in so sedaj v teku usklajevalni postopki med našo republiko in organi federacije za organizacijsko in kadrovske pripravo za izvajanje omenjenih nalog.

Državi podpisnici, to je Jugoslavija in Italija, sta se dogovorili, da bosta v roku 2 do 6 mesecev po ratifikaciji osimskih sporazumov začeli razgovore za dokončno zaznamovanje meje, določitev mikrolokacije in ureditev statusnih vprašanj proste industrijske cone pri Sežani, ureditev imovinskih zadev, ki so nastale zaradi preselitve prebivalstva ob meji, ureditev vprašanj v zvezi s socialnim zavarovanjem, za ureditev vprašanj restitucije kulturnih dobrin in arhivskih gradiv, ureditev državljskih stanj, koliko bi se to pokazalo za potrebno. Za urejanje vseh omenjenih vprašanj so že ali bodo imenovane jugoslovanske delegacije v mešanih komisijah, v katerih so predstavniki SR Slovenije in tudi tistih občin, na katere se nanaša predmet razgovorov.

V zvezi z določbami osimskih sporazumov se bo pospešilo in poglobilo tudi obmejno sodelovanje. Prišlo je že do dveh zasedanj, in sicer se je lani v Rimu sestala stalna jugoslovansko-italijanska komisija za izvajanje videmskega sporazuma o obmejnem prometu oseb. V Portorožu pa se je marca letos sestala jugoslovansko-italijanska delovna skupina za izvajanje določb tržaškega in goriškega sporazuma o obmejni trgovinski izmenjavi. To zasedanje je potekalo že v duhu sklepov iz Osima. Na obeh zasedanjih sta dali jugoslovanski delegaciji vrsto pobud v prid lokalnemu gospodarstvu in prebivalstvu. V vseh dosedanjih organizacijskih pripravah ter v kadrovski zasedbi jugoslovanskih delegacij v mešanih komisijah so z udeležbo predstavnikov republike in obmejnih občin zagotovljeni obveščenost in uskladeni interesi vseh prizadetih dejavnikov.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije sodeluje pri določanju izhodišč za delo omenjenih delegacij. Po našem mnenju se v delegatskem vprašanju nekatere stvari v zvezi z osimskimi sporazumi prikazujejo oziroma tolmačijo nekoliko netočno. Prav tako bo potrebno določene stvari še precizirati v naknadnih pogajanjih z Italijo. Zato bi se bilo preuranjeno o tem javno opredeljevati v sedanjem trenutku.

Opozoriti je še treba, da so pri tem nekatere določila osimskega sporazuma, kot na primer o vodnih poteh, cestnih povezavah in tako dalje, dolgoročne narave in bodo zahtevale posebno obravnavo v skladu z uveljavljeno prakso družbenega dogovarjanja in planiranja. O vprašanjih, ki zanimajo Skupščino občine Nova Gorica, je Izvršni svet Skupščine SR Slovenije oziroma Republiški sekre-

tariat za mednarodno sodelovanje imel že več posvetovanj s Skupščino občine Nova Gorica, pa tudi z drugimi pristojnimi republiškimi organi, z Republiško skupnostjo za ceste ter z ustreznimi carinarnicami. Končno pa je tudi v stalnem kontaktu z zveznimi organi. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije bo v prihodnjih mesecih v celoti ocenil dosedanje delo, uskladenost in dolgoročneje naloge v zvezi z izvajanjem osimskih sporazumov ter na osnovi tega pripravil poročilo, ki ga bo poslal Skupščini SR Slovenije.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Se delegacija 6. okoliša Nova Gorica strinja z odgovorom? Hvala! Na delegatsko vprašanje Franca Kirna, delegata skupine delegatov za gospodarsko področje 17. okoliša, bo odgovorila tovarišica Milica Ozbič, članica Izvršnega sveta in republiška sekretarka za finance!

Milica Ozbič: Tovariš Kirn, delegat skupine delegatov za gospodarsko področje 17. okoliša — Novo mesto, vprašuje, kakšni so izgledi za oprostitev plačila prometnega davka pri nakupu gradbenega reprodukcijskega materiala s strani krajevnih skupnosti, ki nimajo registrirane gradbene dejavnosti. Na to vprašanje dajemo naslednji odgovor.

Po veljavnih zveznih predpisih o prometnem davku lahko kupujemo gradbeni reprodukcijski material brez plačila prometnega davka le gradbene in gradbeno-obrtne organizacije združenega dela ter gradbeni obrati in gradbene enote, ki so registrirani za opravljanje gradbene dejavnosti in imajo poleg tega za opravljanje gradbene dejavnosti tudi ustrezno opremo in ustrezne strokovne kadre. O nakupu in porabi materiala, nabavljenega brez plačila gradbenega davka, morajo voditi tudi vse predpisane evidence.

Glede na tako ureditev plačujejo prometni davek tudi vse proizvodjalne organizacije s področja gradbeništva, kakor tudi druge družbene pravne osebe, kolikor nimajo posebej registriranega gradbenega obrata oziroma enote, pa kupujejo gradbeni material za graditev, vzdrževanje, adaptacijo, rekonstrukcijo ali popraviljanje investicijskega obrata v lastni režiji. Kolikor bi zveznim organom predlagali dopolnitev predpisov v tem smislu, da bi krajevne skupnosti lahko nabavljale gradbeni material brez plačila prometnega (temeljnega) davka, tudi če nimajo registrirane gradbene enote, bi bili s tem ostali kupci iz družbenega sektorja, ki tudi ne izpolnjujejo vseh predpisanih pogojev, v neenakem položaju, oprostitev za vse omenjene kupce pa bi pomenila prevelik izpad proračunskih dohodkov, česar pa v sedanji proračunski situaciji ni mogoče sprejeti. Pripominjamo pa, da posebnega občinskega prometnega davka krajevne skupnosti v Sloveniji ne plačujejo, če nabavljajo material neposredno pri proizvodjalnih organizacijah ali pri trgovskih organizacijah na debelo. Hvala.

Predsednik Štefan Nemeč: Tovarišico Milico Ozbič bi prosil, če bi odgovorila še na delegatsko vprašanje skupine delegatov za gospodarsko področje 6. okoliša — Nova Gorica.

Milica Ozbič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Dovolite mi, da predlagam, da bi bil odgovor, ki smo ga pripravili na delegatsko vprašanje skupine delegatov 6. okoliša — Nova Gorica istočasno tudi odgovor na danes postavljeno delegatsko vprašanje, ki ga je predložila skupina delegatov iz občine Litija. Gre namreč za podobno vsebino. Na vprašanje, ki ga je

postavila skupina delegatov 6. okoliša Nova Gorica, smo pripravili naslednji odgovor:

Vprašanje se nanaša na uvajanje novega kontnega plana in bilanc za organizacije združenega dela.

Uredbo o kontnem planu in bilancah organizacij združenega dela je sprejel Zvezni izvršni svet na podlagi pooblastila iz zakona o knjigovodstvu. Uredba je bila objavljena 7. aprila 1977. Tolmačenje določil zakonov o knjigovodstvu in iz njih izhajajočih predpisov je v pristojnosti Skupščine SFRJ oziroma Zveznega izvršnega sveta. Ker je torej sprejemanje citirane uredbe v izključni pristojnosti Zveznega izvršnega sveta, vam tudi posredujemo njihove razloge, ki so jih vodili pri taki odločitvi.

Zvezni sekretariat za finance kot predlagatelj uredbe o kontnem planu in bilancah organizacij združenega dela meni, da člen 662 zakona o združenem delu zavezuje, da se določila zakona o ugotavljanju in razporeditvi dohodka, čistega dohodka in razporeditvi sredstev za osebne dohodke in skupno porabo delavcev uporabljajo najpozneje od 1. 1. 1978. V sklopu družbene akcije za uveljavljanje zakona o združenem delu pa se vztraja, da naj se čimprej ustvarijo pogoji za uporabo teh določil. Nadalje meni, da je nujno v najkrajšem času z notnim sistemom knjigovodske evidence zajeti vse uporabnike družbenih sredstev, zato, da bi se na ta način omogočilo proučevanje celotne bilance družbene reprodukcije in vseh tokov družbenih sredstev v tem okviru.

Odlaganje uporabe zakona o knjigovodstvu na prihodnje leto bi pomenilo odlaganje proučevanja reprodukcijskih tokov na prvo polovico leta 1979, za kar Zvezni sekretariat za finance meni, da je nesprejemljivo. Ob proučevanju problemov, ki so nastali v zvezi z uveljavitvijo zakona o knjigovodstvu, je bilo na sestanku med predstavniki Zveznega sekretariata za finance in Službo družbenega knjigovodstva tudi dogovorjeno, da se samo periodični obračun za obdobje januar—marec 1977 sestavlja po starih predpisih, naslednji pa se sestavlja že na novih osnovah. Nadaljnje odlaganje po mnenju Zveznega sekretariata za finance ni sprejemljivo. Hvala.

Predsednik Štefan Nemeč: Na delegatsko vprašanje Ivana Zelenška, delegata skupine delegatov gospodarskega področja 1. okoliša, bo odgovoril Franta Komel, direktor Zavoda SR Slovenije za statistiko!

Franta Komel: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati. Delegat vprašuje, zakaj centralni register prebivalstva, ki ga je po zakonu dolžan voditi Zavod SR Slovenije za statistiko, do danes še ni operativen.

Obrazložitev: Popis prebivalstva je bil opravljen v letu 1971. Zavod za statistiko je podatke popisa zajel in iz njih oblikoval evidenco centralnega registra prebivalstva SR Slovenije. Zakonsko je zagotovljen pritok informacij od prijavno-odjavnih služb občin, vendar se te informacije zajemajo samo za ustrezen medij, sproti pa se register prebivalstva ne ažurira. Podatki centralnega registra, in to ažurni, so za posamezne občine zelo važni. Na podlagi teh podatkov in s pomočjo računalnika bi se bistveno zmanjšala masovna manualna opravila v upravi.

Odgovor: Problematika centralnega registra prebivalstva, ki jo je načel delegat iz Celja, ni samo problem ene občine, ampak je resen družbeni problem, ki se tiče vseh slovenskih občin in celotnega našega družbenega prostora. Ažuren centralni register prebivalstva bi močno olajšal delo v občinskih

upravnih organih, saj bi bila to osnova za modernizacijo uprave v vsaki občini pri zadevah, ki se nanašajo na občine.

Centralni register prebivalstva ni operativen iz naslednjih razlogov:

Na razpolago ni ustrezne tehnične baze, računalnika, kamor bi bil lahko vgrajen centralni register prebivalstva.

Nekateri organi v preteklosti niso izpolnili svojih obveznosti, ki so izhajale iz sprejetih predpisov glede nalog, ki so pogoj za ažuriranje v centralnem registru prebivalstva. Priprave za popis prebivalstva leta 1971 so sovpadle s pripravami za radikalne posege v statistično-informacijski sistem z namenom, da se ta sistem modernizira in prilagodi potrebam, ki jih ima in ki jih bo imela naša družba.

Modernizacija oziroma revizija statistično-informacijskega sistema, ki predpostavlja uporabo računalnikov, pa je imela naslednje cilje: medsebojno povezano statističnih raziskovanj v okviru statistično-informacijskega sistema, bolj sodobno organizacijo sistema zbiranja, obdelave in izkoriščanja podatkov, povezano statistično-informacijskega sistema z drugimi evidencami in pod sistemi družbenega informacijskega sistema, v zvezi s tem pa uvedbo enotnih identifikacijskih znakov. Podatke je treba zbirati samo enkrat na enem mestu, uporablja pa jih ves sistem. Občinam, predvsem pa občinskim upravnim organom, je treba nuditi podatke, ki jih rabijo pri svojem delu, zato, da bi bili racionalnejši in hkrati učinkovitejši. Statistične podatke je treba hitreje dati na voljo uporabnikom.

Glede na to, da je družba v popis prebivalstva vložila velika denarna sredstva in da bi takrat zbrani podatki lahko služili tudi pozneje ter v druge namene, upoštevajoč omenjene cilje, je bilo odločeno, da se vzpostavi centralni register prebivalstva. Sprejet je bil zakon o centralnem registru prebivalstva (Uradni list SRS št. 46/70). Kasneje je bila vsebina tega zakona vgrajena v zakon o evidenci nastanitve občanov in o registru prebivalstva (Uradni list SRS, št. 4/74).

Centralni register je organizacijsko in metodološko zamišljen kot kompleksna evidenca stalnega prebivalstva SR Slovenije. Pred popisom leta 1971 je Zavod SR Slovenije za statistiko oblikoval že dva osnovna registra, to sta register teritorialnih enot in register organizacijskih enot in skupnosti, ki naj bi skupaj s centralnim registrom služila kot boljša evidenčna osnova pri zbiranju podatkov in kot osnova za modernizacijo vseh evidenc, ki jih v družbi uporabljajo razni organi in organizacije.

Osnovni pogoj za tak pristop je uporaba registrskih številčk pri občanah, organizacijah in teritorialnih enotah, prek katerih naj bi se podatki med seboj povezovali. Te številke so zelo važen element v celotnem sistemu, saj se z njihovo pomočjo vnašajo v register potrebni podatki, hkrati pa omogočajo integracijo informacij.

Občanova osebna matična številka služi, da se prek nje vnesejo v centralni register prebivalstva na pravo mesto vsi osnovni podatki in spremembe o občanu. Z njeno pomočjo se centralni register prebivalstva ažurira in opravi izmenjava podatkov o občanah z drugimi velikimi evidencami.

Centralni register prebivalstva, povezan z drugima dvema registroma, naj bi se uporabljal za potrebe občinske in republiške statistike ter kot osnova za integrirano obdelavo podatkov o občanu, ki jo upravljajo ali rabijo občinski upravni organi pri svojem delu. Ker se iz centralnega registra prebivalstva že delajo razni sezname, ki jih zelo pogosto rabijo občine pri svojem delu, in

ker vse nimajo možnosti oskrbeti si svoj računalnik, kar niti ne bi bilo racionalno, je predvideno sodelovanje z občinami na dva načina. Zavod bi iz centralnega registra prebivalstva posredoval občinskim upravam za njihove potrebe razne sezname občanov in druge podatke in drugo, omogočil bi občinam, da s pomočjo terminala same razpolagajo z vsemi zbranimi podatki za svoje potrebe. Za operativno delovanje tako organiziranega centralnega registra je potrebno izpolniti dva, že omenjena pogoja:

a) računalnik dovolj velikih kapacitet, ki bi služil za opravljanje omenjenih nalog in

b) spoštovanje vseh predpisov in navodil, ki se nanašajo na dokumentacijo, ki je osnova za vodenje centralnega registra.

K a): Izvršni svet Skupščine SR Slovenije bo na osnovi investicijskega elaborata posredoval Skupščini SR Slovenije predloge za rešitev tehnične baze, ki naj bi omogočila operativno delovanje centralnega registra oziroma modernizacijo celotnega statistično-informacijskega sistema.

K b): Po popisu bi bilo treba zbrane podatke verificirati, da bi lahko samo kot točni služili namenu. Prav tako je bilo potrebno takrat vpeljano registrsko številko občana uporabljati v dokumentaciji, pomembni za delovanje celotnega sistema. Kljub zakonskim osnovam so nekatere občine nasprotovale opravljanju teh nalog. Najtežje je bilo z mestom Ljubljana, ki takrat ni opravilo najosnovnejših opravil, s čimer je bil prizadet celotni sistem. Ljubljana je želela in tudi vzpostavila svoj register, ki je organizacijsko-metodološko drugače postavljen. Vrsta opravil, povezanih z verifikacijo dokumentacije, je bila zaradi tega opravljena ročno v Zavodu SR Slovenije za statistiko, kar je tudi podaljševalo začetek operativnega delovanja centralnega registra. Hvala lepa!

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Na delegatsko vprašanje Karla Franka, delegata skupine delegatov za kmetijsko dejavnost 5. okoliša, bodo odgovorili tovariši Polde Kejžar, Ciril Šter in Andrej Ujčič!

Leopold Kejžar: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Delegat Karl Franko je postavil delegatsko vprašanje v zvezi s kriteriji za štipendiranje in v zvezi z najetjem kreditov za neporavnane obveznosti za leto 1976.

Odgovor:

1. Predlog kriterijev za razpis štipendij iz združenih sredstev v šolskem letu 1977—78 je pripravil Izvršni odbor skupne komisije podpisnic samoupravnega sporazuma o štipendiranju na republiški ravni in jih bo obravnaval Zbor podpisnikov družbenega dogovora o oblikovanju in izvajanju štipendijske politike v SR Sloveniji dne 30. maja 1977.

2. Zahtevki za soglasje k najemanju kreditnih sredstev za kritje neporavnanih obveznosti za štipendije so se zaradi dosežene stopnje sanacije tako zmanjšali, da bo mogoče pokriti te obveznosti iz rednih štipendijskih sredstev ter zanje ne bo potrebno najemati bančnih posojil. Sredstva za neporavnane obveznosti bodo prejele skupne komisije podpisnic samoupravnega sporazuma o štipendiranju z dodatnim razdelilnikom v okviru solidarnostnega prelivanja sredstev, ko bo preverjeno in utemeljeno, v kolikšni meri izhajajo neporavnane obveznosti iz namenske porabe združenih sredstev za štipendije. Do sredstev za poravnavo obveznosti, ki izhajajo iz nenamenskega trošenja sredstev za ští-

pendije, pa občinske skupne komisije niso upravičene in bodo zanje morale poiskati sredstva v okviru občine.

Izvršni odbor skupne komisije podpisnic samoupravnega sporazuma o štípendiranju na republiški ravni je na seji 16. maja 1977 obravnaval tudi vlogo skupne komisije občine Murska Sobota in kot za druge sklenil, da bo sredstva prejela v obsegu neporavnanih obveznosti za namensko porabo štípendijskih sredstev.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa! Tovariš Ciril Šter!

Ciril Šter: V zvezi z vprašanjem delegata Karla Franka iz Murske Sobotе glede graditve Radia Jugoslavije naj navedemo, da je Zvezna konferenca SZDL dne 26. januarja tega leta sprejela odlok o ustanovitvi Radia Jugoslavije po predhodnem soglasju republiških in pokrajinskih konferenc SZDL in drugih družbenopolitičnih organizacij. Na tej osnovi je bil predložen Skupščini SFRJ osnutek zakona o določitvi skupnega zneska sredstev za financiranje programa graditve in modernizacije tehnične baze Radia Jugoslavije za obdobje 1976—1980. Skupščini SR Slovenije je osnutek zakona predložil v soglasje Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ.

O osnutku zakona sta razpravljala dne 20. aprila Zbor občin in Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije. Na tem zasedanju sta zbora na podlagi stališč izvršnega sveta sprejela enaka sklepa, ki dajeta soglasje k osnutku zakona o določitvi skupnega zneska sredstev za financiranje programa graditve in modernizacije tehnične baze Radia Jugoslavije za obdobje 1976—1980.

K osnutku zakona pa so bile dane pripombe, ki jih je predlagal Izvršni svet, da naj se namreč ustrezni člen osnutka zakona spremeni tako, da se namesto zneska 26 315 100 vstavi znesek 15 milijonov din in namesto zneska 38 713 510 vstavi znesek 35 031 000 dinarjev. Sprememba zneskov je bila predlagana zaradi uskladitve z zneski zveznega proračuna za leto 1976 in 1977.

Delegaciji Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ je bilo dano pooblastilo, da v imenu Skupščine SR Slovenije da soglasje k predlogu zakona.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala! Besedo ima tovariš Andrej Ujčič

Andrej Ujčič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Tretji del vprašanja se glasi: »Pred nedavnim je bilo napisano, da so na zvezni ravni predlagali dogovor o sovlaganjih republik in avtonomnih pokrajin v izgradnjo spominske aleje. Ker gre nedvomno za velikanska finančna sredstva se delovni ljudje sprašujemo, ali je v sedanji fazi gospodarske situacije, ko s težavo zbiramo sredstva za potrebe proračunov družbenopolitičnih skupnosti, ko se gospodarstvo ubada z izgubami in drugimi težavami, nujno in družbeno upravičeno vlagati v objekte, ki bi jih brez velikih posledic lahko odložili za nekaj let.

Konkretno vprašanje: Kakšno je v zvezi s tem stališče Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in kakšno stališče zavzema do tega vprašanja slovenska delegacija v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ?«

Odgovarjamo: Ni nam znano, da bi obstajal dogovor na zvezni ravni o sovlaganjih za izgradnjo Spominske aleje. Verjetno pa je imel tovariš delegat v mislih izgradnjo spomenika zmage na sremski fronti, kjer je v zaključnih

bojih za osvoboditev Jugoslavije padlo leta 1944 in 1945 okoli 30 000 jugoslovanskih borcev. Zadeva je bila danes na dnevnem redu tega zbora.

Kolikor se nanaša vprašanje tovariša delegata na ta spomenik, potem lahko povemo, da je Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ kot predlagatelj poslal Skupščini SR Slovenije dne 21. 2. 1977 v razpravo osnutek zakona o zagotovitvi sredstev za financiranje graditve spomenika zmage, s katerim naj bi se zagotovila sredstva v skupnem znesku 55 846 000 dinarjev, brez vračilne obveznosti v proračunih federacije za leti 1977 in 1978. Dela bi zajemala graditev spomenika, visokega 55 m, postavljanje spominskih znamenj na srem-ski fronti in graditev objektov za informativni center in njihovo opremljanje ter urbanistično-hortikulturno ureditev terena.

Zbor občin Skupščine SR Slovenije je o tem osnutku razpravljal na svoji 40. seji dne 23. marca 1977 in sprejel v bistvu pozitiven sklep.

Danes ste razpravljali vi, in kot vem, tudi sprejeli pozitiven sklep.

Stališče Izvršnega sveta do graditve tega spomenika je bilo v pismeni obliki posredovano delegatom tega zbora skupaj z gradivom za 42. sejo in je bilo v načelu pozitivno.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala! Želi kdo postaviti delegatsko vprašanje? Prosim! Besedo ima tovarišica Francka Herga, gospodarsko področje, 13. okoliš — Maribor!

Francka Herga: Delegacija za gospodarsko področje 13. okoliša — Maribor bi postavila enako vprašanje, kot sta ga postavili delegaciji iz Nove Gorice in Litije. Ko smo zasledili ti delegatski vprašanji, smo čakali na odgovor, misleč, da bomo lahko z odgovorom zadovoljni. Sedaj ugotavljamo, da ne moremo biti z odgovorom zadovoljni, ker ne rešuje oziroma ne nakazuje reševanja problematike, ki se pojavlja. Zato bi postavili k tem vprašanjem še dodatna vprašanja:

1. Kako lahko delavci v združenem delu vplivamo na vsebino in sprejetje zakonov, ki so v pristojnosti Zveznega izvršnega sveta?

2. Zakaj niso vsi zakoni, ki obravnavajo isto problematiko — sprejet je bil zakon o bankah, zakon o knjigovodstvu, zakon o kontnem planu je prišel sedaj, vemo pa, da je v pripravi zakon o ugotavljanju celotnega prihodka, sprejeti naenkrat? Če hočemo do 1. 1. 1978 dosledno uveljaviti načela, ki jih predpisuje zakon o združenem delu, bi morali biti ti zakoni pripravljeni in sprejeti do 1. 1. 1977, da bi v združenem delu lahko celovito začeli uveljavljati zakon o združenem delu.

3. Sprašujemo, v čem je večja škoda, ali v tem, da odložimo sprejetje tega zakona do 1. 1. 1978 ali pa je večja materialna škoda, ki jo povzroča sprememba zakona sredi leta! Ni pa povzročena samo materialna škoda. Zavedati se moramo, da s tem dejansko zaviramo uveljavljanje zakona o združenem delu, uveljavljanje samoupravnih odnosov, kajti postopke sprejemanja določenih zakonov »po kapljicah« angažira strokovne kadre, ki bi se dejansko morali angažirati drugje, to se pravi na drugih področjih zakona o združenem delu, da ne načenjamo problematike strokovnih delavcev v teh službah v združenem delu, katerega vsi poznamo.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala! Želi še kdo postaviti delegatsko vprašanje? Prosim, tovariš Pavšič!

Rok Pavšič: Tudi občina Ljubljana Vič-Rudnik je obravnavala to problematiko in čakala odgovor na delegatsko vprašanje Gorice. Glede na to, da je stanje, kot je povedala tovarišica iz Maribora, za gospodarstvo nesprejemljivo, kajti metodologija celotnega sestavljanja kontnega plana še ni razčiščena, vse organizacije združenega dela prosijo oziroma zahtevajo, da se s tem uveljavljanjem počaka do sprejetja celotnega paketa zakonov po členu 662 zakona o združenem delu. Hvala.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala! Želi še kdo postaviti delegatsko vprašanje? Če nihče, lahko ugotovim, da smo izčrpali naš dnevni red in zaključim sejo Zbora združenega dela. Hvala lepa!

(Seja je bila končana ob 14.40.)

zbor občin

43. seja

(20. aprila 1977)

Predsedovala: Mara Žlebnik,
predsednica Zbora občin

Začetek seje ob 9.05.

Predsednica Mara Žlebnik: Spoštovane tovarišice in tovariši delegati! Pričenjam 43. sejo Zbora občin Skupščine Socialistične republike Slovenije, ki sem jo sklicala na podlagi prvega odstavka 97. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije.

V smislu 15. člena poslovnika našega zbora moramo na začetku vsake seje, preden preidemo na določitev dnevnega reda, izvoliti Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja, ki mora pregledati pooblastila delegatov in sestaviti poročilo za zbor. V Komisijo predlagam po abecednem redu občin naslednje delegate: Nežko Henigman iz občine Ribnica za predsednico ter Alojza Kostrevca iz občine Sevnica in Jožeta Pahorja iz občine Sežana za člana.

Ali želi morda kdo o tem predlogu razpravljati? (Nihče.) Ker vidim, da nihče, prosim, da o predlogu glasujemo! Kdo je za? (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da so bili v Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja za 43. sejo Zbora občin soglasno izvoljeni: Nežka Henigman za predsednico in Alojz Kostrevc ter Jože Pahor za člana.

Verifikacijsko komisijo prosim, da se takoj sestane v sobi 84, to je v prtiličju levo od vhoda, ter da pregleda pooblastila in sestavi poročilo za zbor. Vse delegate pa prosim, da ostanejo na svojih mestih, ker bo Komisija takoj opravila svoje delo.

Ker bi želeli, da bi Izvršni svet, kolikor je to v njegovi moči, na vprašanja delegatov čimprej odgovoril, prosim vse tiste delegate, ki imajo morda pripravljena pismena vprašanja, da jih oddajo sekretarju zbora. Ta vprašanja bomo takoj posredovali Izvršnemu svetu oziroma naslovniku z željo, da bi bil odgovor dan že na tej seji zbora pri točki predlogi in vprašanja delegatov.

Obveščam vas tudi, da smo na prejšnji, 42. seji zбора, ki je bila 23. marca tega leta, sprejeli vse končne odločitve v enakem besedilu kot Zbor združenega dela in Družbenopolitični zbor. Tako smo torej glede predlogov aktov, ki smo jih obravnavali, uskladeni s pristojnima zboroma, razen pri osnutku zveznega zakona o zagotovitvi sredstev za financiranje graditve spomenika zmage, ker je Zbor združenega dela odložil sklepanje o soglasju k temu aktu, naš zbor pa je dal soglasje in pooblastilo naši delegaciji v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ, s pripombami, ki so jih k temu aktu dala delovna telesa zбора.

Komisija je opravila svoje delo. Nadaljujem sejo in prosim predsednico Komisije, da poda poročilo zboru. Tovarišica Henigmanova, prosim!

Nežka Henigman: Spoštovana tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Zbor občin Skupščine Socialistične republike Slovenije ima 62 delegatskih mest. Komisija za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja Zbora občin je iz predloženih pooblastil in seznama delegatov ugotovila, da se udeležujejo današnjega zasedanja delegati vseh občin v Socialistični republiki Sloveniji, razen delegatov občin: Dravograd, Mozirje, Radlje ob Dravi, Trzič, Trebnje. Navzoča sta tudi delegata mesta Ljubljana in Obalne skupnosti občin.

Ob pregledu dokumentacije je Komisija ugotovila, da so vsa pooblastila, ki so jih delegati predložili, neoporečna. Zato predlaga, da zbor poročilo sprejme in s tem verificira pooblastila delegatov za današnjo 43. sejo.

Komisija tudi ugotavlja, da je zbor sklepčen in da lahko pravnoveljavno razpravlja in sklepa.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala lepa, tovarišica Henigmanova!

Prehajamo na razpravo o poročilu, ki ste ga pravkar slišali. Želi kdo razpravljati? (Ne.) Če ne želi nihče razpravljati, prehajamo na glasovanje o poročilu. O poročilu bomo glasovali v celoti, ker ni nobeno pooblastilo sporno. Kdo je za to poročilo, naj prosim glasuje! (55 delegatov je za.) Je kdo proti? (1 delegat.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor z večino glasov potrdil poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja ter s tem verificiral pooblastila delegatov za 43. sejo Zbora občin.

Na današnjo sejo so bili poleg predstavnikov Izvršnega sveta Skupščine Socialistične republike Slovenije povabljeni še: Centralni komite Zveze komunistov Slovenije, Republiška konferenca Socialistične zveze delovnih ljudi Slovenije, Zveza sindikatov Slovenije, Skupnost slovenskih občin in člani delegacije iz Socialistične republike Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ ter Sodišče združenega dela Socialistične republike Slovenije, družbeni pravobranilec samoupravljanja Socialistične republike Slovenije, Skupščina mesta Ljubljana, Loterijski zavod SR Slovenije, Iniciativni odbor za ustanovitev posebne izobraževalne skupnosti za vzgojo kadrov v gostinstvu in turizmu in Posebna izobraževalna skupnost za usnjarsko in usnjarsko-predelovalno stroko.

Prehajamo na 1. točko dnevnega reda, to je na določitev dnevnega reda 43. seje Zbora občin.

Za današnjo sejo predlagam naslednji dnevni red:

1. določitev dnevnega reda 43. seje Zbora občin,
2. odobritev zapisnika 42. seje Zbora občin,
3. delovanje sodišč združenega dela v Socialistični republiki Sloveniji pri uresničevanju varstva samoupravnih pravic in zokonitosti v letu 1976,
4. poročilo družbenega pravobranilca samoupravljanja Socialistične republike Slovenije,
5. predlog zakona o samoupravnih sodiščih,
6. predlog zakona o rednih sodiščih,
7. predlog zakona o javnem tožilstvu,
8. predlog zakona o zdravstvenih ukrepih pri uresničevanju pravice do svobodnega odločanja o rojstvu otrok,
9. predlog zakona o dopolnitvi 60. člena obrtnega zakona,
10. predlog za spremembo 18. člena zakona o gospodarjenju s stanovanjskimi hišami v družbeni lastnini,
11. predlog razdelitve presežka dohodka po zaključnem računu za leto 1976, ki pripada organizacijam iz 15. člena zakona o Loterijskem zavodu Slovenije,
12. samoupravni sporazum o ustanovitvi posebne izobraževalne skupnosti za izobraževanje in vzgojo delavcev gostinskih in turističnih poklicev,
13. samoupravni sporazum o ustanovitvi posebne izobraževalne skupnosti za usnjarsko in usnjarsko-predelovalno stroko,
14. osnutek zakona o določitvi skupnega zneska sredstev za financiranje programa graditve in modernizacije tehnične baze Radia Jugoslavije od leta 1976 do leta 1980,
15. volitve in imenovanja,
16. predlogi in vprašanja delegatov.

Ali želi kdo razpravljati o predlaganem dnevnem redu današnje seje? (Nihče.)

Prehajamo na glasovanje! Kdor je za predlagani dnevni red, naj prosim glasuje! (58 delegatov je za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je dnevni red za današnjo sejo zbora soglasno sprejet. Medtem je prispel tudi tovariš Stanislav Goslak, delegat občine Tržič, ter predložil pooblastilo.

Tovarišice in tovariši delegati! S sklicem seje sem napovedala možnost, da bi seja eventualno trajala dva dni. Ker smo gradivo, ki smo ga nameravali uvrstiti še na današnjo sejo zbora, odložili oziroma sklicali posebno sejo za 5. maj, menim, da bomo uspeli zaključiti razpravo o današnjem dnevnem redu v enem dnevu.

Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, to je na odobritev zapisnika 42. seje Zbora občin.

Osnutek zapisnika ste prejeli z dopisom z dne 8. 4. 1977. Ali ima morda kdo k zapisniku 42. seje Zbora občin kakšno pripombo ali popravek? Prosim, tovariš Kržan, delegat iz občine Brežice!

Rok Kržan: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Iz občine Brežice se je 42. seje udeležila delegatka Milena Jesenko. Zamudila je verjetno okoli 15 minut in je zagotavljala, da je oddala pooblastilo. Prosim, da se to ugotovi in v tem smislu popravi zapisnik.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Kržan! Predlagam, da se to preveri in da se zapisnik ustrežno korigira.

Želi še kdo razpravljati? Nihče.) Če nihče, dajem odobritev zapisnika na glasovanje. Kdor je za to, da se odobri zapisnik 42. seje zбора, naj prosim glasuje! (58 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno odobril zapisnik 42. seje zбора.

Prehajamo na 3. točko dnevnega reda, to je na poročilo o delovanju sodišč združenega dela v Socialistični republiki Sloveniji pri uresničevanju varstva samoupravnih pravic in zakonitosti v letu 1976, ki ga je Skupščini predložilo Sodišče združenega dela Socialistične republike Slovenije.

K tej točki dnevnega reda ste prejeli tudi poročilo Izvršnega sveta o aktualnih problemih v zvezi z ustanavljanjem posebnih sodišč združenega dela.

Sodišče združenega dela je za svojega predstavnika določilo Sava Šifrerja, sodnika tega sodišča. Predsednik Izvršnega sveta pa je Alojz Domjan, republiški podsekretar v Republiškem sekretariatu za pravosodje, organizacijo uprave in proračun.

Želi morda predstavnik predlagatelja tovariš Šifrer poročilo še ustno obrazložiti? Prosim!

Savo Šifrer: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Poročilo Sodišča združenega dela SR Slovenije na kratko opozarja na nekatera še vedno nerešena organizacijska vprašanja ter s prikazom statističnih podatkov in njihovo analizo podaja sliko obremenitve in izvršenega dela splošnih sodišč združenega dela. Poleg še vedno obstoječih težav zaradi začasnih rešitev glede poslovnih prostorov, mislim pri tem na Novo mesto, Koper, Postojno in Novo Gorico, so nastale zaradi povečanega obsega dela nove težave kadrovske narave zaradi premajhnega števila neprofesionalnih sodnikov ter strokovnih in administrativnih delavcev na posameznih sodiščih. Pri obsegu izvršenega dela na posameznih sodiščih je treba upoštevati tudi dejstvo, da na primer na največjem sodišču združenega dela, v Ljubljani, skoraj 4 mesece v letu 1976 sploh ni bilo profesionalnega sodnika niti predsednika, delno zaradi odhoda na drugo delovno mesto, delno zaradi bolezni, kar se je nedvomno pokazalo pri delu tega sodišča. Tako je potrebno za leto 1976 ugotoviti, da še vedno obstajajo določene kadrovske in materialne težave, ki so zavirale hitro in učinkovito delovanje nekaterih prvostopenjskih splošnih sodišč združenega dela.

Obseg novih spornih zadev na sodiščih združenega dela se je v letu 1976 povečal pri prvostopenjskih sodiščih enkratno, pri Sodišču združenega dela SR Slovenije pa štirikratno v primerjavi s prejšnjim letom. Čeprav se je tudi storilnost sodišč povečala, pa vendar še ne moremo biti povsem zadovoljni s hitrostjo postopkov pri prvostopenjskih sodiščih. Hitrost postopka je namreč pomemben element, da postanejo sodni postopki oziroma odločbe sodišč združenega dela učinkovite pri reševanju spornih razmerij.

Struktura pripada novih zadev, kakor tudi rešenih zadev pri sodiščih, kaže, da je bilo v letu 1976 največ spornih zadev s področja delovnih razmerij, le malo sporov pa je bilo s področja samoupravnega organiziranja združenega dela, sorazmerno malo pa tudi iz razmerij v samoupravnih interesnih skupnostih. Majhno število statusnih sporov po našem mnenju ne daje podlage za

zaključek, da v praksi ni več neurejenih statusnih vprašanj, temveč obratno, da se notranje prestrukturiranje organizacij združenega dela po ustavnih načelih le počasi in formalno odvija. Verjetno so v več primerih čakali na spremembo zakona o združenem delu in s tem odlagali izpolnitev ustavne obveznosti. Pri posameznih spornih zadevah je namreč opaziti, da obstaja v delovnih organizacijah še vedno velika koncentracija odločanja vodilnih in vodstvenih struktur tudi pri tistih zadevah, pri katerih bi morali odločati delavci v temeljnih organizacijah združenega dela.

Tudi pri sorazmerno majhnem številu sporov v samoupravnih interesnih skupnostih se opaža, da ti spori ne izhajajo iz razmerij v svobodni menjavi dela, temveč se predvsem nanašajo na individualne pravice posameznih delavcev na podlagi zakonskih določil ali samoupravnega splošnega akta.

Največ sporov je bilo iz zdravstvenega zavarovanja: zaradi plačila nadomestil za čas bolezni, nadomestila nezaposlenosti in zaradi dodeljevanja solidarnostnih stanovanj in podobnega.

Največ sporov so sprožili posamezni delavci v zvezi z delovnim razmerjem v organizacijah združenega dela in drugih samoupravnih organizacijah. Še vedno prevladujejo spori glede obstoja delovnega razmerja v določeni organizaciji združenega dela, glede osebnih dohodkov delavcev, premestitev na drugo delovno mesto, glede izvedbe natečaja za delovna mesta in podobna statusna vprašanja. Teh sporov o položaju delavca je bilo okoli 70 % od vseh sporov s področja delovnih sporov, ostalih 30 % pa predstavljajo spori glede pravic, ki jih ima delavec v posamezni temeljni organizaciji na podlagi zakona ali samoupravnega splošnega akta. To so spori o dodeljevanju stanovanj in kreditov za stanovanjsko gradnjo, v okviru organizacije združenega dela, o jubilejnih nagradah, odpravnini, o povrnitvi potnih stroškov, o pravici do strokovnega izobraževanja, o štipendijah, o povrnitvi škode in drugih pravicah in dolžnostih, ki so določene s samoupravnimi splošnimi akti.

V približno 70 % spornih zadev so delavci s svojimi stališči in zahtevki uspeli. Vzroki za delovne spore so v nedorečenosti ali v drugih slabostih samoupravnih splošnih aktov, v različnih interpretacijah zakonskih določil in nasprotujočih si ocenah dejanskega stanja, v samovolji posameznikov, predvsem iz vrst vodilnih delavcev, v obstoju nasprotujočih si skupin delavcev v organizacijah združenega dela in podobno.

Podrobnejši podatki o spornih zadevah in o stališčih sodišč združenega dela pri reševanju posameznih vrst sporov so navedeni v IV. poglavju poročila. Iz teh podatkov je razvidno, da so se sodišča združenega dela uveljavila v praksi, kar kažejo tako povečano število sprejetih novih predlogov v letu 1976, ki prekoračuje predvidevanja, kakor tudi vsebina in načini razreševanja spornih zadev.

Ob svojem delovanju so sodišča predvsem skušala spore meritorno razrešiti in s tem usmeriti delovanje organov v samoupravnih organizacijah v pravično, zakonito smer, kar naj ne bi imelo za posledico rešitve samo v konkretnih primerih, temveč tudi za druge primere. Sodišča so s svojimi postopki in delovanjem utrjevala zakonitost v najširšem smislu besede, prispevala so k večjemu spoštovanju samoupravnih sporazumov in drugih, v splošnih samoupravnih aktih določenih pravic in dolžnosti. Ob tem je bilo še vedno ugotovljeno veliko primerov slabega samoupravnega urejanja odnosov v organizacijah združenega dela. Ugotovitve sodišč združenega dela, da v nekaterih primerih organizacije združenega dela določenih odnosov sploh niso uredile s samoupravnimi

splošnimi akti ali da so njihove posamezne določbe neskladne z zakonitimi določili oziroma da niso bili akti sprejeti po zakonitem postopku in končno, da se samoupravni splošni akti v praksi zavestno kršijo, kažejo, da so še vedno aktualna že sprejeta stališča zborov Skupščine SR Slovenije z dne 31. marca 1976 glede neuskladenosti in nespoštovanja samoupravnih splošnih aktov in potrebe po popolni afirmaciji samoupravnega urejanja zadev v organizacijah združenega dela.

Ob tem pa je potrebno posebej poudariti, da v zakonu o združenem delu določen 2-letni rok pomeni le skrajni rok za uskladitev že obstoječih samoupravnih splošnih aktov z določbami zakona o združenem delu, ne pa podaljšanja rokov za sprejetje tistih samoupravnih splošnih aktov, ki bi jih organizacije združenega dela morale že do sedaj sprejeti na podlagi določil zakonov ali neposredno na podlagi ustave in tako samoupravno urediti določeno razmerje.

Ker določena družbenoekonomska in druga samoupravna razmerja niso urejena v splošnih samoupravnih aktih in ker ni mogoče neposredno uporabljati zakonskih ali ustavnih norm, pridejo sodišča združenega dela v posameznih spornih zadevah v težak položaj, kajti nimajo temeljnega pravnega akta, na podlagi katerega bi razrešila spor. V takem primeru sodišča s svojimi odločbami ali začasnimi ukrepi uredijo določene odnose v organizacijah združenega dela v skladu z načeli ustave in socialistične morale.

Poročilo sodišča v II. poglavju tudi opozarja, da vse prepočasi uveljavljamo ustavno intencijo samoupravnega razreševanja sporov prek samoupravnih sodišč. S sprejetjem republiškega zakona o samoupravnih sodiščih, ki je danes na dnevnem redu, in z odpravljanjem ovir v dosedanji zakonodaji bo treba omogočiti praktično izvedbo samoupravnega sodstva. Ob tem je treba upoštevati, da je 40. člen zakona o združenem delu izrecno določil, da spore iz družbenoekonomskih in drugih samoupravnih odnosov v organizacijah združenega dela in drugih oblikah združenega dela in sredstev lahko rešujejo samo samoupravna sodišča. Tako torej reševanje te vrste sporov ni več v pristojnosti rednega sodstva. Zaradi tega je potrebno opredeliti, kateri odnosi so že prešli v samoupravno urejanje, in za reševanje sporov iz teh odnosov organizirati samoupravna sodišča v obliki posebnih sodišč združenega dela, notranjih arbitraž ali drugih vrst samoupravnih sodišč.

Za vrsto sporov iz samoupravnih odnosov je v zakonu o združenem delu in v zveznem ter republiškem zakonu o sodiščih združenega dela določena izključna pristojnost sodišč združenega dela. Pri tem se postavlja vprašanje, ali naj vse te pristojnosti izvršujejo splošna, že ustanovljena sodišča združenega dela, ki so ustanovljena po teritorialnem principu, ali pa naj se za spor iz določenih družbenoekonomskih in drugih samoupravnih pravic ustanove posebna prvostopenjska sodišča združenega dela. To vprašanje se nujno pojavlja pri reševanju sporov, ki nastanejo v okviru samoupravnih interesnih skupnosti, tako družbenih dejavnosti kakor materialne proizvodnje. Naše mnenje je, da bi bilo potrebno širiti mrežo sodišč združenega dela v obliki posebnih sodišč združenega dela, ki jih ustanavljajo samoupravne interesne skupnosti tam, kjer se samoupravno združujejo delo in sredstva, torej po funkcionalnem principu.

V poročilu ponovno predlagamo, da naj se v novem republiškem zakonu o delovnih razmerjih prenese na sodišče združenega dela reševanje sporov iz delovnih razmerij delavcev, ki so v delovnem razmerju z zasebnimi delodajalci. Menimo namreč, da tudi pri teh delavcih ne gre več za najemno civilnopravno

razmerje, temveč za posebno obliko združevanja dela v skladu z načeli, ki so uveljavljeni z zakonom o združenem delu in ki jih bodo opredelili republiški zakoni.

Pri tem je treba upoštevati, da se pogodba o zaposlitvi teh delavcev sklepa v skladu s kolektivno pogodbo, ki jo sprejemajo sindikalne organizacije in Gospodarska zbornica oziroma drugo združenje, v katerem so zastopani delovni ljudje, ki samostojno opravljajo dejavnost. Kolektivna pogodba predstavlja posebno obliko urejanja pravic in obveznosti delodajalcev in dopolnilnih delavcev, s katero se v skladu z republiškim zakonom zagotovi tem delavcem vsa bistvena zaščita, ki gre delavcu v združenem delu v organizacijah združenega dela na podlagi zakona o združenem delu.

Pri delu sodišč združenega dela v letu 1976 so prišle do izraza tudi nove metode dela, čeprav še ne v zadovoljivem obsegu. Reševanje sporov na kraju, kjer spori v samoupravnih odnosih nastajajo, usmeritev sodišč, da se sporni odnosi sporazumno razrešijo v skladu s samoupravnimi splošnimi akti, uporaba začasnih ukrepov, meritorno reševanje spornih zadev, izogibanje formalizmu so novi elementi, ki tudi zahtevajo v skladu s specializiranim načelom vodenja postopka večkrat odstopanja od posameznih določb zakona o pravnem postopku. Že danes je očitno, da bo v določenem času, ko bo pridobljenih že več izkušenj, potrebno sprejeti poseben zakon za postopek pred sodišči združenega dela in drugimi samoupravnimi sodišči, ki odločajo o samoupravnih razmerjih, ki naj bi prilagodil postopek na posameznih samoupravnih sodiščih naravi teh sporov in hkrati zagotovil procesne garancije udeležencem v postopku.

V letu 1976 so se splošna sodišča združenega dela organizirala tudi v drugih republikah in avtonomnih pokrajinah. Na seji v Ljubljani decembra 1976 je bil sprejet dogovor o delu skupne seje najvišjih sodišč združenega dela v republikah in avtonomnih pokrajinah. Namen te skupne seje je usklajevati sodno prakso sodišč združenega dela v vsej državi glede varstva samoupravnih pravic in družbene lastnine. Seveda pa bo treba uskladiti sodno prakso tudi med samoupravnimi sodišči v okviru skupne seje delegatov vseh teh sodišč v republiki, pa tudi s skupnimi sejami rednih sodišč in sodišč združenega dela v okviru Jugoslavije, kolikor vsa ta sodišča pri svojem delu uporabljajo ista določila republiških oziroma zveznih zakonov.

Sorazmerno kratko obdobje, nepolni dve leti, dejanskega delovanja sodišč združenega dela v Sloveniji, kljub začetnim težavam pri iskanju novih poti, tako glede postopka kot metode dela in določenih slabosti pri razreševanju spornih zadev, daje vendar podlago za vašo oceno dela, ki so ga opravila sodišča združenega dela. Prosim, da ocenite opravljeno delo, zavzamete do nakazane problematike svoje stališče in s tem usmerite nadaljnje delovanje naših sodišč.

Predsednica M a r a Ž l e b n i k : Hvala, tovariš Šifrer! Poročilo ste prejeli s sklicem seje zboru z dne 21. 3. 1977, poročilo Izvršnega sveta pa z dopisom z dne 25. 3. 1977. Želi morda tovariš Domjan besedo? (Ne.)

Gradivo so obravnavali: Odbor za družbenopolitični in komunalni sistem, Komisija za pravosodje in Zakonodajno-pravna komisija, ki so predložili pisma poročila.

Želijo poročevalci Odbora in obeh komisij poročila še ustno dopolniti? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo! Kdo želi besedo? (Nihče.) Če ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo in predlagam zboru, da sprejme naslednji sklep:

1. Zbor občin Skupščine Socialistične republike Slovenije sprejema poročilo o delovanju sodišč združenega dela v Socialistični republiki Sloveniji pri uresničevanju varstva samoupravnih pravic in zakonitosti v letu 1976.

2. Zbor občin ugotavlja, da so stališča Skupščine Socialistične republike Slovenije z dne 31. marca 1976 ob obravnavi poročila družbenega pravobranilca samoupravljanja Socialistične republike Slovenije o stanju, pojavih in problemih na področju varstva samoupravnih pravic delovnih ljudi in družbene lastnine za leto 1975 in poročila Sodišča združenega dela Socialistične republike Slovenije o delu sodišč združenega dela v Socialistični republiki Sloveniji še v celoti aktualna ter jih je potrebno dosledno uresničevati, ker še niso povsem uresničena. Zato je potrebno angažirati vse družbene in samoupravne nosilce družbenega življenja k čimbolj doslednemu zagotavljanju ustavnosti in zakonitosti ter s tem k učinkovitejšemu spreminjanju družbenoekonomskih in družbenopolitičnih odnosov, opredeljenih v ustavi. Sodiščem združenega dela je treba hitreje zagotoviti pogoje za delo z rešitvijo odprtih materialnih vprašanj ter s čimbolj strokovno kadrovsko zasedbo ter jim nuditi vso pomoč pri uresničevanju njihove odgovorne družbene funkcije.

Zaradi delne razbremenitve prvostopenjskih splošnih sodišč združenega dela, zaradi reševanja spornih družbenoekonomskih in družbenopolitičnih razmerij med posameznimi družbenimi subjekti v samoupravnih interesnih skupnostih družbenih dejavnosti in materialnih vprašanj posebnega družbenega pomena ter zaradi uresničevanja ustavnega koncepta pravosodnega sistema je treba čimprej pristopiti k ustanavljanju posebnih sodišč združenega dela.

3. Izvršni svet Skupščine Socialistične republike Slovenije naj prouči tudi vse zakonodajne pobude iz poročil delovnih teles Skupščine in zbora, zlasti pa pobude Sodišča združenega dela Socialistične republike Slovenije, ki so vsebovane v II. poglavju poročila, ter predlaga spremembe in dopolnitve tistih ustreznih zakonov, ki bodo v polni meri omogočili nadaljnji razvoj splošnih in posebnih sodišč združenega dela in samoupravnega sodstva nasploh.

Kdor je za ta sklep, naj prosim glasuje! (56 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (1 delegat.)

Ugotavljam, da je zbor z večino glasov sprejel predlagani sklep.

Prehajamo na 4. točko dnevnega reda, to je na poročilo družbenega pravobranilca samoupravljanja Socialistične republike Slovenije, ki ga je Skupščini predložil v obravnavo družbeni pravobranilec samoupravljanja Socialistične republike Slovenije.

Kot gradivo k poročilu ste prejeli tudi ugotovitve družbenega pravobranilca samoupravljanja Socialistične republike Slovenije, ki jih je povzel iz poročil občinskih družbenih pravobranilcev samoupravljanja.

Predlagatelj je za svojega predstavnika določil Vinka Kastelica, družbenega pravobranilca samoupravljanja Socialistične republike Slovenije. Predstavniki Izvršnega sveta pa je Alojz Domjan, republiški podsekretar v Republiškem sekretariatu za pravosodje, organizacijo uprave in proračun. Želi predstavniki predlagatelja tovariš Kastelic besedo? Prosim!

Vinko Kastelic: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Dejstvo je, da smo v obdobju revolucionarne preobrazbe družbenoekonomskih odnosov, ko je vse bolj prebujena zavest delavcev, ki novo ustavo in zakon o združenem delu jemljejo kot dejstvo in v tem vidijo možnost

gospodarjenja v vseh oblikah združevanja dela in sredstev. Zato je razumljiv porast zadev, s katerimi se srečujemo tudi družbeni pravobranilci samoupravljanja prav v tem družbenem trenutku. Poročila, ki jih dajemo, so izključno analiza primerov, v katere smo bili vključeni, in zato ne morejo biti kompleksna slika stanja v razvoju družbenoekonomskih odnosov. Imajo pa ti primeri ter pojavi, da je delavcem onemogočeno resnično samoupravljanje, težke politične posledice v okoljih, kjer se dogajajo, kajti izničujejo prizadevanja organiziranih subjektivnih sil ter jih je prav zaradi tega potrebno učinkovito razreševati.

Ugotoviti moramo, da prihaja v posamičnih primerih do različne ocene stanja samoupravnih odnosov v posameznih organizacijah združenega dela in drugih samoupravnih skupnostih med družbenimi pravobranilci samoupravljanja in drugimi političnimi dejavniki. Nedvomno na to vpliva dejstvo, da so delavci zahtevali posredovanje družbenih pravobranilcev samoupravljanja v več kot polovici vseh primerov, družbenopolitične organizacije pa so zahtevale intervencijo družbenega pravobranilca samoupravljanja le v 5 % primerov. Ugotavljam, da družbenopolitične organizacije premalo angažirajo družbene pravobranilce samoupravljanja vselej, kadar je potrebno njihovo vključevanje v varstvo samoupravljanja in družbene lastnine. Isto velja seveda tudi za družbenopolitične skupnosti. Moram kritično dodati, da je v tej smeri potrebna tudi večja lastna iniciativa družbenih pravobranilcev samoupravljanja.

Zakon in stališča družbenopolitičnih organizacij ter sklepi Skupščine SR Slovenije usmerjajo družbenega pravobranilca samoupravljanja predvsem v preventivno delovanje. To preventivno delovanje pa pomeni, da bi v svojih akcijah vselej omogočali odločanje delavcem v samoupravnih organih ter skrbno gospodarjenje z družbenimi sredstvi. V tej smeri nudimo potrebno pomoč predvsem organom samoupravne delavske kontrole, ne samo v konkretnih primerih, ampak tudi neposredno sodelujemo pri njihovem družbenem izobraževanju. Izhajamo namreč s stališča, da je delavska kontrola sestavni del samoupravljanja, kateri smo dolžni pomagati pri delu.

Naj tukaj na kratko komentiram stališče Odbora vašega zbora, kjer je rečeno, da bi morali družbeni pravobranilci nuditi strokovno pomoč pri organiziranju združenega dela. Mislim, da smo dolžni izvajati predvsem svojo osnovno funkcijo, ki nam jo nalaga ustava in zakon, to je varstvo družbene lastnine in samoupravljanje, in da smo v tem okviru seveda dolžni nuditi strokovno pomoč pri razreševanju posameznih primerov. Tudi iz poročila vidite, da se je prek 500 odgovornih delavcev in poslovnih organov obrnilo na nas. Največ od tega je bilo vprašanj, kako poiskati posamezne rešitve pri uresničevanju ustave in zakona o združenem delu. To navajam zaradi tega, ker ne bi izpolnjevali svoje ustavne in zakonske dolžnosti, če bi se v tem trenutku usmerili v strokovne svetovalnice za uresničevanje zakona o združenem delu.

Moram dodati, da uresničevanje ustave in zakona o združenem delu in seveda vse spremljajoče zakonodaje v samoupravnih skupnostih in v vseh oblikah združevanja dela in sredstev zahteva vse več znanja in prizadevanj samih družbenih pravobranilcev samoupravljanja. Tu se moramo sami stalno usposabljeni za učinkovito izvajanje svoje funkcije. Menim pa, da isto velja tudi za vse strokovne in politične delavce, kjerkoli delujejo. Tega izobraževanja, te usmerjenosti prakse je bilo doslej premalo. Prav tako je potrebno kadre v bazi usmerjati ob izgradnji sistema v njegovo praktično uresničevanje v življenju. Tu pa ni majhna ovira neznanje, tradicionalizem, verbalizem, nekon-

kretnost in tako dalje. Mislim, da tudi ni še ustreznih premikov v službah in kadrih na področja realizacije našega družbenoekonomskega sistema. Mislim, da moramo temu problemu posvetiti potrebno pozornost, kajti prav sedanjí družbeni trenutek to zahteva.

V poročilu smo posvetili nekaj besed tudi uveljavljanju ustavne funkcije družbenih pravobranilcev samoupravljanja. Moram reči, da je bila v veliki večini občin ta funkcija pozitivno sprejeta. Vendarle pa so še vedno primeri, ko družbeni pravobranilci samoupravljanja marsikje nimajo osnovnih pogojev za delo, ali je en sam za večje število občin in podobno. To je že povzročilo, da sta odstopila družbena pravobranilca samoupravljanja v Mariboru, nekateri pa o tem razmišljajo. Moram reči, da se to dogaja prav pri tistih družbenih pravobranilcih, ki so doslej najbolj odgovorno in zavzeto opravljali svoje delovne dolžnosti. Tudi pri tej točki pričakujemo družbeni pravobranilci samoupravljanja izvajanje že sprejetih sklepov, ker nam je sicer oteženo izvajanje naše ustavne in zakonske naloge.

Predsednica M a r a Ž l e b n i k : Hvala, tovariš Kastelic! Poročilo je bilo objavljeno v Poročevalcu št. 8.

Želi morda besedo predstavnik Izvršnega sveta? (Ne.)

Poročilo so obravnavali: Odbor za družbenopolitični in komunalni sistem, Komisija za pravosodje in Zakonodajnoppravna komisija, ki so predložili pismena poročila. Želijo morda poročevalci Odbora in obeh komisij poročila še ustno dopolniti? (Ne.)

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Besedo ima tovariš Oto Kampuš, delegat iz Maribora!

O t o K a m p u š : Tovarišica predsednica, spoštovane delegatke in delegati! Razpravljaj bom skupaj o 3. in 4. točki dnevnega reda. Obe poročili, to je poročilo družbenega pravobranilca samoupravljanja in poročilo delovanja sodišč združenega dela, sta pripravljena zelo kvalitetno in jih delegati podpiram. Prav tako smo mnenja, da je prav, da republiška skupščina pogosteje razpravlja o delu teh organov in daje oceno, kako daleč smo prišli na tem področju. Sedanje delovanje teh dveh organov je bilo po našem mnenju zelo učinkovito in dobro, kar je močno prispevalo h gradnji samoupravljanja.

Ugotavlja se veliko napak v samoupravnem delovanju in veliko nejasnosti in nedorečenosti v samoupravnih aktih. Upravičeno zato lahko pričakujemo, da bodo te institucije dobivale vse več nalog, zato jim je potrebno dati vso podporo in prioriteto ter jim zagotoviti ustrezne pogoje dela. Ti organi namreč sami po sebi ne bodo dovolj učinkoviti, če ne bodo povezani z družbenopolitičnimi skupnostmi in nosilci družbenega življenja.

Podpiramo tudi predlog republiškega pravobranilca samoupravljanja, da bi v večjih občinah razmišljali o svojem družbenem pravobranilcu samoupravljanja zaradi vse večje obremenjenosti in seveda nalog, ki izhajajo iz zakona, hkrati pa podpiramo misel, da se tudi za posamezna področja ustanovijo posebna sodišča združenega dela, ker se po našem mnenju delo s tem porazdeli. Seveda se sodišča približajo tudi svoji bazi. Hvala lepa.

Predsednica M a r a Ž l e b n i k : Hvala, tovariš Kampuš! Želi še kdo razpravljati? (Nihče.) Zaključujem razpravo in predlagam, da zbor sprejme naslednji sklep:

1. Zbor občin Skupščine Socialistične republike Slovenije sprejema poročilo družbenega pravobranilca samoupravljanja Socialistične republike Slovenije, izraža podporo njegovemu dosedanjemu delu in podpira stališča Izvršnega sveta k temu poročilu.

2. Zbor občin ugotavlja, da so stališča Skupščine SR Slovenije z dne 31. marca 1976 ob obravnavi takratnega poročila družbenega pravobranilca samoupravljanja SR Slovenije o stanju, pojavih in problemih na področju varstva samoupravnih pravic delovnih ljudi in družbene lastnine še vedno v celoti aktualna ter jih je potrebno v družbenem življenju dosledno realizirati.

Zato je naloga vseh družbenih in samoupravnih nosilcev družbenega življenja in razvoja, da čimbolj dosledno zagotavljajo ustavnost in zakonitost in s tem prispevajo k učinkovitejšemu spreminjanju družbenoekonomskih in družbenopolitičnih odnosov, opredeljenih v ustavi.

Družbenim pravobranilcem samoupravljanja v SR Sloveniji je potrebno zagotoviti materialne in kadrovske pogoje ter jim nuditi vso drugo družbeno pomoč pri uresničevanju njihove odgovorne družbene funkcije, pri uresničevanju družbenega varstva samoupravnih pravic delovnih ljudi in družbene lastnine.

3. Zbor občin priporoča občinskim skupščinam v SR Sloveniji, da obravnavajo poročilo Družbenega pravobranilca samoupravljanja SR Slovenije skupaj s poročilom Družbenega pravobranilca samoupravljanja za območje posamezne občine.

4. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije naj prouči vse zakonodajne pobude in predloge, ki izhajajo iz poročila družbenega pravobranilca samoupravljanja SR Slovenije, in po potrebi predlaga spremembe in dopolnitve zakonov.

Kdor je za ta sklep, naj prosim glasuje! (59 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani sklep.

Prehajamo na 5. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o samoupravnih sodiščih.

Predlog zakona je Skupščini predložil v obravnavo njen izvršni svet in za svojega predstavnika določil Alojza Domjana, republiškega podsekretarja v Republiškem sekretariatu za pravosodje, organizacijo uprave in proračun, ki bo podal uvodno obrazložitev.

Besedo ima tovariš Alojz Domjan!

A l o j z D o m j a n : Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Če dovolite, bi podal kratko obrazložitev skupaj k vsem trem zakonskim predlogom, ki so na dnevnem redu današnjega zasedanja.

Razvoj samoupravne socialistične družbe in vsebinske spremembe v družbenoekonomskih in družbenopolitičnih odnosih zahtevajo, da se tudi v sistem pravosodja vnesejo elementi samoupravnega urejanja odnosov v družbi. Sodna funkcija je neločljiv sestavni del uresničevanja oblasti in samouprave delavskega razreda in vseh delovnih ljudi. Zato mora biti družbenoekonomski položaj delavcev tudi izhodišče za oblikovanje pravosodnega sistema kot celokupnosti oblik in načinov reševanja družbenih nasprotij in kot sredstvo za urejanje medsebojnih razmerij.

Izhajajoč iz specifičnosti odnosov v družbi ustava določa, da opravljajo sodno funkcijo v enotnem sistemu oblasti in samoupravljanja delavskega raz-

reda in vseh delovnih ljudi poleg rednih sodišč kot organov državne oblasti tudi njim enakovredna samoupravna sodišča. Njihovo delo izhaja iz istih ustavnih temeljev in ga opravljajo po istih načelih. Vsako od navedenih vrst sodišč opravlja enotno sodno funkcijo samostojno na svojem področju glede na značaj razmerij, iz katerih izvira spor. Tako naj bi samoupravna sodišča reševala vse spore, ki nastajajo iz razmerij, ki jih delovni ljudje in občani urejajo na samoupraven način. To načelo je logična posledica zaključka, da se razmerja, ki nastajajo na samoupraven način, na enak način tudi razrešujejo. Celovita preobrazba pravosodnega sistema zahteva po eni strani ustanavljanje samoupravnih sodišč, po drugi strani pa opredelitev rednih sodišč kot funkcije samoupravne družbe. Pri tem je treba izpeljati ustavno načelo republiškega sodstva, kar pomeni, da se pravosodni sistem z vsemi rednimi postopki zaključuje v republiki, ter načelo, da imajo sodišča iste vrste enako pristojnost, da so vse občine v enakem položaju glede stvarne in krajevne pristojnosti sodišč, da so temeljna sodišča pristojna za reševanje vseh zadev na prvi stopnji in da to funkcijo opravljajo po svojih enotah ter da so vsi sodniki temeljnih sodišč odgovorni vsem skupščinam občin z območja temeljnega sodišča.

Tem načelom in spremenjenim družbenoekonomskim odnosom ter iz njih izvirajočim spornim razmerjem je treba prilagoditi organiziranost in delo rednih sodišč. Prvi korak k ustavni preobrazbi pravosodnega sistema je bil storjen z ustavnim zakonom za izvedbo ustave Socialistične republike Slovenije, ko je bilo s 1. junijem 1975 ustanovljeno novo Vrhovno sodišče SR Slovenije ter začasno opredeljene nekatere njegove pristojnosti in določene naloge predsednika Vrhovnega sodišča in javnega tožilca SR Slovenije.

Nadaljnji korak je bil storjen na podlagi zveznega in republiškega zakona o sodiščih združenega dela, ko je bilo v prvi polovici leta 1975 ustanovljenih 10 splošnih sodišč združenega dela in Sodišče združenega dela Socialistične republike Slovenije.

Sodišča združenega dela so s svojim delovanjem znatno prispevala k utrjevanju samoupravnega položaja delavcev ter samoupravnih organizacij in skupnosti. Pri tem se niso omejevala le na reševanje posameznih vprašanj, temveč so z opozorili na družbene pojave, ki so jih opazila pri svojem delu, vplivala na reševanje vseh tistih odprtih vprašanj, ki ovirajo uveljavljanje samoupravnega položaja delavcev v združenem delu.

Nadaljnji razvoj in delovanje sodišč združenega dela morata potekati v smeri, da se sojenje o sporih s področja družbenoekonomskih in drugih samoupravnih odnosov uveljavi kot posebna oblika samoupravnega odločanja delavcev v združenem delu. Ob dejstvu, da so se splošna sodišča združenega dela hitro uveljavila in uspešno delujejo, pa moramo hkrati ugotoviti, da še vse prepočasi poteka proces ustanavljanja in uveljavljanja posebnih sodišč združenega dela. Čeprav so se tako Skupščina Socialistične republike Slovenije kot tudi drugi dejavniki zavzemali za odločnejši pristop k organiziranju posebnih sodišč združenega dela, je bilo doslej ustanovljeno le eno tako sodišče, in sicer skupno posebno sodišče združenega dela za področje invalidskega in pokojninskega zavarovanja ter starostnega zavarovanja kmetov.

Ker so posebna sodišča združenega dela bistveni element samoupravnega sodstva, je potrebno, da vse samoupravne interesne skupnosti, tako na področju družbenih dejavnosti kot tudi na področju materialne proizvodnje posebnega družbenega pomena, opredelijo družbenoekonomske in druge samoupravne odnose, ki nastajajo in se uresničujejo v posameznih interesnih skupnostih, ter

se glede na to odločajo za ustrezno reševanje sporov prek posebnih sodišč združenega dela.

Na področju materialne proizvodnje posebnega družbenega pomena zakonska ureditev ne bo ovira za ustanovitev posebnih sodišč združenega dela. Pri usklajevanju zakonov, ki urejajo ta področja, z zakonom o združenem delu bo treba z ustreznimi določbami omogočiti ustanovitev posebnih sodišč združenega dela.

Obstoječe samoupravne interesne skupnosti naj bi ob strokovni pomoči Republiškega sekretariata za pravosodje, organizacijo uprave in proračun, Sodišča združenega dela Socialistične republike Slovenije in drugih dejavnikov do junija letos pripravile zasnovo organizacije posebnih sodišč združenega dela kot osnovo za nadaljnjo razpravo in odločanje.

Na podlagi v ustavi opredeljenega koncepta novega pravosodnega sistema so bila v okviru Koordinacijske komisije za spremljanje in uresničevanje ustave pri Republiški konferenci Socialistične zveze delovnega ljudstva opredeljena idejno-politična izhodišča za ustavno preobrazbo pravosodnega sistema in izdelane teze za opredelitev pravosodnega sistema v Socialistični republiki Sloveniji. Oba dokumenta je po obravnavi v Republiškem svetu za vprašanje družbene ureditve in širši javni razpravi sprejel Družbenopolitični zbor Skupščine Socialistične republike Slovenije na svoji seji dne 21. januarja 1976. leta.

Navedena idejno-politična stališča in teze so bile osnova za pripravo predlogov za izdajo zakona o samoupravnih sodiščih, zakona o rednih sodiščih in zakona o javnem tožilstvu z delovnimi tezami, ki jih je Skupščina Socialistične republike Slovenije sprejela 31. marca preteklega leta, osnutke teh zakonov pa 12. julija preteklega leta. Ob pripravi predloženih predlogov zakonov je predlagatelj upošteval pripombe zborov Skupščine Socialistične republike Slovenije, njihovih delovnih teles ter delegacij, rezultate neposrednih razgovorov s predstavniki prizadetih občin, kakor tudi stališča, ki so bila v zvezi z najpomembnejšimi spornimi oziroma odprtimi vprašanji sprejeta v okviru Republiške konference Socialistične zveze delovnih ljudi in Republiškega sveta za vprašanja družbene ureditve.

Rešitve sistemskih vprašanj in posamezne določbe, ki so različne od osnutkov zakonov, so pojasnjene v obrazložitvah k predlogom zakonov. Zato v tem uvodu povzemam samo nekatera najpomembnejša vprašanja in spremembe v primerjavi z dosedanjimi rešitvami, ki se pri rednih sodiščih nanašajo predvsem na njihovo organizacijo in pristojnost.

Predlog zakona o samoupravnih sodiščih v primerjavi z osnutkom ne pri naša bistvenih sprememb glede organizacije in pristojnosti samoupravnih sodišč, razen v določbi, da so arbitraže oziroma druga samoupravna sodišča pristojna za reševanje sporov in razmerij, ki jih delovni ljudje samostojno urejajo v organizacijah združenega dela, samoupravnih interesnih skupnostih in drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih ali ki izvirajo iz pravic, s katerimi prosto razpolagajo, če jim jih poverijo, razen če ni za določeno vrsto teh sporov z zakonom določeno drugače.

Pomembnejša novost pa je amandma predlagatelja k 10. členu predloga zakona, po katerem se v skladu s pripombo Odbora za družbenopolitični sistem Družbenopolitičnega zbora precizirajo samoupravna sodišča, ki odločajo v sporih iz samoupravnih razmerij, in samoupravna sodišča, ki odločajo v sporih iz pogodbenih razmerij.

Pristojnost poravnalnih svetov je v predlogu zakona uskladena z določbami zakona o kazenskem postopku in zakona o pravnem postopku. Tako poravnalni sveti posredujejo samo v zadevah zaradi kaznivih dejanj zoper čast in dobro ime in kaznivih dejanj lahke telesne poškodbe, ne pa o vseh kazenskih zadevah, kjer se začne postopek na zasebno tožbo, v civilnih zadevah pa samo v sporih majhne vrednosti, to je v sporih do 1000 din vrednosti, ne pa tudi v drugih sporih in nepravdnih zadevah. Naši predlogi v kazenskem oziroma pravnem postopku, ki bi omogočali širšo pristojnost poravnalnih svetov, namreč v federaciji niso bili upoštevani.

Glede na navedena procesna zakona sta postali nepotrebni določba v 3. odstavku 49. člena in določba 50. člena predloženega predloga zakona.

Pri ureditvi rednih sodišč so po predlogu zakona glede na osnutek zakona največje spremembe v pristojnosti sodišč in v mreži temeljnih sodišč.

V osnutku zakona je bilo načelo, da predstavljajo osnovo rednega sodstva temeljna sodišča, izvedeno tako, da bi bila temeljna sodišča pristojna za vse zadeve, razen za najtežje kazenske. Predlog zakona pa to načelo dosledno uresničuje v tem smislu, da so po predlogu zakona temeljna sodišča pristojna za reševanje vseh zadev na I. stopnji in glede tega med njimi ni nobenih razlik. Glede na tako široko pristojnost temeljnih sodišč morajo biti za njihovo uspešno delo zagotovljeni ustrezni organizacijski, materialni, kadrovski in drugi pogoji.

Pri določanju temeljnih sodišč je predlagatelj upošteval navedene pogoje in predvidel temeljna sodišča povsod, kjer so ti pogoji že zagotovljeni.

Temeljna sodišča delujejo za območja več občin, sojenje pa v celoti opravljajo v svojih enotah. Te bodo določene z dogovorom med občinskimi skupščinami iz območja temeljnega sodišča, potem ko bo Republiški sekretariat za pravosodje, organizacijo uprave in proračun ugotovil, da so izpolnjeni potrebni kadrovski, prostorski in drugi materialni pogoji za njihovo delo.

Ob tako zastavljenem konceptu temeljnega sodišča se to lahko ustanovi za območje, kjer je zadosten pripad posameznih vrst zadev, ki dovoljuje ustrezno delitev dela. Le z zadostnim številom posameznih zadev se lahko zagotovi specializacija sodnikov in strokovno uspešno reševanje zadev. To pomeni, da je pogoj za ustanovitev temeljnega sodišča, da je preiskovalnih zadev za najmanj 3 preiskovalne sodnike, ker sicer ni mogoče zagotoviti opravljanja nujnih opravil v skladu z zakonom o kazenskem postopku, kot so ogledi, odreditev pripora, zaslišanje osumljenca itd., težjih kazenskih zadev za najmanj 2 sodnika, mladostniških kazenskih zadev za najmanj 1 sodnika, gospodarskih sporov za najmanj 2 sodnika, gospodarskih prestopkov za najmanj 1 sodnika, stečajnih in registrskih zadev za 1 sodnika, statusnih sporov, kot so razvezni, očetovski spori za najmanj 1 sodnika. Tako je v bistvu potrebno 11 specializiranih sodnikov, poleg teh pa še precejšnje število drugih, ki bi reševali lažje kazenske in civilne zadeve ter izvršilne in nepravdne zadeve, tako da bi morale temeljno sodišče imeti skupino okoli 20 sodnikov.

Poleg ustreznega števila posameznih vrst zadev in za reševanje teh zadev strokovno usposobljenih sodnikov pa so potrebni tudi ustrezni prostori. Za opravljanje obravnav so potrebne ustrezne razpravne dvorane, posebne za večje kazenske procese in posebne za mladinske obravnave in seveda tudi prostori za sodnike in ostale strokovne ter administrativno-tehnične sodelavce, za zemljiško knjigo, sodni register in tako dalje.

Koncept delovanja temeljnih sodišč prek enot, glede na dosežene pogoje v največji meri uresničuje načelo dvostopnosti varstva pravic in interesov delovnih ljudi in občanov. Vse enote bodo opravljale sojenje v vseh kazenskih in civilnih zadevah na prvi stopnji, razen mladinskega in gospodarskega sodstva ter preiskave. Te zadeve zaradi svoje specifičnosti zahtevajo posebno obravnavo in hitro intervencijo ter ustrezno specializacijo, kar je možno zagotoviti le v večji koncentraciji. Zato predlog zakona določa, da te zadeve opravlja le ena enota na sedežu temeljnega sodišča, vendar tako, da se opravljajo na enoti iz območja, iz katerega je zadeva, razen če smotrnost in učinkovitost ne zahtevata, da se zadeva opravi na enoti na sedežu temeljnega sodišča. S prenosom vseh prvostopenjskih zadev na temeljna sodišča je dosledno uveljavljena funkcija višjih sodišč kot pritožbenih sodišč. Vsako višje sodišče odloča o pritožbah zoper vse odločbe temeljnih sodišč iz njihovega območja.

V skladu z ustavnim konceptom, da se redno sodstvo zaključuje v republiki, predlog zakona opredeljuje Vrhovno sodišče Socialistične republike Slovenije kot organ, ki zagotavlja enotno uporabo zakonov z odločanjem o zakonitosti sodnih in upravnih odločb, s sprejemanjem stališč in pravnih mnenj ter s sodelovanjem z drugimi sodišči in z drugimi organi varstva ustavnosti in zakonitosti. Pri odločitvi, da določene zadeve iz pristojnosti temeljnega sodišča zaradi njihove specifičnosti opravlja le enota na sedežu temeljnega sodišča, je bilo odločilno dejstvo, da je posebno obravnavo in način dela ter večjo specializacijo, ki jo zahteva opravljanje teh zadev, mogoče doseči le ob ustrezni koncentraciji.

Na podlagi izkušenj v celotnem jugoslovanskem prostoru je bilo ugotovljeno, da so preiskave, ki predstavljajo osnovo za kvalitetno in pravilno končno odločitev sodišča, zaradi počasnosti postopka in pogosto neustrezne kakovosti šibka točka našega pravosodja. Zato so vse republike in obe pokrajini proučevale možnosti in iskale ustrezne rešitve za koncentracijo preiskav, ki sta jo na primer Socialistična republika Hrvatska in Socialistična avtonomna pokrajina Vojvodina zadnja leta že uspešno izvajali na nekaterih sodiščih. V skladu s temi prizadevanji tudi novi zakon o kazenskem postopku daje možnost za koncentracijo preiskav v preiskovalnih centrih, glede na to, da je za opravljanje preiskav potrebna posebna in dodatna strokovnost tudi preiskovalni sodniki sami izražajo zahteve po dodatnem strokovnem izobraževanju in specializaciji. Preiskava zahteva, v skladu z zakonom o kazenskem postopku, nepretrgano službo, ki pa jo je mogoče zagotoviti le z izmenskim delom, in to samo tam, kjer je hkrati dela za več preiskovalnih sodnikov. Koncentracija preiskave v večjih preiskovalnih centrih omogoča tudi racionalno uporabo sodnih metod in sredstev za delo, ustrezne prostorske pogoje za zagotovitev prisotnosti sodnika, tesnejšo povezavo z ustreznimi kriminalističnimi centri uprave javne varnosti in s tem opravljanje te dejavnosti sodišča na višji strokovni ravni.

Podobno je z mladinskim sodstvom. Način dela z mladoletniki mora biti bistveno drugačen kot s polnoletnimi storilci kaznivih dejanj ter zahteva poleg dodatnih znanj s področja psihologije, pedagogike, sociologije tudi posebno afiniteto za delo z mladoletniki. Za zagotovitev potrebne specializacije pa je potrebno tudi zadostno število za normalno obremenitev vsaj enega mladinskega sodnika. Potreba po koncentraciji mladinskih kazenskih zadev se je kazala že dalj časa. V praksi se je izvajala tako, da je eno občinsko sodišče reševalo mladinske kazenske zadeve za območje dveh ali več občinskih sodišč, na primer Občinsko sodišče 1 v Ljubljani in Občinsko sodišče v Murski Soboti.

Koncentracija mladinskih zadev na sedežu temeljnega sodišča po mnenju predlagatelja ne bo negativno vplivala na sodelovanje sodnika s skrbstvenimi organi. Saj že sedaj rešujejo mladinske zadeve tudi okrožna sodišča ali pa jih rešuje občinsko sodišče, ki deluje za območje več občin, kar pa ne vpliva na kakovost in hitrost reševanja zadev. Urediti je tudi treba, da v reševanje mladinskih kazenskih zadev ni vključen le sodnik oziroma senat, pač pa tudi strokovni delavci, ki jih deloma že imajo oziroma bi jih morali imeti mladinski kazenski oddelki sodišč. Tu gre predvsem za socialne delavce psihologe. Koncentracijo mladinskih kazenskih zadev na eni enoti temeljnega sodišča zahtevajo tudi spremljanje izvajanja izrečenih ukrepov, nadomeščanja teh ukrepov z drugimi ukrepi, ukinitvev ukrepov in tako dalje.

Koncentracijo gospodarskih zadev na enotah na sedežih temeljnih sodišč narekuje predvsem znatno upadanje števila gospodarskih sporov, zagotovitev potrebne specializacije sodnikov ter uskladenost kaznovalne politike pri gospodarskih prestopkih glede na enotnost jugoslovanskega tržišča in zunanjetrgovinskega sistema. Samo v letu 1976 je število gospodarskih sporov padlo za 70 % v primerjavi z letom 1975 in to od 111 475 zadev na 32 938 zadev. Po ustanovitvi samoupravnih sodišč se bo število teh zadev nedvomno še zmanjšalo.

Pri gospodarskem sodstvu gre za zadeve s področja cestnega, železniškega in zračnega prometa, industrijske lastnine, avtorskega prava, zunanjetrgovinskega in deviznega sistema ter za gospodarske prestopke, ki jih vsebujejo predvsem intervencijski zakoni, sprejeti za izvajanje tekoče ekonomske politike.

Vse to zahteva veliko specializiranost in posebno usmerjenost sodnika, da sproti spremlja predpise s teh področij. Zaradi ugotavljanja odgovorne osebe, pravnega naslednika in podobno mora imeti sodnik tudi stalni vpogled v register organizacij združenega dela. Včasih je celo treba pogledati vanj tudi med samo obravnavo. Gospodarsko sodstvo zahteva tudi specializirane sodnike porotnike, ki jih v ožjem območju ob manjšem številu organizacij združenega dela v nujnih primerih ne bi bilo moč zagotoviti.

Glede na navedene razloge je bilo prvotno predvideno reševanje zadev s področja gospodarskega sodstva samo na štirih temeljnih sodiščih. Zaradi dosledne izvedbe stališča, da mora biti pristojnost vseh temeljnih sodišč enaka, predlog zakona za razliko od osnutka predvideva reševanje teh zadev na vseh temeljnih sodiščih.

O priporočilu nekaterih delovnih teles Skupščine SR Slovenije, da se opravljanje sodne funkcije v zadevah, ki so po predlogu zakona pridržane samo enotam na sedežih temeljnih sodišč, prenese še na nekatere enote izven temeljnega sodišča, je razpravljalo tudi Vrhovno sodišče SR Slovenije. Iz smiselno enakih razlogov kot sem jih pravkar navedel, se je tudi Vrhovno sodišče opredelilo za tako ureditev, kot jo prinaša zakonski predlog. Koncentracija zadev, določenih s 5. odstavkom 31. člena praktično pomeni, da bodo te zadeve v tej enoti samo registrirane. To bo omogočalo stalen pregled nad stanjem zadev, dajanje pojasnil z enega mesta strankam, ki se zanimajo za potek postopka, analiziranje družbenih odnosov in pojavov na navedenih področjih itd.

To pa hkrati ne pomeni, da bo sodnik oziroma senat vodil postopek le v enoti na sedežu temeljnega sodišča. Nasprotno, praviloma bo preiskovalni sodnik opravljal preiskavo na terenu, torej na enotah izven sedeža temeljnega sodišča tako kot bo mladinski sodnik s sodelovanjem sodnikov porotnikov opravljal obravnavo na enoti iz območja prebivališča mladoletnika. Enako bo praviloma

ravnal tudi sodnik, ki bo sodil v gospodarskih sporih in gospodarskih prestopkih.

Glede položaja sodnika temeljnega sodišča ni sprememb, ker ga volijo vse občinske skupščine iz območja temeljnega sodišča, odgovarja vsem občinam iz tega območja in lahko izvršuje svojo funkcijo na katerikoli enoti temeljnega sodišča.

To bo omogočilo, da bodo zadeve, ki zahtevajo posebno specializacijo, reševali specializirani sodniki ter da bodo posamezna opravila o zadevah, ki se sicer rešujejo na enoti na sedežu temeljnega sodišča, sodniki te enote lahko neposredno opravili na sedežu druge enote.

Predlog zakona o javnem tožilstvu ne prinaša vsebinskih sprememb, razen da je organizacija temeljnih javnih tožilstev in višjih javnih tožilstev prilagojena organizaciji temeljnih in višjih sodišč. Tako zakon predvideva osem temeljnih javnih tožilstev, ki lahko izvršujejo funkcijo po enotah, ki delujejo za območje ene ali več enot temeljnega sodišča. Enote temeljnega javnega tožilstva določijo skupščine občin iz območja temeljnega javnega tožilstva po predhodni ugotovitvi javnega tožilca SR Slovenije, da so zagotovljeni potrebni pogoji za delo enote.

Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Predlogi predloženih organizacijskih pravosodnih zakonov so rezultat skrbnega proučevanja in dolgotrajnih priprav ter obsežnih razprav, med katerimi so bila vsa sistemska in druga pomembna vprašanja in različne možne rešitve obravnavane z vseh vidikov. V poglobljenih razpravah so v posameznih fazah postopka od idejnopolitičnih izhodišč o ustavni preobrazbi pravosodja ter tez za opredelitev pravosodnega sistema v SR Sloveniji poleg pravosodnih organov sodelovali tudi organi družbenopolitičnih skupnosti, združeno delo in družbenopolitične organizacije na vseh nivojih. V teh razpravah so se izoblikovale rešitve posameznih vprašanj, ki so opredeljene v predloženih zakonskih predlogih. Čeprav te rešitve niso najpopolnejše, v sedanjih pogojih najustrezneje zagotavljajo uresničevanje ustavnih načel o pravosodnem sistemu v naši republiki.

S sprejetjem teh zakonov bo dana zakonska osnova za organizacijo pravosodja v SR Sloveniji. Naša nadaljnja prizadevanja bodo usmerjena k uveljavitvi zastavljene organizacije samoupravnih in rednih sodišč. V ta namen bo treba zagotoviti kadrovske, prostorske in druge materialne pogoje za delo teh organov. Nujno bo intenzivno angažiranje pristojnih organov, družbenopolitičnih organizacij in združenega dela, da bodo samoupravna in redna sodišča čimprej zaživela in kar najbolj učinkovito zagotavljala varovanje pravic in interesov delovnih ljudi in občanov, organizacij in skupnosti ter se uveljavljala kot najpomembnejši del celotnega sistema varstva ustavnosti in zakonitosti v naši republiki. Hvala lepa.

Predsednica **M a r a Ž l e b n i k**: Hvala, tovariš Domjan! Obveščam vas, da je medtem prispel tudi tovariš Kristian Planovšek, delegat občine Mozirje, ki je predložil pooblastilo.

Slišali ste uvodno poročilo k 5., 6. in 7. točki dnevnega reda. Pri tem pa vas seveda opozarjam, da bomo razpravljali in odločali o vsaki točki posebej.

Predlog zakona o samoupravnih sodiščih ste prejeli s klicem seje zbora z dne 21. 3. 1977. Danes na klop ste prejeli še obvestilo Izvršnega sveta o tem, s katerimi amandmaji delovnih teles Skupščine in Zbora soglaša in s katerimi ne ter amandmaje Izvršnega sveta.

Predlog zakona so obravnavali: Odbor za družbenopolitični in komunalni sistem, Komisija za pravosodje in Zakonodajno-pravna komisija, ki so predložili pismena poročila. Želijo morda poročevalci Odbora in obeh komisij poročila še ustno dopolniti? Prosim, tovariš Milan Gaspari, poročevalec Komisije za pravosodje!

Milan Gaspari: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Dovolite mi, da v imenu Komisije Skupščine SR Slovenije za pravosodje ponovim njen predlog, da tudi vaš zbor sprejme zakon o samoupravnih sodiščih, pa tudi oba naslednja zakona, zakon o rednih sodiščih in o javnem tožilstvu, z amandmaji, ki jih je sprejela Komisija, oziroma z amandmaji, s katerimi se komisija strinja. S sprejetjem teh zakonov, ki zaokrožujejo ureditev pomembnega področja družbenega delovanja, se bodo zaključile dalj časa trajajoče priprave, da se pravosodni sistem v naši republiki v celoti preoblikuje na podlagi ustavne zamisli o smeri in poteh podružbljanja sodstva kot ene od pomembnih družbenih in državnih funkcij.

V sklopu danes predloženih pravosodnih zakonov ima prav zaradi tega, ker predstavlja novost, ki neposredno in kompleksno izpeljuje ustavno zamisel o podružbljanju sodstva, temeljni pomen prav predlog zakona o samoupravnih sodiščih, ki naj usmerja delavce ter vse delovne ljudi, da kot eno izmed svojih samoupravnih pravic in dolžnosti opravljajo tudi sojenje v samoupravnih sodiščih. S svojimi splošnimi in skupnimi določbami, ki naj veljajo za vsa samoupravna sodišča, in s svojimi posebnimi določbami, ki naj veljajo za posamezne vrste samoupravnih sodišč, skuša predlog zakona vspodbuditi delovne ljudi in občane, da svoje spore iz družbenoekonomskih in drugih samoupravnih odnosov ter spore o pravicah, s katerimi prosto razpolagajo, rešujejo predvsem pred samoupravnimi sodišči na neposreden, manj formalen in bolj aktiven način kot drugi organi. Obenem pa daje zakon tudi poročstvo, da se v postopku pred samoupravnimi sodišči spoštujeta ustavnost in zakonitost ter da možnosti hitrejšega in neposrednejšega samoupravnega sojenja nikakor ne bodo v škodo uveljavljanja pravic in drugih interesov delovnih ljudi. V skladu s to usmeritvijo, izvirajoče iz idejno-političnih izhodišč in tez za preobrazbo pravosodnega sistema v SR Sloveniji ter stališč Družbenopolitičnega zbora te skupščine in drugih skupščinskih teles, so tudi amandmaji naše komisije k določbam 33. do 41. člena tega zakona, saj težijo k temu, da konkretnije in neposredneje usmerjajo delovne ljudi k ustanavljanju posameznih vrst samoupravnih sodišč in k samoupravnemu razreševanju sporov med njimi.

Ob tem naj obvestim zbor, da je na današnji seji Komisija za pravosodje obravnavala vse amandmaje k predlogu tega zakona in se na podlagi poročila oziroma obvestila Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije odločila, da umakne svoj amandma k 41. členu tega zakona in podpre ustrezni amandma Izvršnega sveta oziroma predlagatelja.

Komisija je na današnji seji podprla tudi druge amandmaje predlagatelja, ker ustrezajo stališčem Komisije, predlaga pa, da zbor sprejme tudi druge amandmaje skupščinskih teles, s katerimi soglaša predlagatelj.

Dovolite mi, da ob tej priliki tudi povem nekatere misli, izvirajoče iz razprav Komisije za pravosodje o ostalih dveh zakonih. Zelo pomemben je namreč tudi predloženi zakon o rednih sodiščih, ki pristojnost in organizacijo rednih sodišč splošne pristojnosti v republiki prilagaja ureditvi in predvidenemu razvoju samoupravnega sodstva in dejstvu, da se sodni postopki praviloma

zaključijo v republiki. Osnova rednemu sojenju v republiki naj postane temeljno sodišče z vso prvostopenjsko pristojnostjo, ki naj opravlja to svojo pristojnost na enotah povsod tam, kjer obstajajo za to potrebe in možnosti. S tem so dane tudi bistveno večje možnosti, da lahko temeljno sodišče prilagaja organizacijo svojega dela zahtevam tega dela v posameznih območjih, pa tudi zahtevam tega dela na posameznih specifičnih področjih svoje dejavnosti. Tak sistem temeljnih sodišč in taka zasnovanost dela v njih naj pripomoreta k temu, da se ohrani in v skladu z možnostmi tudi izboljša sedanja dostopnost varstva pravic in interesov delovnih ljudi in občanov, obenem pa tudi zagotovi, da se vsa tista opravila v okviru sojenja, ki zahtevajo večjo specializiranost, zahtevnejše pogoje dela in njegovo organiziranost združijo oziroma tem zahtevam ustrezno organizirajo.

Komisija za pravosodje Skupščine SRS je ob tej osnovni zamisli funkcij temeljnega sodišča mnenja, da sedanjim možnostim in potrebam predložena mreža temeljnih sodišč ustreza. Vsako od njih mora namreč izpolnjevati pogoje, da bodo uspešno opravljala vso prvostopenjsko funkcijo in da bodo hkrati glede te pristojnosti v povsem enakem položaju.

S predlogom zakona o javnem tožilstvu se organizacija in delo javnega tožilstva prilagajata organizaciji rednega sodstva in drugim potrebam preoblikovanja pravosodnega sistema v republiki glede izvrševanja funkcije javnega tožilstva. S sprejetjem vseh navedenih, neposredno funkcionalno povezanih zakonov bo bistveni del preosnove pravosodnega sistema v naši republiki prešel iz obdobja systemskega urejanja na ravni republike v obdobje, ko bo treba z organizirano dejavnostjo vseh pristojnih družbenih dejavnikov uresničiti za naš samoupravni socialistični sistem zelo pomembne naloge na tem specifičnem področju.

Zato ni odveč, če v imenu Komisije za pravosodje ob tem opozorim delegate tudi v tem zboru, da je tako kot za vse druge pomembne družbene akcije, ki naj čim dosledneje uveljavljajo naš samoupravni socialistični sistem v praksi, za uspešno delovanje samoupravnih sodišč, v povezavi z njimi pa tudi ostalih pravosodnih organov, potrebno pripravljati in zagotoviti rešitve, ki naj omogočijo, da bi se lahko zamisel pravosodnega sistema ustrezno uveljavila v praksi. V tem smislu je kot posledica stališč Družbenopolitičnega zbora Skupščine SR Slovenije in drugih družbenopolitičnih dejavnikov v zvezi s preobrazbo pravosodnega sistema v republiki izzvenela tudi razprava v Komisiji ob razpravi o nekaterih drugih perečih vprašanjih pravosodja v naši republiki. Potrebni bodo torej precejšnji družbeni napor v ta namen, od finančnih, kadrovskih in materialnih pogojev do izpopolnjevanja sistema nagrajevanja in izobraževanja delavcev v pravosodju in do zagotavljanja tudi nematerialnih, posebnih družbenih pogojev za uspešno delovanje z zakoni vzpostavljenega celotnega pravosodnega sistema v republiki.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Gaspari! Želijo besedo ostali poročevalci? (Ne.) Pričenjam razpravo! Kdo želi razpravljati o zakonu o samoupravnih sodiščih? Prosim, besedo ima tovariš Hrovat, delegat občine Ljubljana-Moste-Polje!

Franc Hrovat: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za Zbor občin Skupščine Socialistične republike Slovenije iz občine Ljubljana-Moste-Polje je na svoji seji dne 18. 4. 1977, ko je

razpravljala o predlogu zakona o samoupravnih sodiščih, sprejela pripombo oziroma predlog, da naj se s prenašanjem pristojnosti, predvsem v primerih, ko gre za zadeve in postopke, v katerih stranke ne bodo ničesar plačevale, na primer na poravnalnih svetih pri krajevnih skupnostih in v podobnih primerih, uredi tudi financiranje teh novih dejavnosti. Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala lepa, tovariš Horvat! Želi še kdo besedo? (Nihče.) Ker ne želi nihče več razpravljati, zaključujem razpravo in prehajam na glasovanje. Najprej bomo glasovali o amandmaju našega Odbora za družbenopolitični in komunalni sistem k 9. členu. Z njim soglašata Zakonodajno-pravna komisija in predlagatelj, pa tudi Komisija za pravosodje. Kdor je za amandma k 9. členu, naj prosim glasuje! (57 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je amandma k 9. členu soglasno sprejet.

Še danes vas prosim, da vzamete v roke poročilo Zakonodajno-pravne komisije. Prosim predstavnika Zakonodajno-pravne komisije, da se izreče o tem, ali Komisija vztraja pri amandmaju k 60. členu, glede na to, da ga Izvršni svet zavrača in podpira amandma Komisije za pravosodje. Tovarišica Popovičeva, prosim!

Anica Popovič: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Zakonodajno-pravna komisija umika svoj amandma k 60. členu in sprejema amandma Komisije za pravosodje k istemu členu. Pri tem pa predlaga modifikacijo, in sicer glede datuma, do kdaj najkasneje naj se ustanovijo poravnalni sveti. Predlagamo, da se popravi datum 30. 6. 1978 na 1. julij 1978, zaradi uskladitve z določbami drugega in tretjega odstavka 49. člena. Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovarišica Popovičeva!

Tovariš Gaspari, ali sprejmete tako modifikacijo amandmaja Komisije za pravosodje?

Milan Gaspari (iz klopi): Nisem pooblaščen, da bi odstopil od teksta, ki ga je predložila Komisija za pravosodje in s katerim se strinja tudi predlagatelj.

Predsednica Mara Žlebnik: Tovariš Domjan!

Alojz Domjan: Mislim, da ta amandma ni sprejemljiv, ker morajo biti poravnalni sveti, če naj začnejo izvajati svojo funkcijo s 1. julijem 1978, dejansko ustanovljeni do 30. junija.

Predsednica Mara Žlebnik: Izvršni svet torej podpira amandma Komisije za pravosodje brez popravkov, ki jih predlaga Zakonodajno-pravna komisija.

Prosim tovarišica Popovičeva, ali v imenu Komisije vztrajate pri tej modifikaciji? (Ne.)

Ker Zakonodajno-pravna komisija umika svoj amandma k 60. členu, bomo iz njenega poročila z dne 7. 4. 1977 glasovali o amandmajih k 16., 49., 50. in 59. členu. Ker vsi ti amandmaji bistveno ne posegajo v vsebino zakona, predlagam,

da o njih glasujemo skupaj. Ali kdo temu predlogu nasprotuje? (Nihče.) Kdo je za te amandmaje? (58 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da so amandmaji Zakonodajno-pravne komisije soglasno sprejeti.

Sedaj bomo glasovali o amandmajih Komisije za pravosodje. Prosim, da vzamete v roke njeno poročilo z dne 12. 4. 1977. Ker je predstavnik Komisije umaknil amandma k 41. členu, bomo glasovali o amandmajih k 4., 33., 34., 38., 39., 40., 42., 47. in 60. členu. Ker tudi ti amandmaji bistveno ne posegajo v vsebino zakona, predlagam tudi tu, da o njih glasujemo skupaj. Ali soglašate s tem predlogom? (Da.) Kdor je za te amandmaje, naj prosim glasuje! (56 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (1 delegat.)

Ugotavljam, da so amandmaji Komisije za pravosodje z večino glasov sprejeti.

Glasovati moramo še o amandmajih Izvršnega sveta k 10., 40., 41. in 57. členu. Te amandmaje ste dobili danes na klop. Iz dosedanje razprave izhaja, da z njimi soglašata tako Komisija za pravosodje kakor tudi Zakonodajno-pravna komisija. Tovariš Horvat, poročevalec Odbora za družbenopolitični in komunalni sistem, ali s temi amandmaji soglašate? (Da.) Ker vsa delovna telesa Skupščine in zbora soglašata z amandmaji Izvršnega sveta, predlagam, da o njih glasujemo skupaj. Ali kdo temu predlogu nasprotuje? (Ne.) Prosim, da o teh amandmajih glasujete. Kdor je za, naj prosim glasuje! (57 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (1 delegat.)

Ugotavljam, da so amandmaji Izvršnega sveta z večino glasov sprejeti.

Glasovati moramo še o predlogu zakona v celoti. Kdor je za predlog zakona, naj prosim glasuje! (58 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog zakona.

Prehajamo na 6. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o rednih sodiščih.

Predlog zakona je Skupščini predložil v obravnavo njen izvršni svet in za svojega predstavnika določil Alojza Domjana, republiškega podsekretarja v Republiškem sekretariatu za pravosodje, organizacijo uprave in proračun. Uvod ste že slišali.

Predlog zakona ste prejeli s sklicem seje zbora z dne 21. 3. 1977. Prejeli ste tudi amandma skupine delegatov iz občine Kamnik. Danes na klop ste prejeli tudi obvestilo Izvršnega sveta, s katerim je zavzel stališča do predlaganih amandmajev.

Predlog zakona so obravnavali: Odbor za družbenopolitični in komunalni sistem, Komisija za pravosodje in Zakonodajno-pravna komisija, ki so predložili pismena poročila. Odbor za družbenopolitični in komunalni sistem in Komisija za pravosodje sta predložila dodatni poročili.

Želijo besedo poročevalci Odbora in komisij? Besedo ima poročevalec Komisije za pravosodje tovariš Milan Gaspari!

Milan Gaspari: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Na kratko bi samo opozoril na tri vprašanja v zvezi s pravosodnim zakonom, ki jih je obravnavala Komisija za pravosodje na seji dne 11. 4. in na današnji seji.

Prvo vprašanje zadeva koncept temeljnega sodišča in enot tega sodišča, ki je opredeljen v 31. členu zakona o rednih sodiščih. Komisija je namreč ob obravnavi prvega besedila 5. odstavka tega člena ugotovila, da nedosledno realizira zamisel, da naj temeljna sodišča načeloma in praviloma izvršujejo vso sodno funkcijo po svojih enotah. Zaradi tega je že ob prvi obravnavi določb tega člena menila, da je treba izvesti iz tega pravilnika le tiste zadeve, ki jih nikakor ni mogoče opravljati drugače kot na enoti temeljnega sodišča. Ta izjemna pristojnost te enote pa ne sme biti tolmačena lokacijsko oziroma krajevno, temveč funkcionalno. Zato se je Komisija, v skladu z mnenji drugih skupščinskih teles, dogovorila s predlagateljem, da razmisli o teh pripombah, predvsem k določbi 5. odstavka 31. člena predloga tega zakona, in da po potrebi predloži amandma k tej določbi.

Na današnji seji je bila Komisija obveščena, da je predlagatelj predložil amandma, s katerim se Komisija strinja. Meni namreč, da amandma predlagatelja omogoča večjo dostopnost varstva pravic in interesov, omogoča pa obenem tudi potrebno učinkovitost in kvaliteto sodnega dela ter odstranjuje nekatera nerazumevanja in pripombe k predloženemu predlogu zakona.

Komisija je nato obravnavala še vprašanje odškodninske odgovornosti sodnikov rednih sodišč in samoupravnih sodišč pri sojenju. Ugotovila je, da nasproti odškodovancu v tej ureditvi ni razlik, da pa je razlika v odškodninski odgovornosti sodnika rednega sodišča in sodnika samoupravnega sodišča. Komisija je po obširni razpravi menila, da je v tem pogledu razlika utemeljena.

V primeru samoupravnega sojenja gre namreč za opravljanje določene samoupravne funkcije ob široki neposredni udeležbi delovnih ljudi in občanov in ob drugačni družbeni zasnovanosti sojenja. Zaradi tega je prav, da se odškodninska odgovornost sodnikov samoupravnih sodišč razlikuje od odgovornosti sodnikov rednih sodišč, pri delu katerih prevladuje poklicna strokovna funkcija in je zato razumljivo, da je odškodninska odgovornost teh sodnikov nekoliko strožja.

Prav tako je Komisija obravnavala tudi amandma skupine delegatov iz občine Kamnik k 31. členu predloženega zakona in je menila, da amandma ni sprejemljiv iz razlogov, ki jih je navedel predlagatelj zakona. Ta amandma namreč ni v skladu s predloženim konceptom temeljnega sodišča in enot tega sodišča kot funkcionalnih delov sojenja v temeljnem sodišču. Zato predlagam v imenu Komisije, da tega amandmaja zbor ne sprejme. Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Gaspari! Želi še kdo od poročevalcev besedo? Besedo ima tovariš Franc Hrovat, poročevalec Odbora za družbenopolitični in komunalni sistem!

Franc Hrovat: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Odbor za družbenopolitični in komunalni sistem je na svoji seji dne 12. aprila 1977 obravnaval amandma skupine delegatov za Zbor občin iz občine Kamnik. Odbor je ocenil, da ta amandma ni sprejemljiv. Obrazložitev tega mnenja je razvidna iz našega dodatnega poročila z dne 13. 4. 1977. in je ne bi ponavljal.

Odbor je bil ob tej razpravi seznanjen tudi z mnenjem Zakonodajno-pravne komisije Skupščine SR Slovenije, ki se z našima amandmajema k 5. in 8. členu ne strinja. Odbor je zato ta dva amandmaja še enkrat proučil in sklenil, da ju umakne. Poleg tega opozarjam na napako v poročilu o amandmaju k 9. členu.

V poročilu je namreč pomotoma napisano, da dajemo amandma k 2. odstavku 9. člena; v resnici pa je ta amandma bil sprejet k 3. odstavku 9. člena.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala! Ali želi besedo poročevalec Zakonodajno-pravne komisije? (Ne želi.) Pričenjam razpravo. Kdo želi razpravljati? Prosim! Besedo ima tovariš Nande Vode, delegat občine Kamnik!

Nande Vode: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Želel bi dodati nekaj misli k amandmaju k 31. členu, ki ga je dala skupina delegatov iz občine Kamnik. Glavni namen predlaganega amandmaja k 31. členu predloga zakona o rednih sodiščih, ki ga predlagajo delegati skupin za Zbor občin in Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije iz občine Kamnik in ki izhaja iz vse dosedanje razprave v delegacijah o predlogu za izdajo in o osnutku tega zakona, je, da opravljanje sodne funkcije na področju rednih sodišč ne oddaljujemo od občin oziroma od občanov. Predlagana rešitev glede bodoče organizacije oziroma mreže enot v 31. členu ne daje niti približno jasne slike, kakšna naj bi bila bodoča mreža enot temeljnih sodišč v Sloveniji. Ugotavljanje pogojev za ustanovitev in s tem tudi odločitev o številu teh enot je dejansko odvisna, po predlogu tega člena, od Republiškega sekretariata za pravosodje, organizacijo uprave in proračun.

Če ugotavljamo, da temeljna sodišča izvršujejo sodno funkcijo na svojih enotah, potem bi moral predlagatelj vsaj v obrazložitvi k predlogu navesti, koliko sodnikov je najmanj potrebno za opravljanje te funkcije v enoti temeljnega sodišča. Kot kaže določilo 5. odstavka 31. člena predloga zakona, ki je po mnenju Komisije za pravosodje, delno v nasprotju s 1. odstavkom tega člena, je predviden diferenciran pristop glede obsega oziroma vrste zadev, ki naj bi jih obravnavale enote na sedežih temeljnih sodišč v primerjavi z enotami zunaj teh sedežev.

Zato tudi na osnovi tega določila ugotavljamo, da imajo sedanja občinska sodišča kadrovske in prostorske pogoje za opravljanje osnovne oziroma ožje sodne funkcije v celoti, ki naj zagotavlja učinkovito sodno varstvo pravic občanov, ki ga le-ti najbolj pogosto vsakodnevno potrebujejo.

Odbora za družbenopolitični sistem Zbora občin in Zbora združenega dela v poročilu k predlogu našega amandmaja ugotavljata, da je omogočena ustanovitev enote temeljnega sodišča tudi na sedežu sedanjih občinskih sodišč, vendar pod pogojem, če se za to odločijo vse skupščine občin iz območja temeljnega sodišča. Iz tega sledi, da po mnenju omenjenih odborov občinske skupščine niso dolžne upoštevati ugotovitve Republiškega sekretariata za pravosodje, organizacijo uprave in proračun glede pogojev za delo. Če pa je to pogoj, kar po naši oceni izhaja iz sedanjega 31. člena predloga zakona, potem občinske skupščine niso samostojne pri odločanju glede ustanavljanja enot temeljnega sodišča na svojem področju.

Z določanjem pogojev, za katere danes ob sprejemanju zakona ne vemo, kakšni bodo, bo o mreži enot temeljnih sodišč dejansko odločil Republiški sekretariat. Če je 31. člen predloga zakona razumeti tako, kot ga tolmačita navedena odbora, in če je enakega stališča tudi predlagatelj, potem ne drži, da amandma v osnovi spreminja izhodišča predloga zakona o ustanavljanju enot temeljnih sodišč, kot trdita odbora, pač pa je ta amandma odveč, ker je vsebina amandmaja že zapopadena v sedanjem 31. členu. V nasprotnem primeru pa predlagamo, da zbor o amandmaju glasuje in ga sprejme.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala lepa, tovariš Vode! Če sem prav razumela, še vedno ne veste, ali je ta stvar čista ali ne. Se pravi, da se glede na tolmačenje predlagatelja in naših teles še niste dokončno odločili, ali boste pri amandmaju vztrajali ali ga umaknili.

Nande Vode: Amandmaja ne umikam, ker nisem spoznal, da bi dosedanje obrazložitve odborov in predlagatelja garantirale, da lahko občina suvereno sama, oziroma tako kot sem obrazložil, ustanovi sodišče oziroma enoto temeljnega sodišča.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala lepa! Kdo še želi razpravljati? Prosim, besedo ima Oto Kampuš, delegat iz Maribora.

Oto Kampuš: Tovarišica predsednica, spoštovani delegatke in delegati! V celoti podpiramo idejno-politična izhodišča za preosnovo sodnega sistema v skladu z ustavnimi načeli. Ob tem pa ne moremo prezreti kadrovske, prostorske ter ostale materialne problematike, katero bo potrebno reševati ob povečanju števila sodnikov temeljnega in višjega sodišča v Mariboru, ki bosta delovala za večje območje, kot ga imata sedanje občinsko in okrožno sodišče v Mariboru.

S predlagano preobrazbo rednih sodišč se bo povečala obremenitev občinskih proračunov, predvsem za financiranje temeljnih sodišč. Zato bi bila potrebna temeljita analiza obsega potrebnih sredstev za financiranje mreže sodišč po predlogu obravnavanega zakona, in sicer po občinah za vso Slovenijo. Ob tem pa bi moral biti nakazan način zagotovitve potrebnih sredstev. Enako bi bilo potrebno proučiti možnosti pridobitve potrebnih sodniških kadrov in reševanje njihovih stanovanjskih problemov. Zato želimo to konkretno problematiko za realizacijo predlaganega zakona na kratko prikazati, seveda za občino Maribor, kjer bo sedež temeljnega in višjega sodišča.

Po predlogu zakona o rednih sodiščih bo v sedanjem območju Okrožnega sodišča v Mariboru delovalo temeljno sodišče občin Dravograd, Lenart, Ormož, Ptuj, Radlje ob Dravi, Ravne na Koroškem, Slovenj Gradec in Slovenska Bistrica z imenom Temeljno sodišče v Mariboru, predvideno z enotami v Mariboru, Ormožu, Ptujju, Slovenj Gradcu in v Slovenski Bistrici. V Mariboru bo sedež višjega sodišča za območje temeljnih sodišč v Mariboru in Murski Soboti.

Temeljna sodišča bodo pristojna za opravljanje vseh preiskav in preiskovalnih dejanj za sojenje na I. stopnji o vseh kaznivih dejanjih in gospodarskih prestopkih, za sojenje na I. stopnji v premoženjsko-pravnih, gospodarskih in odškodninskih sporih, v sporih iz rodbinskih razmerij in drugih sporih, če odločanje o njih ni v pristojnosti samoupravnih sodišč; za odločanje o izvršilnih, dednih in drugih nepravdnih zadevah, za opravljanje postopka o prisilni poravnavi in stečaju ter za postopek redne likvidacije, za vodenje registra organizacij združenega dela in drugih organizacij oziroma skupnosti in za opravljanje zadev pravne pomoči. To izhaja iz 30. člena predloga.

Posebej je treba opozoriti na odločbo 5. odstavka 31. člena, po kateri enota na sedežu temeljnega sodišča, v našem primeru enota v Mariboru, opravlja preiskavo, sodi o vseh kazenskih zadevah zoper mladoletnike, o gospodarskih prestopkih in gospodarskih sporih, opravlja postopek o prisilni poravnavi in stečaju ter postopek redne likvidacije ter vodi sodni register organizacij zdru-

ženega dela in drugih organizacij oziroma skupnosti. To delo bo opravljalo za vse svoje območje, to je za sedanje območje Okrožnega sodišča v Mariboru.

Višja sodišča so v glavnem pristojna za odločanje na drugi stopnji o pritožbah zoper odločbo temeljnih sodišč (34. člen predloga).

Obrazložitev predloga zakona ne vsebuje predvidevanj o potrebnem številu sodnikov na posameznih temeljnih sodiščih oziroma na njihovih enotah in na višjih sodiščih, saj bodo skupščine občin za območje temeljnega sodišča šele določile enote (3. odstavek 31. člena.). Če domnevamo, da bodo pri temeljnem sodišču v Mariboru, Ormožu, Ptuj, Slovenj Gradcu in Slovenski Bistrici, bi pri predvidevanju potrebnega števila sodnikov v mariborski enoti temeljnega sodišča v Mariboru morali upoštevati naslednje: Sedanje občinsko sodišče v Mariboru ima sistemiziranih 34 sodniških mest, s predsednikom sodišča vred, zasedenih ima 30. Po podatkih iz obrazložitve osnutka zakona o rednih sodiščih (ESA 537) z dne 8. 7. 1976 bi bilo za mariborsko enoto temeljnega sodišča v Mariboru potrebnih 56 sodnikov. Povečanje je zvezano s prevzemom preiskav in prvostopenjskih zadev in dosedanjih pristojnosti Okrožnega sodišča in vseh zadev Okrožnega gospodarskega sodišča v Mariboru, kakor tudi z določbo, da opravlja enota na sedežu temeljnega sodišča preiskave in sodi o mladoletniških kazenskih zadevah za vse območje temeljnega sodišča. Toda v obravnavanem predlogu zakona je bila stvarna pristojnost temeljnih sodišč še razširjena. Sedaj je bilo nanje preneseno tudi sojenje na prvi stopnji o kaznivih dejanjih, za katera je z zakonom določena kazen zapora nad 10 let ali smrtna kazen. To so najtežje kazenske zadeve iz dosedanje pristojnosti okrožnih sodišč. Iz tega razloga bi mariborska enota temeljnega sodišča v Mariboru potrebovala dodatno še vsaj 2 sodnika; skupaj bo torej potrebovala 58 sodnikov. Razlika med sedanjo sistemizacijo sodniških mest v Občinskem sodišču v Mariboru in predvideno sistemizacijo pri bodoči mariborski enoti Temeljnega sodišča v Mariboru znaša torej 24 mest.

Seveda pa je treba upoštevati, da bo odpravljeno Okrožno gospodarsko sodišče v Mariboru, ki ima 9 sodnikov, ki pa so že upoštevani v predvideno potrebnem številu sodnikov mariborske enote. Na podlagi navedenega ocenjujemo, da bo za nemoteno delovanje bodoče enote Temeljnega sodišča v Mariboru potrebnih 15 novih sodnikov oziroma glede na sedanjo nepopolno zasedbo sistemiziranih sodniških mest skupaj 19 sodnikov. Sprememba stvarne pristojnosti sedanjega Okrožnega sodišča v Mariboru oziroma bodočega Višjega sodišča v Mariboru bo samo neznatno vplivala na spremembo števila sodniških mest pri Višjem sodišču, ki sicer ne bo več opravljalo preiskav in ne sodilo na I. stopnji v civilnih in kazenskih zadevah. Zato pa se bo občutno povečalo drugostopenjsko odločanje, in to ne samo o odločbah temeljnega sodišča v Mariboru, pač pa tudi o odločbah temeljnega sodišča v Murski Soboti. Pri tem sodišču bo potrebno formirati tudi nov oddelek za spremljanje in proučevanje družbenih odnosov in pojavov ter pravne prakse. Uvedba dvojezičnega poslovanja bo terjala dodatne organizacijske napore in materialne izdatke.

Stanje prostorov v sodni zgradbi v Mariboru je tako kritično, da ni kabinetov niti dvoran za obravnave za 4 nove sodnike, ki jih bo občinsko sodišče v Mariboru pridobilo v tem letu. Velik del glavnih obravnav opravljajo sodniki Občinskega sodišča v Mariboru kar v svojih majhnih kabinetih. V vsem poslopju, v katerem so tri sodišča, ni več niti ene same posvetovalnice za prvostopenjske senate niti kakršne sejne sobe za drugostopenjske senate. Sejna soba Občinskega sodišča v Mariboru, ki je največje občinsko sodišče v Sloveniji, je

v kleti. Podobna stiska je na obeh tožilstvih, ki sta v zgradbi. Obnove so potrebne tudi vse električne instalacije v zgradbi. Hišni telefonski centrali, ki je med najstarejšimi v Mariboru, preti nevarnost, da jo bo PTT podjetje izključilo iz prometa. Fasada sodne zgradbe odpada v kosih, velikih po več kvadratnih metrov. Predračunska vrednost nadzidave in drugih investicijskih del, ki so potrebna, znaša prek 20 milijonov dinarjev. Od predvidene nadzidave je bila v letu 1977 uresničena le prva stopnja, namreč preureditev kotlovnice v vrednosti nekaj čez 2 milijona dinarjev, ki je bila financirana iz republiških sredstev. Sredstva za vsa ostala zgoraj naštetá dela še niso zagotovljena. Tudi ni sredstev, ki so potrebna za novo hišno telefonsko centralo. Z nadzidavo bi bilo pridobljenih 30 kabinetov in nekaj dvoran za obravnave. Z njo bi bile enako pokrite dodatne prostorske potrebe, ki jih prinaša zakon o rednih sodiščih, čeprav sta nastala potreba in glavni načrt nadzidave že v času, ko novi zakon o rednih sodiščih še ni bil na vidiku.

V zvezi z novo organizacijo in pristojnostjo rednih sodišč bodo za mariborsko enoto Temeljnega sodišča v Mariboru nastale tudi nove stanovanjske težave. Ni mogoče pričakovati, da bo kateri od sodnikov sedanjega sodišča v Mariboru prišel na delo v mariborsko enoto Temeljnega sodišča, saj je na Okrožnem sodišču v Mariboru od 25 sistemiziranih sodniških mest zasedenih le 23. V letu 1978 pa bodo predvidoma odšli v pokoj 4 sodniki. Tudi vsi sedanji sodniki Okrožnega gospodarskega sodišča v Mariboru ne bodo prišli k Temeljnemu sodišču, saj bosta verjetno medtem dva odšla v pokoj. S temi sodniki bodo izgubljena njihova stanovanja in se bo povečalo število potrebnih stanovanj za mlade sodnike, ki bodo nadomestili upokojene.

Potreba po dodatnem administrativnem osebju pri mariborski enoti Temeljnega sodišča bo verjetno krita z določenim številom delavcev, ki jih ne bo več potrebovalo Okrožno sodišče v Mariboru. Gre za administrativno osebje Okrožnega sodišča v Mariboru. Verjetno pa samo to osebje ne bo zadostovalo.

Končno opozarjam še, da bo bodoče Temeljno občinsko javno tožilstvo v Mariboru potrebovalo dodatne diplomirane pravnike, dodatne poslovne prostore in dodatna stanovanja.

Ustanovitev novih samoupravnih interesnih skupnosti, sodišč združenega dela, družbenega pravobranilca samoupravljanja, biroja za mestno izgradnjo, biroja za ceste in drugih samoupravnih organizacij in skupnosti bo zahtevalo vedno več poslovnih prostorov, ki jih v Mariboru primanjkuje, tudi v zvezi z razvojem gospodarstva. To pomeni za občino Maribor težak problem, ker finančnih sredstev v te namene ni in jih tudi v proračunu občine Maribor ni mogoče zagotoviti. Ob tem pa so tudi vedno večje potrebe po stanovanjih za te kadre, ki jih občina Maribor tudi ne more zagotoviti. Za reševanje takih problemov bi bilo potrebno zagotoviti sistemska sredstva, ki jih doslej ni bilo. Zato vprašujem, kako bodo zagotovljena potrebna finančna sredstva za dodatne poslovne prostore, kadre in stanovanja, da bodo lahko redna sodišča poslovala, v skladu z zakonom določenimi in povečanimi pristojnostmi, od postavljenega roka dalje. Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Kampuš! Želi še kdo razpravljati? Prosim, tovariš Alojz Domjan, predstavnik Izvršnega sveta!

A l o j z D o m j a n : Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Če dovolite, bi najprej poskusil odgovoriti na vprašanje tovariša delegata iz Maribora. Namreč ob njegovi razpravi sem dobil občutek, da verjetno besedilo predloga zakona ni dovolj jasno ali pa sem ga nekoliko drugače razumel, kot je bilo zamišljeno.

Ko govorimo o kadrovski in prostorski problematiki temeljnega sodišča, ne smemo imeti pred seboj samo en njen del, to je na sedežu sodišča, ampak vso problematiko sodišča, z vsemi njegovimi enotami. V zakonskem predlogu je namreč zelo jasno poudarjeno, da temeljno sodišče izvršuje svojo funkcijo na enotah. Če vzamemo sedaj za primer mariborsko temeljno sodišče, to dejansko pomeni, da se bodo tiste zadeve, ki se danes rešujejo na Okrožnem sodišču v Mariboru, v bodoče reševale na enotah v Slovenski Bistrici, Slovenj Gradcu, Ormožu in veliko tudi v Ptujju. To dejansko pomeni sprostitev določenih poslovnih prostorov, razpravnih dvoran itd. Poleg tega iz zastavljenega temeljnega sodišča tudi izhajajo, kar je bilo tudi poudarjeno, da so vsi sodniki temeljnega sodišča, se pravi vsi sodniki, ne glede na to, na kateri enoti delajo sodniki temeljnega sodišča, in da lahko svojo sodniško funkcijo izvršujejo na katerikoli enoti. Se pravi sodnik iz Slovenske Bistrice bo lahko sodil v Slovenj Gradcu, v Ptujju in tudi v Mariboru. To bo olajševalo prerazporeditev sodnikov in ni nobene potrebe, da bi se vsi koncentrirali v Mariboru.

V bistvu se obseg dela temeljnega sodišča v Mariboru glede na obseg, ki ga imata današnje Občinsko in Okrožno sodišče v Mariboru, ne bo povečal. Vse te zadeve se sedaj rešujejo na teh sodiščih. Povečalo se bo le število drugostopenjskih zadev Temelnega sodišča v Murski Soboti, ki se bodo reševale na višjem sodišču v Mariboru. Nekaj več bo tudi zadev, ki jih sedaj rešuje Vrhovno sodišče zoper odločbe Okrožnega sodišča v Mariboru, in bodo odpadle na Višje sodišče v Mariboru. To povečanje zadev tudi ne predstavlja bistvenih odstopov glede prostorov in stanovanj.

Glede financiranja bo seveda potrebna nova prerazporeditev sredstev. Sedaj se v večji meri prenaša finančno breme za financiranje pravosodja na občinske skupščine. Toliko v zvezi s to razpravo.

V zvezi z razpravo tovariša delegata iz Kamnika bi samo pojasnil, da se njihov amandma v bistvu nanaša na to, da naj se kot izjema omogoči, da lahko prizadeta občinska skupščina, ki ima danes občinsko sodišče, sama ustanovi enoto. To se pravi, da pri ustanavljanju enote, konkretno v Kamniku, ne bi sodelovale ostale občinske skupščine. To je bilo v naši obrazložitvi in tudi v obrazložitvi predstavnika Komisije za pravosodje poudarjeno. Amandma ni v skladu s konceptom zakona, čeprav je verjetno povsem logično, da se enote temeljnega sodišča ne morejo ustanavljati, kjer ne bodo zagotovljeni prostorski pogoji. Kjer so danes občinska sodišča, presojam, so prostorski pogoji zagotovljeni.

Predsednica M a r a Ž l e b n i k : Hvala, tovariš Domjan! Želi še kdo razpravljati? Prosim, besedo ima tovariš Nande Vode!

N a n d e V o d e : Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Glede na to, kar je sedaj tovariš Domjan povedal, menim, da se ne razumemo. V bistvu gre za tole: Zakon smo tako razumeli, da bo Sekretariat za pravosodje določil pogoje za ustanovitev enote temeljnega sodišča. Potem naj občinske skupščine same odločijo, ali bodo ali ne bodo imele enote v svojem območju. Vendar

pa Sekretariat še ni določil pogojev glede števila sodnikov, prostorov in glede drugih materialnih sredstev. Tega sedaj občine ne vedo. Ali se lahko občine same dogovorijo o ustanovitvi enote, če menijo, da so zagotovljeni pogoji, ki jih bodo one same presodile za primerne, ali pa bodo dolžne upoštevati pogoje, ki jih bo določil sekretariat. Hvala lepa.

Predsednica M a r a Ž l e b n i k : Hvala lepa! Tovariš Domjan, ali želite dati dodatno pojasnilo?

A l o j z D o m j a n : Samo na kratko v zvezi s prostori. 3. odstavek 31. člena se glasi takole: »Enote temeljnega sodišča določijo skupščine občin iz območja temeljnega sodišča, potem ko je Republiški sekretariat za pravosodje, organizacijo uprave in proračun ugotovil, da so izpolnjeni v prejšnjem odstavku določeni pogoji.« To se pravi, da so zagotovljeni potrebni kadri, prostori in drugi materialni pogoji.

Amandma k temu členu pa se glasi takole: »Ne glede na določbo 3. odstavka tega člena se lahko ustanovijo enote temeljnih sodišč na sedežih sedanjih občinskih sodišč, če občinska skupščina tako sklene.«

Funkcija upravnega organa pri ustanavljanju enot oziroma določanju mesta teh enot je dejansko samo v tem, da na podlagi svojih normativov ugotovi, ali so izpolnjeni pogoji. Glede prostorov za enega sodnika imamo že sedaj normative. Res pa je, da to ni nikjer točno opredeljeno. Če enota ne bo imela več sodnikov, bo lahko šel sodnik soditi iz ene enote v drugo enoto. Drugi normativi glede prostorov za zemljiško knjigo, za strokovne ter ostale administrativno-tehnične delavce bodo še določeni. Enota bo morala imeti vsaj dva sodnika, ki bosta opravljala redno vsakodnevno delo za vodenje zemljiške knjige, zapuščinskih postopkov in nepravdnih zadev.

Mislím, da je izključena situacija, da bi občinska skupščina zagotovila prostorske, kadrovske in ostale pogoje za ustanovitev enote, Sekretariat pa bi potem ustanovitvi enote nasprotoval. Do take situacije, mislim, da ne bo moglo priti.

Predsednica M a r a Ž l e b n i k : Hvala lepa, tovariš Domjan! Je zadeva jasnejša?

N a n d e V o d e : Da! Ker je tovariš Domjan povedal, da bo potrebno pravzaprav samo mnenje Sekretariata, odločajo pa občinske skupščine s področja temeljnega sodišča, potem smo zadevo razčistili. Če je res tako, potem odstopam od amandmaja, ki ga je predložila naša skupina. Hvala lepa.

Predsednica M a r a Ž l e b n i k : Tovariš Kampuš, ali je pojasnilo tovariša Domjana razčistilo vaše dileme?

O t o K a m p u š : V svojem poročilu sem navedel, da že obstoječa zgradba ne omogoča normalnega dela sodnikov, upoštevati pa še moramo, da vsa mesta niso zasedena. S tem novim zakonom, tako mislimo, se bo pristojnost sodišča povečala. To pomeni, da bo treba zaposliti vsaj 4 sodnike. Ker pa bodo nekateri sodniki odšli v pokoj, se vzporedno s prvim problemom pojavlja tudi vprašanje stanovanj. Mislimo, da v zakonu manjka finančno pokritje razširjene reprodukcije. Verjetno so zagotovljena sredstva samo za funkcionalo. To po-

meni, da z nadzidavo poslopja sodišča v Mariboru ne moremo računati. Sicer sem na koncu postavil to kot vprašanje.

Predsednica Mara Žlebnič: Hvala lepa! Mislim, da je možno to vprašanje rešiti v neposrednem stiku s Sekretariatom. Želi še kdo razpravljati? Vidim, da nihče! Zaključujem razpravo in prehajam na glasovanje.

Najprej bomo glasovali o amandmajih Zakonodajno-pravne komisije. Prosim, da vzamete v roke njeno poročilo z dne 6. 4. 1977. Glasovati moramo o amandmajih k 8., 14., 15., 22., 27., 30., 35., 37., 38., 63., 67., 70., 81., 90., 99. in 110. členu. S temi amandmaji soglašata predlagatelj, iz vseh predhodnih razprav pa sem razumela, da z njimi soglašajo tudi predstavniki vseh naših teles. Ker s temi amandmaji soglašajo predlagatelj in delovna telesa zbora in Skupščine in ker bistveno ne posegajo v vsebino zakona, predlagam, da o njih glasujemo skupaj. Ali kdo temu predlogu nasprotuje? (Nihče.)

Dajem amandmaje Zakonodajno-pravne komisije na glasovanje. Kdor je za amandmaje, naj prosim glasuje! (53 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da so amandmaji Zakonodajno-pravne komisije soglasno sprejeti.

Zdaj vas prosim, da vzamete v roke poročili Komisije za pravosodje z dne 12. 4. 1977 in od današnjega dne. Glasovati moramo o amandmajih k 53. in 55. členu. Opozarjam vas na popravek, ki ga je v svojem poročilu predlagal tovariš Gaspari.

S tema amandmajema soglašajo predlagatelj in delovna telesa. Ker sta redakcijskega značaja, predlagam, da o njiju glasujemo skupaj. Prosim, da glasujete. Kdo je za? (50 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da sta amandmaja soglasno sprejeta.

Prehajamo na glasovanje o amandmajih Odbora za družbenopolitični in komunalni sistem. Prosim vas, da vzamete v roke njegovo poročilo z dne 6. 4. 1977. Odbor je danes umaknil amandmaja k 5. in 8. členu.

Predstavniki Komisije za pravosodje je rekel o amandmajih k 4., 9. in 55. členu. Odbor pa je predlagal redakcijski popravek 9. člena. Kdor je za amandmaje Odbora k 4., 9. členu, s popravkom, in k 55. členu, naj prosim glasuje! (56 delegatov je glasovalo za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da so amandmaji soglasno sprejeti.

Amandma skupine delegatov iz občine Kamnik je bil umaknjen.

Glasovati moramo še o amandmaju Izvršnega sveta k 31. členu, ki ga je danes obrazložil njegov predstavnik. Kdor je za ta amandma, naj prosim glasuje! (55 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (1 delegat.)

Glasovati moramo še o predlogu zakona v celoti! Kdor je za predlog zakona, naj prosim glasuje! (55 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog zakona.

Predlagano je, da odredim 25 minut odmora.

(Seja je bila prekinjena ob 11.10 in se je nadaljevala ob 11.55.)

Predsednica Mara Žlebničnik: Prehajamo na 7. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o javnem tožilstvu.

Predlog zakona je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo njen izvršni svet in za svojega predstavnika določil tovariša Alojza Domjana, republiškega podsekretarja v Republiškem sekretariatu za pravosodje, organizacijo uprave in proračun. Uvodno obrazložitev ste že slišali.

Predlog zakona ste prejeli s sklicem seje zбора z dne 23. 2. 1977. Obravnavali so ga: Odbor za družbenopolitični in komunalni sistem, Komisija za pravosodje in Zakonodajno-pravna komisija, ki so predložili pismena poročila. Želijo morda poročevalci Odbora in obeh komisij poročila še ustno dopolniti? (Ne.) Danes na klop ste dobili še obvestilo Izvršnega sveta, s katerim zavzema stališče do amandmajev delovnih teles Skupščine in zborov in s katerim predlaga še amandmaje k 21. členu.

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.) Zaključujem razpravo in prehajam na glasovanje.

Najprej bomo glasovali o amandmajih Zakonodajno-pravne komisije, ki so razvidni iz njenega poročila z dne 7. 4. 1977. Prosim, da vzamete to poročilo v roke. Glasovali bomo o amandmajih k 21., 45. in 63. členu predloga zakona. S temi amandmaji soglašajo predlagatelj, Odbor za družbenopolitični sistem in Komisija za pravosodje. Ker z amandmaji soglašajo delovna telesa Skupščine in zбора in ker bistveno ne posegajo v zakonsko vsebino, predlagam, da o njih glasujemo skupaj. S tem soglašate? (Da.) Prosim, da o amandmajih glasujete. Kdor je za, naj prosim glasuje! (51 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da so amandmaji Zakonodajno-pravne komisije soglasno sprejeti.

Prehajamo na glasovanje o amandmajih Komisije za pravosodje k 20., 41. in 44. členu predloga zakona, ki so razvidni iz njenega poročila z dne 12. 4. 1977. S temi amandmaji soglašajo predlagatelj, Zakonodajno-pravna komisija in Odbor za družbenopolitični in komunalni sistem. Ker s temi amandmaji soglašajo delovna telesa zбора in Skupščine in ker bistveno ne posegajo v zakonsko vsebino, predlagam, da tudi o njih glasujemo skupaj. Prosim, da o amandmajih glasujete. Kdor je za, naj prosim glasuje! (53 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da so amandmaji soglasno sprejeti.

Prehajamo na glasovanje o amandmajih Odbora za družbenopolitični in komunalni sistem. Prosim, da vzamete v roke poročilo tega odbora z dne 6. 4. 1977. Predstavnika Odbora tovariša Hrovata prosim, da se izreče o amandmaju k 21. členu. Izvršni svet namreč s tem amandmajem ne soglašata in predlaga svoj amandma. Tovariš Hrovat? (Umika.) To se pravi, Odbor umika amandma k 21. členu. Zato bomo glasovali samo o amandmaju odbora k 57. členu. Komisija za pravosodje ta amandma sprejema. Kdor je za amandma Odbora k 57. členu, naj prosim glasuje! (51 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je amandma Odbora soglasno sprejet.

Končno moramo glasovati še o amandmaju Izvršnega sveta k 21. členu. Ta amandma ste danes prejeli na klop in ga je obrazložil predstavnik Izvršnega sveta. Prosim, za stališče predstavnike Odbora za družbenopolitični in komunalni sistem, Zakonodajno-pravne komisije in Komisije za pravosodje! (Sogla-

šajo.) Kdor je za amandma Izvršnega sveta k 21. členu, naj prosim glasuje! (53 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je amandma soglasno sprejet.

Glasovati moramo še o predlogu zakona v celoti. Kdor je za predlog zakona, naj prosim glasuje! (54 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog zakona.

Prehajamo na 8. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o zdravstvenih ukrepih pri uresničevanju pravice do svobodnega odločanja o rojstvu otrok.

Predlog zakona je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Izvršni svet in za svojega predstavnika določil dr. Dominika Komadino, republiškega podsekretarja v Republiškem komiteju za zdravstveno in socialno varstvo. Ali je tovariš Komadina tukaj? (Da.) Tovariš Komadina bo imel uvodno obrazložitev. Prosim!

Dr. Dominik Komadina: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati!

Predlog zakona o zdravstvenih ukrepih pri uresničevanju pravice do svobodnega odločanja o rojstvu otrok izhaja iz z ustavo zagotovljene pravice človeka, da svobodno odloča o rojstvu otroka in da se ta pravica lahko omeji le iz zdravstvenih razlogov. Zato ne ureja le umetne prekinitve nosečnosti, ampak ureja vse oblike uravnavanja rojstev kot pravico človeka, da svobodno odloča o rojstvu otrok. To so preprečevanje zanositve, umetna prekinitve nosečnosti ter ugotavljanje in zdravljenje zmanjšane plodnosti.

Glede na citirano ustavno pravico človeka je predlog zakona zgrajen na tej osnovni pravici o svobodnem odločanju o rojstvu otrok in navaja načine ter sredstva, ki so zdravstveni vidiki za realizacijo te pravice. Predlog zakona določa medicinske momente in pogoje za preprečevanje zanositve, za kontracepcijo in sterilizacijo. Zlasti pri sterilizaciji kot trajni preprečitvi zanositve postavlja stroge pogoje kot kavtele za morebitno prenačljeno odločitev. Glede umetne prekinitve nosečnosti izhaja zakon iz načela, da je to pravica ženske brez omejitev, če nosečnost ne traja več kot 10 tednov. Če pa je trajanje nosečnosti več kot 10 tednov, lahko ženska to pravico izvršuje le pogojno, kajti umetna prekinitve se lahko opravi le na podlagi mnenja komisije za umetno prekinitve nosečnosti, da je nevarnost, ki jo predstavlja umetna prekinitve, manjša od nevarnosti, ki grozi nosečnici ali otroku zaradi nadaljnje nosečnosti in zaradi poroda.

V skladu s to koncepcijo za umetno prekinitve nosečnosti do desetega tedna nosečnosti ni postopka in zato sodelovanje socialnega delavca v tem primeru ni potrebno. Ustrezno temu se nosečnica do desetega tedna nosečnosti obravnava neposredno v zdravstveni organizaciji.

Republiški komitej za zdravstveno in socialno varstvo pa bo po sprejemu zakona izdal navodila za izvrševanje tega zakona.

S predlaganimi amandmaji skupščinskih teles k 21., 22. in 25. členu zakona soglašamo, saj so predlagane dopolnitve v bistvu redakcijskega značaja. Hvala.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Komadina! Predlog zakona ste prejeli s sklicem seje zbora z dne 21. 3. 1977. Obravnavala sta ga

Odbor za družbenopolitični in komunalni sistem in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta predložila pismeni poročili. Želijo morda poročevalci Odbora ali Komisije besedo? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.) Zaključujem razpravo in prehajam na glasovanje. Najprej bomo glasovali o amandmajih Odbora za družbenopolitični in komunalni sistem k 21. in 22. členu, ki sta razvidna in njegovega poročila z dne 6. 4. 1977. Z amandmajem soglašata tako predlagatelj kakor Zakonodajno-pravna komisija.

Ker sta amandmaja v bistvu redakcijskega značaja in ne posegata v zakonsko vsebino, predlagam, da o njiju glasujemo skupaj. Kdo nasprotuje temu predlogu? (Nihče.) Amandmaja Odbora dajem na glasovanje. Kdor je za, naj prosim glasuje! (55 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel amandmaja Odbora.

Prehajamo na glasovanje o amandmaju Zakonodajno-pravne komisije k 25. členu predloga zakona, ki je razviden iz poročila te komisije z dne 6. 4. 1977. Z amandmajem soglašata predlagatelj in odbor. Kdor je za amandma Komisije, naj prosim glasuje! (53 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel amandma Zakonodajno-pravne komisije k 25. členu.

Glasovati moramo še o predlogu zakona v celoti. Kdor je za predlog zakona, naj prosim glasuje! (55 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog zakona.

Prehajam na 9. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o dopolnitvi 60. člena obrtnega zakona.

Predlog zakona je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo njen izvršni svet in za svojega predstavnika določil Ivana Kogovška, pomočnika republiškega sekretarja za industrijo. Želi predstavnik predlagatelja predlog zakona še ustno obrazložiti? (Ne želi.)

K tej točki dnevnega reda je bila povabljena tudi Skupščina mesta Ljubljana. Njen predstavnik je Tončka Habič, predsednica Zbora združenega dela. Želi tovarišica Habičeva besedo? (Ne želi.)

Predlog zakona ste prejeli s sklicem seje zbora z dne 21. 3. 1977. Obravnavala sta ga Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta predložila pismeni poročili. Prejeli ste tudi stališče Družbenopolitičnega zbora, ki je ta zakon obravnaval v smislu 345. člena ustave in 72. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije.

Želijo poročevalci Odbora in Komisija pismeni poročili še ustno dopolniti? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.) Ker ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo in prehajam na glasovanje. Kdor je za predlog zakona, naj prosim glasuje! (51 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (1 delegat.)

Ugotavljam, da je zbor z večino glasov sprejel predlog zakona. Ugotavljam tudi, da je bil zakon sprejet v skladu s stališčem Družbenopolitičnega zbora, o čemer bom predsednika tega zbora posebej obvestila.

Prehajamo na 10. točko dnevnega reda, to je na predlog za spremembo 18. člena zakona o gospodarjenju s stanovanjskimi hišami v družbeni lastnini, ki ga je predložila Zakonodajno-pravna komisija naše skupščine.

Ali želi predstavnik predlagatelja predlog še ustno obrazložiti? Besedo ima tovarišica Anica Popovičeva!

Anica Popovič: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Družbeni pravobranilec samoupravljanja iz Maribora je predlagal Ustavnemu sodišču SR Slovenije začetek postopka za oceno ustavnosti 18. člena zakona o gospodarjenju s stanovanjskimi hišami v družbeni lastnini. Ustavno sodišče SR Slovenije je predlog družbenega pravobranilca samoupravljanja poslalo Skupščini SR Slovenije, da bi dala svoj odgovor glede na navedbe oziroma predlog družbenega pravobranilca samoupravljanja.

Zakonodajno-pravna komisija je obravnavala predlog družbenega pravobranilca samoupravljanja, v katerem navaja, da 18. člen zakona o gospodarjenju s stanovanjskimi hišami v družbeni lastnini v nasprotju s temeljnimi načeli 13. in 143. člena ustave SR Slovenije določa, da pravice in obveznosti delavcev za opravljanje del pri obratovanju stanovanjske hiše, pri delu in iz dela, ureja samoupravni sporazum, ki ga sklenejo stanovanjske skupnosti in hišni sveti, ne pa kot določa ustava SR Slovenije, delavci sami.

Komisija je na podlagi mnenja oziroma stališč Republiškega sekretariata za urbanizem, Republiškega sekretariata za delo in Odbora za stanovanjsko-komunalna vprašanja in varstvo okolja Zbora združenega dela ter Odbora za urbanizem, stanovanjsko-komunalna vprašanja in varstvo okolja Zbora občin Skupščine SR Slovenije ter na podlagi stališča in mnenja Pravnega sveta Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije ter Sekretariata za zakonodajo Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije ugotovila, da omenjeni 18. člen zakona ni v skladu z ustavnimi načeli. Delavci, ki se zaposlujejo v stanovanjskih hišah kot hišniki, kurjači, snažilke in podobno, niso v enakopravnem položaju z delavci v drugih oblikah združenega dela.

Pravice in obveznosti teh delavcev za opravljanje del pri obratovanju stanovanjske hiše, pri delu in iz dela, se po omenjenem členu zakona urejajo s samoupravnim sporazumom, ki ga sklenejo stanovanjska skupnost in hišni sveti, ne da bi bili ti delavci udeleženi pri sklepanju tega samoupravnega sporazuma.

Na podlagi tega sporazuma se sklene med delavcem in hišnim svetom pogodba, ki podrobneje določa obveznosti delavca pri delu in iz dela. S tako ureditvijo ti delavci nimajo možnosti, da bi sklepali samoupravne sporazume in si tako zagotovili pravico do oblikovanja sredstev za osebno in skupno porabo v skladu z načelom delitve po delu in z družbeno določenimi osnovami in merili za delitev, ki veljajo za organizacijo združenega dela, kot to določa 32. člen ustave.

Glede na navedene ugotovitve je Zakonodajno-pravna komisija menila, da je potrebno tem delavcem zagotoviti možnost za ustrezno organiziranost, v okviru katere bi lahko uresničevali svoje samoupravne pravice. To pa seveda zahteva ustrezno spremembo 18. člena omenjenega zakona. Hvala.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovarišica Popovičeva. Predstavnik Izvršnega sveta je tovariš Miro Saje, pomočnik republiškega sekretarja za urbanizem.

Predlog je obravnaval Odbor za urbanizem, stanovanjsko-komunalna vprašanja in varstvo okolja, ki je predložil pismeno poročilo.

Danes na klop ste prejeli še mnenje Izvršnega sveta. Želi morda besedo predstavnik Odbora? (Ne.) Pričenjam razpravo! Kdo želi besedo? Očitno nihče! Zaključujem razpravo in predlagam, da sprejme zbor naslednji sklep:

1. Zbor občin Skupščine SR Slovenije ugotavlja, da je treba spremeniti 18. člen zakona o gospodarjenju s stanovanjskimi hišami v družbeni lastnini, zato sprejema predlog Zakonodajno-pravne komisije.

2. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije naj pripravi predlog za spremembo zakona o gospodarjenju s stanovanjskimi hišami v družbeni lastnini.

3. Pri pripravi predloga za spremembo zakona naj upošteva predlog Zakonodajno-pravne komisije in mnenje Odbora za urbanizem, stanovanjsko-komunalna vprašanja in varstvo okolja.

Kdor je za ta sklep, naj prosim glasuje! (53 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep soglasno sprejet.

Prehajamo na 11. točko dnevnega reda, to je na predlog razdelitve presežka dohodkov Loterijskega zavoda SR Slovenije za leto 1976, ki pripada organizacijam iz 15. člena zakona o Loterijskem zavodu Slovenije.

Predlog je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Loterijski zavod Slovenije in za svojega predstavnika določil Ivana Janžekoviča, predsednika Loterijskega sveta. Želi tovariš Janžekovič besedo? (Ne želi.)

Predstavnik Izvršnega sveta je Mara Rovan, republiška podsekretarka v Sekretariatu za finance. Tovarišica Rovanova, želiš besedo? (Ne.)

Predlog ste prejeli s sklicem seje zбора z dne 21. 3. 1977. Prejeli ste tudi mnenje Koordinacijskega odbora za družbene organizacije in društva pri Republiški konferenci Socialistične zveze delovnih ljudi Slovenije.

Danes na klop ste prejeli še mnenje Izvršnega sveta. Predlog razdelitve sta obravnavala Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta predložila pismeni poročili. Želita poročevalca Odbora in Komisije poročili še ustno dopolniti? (Ne želita.)

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Zaključujem razpravo in prehajam na glasovanje. Kdor je za predlog odloka o razdelitvi presežka dohodka Loterijskega zavoda Socialistične republike Slovenije za leto 1976, naj prosim glasuje! (52 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog odloka.

Prehajamo na 13. točko dnevnega reda, to je na samoupravni sporazum o ustanovitvi Posebne izobraževalne skupnosti za usnjarsko in usnjarsko predelovalno stroko, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložila v potrditev ta skupnost.

Za svojega predstavnika je določila Antona Pelka, člana Izvršnega odbora skupnosti. Želi tovariš Pelko besedo? (Ne.) Hvala.

Predstavnik Izvršnega sveta je Vili Veršaj, svetovalec predsednice Republiškega komiteja za vzgojo in izobraževanje. Samoupravni sporazum ste prejeli s sklicem seje zбора z dne 21. 3. 1977. Danes na klop ste prejeli prečiščeno besedilo tega sporazuma, ki ga je predlagatelj pripravil na podlagi pripomb delovnih teles Skupščine in zбора.

Prejeli ste tudi pripombe Izvršnega sveta. Samoupravni sporazum so obravnavali: Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj, ki je predložil poročilo in predlog odloka o potrditvi samoupravnega sporazuma in Odbor za usmerjeno izobraževanje in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta predložila pismeni poročili.

Zelijo poročevalci odborov in Komisije poročila še ustno dopolniti? (Ne želijo?) Hvala.

Pričenjam razpravo! Kdo želi besedo? Ne želi nihče razpravljati? Zaključujem razpravo in prehajam na glasovanje. Na glasovanje dajem predlog odloka o potrditvi samoupravnega sporazuma. Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (53 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog odloka o potrditvi samoupravnega sporazuma.

Predsednica Mara Žlebničnik: Prehajamo na 12. točko dnevnega reda, to je na samoupravni sporazum o ustanovitvi Posebne izobraževalne skupnosti za izobraževanje in vzgojo delavcev gostinskih in turističnih poklicev, ki ga je predložil v potrditev Iniciativni odbor za ustanovitev posebne izobraževalne skupnosti za vzgojo kadrov v gostinstvu in turizmu.

Predstavniki predlagatelja je tovarišica Nada Fuks, tajnica te skupnosti. Ali želi predstavnica besedo? (Ne.) Predstavniki Izvršnega sveta je Vili Vršaj. Samoupravni sporazum ste prejeli s sklicem seje zбора z dne 21. 3. 1977, danes na klop pa ste prejeli prečiščeno besedilo tega sporazuma, ki ga je predlagatelj pripravil na podlagi pripomb delovnih teles Skupščine in zбора. Prejeli ste tudi pripombe Izvršnega sveta.

Samoupravni sporazum so obravnavali: Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj, ki je predložil poročilo in predlog odloka o potrditvi samoupravnega sporazuma, Odbor zborov za usmerjeno izobraževanje in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta predložila pismeni poročili. Zelijo poročevalci besedo? (Ne.)

Pričenjam razpravo. Kdo želi razpravljati? (Nihče.) Zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje. Na glasovanje dajem predlog odloka o potrditvi samoupravnega sporazuma. Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (53 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog odloka o potrditvi samoupravnega sporazuma.

Prehajamo na 14. točko dnevnega reda, to je na osnutek zakona o določitvi skupnega zneska sredstev za financiranje programa graditve in modernizacije tehnične baze Radia Jugoslavija od leta 1976 do leta 1980.

Osnutek zakona je Skupščini SR Slovenije predložil v soglasje Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ. Predstavniki naše delegacije v Zboru republik in pokrajin je tovariš Kropivnik, predstavnik Izvršnega sveta pa tovarišica Mara Rovanova. Ali želi tovariš Rudi Kropivnik besedo? (Ne.)

Osnutek zakona ste prejeli s sklicem seje zбора z dne 21. 3. 1977. Prejeli ste tudi mnenje Izvršnega sveta.

Osnutek zakona sta obravnavala odbora za finance in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta predložila pismeni poročili. Želita poročevalca besedo? Prosim, tovariš Zvone Povirk, predstavnik Odbora za finance našega zбора!

Z v o n e P o v i r k : Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati!

Odbor za finance je v načelni razpravi opozoril, da gre za malce neobičajen postopek, ko z zakonom posegamo v obseg proračunskih izdatkov federacije za preteklo leto. Zato je bilo potrebno presoditi umestnost predlagane rešitve, ne glede na to, da je bil osnutek zakona poslan v odločanje o soglasju že v novembru leta 1975. Poleg tega je Odbor v podrobni obravnavi ugotovil, da se zneski v drugem členu osnutka razlikujejo od zneskov, razporejenih v proračunu federacije za leti 1976 in 1977. Zato naj se v 1. točki 2. člena znesek 26 315 000 nadomesti z zneskom 15 milijonov in ustrezno popravi tudi devizni znesek. V drugi točki naj se znesek 38 713 610 nadomesti z zneskom 35 031 000 in ustrezno popravi devizni znesek. V točkah 3, 5 in 4 naj se dinarski in devizni zneski ustrezno popravijo glede na global sredstev po 1. členu.

Odbor predlaga zboru, da sprejme naslednji sklep:

1. Daje se soglasje k osnutku zakona.

2. K osnutku zakona se dajejo pripombe, ki jih navaja v tem poročilu Odbor.

3. Pooblašča se delegacija Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ, da da v imenu Skupščine SR Slovenije soglasje k predlogu zakona.

Mnenje Izvršnega sveta, ki smo ga dobili na klopi, je v celoti identično s povedanim stališčem Odbora za finance. Torej se daje soglasje s temi pripombami.

Predsednica M a r a Ž l e b n i k : Hvala lepa, tovariš Povirk! Pričenjam razpravo! Kdo želi razpravljati? Prosim, tovarišica Rovanova, predstavnica Sekretariata za finance!

M a r a R o v a n : Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Samo tole bi želela vprašati zaradi večje jasnosti. V poročilu Odbora ni poudarjeno opozorilo Izvršnega sveta, namreč da se soglasje k zakonu daje pod pogojem oziroma z naročilom, da je treba ta zakon nasloniti na omenjene razvojne programe Radia Ljubljana. Sprejetje zakona je treba časovno uskladiti s sprejetjem omenjenih programov.

To mnenje je navedeno v današnjem poročilu Izvršnega sveta, samo morda ni bilo razčiščeno. Priporočilo delegaciji je torej, da se zneski uskladijo z zneski iz proračuna za leti 1976 in 1977 in da se naj predlog zakona spremeni šele potem, ko bodo uskladeni programi. Hvala lepa.

Predsednica M a r a Ž l e b n i k : Hvala lepa! Želi še kdo razpravljati? Tovariš Povirk, ali želite glede na intervencijo predstavnika Izvršnega sveta kaj povedati?

Z v o n e P o v i r k : (Iz klopi.) Pripombe so identične. Z dopolnitvijo se strinjam.

Predsednica M a r a Ž l e b n i k : Hvala! Ker ne želi nihče več razpravljati, zaključujem razpravo in predlagam zboru, da sprejme naslednji sklep:

1. Zbor občin Skupščine SR Slovenije daje soglasje k osnutku zakona o določitvi skupnega zneska sredstev za financiranje programa graditve in modernizacije tehnične baze Radia Jugoslavija od leta 1976 do leta 1980.

2. K osnutku zakona se dajejo pripombe, predlogi in mnenja, ki jih predlagata delovno telo Zbora v svojem poročilu in Izvršni svet v svojem mnenju.

3. Pooblašča se delegacija Socialistične republike Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ, da da v imenu Skupščine SR Slovenije soglasje k predlogu zakona o določitvi skupnega zneska sredstev za financiranje programa graditve in modernizacije tehnične baze Radia Jugoslavija od leta 1976 do leta 1980.

Kdor je za ta sklep, naj prosim glasuje! (52 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani sklep.

Prehajamo na 15. točko dnevnega reda, to je na volitve in imenovanja.

Komisija za volitve, imenovanje in administrativne zadeve je predložila v obravnavo in sprejem naslednje predloge odlokov:

— predlog odloka o izvolitvi sodnika Okrožnega gospodarskega sodišča v Ljubljani,

— predlog odloka o razrešitvi sodnika Okrožnega sodišča v Ljubljani in

— predlog odloka o razrešitvi sodnika Okrožnega gospodarskega sodišča v Ljubljani.

Predstavniki Komisije je Gojko Vidovič, član Komisije.

Prehajamo na predlog odloka o izvolitvi sodnika Okrožnega gospodarskega sodišča v Ljubljani.

O tem predlogu odloka pričujem razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.)

Zaključujem razpravo in prehajam na glasovanje. Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (50 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog odloka soglasno sprejet. S tem je bil za sodnika Okrožnega gospodarskega sodišča v Ljubljani izvoljen Jože Zbačnik, diplomirani pravnik, dosedanji sodnik Okrožnega gospodarskega sodišča v Ljubljani.

Prehajamo na predlog odloka o razrešitvi sodnika Okrožnega sodišča v Ljubljani.

O tem predlogu odloka pričujem razpravo. Želi kdo razpravljati? (Nihče.) Zaključujem razpravo in prehajam na glasovanje. Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (49 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog odloka soglasno sprejet. S tem je bil dr. Josip Vlah razrešen dolžnosti sodnika Okrožnega sodišča v Ljubljani s 1. majem 1977.

Prehajamo na predlog odloka o razrešitvi sodnika Okrožnega gospodarskega sodišča v Ljubljani.

O tem predlogu odloka pričujem razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.) Zaključujem razpravo in prehajam na glasovanje. Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (49 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (1 delegat.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog odloka z večino glasov sprejet. S tem je bil Vladimir Majcen razrešen dolžnosti sodnika Okrožnega gospodarskega sodišča v Ljubljani.

Prehajamo na 16. točko dnevnega reda, to je na predloge in vprašanja delegatov.

Po prvem odstavku 40. člena poslovnika Skupščine Socialistične republike Slovenije ima delegat v zboru pravico postaviti Izvršnemu svetu ali republiškim funkcionarjem, ki vodijo delo republiških upravnih organov, vprašanja, ki se nanašajo na njihovo delo ali na zadeve iz njihove pristojnosti. Vprašanje lahko postavi delegat v zboru tudi predsedniku Skupščine SR Slovenije, predsedniku zbora ali tudi predsednikom delovnih teles, kakor tudi skupščini samoupravne interesne skupnosti za območje republike, kadar ta enakopravno odloča s pristojnim zborom.

K tej točki dnevnega reda smo vam poslali delegatski vprašnji Dragice Rome, delegatke iz občine Novo mesto, in skupine delegatov iz občine Celje.

Na prvi del vprašanja skupine delegatov iz občine Celje, ki se nanaša na delitev sredstev, zbranih od zvišanja cen goriv, in na značaj prispevka za uporabo mestnega zemljišča, bo odgovorila Mara Rovanova, podsekretarka v Republiškem sekretariatu za finance!

M a r a R o v a n : Predsednik skupine delegatov iz občine Celje tovariš Polajnar vprašuje naslednje: Kako je urejena delitev sredstev, zbranih od zvišanja cen goriva, in kakšen je značaj prispevka za uporabo mestnega zemljišča?

Odgovor se glasi:

V zvezi z delitvijo sredstev, zbranih od zvišanja cen goriva, glede katerih delegat ugotavlja za občino Celje, da je dohodek iz tega naslova nesorazmeren s porastom prodaje bencina in s porastom modernizacije, ki sta razvidna iz statističnih podatkov, odgovarjamo naslednje: Znesek za ceste od prodanega litra bencina na drobno je znašal v letu 1972 0,55 din, sedaj pa znaša 0,642 dinarjev, od litra plinskega olja pa 0,30 dinarjev. Ta sredstva se po zakonu o javnih cestah razporejajo v obsegu 15 % občinam, v obsegu 85 % pa se stekajo v Republiško skupnost za ceste.

Za delitev navedenega 15 odstotnega deleža sredstev po občinah je še bivši sekretariat za gospodarstvo SR Slovenije pripravil izračun delitve, in sicer tako, da se je razdelilo občinam za vzdrževanje lokalnih cest 12 188,40 dinarjev za km prenesenih cest, od preostalih sredstev pa 66 % v sorazmerju z dolžino bivših cest IV. reda, kategoriziranih do 1. 1. 1971 po odlokih občinskih skupščin, 34 % pa od prodanih pogonskih goriv v občinah.

Podrobna razčlenitev sredstev po občinah za posamezno leto je razvidna iz pregleda delitev sredstev, ki ga izdela vsako leto SDK, podružnica Ljubljana, in sicer približno v maju mesecu za preteklo leto, in ga pošlje vsem občinam v SR Sloveniji.

Na drugo vprašanje, kakšen je značaj prispevka za uporabo mestnega zemljišča, pa pojasnjujemo naslednje:

Ta prispevek ima značaj zakonske obveznosti, v smislu zveznega zakona o ugotavljanju in obračunavanju celotnega dohodka in dohodka temeljnih organizacij združenega dela. Republiški zakon za uporabo mestnega zemljišča določa, da delovne organizacije plačujejo prispevke za uporabo mestnega zemljišča iz dohodka. Zato ima prispevek značaj zakonske obveznosti. Temeljna organizacija združenega dela, ki zaključi poslovno leto z izgubo, lahko refundira znesek prispevka za uporabo mestnega zemljišča, tako kot ostale zakonske obveznosti, do višine nekrite izgube, potem ko je za pokrivanje izgube uporabila svoja sredstva rezerv in pa denarna sredstva skupne porabe. Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala lepa, tovarišica Rovanova! Na drugi del vprašanja iste skupine delegatov, ki se nanaša na financiranje splošne komunalne porabe iz sredstev občinskega proračuna, bo odgovoril dr. Miro Saje, pomočnik republiškega sekretarja za urbanizem. Prosim, tovariš Saje!

Dr. Miro Saje: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Tovariš Stane Polajnar, predsednik skupine delegatov iz občine Celje, je postavil naslednje delegatsko vprašanje:

Z republiškim zakonom je določeno, da se do 1. 7. 1977 financira splošna komunalna poraba iz občinskega proračuna. Znano nam je, da je za sestavo izhodišč o drugačnem financiranju potrošnje zadolžen Republiški sekretariat za urbanizem in finance. Menimo, da potrebujemo v občini vsaj 3 do 4 mesece za izpeljavo kakršnegakoli samoupravnega sporazuma o financiranju teh komunalnih dejavnosti, do danes pa nam osnove za dogovarjanje še niso znane. Zato s pesimizmom pričakujemo ustrezno rešitev v predvidenem roku. Prosim, da nam odgovorite, kakšna rešitev se na tem področju pripravlja, upošteva je kratek rok.

Odgovor Izvršnega sveta: Financiranje kolektivne komunalne potrošnje ni in tudi ne more več biti stvar splošne porabe. To je bilo eno izmed osnovnih izhodišč Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije o financiranju splošne porabe v občinah v letu 1977. Z ustanovitvijo samoupravnih komunalnih interesnih skupnosti v občinah se spreminja proračunsko financiranje te dejavnosti in dobiva novo vsebino, ki sloni na sporazumnem vzpostavljanju odnosov med komunalnimi skupnostmi in neposrednimi porabniki komunalnih storitev. Z zakonom o spremembah in dopolnitvah zakona o komunalni dejavnosti posebnega družbenega pomena, ki je v pripravi, bo rešeno tudi financiranje kolektivne komunalne potrošnje z uvajanjem plačevanja posebnega prispevka. Enotne osnove za financiranje komunalnih dejavnosti ne bodo dane v obliki posebnega predpisa, ki bi na enak način urejal ta problem v vseh občinah in hkrati upošteval izredno heterogenost in specifičnost občin na tem področju ter različno ekonomsko moč posamezne občine. Na pobudo delegata bo ustanovljena posebna delovna skupina iz predstavnikov občin in republiških sekretariatov, ki bo nakazala možne enotne osnove za financiranje komunalnih dejavnosti v občinah.

Gradivo bo dano občinam le kot priporočilo, ki naj bi služilo kot pomoč za rešitev tega problema. Začasno v letošnjem prehodnem letu, ko je v prvem polletju splošna poraba še financirala izdatke na področju komunalnih dejavnosti, pa naj bi se viri splošne porabe, ki pomenijo zajemanje mestne rente, še zbirali kot davščine, ker ni mogoče parcialno posegati v davčni sistem, temveč so možne le kompleksne spremembe, ki niso izvedljive v kratkem času. V proračunih občin bi se ti davčni viri zbirali posebej in bi se na podlagi pogodbe med občino in samoupravno komunalno interesno skupnostjo prenašali prek proračuna na skupnost v odstotku od ustvarjenih dohodkov. Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Saje. Obveščam vas, da bo na vprašanje tovarišice Dragice Rome, delegatke iz občine Novo mesto, odgovorjeno na eni izmed prihodnjih sej, ker pristojni republiški organ ni uspel pripraviti odgovora zaradi podrobnejše proučitve te problematike.

Prehajamo na drugi del te točke dnevnega reda. Ali želi kdo od delegatov postaviti delegatsko vprašanje? Prosim, besedo ima Rok Kržan, delegat iz občine Brežice!

Rok Kržan: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Že tri leta je prisotno kritično stališče nas delegatov iz občine Brežice, ker ni rešeno financiranje krajevnih skupnosti. Tudi v tem zboru smo o tem že razpravljali, posebej pa ob sprejetju resolucije o razvoju krajevnih skupnosti. Danes ugotavljamo, da se v nekaterih občinah financiranje bistveno ni spremenilo, konkretno tudi v naši občini ne.

Znano pa nam je, da so druge občine bile bolj elastične pri iskanju novih rešitev. Postavil bi vprašanje Izvršnemu svetu, zakaj doslej še niso bili določeni kriteriji za financiranje krajevnih skupnosti, zakaj je potrebno počakati na drugo polletje letošnjega leta oziroma zakaj niso že sedaj določeni ti kriteriji, da bi lahko predvideli situacijo za drugo polletje 1977. leta. To resno ovira delo krajevnih skupnosti, če pomislimo, kakšne naloge so prednje postavljene. Zato prosimo, da da Izvršni svet pismeni odgovor na to vprašanje! Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnič: Hvala, tovariš Kržan! Želi še kdo postaviti delegatsko vprašanje? (Nihče.)

Obveščam vas, da pri nekaterih točkah dnevnega reda nismo povsem uskladeni z drugima dvema zboroma. Predlagam, da se vrnemo k 5. točki dnevnega reda, in sicer na predlog zakona o samoupravnih sodiščih.

Predsednik Družbenopolitičnega zbora me je obvestil, da je zbor sprejel amandma Odbora Družbenopolitičnega zbora za družbenopolitični sistem k 26. členu, ki se glasi: »V drugi vrsti naj se za besedama »združenega dela« postavi pika, besedilo »oziroma zakon o pravnem postopku« pa naj se črta. Vprašujem predstavnika Izvršnega sveta tovariša Domjana, ali se s tem amandmajem strinja. (Da.) Zakonodajno-pravna komisija in Odbor za družbenopolitični sistem z amandmajem soglašata. Amandma je v bistvu bolj redakcijskega kot vsebinskega značaja.

Začenjam razpravo. Ali želi o tem amandmaju kdo razpravljati? Če ne želi nihče razpravljati, predlagam, da glasujemo o amandmaju k 26. členu zakona o samoupravnih sodiščih. Kdor je za amandma, naj prosim glasuje! (52 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je tudi v Zboru občin sprejet amandma k 26. členu predloga zakona o samoupravnih sodiščih.

K predlogu zakona o rednih sodiščih je Družbenopolitični zbor poleg ostalih amandmajev, ki so že uskladeni, sprejel tudi amandma k 78. členu. Ta se glasi: »V šestem odstavku naj se za besedo »predsednika« doda beseda »sodišča«. Tudi ta amandma je čista redakcija. Ali ima kateri od predstavnikov naših teles k amandmajem kakšno pripombo? (Ne.) Želi kdo razpravljati? (Nihče.) Predlagam, da o tem amandmaju glasujemo. Torej glasujemo o amandmaju k 78. členu, ki ga je sprejel Družbenopolitični zbor. Kdor je za amandma, naj prosim glasuje! (48 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (1 delegat.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je amandma k 78. členu predloga zakona o rednih sodiščih z večino glasov sprejet.

Ali imamo poročila Zbora združenega dela?

Družbenopolitični zbor je sprejel k predlogu zakona o javnem tožilstvu še dva amandmaja, ki nista bila prisotna v obravnavi v našem zboru. In sicer

amandma k 19. členu, kjer predlaga, da naj se v 3. odstavku črta beseda »organizacijske«, in k 32. členu, v katerem naj se v 2. odstavku besedilo »na območju katere je sedež javnega tožilstva« nadomesti z besedilom »ki jo z dogovorom določijo skupščine občin za območje temeljnega sodišča«.

Se predstavnik predlagatelja z amandmajema strinja? (Da.) Zakonodajno-pravna komisija? (Da.) Odbor za družbenopolitični in komunalni sistem? (Da.)

Želi kdo o teh amandmajih razpravljati? (Nihče.)

Predlagam, da o amandmajih glasujemo. Kdor je za, naj prosim glasuje! (52 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da sta amandmaja k 19. in 32. členu predloga zakona o javnem tožilstvu sprejeta tudi v Zboru občin.

Kakšna je situacija v Zboru združenega dela? Ali so že obravnavali te predpise? Zbor združenega dela nam še ni poslal poročil o obravnavi pravosodnih zakonov. Vseeno predlagam, da ne čakamo na ta poročila in da zaključimo sejo zбора. Morebitna usklajevanja bomo opravili na naslednji seji.

S tem je dnevni red današnje seje izčrpan. Vsem delegatom se zahvaljujem za udeležbo in sodelovanje v razpravi. Zaključujem 43. sejo Zbora občin.

(Seja je bila končana ob 12.50.)

44. seja

(28. aprila 1977)

Predsedovala: Mara Žlebnič,
predsednica Zbora občin

Pričetek seje ob 9. uri

Predsednica Mara Žlebnič: Spoštovane tovarišice in tovariši delegati! Pričenjam 44. sejo Zbora občin Skupščine SR Slovenije, ki sem jo sklicala na podlagi prvega odstavka 97. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije.

V smislu 15. člena poslovnika našega zbora moramo na začetku vsake seje, preden preidemo na določitev dnevnega reda, izvoliti Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja, ki mora pregledati pooblastila delegatov in sestaviti poročilo za zbor. V Komisijo predlagam po abecednem redu občin naslednje delegate: Ivana Žunkoviča, delegata iz občine Slovenska Bistrica, za predsednika, ter Francko Vidovič iz Šentjurja pri Celju in Branka Berčiča iz Škofje Loke za člana.

Želi morda o tem predlogu kdo razpravljati? (Nihče.) Prosim, da o predlogu glasujemo! Kdo je za? (49 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Na podlagi glasovanja ugotavljam, da so bili v Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja za 44. sejo Zbora občin izvoljeni: Ivan Žunkovič za predsednika ter Francka Vidovič in Branko Berčič za člana.

Verifikacijsko komisijo prosim, da se takoj sestane ter da pregleda pooblastila in sestavi poročilo za zbor. Vas delegate pa prosim, da ostanete na svojih mestih, ker bo komisija kmalu opravila svoje delo.

Tovariši! Ker bi želeli, da bi Izvršni svet, kolikor je to v njegovi moči, na vprašanja delegatov čimprej odgovoril, vas prosim, če imate morda pismeno pripravljena vprašanja, da jih oddate sekretarju zbora. Ta vprašanja bomo takoj posredovali Izvršnemu svetu oziroma naslovnikom z željo, da bi bil odgovor dan že na današnji seji zbora pri točki predlogov in vprašanj delegatov.

Obveščam vas, da je Skupščina Zdravstvene skupnosti Slovenije dne 26. aprila 1977 enakopravno obravnavala predlog zakona o zdravstvenih ukrepih pri uresničevanju pravice do svobodnega odločanja o rojstvu otrok, ki sta ga Zbor združenega dela in Zbor občin sprejela na svojih sejah dne 22. aprila 1977, in da je sprejela zakon v enakem besedilu, kot je bil sprejet v Zboru

združenega dela in v Zboru občin. Tako je torej ta zakon sprejet v enakem besedilu v vseh pristojnih zborih.

Obveščam vas tudi, da smo na 43. seji, ki je bila dne 20. tega meseca, sprejeli vse končne odločitve v vseh treh zborih v enakem besedilu.

Vidim, da je Komisija končala svoje delo. Nadaljujem sejo in prosim predsednika Komisije tovariša Žunkoviča, da poda poročilo zboru!

I v a n Ž u n k o v i č : Tovarišice in tovariši! Poročilo o pregledu pooblastil za 44. sejo Zbora občin, ki je bila sklicana za dne 28. aprila 1977 ob 9. uri v mali dvorani Skupščine SR Slovenije.

Zbor občin Skupščine SR Slovenije ima 62 delegatskih mest. Komisija za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja Zbora občin je iz predloženih pooblastil in seznama delegatov ugotovila, da se udeležujejo današnjega zasedanja delegati vseh občin SR Slovenije, razen delegatov občin Cerknica, Izola, Ljubljana-Vič-Rudnik, Metlika, Novo mesto, Ormož in mesta Ljubljana.

Navzoč je tudi delegat Obalne skupnosti občin.

Ob pregledu dokumentacije je Komisija ugotovila, da so vsa pooblastila, ki so jih delegati predložili, neoporečna, zato predlaga, da zbor poročilo sprejme in s tem verificira pooblastila delegatov za današnjo 44. sejo.

Komisija je tudi ugotovila, da je Zbor sklepčen in da lahko pravno veljavno razpravlja in sklepa. Hvala lepa.

Predsednica M a r a Ž l e b n i k : Hvala lepa, tovariš Žunkovič!

Prehajamo na razpravo o poročilu, ki ste ga pravkar slišali. Kdo želi besedo? (Nihče.) Zaključujem razpravo in prehajam na glasovanje o poročilu. O poročilu bomo glasovali v celoti, ker ni nobeno pooblastilo sporno. Kdor je za to poročilo, naj prosim glasuje! (56 delegatov.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor z glasovanjem soglasno potrdil poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja ter s tem verificiral pooblastila delegatov za 44. sejo Zbora občin.

Na današnjo sejo Zbora občin so bili poleg predstavnikov Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije povabljeni še: Centralni komite Zveze komunistov Slovenije, Republiška konferenca SZDL Slovenije, Zveza sindikatov Slovenije, Skupnost Slovenskih občin in člani delegacije iz SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ ter predsedniki komisij za narodnosti skupščin občin Lendava, Murska Sobota, Koper, Piran in Izola.

Prehajamo na 1. točko dnevnega reda, to je na določitev dnevnega reda 44. seje Zbora občin.

Za današnjo sejo zbor predlagam naslednji dnevni red:

1. določitev dnevnega reda 44. seje Zbora občin,
2. informacija o uresničevanju posebnih pravic pripadnikov italijanske in madžarske narodnosti v SR Sloveniji ter predlog stališč, priporočil in sklepov o uresničevanju posebnih pravic pripadnikov italijanske in madžarske narodnosti v SR Sloveniji,
3. predlogi in vprašanja delegatov.

Ali želi o predlaganem dnevnem redu kdo razpravljati? (Nihče.) Kdor je za predlagani dnevni red, naj prosim glasuje! (56 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani dnevni red soglasno sprejet.

Preden preidemo na obravnavo posameznih točk dnevnega reda, vas obveščam, da sem se s predsednikoma Zbora združenega dela in Družbenopolitičnega zbora dogovorila, da bomo na skupnem zasedanju s tema zboroma poslušali uradno obrazložitev k drugi točki dnevnega reda, to je k informaciji o uresničevanju posebnih pravic pripadnikov italijanske in madžarske narodnosti v SR Sloveniji ter k predlogu stališč, priporočil in sklepov o uresničevanju posebnih pravic pripadnikov italijanske in madžarske narodnosti v SR Sloveniji, ki jo bo podal Geza Bačič, predsednik Komisije Skupščine SR Slovenije za narodnosti.

Uvodna obrazložitev bo podana po skupni seji vseh zborov Skupščine SR Slovenije. Skupno zasedanje bo po dogovoru med predsedniki vodil tovariš Stane Markič, predsednik Družbenopolitičnega zbora.

Sedaj prosim delegate, da gredo v veliko dvorano v I. nadstropju, kjer bomo najprej opravili skupno sejo vseh zborov Skupščine SR Slovenije in nato poslušali uvodno obrazložitev k 2. točki dnevnega reda na skupnem zasedanju vseh treh zborov. Takoj po končanem skupnem zasedanju bomo sejo našega zbora nadaljevali v tej dvorani.

(Seja je bila prekinjena ob 9.20 in se je nadaljevala ob 14.30.)

Predsednica Mara Žlebnik: Preden bi nadaljevali sejo našega zbora, vas obveščam, da so po pričetku seje oddali pooblastila še delegati občin Cerknica, Izola, Metlika, Novo mesto, Ormož in Skupščine mesta Ljubljana in Ljubljana-Vič-Rudnik.

Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, to je na informacijo o uresničevanju posebnih pravic pripadnikov italijanske in madžarske narodnosti v Socialistični republiki Sloveniji ter predlog stališč, priporočil in sklepov o uresničevanju posebnih pravic pripadnikov italijanske in madžarske narodnosti v Socialistični republiki Sloveniji.

Informacijo in predlog dokumenta je Skupščini predložila v obravnavo in sprejem Komisija za narodnosti, ki je za svojega predstavnika določila Ernesta Eöryja, člana Komisije. Predstavniki Izvršnega sveta k tej točki pa je tovariš Branko Čok, načelnik Urada Izvršnega sveta za narodnosti.

Uvodno obrazložitev smo poslušali na skupnem zasedanju. K tej točki so bili povabljeni predsedniki komisij za narodnosti skupščin občin Lendava, Murska Sobota, Piran in Izola.

Informacija in predlog dokumenta sta bila objavljena v Poročevalcu št. 6, dokument pa ste prejeli tudi s sklicem seje z dne 24. marca 1977. Prejeli ste tudi poročilo predlagatelja in mnenje Izvršnega sveta.

Gradivo so obravnavali: Odbor za družbenopolitični in komunalni sistem, Komisija za mednarodne odnose in Zakonodajno-pravna komisija, ki so predložili pismena poročila.

Želijo morda poročevalci Odbora in obeh komisij poročilo še ustno dopolniti? (Ne.)

Na podlagi predloženih gradiv pričujem razpravo! Kdo želi besedo? Razpravljaj bo tovariš Apollinio Abram, delegat občine Koper! Razpravljaj bo v italijanščini.

Apollinio Abram (govori v italijanščini): Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Pred seboj imamo zelo pomemben dokument. Vprašanja, obravnavana v informaciji o uresničevanju posebnih pravic pripadnikov italijanske in madžarske narodnosti v Socialistični republiki Sloveniji, iz katere izhajajo stališča, priporočila in sklepi, ki naj bi jih danes sprejeli zbori republiške skupščine, izražajo jasno politično usmeritev, ki sloni na načelih našega družbenega sistema. Ta usmeritev ne dopušča dvomov v hotenja, da bi ne samo zagotovili posebne pravice pripadnikov italijanske in madžarske narodnosti, temveč tudi varovali, ohranjevali in spodbujali razvoj obeh narodnostnih skupnosti, z drugimi besedami, storili vse potrebno, da bi zavrnilo vsakršno nevarnost asimilacije. Ta naloga ni lahka, kot niso lahke tudi druge naše naloge pri izgradnji naše družbe, ni pa tudi neizvedljiva, kadar obstaja politična volja, ki jo izpričujejo tudi današnji dokumenti, ki podčrtujejo ne samo uspehe, temveč tudi pomanjkljivosti.

Rad bi vas opozoril na problem, ki smo ga občutili v bazi med razpravljanjem o teh dokumentih. Marsikdo je spraševal, zakaj govorimo o posebnih pravicah pripadnikov narodnosti, če le-ti avtohtono živijo doma, na domači zemlji, govorijo svoj jezik, ohranjajo in izražajo svoje tradicije in je pri tem logično, da morajo za vse to imeti tudi svoje šole in druge ustanove. Torej so to naravne pravice v demokratičnem okolju. Zakaj jih torej imenujemo posebne pravice? Po poenostavljeni logiki bi se lahko vzelo, da je tako prav. Gotovo je, da sodijo nekateri vidiki te problematike, kot so vprašanje jezika, običajev in tako dalje, v to normalnost. So pa še drugi, resnično posebni, uzakonjeni vidiki in načini izvajanja v praksi, ki se izražajo v naporih, o katerih sem že poprej govoril in ki jih družba izvaja za varstvo in razvoj obeh narodnosti. Rad bi omenil nekatere vidike teh posebnih pravic prav zaradi njihovega pomena v okviru problematike, ki jo danes obravnavamo.

Posebne pravice temeljijo na 251. členu naše ustave, ki med drugim pravi, da lahko pripadniki obeh narodnosti ustanovijo svoje samoupravne interesne skupnosti. Na obalnem področju smo imeli že organizirane narodnostne skupnosti, ki obstajajo še sedaj in so v skladu tudi z 250. členom ustave ter so bile in so sestavni del Italijanske unije za Istro in Reko. Ustanovili smo tudi interesne skupnosti, ki so specifične, ker usklajujejo svoje programe z drugimi samoupravnimi interesnimi skupnostmi na področju kulture, izobraževanja in otroškega varstva. Specifične tudi zato, ker so se kot četrti zbor vključile v osnovni samoupravni mehanizem, to je v občinske skupščine. Če upoštevamo, da so delovni ljudje in občani, pripadniki narodnosti, vključeni v celotni delegatski sistem, je razvidna posebnost pravic.

251. člen ustave govori tudi o stikih z matičnim narodom glede pomoči na področju jezika in kulture, o stikih, ki gotovo prispevajo k dobrim in koristnim sosedskim odnosom med Jugoslavijo in Italijo in ki so hkrati posebna pravica narodnosti.

Zelo pomembna so tudi merila za obstoj naših šolskih in predšolskih ustanov. Dejstvo, da za formiranje šolskih razredov in sekcij v otroških vrtcih ni postavljena številčna omejitev, je zelo pomembno in je hkrati posebna pravica, saj bi bil sicer obstoj teh ustanov močno ogrožen. So še drugi dejavniki in posebnosti, kot so založniška dejavnost, obstoj drugih sredstev obveščanja in tako dalje.

Tovariši delegati! Po sprejetju nove ustave in občinskih statutov, po razpravah, ki smo jih imeli pred današnjo sejo Skupščine v bazi in na ravni občin,

so dokumenti, ki jih bomo danes sprejeli v skupščinskih zborih, prav gotovo pogoj za še večjo uveljavitev tudi te pomembne plati našega družbenega življenja. Posebna skrb, o kateri sem že govoril, je potrebna bolj kot kdajkoli prej, ker moramo doseči, da bomo prav vsi, tudi sami pripadniki narodnosti, prepričani, da samoupravni socializem ne sprejema nikakršnih tez o naravni asimilaciji, saj bi sicer negiral samega sebe. V tem duhu in s to gotovostjo pripadniki italijanske narodnosti ocenjujemo in podpiramo dokumente, ki jih bodo zbori republiške skupščine danes prav gotovo sprejeli.

Predsednica Mara Žlebnik: Razpravljal bo tovariš Riccardo Giacuzzo, delegat občine Piran!

Riccardo Giacuzzo (govori v italijanščini): Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Dovolite mi, da kot delegat piranske občine izrazim svoje zadovoljstvo, ker je tudi v Skupščini obravnavana vsa problematika pripadnikov italijanske in madžarske narodnosti, ki živijo v Socialistični republiki Sloveniji. Dejstvo, da so to problematiko obravnavale družbenopolitične organizacije v republiki in v občinah na eni strani in v občinskih skupščinah na drugi strani in da se je vključila kot četrti zbor v to razpravo Samoupravna interesna skupnost za prosveto in kulturo italijanske narodnosti, kot jo predvideva zvezna in republiška ustava, daje garancijo, da gremo resnično k višji kvaliteti in da iščemo skupni jezik za skupne rešitve.

Seja piranske občinske skupščine je potekala v prijateljskem in hkrati v kritičnem vzdušju, še posebno glede nekaterih problemov organizacije naših kulturnih ustanov, šol, vrtcev, vzgojno-varstvenih ustanov, obrambe, rabe jezika ter problemov, ki so nastali z uveljavljanjem nove ustave. Splošne probleme moramo reševati tudi na podlagi občinskega statuta iz leta 1974. Pri tem moramo upoštevati tudi posebne pravice, ki jih zagotavljamo pripadnikom italijanske narodnosti, ki živijo in delajo v naši občini.

Upoštevati moramo, da so bila načela popolne in dejanske enakopravnosti med vsemi narodi in narodnostmi, torej tudi italijansko, osnova programa Osvobodilne fronte že od leta 1941, ko smo postavili osnove za enotnost in bratstvo vseh jugoslovanskih narodov in narodnosti v novi socialistični Jugoslaviji. Mislim, da je piranska občinska skupščina s svojimi ugotovitvami in stališči, priporočili in sklepi dala delovnim in družbenopolitičnim organizacijam ter vsem svojim občanom, ki delajo na področju občine, priporočila, naj se s skupnimi močmi zavzemajo za uresničevanje doseženih vrednot in skupno rešujejo vse tiste probleme, ki se bodo pokazali tudi v bodoče.

Izražam svoje zadovoljstvo nad tem, da to problematiko obravnavamo na tako visoki ravni, kot je Skupščina SR Slovenije.

Predsednica Mara Žlebnik: Razpravljal bo Giordano Delloro, delegat občine Izola.

Giordano Delloro (govori v italijanščini): Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Kot delegati izolske samoupravne interesne skupnosti pripadnikov italijanske narodnostne skupnosti izražam svoje zadovoljstvo, da sodelujem pri delu Skupščine SR Slovenije. Danes razpravljamo o stališčih, priporočilih in sklepih o uresničevanju posebnih pravic pripadnikov italijanske in madžarske narodnosti v Socialistični republiki Sloveniji, ki znova potrjujejo

angažiranost pri popolni uresničitvi ustavnih načel delegatstva narodnostnega značaja, zagotavljanju položaja, uresničevanju enakopravnosti in pospeševanju vsestranskega napredka italijanske in madžarske narodnosti. Kot pripadnik italijanske narodnosti sem lahko zadovoljen z dosedanjim uresničevanjem teh načel.

Rad bi predvsem poudaril izredno uspešno delo, ki so ga opravile skupščine občin Koper, Izola in Piran, še zlasti pa delo izolske občinske skupščine. Kot delegat četrtega zbora sem bil na zadnji seji, na kateri smo uspešno rešili vprašanje uresničevanja celodnevne pouka v izolski osnovni šoli z italijanskim učnim jezikom in težave italijanskega vrtca. Govorim o problemih šolstva, saj so mi kot pedagoškemu delavcu le-ti najbližji. Na tem področju, ki je življenjskega pomena za narodnost, smo že dosegli precejšnje uspehe, čeprav še nismo rešili vseh problemov. Predvsem moramo storiti vse, kar je v naši moči, da zagotovimo nove kadre, zlasti vzgojiteljice ter osnovnošolski in srednješolski pedagoški kader iz vrst pripadnikov narodnosti. Nadalje je treba zagotoviti tudi zaposlitev sedanjih vrzeli v učnem gradivu za šole vseh vrst in stopenj, ki jih obiskujejo pripadniki narodnosti. Za konec bi hotel vnovič poudariti, da obstajajo na vseh ravneh sredstva in prizadevanja, da bi narodnostima zagotovili ne samo enakopravnost s slovenskim narodom, temveč tudi možnosti, da se popolnoma vključita v našo družbeno strukturo.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala lepa! Prosim, tovarišica Elia Crollini, delegatka občine Koper!

Elia Crollini (govori v italijanščini): Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Najprej bi se rada zahvalila za to, da lahko danes tukaj govorim pred vami, in to v svojem jeziku.

Dokument, ki ga danes obravnavajo zbori Skupščine Socialistične republike Slovenije, je obravnavala skupina naših rojakov v koprski občini in pozitivno ocenila njegovo vsebino, še zlasti stališča in sklepe, ki so v njem zajeti.

Dovolite mi, da na kratko orišem značilnosti italijanske narodnostne skupnosti oziroma italijanske narodnosti in njenih pripadnikov, ki živijo v občini Koper in ki niso izbrali katere koli državne pripadnosti, temveč so se že v času zgodovinskega boja jasno izrekli za višjo obliko človeškega sožitja, v katerem so ljudje lahko resnično svobodni in odkriti. Italijanska narodnostna skupnost je aktiven dejavnik revolucionarnega procesa, ki je spremenil družbenopolitične osnove sistema, v katerem je prej živel. V tem procesu se je vsak pripadnik narodnosti osvobodil vrste zaviralnih mehanizmov, ki ovirajo popolno uveljavitev človekove osebnosti, na temelju vedno večje demokratizacije družbenih odnosov, ki slonijo na samoupravljanju delovnih ljudi. V tej resničnosti, v kateri vsakdo v okviru možnosti, ki jih daje sedanja stopnja razvoja proizvodnih sil, uresničuje uveljavitev svoje osebnosti, je logično, da narodnostno vprašanje postavljamo in rešujemo na način, ki presega klasične koncepcije o demokratičnih pravicah, ki so navadno predvidene za manjšinske skupnosti.

Če gledamo to vprašanje s te plati, moramo poudariti, da italijanska narodnost v Jugoslaviji ne uživa samo tako imenovanih klasičnih demokratičnih pravic iz časov revolucionarnega boja, temveč da se te pravice še nadalje izpopolnjujejo v skladu z načeli naše družbene ureditve, da so zapisane v naših ustavnih aktih, ki določajo položaj vseh občanov po kriteriju popolne enakopravnosti, ne glede na jezikovne razlike in številčnost narodnostne skupnosti.

Pripadniki italijanske narodnosti so uresničili enega najpomembnejših ustavnih načel s tem, da so ustanovili samoupravno interesno skupnost za prosveto in kulturo ter otroško varstvo pripadnikov italijanske narodnosti začetku leta 1975. Ta skupnost je zajela vse smernice italijanskih ustanov in organizacij italijanske narodnostne skupnosti.

Življenje je prekratko, izkušnje pa premajhne, da bi lahko rekli, da smo zadovoljni, toda že v tem kratkem času se je zarisala posebna fiziognomija, ki spodbuja tudi k nadaljnemu delu, saj je ta oblika samoupravljanja eden najpolnejših izrazov avtonomije in enakopravnosti. Samoupravna skupnost se je vključila v mehanizem občinske skupščine in sodeluje kot četrti zbor, razpravlja in rešuje vsa tista specifična vprašanja, ki se tičejo življenja in nemotenega razvoja italijanske narodnosti na tem področju. Samoupravna interesna skupnost s komisijami za probleme vzgoje in izobraževanja, sredstev obveščanja, za tisk in založništvo, s komisijo za kulturno in umetniško dejavnost pomaga, svetuje in rešuje probleme, ki so v njeni pristojnosti. Čeprav nam v vseh akcijah in ob vsaki potrebi ne manjka pomoči in dobre volje organizmov naše občine, moramo poudariti, da bi morala paritetna komisija pri občini bolj učinkovito delovati po natančno določenem programu in datumih, da bi lahko prestudirali in reševali probleme, mimo katerih ne moremo.

Ne bom govorila o šolah, ker bo o tem verjetno govoril kdo, ki se na to bolje spozna, vendar bi rada poudarila, da bi morali zelo pozorno obravnavati vprašanje upadanja števila učencev in vpisov v italijanske šole, predvsem vpisov v prve razrede italijanskih šol, in pravočasno ukrepati, da bi odstranili nevarnost, ki obstaja na splošno za šole.

Naslednji večji problem, ki je po mojem mnenju političnega značaja, je vprašanje, ki je povezano z mešanimi zakoni. Ti imajo posebno odgovornost glede kontinuitete narodnosti in s tem tudi obstoja same šole.

Naše območje je narodnostno mešano, je dvojezično območje, kjer enako pravno rabimo italijanski in slovenski jezik, kjub temu pa ne čutimo dvojezične atmosfere. Morali bi poskrbeti za tiskane, napisane dokumente v obeh jezikih, od dokumentov o porokah in rojstvih, šolskih spričeval, zdravniških spričeval, do ostalih bančnih formularjev in tako dalje. To bomo lahko dosegli le z oblikovanjem dvojezičnega človeka. Potrebno bi bilo predvideti vrsto organizacijskih in administrativnih ukrepov, ki bi prispevali k vzdušju resničnega razumevanja. Prvi ukrep, ki bi ga morali podvzeti, je ta, da bi nove generacije usposobili, da pravilno uporabljajo oba jezika. Nadalje bi morali spremeniti koncept varstva italijanske narodnosti, ki je zastarel, kajti pomeni varstvo nečesa statičnega. Morali pa bi delovati v tej smeri, da bi se na vseh področjih družbenopolitičnega življenja zavzemali za nadaljnji napredek in mirni razvoj vseh komponent italijanske narodnosti.

Na koncu bi rada poudarila premajhno zanimanje, ki so ga do sedaj pokazale krajevne skupnosti, v katerih živimo, za življenje in probleme pripadnikov italijanske narodnosti na njihovem področju. Občina, ki odgovarja zanje, se mora zavzemati, da v statute teh skupnosti pridejo tudi načela in pogoji za medsebojno sodelovanje, kajti v nasprotnem primeru bo italijanska narodnost ostala izolirana, kar bi bilo zanjo lahko usodno. Če hočemo, da se narodnostna skupnost ohrani v celoti, z vsemi svojimi posebnostmi in karakteristikami in da se normalno razvija, mora biti zaveden in dinamičen dejavnik in se mora vključiti v družbeno življenje, pri tem pa ohraniti nedotaknjene svoje posebnosti in predvsem svoj ponos. V tem vključevanju pa seveda mora najti italijanska

narodnost oziroma narodnostna skupnost partnerja, ki jo je pripravljen sprejeti in ji pomagati pri reševanju vseh eventualnih težav in problemov. Hvala.

Predsednica Mara Žlebnik: Govoril bo Tibor Füle, delegat občine Lendava!

Tibor Füle (govori v madžarščini): Spoštovana tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Pripadniki madžarske narodnosti v občini Lendava z veseljem in zanimanjem spremljamo razpravo v zborih Skupščine SR Slovenije o uresničevanju posebnih pravic in položaja pripadnikov madžarske in italijanske narodnosti v Socialistični republiki Sloveniji. Značilno za demokratičen način priprave gradiva za to razpravo je, da je narodnost kot subjekt v teh pripravah aktivno sodelovala. Gradivo v celoti odraža stališča, sprejeta v razpravi o posebnih pravicah pripadnikov madžarske narodnosti v Socialistični zvezi delovnega ljudstva, v madžarski samoupravni interesni skupnosti in v zborih skupščin občin Lendava in Murska Sobota. Zaradi tega v Skupščini Socialistične republike Slovenije predloženo gradivo v celoti sprejemamo in podpiramo.

Sklepi in stališča, ki spodbujajo zagotovitev posebnih pravic madžarske narodnosti, prispevajo k uresničevanju formalno zagotovljenih pravic. Taka narodnostna politika pa pomeni dosledno uveljavljanje leninskih načel in politike Zveze komunistov Jugoslavije, izoblikovane v krvavi borbi zoper fašizem. To prakso potrjujejo ne samo konkretni ukrepi, temveč razvoj položaja in pravic narodnosti v razvoju ustavnosti Socialistične federativne republike Jugoslavije od samih začetkov do nove ustave, spodbujanje kulturnih dejavnosti narodnosti, zagotovitev ustreznega zastopstva narodnosti v družbenopolitičnih organizacijah, spoštovanje dvojezičnosti vsepovsod v narodnostno mešanem območju, vključevanje narodnosti v samoupravno razreševanje vseh vprašanj naše družbe, na drugi strani pa zagotovitev možnosti, da narodnost sama odloča, posebno v vprašanjih lastne kulture in izobraževanja. Vse to so le posamezni elementi skrbi naše družbe za omogočitev dejanske enakopravnosti v življenju in razvoju naše samoupravne družbe.

V razvoju odnosov je danes vse bolj jasno in občutno, da se posebne pravice za ohranitev narodnostnega značaja in položaja in zagotovitev enakopravnosti uresničujejo kot obveznost družbe kot celote in vseh delovnih ljudi v republiki in občinah ne glede na narodnostno pripadnost.

Delovni ljudje so torej tisti, ki ne glede na narodnost zagotavljajo enakopravnost in spodbujajo vsestranski razvoj madžarske narodnosti. Za razvoj madžarskega jezika in kulture ter za zagotovitev posebnih interesov pa se je v okviru samoupravnega mehanizma ustanovila samoupravna interesna skupnost za prosveto in kulturo madžarske narodnosti, ki jo vodijo izključno pripadniki madžarske narodnosti.

Samoupravna interesna skupnost madžarske narodnosti ima posebne naloge. Njeno delo je zelo odgovorno. Z delom je skupnost pričela čisto na novo, zaradi posebne značilnosti, in popolnoma brez izkušenj. Kljub temu ocenjujemo kot izredno pozitivno, da je poglobila stike med samimi pripadniki narodnosti tako, da se je angažirala pri delu v narodnostnih vprašanjih. Z ustanovitvijo skupnosti se narodnost ni izolirala od večinskega naroda, temveč se je še vse bolj dejavno vključila skupaj z večinskim narodom v vse družbenopolitične in prosvetne tokove.

Pri razvoju interesnih skupnosti in uveljavitvi posebnih pravic ima Komisija za narodnosti Skupščine SR Slovenije posebno pomembno vlogo. Ta komisija je bila ustanovljena na predlog italijanske in madžarske narodnosti in je s svojim dosedanjim vsestranskim koristnim delovanjem upravičila svoj obstoj. S svojo dejavnostjo je zagotovila boljše pogoje za sožitje z večinskim narodom oziroma za razvoj stikov z matičnim narodom. Ti na novo ustanovljeni organi so prispevali k temu, da se je v praksi uveljavilo načelo ustave Socialistične republike Slovenije, da se narodnosti vsepovsod vključujejo kot enakopraven subjekt.

Po ustanovitvi samoupravne interesne skupnosti smo dosegli lepe uspehe tudi pri razvijanju kulturnih in jezikovnih stikov z matičnim narodom. Tudi tukaj narodnost sodeluje kot subjekt, kar prispeva h kvaliteti in kvantiteti bogatitve teh stikov. Ti stiki so izredno pomembni za obstoj narodnostne skupnosti. Kulturno-prosvetna dejavnost narodnosti se je posebno v zadnjih letih izredno razmahnila, na eni strani v amaterskih skupinah, na drugi strani pa v obliki gostovanj gledališč iz AP Vojvodine in iz Ljudske republike Madžarske na narodnostno mešanem območju. Za razvoj kulturno-prosvetne dejavnosti madžarske narodnosti bi bila zelo pomembna izgradnja ustreznih objektov. To kulturno-prosvetno dejavnost madžarske narodnosti je treba tudi v bodoče tako razvijati, predlagana stališča in sklepi pa dajejo dobro osnovo za to.

Seveda se kljub skrbi za uveljavitev popolne enakopravnosti narodnosti pojavljajo določene težave in pomanjkljivosti. Te težave so tudi objektivnega značaja. Med temi je treba na prvem mestu omeniti pomanjkanje potrebnih kadrov in finančnih sredstev. Gospodarska nerazvitost našega območja neugodno vpliva na položaj vseh delovnih ljudi v tem območju in bomo višjo stopnjo dejanske narodnostne enakopravnosti lahko zagotovili le s hitrejšim gospodarskim razvojem in z bogatitvijo materialne baze Pomurja. Doslej doseženi uspehi v narodnostni politiki dajejo že sedaj dovolj realno osnovo in spodbudo, obenem pa pomenijo obveznost za vse nas, da se v bodoče z združenimi močmi zavzamemo za čimbolj dosledno uveljavitev ustavnih pravic italijanske in madžarske narodnosti.

Predsednica Mara Žlebnik: Želi še kdo razpravljati? Besedo ima Edo Brajnik, predsednik Komisije za mednarodne odnose naše skupščine!

Edo Brajnik: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Široka razprava o stanju, razvoju in uresničevanju posebnih pravic italijanske in madžarske narodnosti v Sloveniji, ki sta organizirani kot kolektivitet v samoupravnih interesnih skupnostih, potrjuje odgovornost Socialistične republike Slovenije za vsestranski in neoviran razvoj obeh narodnosti in njenega enakopravnega vključevanja v celotni družbenopolitični in ekonomski sistem in samoupravne socialistične odnose. Zagotavljanje takega položaja narodnosti ima pa tudi zelo pomembno mednarodno razsežnost. Jugoslavija je vselej pripisovala velik pomen zagotoviti človeških pravic in temeljnih svoboščin ter uresničevanju manjšinskih pravic, ki so sestavni del boja za nove odnose v svetu, to je za odpravo vseh oblik odvisnosti, izkoriščanja in hegemonije.

Menimo torej, da je treba gledati reševanje manjšinskega vprašanja v svetu v širšem okviru borbe za demokratizacijo mednarodnih odnosov, kajti človekovih pravic ni mogoče uresničevati v pogojih uveljavljanja sile, ohranjanja kolo-

nialističnih odnosov, rasnega razlikovanja in apartheida. Vse te oblike pa so danes v svetu še močno prisotne.

Varovanje individualnih pravic človeka je neločljivo povezano s pravico narodov do samoodločbe in neodvisnosti ter samostojnega političnega, socialnega in gospodarskega razvoja, kajti posameznik lahko uveljavlja svoje pravice le kot del skupnosti. S tem mislim tudi na pravice pripadnikov nacionalnih, etničnih, jezikovnih ali verskih manjšin. Ob upoštevanju teh načel, ki so zaobsežena v ustanovni listini Organizacije združenih narodov ter v ostalih mednarodnih dokumentih, ki se nanašajo na človečanske pravice, med njimi predvsem v splošni pogodbi o človekovih pravicah in splošni deklaraciji o odpravi vseh oblik rasne diskriminacije, je Jugoslavija sprejela in določila v ustavi SFRJ načelo popolne enakopravnosti in svobodnega, vsestranskega razvoja slehernega našega naroda in narodnosti. Izhajamo s stališča vzajemnega bogatenja narodnih kultur, s čimer krepimo enotnost naše države in bratstva naših narodov in narodnosti.

V skladu s takšno sprejeto jugoslovansko politiko smo opredelili tudi našo dolžnost in skrb za položaj in uresničevanje pravic jugoslovanskih narodnih manjšin, ki živijo v sosednjih državah. Pri tem velja posebej poudariti, da je Jugoslavija vedno zastopala stališče, da ne moremo zahtevati od drugih več pravic, kakor pa jih imajo narodnosti, ki živijo v Jugoslaviji. In še več. Ne smemo se ozirati, kako drugi urejujejo položaj naših manjšin v zamejstvu, ampak menimo, da moramo ne glede na številčno moč storiti vse, ne samo za nemoten položaj, ampak predvsem za vsestranski, samoupravni razvoj narodnosti. To menimo, da je dolžnost naše socialistične samoupravne družbe.

Izhajali smo iz načela, in še izhajamo, da je urejanje problemov manjšin na osnovi spoštovanja človekovih pravic ena izmed pomembnih komponent, ki lahko pripomorejo k izgradnji večjega razumevanja, sodelovanja in prijateljstva med državami, kjer manjšine živijo, in pa državami matičnega naroda. To pomeni, da se z uresničevanjem pravic manjšin, tako tistih, ki so sprejete z mednarodnimi pogodbami, in tistih, ki so rezultat notranjega demokratičnega razvoja in dobrih sosedskih odnosov, prispeva k miru, sodelovanju in varnosti v svetu. Pri tem pa se Jugoslavija zaveda, da lahko manjšine igrajo pomembno vlogo v procesu zблиževanja narodov le pod pogojem, da so jim kot subjektu priznane vse pravice in neoviran vsestranski razvoj. Treba jih je torej priznati kot samostojen politični subjekt, tako znotraj vsake države, kjer živijo, kakor tudi v odnosu do matičnega naroda. Kjer ta komponenta ni dosežena, kakor nam dokazuje položaj slovenske narodne skupnosti v zamejstvu, posebej pa v republiki Avstriji, je manjšinsko vprašanje predmet meddržavnega zaostrovanja. Zategadelj potekajo prizadevanja Jugoslavije na mednarodnem področju glede varstva narodnih manjšin od skupnosti v smeri zahteve o popolnem priznanju njihove nacionalne identitete, nemotenega razvoja in enakopravnosti z večinskim narodom.

Zaradi pogostih pojavov nespoštovanja pravic manjšin, kar ne ostaja brez negativnih posledic v odnosih med državami in narodi, mislimo, da je organizacija združenih narodov poklicana, da posveti problemu varstva manjšin nadaljnjo ustrezno pozornost. Jugoslavija je predlagala, da bi OZN sprejela mednarodno listino, ki bi bila posvečena varstvu pravic manjšin in izboljšanju njihovega položaja. Rad bi poudaril, da je primer, kako Jugoslavija in Slovenija uresničujeta ustavni položaj in pravice narodnosti, pomemben z mednarodnega vidika, zlasti zaradi tega, ker daje Jugoslavija pomemben prispevek k teoriji

in k praktičnemu uresničevanju varstva narodnih manjšin kot skupnosti in ne samo kot posameznika. V tem pogledu so glede na doseženo stopnjo varstva narodnih manjšin in uresničevanja njihovega položaja in pravic v svetu jugoslovanski dosežki nedvomno najbolj doognani in najbolj daljnosežni.

Pri opredeljevanju ustavnega položaja narodnosti smo izhajali s stališča, da se ustrezen položaj narodnih manjšin ne izčrpava z zagotovitvijo človečanskih pravic in političnih svoboščin. Te pravice so samo del manjšinskega vprašanja, kajti asimilacijskih procesov ni mogoče preprečevati le z enakopravnostjo pripadnikov narodnih manjšin pred zakonom ter na kulturnem in jezikovnem področju. Jugoslavija je šla v določanju ustavnega položaja narodnosti dalje, saj smo zapisali, da je Jugoslavija samoupravna demokratična skupnost delovnih ljudi in občanov ter enakopravnih narodov in narodnosti. Narodnosti so sestavni in neločljivi del naše ustavne ureditve.

Prav tako smo izhajali iz stališča, da ima večinski narod dolžnost omogočiti manjšini nemoten nacionalni, kulturni in gospodarski razvoj in storiti vse potrebno, da prepreči kakršnokoli asimilacijo. To pa pomeni, da za narodnosti ne ustvarjamo geta in rezervatov, da narodnosti in manjšine niso folklorna redkost. Če govorimo o največji zaščiti pred asimilacijo, mislimo na zaščito jezika, kulture, nacionalnega karakterja, teritorija, na katerem žive. Ustvariti je treba take pogoje za življenje, da bodo narodnosti in manjšine ostale na prostoru, kjer živijo, da se prepreči izseljevanje iz nerazvitih področij in da uporaba jezika ne bo pomenila samo nacionalnega obeležja, ampak tudi sredstvo za življenje in zaposlitev. Gre za ukrepe v obliki posebnih pravic, ki zagotavljajo narodnostim njihovo narodnostno individualnost ter resnično enakopravnost na vseh področjih življenja in dela, zlasti na ekonomskem področju, ter njihovo enakopravno vključevanje v družbenoekonomske, politične in proizvodjalne procese družbene skupnosti, v kateri živijo.

Pomen ustavne ureditve in doslednega uresničevanja položaja narodnosti je, gledano z mednarodnega vidika, predvsem v tem, da Jugoslavija štiti narodnosti kot skupnost, da ne štiti samo posameznika, pripadnika te skupnosti, kot izhaja iz dokumentov OZN in drugih mednarodnih dokumentov, ki se nanašajo na človečanske in manjšinske pravice. To izhaja tudi iz sklepne listine Konference o evropski varnosti in sodelovanju v Helsinkih. Jugoslavija je vlagala maksimalne napore, da bi se dosegel sporazum, da se manjšine v svetu štijo kot skupnosti. Urejen položaj narodnosti oziroma narodne manjšine pomeni pomembno komponento v razvijanju dobrih odnosov med Jugoslavijo in sosednjimi državami. Vedno smo izhajali s stališča, da narodnostne manjšine lahko v veliki meri prispevajo k zблиževanju narodov, prijateljstvu in sodelovanju med državo njihove narodne pripadnosti in tisto, ki je sedaj njihova domovina.

V pogojih dobrih sosedskih odnosov se narodnosti in manjšine lahko polno vključijo v razvijanje vseh oblik medsebojnega sodelovanja, zlasti v obmejnih območjih, s čimer vidno prispevajo k uresničevanju politike odprtih meja kot posledice demokratičnega sodelovanja s sosednjimi državami. Politika odprtih meja in vsestransko obmejno sodelovanje je obenem pot za vzpostavitev neposrednega in stalnega demokratičnega, kulturnega in humanističnega kontakta narodnosti oziroma narodnih manjšin z matičnimi narodi, kar krepi njihovo funkcijo v gospodarskem, političnem in kulturnem življenju države, kjer živijo.

Menimo, če se ozremo na položaj slovenske narodne skupnosti v zamejstvu in položaj madžarske in italijanske narodnosti v Sloveniji, da je odpiranje meja najmočnejše orožje za uresničevanje takih odnosov.

Končno kaže poudariti še en mednarodni vidik, ki se nanaša na ustavni položaj narodnosti v SFRJ. Medtem ko gredo danes v svetu splošna prizadevanja v smeri denacionalizacije oziroma asimilacije narodnih manjšin — vse bolj so prisotne teorije o pravici do asimilacije, ustvarjajo se tako imenovane socialistične nacije — Bolgarija, Sovjetska zveza, kjer negirajo ne samo narodnosti ampak tudi narode — uresničuje Jugoslavija za razliko od takšne prakse dosledno zaščito narodnosti pred asimilacijo. Ker smo natančno opredelili ustavni položaj narodnosti, smo seveda v popolnoma drugačnem, in rekel bi, še bolj odgovornem položaju nasproti drugim državam, ki ne urejajo in ne uresničujejo ali pa samo deloma uresničujejo pravice narodnih manjšin in narodnosti. Naš primer, ki je zgled reševanja položaja narodnosti oziroma manjšine, zahteva od naše družbe, da v praksi in vsakodnevno dosledno uresničuje določila ustave SFRJ in ustave SR Slovenije, zakonov in statotov družbenopolitičnih skupnosti in organizacij, ki se nanašajo na položaj, pravice in varnost italijanske in madžarske narodnosti v Sloveniji. Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Brajnik! Kdo še želi razpravljati? Besedo ima tovariš Ferenc Pál, delegat iz Lendave, član tamkajšnje komisije za narodnosti!

Ferenc Pál: Tovarišice in tovariši delegati! Zbori Skupščine občine Lendava in Skupščina samoupravne interesne skupnosti madžarske narodnosti za prosveto in kulturo so 28. oziroma 30. decembra obravnavali oceno položaja pripadnikov madžarske narodnosti v občini Lendava ter predloge za nadaljnje izboljševanje položaja madžarske narodnosti. Oceno je predložila Komisija Skupščine občine za narodnostna vprašanja. Pred obravnavo na zborih Skupščine je o oceni razpravljala tudi Izvršni svet Skupščine občine. O uresničevanju posebnih pravic madžarske narodnosti so, izhajajoč iz ustave SR Slovenije in statuta občine, na osnovi posebnega gradiva razpravljale vse krajevne organizacije Socialistične zveze delovnega ljudstva v občini in občinske konference Socialistične zveze delovnih ljudi ter Pomurski medobčinski svet.

Na osnovi vseh predhodnih razprav zbori občinske skupščine ugotavljajo, da je razprava vsestransko osvetlila dosežene uspehe in dala tvoren prispevek k oblikovanju odločitev, ki bodo osnova za razreševanje še odprtih vprašanj na tem področju.

Zbori Skupščine občine in Skupščina samoupravne interesne skupnosti madžarske narodnosti za prosveto in kulturo ugotavljajo, da so bili na področju uveljavljanja v ustavi in statutu občine opredeljenih pravic pripadnikov madžarske narodnosti doseženi pomembni uspehi. Ti uspehi so rezultat prizadevanj celotne jugoslovanske in slovenske družbe in organiziranih socialističnih sil, ki v njej delujejo, zlasti Zveze komunistov in Socialistične zveze delovnih ljudi, saj sta predvsem ti dve družbenopolitični organizaciji s svojimi programskimi dokumenti, temelječimi na revolucionarni dediščini NOB, ustvarjali in ustvarjajo družbeno klimo, v kateri je enakopravnost narodov in narodnosti ter bratsko sožitje med njihovimi pripadniki postalo sestavni del načina mišljenja in obnašanja velike večine delovnih ljudi in občanov.

V taki družbeni klimi so bili dani osnovni pogoji za oblikovanje ustave in zakonodaje, ki z razrednih stališč opredeljuje tudi pravice narodnosti, pravice, ki izhajajo iz njihovega delovnega prispevka k izgradnji naše socialistične družbe in iz samoupravnih socialističnih odnosov v območju, kjer živijo kot avtohtono prebivalstvo. Ob tako ustvarjenih splošnih pogojih in ob angažiranju organiziranih socialističnih sil v občini je bilo možno izvrševati neposredne naloge na področju uresničevanja posebnih pravic narodnosti. Rezultati teh naporov so, da je ustvarjeno tvorno sožitje med občani slovenske in madžarske narodnosti, ki se odraža v medsebojnem razumevanju, v enakopravni vključitvi v ekonomsko in družbenopolitično življenje, da občani madžarske narodnosti lahko uveljavijo svoje ustavne, zakonske in druge pravice v svojem jeziku v vseh družbenih strukturah, da so ustvarjeni osnovni materialni, kadrovski in sistemski pogoji na področju dvojezičnega šolstva in otroškega varstva ter s tem omogočen dvojezični pouk v celotnem dvojezičnem območju, da so ustvarjeni materialni pogoji za posredovanje kulturnih dobrin v madžarskem jeziku in za udejstvovanje pripadnikov madžarske narodnosti na področju kulture, da je vzpostavljena ustrezna organiziranost madžarske narodnosti v okviru samoupravne interesne skupnosti za prosveto in kulturo, da je zagotovljeno redno izhajanje lista in redne radijske oddaje v madžarskem jeziku, da je pretežno število javnih napisov v obeh jezikih.

Doseženi so bili tudi mnogi drugi uspehi na tem področju. Naj navedem nekaj ugotovitev iz ocene položaja pripadnikov madžarske narodnosti v območju lendavske občine:

Dvojezično ustno komuniciranje je urejeno v upravi v celoti in na vseh referatih. Prav tako je urejeno vprašanje pismenega komuniciranja v obeh jezikih v primerih, ko se občani madžarske narodnosti obračajo na organe uprave z vlogami, napisanimi v madžarsščini. Glede dvojezičnih obrazcev in tiskovin so zadeve relativno dobro urejene v oddelku za gospodarstvo in finance ter davčni upravi, deloma v oddelku za notranje zadeve, niso pa rešene v oddelku za ljudsko obrambo in v geodetski upravi.

V pravosodnih organih, na sodišču in pri sodniku za prekrške je vprašanje pismenega in ustnega komuniciranja v obeh jezikih zadovoljivo urejeno. V vseh organizacijah združenega dela, v organih Skupščine občine, samoupravnih interesnih skupnostih, v družbenopolitičnih organizacijah in v krajevnih skupnostih je omogočeno ustno komuniciranje v obeh jezikih, kar močneje prihaja do izraza v krajevni skupnosti, medtem ko pismeno komuniciranje poteka praviloma v slovenščini.

Iz gornjih ugotovitev je razvidno, da so v vseh družbenih strukturah ustvarjeni pogoji za dvojezično ustno komuniciranje, kar pomeni, da občani madžarske narodnosti lahko uveljavljajo pravico do uporabe svojega jezika v celotnem dvojezičnem območju.

Za pismeno komuniciranje v madžarskem jeziku je najbolj poskrbljeno na občinskem sodišču, pri sodniku za prekrške in v nekaterih organih občinske uprave. V vseh primerih, ko se občani obračajo na te organe s pismenimi vlogami v madžarskem jeziku, dobijo tudi odgovore v madžarskem jeziku. Ne glede na nekatere objektivne ovire, ki jih vedno ne morejo odstraniti občinski organi sami, so možnosti, da se pismeno komuniciranje v madžarskem jeziku razširi.

Mreža otroških vrtcev v dvojezičnem območju je zadovoljiva. Nezadostno in neustrezno je pokrito le območje Dolge vasi in Kapce. V Dobrovniku je

vrtec v neprimernih prostorih. Z rešitvijo teh problemov bi bili dani pogoji za vključitev vseh otrok v dvojezičnem območju v otroške vrtce dve leti pred vstopom v osnovno šolo.

V dvojezičnih šolah se posveča primerna pozornost vzgoji kadrov, še vedno pa niso v celoti rešeni problemi učbenikov. V šolah, v katerih se šolajo prosvetni delavci za delo v dvojezičnem območju, učitelji in vzgojitelji, ni dosledno izvedeno usmerjanje na učenje madžarskega jezika. Zaradi tega raven znanja jezika pri nekaterih diplomantih teh šol velikokrat ne ustreza zahtevam dvojezičnega pouka. Zadovoljivo je urejeno vprašanje organiziranja kulturnih prireditev za občane madžarske narodnosti, ko gre za gostovanje kulturnih skupin iz Vojvodine in iz LR Madžarske.

Madžarska narodnost je enakopravno zastopana v vseh organih samoupravljanja, družbenopolitičnih organizacijah, v delegatskem sistemu pa tudi v vodilnih strukturah, v družbenopolitičnih organizacijah, organih občinske skupščine in v samoupravnih interesnih skupnostih. Ob primerni podpori naše širše skupnosti, kadrovske in finančne, bomo v bodoče lahko storili na tem področju še več kot doslej.

Ob tej pomoči pa je potrebna tudi dobra volja vseh tistih dejavnikov, ki so neposredno poklicani za uveljavljanje posebnih pravic narodnosti. Nadalje je potrebno pri reševanju teh zadev več doslednosti, več sodelovanja z narodnostjo pri iskanju boljših sistemskih rešitev. Ob tem pa je potrebno poudariti, da je madžarska narodnost enakopravno zastopana v vseh samoupravnih in družbenih strukturah ter da ima tudi mimo svoje samoupravne interesne skupnosti možnost vplivati in sodelovati pri odločanju o vseh družbenih zadevah. Ekonomski položaj pripadnikov madžarske narodnosti se v negativnem smislu ne razlikuje od ekonomskega položaja ostalega prebivalstva.

Občina Lendava sodi med manj razvita in obmejna območja Slovenije in to se kaže pri celotnem tu živečem prebivalstvu. Čeprav so občani madžarske narodnosti enakopravno vključeni v gospodarske in druge dejavnosti, pomanjkanje novih delovnih mest povzroča tudi njihovo zaposlovanje v drugih območjih Slovenije ali v tujini. To pa ima z narodnostnega vidika za sorazmerno majhno skupnost še bolj negativne posledice, ki jih je možno zmanjševati le z doslednim uresničevanjem že sprejete politike SR Slovenije do razvoja manj razvitih in obmejnih območij. Razvojni tokovi v SR Sloveniji morajo upoštevati tudi ta dejstva.

Občinska skupščina ima poseben organ, Komisijo za vprašanja narodnosti, sestavljeno po narodnostno paritetnem načelu. Komisija sproti spremlja problematiko s področja uveljavljanja pravic narodnosti in daje ustreznim organom predloge za njeno razreševanje.

Komisija tesno sodeluje z organi Skupščine samoupravne interesne skupnosti za prosveto in kulturo madžarske narodnosti ter s Komisijo za vprašanja narodnosti, ki deluje pri Občinski konferenci Socialistične zveze delovnih ljudi. Skrb za uveljavljanje posebnih pravic narodnosti, ki jih zagotavlja ustava, pa je v naši občini že zdavnaj prerasla okvire forumov, saj za to skrbijo tisoči občanov v krajevnih skupnostih in organizacijah združenega dela v dvojezičnem območju, povsod, kjer občani obeh narodnosti složno rešujejo skupne zadeve. Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnič: Hvala, tovariš Pál. Želi še kdo razpravljati? (Nihče!)

Zaključujem razpravo in prehajam na glasovanje. Najprej moramo glasovati o amandmajih predlagatelja. Ti amandmaji so razvidni iz njegovega poročila z dne 15. 4. 1977. Predlagatelj je z njimi zajel tudi amandmaje Izvršnega sveta in Zakonodajno-pravne komisije ter upošteval vse pripombe delovnih teles Skupščine in zborov ter Izvršnega sveta.

Prosim, da se o teh amandmajih izrečejo predstavniki Zakonodajno-pravne komisije, Komisije za mednarodne odnose, Odbora za družbenopolitični in komunalni sistem in Izvršnega sveta! (Vsi se z amandmaji strinjajo.)

Ker z amandmaji soglašajo delovna telesa Skupščine in zbora ter Izvršni svet, predlagam, da o njih glasujemo skupaj. Ali kdo temu predlogu nasprotuje? (Nihče.)

Prosim, da o amandmajih glasujemo. Kdor je za amandmaje predlagatelja, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da so amandmaji predlagatelja soglasno sprejeti.

O amandmajih Izvršnega sveta in Zakonodajno-pravne komisije ne bomo glasovali, ker so že zajeti v izglasovanih amandmajih predlagatelja. Tako moramo glasovati še o predlogu stališč, priporočil in sklepov v celoti. Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da so stališča, priporočila in sklepi o uresničevanju posebnih pravic pripadnikov italijanske in madžarske narodnosti v SR Sloveniji soglasno sprejeti.

Prehajamo na 3. točko dnevnega reda, to je na predloge in vprašanja delegatov.

Po prvem odstavku 40. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije ima delegat v zboru pravico postaviti Izvršnemu svetu ali republiškim funkcionarjem, ki vodijo delo republiških organov vprašanja, ki se nanašajo na njihovo delo ali na zadeve iz njihove pristojnosti. Vprašanje lahko postavi delegat v zboru tudi predsedniku Skupščine SR Slovenije, predsedniku zbora ali tudi predsednikom delovnih teles kakor tudi skupščini samoupravne interesne skupnosti za območje republike, kadar ta enakopravno odloča s pristojnim zborom.

Na 43. seji ni bilo odgovorjeno na delegatsko vprašanje Dragice Rome, delegatke iz občine Novo mesto, zato bo na to vprašanje odgovorila danes tovarišica Mara Fabjančič, pomočnica predsednika Republiškega komiteja za promet in zveze. Besedo ima Mara Fabjančič!

Mara Fabjančič: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši! Delegatsko vprašanje, ki ga je postavila tovarišica Dragica Rome, se glasi: Kakšno je stališče Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije do projekta vzporednega sistema gradnje magistralnih in drugih zvez ter radiotelevizije skupaj z drugimi največjimi uporabniki, kot so elektrogospodarstvo, cestna podjetja, zdravstvo, Iskra in drugi in ali so uskladene smernice Zveznega in Republiškega komiteja za promet in zveze o teh problemih skupaj z Republiškim komitejem za energetiko?

Posredujemo naslednji odgovor: Problem racionalnejšega izkoriščanja telegrafsko-telefonskih kapacitet, kakor tudi njihove smotrnejše in cenejše gradnje, je prisoten že vrsto let. Posebej pa se je o teh vprašanjih začelo razpravljati in jih proučevati ob sprejemanju zakona o temeljih sistema zvez leta 1974.

Zakon sam sicer ne vsebuje norm, ki bi nakazovale nadaljnji razvoj posameznih sistemov zvez, ker je smisel zakona predvsem v tem, da zagotovi funkcioniranje obstoječih zvez v izrednih razmerah, kljub temu pa spodbuja posodabljanje modernizacije in podružbljanje sistemov zvez.

V zvezi s tem bi kazalo opozoriti predvsem na to, da je zakon o temeljnih sistema zvez opredelil vlogo in položaj imetnikov posameznih sistemov zvez, predvsem glede povezovanja v izrednih prilikah. Glede na to, da je bilo v delegatskem vprašanju opozorjeno na pomanjkljivosti in neracionalno rabo ter gradnjo telegrafsko-telefonskih kapacitet, bi kazalo najprej opozoriti na to, kaj predpisuje citirani zakon:

Sistem zvez jugoslovanskih PTT je sistem zvez za splošne potrebe, ki se rabi za zadovoljevanje potreb družbe, gospodarstva in posameznikov po določenih poštnih, telegrafskih in telefonskih storitvah (1. člen).

Sistemi zvez za posebne potrebe se rabijo za zadovoljevanje določenih potreb posameznih organov in organizacij po prenašanju sporočil pri izvrševanju njihovih nalog oziroma pri opravljanju njihove dejavnosti (funkcionalni sistemi zvez). (4. člen.)

Sistemi zvez se morajo graditi in vzdrževati in razvijati po določenih tehničnih pogojih in na način, ki zagotavlja tehnično in tehnološko enotnost glede njihovega funkcioniranja in uporabe. (5. člen.)

Da bi bili zagotovljeni pogoji za pravilno in nemoteno funkcioniranje ustreznih zvez v izrednih razmerah, se sistem zvez za splošne potrebe in določeni funkcionalni sistemi zvez obvezno povezujejo in tako povezani tvorijo sistem zvez Jugoslavije. (18. člen.)

Edino določilo, ki ga zakon vsebuje glede povezovanja sistemov zvez v rednih razmerah, je 15. člen, ki določa: Za povezovanje sistemov zvez ali posameznih delov za skupno porabo v izrednih razmerah veljajo načini in pogoji, ki jih sporazumno določijo imetniki sistemov zvez, kateri se med seboj povezujejo.

Ne glede na prvi odstavek tega člena morajo sistemi zvez JRT in funkcionalni sistemi zvez oziroma njihovi deli, ki se povezujejo s sistemom zvez jugoslovanskih pošt, telegrafov in telefonov, izpolnjevati tehnične pogoje, ki veljajo za sistem zvez jugoslovanskih pošt, telegrafov in telefonov.

Zakon torej urejuje predvsem povezovanje sistemov zvez, kadar je to potrebno zaradi izrednih razmer, kar pa ne izključuje možnosti, da bi se lahko v okviru republike nosilci splošnih in funkcionalnih sistemov povezovali tudi kako drugače.

Skupščina SR Slovenije je ob obravnavi problematike razvoja kompleksnega prometa v Sloveniji sprejela tudi ukrepe za usmerjanje njegovega razvoja. Tako je konkretno za zmanjšanje stroškov družbene reprodukcije na področju zvez »potrebno določiti sistem PTT zvez kot osnovni in nosilni sistem, na katerega se navezujejo vsi ostali funkcionalni sistemi. S samoupravnim sporazumom med nosilci sistemov je treba zagotoviti skupno in uskladeno koriščenje obstoječih sistemov in gradnjo bodočih«.

V smislu izhodišč in potrebnih ukrepov za politiko skladnega razvoja SR Slovenije je PTT predložila samoupravni sporazum o skupnem planiranju, izgradnji, eksploataciji in vzdrževanju telekomunikacijskih sistemov zvez v območju Slovenije. S tem samoupravnim sporazumom naj bi se zagotovila skupna in uskladen uporaba obstoječih in bodočih zvez, planiranje sistemov zvez,

nakup posameznih delov prenosnih sistemov zvez, vzdrževanje skupno zgrajenih kapacitet in medsebojno pomoč pri vzdrževanju drugih kapacitet.

Elektrogospodarstvo Slovenije zavrača podpis tega sporazuma, kar citiramo z njihovim dopisom z dne 15. 4. 1977:

»Združena elektrogospodarska podjetja Slovenije niso pristopila k samoupravnemu sporazumu o temeljih plana razvoja PTT prometa v Sloveniji za razdobje 1976—1980, ki ga je sprejela Samoupravna interesna skupnost PTT 4. 3. 1977, predvsem zaradi besedila tretjega in osmega člena tega sporazuma, kjer je med drugim predvideno, da podpisniki tega sporazuma zagotovijo PTT prometu vlogo usklajevalca in nosilca razvoja vseh sistemov zvez v Sloveniji in predlagajo pristojnim organom zakonsko priznavanje sistema PTT zvez kot osnovnega in nosilnega sistema zvez, na katerega se navezujejo in tehnično prilagajujejo ostali sistemi zvez v Sloveniji.

Taka stališča in taka vsebina sporazuma je lahko nastala le brez nosilcev oziroma poznavalcev funkcionalnih sistemov zvez (Elektrogospodarstvo pri sestavi ni sodelovalo.) Tudi seznam nepodpisnikov omenjenega sporazuma prikazuje nesprijemljivost takih določil za imetnike funkcionalnih sistemov zvez. Čeprav je k sporazumu pristopila velika večina predvidenih podpisnikov, je treba povedati, da vsi imetniki funkcionalnih sistemov zvez, navedenih v kategoriji A (kot so: ceste, železnice, notranja uprava, JLA, RTV in Elektrogospodarstvo), niso pristopili k samoupravnemu sporazumu.

V nadaljnjem želimo podati obrazložitev, zakaj Elektrogospodarstvo ne more pristopiti k omenjenemu sporazumu. Gre za formalno-pravne, pa tudi za vsebinske vzroke, ki bi lahko negativno in neracionalno vplivali na nadaljnji razvoj funkcionalnega sistema zvez Elektrogospodarstva, kakor tudi na elektroenergetski sistem.

Elektrogospodarski sistem Jugoslavije je teritorialno obsežen skup elektroenergetskih naprav, ki potrebuje za svoje delovanje svoj funkcionalni sistem zvez, ki služi procesu proizvodnje, prenosa in distribucije električne energije v Jugoslaviji. Trenutno so zveze v izpopolnjevanju in razširjanju predvsem na področju optimizacije proizvodnje in povečanja zanesljivosti obratovanja elektroenergetskega sistema Jugoslavije, pri čemer predstavlja elektroenergetski sistem Slovenije njegov del oziroma podsistem.

Navidezna podobnost funkcionalnega sistema zvez Elektrogospodarstva javnemu sistemu PTT zvez, ki jo predstavlja njegova razvejanost, je povzročila, da nekateri vidijo racionalnost razvoja vseh sistemov zvez v tem, da eden, v našem primeru PTT, prevzame vodstvo razvoja oziroma postane tudi nosilec sistema zvez, na katerega se navezujejo vsi ostali funkcionalni sistemi zvez. Smotrna je le medsebojna koordinacija v cilju racionalnega razvoja in eksploatacije.

Za delo pri razvoju funkcionalnega sistema zvez Elektrogospodarstva je neobhodno dobro poznavanje tehnologije, proizvodnje, prenosa in distribucije električne energije in specifičnih potreb elektroenergetskega sistema. Posebno obeležje tehničnega razvoja daje fleksibilnost rešitev funkcionalnega sistema EGS za vsakodnevne zahteve obratovanja elektroenergetskega sistema.

Zajednica jugoslovanske elektroprivrede je kot imetnik funkcionalnega sistema elektrogospodarstva sedaj tudi nosilec njegovega razvoja. V njenem okviru delujejo posebne strokovne komisije in druga telesa, ki skrbijo za skladen razvoj lastnega sistema zvez, ki mora ustrezati razvoju elektroenergetskega sistema. V primeru, da bi PTT prevzela vlogo nosilca razvoja zvez, bi v teh

strokovnih organizacijah morali sodelovati predstavniki PTT in elektrogospodarstva, kar je seveda neracionalno.

Zakon o temeljih sistema zvez določa jugoslovanski sistem elektrogospodarstva kot vase zaprt sistem zvez s svojim lastnim razvojem. Povsod tam, kjer so telekomunikacijske poti skupne ali kjer bi bila skupna gradnja racionalnejša, je seveda treba usklajevati načrtovanje oziroma izgradnjo ali skupno graditi telekomunikacijske poti.

Usmeritev za to usklajevanje pa je seveda lahko dana s samoupravnim sporazumom o temeljih razvoja sistema zvez. Smotrna pa bi bila analogija z »Dogovorom o opštem planu veza Jugoslavije«, ki ne predvideva nosilca, temveč institucije in dolžnosti usklajevanja, ki zagotavlja racionalno izgradnjo in eksploatacijo.

Določilo, da je PTT nosilec razvoja funkcionalnega sistema zvez, je enostranska odločitev, kakor tudi nekateri drugi akti, ki jih PTT samostojno sprejema nasproti Elektrogospodarstvu. Primer so kriteriji za soglasja pri paralelnih poteh ali križanjih s PTT linijami. Take enostransko sprejete zahteve, po našem mnenju, večkrat neupravičeno podražujejo izgradnjo energetskih objektov.

Pristop k samoupravnemu sporazumu o temeljih plana razvoja PTT prometa v Sloveniji za obdobje 1976—1980 nam je torej onemogočen, tako zaradi vsebine dela, ki izhaja iz upoštevanja PTT kot nosilca razvoja tudi funkcionalnega sistema EGS oziroma nosilnega sistema zvez, na katerega se navezujejo vsi ostali funkcionalni sistemi, kakor tudi zaradi samih zakonskih določil s tem v zvezi. Poleg tega smo zaprosili tudi Zajednico jugoslovanske elektroprivrede za mnenje o našem pristopu k sporazumu. Odgovor je bil negativen, glede direktnega nasprotja z zakonskimi določili in praktičnimi potrebami elektrogospodarstva.

Iz odgovora Elektrogospodarstva Slovenije, zakaj ne podpiše samoupravnega sporazuma o temeljih plana razvoja PTT prometa v Sloveniji za razdobje 1976—1980, je razvidno, da nasprotuje, da bi PTT prevzel vlogo usklajevalca in nosilca razvoja vseh sistemov zvez v SR Sloveniji.

Dolžni smo obrazložiti, da je tako formulacijo oziroma vlogo PTT v nadaljnjem razvoju zvez v SR Sloveniji sprejela Skupščina SR Slovenije v svojih izhodiščih za politiko skladnega razvoja prometa v Sloveniji na seji dne 23. 2. 1977. leta.

Republiški komite za promet in zveze je že večkrat (v letu 1976) sklical predstavnike splošnih in funkcionalnih sistemov zvez, da bi se dogovorili o skladnejši in racionalnejši gradnji zvez v SR Sloveniji in s tem v zvezi o pe-reči problematiki izgradnje vzporednega sistema magistralnih zvez. Republiški komite je imenoval posebno komisijo, ki naj bi obravnavala to problematiko in jo skušala uskladiti s splošnimi družbenimi interesi. Po več sestankih so se predstavniki nosilcev sistema zvez sporazumeli v nekaterih točkah nadaljnje skupne gradnje magistralnih zvez, tam, kjer je bilo to še možno. Konkretno je to bila skupna gradnja RR sistemov na relaciji Kum—Trdinov vrh—Novo mesto, Trdinov vrh—Krško, Nova Gorica—Tolmin, Tolmin—Kobarid in Nanos—Kanin—Bovec. PTT in EGS bosta usklajevala tudi izgradnjo kabelske zveze na relaciji Nova Gorica—Tolmin—Bovec. Na relaciji Krim—Nanos bosta zgradila PTT in EGS do leta 1980 RR sistem s 1800 kanali, v katerem bodo zagotovljene zveze tudi drugim uporabnikom zvez. Predvideno je bilo, da se medsebojne pravice in dolžnosti pri gradnji in vzdrževanju uredi s posebnim samoupravnim sporazumom, ki naj bi odpravil nekoristno podvojevanje TT

zvez v SR Sloveniji. Komisija je tudi predlagala, da ta samoupravni sporazum o skupnem planiranju in vzdrževanju TT sistemov v SR Sloveniji pripravi PTT.

V zvezi z delegatskim vprašanjem o uskladitvi smernic Zveznega in Republiškega komiteja za promet in zveze: Skupna zakonska izhodišča zakona o temeljih sistema zvez, ki predvideva tehnično in tehnološko enotnost sistemov, so v skladu s splošnim načrtom zvez Jugoslavije. Vzdrževanje in gradnja sistemov zvez (splošnih in funkcionalnih) se financirata iz sredstev združenega dela in občanov posameznih republik. Hvala lepa.

Predsednica M a r a Ž l e b n i k : Hvala, tovarišica Fabjančičeva!

Tovarišica Rometova, ali ste z odgovorom zadovoljni? (Da.)

Želi kdo postaviti delegatsko vprašanje? (Nihče.) Obveščam vas, da smo predlog dokumenta, ki smo ga sprejeli pri obravnavi 2. točke dnevnega reda, sprejeli v enakem besedilu kot Zbor združenega dela in Družbenopolitični zbor in smo tako med seboj uskladeni.

Ker je s tem dnevni red današnje seje izčrpan, se vsem delegatom zahvaljujem za udeležbo in sodelovanje v razpravi.

Tovarišice in tovariši delegati! Dovolite mi, da vam, prek vas pa tudi vsem članom skupin delegatov za naš zbor ter vsem občinskim skupščinam v naši republici, čestitam ob praznovanju letošnjega praznika dela! S tem zaključujem 44. sejo Zbora občin.

(Seja je bila končana ob 16.15.)

45. seja

(5. maja 1977)

Predsedovala: Mara Žlebnik,
predsednica Zbora občin

Začetek seje ob 9. uri

Predsednica Mara Žlebnik: Spoštovane tovarišice in tovariši delegati!

Pričenjam 45. sejo Zbora občin Skupščine SR Slovenije, ki sem jo sklicala na podlagi prvega odstavka 97. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije. V smislu 15. člena poslovnika našega zbora moramo na začetku vsake seje, preden preidemo na določitev dnevnega reda, izvoliti Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja, ki mora pregledati pooblastila delegatov in sestaviti poročilo za zbor.

V Komisijo predlagam po abecednem redu občin naslednje delegate: Marijo Vončina iz občine Slovenj Gradec za predsednika ter Filipa Beškovnika iz občine Slovenske Konjice ter Darka Bizjaka iz občine Šmarje pri Jelšah za člana.

Ali želi o tem predlogu kdo razpravljati? Očitno nihče! Prosim, da o predlogu glasujemo! Kdor je za, naj prosim glasuje! (51 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Na podlagi glasovanja ugotavljam, da so bili v Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja za 45. sejo Zbora občin izvoljeni: Marija Vončina za predsednika ter Filip Beškovnik in Darko Bizjak za člana. Verifikacijsko komisijo prosim, da se takoj sestane in pregleda pooblastila ter sestavi poročilo za zbor. Vas delegate pa prosim, da ostanete na svojih mestih, ker bo Komisija takoj opravila svoje delo.

Tovarišice in tovariši delegati! Ker bi želeli, da bi Izvršni svet, kolikor bo to v njegovi moči, na vprašanja delegatov čimprej odgovoril, prosim delegate, ki imajo morda pripravljena pismena delegatska vprašanja, da jih oddajo sekretarju zbora. Ta vprašanja bomo takoj posredovali Izvršnemu svetu oziroma naslovnikom z željo, da bi nanje odgovorili že na tej seji pri točki »predlogi in vprašanja delegatov«. Če ima kdo novo delegatsko vprašanje, prosim, da bi ga kar sedaj predal.

Vidim, da je Komisija opravila svojo nalogo. Nadaljujemo sejo in prosim predsednico Komisije tovarišico Vončinovo, da poda poročilo zboru!

Marija Vončina: Zbor občin Skupščine SR Slovenije ima 62 delegatskih mest. Komisija za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja Zbora občin je na podlagi predloženih pooblastil in seznama delegatov ugotovila, da so na seji navzoči delegati vseh občin, razen delegata občine Ajdovščina. Delegata iz občine Logatec in Lenart nista oddala pooblastila, vendar je Komisija ugotovila, da sta skupščini občin Logatec in Lenart pooblastili oba delegata za današnjo sejo. Navzoča sta tudi delegata mesta Ljubljana in Obalne skupnosti občin.

Ob pregledu dokumentacije je Komisija ugotovila, da so vsa pooblastila, ki so jih delegati predložili, neoporečna. Zato predlaga, da zbor poročilo sprejme in s tem verificira pooblastila delegatov za današnjo 45. sejo. Komisija tudi ugotavlja, da je zbor sklepčen in da lahko pravno veljavno razpravlja in sklepa.

Predsednica Mara Žlebnič: Hvala lepa! Prehajamo na razpravo o poročilu, ki ste ga pravkar slišali. Želi kdo besedo? (Nihče.)

Prehajamo na glasovanje o poročilu. O poročilu bomo glasovali v celoti, ker ni nobeno pooblastilo sporno. Kdor je za to poročilo, naj prosim glasuje! (58 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (1 delegat.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor z večino glasov potrdil poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja ter s tem verificiral pooblastila delegatov za 45. sejo Zbora občin.

Tovarišice in tovariši delegati! Ker je podpredsednik našega zbora tovariš dr. Boris Berce danes odsoten, mi dovolite, da v smislu 3. odstavka 102. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije predlagam, da izvolimo Toneta Polajnjarja, delegata iz občine Škofja Loka, da mi bo pomagal pri vodenju seje.

Ima kdo kakšen drug predlog? Če ne, prosim, da o predlogu glasujemo. Kdo je za? (61 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da zbor soglašja, da mi delegat Tone Polajnjar pomaga pri vodenju seje. Prosim ga, da zasede mesto v predsedstvu zbora.

Na današnjo sejo zbora so bili poleg predstavnikov Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije povabljeni še: Centralni komite Zveze komunistov Slovenije, Republiška konferenca SZDL Slovenije, Zveza sindikatov Slovenije, Skupnost Slovenskih občin in člani delegacije iz Socialistične republike Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ ter Skupščina Izobraževalne skupnosti Slovenije, Skupščina Zdravstvene skupnosti Slovenije, Skupščina Socialnega skrbstva Slovenije, Skupščina Raziskovalne skupnosti Slovenije, Skupščina Kulturne skupnosti Slovenije, Zveza skupnosti otroškega varstva Slovenije, Zveza skupnosti za zaposlovanje in Zveza stanovanjskih skupnosti Slovenije.

Prehajamo na 1. točko dnevnega reda, to je na določitev dnevnega reda 45. seje Zbora občin.

Z dopisom z dne 26. aprila 1977 sem vas obvestila, da razširjam dnevni red današnje seje zbora še s predlogom odloka o poročtvu Socialistične republike Slovenije za obveznosti Zavoda SR Slovenije za rezerve in posojilne pogodbe z Ljubljansko banko.

Tako predlagam za današnjo sejo Zbora naslednji dnevni red:

1. določitev dnevnega reda 45. seje Zbora občin,
2. odobritev zapisnikov 43. in 44. seje Zbora občin,
3. razprava o predlogih samoupravnih sporazumov o temeljnih planov družbenih dejavnosti za obdobje 1976 do 1980;
4. izhodišča za pripravo meril in kriterijev za dopolnilno financiranje družbenopolitičnih skupnosti,
5. sklepi in stališča k poročilu o izvajanju nalog iz akcijskega programa boja proti alkoholizmu v Sloveniji na področju zdravstvenega in socialnega varstva ter vpogled v stanje na področju narkomanije v SR Sloveniji,
6. predlog za izdajo zakona o živinoreji,
7. predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o programiranju in financiranju graditve stanovanj, z osnutkom zakona;
8. predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o družbeni pomoči v stanovanjskem gospodarstvu, z osnutkom zakona,
9. predlog odloka o pristopu k ugotavljanju katastrskega dohodka,
10. predlog odloka o poročtvu SR Slovenije za obveznosti Zavoda SR Slovenije za rezerve in posojilne pogodbe z Ljubljansko banko,
11. predlog zakona o ratifikaciji konvencije o enotnem zakonu o obliki mednarodne oporoke, s prilogo,
12. volitve in imenovanja,
13. predlogi in vprašanja delegatov.

Ali želi o predlaganem dnevnem redu kdo razpravljati? Očitno ne! Kdor je za predlagani dnevni red, naj prosim glasuje! (Vsi delegati glasujejo za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je dnevni red današnje seje zbora soglasno določen tak, kakor sem ga predlagala.

Preden preidemo na obravnavo posameznih točk dnevnega reda, vas obveščam, da sem se s predsednikom Zbora združenega dela dogovorila, da bomo na skupnem zasedanju s tem zborom poslušali uvodno obrazložitev k 3. točki dnevnega reda, to je k razpravi o predlogih samoupravnih sporazumov o temeljnih planov družbenih dejavnosti za obdobje 1976—1980, ki jo bo podal Jože Zakonjšek, član Izvršnega sveta in predsednik Republiškega komiteja za družbeno planiranje in informacijski sistem, ter k 4. točki dnevnega reda, to je k izhodiščem za pripravo meril in kriterijev za dopolnilno financiranje družbenopolitičnih skupnosti, ki jo bo podala Milica Ozbič, članica Izvršnega sveta in republiška sekretarka za finance.

Skupno zasedanje bo po dogovoru vodil Štefan Nemeč, predsednik Zbora združenega dela.

Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, to je na odobritev zapisnikov 43. in 44. seje Zbora občin.

Osnutek zapisnika 43. seje ste prejeli z dopisom z dne 20. aprila 1977, osnutek zapisnika 44. seje pa danes na klop. Ta zapisnik je bil tudi že poslan članom skupin. Ima morda kdo k zapisniku 43. in 44. seje Zbora občin kakšno pripombo ali popravek? Če nihče, dajem odobritev zapisnikov na glasovanje.

Kdor je za odobritev zapisnikov 43. in 44. seje Zbora občin, naj prosim glasuje! (60 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno odobril zapisnika 43. in 44. seje Zbora občin.

Sedaj vas prosim, da greste v veliko dvorano, kjer bomo na skupnem zasedanju z Zborom združenega dela poslušali uvodni obrazložitvi k 3. in 4. točki dnevnega reda. Po končanem skupnem zasedanju bomo nadaljevali delo v tej dvorani.

(Seja je bila prekinjena ob 9.25 in se nadaljevala ob 10.40.)

Predsednica Mara Žlebnik: Nadaljujemo sejo našega zbora in prehajamo na 3. točko dnevnega reda, to je na razpravo o predlogih samoupravnih sporazumov o temeljih planov družbenih dejavnosti za obdobje 1976—1980.

Vse samoupravne sporazume so Skupščini SR Slovenije predložile v obravnavo skupščine posameznih samoupravnih interesnih skupnosti. Uvodno obrazložitev Izvršnega sveta smo poslušali na skupnem zasedanju. Predstavniki Izvršnega sveta so: Ela Ulrih, članica Izvršnega sveta in predsednica Republiškega komiteja za vzgojo in izobraževanje, Andrej Ujčič, član Izvršnega sveta in predsednik Republiškega komiteja za kulturo, dr. Dominik Komadina, republiški podsekretar v Republiškem komiteju za zdravstveno in socialno varstvo, ter dr. Beno Lukman, republiški podsekretar v Republiškem komiteju za raziskovalno dejavnost.

Ker so posamezne skupščine samoupravnih interesnih skupnosti gradiva obravnavale še potem, ko smo mi poslali gradiva skupinam delegatov, in ker so bili samoupravni sporazumi še dopolnjevani, prosim predstavnike skupnosti, da pred pričetkom razprave posredujejo delegatom v zboru najbolj bistvene spremembe in dopolnitve prvotno predloženih sporazumov, da delegati ne bi razpravljali o vprašanih, ki so bila kasneje spremenjena oziroma drugače rešena.

Besedo ima tovariš Jože Deberšek, predsednik Izvršnega odbora Izobraževalne skupnosti.

Jože Deberšek: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Dovolite, da vas na kratko seznanim s spremembami, ki jih je Skupščina Izobraževalne skupnosti sprejela na seji 26. aprila.

Najprej je naša skupščina sprejela nekaj redakcijskih sprememb posameznih členov, o katerih ne bi govoril, ker niso bistvene. Opozoril bi le na spremembe 16., 18., 19. in 20. člena, ki se nanašajo na isto vprašanje.

Najprej gre tu za malenkostne spremembe v kvantifikaciji celotnih sredstev, to pa zato, ker smo uporabljali različne metodologije glede planskih cen. Zato se celokupna sredstva za usmerjeno izobraževanje povečajo od 8 757 400 din na 9 053 900 din, in to samo za prvi dve leti; za nadaljnja leta ostanejo zneski nespremenjeni. Poudarjam, da je nastala ta malenkostna razlika zato, ker je Zavod za družbeno planiranje tik pred sejo naše skupščine dal bolj določeno metodologijo za določanje planskih cen.

Druga sprememba je v 18. b členu. Nova investicija izgradnje pedagoškega centra v Ljubljani se razširi še z izgradnjo učnih prostorov za pouk splošne ljudske obrambe, ki ga izvaja Fakulteta za sociologijo in politične vede. Ta nova smer je izredno potrebna, vendar zanjo ni prostorov. Ob izgradnji pedagoške akademije bo moč zagotoviti prostore tudi zanjo. V ta namen se v

celoti povečajo sredstva za 20 milijonov din, za 10 milijonov din pa so zbilancirane in znižane druge postavke.

Nadalje bi rad opozoril še na to, da sta bivši 6. in 7. alineja, kjer gre za sofinanciranje izgradnje, adaptacije in rekonstrukcije centrov usmerjenega izobraževanja, združeni v eno alinejo. Tu gre predvsem za sredstva za sofinanciranje izgradnje centrov v nerazvitih območjih in pa centrov usmerjenega izobraževanja, za katere bodo združevale sredstva posebne izobraževalne skupnosti po kriterijih, ki jih bodo same določile.

Bistvena je tudi sprememba 2. člena, v katerem je celotna kvantifikacija nominalnih sredstev za leto 1977, 1975 milijonov dinarjev. V dodatnem 20. členu je razčlenjeno, kolikšen je bil dotok sredstev v prvem polletju in kolikšen je bil primanjkljaj leta 1976 ter koliko sredstev bo treba združiti v drugem polletju. Tako bi stopnja za usmerjeno izobraževanje v drugem polletju znašala 11,5 %, povprečna letna stopnja pa 10,6 %.

Iz občin je bilo seveda precej kritik, zakaj tega nismo prej storili, da bi bili popravki vključeni v objavljeni sporazum. Moram povedati, da smo osnove po analizi zaključnih računov od Službe družbenega knjigovodstva Slovenije prejeli 26. aprila eno uro pred sejo naše skupščine. Šele potem smo lahko izračunali osnove in na podlagi teh tudi stopnje.

To so na kratko bistvene spremembe samoupravnega sporazuma o temeljnih plana usmerjenega izobraževanja.

Opozoril bi še, da je Skupščina Izobraževalne skupnosti sprejela v vzročnem samoupravnem sporazumu občinskih izobraževalnih skupnosti kot enotne člene 10., 11., 12., 13., 14., 16. in 17. člen, vsi drugi pa so vzorčni. To so tisti členi, ki določajo solidarnost, skupne naloge in pa vzajemno financiranje. 15. člen ki govori o nepovratnih sredstvih, odpade, ostane pa 16. člen, ki ureja kreditiranje skladno s stališči, ki so jih zavzeli odbori te skupščine. Popravek bo prišel v 10. člen, ki določa diferencirane stopnje za celotno plansko obdobje. Popravljen bo tako, da bo diferencirana stopnja veljala le za 1977. leto. Hvala lepa!

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Deberšek! Vprašujem dr. Aleksandro Kornhauser, predsednico Skupščine Raziskovalne skupnosti Slovenije, ali želi besedo! Dogovorili smo se namreč, da bi na kratko obrazložili bistvene spremembe sporazumov.

Dr. Aleksandra Kornhauser: Redakcijskih sprememb ne bom naštevala. V 5. členu se spremeni drugi odstavek, da se glasi: »Sredstva za tekoče raziskovalno delo v okviru delovnega procesa se bodo oblikovala v pretežnem delu v okviru materialnih stroškov proizvodnje, sredstva za opremo in kadre pa iz amortizacije nematerialnih sredstev. Ta sredstva bodo uporabljena v tozdih v okviru lastnih raziskovalnih zmogljivosti ali pa za naročila raziskav v drugih organizacijah, bodisi neposredno ali v okviru menjave dela v občinskih in področnih raziskovalnih skupnostih.«

Sprememba močnejše upošteva zahtevo občin, da zagotovimo potrebna sredstva tudi za menjavo v okviru občinskih raziskovalnih skupnosti.

Tretji odstavek tega člena je prav tako nekoliko spremenjen: »Sredstva za skupni raziskovalni program zagotavljajo temeljne organizacije združenega dela iz svojega dohodka in jih v skladu z zakonom po enotni prispevni stopnji

združujejo v Raziskovalni skupnosti Slovenije«. Tudi tu je sedaj večji poudarek na vlogi občinskih raziskovalnih skupnosti pri združevanju teh sredstev.

V 7. členu naj se v četrti vrstici beseda »ustrezni« zamenja z besedama »vsakokrat dogovorjeni«. Na ta način je odprto, da se vsakokrat dogovarjamo o višini stopnje.

Drugi odstavek 7. člena se črta, besedilo pa prenese v obrazložitev.

V drugem delu se samo spremeni vrstni red členov tako, da so tisti člani, ki vsebinsko in programsko usmerjajo raziskovalno dejavnost, na začetku, člani, ki zadevajo zbiranje sredstev in finance, pa tem sledijo.

K 10. členu se doda nov prvi odstavek, ki se glasi: »V posameznih letih načrtovanega obdobja bodo imele prednost tiste raziskave, ki bodo v večji meri zagotavljale uresničevanje splošnih razvojnih ciljev slovenske družbe. Vsa vlaganja bodo uskladena s sredstvi, ki jih za te raziskave namenjajo druge interesne skupnosti v skladu s svojimi obveznostmi in družbenoekonomsko odgovornostjo za zagotavljanje razvoja svojega področja.« Tu je upoštevana zahteva, da vsako področje samo skrbi in načrtuje svoj razvoj in v tem okviru zagotovi tudi potrebni delež sredstev za raziskave, ki pogojujejo ta razvoj.

V novem 13. členu je treba črtati drugi odstavek. Krepitev varnosti, družbene samozaščite in splošne ljudske obrambe — taka je bila ocena — se mora prepletati skozi vse člene tega in drugih aktov.

V novem 14. členu, ki je bil prej 11. člen, se črta prvi odstavek. Napovedni stavek pa se po novem glasi takole: »Finančna struktura skupnega raziskovalnega programa bo okvirno naslednja«. To se pravi, da je porazdelitev sredstev okvirna.

In v 15. členu, prejšnjem 10., je črtan drugi odstavek. V njem je bilo določeno, če skupščina ali njen izvršni svet opredeli nove naloge skupnosti, morajo biti zanje zagotovljena ustrezna sredstva. To besedilo se spreminja tako, da se o načinu financiranja novih nalog sproti dogovarjamo.

Potem je novi 17. člen, ki se glasi: »Uresničevanje skupnega raziskovalnega programa v letu 1977 bo potekalo v skladu s planom družbenega razvoja Slovenije in v obsegu, ki je tam opredeljen. Potem so navedeni: vrednost tekočega programa po cenah iz leta 1977, ki znaša 437,3 milijona dinarjev, vrednost neuresničenega programa iz leta 1976 zaradi izpada, to je 64,2 milijona dinarjev, in dodatna sredstva za posebne naloge. V te je vključeno financiranje investicij za SAZU in sistemski prenos in ureditev mednarodnega sodelovanja v višini 14 milijonov ali skupaj 515,5 milijona dinarjev. Vse te številke pa so bile seveda uskladene v pripravljalnem postopku plana in so v skladu s celotnimi usklajevanimi obveznostmi. V 5. točki so še združena sredstva na osnovi sedanjih akontacij, ki bodo po oceni znašala približno 203,6 milijona dinarjev. Tako ostane za združevanje v obdobju od 1. 7. do 31. 12. 1977 311,9 milijona dinarjev. Ponavljam, te številke so sedaj uskladene.

V 18. členu predlagamo, da bi sredstva, ki so potrebna za uresničevanje programov v letu 1977, združevali po enotni stopnji 2,96 od korigirane davčne osnove. Ta je ponovno uskladena in naj velja za čas od 1. 1. do 31. 12. 1977. Morebitne razlike, ki bi nastale zaradi nepredvidenih gibanj korigirane davčne osnove ali družbenega produkta v letu 1977, pa se bodo upoštevale v opredelitvi vrednosti skupnega raziskovalnega programa za leto 1978.

Druge spremembe so samo drobnega redakcijskega značaja. Poudarila bi rada, tovariši delegati, da je bilo to uskladenost s planom in da smo dopolnitve

sprejeli ob pomoči teles Skupščine in seveda tudi skupine delegatov. Upam, da boste sporazum sprejeli. Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala lepa, tovarišica Kornhauserjeva! Vprašujem predstavnika Kulturne skupnosti Slovenije, tovariša Tavčarja, če želi besedo!

Ivo Tavčar: Našo dopolnilo ste dobili pismeno, vendar bi vas opozoril na nekatere bistvene spremembe, in sicer:

1. Skupščina Kulturne skupnosti Slovenije, ki je bila 22. aprila 1977, je sprejela varianto, po kateri naj bi razširili spisek vzajemnosti financiranih ustanov, in sicer za tri.

2. Poenotil se je delež za ustanove, ki so bile doslej različno sofinancirane. Poprej so bile nekatere financirane 20, nekatere pa 33-odstotno. Zdaj so vse 33-odstotno. Tako imamo samo dvojno soudeležbo, ena je polovična, glede na pomembnost njihove dejavnosti, druga pa je enotretjinska.

Nadalje je sprememba v besedilu 8. člena, kjer je posebej naglašena prednost posameznih dejavnosti. Na koncu 8. člena je dodan novi odstavek, ki se glasi: »Zaradi potreb združenega dela in nujnega napredka knjižničarstva in založništva, gledališke dejavnosti in varstva kulturne dediščine bodo člani kulturnih skupnosti te dejavnosti prednostno pospešili in jim posvečali posebno pozornost.«

Podobno je bolj poudarjena prednost naložb, in sicer pri 11. točki 10. člena. Dopolnitev se glasi: »Pri tem bo prednostno pospeševala kulturne gradnje, ki so pomembne za nacionalni kulturni razvoj, gradnje v občinskih središčih in v glavnem mestu SR Slovenije.«

Drugih sprememb ne bi omenjal. Samo še tole: Opustili smo drugi odstavek 5. člena, v katerem je bilo govora o ugotavljanju kakovosti. Odbori so ocenili, da je taka določba sporna.

Kvantitativno gre samo za skromno spremembo v znesku 8,7 milijonov dinarjev. Novost je seveda tudi novi člen, ki določa letošnja razmerja.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Tavčar! Vprašujem predsednika Skupščine Zdravstvene skupnosti tovariša dr. Srečka Korena, ali želi besedo!

Dr. Srečko Koren: Tovarišice in tovariši delegati, tovarišica predsednica! Zdravstvena skupnost je na seji svoje skupščine dne 26. 4. sprejela precej sprememb sporazuma, ki so pa v glavnem tehničnega oziroma redakcijskega značaja.

Omenil bi samo nekatere, ki spreminjajo številke v materialu, ki ga imate pred seboj, oziroma ki spreminjajo sam sistem.

K 3. členu smo na kraju dodali nov odstavek, ki se glasi: »Občinske zdravstvene skupnosti bodo zagotovile tekočo rezervo za nepredvideno povečanje izdatkov pri uresničevanju enotnega programa«. Tu gre za tekočo rezervo, ki naj bi se uporabila v primeru, če bi dejanski stroški programa presegle dogovorjene.

V 5. členu smo glede na nov izračun nekoliko spremenili številke v zvezi z združevanjem sredstev v občinskih zdravstvenih skupnostih za enotni pro-

gram. Nove številke se glasijo: v letu 1976 4,59 ‰, v letu 1977 4,56 ‰, v letu 1978 4,51 ‰, v letu 1979 4,49 ‰ in v letu 1980 4,45 ‰.

V 9. členu smo prav tako, glede na izpopolnjene obračune, številke za malenkost spremenili. Gre za prispevke, ki jih bodo občinske zdravstvene skupnosti združevale v Zdravstveni skupnosti Slovenije za naloge skupnega pomena. Te številke se sedaj glasijo takole: leta 1976 0,46 ‰, leta 1977 0,34 ‰, leta 1978 0,33 ‰, leta 1979 0,25 ‰ in leta 1980 0,20 ‰.

Vnesli smo nov 22. člen, ki se glasi: »Občinske zdravstvene skupnosti bodo pri obračunavanju enotnega in skupnega programa za leto 1976 upoštevale izvršeno valorizacijo.« In drugi odstavek: »Solidarnostna sredstva, ki so po občinah navedena za leto 1977 v prilogi 4, se štejejo kot akontacija. Ta se poračuna, ko bodo uvedene nove osnove in merila za prispevke za zdravstveno varstvo.«

Drugih popravkov ne bi navajal, ker niso pomembni.

K drugemu samoupravnemu sporazumu, to je sporazumu o skupnih osnovah in merilih za uresničevanje svobodne menjave dela na področju zdravstvenega varstva v SR Sloveniji, je bilo predlaganih precej sprememb. Tudi sami menimo, da bo teh sprememb še veliko. Ta ureditev se bo tako ali tako spreminjala glede na materialne možnosti in glede na razvoj medicine in razvoj zdravstvenega varstva nasploh. Zato teh sprememb, ki so bolj strokovnega značaja, ne bi navajal.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Koren! Vprašujem predstavnika Zveze skupnosti za zaposlovanje Socialistične republike Slovenije tovariša Marjana Šprajca, ali želi besedo!

Marjan Šprajc: Vzorčni sporazum za zaposlovanje, ki ga sklepajo delavci oziroma delovni ljudje v občinah, ni doživel bistvenih sprememb, le nekatere tehnične. Dodan bo nov člen o poračunu sredstev za prvo polletje in za drugo polletje. Ta je vnesen tudi v druge sporazume; pripravil pa ga je Zavod za družbeno planiranje.

Povedal bi samo to, da so za celotno srednjeročno obdobje predvidena sredstva v višini 767 milijonov dinarjev, od tega za dosedanji temeljni program 487 milijonov dinarjev in za nove obveznosti, po sprejetem zakonu o usposabljanju in zaposlovanju invalidskih oseb, 280 milijonov dinarjev.

Sredstva, ki se prelivajo, znašajo 9 ‰, sredstva za skupne naloge pa 7 ‰ od celotnih sredstev. Prikaz prispevne stopnje od bruto osebnih dohodkov znaša za dosedanjo dejavnost 0,20, za invalide 0,14, kar bo znašalo skupno 0,34.

Občinski samoupravni sporazumi bodo zaradi eventualnih dopolnilnih programov med občinami različni, vendar pa bo besedilo sporazumov enotno v tistem obsegu, ki se nanaša na izvajanje minimalnih standardov, solidarnostnih in pa skupnih nalog.

Tu namreč ni posebnega sporazuma za Zvezo skupnosti, ker dejavnost Zveze skupnosti opredeljujejo občinski sporazumi, če tako rečem. Sredstva se bodo združevala na podlagi sporazuma, ki ga bodo podpisali v občinah.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala lepa, tovariš Šprajc! Vprašujem predstavnico Zveze skupnosti otroškega varstva, ali želi besedo! (Ob razpravi.)

Predstavniki Skupnosti socialnega skrbstva, želite besedo? (Ne.) Hvala. Tovarišica Stojanovičeva za Skupnost socialnega varstva Slovenije? (Ne želi.)

Kot gradivo za to točko dnevnega reda ste prejeli: predlog samoupravnega sporazuma o temeljih plana raziskovalne dejavnosti v Socialistični republiki Sloveniji za obdobje od 1976 do 1980; osnutek samoupravnega sporazuma o temeljih plana zaposlovanja za obdobje 1976 do 1980; predlog samoupravnega sporazuma o temeljih planov družbenega varstva otrok v Socialistični republiki Sloveniji v obdobju 1976—1980, s temeljnim programom vzgoje za predšolske otroke v Socialistični republiki Sloveniji v obdobju 1976—1980; predlog samoupravnega sporazuma o skupnih temeljih planov socialnega skrbstva v Socialistični republiki Sloveniji v obdobju 1976—1980, s poročilom Izvršnega odbora te skupnosti o socialno varstvenih nalogah v predlogih samoupravnih sporazumov o temeljih plana za obdobje 1976—1980 republiških samoupravnih interesnih skupnosti in dopolnilno obrazložitev sporazuma; predlog samoupravnega sporazuma o osnovah plana vzgoje in usmerjenega izobraževanja v Socialistični republiki Sloveniji za obdobje 1976—1980, z osnutkom samoupravnega sporazuma o osnovah plana občinskih izobraževalnih skupnosti za obdobje 1976—1980; predlog samoupravnega sporazuma o temeljih planov kulturnih skupnosti za obdobje 1976—1980 in predlog samoupravnega sporazuma o temeljih plana Kulturne skupnosti občine in Kulturne skupnosti Slovenije za obdobje 1976—1980; predlog samoupravnega sporazuma o skupnih temeljih planov Zdravstvene skupnosti v Socialistični republiki Sloveniji v letih 1976 do 1980, s popravki tiskovnih napak in s predlogom sklepa o osnovah in merilih za svobodno menjavo dela na področju zdravstvenega varstva v Socialistični republiki Sloveniji, ter stališča in sklepe Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije o predlogih samoupravnih sporazumov o temeljih srednjeročnih planov družbenih dejavnosti z oceno in predlogi k samoupravnim sporazumom o osnovah planov družbenih dejavnosti za obdobje 1976—1980.

Vsa predložena gradiva sta obravnavala Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj in Odbor za finance, ki sta predložila zboru pismeno poročilo.

Prejeli ste tudi osnutek stališč, priporočil in sklepov k samoupravnim sporazumom o temeljih planov družbenih dejavnosti za obdobje 1976—1980, danes na klop pa tudi predlog tega dokumenta. Prav tako smo vam danes na klop predložili pripombe, ugotovitve, stališča in sklepe občinskih skupščin Lenarta in Sevnice, kasneje pa še Ptuja in Kranja.

Na podlagi vseh predloženih gradiv pričenjam razpravo. Prosim, da bi bila razprava o predlogu stališč, priporočil in sklepov čim bolj konkretna, po možnosti z oblikovanimi predlogi, da bi se lahko skupina delegatov, ki bo spremljala razpravo, čim lažje opredelila do teh predlogov. Obenem vas obveščam, da so na seji navzoči predstavniki Odbora za družbenoekonomske odnose in razvoj: Avgust Jeriha, Karel Sukič in Mirko Grabner, ter Odbor za finance: Stanko Juršič, Lojze Urbanc in Franc Kenda, ki bodo spremljali razpravo in predlagali zboru morebitne spremembe in dopolnitve k predlogu stališč, priporočil in sklepov.

V imenu Odbora za finance oziroma skupine, ki bo spremljala razpravo, želi besedo tovariš Juršič, predsednik Odbora za finance našega zbora!

S t a n k o J u r š i č : Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati!

Skupina delegatov Zbora združenega dela in Zbora občin, ki so jo imenovali pristojni odbori obeh zborov, je na skupni seji s skupino delegatov Skupščine Socialistične republike Slovenije za spremljanje priprav za ureditev vprašanj skupne in splošne porabe dne 4. maja 1977 obravnavala osnutek stališč,

priporočil in sklepov, ki je bil pripravljen na osnovi razprave o samoupravnih sporazumih o temeljnih planov družbenih dejavnosti na sejah pristojnih delovnih teles zborov.

Na podlagi razprave o predloženem osnutku sta skupini, z upoštevanjem že opravljenih sprememb in dopolnitev samoupravnih sporazumov na sejah skupščin interesnih skupnosti, dopolnila in ustrezno spremenila besedilo osnutka, ki ga kot predlog dajeta v razpravo in sprejem zboru. V besedilu predloga stališč, priporočil in sklepov so spremembe podčrtane. Poleg tega so vneseni tudi manjši redakcijski popravki in črtana nekatera besedila, ki so smiselno zajeta na drugem mestu ali v predloženih spremembah.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala lepa, tovariš Juršič! Pričenjam razpravo! Za razpravo imamo že nekaj prijav. Razpravljaj bo Franc Svetelj, delegat občine Kamnik!

Franc Svetelj: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Predloge samoupravnih sporazumov o temeljnih planov družbenih dejavnosti za obdobje 1976—1980 smo v naši občini obravnavali na seji Zbora združenega dela, v skupinah delegatov za oba zbora republiške skupščine in na koordinacijskem sestanku delegatov vseh samoupravnih interesnih skupnosti. V občini Kamnik v osnovi podpiramo osnutek stališč, priporočil in sklepov k samoupravnim sporazumom o temeljnih planov družbenih dejavnosti za obdobje 1976—1980.

K posameznim vprašanjem, ki jih obravnava osnutek stališč, oziroma k posameznim samoupravnim sporazumom pa imamo naslednje pripombe in dopolnilne predloge.

Menimo, da bi morali biti predlogi samoupravnih sporazumov jasnejši in razumljivejši preprostem delavcu. Zato predlagamo, da se za javno razpravo v združenem delu izdelajo kratki in razumljivi povzetki najpomembnejših vprašanj, ki so odločilna za odločanje delavcev v združenem delu.

Menimo, da je treba spremeniti tudi zasnovo nekaterih predlogov sporazumov, ki predvidevajo preobsežno združevanje sredstev na ravni republike in nato delitev teh sredstev nazaj občinam. Na primer v kulturi in v osnovnem izobraževanju se predvideva solidarnostno združevanje sredstev za naloge, ki so širše od zakonsko obveznih. To so investicije v kulturi, mala šola in podobno.

Ugotavljamo, da je bil največji korak pri oblikovanju solidarnosti na novih osnovah napravljen v okviru zdravstvenih skupnosti. Hkrati pa smo na podlagi prvih izračunov v okviru občine ugotovili, da stopnje rasti, izračunane na osnovi predlaganih programov, znatno odstopajo od dogovorjenih stopenj v temeljnih družbenih planov za leta 1976—1980. V občini smo se zavzeli, skladno z resolucijo o družbenem razvoju ter srednjeročnim planom, da naj bo največja stopnja rasti na področju usmerjenega izobraževanja, in sicer 8,3. Izračun na osnovi teh programov s področja izobraževanja kaže stopnjo 3,2. Na področju kulture smo se zavzeli za stopnjo 2,5, sedanji izračun pa kaže 15,3. Na področju telesne kulture smo se zavzeli za stopnjo 3,1, izračun po programih pa daje stopnjo rasti 11,2 in tako dalje. Skratka povsem nasprotna slika od te, ki smo jo začrtali z dogovorom o temeljnih srednjeročnega programa. Zato menimo, da bi se bilo treba v okviru republike dogovoriti, da naj se združujejo sredstva predvsem za prednostne naloge, ki so opredeljene v srednjeročnem planu Socialistične republike Slovenije za obdobje 1976—1980. V tem okviru pa ima

prav gotovo prednost usmerjeno izobraževanje. V tem družbenem planu smo zapisali, da bo potrebno za reformirano usmerjeno izobraževanje v tem obdobju zagotoviti več sredstev in višjo stopnjo rasti kot drugim družbenim dejavnostim.

Zavzemamo se tudi za to, da Republiška izobraževalna skupnost in posebne izobraževalne skupnosti čimprej izoblikujejo mrežo centrov usmerjenega izobraževanja v Socialistični republiki Sloveniji. Pri določanju obsega združevanja sredstev za vse investicije v centrih usmerjenega izobraževanja kot pomoči in spodbude za začeto in novo združevanje sredstev delovnih ljudi in občanov v občini je treba upoštevati tudi že z referendumom sprejete programe gradnje šolskih centrov v občinah. Prednost pri soudeležbi z drugimi sredstvi naj imajo investicije v okviru mreže usmerjenega izobraževanja, za katere občani že zbirajo in bodo zbrali pretežni del sredstev s krajevnim samopriskrivkom in z drugimi oblikami združevanja.

V zvezi z investicijami za potrebe osnovnih šol in usmerjenega izobraževanja je treba čimprej zagotoviti možnost najemanja dolgoročnih posojil.

Kriterije za zbiranje solidarnostnih sredstev na področju osnovnega izobraževanja je treba izoblikovati tako, da bo večina občin v Socialistični republiki Sloveniji sama pokrivala potrebe na tem področju, ne pa da dve tretjini občin po sedanjem predlogu pričakuje solidarnostna sredstva, ena tretjina občin pa ta sredstva združuje. Tak sistem omogoča, da občine z nižjim standardom v osnovnem izobraževanju prispevajo sredstva občinam, ki imajo osnovno šolstvo bolj urejeno.

Dosledno je treba uresničiti načelo samofinanciranja skupne porabe v občinah, ki naj bodo dejansko mesto za uskladiitev celotne osebne, skupne in splošne porabe z ustvarjenim družbenim proizvodom. Združenemu delu v občinah je treba prepustiti odločitev o obsegu sredstev, ki so potrebna za delovanje in razvoj posameznih družbenih dejavnosti v občini. Solidarnostna sredstva naj se združujejo za pokrivanje z ustavo in zakoni določenih nalog v tistih občinah, ki jim enak delež ustvarjenega družbenega proizvoda ne zadošča za financiranje vseh omenjenih nalog. Skupni obseg vseh programov družbenih dejavnosti naj bi določili v taki višini, da bi občine imele večjo rezervo v družbenem proizvodu za pokrivanje svojih specifičnih oziroma kritičnih področij na osnovi dopolnilnih programov.

In končno ugotavljamo, da zamujanje rokov za pripravo predlogov samoupravnih sporazumov in bilanc nikakor ne sme iti na račun skrajševanja rokov za javno razpravo in sprejemanje samoupravnih sporazumov v združenem delu. Ne smemo se več zadovoljevati s formalističnim sprejemanjem sporazumov, če iskreno želimo začeti uresničevati zakon o združenem delu. Hvala lepa.

Predsednik M a r a Ž l e b n i k : Hvala, tovariš Svetelj! Besedo ima Janko Kšela, delegat občine Lenart.

J a n k o K š e l a : Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Današnja razprava o predlogih samoupravnih sporazumov o temeljnih planov družbenih dejavnosti za obdobje 1976—1980 pomeni prav gotovo pomemben mejnik pri uresničevanju svobodne menjave dela na področju družbenih dejavnosti v Socialistični republiki Sloveniji. S predloženimi samoupravnimi sporazumi, kljub temu da v njih še niso določene osnove in merila skladno z zakonom o združenem delu, določamo nov pristop in rešitve, ki naj bi bile

prilagojene ustavno zasnovanim družbenoekonomskim odnosom med delavci družbenih dejavnosti in uporabniki njihovih storitev.

V sklopu današnjih sistemskih rešitev se programske naloge delijo v enotne, skupne in dopolnilne. Navedena delitev programa je prav gotovo odraz omenjenih materialnih možnosti družbe na eni strani in nacionalnih interesov po prioritetenem razvoju določenih dejavnosti in zagotavljanju določenih pravic vsem delovnim ljudem in občanom na drugi strani.

Iz navedenega razloga takšno sistemsko rešitev načeloma podpiramo, ker je realna in smotrna, vendar se nam ob tem odpirajo nekatere dileme in vprašanja, na katera je potrebno dati odgovor vsem delovnim ljudem in občanom Slovenije, ter predvideti takšne izpopolnitve samoupravnih sporazumov, da bodo ustrezali celovitim interesom.

V delegatski bazi naše občine smo tako kot v nekaterih drugih občinah Socialistične republike Slovenije ocenili, da predloženi samoupravni sporazumi niso pripravljene oblikovno in vsebinsko dovolj jasno in celovito. Skratka, v njih se odraža, da ni bila opravljena ustrezna koordinacija dela organov, ki bi dala sporazumom potrebno strokovno širino in omogočila dovolj nazorno podajanje njihove vsebine. Ta pomanjkljivost se je skušala odpraviti v zadnjih nekaj dneh, kar pa stanja stvari ni bistveno popravilo; zato v občini še ni možno pripraviti kvalitetnih programov in samoupravnih sporazumov.

Ovira za kvalitetno pripravo gradiva v občinskih samoupravnih interesnih skupnostih in koordinacijskih telesih občin je že v tem, da združeno delo ni imelo možnosti razpravljati o osnutkih enotnih in skupnih programov, o normativih, standardih in podobno. Razprave o tem so sicer bile opravljene jeseni lanskega leta, vendar na bistveno drugačnih konceptih, kot so sedaj predlagani.

Poleg tega pripombe, naše kot tudi drugih manj razvitih občin k takratnim minimalnim, sedaj enotnim programom, ne le da niso upoštevane, temveč so se enotni programi kot podlaga za solidarnost pri večini dejavnosti še znatno zožili. To pa seveda zahteva, da bi se morala izredno povečati materialna obveznost združenega dela v manj razvitih občinah za dopolnilne programe.

Dopolnilni programi naj bi sicer odsevali posebnosti vsakega okolja in področja, pri čemer pa je očitno, da bi se prek tako zasnovanih samoupravnih sporazumov, kot so predloženi, v okviru dopolnilnih programov uveljavila nadaljnja diferenciacija v družbenem standardu delovnih ljudi in občanov, ne pa njeno postopno odpravljanje. Gre za to, da se poenostavlja pomembnost nalog iz dopolnilnih programov. Te naloge niso nekaj novega, temveč nekaj bolj ali manj utečenega in z ozirom na družbenopolitična izhodišča tudi nujna. V najmanj razvitih občinah ugotavljamo, da bi morali za uresničitev dopolnilnih programov na področju socialnega skrbstva, osnovnega šolstva in zdravstva v dosedanjem obsegu nalog, ki so se že izvajale v zadnjih letih, povečati prispevno stopnjo celo do 4 %; v drugem polletju 1977 pa zaradi specifičnih okoliščin še celo za več odstotkov. Tega združeno delo v manj razvitih območjih gotovo ne more prenesti.

Da bi bilo možno pripraviti v vseh občinah sprejemljivo gradivo za razpravo v združenem delu, je povedano povsem na kratko, potrebno izdelati strokovno preverjene kvantifikacije dopolnilnih programov v občinah ter šele na tej osnovi dokončno določiti enotne programe.

Ovrednotenje nalog iz enotnih programov je potrebno prilagoditi dejanskim kadrovskim in drugim razmeram izvajalcev storitev v občinah. Le tako bo

možno opredeliti dejansko potrebna sredstva za solidarnost za enotne programe. Sedaj so določene le teoretične predpostavke potrebne solidarnosti, dejanski obseg solidarnosti pa bo lahko glede na slabše kadrovske potencialne v manj razvitih občinah znatno nižji. Sedanje teoretične predpostavke torej zamegljujejo dejanski obseg solidarnosti, hkrati pa se na teh predpostavkah neupravičeno oži obseg nalog, ki so vključene v enotni program na področju socialnega skrbstva, pa tudi osnovnega šolstva in zdravstva, medtem ko se na področju kulture in telesne kulture iz istih razlogov enotni program, ki bi pomenil izpeljavo solidarnosti, sploh opušča.

Diferencirana prispevna stopnja pri občinskih izobraževalnih skupnostih s takšno obrazložitvijo, kot jo daje Izvršni svet Skupščine SR Slovenije, po našem mnenju ni utemeljena. Nesprejemljivo je, da bi s tako pavšalno utemeljitvijo spreminjali resolucijo, ki je bila sprejeta po temeljiti razpravi v delegatski bazi šele pred dobrimi petimi meseci.

Prav posebej je podčrtal ugotovitev Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, da je potrebno opredeliti konkretne naloge v okviru vseh samoupravnih interesnih skupnosti za uresničevanje zakona o skladnejšem razvoju vseh območij v Socialistični republiki Sloveniji. Pri tem pa je težko ločevati redno od neredne dejavnosti. V sklopu celotnega sporazumevanja in programiranja je potrebno določiti jasno oblikovane ter celovito opredeljene in kvantificirane naloge, s katerimi bo zagotovljen skladnejši razvoj vseh družbenih dejavnosti v vseh območjih Socialistične republike Slovenije, ob vsaj približno enaki materialni obveznosti združenega dela.

Dejstvo je, da bo kljub temu angažiranje lastnih sredstev v manj razvitih območjih še vedno izredno veliko, za kar obstajajo tudi dovolj zgovorni dokazi.

Predlagam, da zbor na podlagi podanih pripomb, pri čemer navajam tudi poslano pismeno ugotovitev, stališča in sklepe Skupščine občine Lenart, sprejme svoja stališča, ki jih je potrebno upoštevati v postopku nadaljnega usklajevanja samoupravnih sporazumov. Hvala.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Kšela! Besedo ima Minka Krvina, delegatka Skupščine mesta Ljubljana!

Minka Krvina: 1. Pripombe k predlogu samoupravnega sporazuma o osnovah plana vzgoje in usmerjenega izobraževanja.

Med občinskimi izobraževalnimi skupnostmi v Sloveniji je že od leta 1973 dogovorjen sistem solidarnostnega združevanja sredstev za uresničevanje enotnega programa osnovnošolskega izobraževanja. Tudi delovni ljudje in občani ljubljanskih občin, ki združujejo po načelih solidarnosti sredstva za izvajanje tega programa, s tem omogočajo, da je enotni program vzgoje in izobraževanja zagotovljen pod enakimi pogoji vsem učencem v Sloveniji. Tudi pri oblikovanju srednjeročnih programov razvoja občinskih izobraževalnih skupnosti v Sloveniji so se te dogovorile, da bodo postopno izravnale pogoje za vzgojo in izobraževanje v vsej republiki. Zato so bili opredeljeni enotni minimalni vzgojno-izobraževalni standardi, ki naj bi jih uresničili v vseh slovenskih občinah. Hkrati pa ti enotni programi pomenijo tudi osnovo za izračun sredstev za solidarnostno prelivanje med občinskimi izobraževalnimi skupnostmi v Sloveniji.

In kako se izračuna, koliko sredstev naj kdo prispeva v solidarnost in koliko naj jih tako imenovane dopolnjevalne izobraževalne skupnosti porabijo?

Treba je opozoriti, da se dejanski program občinskih izobraževalnih skupnosti v Sloveniji, predvsem zaradi specifičnih potreb v različnih sredinah, bolj ali manj razlikujejo od enotnega programa. Za ta dodatni del programa se delovni ljudje in občani dogovarjajo v vsaki izobraževalni skupnosti posebej. Vrednost tega dodatnega programa je odvisna od doseženega nivoja vzgojno-izobraževalnega standarda. V Ljubljani je ta večje zajetje otrok v oddelke podaljšanega bivanja, razvitejše glasbeno šolstvo, svetovalni center, pionirski dom in podobno. Zato je vrednost tega programa znatno višja kot v vrsti drugih slovenskih občin. Teh posebnosti pa seveda enotni program ne upošteva. Tako hkrati znatna sredstva združujemo za solidarnost, v okviru lastnih materialnih možnosti pa nam ostaja kaj malo možnosti za uresničitev dodatnega programa, ki je prav tako zrasel iz potreb delovnih ljudi in občanov ljubljanskih občin, čeprav ni z zakonom predpisan.

Predlog: Delegati Skupščine mesta Ljubljana vztrajajo pri predlogu o korrigirani prispevni stopnji za solidarnost. To pomeni, da izobraževalne skupnosti, ki prispevajo sredstva za solidarnost, ne bi prispevale celotne razlike do enotne stopnje, temveč manj. Tiste pa, ki solidarnostna sredstva sprejemajo ne bi dobivale celotne razlike od lastne stopnje potrebnega financiranja enotnega programa do enotne prispevne stopnje.

Tak način solidarnosti zahtevajo tudi specifične potrebe Ljubljanec, ki so oblikovane v dodatnih programih. Hkrati pa je tak sistem stimulativenjši za iskanje lastnih racionalizacij in rezerv v dopolnjevanih izobraževalnih skupnostih.

2. Pripombe k predlogu samoupravnega sporazuma o temeljih planov kulturnih skupnosti.

Bilanca sredstev za skupno porabo v Ljubljani za leto 1977 predvideva za potrebe kulture nižjo prispevno stopnjo od načrtovane. Zaradi tega bomo morali zmanjšati predvideni program investicij v kulturnih dejavnostih.

Predlog: Predlagamo, da se ustrezno zmanjša tudi predvideni program investicij Kulturne skupnosti Slovenije oziroma poveča soudeležba Republiške kulturne skupnosti pri skupnih investicijah v Ljubljani.

3. Pripombe k predlogu sporazuma o temeljih planov družbenega varstva otrok.

V samoupravnem sporazumu o ustanovitvi Zveze skupnosti otroškega varstva Slovenije, ki so ga sklenile občinske skupnosti otroškega varstva za skupno uresničevanje dogovorjenih nalog, predvideva za srednjeročni program vir dohodkov po enotni prispevni stopnji od osebnih dohodkov v višini za leto 1976 2,73 %, za leto 1977 2,68 %, za leto 1978, 2,64 %, za leto 1979 2,59 %, za leto 1980 2,54 %.

Drugi vir dohodkov so dohodki prispevka od pokojnin po stopnji, ki se določi s samoupravnim sporazumom s Skupnostjo pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Kot tretji vir so ostali dohodki, in sicer sredstva, prenesena iz presežkov prejšnjega obdobja in sredstva po stopnji obrestne mere, ki jih daje banka za a vista sredstva.

Za vse navedene naloge Zveza skupnosti otroškega varstva Slovenije predvideva, da bo v obdobju 1976—1980 potrebno združevati 6 milijard 641 740 000 dinarjev. Ljubljana bo v navedenem obdobju iz vseh treh virov sredstev zdru-

ževala 1 milijardo 496 277 000 dinarjev. V solidarnosti oziroma pri izvajanju vzajemnih nalog pa bo Ljubljana udeležena v višini 939 222 000 dinarjev.

V občinah, ki prejemale sredstva za solidarnost, bo v 5-letnem obdobju Ljubljana sodelovala pri izvajanju skupnih nalog v višini 557 055 000 dinarjev. Sredstva solidarnosti bo dobivalo 48 občin v Sloveniji. Te občine ne dosegajo po enotnih prispevnih stopnjah od bruto osebnega dohodka potrebnih sredstev za izvajanje skupnih nalog v Sloveniji. Torej 12 občin v Sloveniji združuje zanje manjkajoča potrebna sredstva in med temi največ ljubljanske občine, kakor je že zgoraj navedeno.

Otroško varstvo je v Ljubljani v specifičnem položaju v razmerju do drugih občin v Sloveniji, posebno zaradi veliko zaposlenih obeh staršev, saj je v tem trenutku v Ljubljani 5420 otrok, ki čakajo na sprejem v vrtec.

Predlog: Ob pripravi samoupravnega sporazuma o temeljnih srednjeročnega programa, ki ga bodo sprejemale skupnosti otroškega varstva ljubljanskih občin, smo v zvezi s solidarnostjo postavili zahtevek, da se morebitni presežki ob zaključku posameznega poslovnega leta, ki se naberejo v Zvezi skupnosti iz solidarnosti, vrnejo tistim občinskim skupnostim otroškega varstva, ki so združevale sredstva za solidarnost. Sedanja praksa, da se presežki dohodkov iz prejšnjega leta prenesejo in poračunajo v dohodkih naslednjega leta pri Zvezi skupnosti otroškega varstva, je za Ljubljano nevzdržna. S tem se zmanjšuje enotna prispevna stopnja tudi tistim občinam, ki niso prelivale sredstev v solidarnost in so tako pri teh dvakrat udeležene.

4. Pripombe k predlogu samoupravnega sporazuma socialnega skrbstva v Sloveniji.

Neustrezna je terminologija. Dopolnilni oziroma razširjeni program obsega tiste dejavnosti, ki so jih občinske skupnosti izvajale že pred sprejetjem tega samoupravnega sporazuma oziroma pred oblikovanjem zadnje variante. Pri predstavljanju potreb združenemu delu lahko zagovarjamo le že utečene naloge, ne pa tudi novih. Višine pomoči, ki jih nakazuje predlog temeljev, so za ljubljanske razmere prenizke in jih moramo zagotavljati vsaj v višini kot v letih 1975 in 1976. Ljubljana bi te razlike morala zagotavljati iz dopolnilnega ali razširjenega programa, kar pa lahko izpade zaradi pojmovanja razširjenega programa. Kljub temu da v predlogu ni predvidene vzajemnosti, se delež Ljubljane, ki ga mora dajati za solidarnost, ni zmanjšal. Ob tem se postavlja vprašanje interne ljubljanske solidarnosti, ki bi morala biti prav tako uskladena in omejena na določen obseg. Za Ljubljano bi bilo bolje, da bi nastopala v republiškem merilu posamezno, to je po občinah, saj bi tako bila slika o možnostih Ljubljane bolj realna. Vendar je ob tem vprašljiva ljubljanska solidarnost.

Predsednica Mara Žlebnič: Hvala lepa, tovarišica Krvina! Besedo ima Teodor Kreuzer, delegat občine Jesenice!

Teodor Kreuzer: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati!

Skupina delegatov občine Jesenice podpira stališča, priporočila in sklepe k samoupravnim sporazumom o temeljnih planov družbenih dejavnosti. K določitvi različnih prispevnih stopenj pa imamo pomislek, da občine, ki sprejemajo sredstva iz solidarnosti, ne bi še zmanjševale teh stopenj. Pri kriterijih za dodeljevanje sredstev iz solidarnosti mora biti določena minimalna stopnja, s katero občina izpolni pogoje za dobivanje sredstev iz solidarnosti.

Nadalje predlagamo, da se v skupni porabi zajemajo tudi sredstva za ljudsko obrambo, ki naj se prikažejo kot sredstva v bilanci vseh treh oblik porabe, torej osebne, skupne in splošne.

Nadalje menimo, da pri kulturi ni potreben izraz »enovitost kulture«, ker je to umevno samo po sebi in ker ta izraz ni prisoten v nobeni drugi dejavnosti, na primer v osnovnem izobraževanju, socialnem varstvu. Enovitosti torej ni potrebno posebej poudarjati samo pri kulturi. Enovitost kulture se ne izraža v tem, da se vsa sredstva zbirajo v republiki, v enem centru in nato delijo občinam po določenih kriterijih. Potrebno je dati poudarka republiškimi kulturnim institucijam, potrebno pa se je sočasno opredeliti, kaj je kulturna institucija širšega družbenega pomena.

Ce bodo v sporazumu našete občine, ki bodo dobivale sredstva, bodo hotele priti v poštev tudi druge občine. To je bilo danes dokazano. Postavljeno je bilo tudi vprašanje, ali ne kaže kulturo financirati enako kot ostale dejavnosti. Hvala.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Kreuzer! Besedo ima Franc Štrakl, delegat občine Ljutomer!

Franc Štrakl: Tovarišica predsednica, tovariši in tovarišice!

Skupina delegatov za Zbor občin in za Zbor združenega dela, ki jo delegira Skupščina občine Ljutomer, je na svoji seji razpravljala o navedenem dokumentu in o stališčih in sklepih Izvršnega sveta naše občinske skupščine ter Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije ter daje na podlagi razprave in sprejetih zaključkov naslednje pripombe in predloge:

Skupina delegatov podpira ugotovitve, stališča in predloge Izvršnega sveta Skupščine občine Ljutomer, ki jih je sprejel na osnovi razprav v skupščinah samoupravnih interesnih skupnosti in razprav v koordinacijskem odboru za spremljanje in izvajanje družbenega dogovora o razporejanju dohodka v občini. Te ugotovitve in stališča so bile poslana tudi Zavodu SR Slovenije za družbeno planiranje in vsem republiškimi samoupravnimi interesnim skupnostim. Pri tem ugotavljamo, da Izvršni svet skupščine občine in samoupravne interesne skupnosti niso sprejeli povratne pismene informacije, ali so pristojni organi o predlogih razpravljali in kakšne odločitve so sprejeli.

Iz osnutka stališč, priporočil in sklepov, ki smo jih prejeli delegati za današnjo sejo, pa izhajajo, da so nekatera naša stališča vsebovana v tem dokumentu.

Skupina delegatov daje na podlagi tega k navedenemu dokumentu, torej k stališčem Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in predlogom odborov načelno podporo. Pri tem pa ponovno opozarja na nekatere neuskklajenosti ali odprta vprašanja. Te so predvsem naslednje:

1. V 3. točki stališč predlagamo dopolnitev zadnjega odstavka z besedilom: »v skladu z ustavo, zakoni in drugimi že sprejetimi akti Skupščine SR Slovenije«.

2. Soglašamo z oceno, navedeno v 5. točki stališč, da lahko namreč predlagani enotni programi samoupravnih interesnih skupnosti povzročijo različne pogoje za sprejemanje dodatnih programov. V naši občini ugotavljamo, da smo že v dosedanjih minimalnih programih, ki so bili osnova za solidarnostna sredstva, in v že utečenih dogovorjenih programih, ki so bili posledica prenosov iz splošne na skupno porabo, namenili za skupno porabo sorazmerno večji delež

družbenega proizvoda, na primer 13,8 %. V Sloveniji je znašal delež 12,4 %. Na takšno porabo je vplivala tudi valorizacija programov v mesecu decembru 1976, ki je bila sicer opravljena v okviru enotno dogovorjenih meril v Sloveniji, vendar pa izključno v breme sredstev lastnega združenega dela oziroma brez udeležbe povečanih solidarnostnih sredstev.

Skupina delegatov ugotavlja, da predloženi predlogi samoupravnih sporazumov o temeljnih planov interesnih skupnosti na področju otroškega varstva, osnovnega izobraževanja, zdravstva in socialnega skrbstva opredeljujejo enotne programe tako, da se tudi vnaprej prenašajo v dogovorjene programe nekatere naloge, ki so bile doslej opredeljene v minimalnih programih in ki so bile kot takšne tudi podlaga za solidarnostna sredstva. Ti prenosi povzročajo nadaljnje povečanje deleža skupne porabe v družbenem proizvodu občine.

Ob tem tudi ugotavljamo, da se v nekaterih interesnih skupnostih povečujejo obveznosti do financiranja skupnih programov, na primer v kulturi, kjer se sredstva za te programe povečujejo za 48,4 %. V naši manj razviti občini ostane glede na predvideno gibanje družbenega proizvoda malo možnosti za dogovarjanje oziroma konkretnije opredeljevanje že utečenih dogovorjenih programov. Vsako nadaljnje prenašanje nalog v dogovorjene programe pa pomeni nove obveznosti združenega dela. Prva globalna bilanca na nivoju občine je namreč pokazala, da se bo po dosedanjih predlogih samoupravnih sporazumov oblikovala v občini znatno višja prispevna stopnja, kot je bila v letu 1976, čeprav je tudi ta bila po svoji višini, kar četrta po občinah v Sloveniji.

To seveda ni sprejemljivo za združeno delo.

3. Na podlagi prej navedenega skupina delegatov meni, da je nesprejemljivo odstopanje od določil resolucije SR Slovenije za leto 1976 glede enotne prispevne stopnje za financiranje enotnega programa v izobraževanju. S tem se namreč združeno delo v nerazvitih občinah obremeni bolj kot v razvitih občinah in postavljamo vprašanje, ali so takšna določila, glede na tako opredeljen enotni program v predlogu, v skladu z ustavo. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije je sicer v svojih stališčih ta problem posebej opredelil kot začasno rešitev vendar skupina delegatov meni, da ta predlog ni sprejemljiv.

V procesu dogovarjanja o splošni in skupni porabi na nivoju občin je potrebno upoštevati še dodatno prenašanje obveznosti splošne v skupno porabo oziroma na breme združenega dela. To je vprašanje financiranja požarne skupnosti, povečanje potreb za SLO, komunalno in cestno gospodarstvo, pospeševanje kmetijstva, kar povzroča še nove probleme.

4. Glede 6. točke priporočil osnutka, ki smo ga prejeli za današnjo sejo, skupina delegatov predlaga, da se pri končni formulaciji v ustrezni obliki upoštevajo naslednje pripombe in predlogi k predlogom samoupravnih sporazumov za posamezne samoupravne interesne skupnosti:

Glede osnovnega izobraževanja naj se upošteva načelna pripomba o enotnem solidarnostnem prispevku. Z ostalimi stališči soglašamo.

Na področju zdravstva predlagamo, da se samoupravni sporazum Zdravstvene skupnosti dopolni tako, da se v 1. točko vnese nova točka, ki naj se glasi: »sofinanciranje naložb v izgradnjo funkcionalno zaokroženih enot v bolnišnicah v nerazvitih območjih v višini 50 % predračunske vrednosti investicije«.

Na področju socialnega varstva samoupravni sporazum ni v celoti uskladen z družbenim dogovorom o pospeševanju skladnejšega razvoja v Sloveniji. Ker dopolnjevanim občinam ni zagotovljena enaka rast porabe sredstev za so-

cialno skrbstvo, predlagamo, da se osnovni program razširi na zagotavljanje zavodskega varstva otrok na usposabljanju in varstva v posebnih socialnih zavodih, varstva v splošnih socialnih zavodih in rejništva otrokom.

Prav tako bi bilo potrebno določilo glede izvajanja programa o otroškem varstvu uskladiti z določili 21. člena družbenega dogovora o pospeševanju skladnejšega regionalnega razvoja v Sloveniji.

Rast sredstev za skupne programe Kulturne skupnosti znatno presegajo z resolucijo opredeljeno rast skupne porabe.

Prav tako nesorazmerna je tudi rast sredstev Skupnosti za zaposlovanje.

5. Skupina delegatov obenem predlaga, da se zaradi uskladenosti bilanc gibanja skupne porabe v občinah uporabi enoten kriterij in sprejme enotna odločitev glede uporabe presežkov samoupravnih interesnih skupnosti na republiškem nivoju. Pri valorizaciji programov za leto 1976 občinske samoupravne interesne skupnosti niso prejele ustrezno povečanih solidarnostnih sredstev.

6. Glede metodološkega pristopa k načinu ugotavljanja sredstev za izvedbo programov pa predlagamo kot osnovo valorizirane programe za leto 1976, in sicer za vse interesne skupnosti enako, ne pa predlagano oceno za leto 1975, ker je to časovno že precej odmaknjeno.

Predlagatelju stališč, priporočil in sklepov oziroma delovnim telesom Zbora občin predlagam v imenu skupine delegatov iz občine Ljutomer, da dane pripombe, predloge in ugotovitve po predhodni proučitvi upošteva v formulaciji končnega predloga dokumenta. Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Štrakl! Besedo ima Brigita Kuhar, delegatka iz Maribora!

Brigita Kuhar: Tovarišice in tovariši! V razpravi o predlogih samoupravnih sporazumov za področje družbenih dejavnosti ugotavljamo, da predlogi predstavljajo nov pristop in da s tem postavljamo temelje resnične menjave dela. Podpiramo sistem, ki ustvarja pogoje za enakomernejši razvoj dejavnosti in območij, v skladu z objektivnimi merili in rezultati ustvarjenega narodnega dohodka. To bo omogočilo, da bodo delovni ljudje lažje ocenjevali vsebino programov in njihovo oceno. Razdelitev na enotne, dopolnilne in skupne programe omogoča boljšo preglednost nad pokrivanjem potreb v posameznih dejavnostih.

Ugotavljamo pa, da bi v okviru enotnih programov morala biti nekoliko jasneje opredeljena solidarnost, ki jo bomo razreševali v okviru republike. Sordimo, da so enotni programi nekaterih dejavnosti nekoliko visoko zastavljeni in še niso najbrž dovolj uskladeni. V programih ni dovolj upoštevana potreba financiranja dopolnilnih programov v bolj urbaniziranih sredinah. Zahtevana višja kvaliteta uslug v posameznih območjih oziroma v posameznih dejavnostih ne služi le občanom določene sredine, marveč tudi občanom širšega območja.

Delegati menimo, da so samoupravni sporazumi manj konkretni glede ukrepov za racionalno uporabo sredstev in glede večje učinkovitosti in dostopnosti storitev občanom. Pri nekaterih sporazumih pa je premalo prisotna povezanost s potrebami združenega dela. Pripomba velja zlasti za področje raziskovalne dejavnosti.

Poudarjamo, da je ovrednotenje programov potrebno dodelati in temeljito uskladiti, posebej kar zadeva izhodiščne kriterije za izračun cene storitev posameznih dejavnosti. Predlogi samoupravnih sporazumov imajo namreč še vedno različna izhodišča za izračun cen storitev.

Ob sprejemanju planov opozarjamo, da obseg skupne porabe, določen v srednjeročnem planu, predstavlja realno mejo materialnih možnosti združenega dela. To moramo zlasti upoštevati pri vrednotenju predlaganih programov občinskih in republiških interesnih skupnosti, zlasti pa pri odločitvah o skupnih programih oziroma novih investicijah, ki zahtevajo tudi sredstva za redno dejavnost naprej.

Delavcem v združenem delu moramo predložiti vse samoupravne sporazume za vsa področja družbenih dejavnosti hkrati, da bodo imeli jasen pregled nad celotno obremenitvijo oziroma obveznostmi organizacij združenega dela. Ker pa določeni samoupravni sporazumi še niso dani v obravnavo, prav tako še niso znane vse prispevne stopnje, tako trdijo občinske interesne skupnosti, ni realno pričakovati, ugotavljajo delavci v združenem delu, da bo v predvidenem roku, to je do konca maja 1977, združeno delo lahko na zborih delovnih ljudi z osebnim izjavljanjem, tako kot to zahteva zakon, sprejelo samoupravne sporazume. Če bomo to hoteli, bo treba zelo zelo pohiteti.

Enotni program vzgoje in izobraževanja opredeljuje zakon, kar je vsekakor prav. Je pa visoko postavljen. Naš pomislek ob tem je, ali je program, ki zahteva, da je potrebno solidarnostno dopolnjevati dve tretjini slovenskih občin, povsem realen ob upoštevanju naših možnosti.

Menimo, da je diferencirana stopnja za področje vzgoje in izobraževanja za prihodnje obdobje sprejemljiva. Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovarišica Kuhar! Besedo ima Stanko Šega, delegat občine Slovenska Bistrica!

Stanko Šega: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati!

Naše pripombe se nanašajo na predlog samoupravnega sporazuma o osnovah plana vzgoje in usmerjenega izobraževanja, predvsem kar zadeva solidarnost.

Dosedanji solidarnostni sistem financiranja programov enotne osnovne šole je zagotavljal zmanjševanje razlik v razvitosti in zagotavljal potrebno varnost in gotovost delovnim ljudem, da posledic različne stopnje razvitosti gospodarstva in objektivnih možnosti vsega združenega dela in stanja ne bodo nosili otroci na svojih ramenih, saj zanj objektivno ne morejo biti odgovorni.

Trenutni razvoj razprave o solidarnostnem financiranju vzgoje in izobraževanja ter zasnova solidarnosti pa kažeta, vsaj za dopolnjevanje občin, da je enotnost osnovne šole vendarle ogrožena.

V skrbi za slehernega slovenskega otroka moramo o prenašanju financiranja posameznih nalog iz dodatnega programa na delavce v združenem delu v občinah razmišljati kompleksno in pa z vidika posledic za vsakega otroka in posredno tudi za vse združeno delo Socialistične republike Slovenije.

V dosedanjih razpravah ta element sploh ni bil prisoten ali pa smo ga upoštevali le delno. Predvsem smo se pogovarjali, koliko kdo da in koliko kdo dobi, kar meri na vulgarni ekonomizem in je prav gotovo v nasprotju z deklariranimi načeli socialističnega humanizma.

Ne govorimo, kaj bomo nudili vsakemu slovenskemu otroku, temveč kaj bodo delovni ljudje v posamezni občini sami financirali. To pa je pot k diferenciaciji, v delitev najdragocenejšega, kar imamo, na revnejše in bogatejše.

Načela o enotnosti trga, enakopravnih pogojih gospodarjenja in enakomernjši obremenitvi delavcev v združenem delu niso uskladeni z načeli solidar-

nostnega financiranja. Že doslej so morali delavci v združenem delu v manj razvitih in dopolnjevanih območjih za enak program prispevati višji delež kot v razvitih. Sedanje stanje smo ocenjevali kot kompromis in pa obliko prehoda v nove družbenoekonomske odnose, ko bo zavest subjektov v združenem delu o nujnosti solidarnosti in enakovrednega odnosa do vsakega našega, ne le svojega otroka, uskladena z deklariranimi načeli etičnih vrednot naše družbe.

Višja obremenitev hkrati slabša pogoje gospodarjenja delov združenega dela, ki zaostaja in ki naj bi se vendarle razvijalo hitreje. Gotovo je, da delavci v združenem delu v manj razvitih in dopolnjevanih območjih ne morejo in ne bi dovolili, da bi njihovi otroci bili v razvoju prikrajšani; to so doslej že dostikrat dokazali. Tudi na področju družbenoekonomskih odnosov prihajamo do nesmislov, ki bi jih z novimi zasnovami še poglobljali. Vprašujemo se, ali vodi nakazana pot k uresničevanju ustavne vloge delavcev v združenem delu.

Nadaljnji prenos obveznosti bi zahtevali še višjo obremenitev dela združenega dela v dopolnjevanih in manj razvitih območjih ali pa kot alternativa ukinjanje skupno zasnovanih, strokovno in idejno-politično spoznanih produktivnih elementov učnega procesa. Oboje pa vodi v socialno diferenciacijo in hitrejše zaostajanje tistih, ki v razvoju že zaostajajo. Globalna strategija razvoja naše družbe pa ni naravnana v to smer. Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnik: Besedo ima Vida Rudolf, predstavница Zveze skupnosti otroškega varstva!

Vida Rudolf: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati!

Glede na ekspozice Izvršnega sveta in ker je bila tudi že v odborih razprava o programih otroškega varstva v zvezi s samoupravnimi sporazumi, se mi zdi, da moramo temu vprašanju odmeriti pravo težo. Da ne bi delegati bili mnenja, da gre za nekaj, kar ni v skladu s splošnimi težnjami in z vsemi dokumenti, ki smo jih že sprejeli, naj opozorim, da je treba obravnavati sporazum na področju otroškega varstva z dveh vidikov: večina sredstev je namenjena podaljšanemu porodniškemu dopustu in denarni pomoči — otroškemu dodatku. V strukturi potrebnih sredstev znaša delež za porodniški dopust 21,5 %, za denarno pomoč pa 74,4 %. Za pospeševanje razvojnih nalog, med katerimi je mnogo zakonskih obvez, namenjamo 3,6 % vseh sredstev. Od teh sredstev pa samo 0,8 % namenjamo za izravnavanje pogojev za oblikovanje otrokove osebnosti v predšolskem obdobju. To so sredstva samo za del potrebne vzgojno-varstvene dejavnosti za otroke v manj razvitih območjih. To so minimalna vendar izredno pomembna sredstva, ker v bistvu z njimi izravnavamo pogoje za razvoj otrok, ki živijo v težkem ali nespodbudnem socialnem okolju.

Mislím, da je že poročilo Skupnosti za socialno varstvo izrecno poudarilo, da je potrebno to dejavnost obravnavati v okviru enotnega programa pospeševanja razvoja družbeno organizirane oblike vzgojnega varstva v manj razvitih in dvojezičnih območjih. S tem bomo omogočili, da bodo ta območja dohajala povprečne dosežke razvoja te družbene dejavnosti v republiki. To pomeni za lansko leto 21 % zajetje otrok, do konca srednjeročnega obdobja pa bo najbrž maksimalno 30 % zajetje.

Uresničitev takega enotnega programa smo zapisali v številnih aktih. Tretja konferenca pa je ugotovila, da je treba izkoreninjati socialne in vzgojne deficite v razvoju otrok, ki izvirajo iz razmer v družinah in iz socialnega okolja ter povzročajo mnogo nevzdržnih socialnih razlik.

Z uveljavitvijo diferenciranega plačevanja cene v vzgojno-varstvenih zavodih ter socialnih kriterijev za sprejem otrok postaja namreč ta oblika družbenega varstva otrok, skupaj z obveznimi oblikami zdravstvenega varstva in osnovnim izobraževanjem, najbolj pomemben in najbolj učinkovit del socialne varnosti družine in otroka. Moramo jo pojmovati tudi kot socialno kulturo in mislim, da v naši socialistični družbi ne moremo iz socialne varnosti izvzemati vzgoje. In da bi bilo lažje razpravljati o tem, bi morda ilustrirala še nekatere stvari kar s številkami: 65 odstotkov cene vzgojno-varstvenega programa je že sedaj krite v neposredni menjavi dela, ker jo plačujejo starši sami, in sicer po diferencirani lestvici. In še nekaj. V letošnjem letu se izvaja ta prenos vzgojno-varstvene dejavnosti od izobraževalnih skupnosti na skupnosti otroškega varstva. V okviru dosedanjega sistema je bila seveda vzgojno-varstvena dejavnost v temeljnem programu in so se s tem zagotavljala tudi solidarnostna sredstva. V skladu z dogovorom skupnosti otroškega varstva pa se, po predlogu sedanjega samoupravnega sporazuma, zmanjšujejo prejšnja solidarnostna sredstva za eno tretjino. Torej samo tretjino sredstev se bo odslej združevalo za to dejavnost. Ukinitvev solidarnostnih sredstev za vzgojno dejavnost bo pa resnično ogrozila nadaljnje izvajanje vzgojno-varstvene dejavnosti v 18 dopolnjevanih občinah, katerih struktura se je doslej spreminjala.

Ogromna sredstva se zbirajo za otroške dodatke in za porodniške dopuste. Bo pa treba vendarle postopno uvajati bolj učinkovite in funkcionalne oblike vzgojnega varstva otrok, kot oblike splošne in socialne kulture. Delegat iz Slovenske Bistrice je malo prej govoril, da je treba ob dogovarjanju o solidarnostnih programih posvetiti pozornost potrebam, ki so najnujnejše za naš razvoj.

Poleg tega bi vas rada opozorila še na to, da je predlog samoupravnega sporazuma o temeljih plana družbenega varstva otrok v Sloveniji s tako naravnanoostjo k funkcionalnemu delu varstva sprejela Skupščina Zveze skupnosti otroškega varstva že 30. marca in da je uskladen s skupnostmi otroškega varstva. Je realen, saj predvidena rast sredstev le za 4% in je za 2% pod rastjo družbenega proizvoda. Prispevna stopnja pa se zmanjšuje od 2,74% v letu 1976 na 2,54% v letu 1980. Na to je opozorila tudi tovarišica Krvinova.

O usodi presežkov sredstev in predlogov, ki jih dajejo ljubljanske občine, se pa moramo vsi dogovoriti. Tu se ne more dogovoriti eno samo področje. Mislim, da je to stvar, o kateri bo najbrž morala razmisliti še komisija pri Izvršnem svetu, ko bo izdelovala metodologijo.

Ob zaključku bi rekla še to, da je res potrebno razvijati tako socialno funkcijo šole kot tudi vzgojno funkcijo varstva. To mora potekati v organiziranem sistemu vzgoje in izobraževanja. V skladu z interesi združenega dela pa se bo to uresničevalo malo počasneje. Sedaj smo končno pripeljali celotno načrtovanje v pristojnost ene samoupravne interesne skupnosti. Ko se bomo pri samoprispevku odločali za otroško varstvo in ko bomo zbirali sredstva za investicije, moramo predvideti tudi sredstva za redno dejavnost. V tem smislu bo seveda načrtovanje bolj premišljeno in bolj koordinirano. Ni me strah, da se bodo delavci pri naporih za razvoj otroškega varstva umaknili, bolj me je strah, če to povem tudi kot pedagoški delavec, občasnih zastojev. Z otroci predšolskega obdobja je treba načrtno delati. Otroci te starosti lahko razvijajo določene sposobnosti samo tedaj in nikdar pozneje več. Prepričana sem, da boste tudi to upoštevali, ko se boste našli kjerkoli kot delegati, da tudi odločate o tem, kaj se bo na področju otroškega varstva storilo v naslednjem srednjeročnem obdobju. Hvala.

Predsednica Mara Žlebnič: Hvala, tovarišica Rudolf! Besedo ima Franc Tetičkovič, delegat občine Ptuj!

Franc Tetičkovič: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati!

V delegatskih skupinah za delegiranje delegatov v Zbor občin in Zbor združenega dela Skupščine Socialistične republike Slovenije sem bil zadolžen, da prenesem na današnje zasedanje zbora naslednja mnenja in pripombe ter predloge k samoupravnim sporazumom o temeljnih planov družbenih dejavnosti za razdobje 1976—1980:

Z akcijskim programom in rokovnikom je bilo določeno, da bodo organi Izvršnega sveta Skupščine Socialistične republike Slovenije (analogno tudi v občinah) razpravljali in ocenili predloge minimalnih standardov oziroma programe samoupravnih interesnih skupnosti, predvsem tako imenovane enotne programe, predloge skupnih nalog, kriterije in merila za dopolnjevanje manj razvitih občin ter projekcijo osnov za združevanje sredstev za družbene dejavnosti v srednjeročnem obdobju. To naj bi bilo opravljeno do 30. 3. 1977.

Ugotavljamo, da postopek nastajanja, usklajevanja in programiranja ni tekkel po predvidenem akcijskem in terminskem programu, pač pa so za današnje zasedanje Zbora združenega dela in Zbora občin Skupščine Socialistične republike Slovenije predloženi predlogi samoupravnih sporazumov o temeljnih planov družbenih dejavnosti za obdobje 1976—1980 za republiške samoupravne interesne skupnosti. To pa pomeni, da delavci v združenem delu doslej niso bili vključeni v razprave pri oblikovanju osnov za pripravo samoupravnih sporazumov o temeljnih planov družbenih dejavnosti. Pri tem pa ugotavljamo, da smo že v enomesečni zamudi glede na sprejeti akcijski program in rokovnik.

Pripravljeni predlogi samoupravnih sporazumov o temeljnih planov družbenih dejavnosti so metodološko in vsebinsko različno zasnovani, kar poleg zapletenega postopka še bolj otežuje presojo celotnega gradiva. Vse to je verjetno posledica nepovezanega in neuskladenega dela med samoupravnimi interesnimi skupnostmi na občinski in republiški ravni, prav tako pa med posameznimi samoupravnimi interesnimi skupnostmi na ravni občine. Posamezne samoupravne interesne skupnosti so se vključile v konkretne priprave elementov za izdelavo programskih osnov in samoupravnih sporazumov šele v mesecu marcu, čeprav naj bi delo pri pripravi osnutkov programov in samoupravnih sporazumov teklo nepretrgoma od konca lanskega leta.

Predlogi samoupravnih sporazumov družbenih dejavnosti, ki so jih predložile republiške samoupravne interesne skupnosti delavcem v združenem delu in občanom v krajevnih skupnostih, hkrati pa tudi v oceno Skupščini Socialistične republike Slovenije, ne omogočajo vsestranske in poglobljene presoje programov dela in pogojev za njihovo uresničevanje, presojo razvojnih nalog, načrtov in predvidenih naložb v družbenih dejavnostih. Menimo, da bi bilo potrebno predložiti združenemu delu takšne programe družbenih dejavnosti, ki bi konkretno prikazali potrebe v obsegu, vrsti in kakovosti. Le na takih osnovah se bi delavci v združenem delu lahko odločali o višini prevzetih obveznosti v okviru dohodkovnih možnosti. Zato podpiramo stališče Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije v tistem delu, kjer ugotavlja: »pri tem zasluži posebno skrb priprava programov družbenih dejavnosti, ki predstavljajo osnovno vsebino samoupravnih sporazumov o temeljnih planov«. Pri tem pa dodajamo, da so programi potrebni za vse skupnosti, na ravni občine, regije in republike.

Na osnovi predloženih samoupravnih sporazumov republiških samoupravnih interesnih skupnosti se delavci do predloženih predlogov ne bodo mogli izjasnjevati in sprejemati odločitev o obsegu in vrstah dejavnosti za srednjeročno obdobje, ker se v predlogih samoupravnih sporazumov izkazujejo le globalne vrednosti.

Posebno vprašanje predstavljajo v predlogih samoupravnih sporazumov uporabljene cene za storitve. Izhodišča, načela in kriteriji za oblikovanje teh storitev v posameznih samoupravnih interesnih skupnostih bi morali biti v enotnih cenah iz leta 1975. V predlogih pa so neenotno uporabljene cene, ki na različne načine upoštevajo vpliv inflacije in drugih elementov. To pomeni neenoten pristop k vrednotenju programov pri posameznih samoupravnih interesnih skupnostih. Zaradi neenotnega in nerealnega upoštevavanja cen in nekaterih drugih metodoloških pomanjkljivosti pri programiranju so izračunane vrednosti programov za srednjeročno obdobje občutno previsoke. Zaradi neenotnega načina obračunavanja vrednosti programov ni mogoče po vrednosti presojati programov. Zato bi bilo potrebno pred dokončnim oblikovanjem programov samoupravnih sporazumov cene storitev verificirati v združenem delu.

Mnenja smo, da je nesprejemljiv predlog Izobraževalne skupnosti Slovenije. Ta namreč predlaga, da se v letu 1977 na področju vzgoje in izobraževanja solidarnost opredeljuje na osnovi dosedanje metode diferenciranih stopenj. Ta predlog je v nasprotju s skupščinsko resolucijo o uresničevanju srednjeročnega plana razvoja v letu 1977. Poudarjamo, da je enotni program Izobraževalne skupnosti po obsegu dejavnosti dosti ožji, kot je bil program solidarnosti v letu 1975. Zato ni sprejemljivo, da prek diferenciranih stopenj zmanjšujemo obseg solidarnosti, ker bo to močno prizadelo manj razvita območja, kjer bodo potrebna znatno večja sredstva za pokrivanje skupnega programa izobraževanja kot pa v razvitih občinah. To pa pomeni, da bomo po tej metodi znatno bolj obremenili gospodarstvo nerazvitih območij pri združevanju sredstev za potrebe izobraževanja. Zaradi tega menimo, da je stališče Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, ki predlaga Skupščini SR Slovenije, da naj metodo diferenciranih stopenj v letu 1977 štejemo izjemoma kot dogovorjen način izvajanja skupščinske resolucije za leto 1977, le težko sprejemljivo.

Menimo tudi, da v predlogih samoupravnih sporazumov niso vgrajeni pospeševalni ukrepi za razvoj manj razvitih in obmejnih območij v SR Sloveniji, v smislu zakona in družbenega dogovora o enakomernem regionalnem razvoju Socialistične republike Slovenije. Menimo, da bi morali biti oblikovani ukrepi za pospešen razvoj teh območij, posebej za naložbe pri opredeljevanju posebnih pogojev za pridobivanje sredstev, ki se oblikujejo iz vzajemno združenih sredstev občinskih samoupravnih interesnih skupnosti.

In na koncu je dodati še to, da je rok za razpravo in sprejemanje samoupravnih sporazumov temeljnih planov za obdobje 1976—1980 v združenem delu izredno kratek. Hvala.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Tetičkovič! Besedo ima Karel Sukič, delegat občine Murska Sobota!

Karel Sukič: Tovarišice in tovariši delegati! V občini Murska Sobota smo sproti ocenjevali skladnost posameznih sporazumov republiških interesnih skupnosti s sprejetimi srednjeročnimi dokumenti v republiki in občini.

Moram ugotoviti, da so bili sporazumi mnogokrat pomanjkljivi in da so iz dneva v dan prihajale njihove dopolnitve in spremembe. Večina interesnih skupnosti ni upoštevala vzorčnega osnutka samoupravnega sporazuma, katerega namen je bil poenostaviti preglednost sporazumov in olajšati odločanje delavcev. Vse to nam povzroča težave. Naše pripombe naj strnem v naslednje:

Ugotavljamo, da predloženi predlogi samoupravnih sporazumov v zadostni meri ne upoštevajo že sprejetega družbenega dogovora o pospeševanju skladnejšega regionalnega razvoja v SR Sloveniji v obdobju 1975—1980, kar posebej velja za predlog sporazuma Izobraževalne skupnosti Slovenije. Ta sporazum je glede tretiranja naložb v šolski prostor celo splošnejši od družbenega dogovora. Zato predlagamo, da se naloge za pospeševanje skladnejšega regionalnega razvoja določene opredelijo v samoupravnem sporazumu.

Iz ugotovitev Zavoda SR Slovenije za družbeno planiranje izhaja, da je razmerje med enotnimi, skupnimi in dopolnilnimi ali občinskimi programi 44,3 : 32 : 23,2. Menimo, da so skupni programi preobširni in bi kazalo povečati predvsem enotni program, da se čimbolj zmanjšajo razvojne razlike, ki so na nekaterih področjih preobčutne. To se najbolj odraža na področju zdravstva. V skupnem programu so vse interesne skupnosti zagotovile sorazmerno ohlapnost. Vprašljiv je predlog, da naj se letos ohrani dosedanja metoda diferencirane stopnje na področju izobraževanja. Strinjam se z vsemi diskutanti, ki so utemeljevali nesprejemljivost tega predloga. Nesprejemljiv je zato, ker ni načelen.

Tudi na področju zdravstva nam je nerazumljiv izpad sofinanciranja izgradnje funkcionalno zaključenih enot v bolnišnicah v manj razvitih območjih. Menimo, da je Zdravstvena skupnost dolžna upoštevati stališča in sklepe Skupščine SR Slovenije glede izgradnje in sanacije bolnišnic za obdobje 1971—1976 (Uradni list, SRS, št. 24/71). Nemogoče je obiti voljo in pripravljenost občanov Pomurja, ki so se leta 1976 na referendumu izrekli za samoprispevek v višini 50% soudeležbe pri izgradnji kirurškega bloka v Murski Soboti. Poudarjam, da ne gre za razširitev posteljnega fonada, temveč le za nadomestitev že obstoječega, ki je v nemogočem stanju. Seveda sprejemamo prioritete na področju zdravstva in menimo, da so na sedanjih stopnji razvoja nujnost. Vendar smo za prioritete, ki bodo veljale za vse, in ne za take, da jih spreminjamo takrat, ko bi jih bili deležni tudi manj razviti. Hvala.

Predsedujoči Tone Polajnar: V razpravo o tej problematiki se želi vključiti predsednica našega zbora tovarišica Žlebnikova. Prosim!

Mara Žlebnik: Spoštovane tovarišice in tovariši delegati!

V razpravo se želim vključiti tako zaradi tega, ker sem nekoliko več sodelovala pri pripravah na današnjo obravnavo, predvsem pa zato, ker se mi zdi nujno potrebno, da danes, kolikor je največ možno, razjasnimo še odprta vprašanja. Slišimo, da se je razprava v združenem delu ponekod že pričela. Tam, kjer pa se še soočajo z mnogimi nejasnostmi oziroma kjer konkretnih odnosov v posameznih družbenih dejavnostih še niso uspeli uskladiti, pa seveda realizacija akcijskega programa močno kasni. Mislim, da je nujno, da se dogovorimo, da storimo vse, da bi tudi tam ujeli korak, saj je nemogoče, da bi razmišljali ali se dogovarjali o tem, da bomo to obdobje začasnega financiranja še kar podaljševali.

To na eni strani. Na drugi strani pa mislim, da je tudi treba enkrat vendarle skleniti krog vseh tistih odprtih vprašanj, ki se še navezujejo na sprejem srednjeročnega razvojnega plana. Najprej bi želela opredeliti značaj obravnave samoupravnih sporazumov v skupščinskih zborih. V skladu z določili zakona o temeljih sistema družbenega planiranja se morajo ustrezni organi družbenopolitičnih skupnosti vključiti oziroma sodelovati pri sklepanju samoupravnih sporazumov tistih družbenih dejavnosti, ki so posebnega družbenega pomena. Če bi faze in postopki srečujočega planiranja potekali tako, kot so predvideni z zakonom, bi seveda to moralo biti storjeno pred sprejetjem srednjeročnega plana republike oziroma pred sprejetjem srednjeročnih planov v občinah, saj morajo ti plani dejansko sloneti tudi na teh sporazumih. Kolesa pa seveda ne moremo zaokreniti nazaj. Zato pomeni sedanja obravnava širše družbeno verificiranje zasnov sistema solidarnosti, temelječih na opredeljenih temeljnih programih nalog in pravic, ki jih moramo zagotavljati povsod, ne glede na konkretno gospodarsko moč posameznega območja, v enaki meri.

Nadalje se je treba dogovoriti o programih tistih skupnih nalog, ki naj bi se zagotavljale na ravni republike. Hkrati pa seveda zastaviti program tistih neposrednih bodočih nalog, ki jih je treba opraviti vnaprej, da bi sistem svobodne menjave dela v celoti zaživel.

Obravnava v naših zborih naj bi verificirala stališča o teh vprašanjih, hkrati pa pomenila nosilec sporazumevanja usmeritev za ravnanje. Vsekakor pa moram poudariti, da ne bi želeli, da bi razpravo v Skupščini šteli za neko arbitriranje med spornimi vprašanji.

Ko se bomo odločali za stališča in priporočila zborov, menim, da bomo morali upoštevati naslednja dejstva: da je leto 1977 prehodno leto in da razen nekaterih bolj dorečenih sestavin v sporazumih še ni mogoče preiti na nov sistem financiranja v skladu z zakonom o združenem delu, ker nam manjka zaenkrat še vrsta sistemskih in drugih podlag, zlasti pa seveda predpisi o dohodku. Zato seveda moramo soglašati s tem, da predlaganih rešitev ne gre idealizirati, vendar pa moramo realno upoštevati, ali smo sedaj, v tem trenutku, sploh sposobni, da vse te zelo pereče, zelo zapletene probleme povsem odpravimo oziroma ali smo bili sposobni izločiti iz sporazumevanja še vse stare elemente.

Samoupravne interesne skupnosti so skušale v tem prehodnem obdobju odpraviti nekatere prejšnje slabosti, zlasti glede sistema solidarnosti ter vzajemnosti in v smislu načel sistemske opredelitve svobodne menjave dela opredeliti naloge, ki pomenijo temeljne programe posameznih dejavnosti, nadalje skupne naloge, ki naj se pokrivajo v nacionalnem okviru in načela za prioritarno reševanje najpomembnejših nalog posameznega področja. Različni pristopi v okviru posameznih interesnih skupnosti seveda puščajo še vrsto nedorečenosti in vrsto polemičnih situacij, kar izhaja tudi iz posameznih že poslanih pripomb in seveda tudi iz današnje razprave.

Mislim pa, da je pri tem potrebno zelo trezno in realno presoditi, kaj je moč storiti že sedaj, katere pripombe imajo tolikšno težo, da jih je treba kljub časovni stiski neogibno upoštevati, kaj pa naj bi bilo podlaga za nadaljevanje dela na celotnem področju.

Ob tem, ko se odločamo za leto 1977 kot prehodno leto, to je za sedanji sistem virov in osnov, ima to dejstvo seveda tudi še druge konsekvence. Tako vidimo, da je ta okoliščina onemogočila izpeljavo v resoluciji sprejetega načela, da naj bi slonel sistem solidarnosti na enotni stopnji za temeljni program.

Soglašam z resnostjo in težo argumentov, ki jih navajajo delegati občin, ki naj solidarnost sprejemajo. Mislim pa, in kolikor je bilo to v dosedanjih postopkih storjeno, da je precej realna ocena, da je ob nespremenjenih osnovah in virih dejansko nemogoče že v tem letu izpeljati načelo resolucije o enotni stopnji za sistem solidarnosti. Pri tem je bržkone treba oceniti tudi vprašanje, ali so temeljni programi v sedanjem obsegu dovolj razčiščeni. Iz današnje razprave se vidi, da bržkone niso. Bržkone je realna ocena, da so nekateri predimenzionirani, da so pa v nekaterih mogoče preveč ostro zarezali. Če spremenimo sedaj predlagani sistem diferenciranih stopenj za osnovno izobraževanje, pa bi bilo po moji oceni bržkone nujno izvršiti komparacijo v celovitem sistemu solidarnostnega prelivanja tudi za druga področja.

Vprašujem se, ali smo v tem času sposobni to storiti, ker bi to bržkone ogrozilo ves pripravljeni sistem sporazumevanja. Dejstvo je, da si je potrebno na vseh ravneh maksimalno prizadevati za to, da se vse oblike porabe uokvirijo v realno sposobnost gospodarstva. Mislim, da je to prvo, najbolj pomembno izhodišče. Zato so skupščinska telesa ob razpravi o sporazumih nenehno opozarjala na to, da programov ni mogoče širiti, da se je potrebno na vseh področjih zavzemati za restriktiven pristop in da moramo seveda v okviru tega opredeljevati tudi prioritete. K takemu stališču nas je še posebej vodila ugotovitev, da smo v prvem letu srednjeročnega obdobja, to je v preteklem letu, že prekoračili planska predvidevanja glede rasti skupne in osebne porabe.

Predloženo gradivo, kolikor se nanaša na vprašanja prioritetenih nalog, ni enako pregledno, ker je v nekaterih izhodiščih to bolj, drugje pa manj prisotno. Zato so tudi nekatera opozorila delegatov in posameznih občinskih skupščin pravo gotovo na mestu. Prav gotovo je potrebno še dograjevati kriterije in elemente za opredeljevanje temeljnih programov na vseh področjih. Dokler ne bodo v celoti pripravljeni in ovrednoteni tudi dopolnilni programi občinskih interesnih skupnosti, pa bi bila bržkone preuranjena in premalo argumentirana ocena, da so temeljni programi za nekatera področja bodisi preozki ali preširoki. Zato mislim, da se s sklenitvijo samoupravnih sporazumov skrb interesnih skupnosti in drugih dejavnikov seveda ne konča. Mislim, da je treba spremljati ne samo izvajanje samoupravnih sporazumov, temveč sproti ugotavljati in analizirati tudi vsa vprašanja in probleme za nemoteno funkcioniranje dejavnosti, zlasti glede tistih nalog in pravic, ki jih moramo zagotavljati občanom v smislu ustave in zakonov.

Samoupravne interesne skupnosti so že po sprejetih dogovorih o nalogah v zvezi z razvojem manj razvitih območij sprejele določene obveznosti. Te morajo seveda upoštevati tudi vnaprej tako v sporazumih kakor pri konkretnih ukrepih. Zato mislim, da je treba s posebno skrbjo spremljati v teh območjih pojave, ki bi v spremenjenih odnosih morda ogrozili izvajanje tistih nalog, ki jih ne moremo izločevati iz sprejete politike in ki jih moramo občanom zagotavljati. Mislim, da je potreben zelo velik posluš, pa hkrati tudi skrajna objektivnost pri reševanju teh vprašanj. To pa pomeni, da je potrebno vsak pojav analizirati čimbolj kompleksno in primerjalno s celovitimi gospodarskimi in družbenimi tokovi, ne pa seveda izolirano in posamično, ker se bomo sicer neprestano soočali le z naraščanjem potreb, ki pa jih v sedanjem trenutku seveda ne moremo v celoti pokriti.

Končno bi želela opozoriti na tiste točke v predloženih stališčih, ki se nanašajo na izpeljavo akcijskega programa. Mislim, da bo uspeh sklepanja samoupravnih sporazumov v veliki meri odvisen od organizacijskih priprav in od

tega, kaj bomo delavcem v združenem delu in občanom v krajevnih skupnostih ponudili v razpravo. Zelo soglašam s predlogi in menim, da se spleča resnično potruditi, da se pripravijo eksaktni izvlečki iz programov in iz bistvenih elementov sporazumov, opremljeni seveda s kvantifikacijami in predhodnimi bilanci. To pa se seveda ob pomoči republiških interesnih skupnosti in republiškega zavoda za plan v največji meri lahko stori le v občinskem merilu, ko bodo sporazumi kompletirani. Če so v občinah stekle organizacijske priprave pravočasno, bo to ob precejšnjem naporu in sodelovanju samoupravnih interesnih skupnosti in občinskih planskih služb po moji oceni le možno storiti. Zato mislim, da bi bilo razumno doseči kolikor toliko soglasen dogovor na današnji seji zbora o predloženih stališčih in priporočilih, predvsem kar zadeva bistvene vsebinske opredelitve, seveda s tistimi potrebnimi popravki in dopolnitvami, za katere se bomo dogovorili. Hvala lepa.

Predsedujoči Tone Polajnar: Hvala lepa! Razpravljal bo tovariš Jože Umek, delegat iz občine Vrhnika!

Jože Umek: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Delegati za Zbor občin in Odbor za družbene dejavnosti Izvršnega sveta Skupščine občine Vrhnika ugotavljajo, da niso mogli do določenega roka pripraviti vsega potrebnega za dokončno usklajevanje samoupravnih sporazumov o temeljnih planov samoupravnih interesnih skupnosti družbenih dejavnosti za obdobje 1976—1980. Na seji dne 1. aprila je Odbor ugotovil, da smo z delom najmanj v enomesečni zamudi. Na seji 15. 4. 1977 pa je ponovno ugotovil, da rešitev odprtih vprašanj še vedno ni tako daleč, da bi usklajevanje lahko približali koncu. Predvidena seja Odbora za zadnje dni meseca aprila ni bila sklicana, ker gradivo ni bilo pripravljeno.

Odbor za družbene dejavnosti, v katerem sodelujejo v glavnem vsi predsedniki izvršnih odborov samoupravnih interesnih skupnosti s področja družbenih dejavnosti, ugotavlja, da je do tolikšne zakasnitve prišlo zaradi zamujanja pri republiških interesnih skupnostih. Vse republiške interesne skupnosti se namreč niso držale rokov, določenih z akcijskim programom, katerega je sprejel Koordinacijski odbor za sprejemanje samoupravnih sporazumov o temeljnih planov družbenih dejavnosti pri Republiški konferenci SZDL Slovenije. Z omenjenim rokovnikom je namreč določeno, da morajo republiške samoupravne interesne skupnosti do 1. marca pripraviti opredelitev enot storitev v svoji dejavnosti, predlog tehničnih in delovnih normativov, predlog minimalnih standardov, globalno kvantifikacijo sredstev za SR Slovenijo, predlog programa skupnih nalog s kvantifikacijo sredstev. Na podlagi teh opredelitev bi morali organi v občini, Izvršni svet in pa organi samoupravnih interesnih skupnosti do 20. 3. 1977 opraviti usklajevanje in obravnavati programe skupnih nalog. Vse to pa do roka ni bilo storjeno. Nekatere samoupravne interesne skupnosti so se opredelitvi enot storitev, pripravi tehničnih in delovnih normativov in minimalnih standardov popolnoma izognile, tako kulturna in telesno-kulturna skupnost. Od zdravstvene skupnosti smo prvo gradivo, to je Delegatski obveščevalec št. 2, dobili 5. 4. 1977, osnutek sporazuma za občino pa 19. 4. 1977. Od raziskovalne skupnosti pa še danes kljub intervenciji nismo dobili prav ničesar. Kako naj se v takšnih pogojih, ko niso znane kvantifikacije programov vseh samoupravnih interesnih skupnosti v občini, opravi usklajevanje? Z akcijskim programom Koordinacijskega odbora republiške konference

SZDL je bilo delo na tem področju res dobro programirano in predvideno je bilo dovolj časa tudi za razreševanje raznih nepredvidenih spornih vprašanj. Ker pa se rokov nismo držali, poteka delo v občini v skrajno neugodnih časovnih razmerah, usklajevanje pa je gola formalnost.

Najproblematičnejše pri vsem tem pa je to, da je resno ogroženo ravno tisto, zaradi česar je Skupščina SRS 9. 12. 1976 roke za sprejetje teh sporazumov podaljšala. To je usklajenost republiških in občinskih programov z dejanskimi možnostmi in potrebami, uveljavljanje določil zakona o združenem delu o svobodni menjavi dela, zagotovitev možnosti za učinkovito razpravo v združenem delu. Vse to pa je zaradi neodgovornega obnašanja posameznih samoupravnih interesnih skupnosti resno ogroženo. Cilji, določeni s sklepi in priporočili Skupščine SRS z dne 9. 12. 1976, ne bodo doseženi in čemu potem toliko truda na vseh ravneh?

Dodati je potrebno še vsekakor to, da danes, ko bi morala v združenem delu in krajevnih skupnostih že potekati javna razprava, kvantifikacija sporazumov še ni dokončna. Potrebno bo še dodatno usklajevanje v občini, potreben bo še čas za tiskarne, in kdaj bodo potem poslovodni organi pripravljali vse potrebno za obravnavo v združenem delu?

Da kvantifikacije sporazumov še niso dokončne, dokazujejo naslednja dejstva: Večina republiških skupščin samoupravnih interesnih skupnosti je zadnje dni meseca aprila obravnavala predloge sporazumov in jih še spreminjala. Od Raziskovalne skupnosti kljub naši intervenciji še nismo dobili prav ničesar. Izobraževalna skupnost bo predvidoma šele v petek v prilogi Dela objavila svoj predlog sporazuma o usmerjenem izobraževanju, Kulturna skupnost bo v kratkem občinam poslala novo kvantifikacijo programa. Za Skupnost zdravstvenega varstva Slovenije smo prečiščeno besedilo sporazuma s spremembo kvantifikacije sprejeli včeraj, to je 4. 5. 1977. Ker predlogov sporazumov republiških samoupravnih interesnih skupnosti občinske samoupravne interesne skupnosti niso sprejele, tudi te svojih predlogov sporazumov še niso mogle pripraviti v dokončni obliki in kot izgleda jih še najmanj v enem tednu ne bodo mogle. Šele potem bi se dokončno lahko opravilo usklajevanje v občini. To pa kaže, da bomo čas za razpravo v združenem delu močno okrnili oziroma bomo razpravo v najboljšem primeru lahko zaključili okrog 15. junija.

Glede na takšno stanje je nujno, da vse republiške samoupravne interesne skupnosti nemudoma, v res najkrajšem času, odpravijo vse pomanjkljivosti, navedene v stališčih in sklepih Izvršnega sveta Skupščine SRS in Zavoda SRS za družbeno planiranje (Poročevalec št. 10, 1977), ter tudi pomanjkljivosti oziroma zakasnitve, navedene v tej razpravi!

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Umek! Besedo ima Stanko Juršič, poročevalec Odbora za finance!

Stanko Juršič: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Razpravljal bom o samoupravnem sporazumu o temeljih plana o raziskovalni dejavnosti za obdobje 1976—1980.

Glede tega sporazuma ste dobili poročilo Odbora za finance in Odbora za družbenoekonomske odnose in razvoj našega zbora, prvotni predlog priporočil in tudi spremenjen predlog priporočil (6. točka zadnjega odstavka, ki se nanaša na Raziskovalno skupnost Slovenije). Na osnovi prvotnega samoupravnega sporazuma, ki smo ga dobili, in danes tu prezentiranih sprememb tega sporazuma

lahko ugotovimo, da se tudi s temi spremembami predloženi sporazum na področju raziskovalne dejavnosti z vidika urejanja celotnega področja razlikuje od drugih sporazumov, saj vsebuje poleg sporazuma o temeljih plana kot sporazuma o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih pri izvajanju skupnega programa raziskovalne dejavnosti tudi splošni del, ki naj spodbudi raziskovalno dejavnost na vseh ravneh in torej ni zavezujoč ter bi tako bolj sodil v srednjeročni plan raziskovalne skupnosti. Kljub temu bi bilo treba tako usmeritev podpreti, zaradi pomena raziskovalne dejavnosti za nadaljnji družbenoekonomski razvoj, ob tem pa v nadaljnjih postopkih planiranja do konca leta 1977 konkretizirati skupni raziskovalni program, ki je v predloženem sporazumu preveč splošen in zato predstavlja tudi največjo slabost tega sporazuma. Hvala.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Juršič! Besedo ima dr. Srečko Koren, predsednik Skupščine zdravstvene skupnosti!

Dr. Srečko Koren: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! V Delegatskem obveščevalcu Zdravstvene skupnosti Slovenije, št. 2 z dne 31. marca 1977, ki ste ga prejeli z gradivom za današnjo sejo zbora, sta bila objavljena predloga dveh dokumentov za urejanje družbenoekonomskih odnosov na področju zdravstvenega varstva v srednjeročnem obdobju. O obeh dokumentih je potekala v aprilu zavzeta razprava v zdravstvenih organizacijah združenega dela, v občinskih in regionalnih zdravstvenih skupnostih, v sekcijah Slovenskega zdravniškega društva in v mnogih drugih organih in organizacijah na občinski, regionalni in republiški ravni. V tej množični javni razpravi je bila podprta temeljna usmeritev, ki je razvidna iz obeh dokumentov, dano pa je bilo tudi veliko predlogov za spremembe in dopolnitve, zlasti še v zvezi z izpolnitvami normativov in standardov.

Skupščina Zdravstvene skupnosti Slovenije je na seji Zbora uporabnikov in Zbora izvajalcev 26. aprila letos povzela rezultate javne razprave in sprejela večino pripomb in predlogov iz te razprave. Upoštevala ni le tistih pripomb in predlogov, ki niso bili skladni s temeljnimi usmeritvami dokumentov ali pa niso bili dovolj proučeni glede na njihove široke posledice. Med drugim je tudi soglašala s predlogom, da naj se sklep o skupnih osnovah in merilih za uresničevanje svobodne menjave dela na področju zdravstvenega varstva preoblikuje v samoupravni sporazum, ker je tak način določanja osnovnih meril bolj skladen z določbami zakona o združenem delu.

Pomembnejše spremembe sem že prej na kratko navedel. O obeh samoupravnih sporazumih naj bi odločile skupščine občinskih zdravstvenih skupnosti na svojih sejah v prvi polovici junija, ko bodo že znane odločitve delavcev v združenem delu in drugih delovnih ljudi v občinah o samoupravnih sporazumih o temeljih planov občinskih zdravstvenih skupnosti za srednjeročno obdobje. V teh občinskih sporazumih pa bodo oziroma naj bi bile povzete temeljne usmeritve iz obeh sporazumov na republiški ravni. Tako bo zagotovljeno, da bodo delavci odločali tudi o teh usmeritvah, čeprav predlagana sporazuma na republiški ravni sicer ne bosta predložena v neposredno osebno izjavljanje delavcem in drugim delovnim ljudem. Ne glede na to pa bo prečiščeno besedilo obeh sporazumov te dni objavljeno v Delegatskem obveščevalcu, v prilogi Delavske enotnosti, tako da bo dostopno najširšemu krogu izvajalcev in uporabnikov zdravstvenega varstva.

Že iz prvotno objavljenega teksta dokumentov, še bolj pa iz prečiščenega besedila s spremembami in dopolnitvami iz javne razprave, so razvidne te temeljne usmeritve. Spreminja se vloga občinske zdravstvene skupnosti, ki postaja temeljno mesto za sporazumevanje med uporabniki in izvajalci zdravstvenega varstva. S tem bo močno povečan neposredni vpliv delavcev v združenem delu in drugih delovnih ljudi na določanje obsega in kakovosti zdravstvenega varstva v skladu z realnimi dohodkovnimi možnostmi. Ob tem dobivajo novo vlogo tudi regionalne zdravstvene skupnosti, ki bodo v bodoče delovale po odločitvah uporabnikov in izvajalcev, združenih v občinskih zdravstvenih skupnostih.

Bistveno je spremenjen sistem solidarnosti. Podlaga za novi sistem je enotni program, ki obsega pravice iz zdravstvenega varstva na podlagi zakona, ki si jih solidarnostno jamčijo vsi delovni ljudje v republiki. Sredstva za zagotovitev uresničevanja enotnega programa naj bi se zbirala po enotni prispevni stopnji. Občine, ki zaradi manjše ekonomske razvitosti s celotno prispevno stopnjo ne bi zbrale dovolj sredstev za enotni program, bi bile upravičene do solidarnostnih sredstev, ki bi se oblikovala v Zdravstveni skupnosti Slovenije iz ekonomsko razvitejših občin. Vse občine bi združevale tudi sredstva za skupni program v republiki. Enotni program je na področju zdravstvenega varstva pravzaprav minimalni program, saj obsega le nekaj nad polovico sedanjega obsega sredstev za zdravstveno varstvo. Zato bo v vsaki občini potreben tudi dopolnilni program, ki pa bo bolj odvisen od ekonomske moči občine oziroma od dogovorov za solidarnost v regiji. Zneski za solidarnost so za sedaj še akontacijski in bodo poračunani, ko bodo uvedene nove osnove in merila v smislu zakona o združenem delu.

Čimprej moramo uresničiti tudi domicilni princip zbiranja sredstev za zdravstveno varstvo, ker sedanji sistem zbiranja po sedežu organizacije ne ustreza več in tudi ni povsem skladen z ustavnimi načeli. Zato pripravljamo tudi ustrezne zakonodajne pobude za primerno izpopolnitev zveznega kolizijskega zakona in drugih predpisov.

S sporazumi so predvideni številni ukrepi za ustrežnejše prilagajanje izdatkov za zdravstveno varstvo dohodkovnim možnostim in realnim gospodarskim gibanjem. Vse določbe sporazumov imajo za cilj uveljaviti tako zdravstveno varstvo, kot ga združeno delo želi in zmore, ne da bi zahteve porabnikov šle na račun predvsem zadrževanja ali celo zniževanja osebnih dohodkov in skupne porabe delavcev v zdravstvu.

Seveda so predvideni tudi ukrepi za racionalizacijo organizacije in poslovanja zdravstvenih organizacij, za kar pa bodo potrebni tudi še posebni sporazumi, tako na primer o delitvi dela, o posteljnem fondu v bolnišnicah, o kadrovske politiki, o integracijah in tako dalje. Nadalje je predviden bolj restriktiven odnos do investicijske porabe. Iz republiške solidarnosti so tudi izločene investicije za regionalne bolnišnice, ker sistemsko ni pravilno, da bi za ta namen zbirali sredstva z obvezno prispevno stopnjo. Prav je, da se o teh investicijah odločajo neposredno delavci v združenem delu in zanje zbirajo sredstva na podlagi posebnega samoupravnega sporazuma v skladu z možnostmi prizadetega območja.

Zato po mojem mnenju ni sprejemljiv predlog za vključitev investicij za regionalne bolnišnice v skupni program, ki je bil dan na današnji razpravi. S predlaganimi sporazumi so predvidene osnove in merila za uresničevanje svobodne menjave dela med uporabniki in izvajalci zdravstvenega varstva po

načelu čistih računov in enakega družbenoekonomskega položaja zdravstvenih delavcev. Predvideno je tudi sprotno dopolnjevanje normativov in standardov. Za ta namen bo komisija, ki je pripravila predlog za razpravo in v kateri je okrog 60 zdravstvenih in drugih delavcev, nadaljevala z delom kot stalna komisija Skupščine Zdravstvene skupnosti Slovenije.

Posebej pa moramo poudariti, da so objavljeni normativi in standardi doživeli veliko sprememb na podlagi predlogov iz javne razprave in da so namenjeni predvsem zdravstvenim skupnostim kot podlaga za njihove odločitve pri načrtovanju zdravstvenega varstva v občini in pri sklepanju sporazumov o svobodni menjavi dela.

Tovarišice in tovariši delegati! Prepričani smo, da je usmeritev iz obeh sporazumov, ki ju Skupščina Zdravstvene skupnosti Slovenije predlaga v sprejem občinskim zdravstvenim skupnostim, v interesu uporabnikov in izvajalcev zdravstvenega varstva in v skladu z zakonom o združenem delu in drugimi družbenimi dokumenti. Predlogi sporazumov dajejo podlago za uresničevanje kakovostnih dohodkovnih samoupravnih odnosov s konkretizacijo določb zakona o združenem delu, omogočajo pa tudi nadaljnji napredek zdravstvenega varstva v SR Sloveniji. Hvala.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Koren!

Želi še kdo besedo? Razpravljal bo Jože Bitežnik, delegat Nove Gorice!

Jože Bitežnik: Na skupni seji delegacije za Zbor združenega dela in Zbor občin 26. aprila smo skupaj s predsedniki samoupravnih interesnih skupnosti obravnavali material, ki je bil do takrat obdelan. Tako dajemo kot temeljna delegacija k posameznim samoupravnim sporazumom konkretne pripombe.

K samoupravnemu sporazumu o osnovah plana občinskih izobraževalnih skupnosti predlagamo naslednjo pripombo: V enotnem programu vzgojno-izobraževalne dejavnosti so vključene tudi dejavnosti, ki ne spadajo v zakonsko zagotavljanje pravice do vzgoje in izobraževanja, temveč so odvisne od gospodarske moči občin in bi zato spadale v dodatne programe občinskih skupnosti. Taka naloga je celodnevna šola. Zato predlagamo, da se celodnevna šola vključi v dodatni program, v enotnem programu pa naj ostanejo naloge podaljšanega bivanja otrok in 120-urni program male šole.

K samoupravnemu sporazumu o temeljih plana družbenega varstva otrok v Socialistični republiki Sloveniji predlagamo naslednjo pripombo: Pri izračunavanju potrebnih sredstev za enoten program naj se upoštevajo cene iz leta 1975 brez letne revalorizacije, ki je upoštevana v predlogih sporazumov, to je 5%. Na ta način bo izračunavanje potrebnih sredstev enotnejše za vse samoupravne interesne skupnosti.

K samoupravnemu sporazumu o temeljih plana Kulturne skupnosti Socialistične republike Slovenije predlagamo naslednje: Predlog, ki določa višino sredstev za skupne naloge ni sprejemljiv, ker je letno povečanje sredstev v nasprotju z resolucijskimi določili in planskimi dokumenti o rasti osebne, skupne in splošne porabe. Sredstva za skupne naloge se letno čezmerno povečujejo, nakar opozarja povprečna letna stopnja rasti sredstev v obdobju 1976—1980, ki znaša 15,6%, kar je znatno nad povprečno letno stopnjo rasti družbenega proizvoda v SR Sloveniji.

Celotna poraba za kulturno dejavnost bi morala izhajati iz leta 1976 in se realno povečavati v skladu z realno stopnjo rasti družbenega proizvoda v SR Sloveniji. Predlagana sredstva za skupni program kulturnih skupnosti so prevelika, ker so skupna sredstva za občinske programe in skupne naloge omejena z manjšimi možnostmi po občinah. Nesprejemljivo je tudi to, da so delegati dobili v razpravo drugačno gradivo, kot ga je prejela Skupščina Kulturne skupnosti SR Slovenije dne 22. aprila 1977.

Tudi besedilo sporazuma o temeljih plana ni sprejemljivo, ker v glavnem obravnava skupne naloge na področju kulture v Socialistični republiki Sloveniji. Za programe občinskih kulturnih skupnosti pa je rečeno nekaj malega le v enem členu. Delavci v organizacijah združenega dela bodo odločali predvsem o sredstvih za dejavnosti v občini, zato naj bi bil jedro sporazuma program, ki bi bil časovno prilagojen občinskim skupnostim, v katerem naj bi bile prikazane tudi obveznosti do skupnih nalog. V predlaganem besedilu pa naj bi bil program občinskih skupnosti realen.

Pripombe k samoupravnemu sporazumu o osnovah plana vzgoje in usmerjenega izobraževanja v SR Sloveniji pa so naslednje: V predlogu sporazuma ni prikazano združevanje sredstev prek posebnih izobraževalnih skupnosti, zato so organizacije združenega dela v tistih dejavnostih, za katere so ustanovljene posebne izobraževalne skupnosti, dvakrat obremenjene z obveznostmi za izobraževalno dejavnost, za posebne izobraževalne skupnosti in za enotno stopnjo v Socialistični republiki Sloveniji za potrebe usmerjenega izobraževanja. Njihova obveznost bi morala biti ustrezno zmanjšana zaradi sredstev, ki jih združujejo v posebnih izobraževalnih skupnostih.

Pripomba k samoupravnemu sporazumu o temeljih plana raziskovalne dejavnosti je tale: V sporazumu ni določila o poračunavanju sredstev, ki se zberejo prek dogovorjenega zneska v posameznih letih.

Predlagamo tudi splošno pripombo, da naj prispevne stopnje za solidarnost, vzajemnost in skupne naloge na ravni republike v srednjeročnem obdobju ne bi bile višje od stopenj, ki so bile dogovorjene v letu 1976. Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnič: Hvala lepa! Želi še kdo besedo? Razpravljaj bo tovariš Viljem Sekereš, delegat občine Lendava!

Viljem Sekereš: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za Zbor občin iz občine Lendava je na 42. seji dne 26. 4. 1977 obravnavala samoupravne sporazume interesnih skupnosti in je sprejela nekatere sklepe.

Delegacija pozitivno ocenjuje prizadevanje interesnih skupnosti, ki z določili, opredeljenimi v predlogih samoupravnih sporazumov, varujejo interese delavcev v okviru dohodkovnih možnosti v organizacijah združenega dela in rast produktivnosti celotnega družbenega dela, vendar pa pri tem ugotavlja naslednje:

V dogovoru o temeljih družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1976 do 1980 je določeno, da se samoupravne interesne skupnosti s področja vzgoje in izobraževanja, zdravstvenega varstva, socialnega skrbstva, otroškega varstva, kulture in telesne kulture zavezujejo, da bodo izdelale vsaka za svoje področje takšen sistem solidarnosti, ki bo temeljil na dogovorjenih enotnih minimalnih standardih glede vrste, obsega in kakovosti storitev ali pravic, ki bodo pod enakimi pogoji zagotovljene delovnim ljudem in občanom v vseh območjih

v SR Sloveniji. Kljub tem določbam, sklicujoč se na zakon o pospeševanju skladnejšega regionalnega razvoja v SR Sloveniji ter na družbeni dogovor o pospeševanju skladnejšega regionalnega razvoja v SR Sloveniji za obdobje 1976—1980, ugotavljamo, da sistemi solidarnosti in individualnih standardov niso enotni in niso med seboj primerljivi ter ne zagotavljajo skladnejšega razvoja manj razvitih in manj razvitih obmejnih območij. Nasprotno, razlike bi postajale čedalje večje še zaradi tega, ker bi v bodoče po takem sistemu solidarnosti manj razvita območja dobivala manj sredstev iz naslova solidarnosti, kot so dobivala do sedaj, kar pa nikakor ni sprejemljivo.

Pri tem še posebej opozarjamo na naslednje dejstvo: V družbenem planu SR Slovenije za obdobje 1976—1980 ter v drugih planskih dokumentih je določeno, da se skupna poraba oblikuje v posameznih družbenopolitičnih skupnostih po stopnjah rasti, ki so skladne z rastjo družbenega proizvoda. Ker se je predvidevala v manj razvitih občinah hitrejša stopnja rasti družbenega proizvoda kot v republiškem poprečju, bi se na ta način v naši občini kot obmejni in manj razviti omogočila tudi hitrejša rast sredstev za razvoj družbenih dejavnosti. Ta predpostavka pa je v predlaganih sistemih solidarnosti le teoretične narave, ker velja le za rast izvirnih sredstev za skupno porabo v občini. Kolikor hitrejša je stopnja rasti družbenega proizvoda in s tem izvirnih sredstev za družbeno dejavnost, toliko hitreje se mora povečati tudi delež lastnih sredstev za financiranje družbene dejavnosti, ki se dopolnjuje iz solidarnosti. Predpostavljena je enakomerna rast skupnih sredstev za skupno porabo v vseh občinah, in kolikor je hitrejša stopnja rasti izvirnih sredstev, toliko počasnejša je rast sredstev iz solidarnosti.

V naši občini, kot obmejni in manj razviti, predvideni hitrejši gospodarski razvoj ne zagotavlja ob takšnem sistemu solidarnosti tudi hitrejšega razvoja družbenih dejavnosti.

Pripombe k posameznim sporazumom smo predlagali pismeno.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala lepa! Besedo želi tovariš Deberšek, predstavnik Izobraževalne skupnosti Slovenije!

Jože Deberšek: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Dati moram kratka pojasnila k nekaterim razpravam. Delegat iz Nove Gorice je postavil trditev, da so temeljne organizacije združenega dela, ustanoviteljice posebnih izobraževalnih skupnosti, dvakrat obremenjene. To ni res. Ker še niso ustanovljene vse posebne izobraževalne skupnosti za področje usmerjenega izobraževanja, je nosilec tega samoupravnega sporazuma Izobraževalna skupnost Slovenije. Ves samoupravni sporazum pa je usmerjen tako, da kakor se bodo ustanovljale posebne izobraževalne skupnosti, tako bodo prevzemale vso vlogo od Izobraževalne skupnosti Slovenije. Zato je sporazum prav tako razdeljen na enotni program, ki določa načelo, kako se bodo financirale skupne naloge in ostale naloge. Celotna stopnja, ki bo določena na tej ali drugi osnovi, bo po 1978. letu stopnja posebne izobraževalne skupnosti, ne pa Izobraževalne skupnosti Slovenije. Posebne skupnosti pa bodo združevale sredstva za skupne naloge v Izobraževalni skupnosti Slovenije, svoj del programa kot solidarnostni del drugega programa pa bodo pokrivala same. Organizacije združenega dela torej niso dvakrat obremenjene, razen če se je katera posebna izobraževalna skupnost s svojimi ustanovitelji dogovorila za prispevek za kakšno investicijo. Jaz takega primera doslej ne poznam, imajo pa v projektu nekatere posebne

izobraževalne skupnosti, da se bodo posebej obrnile na združeno delo za določene investicije.

Rad bi nekaj povedal glede širine solidarnostnega programa. Današnja razprava je odsev vseh dosedanjih razprav. Razprave se vedno delijo na dva dela: Eni menijo, da je enotni solidarnostni program preširok, drugi, da je preozek, ob tem pa vsi opozarjajo na problem diferenciranih stopenj. Mislim, da je razumljivo, da je toliko vprašanj ravno glede tega področja, kajti ocenimo ga lahko kot najbolj občutljivo in najtežje področje solidarnostnega pokrivanja v Socialistični republiki Sloveniji. Nadaljnja ožitev programa bi pomenila po našem mnenju — v nekaterih občinskih skupnostih je mnenje drugačno — že res hudo povečevanje socialne diferenciacije. Nekateri elementi so tipično izenačevalni, kot je mala šola, podaljšano bivanje. Predlagano je, da se celodnevna osnovna šola črta, vendar smo mi oboje omejili v tem planskem obdobju na 25 % enega ali drugega od števila rednih oddelkov. Tako menimo, da bi nadaljnja ožitev tega programa najbrž resno ogrozila to izenačevanje pogojev, posebno ker se je ta program izvajal, z ožitvijo pa bi postal v nekaterih okoljih v celoti vprašljiv. V solidarnostnem programu ne vračunavamo 25 % oddelkov v podaljšano bivanje in malo šolo kar avtomatično, temveč po dejanskem stanju. Nekje je 6 %, ponekod 3 %, ampak v tem 5-letnem obdobju je možnost to razviti do 25 % zajetja otrok, za to je v Socialistični republiki Sloveniji možnost. Opozorim naj tudi, da smo se o tem limitu dogovarjali tri leta in se končno dogovorili za teh 25 %.

Današnja razprava je bila nekoliko bolj umirjena, kot so navadno razprave pri nas, na katerih prihaja do težkih situacij pri razpravljanju o solidarnostnih programih. Mislim, da se oboji premalo razumemo, in tisti, ki dobivajo, in tisti, ki v tem smislu dajejo. Rešujemo pa seveda posledice nečesa drugega, posledice neenakomernega gospodarskega razvoja, ki se največkrat najbolj kažejo prav na področju izobraževanja. Dejstvo je, da je 48 % vseh šoloobveznih otrok v območjih, ki bodo dobivala solidarnost, 50 % vseh oddelkov in nekaj nad 50 % vsega programa. Bruto mase osebnih dohodkov je v teh območjih 35 %. Lahko dam tudi druge podatke. Zato moram odgovoriti na kritiko precejšnjega števila občin. Moram povedati, da smo delali zelo različne variante in pokazalo se je, da če še tako zmanjšujemo program, se število občin ne zmanjša. Kajti tudi večji del dodatnega programa je koncentriran v nekaj močnejših centrih. In s tem, ko zmanjšujemo program, poprečna stopnja tako pade, da je čedalje manj občin sposobnih kriti program s to poprečno stopnjo. Utvara je, če kdo misli, da se bo z zmanjševanjem programa število tistih, ki dobivajo sredstva, zmanjševalo. Problem je seveda drug, to je, da se bruto masa osebnih dohodkov, ki je edino merilo in vir za izračunavanje sposobnosti območja, da svoj program pokrije ali ne, koncentrira čisto izven zakonitosti in razporeda osnovnošolskih otrok v SR Sloveniji!

Mislim, da je bila Izobraževalna skupnost z vsemi svojimi organi prav zaradi tako nasprotnih si stališč v izredno kočljivem in težkem položaju. Ker nismo popolnoma prešli na novi sistem, je menila, da bi bistvena sprememba sedanjih sistemov ogrozila podpis samoupravnega sporazuma, ki sledi iz sprejetja samoupravnih sporazumov o temeljih plana, oziroma da bi onemogočila, da bi občinske sredine predlagale v samoupravne sporazume o temeljih plana za osnovno izobraževanje takšno solidarnost. Zato smo za prehodno 1977. leto predlagali takšno kompromisno rešitev, ki je bila ob vseh silnicah edino mogoča.

V razpravi je bilo tudi omenjeno, da investicije za skladnejši razvoj manj razvitih območij v našem samoupravnem sporazumu niso posebej navedene. Mislim, da to ni potrebno, ker imamo že poseben dogovor, po katerem se sredstva, ki se zbirajo iz anuitet od prej danih kreditov, namenjajo s posebnim samoupravnim sporazumom, ki smo ga sklenili z vsemi občinskimi izobraževalnimi skupnostmi, izključno za investicije v manj razvitih območjih. Poleg tega je določeno v dogovorih, ki so že podpisani za to združevanje sredstev, da se udeležba iz sredstev, ki jih prejmejo iz manj razvitih območij, šteje kot udeležba pri natečaju za redno združena vzajemna sredstva. Torej če je treba, se to še lahko pripiše, ampak potrebe ni, ker so za to ustrezni akti že podpisani.

Na koncu bi, tovariši, rad odgovoril še na izredno močno kritiko, upravičeno ali pa tudi ne, glede naših rokov.

Najprej bi rad povedal, da bo predlog našega samoupravnega sporazuma v petek objavljen v Delu, torej predlog, ki je bil na zadnji seji neznatno spremenjen. Prvotni predlog je bil vsem občinskim skupnostim poslan 25. 3. 1977, nismo pa poslali končne stopnje za 1977. leto. Uvodoma sem povedal, da smo jo dobili šele 24. 4. od Službe družbenega knjigovodstva. Ob tem pa naj le rečem, da je nadčloveški napor dobiti podatke od občinskih skupnosti. 1. aprila je bil rok za podatke o presežkih in za bilančne podatke. Danes, ko bi morali imeti vse obračunano, jih 8 podatkov še ni poslalo, kljub telegramu, kljub telefonu, da ne govorim o čudnih podatkih, ki jih je treba vse na novo preverjati. Pri nas delata samo dva človeka na tem in preveriti podatke za celo Slovenijo ni enostavno. Vsak na svojem mestu bi morali opravljati svoje naloge, pa bi bilo manj očitkov. Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Deberšek!

Pismene prispevke k razpravi so predložili: Rudi Kus, delegat iz občine Radlje ob Dravi ter skupina delegatov iz občine Kranj.

Želi še kdo besedo? (Nihče.) Zaključujem razpravo in prosim člane Odbora za družbenoekonomske odnose in razvoj ter Odbora za finance, da se sestanejo v sobi 209 ter skupaj s skupino delegatov Zbora združenega dela proučijo razpravo delegatov v zboru in predlagajo spremembe in dopolnitve predlaganega dokumenta. Za ta čas prekinjam to točko dnevnega reda in odrejam 30 minut odmora.

(Seja je bila prekinjena ob 13.15 in se je nadaljevala ob 14.20.)

Predsednica Mara Žlebnik: Prehajamo na 4. točko dnevnega reda, to je na izhodišča za pripravo meril in kriterijev za dopolnilno financiranje družbenopolitičnih skupnosti, ki jih je Skupščini predložil v obravnavo njen izvršni svet.

Predlagatelj je k izhodiščem predložil tudi teze za določbe zakona o republiškem proračunu za leto 1977 glede zagotavljanja dopolnilnih sredstev občinam.

Predstavnika Izvršnega sveta sta Dragan Mozetič in tovariš Marjan Oblak. Uvodno obrazložitev k tej točki smo slišali na skupnem zasedanju.

Predloženo gradivo s tezami za zakon je bilo objavljeno v Poročevalcu št. 10. Obravnavali so ga: Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj, Odbor za finance, ki sta predložila skupno pismeno poročilo, in Zakonodajno-pravna

komisija, ki je prav tako predložila pismeno poročilo. Želijo morda poročevalci odborov in Komisije besedo? (Ne.)

Pričenjam razpravo. K razpravi se je že prijavil Andrej Fajmut iz Občine Ravne na Koroškem!

Andrej Fajmut: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati!

Delegati za Zbor občin in Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije občine Ravne na Koroškem smo skupno z Izvršnim svetom občine Ravne razpravljali o izhodiščih za zakon o dopolnilnem financiranju družbenopolitičnih skupnosti in kljub skopo odmerjenemu času za širšo razpravo na osnovi dosedanjih izkušenj in razprave predlagamo naslednja mnenja, predloge in stališča.

Po našem prepričanju pomeni nov pristop k dopolnilnemu financiranju družbenopolitičnih skupnosti s kriteriji, ki jih vsebuje, korak nazaj glede na dosedanji način, po katerem so se občine dogovarjale in sporazumevale ter zagotavljale medsebojno solidarnost in vzajemnost. Prepričani smo, da je sistem financiranja, ki ga izhodišča predvidevajo, začasnega značaja in bolj izhod v sili in da bo vendarle v prihodnje potrebno doseči, da se sistem financiranja družbenopolitičnih skupnosti izvaja na osnovi trdnejših dogovorjenih meril in kriterijev, dogovarjanja in sporazumevanja, na osnovi česar naj bi družbenopolitične skupnosti dosegle enakopraven položaj.

Izhodišča in teze za določbe zakona prinašajo v svoji vsebini in praktičnem izvajanju izredno ostro kontrolo vseh oblik porabe za dopolnjevanje občine, medtem ko to ne velja za občine, ki ne bodo prejemale dopolnilnih sredstev in bodo glede na sedanji dober položaj tudi v prihodnje privilegirane. To potrjuje 2. člen tez zakona, ki določa, da je za prejemanje dopolnilnih sredstev postavljeno kot pogoj dosledno izvajanje davčne politike, s čimer se strinjamo, vendar pa naj bi ta kriterij veljal za vse občine.

Na splošno ugotavljamo, da izhodišča in teze vsebujejo mnogo od starega, nedokončanega, marsikdaj krivičnega pristopa, saj večina podatkov, ki se uporabljajo pri sestavi meril, prikazuje v bistvu indeksirano, zatečeno stanje. Splošna poraba je v letu 1977 razdeljena na posamezne podskupine. Prvo podskupino, ki predstavlja največji del splošne porabe, predstavljajo dejavnosti, za katere so izdelana merila: na primer indeksirano povečanje števila zaposlenih v državnih organih, ne glede na zatečeno stanje in dejanske potrebe. Družbeni dogovor za financiranje državnih organov samo v načelu opredeljuje, da mora financiranje temeljiti na velikosti občine, geopolitičnem položaju in moči, medtem ko v svojem nadaljevanju praktično tega ne realizira in občine, ki so bile kadrovsko šibke, ostajajo to še naprej in nimajo možnosti, da bi upravni organi svoje naloge, določene z ustavo in zakoni, v celoti izvrševali. V bodoče bi bil potreben selektiven pristop k reševanju kadrovske izpopolnitve v posameznih občinah.

Prav tako so opazna velika nesorazmerja oziroma neuskkljenosti pri verificiranju višine sredstev občinskih programov za ljudsko obrambo. Strinjamo se, da so poleg skupščine na osnovi zakona o ljudski obrambi dolžne financirati programe splošnega ljudskega odpora tudi temeljne organizacije in druge samoupravne organizacije v občini. Vendar pa bi tudi tu moral biti izdelan kriterij, do kakšne višine verificiranega programa zagotavlja sredstva proračun in koliko naj se zbere po samoupravnem sporazumu v vsaki občini. Ne bi se smelo več

dogajati, kot se je, da so občinam, ki so zbrale za program splošnega ljudskega odpora znatna sredstva, zaradi tega v proračunu priznali manjša sredstva.

Že ves čas vsaka občina zagotavlja potrebna sredstva v okviru proračuna za dejavnost družbenopolitičnih organizacij. Proračunsko bogate občine so lahko namenile več, revnejše pa znatno manj sredstev za financiranje te dejavnosti. Enako velja za financiranje krajevnih skupnosti. Po našem mnenju bi tudi za ti dve področji družbenopolitičnih organizacij in krajevnih skupnosti zagotavljali potrebna sredstva za izvajanje njihovih programov. Na ta način bi tudi dopolnjeване občine lahko upravičeno dobile sredstva za pokrivanje teh potreb.

Občine, ki že doslej niso imele razpolago proračunskih sredstev za financiranje komunalnih dejavnosti in turizma, zaradi očiščenih proračunov ostanejo tudi po tem predlogu v neenakopravnem položaju nasproti občinam, ki niso dopolnjeване. Kajti te bodo tudi letos še financirale te dejavnosti, medtem ko dopolnjeване občine ne bodo mogle financirati nujno potrebnih novelacij urbanističnih programov in načrtov.

Iz teh ugotovitev izhaja naše prepričanje, da če že sedaj ni mogoče, bo treba v prihodnje strukturo virov sredstev, ki je v bistvu različna od potreb, uskladiti in prerazporediti, seveda ob strokovnem pristopu in s pomočjo enotnih kriterijev in meril, ki bi temeljili na velikosti, geopolitičnem položaju in ekonomski moči posamezne občine. Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Fajmut! Besedo ima Franc Štrakl, delegat iz občine Ljutomer!

Franc Štrakl: Tovarišice in tovariši! Skupina delegatov za Zbor občin iz Ljutomera je prav tako obravnavala izhodišča za pripravo meril in kriterijev za dopolnilno financiranje družbenopolitičnih skupnosti ter v zvezi s tem predlaga Zboru občin naslednje pripombe in predloge:

Po zakonu o financiranju splošnih družbenih potreb družbenopolitičnih skupnosti za prvo polletje tega leta bi morale le-te sprejeti svoje proračune najpozneje do konca junija. To pa bo težko izvedljivo, ker šele zdaj razpravljamo o izhodiščih za pripravo meril in kriterijev za dopolnilno financiranje.

Ob obravnavi navedenega gradiva skupina delegatov ugotavlja, da je sistem financiranja splošne porabe, ki ga želimo uveljaviti, manj ugoden za nerazvite občine, ki bodo prejemale dopolnilna sredstva, v primerjavi z razvitimi občinami, ki bodo pač uveljavile načelo samofinanciranja. Slednje bodo namreč poleg nalog, ki jih postavljata ustava in zakon, financirale tudi dejavnosti, ki po svoji vsebini ne sodijo na področje splošne porabe. To so predvsem kmetijstvo, naloge s področja urbanistične in geodetske službe, vlaganja v negospodarske investicije in drugo. Dopolnjeване občine bodo te dejavnosti lahko financirale le, ko bodo za to dobile ustrezna sredstva.

Ob tem pa je seveda potrebno programe še verificirati v ustreznih republiških sekretariatih, kar bo celotni postopek formiranja proračunov in dogovarjanja te porabe seveda podaljšalo.

V skladu z izhodišči smo namreč že zaprosili ustrezne resorne sekretariate za verifikacijo programov na področju kmetijstva in urbanizma, skupnosti za starostno zavarovanje kmetov, vendar doslej še ni odgovorov niti ne vemo, kdaj bo taka verifikacija opravljena. Postavlja se namreč vprašanje, ali bo mogoče časovno vključiti predloge proračunov družbenopolitičnih skupnosti v ce-

loti v razpravo o osebni, skupni in splošni porabi v združenem delu, ki bi se morala praktično že začeti.

Po izračunih, ki smo jih izdelali na podlagi predlaganih izhodišč, ugotavljamo, da bomo lahko zagotovili sredstva le za delo državnih organov oziroma za celotno skupino A, za katero so izdelana merila za financiranje. Nerešeno pa ostaja vprašanje zagotavljanja sredstev za skupini B in C. Posebej še pri tem izstopa problem sredstev za pospeševanje kmetijstva v naši nerazviti kmetijski občini.

V letošnjem letu moramo tudi poravnati obveznosti po zakonu o starostnem zavarovanju kmetov. Ta obveznost predstavlja za občinske proračune 6⁰/₀ delež. Zato predlagamo, da se v smislu resolucije o razvoju SR Slovenije za leto 1977 ta obveznost ne všteje v global povečanja proračuna, temveč se k temu globalu prišteva kot dodatna poraba. Razumljivo je, da ta obveznost zahteva tudi dopolnilna sredstva.

Glede tez za določbe zakona o republiškem proračunu za leto 1977 skupina delegatov ugotavlja, da je določilo 5. člena glede zagotavljanja dopolnilnih sredstev občinam prestrogo ter da ga je potrebno spremeniti v tem smislu, da bodo občine lahko ob določenih situacijah, kot odgovorne za delovanje v svojem območju, intervenirale in zagotovile sredstva za dejavnosti, ki sicer ne sodijo v obseg skupne porabe, če bi za to nastala nujna potreba. Vendar seveda ob predpostavki, da v takem primeru splošna poraba ne bi smela preseči določenih oziroma sprejetih okvirov.

V smislu zgoraj omenjenih ugotovitev in predlogov menimo, da bi bilo ustrezno dopolniti tudi teze za določbe zakona o republiškem proračunu za leto 1977. Predlagatelju tega dokumenta v imenu skupine delegatov priporočam, da te pripombe upošteva pri končni pripravi predloga. Hvala.

Predsednica Mara Žlebnič: Hvala, tovariš Štrak! Besedo ima Viljem Sekereš, delegat občine Lendava!

Viljem Sekereš: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za Zbor občin v občini Lendava je na 42. seji dne 26. 4. 1977 obravnavala teze za določbe zakona o republiškem proračunu za leto 1977 glede zagotavljanja dopolnilnih sredstev občinam.

Delegacija je po obširni obravnavi teh tez prišla do enotnega stališča oziroma je mnenja, da bi v SR Sloveniji po predlogu tega zakona nastali tako imenovani dvojni proračuni. Občine, ki bi prejemale dopolnilna sredstva, bi morale striktno upoštevati določila tega zakona glede čiščenja proračunov in bi bile pod strogo kontrolo pristojnih republiških organov, občine pa, ki ne bi prejemale dopolnilnih sredstev, bi bile glede zvišanja svojih proračunov ter čiščenja v dosti ugodnejšem položaju. Zaradi tega bi take občine več sredstev lahko namenile za financiranje tudi tistih dejavnosti, ki jih občine, ki prejemale dopolnilna sredstva, ne smejo financirati (organi družbenopolitičnih skupnosti, komunalna dejavnost, pospeševanje kmetijstva, priznavalnina boricem itd.).

Določila tega zakona predvidevajo, da sme celotna poraba v občinah, ki prejemale dopolnilna sredstva, rasti skladno z rastjo družbenega proizvoda v posamezni občini. Če se bo to določilo uveljavilo, potem naša občina verjetno ne bi prišla v skupino občin, ki bodo prejemale dopolnilna sredstva. V občini Lendava že vnaprej predvidevamo, da ne bomo v letošnjem letu dosegli pred-

videne stopnje rasti družbenega proizvoda, predvsem zaradi izpada realizacije pri INA nafti, v Lendavi. INA nafta sama realizira okoli 65 % celotnega družbenega proizvoda. Proizvodi INA nafte pa so pod striktno kontrolo zveznih in drugih organov glede zvišanja cen ter zato predvidevajo izpad v dohodku. Tudi zaradi takega izpada pri INA nafti v Lendavi je bil družbeni proizvod v občini Lendava za 2 % nižji v primerjavi z letom 1975.

Delegacija predlaga, da se sistem zagotavljanja dopolnilnih sredstev občinam spremeni, in sicer v tem smislu, da je potrebno poiskati več kriterijev kot pogoj za dodelitev dopolnilnih sredstev. Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnič: Hvala, tovariš Sekereš! Kdo želi razpravljati? Besedo ima tovariš Mozetič!

Dragan Mozetič: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Glede na to, da je sekretarka za finance v uvodnem ekspezeju odgovorila že na vrsto vprašanj, ki so bila sedaj postavljena, bi mogoče pojasnil le nekaj stvari.

Delegat iz Raven na Koroškem je govoril, da pomeni tako dopolnilno financiranje korak nazaj oziroma izhod v silo. Tovariš bi moral povedati tudi, da smo se vsi v tej skupščini odločili in sprejeli temeljno načelo oziroma osnovni princip samofinanciranja. To pomeni, da si morajo družbenopolitične skupnosti v principu same zbrati dohodke, v primeru pa, da teh dohodkov nimajo dovolj, jim republika zagotavlja za vse naloge, ki jih morajo opravljati glede na ustavo in zakone, dovolj dopolnilnih sredstev, da te naloge izpeljejo. To pomeni, da dopolnilne občine v letošnjem letu ne bodo v materialnem pogledu na slabšem v primerjavi z lanskim letom, predvsem glede na to, da predvidevamo v republiškem proračunu 140 milijonov din dopolnilnih sredstev. V lanskem letu pa so združevale občine in republika skupaj 120 milijonov dinarjev. To pomeni, da bodo lahko vse občine v Sloveniji opravljale svoje naloge, ki so jim postavljene z ustavo in zakoni.

Glede ljudske obrambe mislim, da je bilo v ekspezeju dovolj povedanega. Mogoče bi se dotaknil še kmetijstva. Mislim, da je bilo tudi v ekspezeju tako rečeno, da bomo glede na to, da novih virov oziroma prenosov za kmetijsko pospeševalno službo ne moremo najti v tem kratkem času, poskušali za dopolnjevanje občine kmetijsko pospeševalno službo vključiti, v okviru lanskoletne porabe, v skupino fiksnih izdatkov. Poleg tega bomo proučili vse pripombe in predloge, ki so jih dali delegati v ustreznih odborih v Skupščini, in pa pripombe in predloge, ki ste jih danes predlagali tu.

Predsednica Mara Žlebnič: Hvala, tovariš Mozetič! Želi še kdo besedo? (Nihče.)

Zaključujem razpravo in predlagam zboru, da sprejme naslednji sklep:

1. Zbor občin sprejema na znanje problematiko o financiranju splošne porabe v občinah v letu 1977 in podpira predlagane usmeritve pri zagotavljanju dopolnilnih sredstev občinam.

2. Zbor občin se zavzema za dosledno spoštovanje z letošnjo resolucijo opredeljenih gibanj osebne, skupne in splošne porabe. Zato naj pristojni organi in predlagatelj ponovno presodijo mnenja, stališča, predloge in opozorila, ki jih navajajo delovna telesa zbora in občinske skupščine, tako da bo v celoti omogočeno uresničevanje z ustavo in zakoni oziroma odloki v skladu z zakonom

zajamčenih pravic delovnih ljudi in občanov v temeljih družbenopolitičnih skupnosti ter v temeljih samoupravnih organizacijah in skupnostih.

3. Zbor občin meni, da bo treba v maju ob obravnavi in sklepanju samoupravnih sporazumov o temeljih planov družbenih dejavnosti vzporedno presoditi tudi realne možnosti za sprejemanje dodatnih programov v teh dejavnostih, za kar so bile doslej v pretežni meri, zlasti v manj razvitih občinah, zagotovljena proračunska in dopolnilna proračunska sredstva, pa so zaradi restriktivnega pristopa k enotnim programom v družbenih dejavnostih ogrožene določene zakonske pravice, zlasti na področju socialnega skrbstva in družbenega varstva otrok.

4. Izvršni svet Skupščine Socialistične republike Slovenije naj pri pripravi predloga zakona o proračunu Socialistične republike Slovenije (republiškem proračunu) za leto 1977 pri oblikovanju določb glede dopolnilnega financiranja upošteva stališča zbora, predloge in mnenja delovnih teles ter pripombe delegatov, izražene v razpravi na seji zbora.

Kdor je za ta sklep, naj prosim glasuje! (49 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani sklep.

Prehajamo na 5. točko dnevnega reda, to je na obravnavo sklepov in stališč k poročilu o izvajanju nalog iz akcijskega programa boja proti alkoholizmu v Socialistični republiki Sloveniji na področju zdravstvenega in socialnega varstva ter vpogled v stanje na področju narkomanije v Socialistični republiki Sloveniji.

Gradivo je Skupščini predložil v obravnavo njen izvršni svet, ki je hkrati predložil tudi poročilo o izvrševanju akcijskega programa boja proti alkoholizmu v Socialistični republiki Sloveniji na področju zdravstvenega in socialnega varstva ter vpogled v stanje na področju narkomanije v Socialistični republiki Sloveniji.

Izvršni svet je za svojega predstavnika določil dr. Marijana Premika. Ker ni navzoč, prekinjam to točko dnevnega reda.

Prehajamo na 6. točko dnevnega reda, to je na predlog za izdajo zakona o živinoreji.

Predlog za izdajo zakona je Skupščini predložil v obravnavo Izvršni svet in za svojega predstavnika določil tovariša Iva Marenka. Želi predstavnik predlagatelja predlog še ustno obrazložiti? (Ne želi.)

Predlog za izdajo zakona ste prejeli s sklicem seje zbora z dne 7. aprila 1977. Obravnavala sta ga Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta predložila pismeni poročili. Želijo morda poročevalci besedo? (Ne želijo.) Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.)

Zaključujem razpravo in predlagam, da zbor sprejme naslednji sklep:

1. Predlog za izdajo zakona o živinoreji se sprejme.

2. Osnutek zakona pripravi Izvršni svet Skupščine Socialistične republike Slovenije.

3. Pri pripravi osnutka zakona naj upošteva mnenja delovnih teles Skupščine in zbora.

Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (45 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep soglasno sprejet.

Vračamo se na 5. točko dnevnega reda, to je na obravnavo sklepov in stališč k poročilu o izvajanju nalog iz akcijskega programa boja proti alkoholizmu v Socialistični republiki Sloveniji na področju zdravstvenega in socialnega varstva ter vpogled v stanje na področju narkomanije v Socialistični republiki Sloveniji.

Sklepe in stališča ter drugo gradivo ste prejeli s sklicem seje zбора z dne 7. aprila 1977.

Predlog dokumenta in gradivo sta obravnavala Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta predložila pismeni poročili. Želijo poročevalci besedo? (Ne.)

Na podlagi vseh predloženih gradiv pričujem razpravo. Kdo želi razpravljati? (Nihče.)

Zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje. Glasovati moramo o sklepih in stališčih k poročilu o izvajanju nalog iz akcijskega programa boja proti alkoholizmu v Socialistični republiki Sloveniji na področju zdravstvenega in socialnega varstva ter vpogled v stanje na področju narkomanije v Socialistični republiki Sloveniji.

Kdor je za predlagane sklepe in stališča, naj prosim glasuje! (48 delgatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da so sklepi in stališča soglasno sprejeti.

Prehajamo na 7. točko dnevnega reda, to je na predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o programiranju in financiranju graditve stanovanj, z osnutkom zakona.

Predlog za izdajo zakona z osnutkom zakona je Skupščini predložil v obravnavo njen izvršni svet in za svojega predstavnika določil Sergeja Bubnova.

Predlog za izdajo zakona ste, z osnutkom zakona, prejeli s sklicem seje zбора z dne 7. aprila 1977.

Predlog za izdajo zakona sta obravnavala Odbor za urbanizem, stanovanjsko-kumonalna vprašanja in varstvo okolja in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta predložila pismeni poročili.

Želita poročevalca Odbora in Komisije poročilo še ustno dopolniti? (Ne.) Če ne, pričujem razpravo! Kdo želi besedo? (Nihče.)

Zaključujem razpravo in predlagam da zbor sprejeme naslednji sklep:

1. Predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona po programiranju graditve stanovanj, z osnutkom zakona, se sprejme.

2. Predlog zakona pripravi Izvršni svet Skupščine Socialistične republike Slovenije.

3. Pri pripravi predloga zakona naj upošteva mnenja delovnih teles Skupščine in zбора.

Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (48 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep soglasno sprejet.

Prehajamo na 8. točko dnevnega reda, to je na predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o družbeni pomoči v stanovanjskem gospodarstvu, z osnutkom zakona.

Predlog za izdajo zakona z osnutkom zakona je Skupščini predložil v obravnavo njen izvršni svet in za svojega predstavnika določil tovariša Bubnova. Želite besedo? (Ne.)

Predlog za izdajo zakona ste z osnutkom zakona sprejeli s sklicem seje zбора z dne 7. aprila 1977. Obravnavala sta ga Odbor za urbanizem, stanovanjsko komunalna vprašanja in varstvo okolja in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta predložila pismeni poročili. Želita morda poročevalca Odbora in Komisije poročili še ustno dopolniti? V imenu Odbora bo poročilo ustno dopolnila tovarišica Metka Lukman!

Metka Lukman: Ker je poročevalec pristojnega odbora k tej točki dnevnega reda zbolel, me je pooblastil, da vam posredujem naslednja stališča:

Odbor za urbanizem, stanovanjskokomunalna vprašanja in varstvo okolja je obravnaval predloženi zakon na seji dne 7. 4. 1977. Takrat Odbor še ni bil seznanjen s pripombami Odbora za programiranje raziskovalne dejavnosti na področju stanovanjskega in komunalnega gospodarstva v okviru Raziskovalne skupnosti Slovenije, ki ste jih prejeli danes na klop.

Glede na potek razprave na seji Odbora in glede na to, da so pripombe našega odbora in Odbora Raziskovalne skupnosti vsebinsko skoraj enake, jih Odbor podpira in predlaga, da jih Izvršni svet ob nadaljnjih pripravah predloga zakona prouči in smiselno upošteva.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovarišica Lukmanova! Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Tovariš Jože Bitežnik, delegat iz Nove Gorice!

Jože Bitežnik: Tovarišica predsednica, tovariši delegati! Naša skupina delegatov je k obravnavanemu zakonu zavzela na svoji seji 26. 4. 1977 naslednja stališča:

Delegati ugotavljajo, da je predlagana sprememba 13. člena ter nadaljnjih členov zakona o družbeni pomoči v stanovanjskem gospodarstvu — tako da se odpravi omejitev pravic občanov do nadomestitve stanarine zaradi opremljenosti njihovih stanovanj, izredno pozitivna, saj bo na ta način omogočeno prejemanje nadomestila stanarin veliko večjemu številu občanov z nižjimi osebnimi dohodki.

Ne strinjamo pa se s politiko uvajanja selektivne gradnje manj kvalitetnih stanovanj za občane z nižjimi osebnimi dohodki, saj bi podpiranje tovrstne gradnje večalo socialne razlike med občani, kar pa ni v skladu z načeli socialistične morale ter enakopravnostjo občanov, določeno v ustavi in zakonu o združenem delu. Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Bitežnik! Prosim, besedo ima tovariš Danilo Sbrizaj, delegat občine Ljubljana-Šiška.

Danilo Sbrizaj: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Želel sem povedati isto, kot je pred menoj povedal delegat iz Nove Gorice. Nevzdržno je namreč, da bi selekcionirali stanovanja glede na to, ali so solidarnostna ali ne. Govorim v imenu občine, kjer je morda stanovanjska gradnja najbolj intenzivna. Ko smo se pred leti odločali o gradnji solidarnostnih stanovanj, smo bili pred dilemo, ali naj gradimo posebne »kasarne« za delavce ali pa naj gradimo solidarnostna stanovanja v normalnih stanovanjskih blokih. V Ljubljani je bilo odločeno, da ne bo posebnih naselij za solidarnostna stanovanja, temveč da naj bodo v isti stanovanjski zgradbi solidarnostna stanovanja in stanovanja v etažni lastnini. S tega stališča je nevzdržno, da bi izvajali ka-

kršnokoli selekcijo. Menimo, da tudi televizijske antene in telefonski priključki ne pomenijo ne vem kakšnega razkošja v sodobni družbi, zlasti ker je eno telefonski priključek, drugo pa je dobiti telefon v Ljubljani. To je zaenkrat zelo težko. Hvala.

Predsednica Mara Žlebnič: Hvala, tovariš Sbrizaj! Kdo še želi razpravljati? (Nihče.)

Ker ne želi nihče več razpravljati, zaključujem razpravo in predlagam, da zbor sprejme naslednji sklep:

1. Predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o družbeni pomoči v stanovanjskem gospodarstvu, z osnutkom zakona, se sprejme.

2. Predlog zakona pripravi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

3. Pri pripravi predloga zakona naj upošteva pripombe in mnenja delovnih teles Skupščine in zbora, pripombe, dane na današnji razpravi na seji zbora ter pripombe drugih zainteresiranih družbenih subjektov.

Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje. (49 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep soglasno sprejet.

Prehajam na 9. točko dnevnega reda, to je na predlog odloka o pristopu k ugotavljanju katastrskega dohodka.

Predlog odloka je Skupščini predložil v obravnavo njen izvršni svet in za svojega predstavnika določil Dragana Mozetiča, namestnika republiške sekretarke za finance. Želite besedo? Prosim!

Dragan Mozetič: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za Zbor združenega dela, za področje gospodarstva, in skupina delegatov za Zbor občin iz občin Ajdovščina in Nova Gorica ugotavljata, da je določitev novih lestvic katastrskega dohodka zadeva, zaradi katere bi bilo treba predhodno izvesti usklajevanje stališč med delegacijami republik, enako med občinami v merilu republik, ob čemer pa bi se moralo obravnavati tudi, kdo je plačnik za to delo. Delegacija meni, da bi to morala biti republika, če pa naj bi bile občine, bi bilo treba v predlogu odloka točno določiti, da je to izredna naloga in se sredstva zanjo formirajo izven dovoljene proračunske porabe za leto 1977. Delegati sprašujejo, kdo je bil v drugih republikah plačnik tega dela glede na nepreverjene ugotovitve, da so ti stroški šli v breme republiških proračunov. Če je to resnično, delegacija sprašuje, zakaj se v naši republiki postopa drugače.

Odgovor: Predlog odloka o pristopu k ugotavljanju katastrskega dohodka, ki je predložen v sprejetje zborom Skupščine, med drugim določa, da stroški izračuna katastrskega dohodka v občinah bremenijo občinske proračune. Gre namreč za ažuriranje katastrskih elaboratov, katerih vodenje in vzdrževanje je tudi sicer v pristojnosti občin. Zato menimo, da tudi financiranje novega izračuna po vsebini predstavlja obveznost občin.

Za tako opredelitev pristojnosti financiranja pa govori tudi okoliščina, da je stanje občinskih proračunov relativno ugodnejše kot republiškega proračuna, da je porast sredstev v občinskih proračunih višja od republike. V primerih, ko posamezna občina z lastnimi sredstvi ne more uravnotežiti svojega proračuna, pa ji bodo manjkajoča sredstva za to kot za ostale naloge zagotovljena v obliki dopolnjevanja iz republiškega proračuna.

Pripominjamo, da je vprašanje financiranja novega izračuna katastrskega dohodka v drugih republikah različno urejeno. Tako na primer v Socialistični republici Hrvatski že zakon o ugotavljanju katastrskega dohodka določa, da se v primeru, ko se izvrši izračun katastrskega dohodka za območje celotne republike, le-ta financira iz republiškega proračuna, v kolikor pa gre za delni izračun, na zahtevo posameznih občin.

V zakonih Socialistične republike Bosne in Hercegovine, Srbije in Črne gore nismo zasledili določb o financiranju izračuna novega katastrskega dohodka.

Pripominjamo pa, da je vprašanje, v čigavo breme se novi izračun financira, tesno povezano z rešitvijo vprašanja razmejevanja virov dohodkov med družbenopolitičnimi skupnostmi v posamezni republici, zato tudi ni možno zahtevati oziroma pričakovati enotne rešitve tega vprašanja med republikami. Hvala.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Mozetič! Vprašujem delegate občin, ki so danes pisмено predložili to delegatsko vprašanje, ali so z odgovorom zadovoljni! Prosim!

Jože Bitežnik: Gre za izjemno nalogo, ki je kampanjskega akcijskega značaja in ki se pojavlja morda vsakih 5, 10 let, podobno kot nekatere naloge na področju geodetske službe. Take naloge je financirala v preteklosti republika. Zato smo menili, da naj bi tudi tokrat ostala financirana republika.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Bitežnik! Predlog odloka ste prejeli s sklicem seje zbora z dne 7. aprila 1977. Obravnavala sta ga Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta predložila pismeni poročili.

Pričenjam razpravo! Kdo želi besedo? Prosim, besedo ima Teodor Kreuzer, delegat z Jesenic.

Teodor Kreuzer: Pri 3. členu ni opredeljen datum oziroma rok, do kdaj bodo občine dobile odgovor Republiške komisije. Lestvice morajo biti preverjene do 1. oktobra, do 31. oktobra pa morajo občinske skupščine to že sprejeti. Ker je vmes le mesec dni časa, bi kazalo zavezati Republiško komisijo, do kdaj mora občinam odgovoriti.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Kreuzer! Kdo želi besedo? Tovariš Mozetič!

Dragan Mozetič: Po novem izračunu se bo katastrski dohodek od zemljišč zvišal, in to po grobih ocenah za petkrat. V tej zvezi je potrebno znižati davčne stopnje, ki so naravnane na sedanji nivo katastrskega dohodka. K izdelavi predloga novih davčnih lestvic lahko pristopi občinska skupščina takoj, ko so izdelane in sprejete lestvice tarife katastrskega dohodka, na podlagi katerih se ob upoštevanju površin pod posameznimi kulturnimi in bonitetnimi razredi lahko ugotovi tudi točna višina novega katastrskega dohodka.

Na možnost določanja novih lestvic s strani občinskih skupščin torej nima nobenega vpliva okoliščina, ali je po novih katastrskih tarifah v katastrskem operatu tudi za posamično parcelo že izračunan nov katastrski dohodek. Ta po-

tek bo naveden šele, ko bo po novih davčnih lestvicah za posameznega davčnega zavezanca ugotovljena višina davka, kar pa je po zakonu o davkih občanov potrebno izvršiti do 31. marca 1978 za leto 1978.

Predsednica Mara Žlebnič: Hvala, tovariš Mozetič! Tovariš Kreuzer, ste z odgovorom zadovoljni? (Da.)

Želi še kdo razpravljati? (Nihče.)

Zaključujem razpravo in prehajam na glasovanje. Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (48 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (1 delegat.) Se je kdo vzdržal? (1 delegat.)

Ugotavljam, da je zbor z večino glasov sprejel predlog odloka.

Prehajamo na 10. točko dnevnega reda, to je na predlog odloka o poročtvu Socialistične republike Slovenije za obveznosti Zavoda Socialistične republike Slovenije za rezerve in posojilne pogodbe z Ljubljansko banko.

Predlog odloka je Skupščini predložil v obravnavo njen izvršni svet in za svojega predstavnika določil tovariša Aleksandra Škrabana.

Tovariš Škraban, želite besedo? (Ne.)

Predlog odloka ste prejeli z razširitvijo dnevnega reda z dne 26. aprila 1977. Predlog odloka sta obravnavali skupina delegatov Odbora za finance in Odbora za družbenoekonomske odnose in razvoj in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta predložili pismeni poročili. Želijo poročevalci besedo? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo! Kdo želi besedo? (Nihče.) Ker ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo in prehajam na glasovanje. Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (47 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog odloka.

Prehajamo na 11. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o ratifikaciji konvencije o enotnem zakonu o obliki mednarodne oporoke, s priložo.

Predlog zakona je Skupščini predložil v soglasje Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ.

Predstavniki Izvršnega sveta je tovariš Marjan Oblak, republiški podsekretar v Republiškem sekretariatu za pravosodje, občo upravo in proračun.

Predlog zakona ste prejeli s sklicem seje zбора z dne 7. aprila 1977.

Predlog zakona so obravnavali: Odbor za družbenopolitični in komunalni sistem, Komisija za mednarodne odnose in Zakonodajno-pravna komisija, ki so predložili pismena poročila. Prejeli ste tudi predlog odloka.

Na podlagi vseh gradiv pričenjamo razpravo! Želi kdo razpravljati? (Nihče.)

Zaključujem razpravo in prehajam na glasovanje. Na glasovanje dajem predlog odloka o soglasju. Kdor je za, naj prosim glasuje! (49 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog odloka o soglasju.

Prehajamo na 12. točko dnevnega reda, to je na volitve in imenovanja.

Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve je predložila v obravnavo in sprejetje predlog odloka o izvolitvi sodnikov Okrožnega sodišča v Ljubljani.

Prehajamo na predlog odloka o izvolitvi sodnikov Okrožnega sodišča v Ljubljani.

O tem predlogu odloka pričujem razpravo! Kdo želi besedo? (Nihče.) Zaključujem razpravo in prehajam na glasovanje. Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (46 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog odloka soglasno sprejet.

S tem sta bila za sodnika Okrožnega sodišča v Ljubljani izvoljena Darinka Kalan, sodnica občinskega sodišča II v Ljubljani in Jernej Potočar, sodnik Občinskega sodišča I v Ljubljani.

Prehajamo na 13. točko dnevnega reda, to je na predloge in vprašanja delegatov.

Po prvem odstavku 40. člena poslovnika Skupščine Socialistične republike Slovenije ima delegat v Zboru pravico postaviti Izvršnemu svetu ali republiškimi funkcionarjem, ki vodijo delo republiških upravnih organov, vprašanja, ki se nanašajo na njihovo delo ali na zadeve iz njihove pristojnosti. Vprašanje lahko postavi delegat v zboru tudi predsedniku Skupščine Socialistične republike Slovenije, predsedniku zbora ali tudi predsednikom delovnih teles, kakor tudi skupščini samoupravne interesne skupnosti za območje republike, kadar ta enakopravno odloča s pristojnim zborom.

K tej točki dnevnega reda smo vam poslali delegatska vprašanja delegata Roka Kržana iz občine Brežice in skupine delegatov iz občine Nova Gorica.

Na delegatsko vprašanje Roka Kržana, delegata iz občine Brežice, bo odgovoril Dragan Mozetič!

Dragan Mozetič: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Odgovor na delegatsko vprašanje tovariša Roka Kržana, delegata Zbora občin Skupščine SR Slovenije iz občine Brežice zaradi nerešenega vprašanja financiranja krajevnih skupnosti?

Izdelan je osnutek družbenega dogovora o temeljnih načelih za financiranje skupnih potreb v krajevnih skupnostih v SR Sloveniji. Združevanje sredstev za financiranje nalog v krajevnih skupnostih v letošnjem letu temelji na neposrednem samoupravnem sporazumevanju delovnih ljudi in občanov krajevnih skupnosti z delavci temeljnih organizacij združenega dela na podlagi programov in planov krajevnih skupnosti. Iz sredstev splošne porabe občin se v drugem polletju leta 1977 financirajo naloge na področju uresničevanja delegatskega in skupščinskega sistema ter opravljanje nalog, ki jih občina sporazumno prenaša na krajevno skupnost.

Skupščine občin bodo za navedene naloge zagotavljale sredstva z odstopom določenega dela davkov, taks in drugih dohodkov, pobranih v območju posamezne krajevnne skupnosti, ali prek ustreznega opredeljenega namena v občinskem proračunu. Izdatki za financiranje delegatskega sistema so izdatki za delovanje zborov delovnih ljudi in občanov, samoupravnih organov krajevnih skupnosti, za sklicevanje sej, sestankov samoupravnih organov krajevnne skupnosti ter pošiljanje gradiva, za materialne stroške, najemnino, za vzdrževanje prostorov, pisarniški material, PTT storitve in podobno ter za dohodke tajnikov v letošnjem letu po sedanji zasedbi za informiranje občanov o delu delegatske skupščine, sklicevanje raznih interesnih zborov in podobno, za skrb za usposabljanje delegatov in delegacij za analiziranje delegatskih vprašanj, za dejav-

nost v zvezi z usklajevanjem stališč med delegacijami, za zagotavljanje odgovornosti do volitve delegacij, stikov z njimi in za skupno obravnavanje vseh pomembnih in aktualnih družbenoekonomskih in družbenopolitičnih vprašanj ter za oblikovanje političnih stališč o takšnih vprašanjih.

Za leto 1977 je predvideno, da se za delovanje delegatskega sistema v občinah in krajevnih skupnostih uporabijo merila, določena v družbenem dogovoru o enotnih osnovah in merilih za oblikovanje sredstev za delo državnih organov in dohodkov delavcev delovnih skupnosti teh organov z aneksom k dogovoru za leto 1977. Predvideno je, da se v letošnjem letu lahko poveča poraba sredstev za delovanje delegatskega sistema v krajevnih skupnostih največ v višini porasta proračuna ustreznih družbenopolitičnih skupnosti.

V fazi dograjevanja enotnih osnov in meril za določitev obsega splošne porabe v občinah se navedena merila lahko uporabijo samo začasno. V bodoče pa bo potrebno izdelati ustrežnejša merila za financiranje delovanja delegatskega sistema v krajevnih skupnostih, ki bi pokazala, kakšna so celotna potrebna sredstva delegatskega sistema v občinah in krajevnih skupnostih, pa tudi predvidela postopno zagotavljanje potrebnih sredstev glede na bilančne možnosti osebne, skupne in splošne porabe v občinah. Hvala lepa.

Predsednica M a r a Ž l e b n i k : Hvala, tovariš Mozetič!

Tovariš Skinder, delegat iz Brežic, ali ste z odgovorom zadovoljni? (Da.)

Na prvo delegatsko vprašanje skupine delegatov iz občine Nova Gorica, ki se nanaša na ceditve nepremičnin, bo odgovoril Marjan Oblak, republiški podsekretar v Republiškem sekretariatu za pravosodje, občo upravo in proračun!

M a r j a n O b l a k : Tovarišica podpredsednica, tovarišice in tovariši delegati! Samo Vuk in Miroslav Nakrst, vodji delegacij za Zbor združenega dela s področja gospodarstva in za Zbor občin in občin Ajdovščina in Nova Gorica, sta postavila naslednje delegatsko vprašanje:

Kaj bo ukrenil Republiški sekretariat za pravosodje, organizacijo uprave in proračun v zvezi s problematiko cenilcev, ki je bila po republiškem javnem pravobranilcu poslana temu organu in Skupščini v zvezi s ceditvami nepremičnin, predvsem kadar gre za prodajo ali nakup po družbeno pravni osebi! Opaža se, da so ceditve neobjektivne in pristranske. Zakaj niso cenilci pod isto kazensko odgovornostjo kot izvedenci?

Odgovor na vprašanje: Postopek postavljanja sodnega cenilca je različen od postopka postavitve sodnega izvedenca. Stalne sodne cenilce je postavljala predsednik občinskega sodišča, za posamezne primere pa tudi razpolagajoči sodnik, medtem ko je sodne izvedence postavljala predsednik okrožnega sodišča.

Zakon o rednih sodiščih, ki je bil sprejet 20. aprila letošnjega leta, je izenačil postopek postavljanja sodnih cenilcev in izvedencev. V skladu s pooblastilom zakona o rednih sodiščih bo republiški sekretar za pravosodje, organizacijo uprave in proračun predpisal strokovne in druge pogoje, ki jih morajo izpolnjevati stalni sodni cenilci, ter njihove pravice in dolžnosti, enako kot za sodne izvedence. S tem bodo sodni cenilci glede strokovne usposobljenosti ter pravic in dolžnosti medsebojno izenačeni, kar bo vsekakor vplivalo tudi na ceditve posameznih cenilcev oziroma na zmanjšanje razlik pri ceditvah.

Osnova za delo sodnih cenilcev je metodologija za ugotavljanje nepremičnin, ki pa je sedaj predpisana samo za nekatere vrste nepremičnin, na primer za stanovanja, stanovanjske hiše v družbeni lasti ter stavbna zemljišča, na

katerih stavbe stoje. Ob usklajevanju republiških zakonov, ki urejajo promet z nepremičninami z zakonom o združenem delu, bo Izvršni svet proučil potrebo po enotni ureditvi ugotavljanja vrednosti vseh vrst nepremičnin.

Zaradi izboljšanja dela sodnih cenilcev si bo Republiški sekretariat za pravosodje, organizacijo uprave in proračun prizadeval za večjo organizacijsko povezovanje sodnih cenilcev in sodnih izvedencev ter organiziral posvetovanja v zvezi z uporabo meril za ocenjevanje vrednosti nepremičnin.

Že po 283. členu kazenskega zakonika je bilo možno sodnega cenilca kazensko preganjati zaradi krive cenitve, ker se sodni cenilec šteje za sodnega izvedenca posebne vrste. Glede na različen postopek postavljanja sodnih cenilcev in sodnih izvedencev pa je prihajalo v praksi do dileme, ali je sodni cenilec enako kazensko odgovoren kot sodni izvedenec. To bo s sprejetjem kazenskega zakona Socialistične republike Slovenije odpravljeno. Predlog navedenega zakona v členu 207 izrecno predvideva kaznovanje cenilca, ki po krivem izpove ali da krivo pismeno mnenje.

Predsednica M a r a Ž l e b n i k : Hvala, tovariš Oblak! Vprašujem delegata iz Nove Gorice, ali je z odgovorom zadovoljen? (Da.)

Na drugo delegatsko vprašanje iste skupine delegatov iz občine Nova Gorica, ki se nanaša na ratificirane osimske sporazume iz katerih izhajajo obveznosti, ki obe državi podpisnici tudi časovno obvezujejo za izpolnitev, ne bo dan odgovor danes. Izvršni svet nas je namreč zaprosil za odložitev odgovora na naslednjo sejo zбора, ker zaradi kompleksnosti vprašanj odgovora ni bilo moč pripraviti v tako kratkem času.

Danes sta predložila novi delegatski vprašanji delegat iz občine Slovenska Bistrica in delegat iz občine Kamnik.

Ali želita morda delegata iz dveh občin tovariš Šega in tovariš Smrdelj delegatski vprašanji tudi ustno prebrati? (Ne.) Odgovor na ti delegatski vprašanji bo podan na naslednji seji zбора.

Prejeli smo tudi pismeno delegatsko vprašanje skupine delegatov za Zbor občin iz Nove Gorice in Ajdovščine. Tudi na to delegatsko vprašanje bo odgovorjeno na prihodnji seji zбора.

Želi kdo postaviti delegatsko vprašanje? (Ne.)

Potem zaključujem to točko dnevnega reda.

Odrejam odmor. Prosim vas, da ostanete v bližini, ker moramo zaključiti še 3. točko dnevnega reda.

(Seja je bila prekinjena ob 15.20 in se je nadaljevala ob 16. uri.)

Predsednica M a r a Ž l e b n i k : Nadaljujemo sejo! Ker sem obveščena, da je skupina končala z delom, prosim poročevalca komisije tovariša Juršiča, da posreduje delgator poročilo o delu obeh skupin oziroma da predlaga eventualne spremembe in dopolnitve predloga dokumenta.

Tovarišice in tovariši delegati! To poročilo se tiska, tako ga boste dobili tudi na klop.

Prosim, tovariš Juršič!

S t a n k o J u r š i č : Tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov Zbora združenega dela in Zbora občin se je po končani razpravi o samoupravnih

sporazumih o temeljih planov družbenih dejavnosti sestala in proučila pripombe, predloge in mnenja, izražena v razpravi na zborih, ter pismene pripombe in stališča temeljnih delegacij in občinskih skupščin in na podlagi tega predlaga zboroma, da sprejmeta naslednje spremembe in dopolnitve predloga stališč, priporočil in sklepov z dne 4. 5. 1977.

K stališčem:

— v 2. točki se v prvi vrsti za besedo »sporazumi« doda besedilo: »kljub določenim pomanjkljivostim izboljšani,«;

— v 3. točki se zadnji stavek spremeni tako, da se glasi: »pri tem pa Skupščina sodi, da je potrebno usklajevati možnosti za zagotavljanje pravic delovnim ljudem in občanom v skladu z ustavo in z zakoni«;

— v 4. točki se zadnji stavek spremeni tako, da se glasi: »Delavcem, delovnim ljudem in občanom, ki bodo o njih razpravljali, pa bi kazalo te normative predstaviti bolj poljudno«.

K priporočilom:

— v 6. točki, v drugi alineji se v četrti vrsti za besedo »stopnji« vstavi besedilo: »in nekatere pripombe, zlasti manj razvitih območij« in v šesti vrsti za besedo »uresničiti« besedilo: »pač pa bodo morali pristojni dejavniki že letos opredeliti in definirati enotno prispevno stopnjo, ki bo veljala od leta 1978 dalje, pri tem pa spremljati gibanja na tem področju v letu 1977 in po potrebi ukrepati«;

— v četrti alineji iste točke se v četrti vrsti besedi »s stališči« zamenjata z besedami »z opredelitvijo«;

— v peti alineji se v prvi vrsti črta besedilo: »Skupščina podpira načelo, da gre za enovitost kulture« in zamenja vrstni red v besedilu »je treba posebej«, tako da se začetni stavek glasi: »Na področju kulture je treba posebej poudariti«, in na koncu alineje doda besedilo: »v procesu kontinuiranega planiranja je treba krepiti materialno osnovo kulture v občinah«;

— šesta alineja se črta v celoti in nadomesti z novim besedilom, ki se glasi: »Na področju raziskovalne dejavnosti se predloženi sporazum z vidika urejanja celotnega področja razlikuje od drugih sporazumov, saj vsebuje poleg sporazuma o temeljih plana kot sporazuma o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih pri izvajanju skupnega programa raziskovalne dejavnosti tudi splošni del, ki naj spodbudi raziskovalno dejavnost na vseh ravneh in torej ni zavezujoče ter bi zato bolj sodil v srednjeročni plan raziskovalne skupnosti. Kljub temu bi bilo potrebno tako usmeritev podpreti zaradi pomena raziskovalne dejavnosti za nadaljnji družbenoekonomski razvoj, ob tem pa v nadaljnjih postopkih planiranja do konca leta 1977 konkretizirati skupni raziskovalni program, ki je v predloženem sporazumu preveč splošen in zato tudi največja slabost tega sporazuma«.

K sklepom:

Drugi odstavek 2. točke postane nova 3. točka in se začetni stavek glasi: »Izvršni svet naj pospeši pripravo zakonov, ki bodo urejali družbenoekonomske odnose...«

Skupina se ni mogla opredeliti do številnih konkretnih pripomb, ki po svoji naravi sodijo v obravnavo predlogov samoupravnih sporazumov v temeljnih organizacijah in krajevnih skupnostih ter v občinah. Opredeljevanje do teh pripomb bi po mnenju skupine tudi preseгло okvir razprave o predloženih sporazumih. Skupina pa predlaga, da te konkretne pripombe obravnavajo pristojne interesne skupnosti.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala lepa! Želi morda kdo razpravljati? (Nihče.)

Prosim, da o predlogu stališč, priporočil in sklepov z dopolnitvami in spremembami, ki jih je predlagala skupina delegatov, glasujete! Kdor je za, naj prosim glasuje (42 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (En delegat) Se je kdo vzdržal? (En delegat.)

Ugotavljam, da je Zbor predlog stališč, priporočil in sklepov k samoupravnim sporazumom o temeljih planov družbenih dejavnosti za obdobje 1976—1980 s spremembami in dopolnitvami, ki so bile danes predlagane, soglasno sprejel.

Obveščam vas, da Zbor združenega dela predlaganih stališč ni sprejel, pri vseh ostalih točkah dnevnega reda, kjer smo sprejemali končne odločitve, pa smo uskladeni z Zborom združenega dela.

Ker je s tem dnevni red današnje seje izčrpan, se vsem delegatom zahvaljujem za udeležbo in za sodelovanje v razpravi in zaključujem 45. sejo Zbora občin. Hvala lepa!

(Seja je bila zaključena ob 16.25.)

46. seja

(26. maja 1977)

Predsedovala: M a r a Ž l e b n i k ,
predsednica Zbora občin

Začetek seje ob 9.05.

Predsednica M a r a Ž l e b n i k : Spoštovane tovarišice in tovariši delegati! Pričenjam 46. sejo Zbora občin Skupščine Socialistične republike Slovenije, ki sem jo sklicala na podlagi prvega odstavka 97. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije.

V smislu 15. člena poslovnika našega zbora moramo na začetku vsake seje, preden preidemo na določitev dnevnega reda, izvoliti Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja, ki mora pregledati pooblastila delegatov in sestaviti poročilo za zbor. V Komisijo predlagam po abecednem redu občin naslednje delegate: Silva Fratino iz občine Tolmin za predsednika in Jožeta Zelenška iz občine Trbovlje ter Mirjano Eržen iz občine Tržič za člana.

Ali želi morda o tem predlogu kdo razpravljati? (Ne.) Prosim, da o predlogu glasujemo! Kdor je za, naj prosim glasuje! (49 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Na podlagi glasovanja ugotavljam, da so bili v Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja za 46. sejo Zbora občin izvoljeni: Silvo Fratina za predsednika, ter Jože Zelenšek in Mirjana Eržen za člana.

Prosim verifikacijsko komisijo, da se takoj sestane ter pregleda pooblastila in sestavi poročilo za zbor, vas delegate pa prosim, da ostanete na svojih mestih, ker bo Komisija takoj opravila svoje delo.

Tovarišice in tovariši delegati! Ker bi želeli, da bi Izvršni svet, kolikor je to v njegovi moči, na vprašanja delegatov čimprej odgovoril, prosim delegate, ki imajo morda pripravljena pismena vprašanja, da jih oddajo sekretarju zbora. Ta vprašanja bomo takoj posredovali Izvršnemu svetu oziroma naslovníkom z željo, da bi bil odgovor dan še na tej seji pri točki predlogi in vprašanja delegatov.

Vidim, da je Komisija opravila svojo nalogo. Nadaljujem sejo in prosim predsednika Komisije tovariša Fratino, da da zboru poročilo!

Silvo Fratina: Poročilo o pregledu pooblastil za 46. sejo Zbora občin, ki je bila sklicana za dne 26. maja 1977 ob 9. uri v mali dvorani poslopja Skupščine SR Slovenije.

Zbor občin Skupščine SR Slovenije ima 62 delegatskih mest. Komisija za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja Zbora občin je iz predloženih pooblastil in seznama delegatov ugotovila, da se udeležujejo današnjega zasedanja delegati vseh občin v Socialistični republiki Sloveniji, razen delegatov občin Krško, Murska Sobota, Slovenska Bistrica in Škofja Loka. Navzoča sta tudi delegata mesta Ljubljana in Obalne skupnosti občin.

Ob pregledu dokumentacije je Komisija ugotovila, da so vsa pooblastila, ki so jih delegati predložili, neoporečna, zato predlaga, da zbor poročilo sprejme in s tem verificira pooblastila delegatov za današnjo 46. sejo.

Komisija tudi ugotavlja, da je zbor sklepčen in da lahko pravno veljavno razpravlja in sklepa.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Fratina!

Prehajam na razpravo o poročilu, ki ste ga pravkar slišali! Kdo želi besedo? (Nihče.)

Prehajamo na glasovanje o poročilu. O poročilu bomo glasovali v celoti, ker ni nobeno pooblastilo sporno. Kdor je za to poročilo, naj prosim glasuje! (56 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor z glasovanjem soglasno potrdil poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja ter s tem verificiral pooblastila delegatov za 46. sejo Zbora občin.

Na današnjo sejo Zbora občin so bili poleg predstavnikov Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije povabljeni še: Centralni komite Zveze komunistov Slovenije, Republiška konferenca SZDL Slovenije, Zveza sindikatov Slovenije, Skupnost slovenskih občin in člani delegacije iz SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ, člani delegacije iz Socialistične republike Slovenije v Zveznem zboru Skupščine SFRJ ter Vrhovno sodišče SR Slovenije, Republiški senat za prekrške, Skupnost za varstvo okolja Slovenije, Gasilska zveza Slovenije, Glavni odbor Rdečega križa Slovenije in Skupščina mesta Ljubljana.

Prehajamo na 1. točko dnevnega reda, to je na določitev dnevnega reda 46. seje zbora.

Z dopisom z dne 6. in 13. 5. 1977 sem vas obvestila, da razširjam dnevni red današnje seje še z naslednjimi točkami:

- s predlogom odloka o soglasju k sporazumu med vlado Socialistične republike Jugoslavije in vlado Švedske o obojestranskem zavarovanju investicij pred nekomercialnimi riziki;

- z osnutkom zakona o dopolnitvi zakona o sredstvih rezerv;

- z dogovorom o temeljih družbenega plana Jugoslavije za razvoj tujskega turizma v obdobju od leta 1976 do leta 1980;

- s predlogom zakona o spremembah zakona o začasnem financiranju samoupravnih interesnih skupnosti na področju družbenih dejavnosti v prvem polletju 1977;

- s predlogom zakona o spremembi zakona o osnovah ter načinu obračunavanja in plačevanja prispevkov za financiranje samoupravnih interesnih skupnosti na področju družbenih dejavnosti v letih 1975, 1976 in 1977 in z osnut-

kom zakona o dodelitvi pomoči Socialistični republiki Romuniji iz sredstev stalne proračunske rezerve federacije.

Z dopisom z dne 18. 5. 1977 pa sem vas obvestila, da na predlog Izvršnega sveta umikam z dnevnega reda današnje seje 13. točko in sicer predlog za izdajo zakona o nagradah Socialistične republike Slovenije, s tezami za osnutek zakona.

Tako predlagam za današnjo sejo Zbora občin naslednji dnevni red:

1. določitev dnevnega reda 46. seje Zbora občin;
2. odobritev zapisnika 45. seje Zbora občin;
3. osnutek resolucije o temeljnih zakonodajne politike republike;
4. predlog kazenskega zakona;
5. predlog zakona o prekrških;
6. predlog zakona o pomilostitvi;
7. predlog stališč, sklepov in priporočil za reševanje problematike varstva dobrin splošnega pomena in vrednot človekovega okolja v Socialistični republiki Sloveniji;
8. predlog zakona o zaključnem računu o izvršitvi proračuna Socialistične republike Slovenije (republiškega proračuna) za leto 1976;
9. predlog za izdajo zakona o založništvu, s tezami za osnutek zakona;
10. osnutek zakona o varstvu živali pred kužnimi boleznimi;
11. predlog za izdajo zakona o eksplozivnih snoveh, vnetljivih tekočinah in plinih ter o drugih nevarnih snoveh, z osnutkom zakona;
12. predlog za izdajo zakona o Rdečem križu Slovenije, s tezami za osnutek zakona;
13. predlog zakona o spremembah zakona o začasnem financiranju samoupravnih interesnih skupnosti na področju družbenih dejavnosti v prvem polletju 1977;
14. predlog zakona o spremembi zakona o osnovah ter načinu obračunavanja in plačevanja prispevkov za financiranje samoupravnih interesnih skupnosti na področju družbenih dejavnosti v letih 1975, 1976 in 1977;
15. predlog za spremembo in dopolnitev 6. in 7. člena zakona o evidenci in nastanitvi občanov in registru prebivalstva;
16. predlog odloka o soglasju k sporazumu med vlado Socialistične federativne republike Jugoslavije in vlado Švedske o obojestranskem zavarovanju investicij pred nekomercialnimi riziki;
17. dogovor o skupni politiki reševanja materialnega položaja in razvoja informativno-političnih sredstev obveščanja;
18. dogovor o temeljnih družbenega plana Jugoslavije za razvoj morskega ladjarstva in luk v obdobju od 1976 do 1980;
19. dogovor o temeljnih družbenega plana Jugoslavije za razvoj zračnega prometa v času od leta 1976 do leta 1980;
20. dogovor o temeljnih družbenega plana Jugoslavije za razvoj rečnega ladjarstva in pristaniškega gospodarstva v obdobju od leta 1976 do leta 1980;
21. dogovor o temeljnih družbenega plana Jugoslavije za razvoj magistralnih cest v obdobju 1976 do 1980;
22. dogovor o temeljnih družbenega plana Jugoslavije za razvoj tujskega turizma v obdobju od leta 1976 do leta 1980;
23. predlog za sprožitev pobude za sklenitev dogovora o enotnih temeljih za delo v zvezi z vlogami in predlogi;

24. osnutek zakona o določitvi skupnega zneska obveznosti federacije za financiranje 5. dopolnitve sredstev mednarodnega združenja za razvoj IDA;

25. osnutek zakona o dodelitvi pomoči Socialistični republiki Romuniji iz sredstev stalne proračunske rezerve federacije;

26. osnutek zakona o dopolnitvi zakona o sredstvih rezerv;

27. volitve in imenovanja;

28. predlogi in vprašanja delegatov.

Želi o predlaganem dnevnem redu kdo razpravljati? (Nihče.) Kdor je za predlagani dnevni red, naj prosim glasuje! (60 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je dnevni red današnje seje zbora določen tak, kot sem ga danes predlagala. Tak dnevni red smo vam predložili tudi na klop. Hkrati vas obveščam, da so medtem prispeli tudi delegati iz občin Murska Sobota, Slovenska Bistrica in Škofja Loka.

Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, to je na odobritev zapisnika 45. seje Zbora občin.

Osnutek zapisnika 45. seje zbora ste prejeli z dopisom z dne 13. 5. 1977. Ima morda kdo k zapisniku 45. seje zbora kakšno dopolnitev ali popravek? (Ne.)

Dajem odobritev zapisnika na glasovanje! Kdor je za to, da se odobri zapisnik 45. seje zbora, naj prosim glasuje! (59 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno odobril zapisnik 45. seje zbora.

Prehajamo na 3. točko dnevnega reda, to je na osnutek resolucije o temeljih zakonodajne politike republike.

Osnutek resolucije je Skupščini predložila v obravnavo Zakonodajno-pravna komisija in za svojega predstavnika določila Anico Popovič, članico te komisije.

✓ Tovarišica Popovičeva, želite besedo? Prosim!

Anica Popovič: Tovarišice in tovariši delegati! Osnutek resolucije o temeljih zakonodajne politike republike vam je predložen v prvi fazi. Prosim, če posredujete svoje pripombe, mnenja in stališča, da bi bilo mogoče čimbolj popolno opredeliti posamezna načela resolucije in uspešno opraviti delo pri njenem dokončnem oblikovanju tako, da bi lahko ta zbor na naslednji seji sprejel predlog te resolucije.

Delo pri usklajevanju republiške zakonodaje, kot ste lahko sami opazili, v tem mandatnem obdobju, od sprejema nove ustave oziroma od prvega sklica delegatske skupščine pa do sedaj, je bilo dokaj obsežno. Uspelo nam je uskladiti številna sistemska zakonska področja. Podrobneje so ti zakoni navedeni v prilogi k osnutku te resolucije. Prav zaradi takega obsežnega dela pa je seveda zakonodaja na nekaterih področjih in tudi v nekaterih zakonih še zmeraj dokaj zapletena oziroma nedorečena. Preveč je še vedno nejasnosti, pa tudi nekaterih sistemskih nedorečenosti v zakonih.

Kljub prizadevanju vseh dejavnikov, ki sodelujejo v zakonodajnem postopku, zlasti pa Sreketariata Izvršnega sveta za zakonodajo, Republiškega sveta za vprašanja družbene ureditve in pa Zakonodajno-pravne komisije te skupščine, ki so si ves čas prizadevali za celovito izvajanje nalog, ki izhajajo iz sedanje resolucije, ni bilo mogoče na zakonodajnem področju v vseh pri-

merih odpraviti teh pomanjkljivosti. Prav zaradi tega je predsedstvo te skupščine pred letom dni ustanovilo posebno delovno skupino z nalogo, da pripravi novo resolucijo o temeljih zakonodajne politike republike, s tem, da na podlagi načel, ki jih vsebuje resolucija o temeljih zakonodajne politike republike iz leta 1969 in ki so trajne narave, dopolni besedilo nove resolucije z načeli, ki so se izkazala, kot nujna za oblikovanje zakonodaje v delegatski skupščini, zlasti v smeri, da je treba zakone čimbolj omejiti na njihovo funkcijo, to je, da urejajo pravice in dolžnosti delovnih ljudi, temeljna vprašanja družbenih odnosov ter materialno-pravna razmerja, ki so splošnega pomena za delovne ljudi in občane v republiki. Vse drugo, kar je tehnično izvedbenega značaja, pa naj bi urejali Izvršni svet in Republiški upravni organi s podzakonskimi predpisi.

To je bilo že večkrat poudarjeno tudi v posameznih analizah delegatskega sistema, ki smo jih sprejeli v republiški skupščini, v katerih smo ugotavljali, da se obseg dejavnosti Izvršnega sveta in republiških upravnih organov pri izvajanju zakonov sicer povečuje, da pa so zakoni še vedno preveč obsežni in prepodrobni, da urejajo posamezne primere, so premalo načelni in da premalo izražajo politiko, ki naj se v njih opredeli.

Izvajanje zakonodaje z upoštevanjem teh načel je bistvenega pomena tudi za izvajanje delegatskega sistema. Vsi se namreč zavedamo, da delovni ljudje, zlasti pa delegati in delegacije, lahko odločajo o vprašanjih v zvezi z delitvijo dohodka in vseh drugih bistvenih vprašanjih, ki jih urejajo zakoni, le, če so ta vprašanja v zakonih zelo jasno, kratko in preprosto formulirana. To, da je v zakonih nazorno povedano, kaj je treba spremeniti, kakšna je bila dosedanja opredelitev in na podlagi katerih načel se spreminja oziroma kakšna naj bo nova ureditev, je tudi temeljni pogoj za izvajanje delegatskega sistema oziroma za uspešno delo na zakonodajnem področju. Seveda pa mora biti delo na zakonodajnem področju uskladen z ustavo Socialistične republike Slovenije z določenimi pristojnostmi republike na tem področju tako, da se z zakoni urejajo le tista razmerja, ki so skupnega pomena za delovne ljudi in občane na posameznih področjih, ob upoštevanju ustavne omejitve pri sprejemanju temeljnih načel na tistih z ustavo opredeljenih področjih, ki jih delovni ljudje in občani samostojno urejajo v občini, krajevni skupnosti, v samoupravnih interesnih skupnostih in v organizacijah združenega dela.

V zvezi s tem so v osnutku te resolucije navedeni nekateri podatki o dosedanjem zakonodajnem delu po sprejetju nove ustave, cilji, ki naj jih doseže zakonodaja, načela, ki se jih moramo držati pri zakonodajnem delu.

Iz priloženih gradiv izhaja, da se delo na tem področju počasi premika v zaželjeni smeri, da zakoni niso več tako obsežni, da so bolj dorečeni, da je do določene stopnje zakonodajno delo bolj pregledno in da republiški upravni organi in Izvršni svet sprejemajo več izvršilnih predpisov. To je tudi dokaz, da se republiški upravni organi čedalje bolj zavedajo svoje lastne odgovornosti, da na podlagi načel in politike, ko jo določa republiška skupščina, izdajajo podzakonske akte v okviru svojih pristojnosti.

Načela, ki jih vsebuje osnutek te resolucije, je poskušala opredeliti najprej omenjena delovna skupina in nato Zakonodajno-pravna komisija, ki predlaga vsem zborom Skupščine Socialistične republike Slovenije, naj jih sprejmejo.

Vsi vemo, da smo, in to je tudi napisano v obrazložitvi osnutka te resolucije, sprejeli številne zakone in da smo opravili res zelo pomembno delo. Res pa je tudi, da smo bili pri naštevanju načel, ki jih vsebuje sedanja resolucija, včasih nekoliko nedosledni, zaradi tega, ker smo šli skozi intenzivno obdobje

usklajevanja republiške zakonodaje z ustavo. V naslednjem obdobju, ki ga začenjamo z iztekom tega polletja, upamo, da ne bo več tako intenzivnega zakonodajnega dela. Glavni del tega posla je opravljen, čeprav nas čaka še usklajevanje republiških zakonov z zakonom o združenem delu. Prav zaradi tega bo, kar ugotavlja tudi Izvršni svet v svojih stališčih k osnutku te resolucije, prihodnje zakonodajno delo zahtevalo sodelovanje različnih družbenih dejavnikov pri oblikovanju zakonskih rešitev, ki bodo uskladene z zakonom o združenem delu.

Kot predstavnik predlagatelja osnutka te resolucije soglašam s stališči Izvršnega sveta, naj bi resolucija zavezovala predlagatelje zakonov, da že v prvih fazah zakonodajnega postopka pritegnejo k sodelovanju vse družbenopolitične in strokovne dejavnike, ki lahko prispevajo k oblikovanju najboljših zakonskih rešitev, da bi bilo treba zaradi racionalizacije zakonodajnega dela in večje skladnosti zakonskih rešitev še bolj razviti sodelovanje med republikami in pokrajinama na zakonodajnem področju in naj bi ta resolucija tudi bolj poudarila dosledno izvajanje ter celovito spremljanje in analiziranje izvajanja zakonov, kar je lahko osnova za nadaljnje dograjevanje pravnega sistema v skladu s potrebami družbenoekonomskega razvoja naše družbe.

Zaradi navedenih razlogov naj bi vsi zbori Skupščine Socialistične republike Slovenije v tem obdobju sprejeli novo resolucijo o temeljih zakonodajne politike republike, ki naj bi opredelila načela zakonodajnega dela, ki se jih bomo morali držati v naslednjem obdobju. Hvala lepa.

Predsednica M a r a Ž l e b n i k : Hvala, tovarišica Popovičeva! Predstavnik Izvršnega sveta pri tej točki dnevnega reda sta Vlado Tance, namestnik republiškega sekretarja za prvosodje, organizacijo uprave in proračun ter Lojze Janko, pomočnik sekretarja Sekretariata Izvršnega sveta za zakonodajo. Želita morda predstavnika Izvršnega sveta besedo? (Ne.)

Osnutek resolucije ste prejeli z dopisom z dne 6. 5. 1977. Danes na klop ste prejeli stališča Izvršnega sveta.

Obravnavali so jo: Odbor za družbenopolitični in komunalni sistem, Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj, Odbor za finance in Odbor za urbanizem, stanovanjsko-komunalna vprašanja in varstvo okolja, ki so zboru predložili pismena poročila.

Želijo morda poročevalci odborov poročila še ustno dopolniti? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo! Kdo želi besedo? Prosim, besedo ima dr. Ljubo Golič, delegat Skupščine mesta Ljubljana!

Dr. L j u b o G o l i č : Tovarišice in tovariši delegati, tovarišica predsednica! V razpravi, ki smo jo imeli v mestni skupini delegatov, smo opozorili predvsem na dvoje:

1. Podpiramo usmeritev, da Skupščina SR Slovenije ne sprejema preveč podrobnih zakonov, temveč pooblašča Izvršni svet in upravne organe, da sprejemajo izvršilne predpise.

2. Opozarjamo, naj bi odbori in zbori Skupščine SR Slovenije v prihodnje posvetili več pozornosti materialnim posledicam, ki nastanejo za občinske skupščine v zvezi z izvajanjem zakonov. Običajno res nimajo neposrednih materialnih posledic, zahtevajo pa dodatno delo upravnih organov, kar ima za posledico zaposlovanje novih delavcev. Takšne zahteve pa pri limitirani splošni porabi povzročajo velike probleme. Še posebej je ta problem aktualen pri

predpisih, ki jih izdajo republiški upravni organi na podlagi zakona, kot na primer podaljšanje potnih listov, zamenjava voznških dovoljenj, predvidena zamenjava osebnih izkaznic in tako dalje. Takšna dodatna dela zahtevajo zaposlitev kar več novih delavcev in še kljub temu se ne moremo izogniti daljšemu čakanju v vrstah pred določenimi uradi, kar povzroča včasih tudi nerazpoloženje. Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Golič! Kdo še želi razpravljati? (Nihče.) Ker ne želi nihče več razpravljati, zaključujem razpravo in predlagam, da sprejme zbor naslednji sklep:

1. Osnutek resolucije o temeljnih zakonodajne politike republike se sprejme.
2. Predlog resolucije pripravi Zakonodajno-pravna komisija Skupščine Socialistične republike Slovenije.
3. Pri pripravi predloga resolucije naj upošteva stališča Izvršnega sveta, pripombe, predloge in mnenja delovnih teles Skupščine in zbora in pripombe, dane v današnji razpravi na seji zbora.
4. Zbor občin Skupščine SR Slovenije priporoča občinskim skupščinam v Sloveniji, da obravnavajo osnutek resolucije o temeljnih zakonodajne politike republike, da do njega zavzamejo stališča ter v okviru svojih pristojnosti naložijo svojim izvršnim svetom in upravnim organom naloge za izvajanje začrtanih temeljev zakonodajne politike.

Kdor je za ta sklep, naj prosim glasuje! (62 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep soglasno sprejet.

Prehajamo na 4. točko dnevnega reda, to je na predlog kazenskega zakona Socialistične republike Slovenije.

Predlog kazenskega zakona je Skupščini predložil v obravnavo njen izvršni svet in za svojega predstavnika določil tovariša Vlada Tanceta, namestnika republiškega sekretarja za pravosodje, organizacijo uprave in proračun, ki želi uvodno besedo. Prosim, tovariš Tance!

Vladimir Tance: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Predlog kazenskega zakona Socialistične republike Slovenije, ki vam je predložen v obravnavo, je pripravljen na podlagi osnutka zakona, sprejetega 23. marca letos. Pri pripravi zakonskega predloga so bile upoštevane mnoge pripombe, ki so bile dane v razpravah k osnutku zakona.

O osnutku zakona so poleg delgatov v skupščinskih telesih in v samih zborih Skupščine razpravljali tudi v strokovnih krogih. Organizirana je bila široka razprava v vseh pravosodnih organih, svoje mnenje pa so posredovali tudi profesorji pravne fakultete s področja kazenskega prava. Poleg tega pa so svoje pripombe h kazenskemu zakonu v zadnji fazi dali tudi mnogi drugi zainteresirani družbenopolitični in upravni organi, kar je upoštevano v predloženih amandmajih.

Pri pripravi kazenskega zakona je predlagatelj predvsem upošteval, da mora kazenski zakon odraziti doseženo stopnjo razvoja družbenopolitičnih, samoupravnih in ekonomskih odnosov naše socialistične samoupravno organizirane družbe. Namen naše kazenske zakonodaje je, da zavaruje samoupravljanje, celovitost, samostojnost in neodvisnost države, enakopravnost narodov in narodnosti, družbeno lastnino kot temelj socialističnega samoupravnega sistema,

človeka kot temelj socialističnega samoupravnega sistema, človeka kot svobodnega ustvarjalca, pred vsemi protisocialističnimi in protisamoupravnimi elementi, ne glede na to, od kod prihajajo. Večino teh pridobitev in dobrin naše socialistične samoupravne družbe kazensko-pravno varuje federacija s kazenskim zakonom SFRJ. V sprejetje predloženi kazenski zakon SR Slovenije pa daje varstvo človekovi osebnosti, njegovim z ustavo in zakonom zajamčenim pravicam in svoboščinam, družbeni in privatni lastnini in ostalim dobrinam, določenim z ustavo Socialistične republike Slovenije.

Kljub točno porazdeljeni pristojnosti med federacijo in republikami oziroma pokrajinama na področju kazenske zakonodaje, kazenski zakon Socialistične republike Slovenije ne more biti neodvisen od zveznega kazenskega zakona, kajti ravno porazdelitev pristojnosti zahteva medsebojno povezanost, uskladenost in soodvisnost.

Republiški kazenski zakon namreč ne bo v nobenem primeru uporabljen samostojno, ampak se bo vedno, ko se bo storilcu sodilo za kaznivo dejanje, kot je določeno v republiškem kazenskem zakonu, uporabljal tudi splošni del zveznega kazenskega zakona.

Naš kazenski zakon bodo uporabljala tudi sodišča drugih socialističnih republik in avtonomnih pokrajin, ko bodo sodila storilcu za kaznivo dejanje, ki ga je storil v območju Socialistične republike Slovenije. Vpeljano je načelo, da se uporablja zakon območja, kjer je bilo kaznivo dejanje storjeno, in ne zakon območja, kjer se storilcu sodi. Vsa ta medsebojna povezanost je bila upoštevana pri pripravi zakonskega predloga in je pogojevala tudi določene rešitve.

Za temeljna načela sedaj veljavne kazenske zakonodaje je bilo ugotovljeno, da v zadostni meri zagotavljajo varstvo temeljnih vrednot naše socialistične samoupravne družbe, tako da ta bistveno niso spremenjena. V kazenski zakon pa so vgrajene mnoge spremembe in dopolnitve, ki naj bi napravile kazensko zakonodajo primernejšo in obenem učinkovitejšo. Tako pripravljene kazenski zakon ne pomeni samo uresničitve ustavnega načela porazdeljene pristojnosti na kazensko-pravnem področju med federacijo in republikami oziroma pokrajinama.

V zakonskem predlogu so predvidena tudi nova kazniva dejanja. Kot kazniva dejanja se opredeljujejo tista ravnanja, ki so se pojavila po uveljavitvi sedaj veljavnega kazenskega zakona in s katerimi se napadjo ali ogrožajo tiste v ustavi določene dobrine, ki jih je treba kazensko-pravno varovati.

Poleg tega zakonski predlog upošteva nova spoznanja kazensko-pravnih znanosti, ki so bila na tem področju dosežena v tem obdobju, kot tudi potrebe sodne prakse, ki so bile izražene pri uporabi sedanjega kazenskega zakona in v razpravah o osnutku kazenskega zakona. Te se v glavnem nanašajo na ustreznejše oblikovanje posameznih določb in na jasnejšo opredelitev posameznih inkriminiranih ravnanj, ki so se v praksi različno tolmačila oziroma so povzročala celo uveljavljanje različne sodne prakse.

Na podlagi tako na široko opravljene obravnave o osnutku kazenskega zakona so bile v zakonski predlog vnesene določene spremembe in dopolnitve v primerjavi s sprejetim osnutkom zakona. Vse spremembe in dopolnitve so v obrazložitvi predloga zakona pojasnjene. Predlagatelj pa želi posebej opozoriti na nekatere bistvene dopolnitve oziroma spremembe.

Iz temeljnih določb o izvrševanju kazenskih sankcij je izpuščena določba o stroških izvrševanja kazenskih sankcij, ki je bila vsebovana v osnutku in

določala, da tisti, proti kateremu se izvršuje kazenska sankcija, ne plača stroškov za njeno izvršitev.

V zvezi s to določbo so bile v skupščinskih telesih široke razprave usmerjene v to, kdaj naj obsojenec pa le prispeva k stroškom izvršitve sankcije. Tako razčlenjena določba vsekakor ne bo več temeljna in zato ne sodi v kazenski zakon. Predlagatelj meni, da je primerneje določbe o stroških izvrševanja kazenskih sankcij opredeliti v zakonu o izvrševanju kazenskih sankcij.

Prav tako je izpuščena določba osnutka zakona o pogojnem odpustu z varstvenim nadzorstvom, ki je predvidevala možnost preklica pogojnega odpusta, če pogojno odpuščeni obsojenec ne izpolnjuje navodil, ki mu jih določi sodišče. Po naknadni proučitvi skladnosti te določbe z zveznim kazenskim zakonom je bilo ugotovljeno, da zvezni kazenski zakon dovoljuje preklic pogojnega dopusta le, če pogojno odpuščeni stori novo kaznivo dejanje. Naložitev določenih obveznosti pogojno odpuščenemu obsojencu brez predvidene sankcije za njihovo kršitev po mnenju predlagatelja ne bi doseglo željenega učinka. Opustitev te določbe pa ne pomeni, da organi, pristojni za pomoč odpuščenim obsojencem, ne bi mogli v okviru svojih pristojnosti z navodili in nasveti pomagati pogojno odpuščenemu.

Pri kaznivem dejanju umora je v predlog zakona vnesena pomembna dopolnitev. Predvideno je milejše kaznovanje za kaznivo dejanje, če je storjeno v posebno olajševalnih okoliščinah. Ta dopolnitev predstavlja uresničitev pripomb, ki so bile dane v nekaterih skupščinskih telesih in drugih družbeno-političnih organih ob razpravi o osnutku kazenskega zakona. Tako določbo pa je že dalj časa zahtevala tudi sodna praksa, saj so se pojavljali primeri tega kaznivega dejanja, storjenega v izjemnih okoliščinah, ko sodišče ni imelo možnosti odmeriti storilcu kazni, pri kateri bi prišla popolnoma do izraza individualizacija kazni. S to določbo pa je sodiščem dana možnost večje individualizacije kazni.

V skladu s pripombami h kaznivemu dejanju mazaštva, katero je bilo določeno kot kaznivo dejanje »neopravičeno ukvarjanje z zdravljenjem ali z drugo zdravstveno dejavnostjo, če to opravlja oseba brez predpisane strokovne izobrazbe«, je to kaznivo dejanje v predlogu zakona prevedeno tako, da obstoj tega kaznivega dejanja ni vezan na predpisano strokovno izobrazbo. Kot kazniv se inkriminira vsak protipraven in škodljiv način zdravljenja, ne glede na izobrazbo. Tako opredelitev tega kaznivega dejanja ne zajema oseb, ki se ukvarjajo z nabiranjem in prodajo raznih zdravilnih zelišč, vključuje pa osebe, ki se protipravno in na škodljiv način ukvarjajo z zdravljenjem, čeprav imajo zdravniško izobrazbo.

V razpravah o kaznivem dejanju zoper gospodarstvo je bilo poudarjeno, da naslov tega poglavja ne ustreza novi opredelitvi kaznivega dejanja, vsebovanega v tem poglavju. V skladu s tem je predlagatelj spremenil naslov, upoštevajoč določbe zakona o združenem delu, ki urejajo upravljanje z družbenimi sredstvi. Z upravljanjem družbenih sredstev je zajeta uporaba, upravljanje in razpolaganje z družbenimi sredstvi v vseh organizacijah združenega dela, tako na področju gospodarske dejavnosti kot na področju družbenih dejavnosti. To poglavje kaznivih dejanj vsebuje tudi kazniva dejanja, s katerimi se ogrožajo naravne dobrine, kot so zemljišča, gozdovi, rastline in živali. Zato je bilo potrebno v naslov vključiti tudi naravna bogastva. Iz istih razlogov so spremenjeni tudi naslovi nekaterih kaznivih dejanj iz tega poglavja,

kot na primer: nevestno gospodarsko poslovanje je spremenjeno v nevestno gospodarjenje, goljufija v službi v poseben primer goljufije in tako naprej.

Predlog kazenskega zakona v celoti upošteva stališča Družbenopolitičnega zbora, sprejeta ob razpravi o osnutku kazenskega zakona. Tako upošteevamo stališče glede milejše penalizacije za umor v posebno olajševalnih okoliščinah, glede uveljavitve pogojne obsodbe z varstvenim nadzorstvom, glede naslova poglavja kaznivih dejanj zoper gospodarstvo, glede kaznivega dejanja nedovoljenega razpolaganja s stanovanji in glede kaznivega dejanja protipravnega zavzetja zemljišča.

Predlog kazenskega zakona vsebuje tudi kaznivo dejanje onesnaževanja in uničevanja človekovega okolja. V zvezi s kaznivim dejanjem onesnaževanja in uničevanja človekovega življenjskega okolja je treba omeniti, da so dejansko ravnanja, ki so tu opredeljena kot kazniva, že sedaj bila določena kot kazniva, in to v zakonu o vodah oziroma v zakonu o varstvu zraka. Tako v bistvu ne gre za nova kazniva dejanja. V eno kaznivo dejanje sta preoblikovani dosedanji dve kaznivi dejanji iz omenjenega zakona. Za to kaznivo dejanje bo kaznovan tisti, ki ne bo poskrbel za namestitvev prečiščevalnih naprav oziroma za njihovo pravilno delovanje, če so take naprave že montirane in če je zaradi tega prišlo do takega onesnaževanja zraka, tal ali vode, ki v veliki meri presega običajne norme, ali pa če to onesnaženje zajame širše območje oziroma povzroči nevarnost za uničenje živalskega ali rastlinskega sveta. Dejanje se lahko stori z naklepom ali pa tudi iz malomarnosti. Za kaznivo dejanje pa ne bo šlo v primeru, ko bo na primer za to področje odgovorna oseba organizacije združenega dela storila vse ukrepe, ki so v njeni pristojnosti, pa bo kljub temu nastala ta škodljiva posledica.

Razlogi za nemoč zoper škodljive posledice bodo lahko ekonomski ali pa tudi tehnološki. Tehnologija čistilnih naprav še ni razvita do take stopnje, da bi te naprave preprečile vsako škodljivo posledico, do katere prihaja v tehnološkem postopku proizvodnje.

Bojazen, da bi po uveljavitvi kazenskega zakona kazenski pregon za to kaznivo dejanje lahko zajel širok krog odgovornih oseb v proizvodnih organizacijah združenega dela, je odveč. Kazenski pregon lahko zajame samo tiste odgovorne osebe, ki imajo možnost namestitve prečiščevalnih naprav, pa tega iz kakršnega koli razloga, ki je pri njih samih, ne storijo. Zato ni potrebe, da bi začetek uporabe oziroma izvajanja te določbe odlagali oziroma da bi se že v zakonu delale razlike in bi bila strogost penalizacije odvisna od tega, ali gre za obstoječi objekt ali pa za objekt, zgrajen po uveljavitvi tega zakona.

Razlika v zakonu je v tem, da bo v primeru, da novi objekt ne bi imel prečiščevalnih naprav, kazensko odgovarjala tudi uradna oseba, ki bo dovolila oziroma omogočila, da se postavi naprava, obrat ali zgradba, ki bo povzročala določene škodljive posledice.

Predlagatelj je po pripombah, ki so bile dane v razpravi o zakonskem predlogu v skupščinskih telesih, in po pripombah nekaterih republiških organov ter po ponovni proučitvi nekaterih vprašanj pripravil tudi amandmaje, v katerih zajema vse utemeljene pripombe. Tako se predlaga novo kaznivo dejanje proizvodnja in promet zdravstveno oporečnih živil, za katerega se je prvotno predvidevalo, da ga bo zajel zvezni kazenski zakon. Kot novo se predlaga kaznivo dejanje neopravičene oziroma nezakonite vselitve v tuje stanovanje oziroma v druge tuje prostore. S tem dejanjem se inkriminira kot kaznivo dejanje tatvina rabe stanovanja. V zvezi s tem velja opozoriti, da so bili v razpravi

dani predlogi, naj se preuči možnost širše inkriminacije tatvine rabe. Kot kaznivo dejanje je sedaj poleg tatvine rabe nepremičnin opredeljena še tatvina rabe vseh premičnih stvari v družbeni lasti, ki so storilcu zaupane v zvezi z njegovim delom. S področja zasebne lastnine pa je kot kazniva opredeljena tatvina rabe motornega vozila. Torej kot kaznivo dejanje ni splošno opredeljena tatvina rabe. Zato tatvino rabe ni moč vključiti v kaznivo dejanje tatvine, pač pa je treba posamezne oblike tatvine rabe posebej določiti kot kaznivo dejanje.

V obrazložitvi predloga kazenskega zakona so podrobneje pojasnjene vse razlike glede na osnutek zakona, kot tudi navedene vse pripombe, ki niso bile upoštevane, in razlogi, zakaj niso bile upoštevane. Predlagatelj bi posebej rad opozoril, da je skrbno proučil pripombe oziroma stališča Odbora za družbenopolitični sistem Zbora združenega dela h kaznivemu dejanju umora in h kaznivemu dejanju nezakonitega ribolova. Ta odbor se namreč zavzema, da bi se iz zakonskega predloga črtala določba, ki dovoljuje lažje kaznovanje za umor, storjen v posebno olajševalnih okoliščinah, ker da gre tu za premišljeno ravnanje storilca in da se storilec zaveda protipravnosti dejanja. Predlagatelj tega stališča Odbora ni mogel upoštevati, iz razlogov, ki so narekovali potrebo po taki določbi in so bili obrazloženi.

Pri kaznivem dejanju nezakonitega ribolova se je Odbor zavzemal za rešitev, ki bi omogočila kaznovanje ne glede na to, ali je storilec ujel kaj rib ali ne. V predlogu zakona se inkriminira kot kazniv ribolov z razstrelivom, elektriko, strupom in omamnimi sredstvi, če ima za posledico pogin rib. Dejanje je dokončano, ko nastopi posledica. Enako je opredeljeno kaznivo dejanje nezakonitega ribolova, kjer se za kaznivost prav tako zahteva nastop posledice.

Predlagatelj meni, da nezakonit lov in ribolov ne pomenita tako velike družbene nevarnosti, da bi ju bilo treba opredeliti kot kaznivo dejanje tudi, če škoda ni povzročena.

Predlagatelj je obravnaval tudi predlog Republiškega sekretariata za urbanizem, naj se kot kaznivo dejanje opredeli graditev objekta ali naprave brez lokacijskega dovoljenja na zemljišču, ki po predpisih o urbanističnem planiranju ni zazidljivo.

Predlagatelj je menil, da je ta predlog vreden posebne pozornosti, da pa zahteva globlje proučevanje problematike izgradnje objektov brez lokacijskega dovoljenja na zemljiščih, ki niso zazidljiva. Predlagatelj meni, da ne more brez potrebne proučitve problema in ustrezne analize ter ocene dejanskega stanja že sedaj opredeliti dejanskega statusa tega kaznivega dejanja. Zato bo do konca tega leta pripravil ustrezno analizo in jo predložil Skupščini, skupaj z eventualno dopolnitvijo kazenskega zakona.

Tovarišice in tovariši delegati! Pri nastajanju kazenske zakonodaje je sodeloval širok krog kazensko-pravnih strokovnjakov, ki dajejo garancijo, da so njegove določbe jasne in precizne ter da so kot kazniva dejanja zajeta vsa tista ravnanja, s katerimi se ogrožajo z ustavo določene pravice in dobrine.

Z doslednim izvajanjem zakona se bo družba lahko uspešno branila pred vsemi elementi, ki bi ogrožali pridobitve našega socialističnega samoupravnega sistema. Že poudarjena jasnost in preciznost določb pa je zagotovilo večje zakonitosti, kar pomeni, da se bo storilec dejansko kazensko preganjal samo za dejanja, opredeljena v kazenskem zakonu.

Cilji, ki jih s predloženim zakonom zasledujemo, bodo doseženi le, če se bo družba kot celota zavzela za njegovo dosledno izvajanje. V nasprotnem

primeru bi nekatere določbe ostale zapisane le kot humana načela sodobne kazenske zakonodaje. Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebničnik: Hvala lepa, tovariš Tance! K tej točki dnevnega reda je bilo povabljen Vrhovno sodišče Socialistične republike Slovenije.

Predlog kazenskega zakona ste prejeli z dopisom z dne 10. 5. 1977. Danes na klop ste prejeli amandma Izvršnega sveta in njegove opredelitve do amandmajev skupščinskih delovnih teles.

Predlog kazenskega zakona so obravnavali: Odbor za družbenopolitični in komunalni sistem, Komisija za pravosodje in Zakonodajno-pravna komisija, ki so predložili pismena poročila.

Želijo morda poročevalci Odbora in obeh komisij poročila še ustno dopolniti? (Ne želijo.)

Danes na klop ste prejeli tudi stališča Družbenopolitičnega zbora, ki je ta akt obravnaval v smislu 2. odstavka 72. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije. Predstavnik Družbenopolitičnega zbora je tovariš Miro Gošnik. Želite morda besedo? (Ne.)

Pričenjam razpravo! Kdo želi besedo? (Nihče.) Zaključujem razpravo in prehajam na glasovanje. Najprej vas prosim, da vzamete v roke poročilo Zakonodajno-pravne komisije. Iz tega poročila bomo glasovali o amandmajih k 142., 195. in 241. členu. S temi amandmaji soglašajo predlagatelj, Komisija za pravosodje in Odbor za družbenopolitični in komunalni sistem.

Glede na to, da s predlaganimi amandmaji soglašajo delovna telesa Skupščine in zbora ter predlagatelj, predlagam, da o njih glasujemo skupaj. Ali morda kdo temu predlogu nasprotuje? (Nihče.) Prosim, da o teh amandmajih glasujete! Kdo je za amandmaje? (62 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.)

Ugotavljam, da so amandmaji Zakonodajno-pravne komisije soglasno sprejeti.

Prehajamo na glasovanje o amandmaju Komisije za pravosodje k 249. členu. Ta amandma je razviden iz poročila omenjene komisije. Predlagatelj s tem amandmajem soglašja. Prosim, da se o njem izrečeta še poročevalca Odbora za družbenopolitični in komunalni sistem in Zakonodajno-pravne komisije! (Se strinjata.)

Kdor je za amandma k 249. členu, naj prosim glasuje! (Vsi delegati glasujejo za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je amandma Komisije za pravosodje soglasno sprejet.

Sedaj vas prosim, da vzamete v roke amandmaje Izvršnega sveta z dne 24. 5. 1977. Glasovati moramo o amandmajih k 69., 71., 77., 87., 92., 96., 107., 112., 113., novemu 119. a členu, 121. členu, 125., 140., 141., 145., 154., 158., 162., 170., 176., k novemu 180. a členu in k 203. členu ter o vseh redakcijskih amandmajih, ki so navedeni na 6. in 7. strani. Danes na klop ste prejeli še amandmaje Izvršnega sveta, ki jih je ta pripravil na podlagi stališč, sprejetih v Družbenopolitičnem zboru, in sicer amandma k amandmaju k 145. členu ter amandmaja k 154. členu in 183. členu.

Prosim, da se o vseh amandmajih Izvršnega sveta izrečejo poročevalci Odbora za družbenopolitični in komunalni sistem, Zakonodajno-pravne komisije in Komisije za pravosodje! (Se strinjajo.)

Ker je predlagatelj te amandmaje pripravil na podlagi pripomb delovnih teles Skupščine in zbora oziroma stališč Družbenopolitičnega zbora in ker z njimi soglašajo vsa pristojna delovna telesa, predlagam, da o njih glasujemo skupaj. Ali kdo temu predlogu nasprotuje? (Nihče.) Prosim, da glasujete! Kdor je za, naj prosim glasuje! (62 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da so vsi amandmaji Izvršnega sveta soglasno sprejeti.

Glasovati moramo še o predlogu zakona v celoti. Kdor je za predlog zakona, naj prosim glasuje! (62 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog zakona.

Ugotavljam tudi, da je predlog zakona sprejet v skladu s stališči Družbenopolitičnega zbora, o čemer bom predsednika tega zbora posebej obvestila.

Prehajamo na 5. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o prekrških.

Predlog zakona je Skupščini predložil v obravnavo njen izvršni svet in za svojega predstavnika določil Vlada Tanceta. Želi morda predstavnik besedo? Prosim!

V l a d o T a n c e: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati!

Osnutek zakona o prekrških je Skupščina SR Slovenije sprejela 10. oktobra 1976, torej preden je bil sprejet zvezni zakon o prekrških. Šele po sprejetju zveznega zakona o prekrških je bilo dokončno znano, kdaj oziroma v katerih primerih se bo uporabljal republiški zakon o prekrških. Zato so določene opredelitve v zveznem zakonu povzročile ustrezne rešitve v predloženem zakonskem predlogu.

Prvi del zakona o prekrških, ki obsega materialno-pravne določbe, se bo uporabljal samo za prekrške, določene s predpisi, ki jih izdajajo republiški in občinski organi v Socialistični republiki Sloveniji. Drugi del zakona, ki ureja postopek za prekrške, pa se bo uporabljal tudi za prekrške, določene z zveznimi predpisi, za katere bodo postopek vodili na prvi stopnji občinski sodniki za prekrške oziroma drugi z zakonom določenimi organi.

To pomeni, da se bodo lahko o istem postopku zoper istega storilca uporabljale določbe zveznega zakona o prekrških in republiškega zakona o prekrških. Taka ureditev pa nujno zahteva medsebojno uskladenost zakonov. Iz tega razloga predlagatelj ni mogel upoštevati vseh stališč in predlogov, izraženih v razpravi o osnutku zakona.

Predlog zakona v celoti upošteva stališče, da je potrebno vsako denarno kazen najprej prisilno izterjati in šele če ostane izterjava brez uspeha, spremeniti v kazen zavora. Upoštevano je stališče, da se kazen zavora lahko le izjemoma izreče starejšemu mladoletniku, z amandmajem pa predlagamo, da se danarna kazen mladoletniku ne sme spremeniti v zapor.

Predlagatelj je v možni meri tudi opustil nekatere določbe, ki so bile identične z določbami v zveznem kazenskem zakonu oziroma zakonu o kazenskem postopku. Za nekatere podobne določbe pa je nujno, da jih zakon vsebuje, ker so samo na prvi pogled identične, dejansko pa so različne, glede na to, ker se uporabljajo v postopku, ki je v primerjavi s kazenskim hitrejši in

bolj koncentriran. Po drugi strani skupaj z ostalimi določbami tvorijo zaključeno celoto.

Zakonski predlog ohranja možnost, da se v določenih primerih lahko predpiše za prekršek denarna kazen do 20-kratnega zneska neizpolnjene obveznosti ali prizadejane škode. Res je, da je ta mnogokratnik visok, vendar mora biti uskladen z zveznim zakonom o prekrških, kar je iz ustavno-pravnih razlogov toliko tehtno, da predlagatelj tega ne more zanemariti. Od zakonodajalca pa je odvisno, ali bo to možnost izkoristil ali ne. Možnost vplivanja, da se bo taka kazen predpisala res samo v upravičenih primerih, obstaja.

Posebej velja opozoriti, da zakonski predlog za prekrške izključuje odgovornost krajevne skupnosti kot pravne subjekta, čeprav je to samoupravna skupnost, predvideva pa se odgovornost odgovorne osebe v krajevni skupnosti.

Predlagatelj meni, da je taka opredelitev glede krajevne skupnosti upravičena. Čeprav je samoupravna, se krajevna skupnost glede na svoje pristojnosti in položaj, ki ga ima v našem samoupravnem sistemu, bistveno razlikuje od samoupravnih interesnih skupnosti. Krajevna skupnost tako rekoč nima lastnih izvirov dohodka. Vsa sredstva, ki jih dobi oziroma jih zbere, so strogo namenjena. Zato bi bilo v primeru določitve odgovornosti za prekrške potrebno tudi določiti iz katerih sredstev se lahko plača kazen.

Pri tem vprašanju ne gre zanemariti dejstva, da ima le malo krajevnih skupnosti lastne izvršne dohodke. Za kaznovanje prekrškov pa so pri odgovornosti družbenopravnih oseb predvidene relativno visoke kazni. V primeru, da bi bila krajevna skupnost kot družbena pravna oseba kaznovana za prekršek v obliki visoke denarne kazni, bi takoj nastopilo vprašanje, iz katerih sredstev naj se ta kazen izvrši.

Stališče odbora za družbenopolitični sistem Družbenopolitičnega zbora, da določba 11. člena o delitvi dohodkov, dobljenih iz denarnih kazni, sistemsko ne ustreza in da ne sodi v ta zakon, je delno utemeljeno, vendar predlagatelj meni, da je iz razlogov praktične narave ustrežnejše, če je to vključeno v ta zakon. Odredbo, komu naj se nakaže denarna kazen, plačana za prekršek, namreč izda sodnik za prekrške.

Predlagatelj je s predloženimi amandmaji tudi uskladal določbe drugega odstavka 42. člena zakonskega predloga z določbo 656. člena zakona o združenem delu, ki dopušča možnost, da se za prekršek lahko organizacija združenega dela kaznuje mileje ali pa se ji kazen lahko celo odpusti, če je prekršek odkril ali naznanil organ samoupravne delavske kontrole ali kakšen drug njen organ oziroma če so ga odkrili in naznanili delavci v omenjeni organizaciji združenega dela.

Z dodatnim amandmajem k 216. členu, ki ureja pogoje, ki jih morajo izpolnjevati sodniki za prekrške, ki nimajo pravne fakultete, je določeno, da lahko izvršujejo sodno funkcijo sodnika za prekrške do 30. junija 1983. S tem je upoštevano stališče Družbenopolitičnega zbora s seje 24. tega meseca.

Predlagatelj meni, da je šestletni rok dovolj dolg, da bodo lahko sedanji sodniki za prekrške, ki imajo višjo izobrazbo, pridobili visoko izobrazbo. Zahtevnost in odgovornost dela sodnikov za prekrške zahteva strokovno usposobljene kadre, zato je nujno, da se v najkrajšem možnem času zagotovijo taki kadri tudi za opravljanje te funkcije. Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnič: Hvala, tovariš Tance! K tej točki dnevnega reda je bil povabljen Republiški senat za prekrške.

Predlog zakona ste prejeli z dopisom z dne 10. 5. 1977. Danes na klop ste prejeli amandmaje Izvršnega sveta in njegove opredelitve do amandmajev skupščinskih delovnih teles.

Predlog zakona sta obravnavala Odbor za družbenopolični in komunalni sistem in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta predložila pismeni poročili. Želita morda poročevalca Odbora in Komisije poročili še ustno dopolniti? Besedo ima tovariš Franc Hrovat, predstavnik Odbora za družbenopolitični in komunalni sistem!

Franc Hrovat: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Odbor za družbenopolitični in komunalni sistem Zbora občin umika amandmaja k 8. in 46. členu predloga zakona o prekrških, ker je Izvršni svet Skupščine Socialistične republike Slovenije predlagal ustrežnejše amandmaje. Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnik: Besedo ima tovarišica Anica Popovič, poročevalka Zakonodajno-pravne komisije!

Anica Popovič: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Zakonodajno-pravna komisija umika svoj amandma k 76. členu, ker njen amandma ničesar ne izboljšuje in je prvotno besedilo boljše. Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnik: Danes na klop ste prejeli tudi stališča Družbenopolitičnega zbora, ki je ta akt obravnaval v smislu 2. odstavka 72. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije. Predstavnik tega zbora je tovariš Miro Gošnik.

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Prosim, besedo ima tovariš Ivan Einfalt, delegat občine Celje!

Ivan Einfalt: Določilo v 1. točki 48. člena zakona o prekrških glede izvršitve varstvenega ukrepa se nam zdi nejasno. Izreče se prepoved voziti motorno vozilo ali določeno vrsto ali kategorijo vozila. Ta ukrep pa se izvrši z odvzemanjem vozniškega dovoljenja. Ker ima vsak voznik samo eno vozniško dovoljenje za vse kategorije, ne bo v bistvu nobene spremembe glede na sedanji ukrep odvzema vozniškega dovoljenja, razen če se predvideva kakšna drugačna tehnična izvedba tega ukrepa.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Einfalt! Ali želi še kdo razpravljati? Tovariš Tance, prosim!

Vladimir Tance: Treba je poudariti, da Skupščini doslej še ni bil predložen zakon o izvrševanju kazenskih sankcij, ki podrobno ureja, kako se izvršujejo vse tiste sankcije, ki so predvidene s kazenskim zakonom, v posebnih določbah pa tudi vse rešitve, ki jih je treba v zakonu o izvrševanju kazenskih sankcij opredeliti glede izvrševanja kazni in drugih ukrepov, izrečenih v postopku za prekrške. To je poseben zakon, ki ga Izvršni svet pripravlja in bo v kratkem predložen Skupščini v obravnavo in sprejetje.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Tance! Želi še kdo besedo? (Nihče.) Zaključujem razpravo in prehajam na glasovanje.

Najprej vas prosim, da vzamete v roke poročilo našega Odbora za družbenopolitični in komunalni sistem. Ker je Odbor umaknil svoja amandmaja k 8. in 46. členu, bomo iz njegovega poročila glasovali samo o amandmajih k 18., 56., 63., 65., 66., 75., 93. in 104. členu. Ker s temi amandmaji soglašata predlagatelj in Zakonodajno-pravna komisija, predlagam, da o amandmajih glasujemo skupaj. Ali kdo temu predlogu nasprotuje? (Nihče.) Prosim, da o teh amandmajih glasujete. Kdor je za, naj prosim glasuje! (61 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da so amandmaji Odbora za družbenopolitični in komunalni sistem soglasno sprejeti.

Sedaj vas prosim, da vzamete v roke poročilo Zakonodajno-pravne komisije. Iz tega poročila bomo glasovali o amandmajih k 4., 11., 62., 80., 86., 101., 108., 141., 180. in 192. členu. Predstavnik Zakonodajno-pravne komisije je umaknil amandma k 76. členu. Z amandmaji Zakonodajno-pravne komisije soglašata predlagatelj. Prosim, da se o njih izreče še poročevalec Odbora za družbenopolitični in komunalni sistem! (Odbor soglašata.) Ker z omenjenimi amandmaji soglašata predlagatelj in Odbor in ker so v večini redakcijskega značaja, predlagam, da o vseh teh amandmajih glasujemo skupaj. Ali kdo temu predlogu nasprotuje? (Nihče.) Prosim, da o amandmajih glasujete! Kdor je za, naj prosim glasuje! (62 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da so amandmaji Zakonodajno-pravne komisije soglasno sprejeti.

Sedaj vas prosim, da vzamete v roke amandmaje predlagatelja, to je Izvršnega sveta, ki ste jih dobili danes na klop. Gre za amandmaje k 8., 13., 25., 42., 46., 48., 76., 81., 87., 101., 126., 135., 144., 167., 180., 210., 214., 216., 217. in 224. členu. Glede na stališče Družbenopolitičnega zbora je predlagatelj predložil danes na klop tudi amandma k amandmaju oziroma popravek amandmaja k 216. členu in amandma, da se za 224. členom doda nov 224. a člen. Prosim, da se o vseh teh amandmajih Izvršnega sveta izrečeta še poročevalca Odbora za družbenopolitični in komunalni sistem in Zakonodajno-pravne komisije! (Oba soglašata.)

Ker so amandmaji predlagani na podlagi pripomb, mnenj in predlogov delovnih teles Skupščine oziroma stališč Družbenopolitičnega zbora in ker z njimi soglašajo ta telesa, predlagam, da tudi v tem primeru glasujemo o vseh amandmajih skupaj. Ali se strinjate s takim predlogom? (Da.) Prosim, da glasujemo! Kdor je za, naj glasuje! (61 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da so amandmaji Izvršnega sveta soglasno sprejeti.

Glasovati moramo še o predlogu zakona v celoti. Kdor je za predlog zakona, naj prosim glasuje! (61 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog zakona v celoti. Ugotavljam tudi, da je predlog zakona sprejet v skladu s stališči Družbenopolitičnega zbora, o čemer bom posebej obvestila predsednika tega zbora.

Prehajamo na 6. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o pomilostitvi.

Predlog zakona je Skupščini predložil v obravnavo njen izvršni svet, ki je določil za svoja predstavnika tovariša Vlada Tanceta in tovarišico Franjo Zakrajšek. Želite besedo? (Ne.)

Predlog zakona ste prejeli z dopisom z dne 10. 5. 1977. Obravnavali so ga Odbor za družbenopolitični in komunalni sistem, Komisija za pravosodje in Zakonodajno-pravna komisija, ki so predložili pismena poročila.

Želijo poročevalci besedo? (Ne želijo.) Pričenjam razpravo! Kdo želi razpravljati? (Nihče.)

Zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje! Kdor je za predlog zakona, naj prosim glasuje! (62 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog zakona o pomilostitvi.

Prehajamo na 7. točko dnevnega reda, to je na predlog stališč, sklepov in priporočil za reševanje problematike varstva dobrin splošnega pomena in vrednot človekovega okolja v Socialistični republiki Sloveniji.

Predlog stališč, sklepov in priporočil je Skupščini predložil v obravnavo njen izvršni svet in za svojega predstavnika določil tovarišico Danico Bresjanac, namestnico predsednika Republiškega komiteja za varstvo okolja. Želite morda uvodno besedo? (Ne.)

K tej točki dnevnega reda je bila povabljena Skupnost za varstvo okolja Slovenije.

Predlog stališč, sklepov in priporočil sta obravnavala Odbor za urbanizem, stanovanjsko komunalna vprašanja in varstvo okolja in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta predložila pismeni poročili.

Želijo poročevalci besedo? Prosim, tovarišica Popovičeva!

Anica Popovič: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Zakonodajno-pravna komisija ne vztraja pri svojem predlogu k novi 12. točki oziroma svoj predlog umika. Hvala!

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala! Danes na klop ste prejeli tudi amandma Izvršnega sveta, ki ga je ta pripravil v skladu s 1. točko stališč Družbenopolitičnega zbora. Prejeli ste tudi stališča Družbenopolitičnega zbora, ki je akt obravnaval v smislu 2. odstavka 72. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije. Predstavniki tega zbora je tovariš Gošnik.

Pričenjam razpravo! K razpravi se je že prijavil tovariš Ciril Somrak, delegat Obalne skupnosti občin!

Ciril Somrak: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Skupščina Obalne skupnosti je na seji Zbora združenega dela, na seji Zbora krajevnih skupnosti in na seji Družbenopolitičnega zbora dne 5. 5. 1977 obravnavala problematiko varstva dobrin splošnega pomena in vrednot človekovega okolja v Socialistični republiki Sloveniji.

Pri tem je Skupščina sprejela določene ugotovitve, stališča in priporočila za odpravo pomanjkljivosti, ki ogrožajo okolje.

V zvezi z gradivom Skupščine SR Slovenije, ki je bilo objavljeno v Poročevalcu, Skupščina Obalne skupnosti podpira v osnutku navedena stališča, sklepe in priporočila za reševanje problematike varstva naravnih dobrin splošnega pomena z naslednjimi pripombami:

V 1. točki naj se 3. alineja glasi: »na mednarodnih vodnih tokovih Mure, Drave, Soče in na Jadranu«. Utemeljitev je, da je potencialni onesnaževalec slovenskega morja reka Pad, enako tudi luke in pristanišča sosednje države.

V 2. točki stališč naj se za podpičjem v prvi alineji doda besedilo: »Podpirati razvoj urbanih aglomeracij, v ruralnem območju preprečevati disperzno gradnjo, ob obali locirati predvsem dejavnosti, ki so vezane na morje«.

Utemeljitev: Za Slovenijo je sprejet policentričen sistem razvoja, ki je pozitiven tudi s stališča varovanja okolja, saj je z njim med drugim tudi lažje dosegljivo biološko ravnotežje. Pospešen razvoj urbanih aglomeracij v ruralnem območju direktno preprečuje disperzno, zlasti črno gradnjo, hitreje rešuje stanovanjske probleme in je pomemben z narodno obrambnega stališča. Navedeno posebej velja za obalno območje.

K priporočilom skupščinam občin predlaga Komisija novo alinejo z naslednjim besedilom: »organizirajo kataster onesnaževalcev okolja«.

Utemeljitev: Da bi lažje pristopili k sistematičnemu izvajanju varovanja človekovega okolja, je potrebno organizirati kataster z glavnimi podatki o onesnaževanju okolja. Hvala!

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Somrak! Predlagate dopolnitve akta, ki ga sprejemamo danes v zadnji fazi. Če želite, da se te dopolnitve obravnavajo in vnesejo, jih morate predložiti kot amandmaje! Še kdo želi razpravljati? (Nihče.) Ne želi nihče več razpravljati? (Ne.) Zaključujem razpravo. Tovariš Brus, ali lahko prekinemo to točko?

Srečko Brus: Tovariši delegati in delegatke! Mislim, da se lahko upoštevajo vse pripombe delegata. Predlagatelj se z njimi strinja.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala lepa! Prekinjam to točko dnevnega reda. Tovariš Somrak, prosim, da pripravite amandmaje.

Prehajamo na 8. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o zaključnem računu o izvršitvi proračuna Socialistične republike Slovenije (republiškem proračunu) za leto 1976.

Predlog zakona je Skupščini predložil v obravnavo njen izvršni svet in za svojega predstavnika določil tovariša Marjana Oblaka. Želiš uvodno besedo? Prosim!

Marjan Oblak: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Proračun Socialistične republike Slovenije za leto 1976 je sprejela Skupščina SR Slovenije 29. decembra 1975 na seji Zbora združenega dela in na seji Zbora občin in sicer na podlagi prej sprejetih izhodišč.

Izhodišča za pripravo proračuna so temeljila na načelih resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju Socialistične republike Slovenije za leto 1976 ter na ukrepih, ki jih je ta sprejela, in so predvidevala naloge za leto 1976. Predvideni dohodki in izdatki proračuna za leto 1976 so upoštevali tudi smernice srednjeročnega programa razvoja Socialistične republike Slovenije. V tej zvezi se je proračunska poraba na ravni republike gibala v skladu s stopnjo rasti nominalnega družbenega proizvoda in narodnega dohodka. Doseženi dohodki iz vseh virov so znašali skupno 8.149.000.000,15 dinarjev in so bili za 2,9 odstotka nižji od predvidenih. Tako nizka realizacija dohodkov je posledica manjšega

priliva sredstev iz nekaterih virov, in sicer iz davka na dohodek temeljnih organizacij združenega dela, davka na osebne dohodke delavcev po posebni stopnji, temeljnega davka od prometa proizvodov in posebnega republiškega davka od prometa proizvodov in od plačil za storitve. V tem letu so v celoti izpadle akontacije iz 90% presežka dohodkov nad izdatki Narodne banke Slovenije. V dohodku so bili na podlagi zakona o zaključnem računu o izvršitvi proračuna Socialistične republike Slovenije za leto 1975 vključeni tudi nerazporejeni dohodki v višini 136 milijonov dinarjev. Tako so vsi dohodki v letu 1976 znašali 8.285 milijonov dinarjev.

Izdatki republiškega proračuna za leto 1976 so znašali skupno 8.328,2 milijona dinarjev in so bili za 42,8 milijona dinarjev večji od doseženih proračunskih dohodkov v tem letu. Zaradi velikega izpada predvidenih dohodkov, v višini 574,2 milijona dinarjev, je bilo potrebno pravočasno zagotoviti sredstva za izpolnitev sprejetih zakonskih oziroma pogodbenih obveznosti. Z vključitvijo sredstev rezerv v višini 42,8 milijona dinarjev, kot se predlaga s predlogom zakona o zaključnem računu Socialistične republike Slovenije za leto 1976, pa republika ni niti dosegla dovoljene ravni porabe oziroma ostaja izpod ravni, ki je bila določena z zakonom o proračunu za leto 1976. Sprejeti proračun je, vključno z obveznostmi do federacije, realiziran le 97,1 odstotno. Sredstva rezerv, ki naj bi se po predlogu zakona porabila za kritje proračunskega primanjkljaja, se bodo nadomestila z izločanjem od dohodkov Socialistične republike Slovenije za leto 1977, s tem, da se bo do pokritja celotnega zneska poleg rednega enoodstotnega izločanja od priliva dohodka izločal še en odstotek od skupnih dohodkov za proračunske potrebe republike.

Sredstva republiškega proračuna so bila porabljena predvsem za pravočasno pokrivanje obveznosti Socialistične republike Slovenije do financiranja republiških organov, za obveznosti do pospeševanja razvoja manj razvitih območij v Socialistični republiki Sloveniji pod pogoji in po merilih, ki so določena z zakonom za zaščito in varstvo borcev NOV ter vojaških in vojnih invalidov, za zakonske in dogovorne intervencije na področju gospodarstva ter za negospodarske investicije, to je za odplačilo anuitet od najetih kreditov republike, pa tudi federacije, ki so bili z zakonom o prenosu pravic in obveznosti preneseni na republike in pokrajini.

Sredstva za delo republiških organov so bila zagotovljena skupno v višini 210,3 milijona dinarjev. Razporejena so bila za potrebe osebnih dohodkov, materialnih izdatkov, skladov skupne porabe delovnih skupnosti, stroškov prevoza delavcev na delo in z dela, novih namestitvev delavcev na podlagi potrjenih sistemizacij delovnih mest, za usklajevanje osebnih dohodkov z gibanji osebnih dohodkov v gospodarstvu in družbenih dejavnostih, za odpravnine in jubilejne nagrade delavcev.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije je v letu 1976 potrdil večino novih sistemizacij delovnih mest republiških organov v skladu z zakonom o republiških upravnih organih. Ne glede na potrjene sistemizacije pa je Izvršni svet na podlagi obrazloženih predlogov in utemeljenih potreb sproti dajal soglasja za zasedbo delovnih mest. Dokaj šibka, to je 79%, je po kvalifikacijski strukturi neustrezna, kadrovska zasedba v republiški upravi in ni omogočala opravljanja vseh zahtevnih nalog. Pristojnosti republiških upravnih organov, ki so se v obdobju nove ustave bistveno spremenile, tako glede obsega kot glede značaja nalog, ki pogojujejo položaj republike kot države, sprememba funkcij upravnih organov, pa tudi usmeritev v povezovanje uprave s samoupravnimi

strukturami, vse to je narekovalo sprejemanje novih delavcev, pri čemer je bila dana prednost pridobivanju strokovno usposobljenih kreativnih kadrov.

V izdatkih republiškega proračuna v letu 1976 predstavljajo intervencije v gospodarstvu 18,3 %. Od tega zneska, to je od 546,7 milijona dinarjev, odpade več kot polovica na odplačevanje obveznosti Socialistične republike Slovenije do federacije, ki so bile z zakonom o prenosu sredstev in pravic federacije že v letu 1971 prenesene na republike in avtonomni pokrajini. Socialistična republika Slovenija je prevzela obveznosti za odplačilo zunanjih posojil do Narodne banke Jugoslavije in Jugoslovanske investicijske banke in za odplačilo notranjih posojil do Jugoslovanske investicijske banke.

V tem okviru so bile v letu 1976 poravnane obveznosti do odplačil inozemskih dolgov do Narodne banke Jugoslavije in do Jugoslovanske investicijske banke, drugi obrok odplačila za kredit 100-milijonskega dolarskega posojila in provizija Narodni banki Jugoslavije.

Po medrepubliškem dogovoru je bil plačan tudi del povečanih stroškov za izgradnjo proge Beograd—Bar ter prispevek Socialistične republike Slovenije Skladu solidarnosti z neuvrščeni državami in državami v razvoju.

Drugi del sredstev za intervencije na področju gospodarstva je bil uporabljen na ravni republike za naložbe za pospeševanje razvoja manj razvitih območij v Socialistični republiki Sloveniji, za realizacijo tistih družbenih potreb na področju kmetijstva v Socialistični republiki Sloveniji, ki so določene s posebnimi predpisi, ter za izvedbo tistih nalog, ki omogočajo posameznim organizacijam združenega dela in drugim nosilcem oziroma zavodom ohranitev ali vzdrževanje določenih kulturnih vrednot, nacionalnih parkov avtohtone flore in favne republiškega pomena.

Za izpolnitev obveznosti Socialistične republike Slovenije na področju socialnega skrbstva so bila porabljena sredstva v višini 578,6 milijona dinarjev in namenjena predvsem za kritje naslednjih obveznosti: za prispevek republike za starostno zavarovanje kmetov po obračunu za obdobje 1972 do 1975, za pokojnine in varstveni dodatek kmetov-borcev, za izjemne pokojnine rudarjev in preživnine dimnikarjev, za razlike v pokojninah borcev NOV in delavcev notranjih zadev, za dodatek zaposlenim borcem NOV, za zdravstveno zavarovanje borcev NOV, za invalidsko varstvo, za varstvo žrtev fašističnega nasilja, za varstvo borcev za severno mejo in za socialno zavarovanje kmetov.

V strukturi izdatkov republiškega proračuna za leto 1976 predstavlja največji delež, to je 64 odstotkov, obveznost Socialistične republike Slovenije do prispevka federaciji. Ta je bil določen z zakonom o proračunu federacije za leto 1976 v višini 5340,6 milijona dinarjev. Obveznost je bila plačana delno iz priliva dohodkov temeljnega prometnega davka od prometa proizvodov v letu 1976 v višini 4941,2 milijona dinarjev, preostala obveznost pa je bila poravnana iz priliva tega davka do 24. 2. letošnjega leta.

Socialistična republika Slovenija je v preteklem letu zagotovila tudi občinam namenska dopolnilna sredstva v skupni višini 68 milijonov dinarjev. Ta so bila porabljena za priznavalnine borcev NOV in kmetov-borcev NOV pod določenimi pogoji, za urejanje in vzdrževanje vojaških pokopališč in grobov ter za dopolnjevanje sredstev za vzajemno prelivanje med občinami, v skladu z družbenim dogovorom o splošni porabi v občinah v letu 1976.

Preostala sredstva republiškega proračuna so bila porabljena za posebne namene organov in organizacij republike kot družbenopolitične skupnosti, za dejavnost družbenopolitičnih organizacij in društev, za naložbe v negospodarske

investicije na področju znanstvene dejavnosti, za sofinanciranje dejavnosti Slovenske akademije znanosti in umetnosti ter Mednarodnega centra za upravljanje podjetij v javni lastnini, za znanstvene raziskave za potrebe Izvršnega sveta in njegovih organov ter za kulturno-prosvetno dejavnost v okviru sofinanciranja bivših zveznih zavodov.

Tovarišice in tovariši delegati! Predlog zakona o zaključnem računu o izvršitvi republiškega proračuna za leto 1976 je pregledala Služba družbenega knjigovodstva in ugotovila, da je zakon pripravljen v skladu z zveznimi in republiški predpisi. Prav tako so predlog zakona obravnavali pristojni odbori in Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije predlaga, da zbor predlog zakona o zaključnem računu za leto 1976 sprejme v predloženem besedilu. Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Oblak. Predlog zakona ste prejeli z dopisom z dne 6. 5. 1977. Izvršni svet predlaga, da akt obravnavamo v smislu 2. odstavka 295. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije po hitrem postopku, to je v zadnji fazi. O tem predlogu Izvršnega sveta, ki ga je leta tudi posebej obrazložil, pričenjvam razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.) Ker ne želi nihče razpravljati, predlagam, da o predlogu Izvršnega sveta, da se obravnava zakon po hitrem postopku, glasujemo.

Kdo je za ta predlog? (55 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog Izvršnega sveta soglasno sprejet.

Predlog zakona sta obravnavala Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta predložila pismeni poročili. Želijo morda poročevalci besedo? (Ne.)

Pričenjam razpravo! Kdo želi besedo? (Nihče.) Zaključujem razpravo in prehajam na glasovanje. Najprej bomo glasovali o amandmaju Zakonodajno-pravne komisije k 3. členu predloga zakona, ki je razviden iz njenega poročila z dne 19. 5. 1977. S tem amandmajem soglaša predlagatelj. Vprašujem poročevalca Odbora za finance, če soglaša z amandmajem! (Hvala.) Kdor je za amandma, naj prosim glasuje! (58 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je amandma soglasno sprejet.

Glasovati moramo še o predlogu zakona v celoti. Kdor je za predlog zakona, naj prosim glasuje! (59 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor predlog zakona soglasno sprejel.

Prehajamo na 9. točko dnevnega reda, to je na predlog za izdajo zakona o založništvu, s tezami za osnutek zakona.

Predlog za izdajo zakona s tezami za osnutek zakona je predložil Skupščini v obravnavo njen izvršni svet in za svojega predstavnika določil tovariša Andreja Ujčiča, predsednika Republiškega komiteja za kulturo.

Ker tovariš Ujčič ni navzoč, prekinjam to točko dnevnega reda in prehajam na 10. točko dnevnega reda, to je na osnutek zakona o varstvu živali pred kužnimi boleznimi.

Osnutek zakona je Skupščini predložil v obravnavo njen izvršni svet in za svojega predstavnika določil Dušana Piriha, republiškega veterinarskega in-

špektorja. Ali želi predstavnik predlagatelja zakonski osnutek še ustno obrazložiti? Tovariš Pirih ima besedo!

Dušan Pirih: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati!

Zadnji zakon o zdravstvenem varstvu živine je bil sprejet leta 1967. Veterinarska služba je v obdobju 10 let, odkar je ta zakon v veljavi, izvajala vse zakonske ukrepe in nadaljevala delo v smeri izkoreninjanja in zatiranja kužnih bolezni. Čeprav večine klasičnih kužnih bolezni živali v Sloveniji danes ni oziroma je njihova pogostnost zmanjšana na tolerantni minimum, pa vseeno še ni prenehala tudi nevarnost pojavov teh bolezni, ki so še vedno v drugih državah oziroma kontinentih. Živahen meddržavni promet, trgovina, šport in turizem so približali države in celo kontinente, tako da se lahko kužne bolezni, če ne bomo izvajali nujno potrebnih preventivnih ukrepov, zelo hitro prenesejo na živali v naši republici.

V tem času pa so se na področju zdravstvenega varstva živali pojavili novi problemi. Večanje koncentracije živali v živinorejski proizvodnji predstavlja ugodne pogoje za širjenje prikritih infekcij, kar vodi k povečanju števila klinicozosev. V sodobni tehnologiji industrijske, rastlinske in živalske proizvodnje uporabljamo danes biološke stimulatorje in zaščitna biološka sredstva, ki z ene strani preprečujejo pojave kužnih bolezni in obenem omogočajo izredno ekonomičnost proizvodnje surovin, z druge strani pa hkrati potencialno ogrožajo zdravje ljudi. Ostanki omenjenih preparatov v mesu, mleku oziroma v živilih živalskega izvora namreč lahko povzročijo težke bolezni ljudi. Zaradi tega je potrebno varstvo zdravja potrošnikov že v fazi proizvodnje in predelave surovin.

V velikih aglomeracijah so ekonomsko pomembne tudi bolezni, ki jih je bilo v malih rejah mogoče tolerirati. Te so dobile v visoko produktivnih aglomeracijah in ob večji občutljivosti živali drugačen potek.

V času, ko postaja proizvodnja hrane vse bolj pomemben in celo strateški problem sveta, je zelo pomembno vprašanje, ne samo kako zagotoviti dovolj hrane, temveč predvsem kako zagotoviti dovolj zdrave hrane. S tem v zvezi so zelo pomembni ukrepi, ki naj preprečijo širjenje bolezni, ki so skupne živalim in ljudem, s hrano in ukrepi varstva potrošnikov pred zastrupitvami in okužbami z živili. Zaradi tega je v osnutku zakona posvečena posebna skrb problematiki higiene živil živalskega izvora.

Z dvigom standarda je vedno večje število tako imenovanih hišnih živali. Tudi s tem se povečuje nevarnost za prenašanje kužnih bolezni od živali na ljudi in tudi to področje narekuje posebno preventivo.

Tudi razvoj lovskega turizma in turizma nasploh ter rekreacija v naravi narekujejo posebno skrb glede epidemiologije divjadi in drugih živali. V kmetijstvu prihaja do velikih sprememb, ki jih vnašajo v okolje velike farme, industrijska proizvodnja, uporaba kemikalij in bioloških preparatov. Zaradi tega je treba obenem z zdravstvenim varstvom živali skrbeti za zdrav razvoj okolja in za zagotavljanje čim boljših pogojev za ohranjevanje in razvijanje vseh prvin zdravega življenjskega okolja.

Nova ustava Socialistične republike Slovenije in nova problematika in nevarnosti so narekovali predložitev novih ukrepov, ki naj zagotovijo zdravstveno varstvo živali. Pri tem moramo poudariti, da cilj predloženega osnutka zakona ni samo varstvo zdravja živali, temveč tudi varstvo zdravja ljudi in tudi

na tem področju zagotoviti vse pogoje in pripravljenost za splošno ljudsko obrambo.

Pri sestavi osnutka zakona smo upoštevali večino pripomb in predlogov, ki so bili predloženi ob razpravi o predlogu za izdajo zakona. Kot je že v ob-razložitvi navedeno, osnutek zakona ne vsebuje poglavja o organizaciji veterinarske službe, ker bo organizacija veterinarske dejavnosti urejena s posebnim zakonom.

Predlagatelj je mnenja, da bosta po predloženem osnutku zakona celotna skupnost in veterinarska služba Slovenije tudi ob novih problemih, ki so se pojavili oziroma jih še v večji meri pričakujemo, učinkovito izvajali vse potrebne preventivne ukrepe in zatiranje bolezni.

Prosimo za vaše pripombe in predloge!

Predsednica Mara Žlebnič: Hvala, tovariš Pirih! Osnutek zakona ste prejeli s sklicem seje zбора z dne 28. 4. 1977. Prejeli ste tudi osnutke vseh podzakonskih aktov, ki se nanašajo na izvajanje zakona o varstvu živali pred kužnimi boleznimi. Osnutek zakona sta obravnavala Odbor za družbenoekonom-ske odnose in razvoj in Zakonodajno pravna komisija, ki sta predložila pismeni poročili. Ali želijo morda poročevalci besedo? (Ne želijo.) Pričenjam razpravo. K razpravi se je že prijavil Franc Korošec, delegat občine Kranj!

Franc Korošec: Ker izhajam iz krajevne skupnosti, bi rad povedal pripombe k 26. členu osnutka zakona. Ta člen določa, da se sme klanje govedi in kopitarjev tudi za domačo porabo izvajati samo v klavnicah. Prebivalstvo bo proti taki določbi. Zato priporočamo, da bi se v zakon vnesel odstavek, ki bi dopuščal klanje govedi in kopitarjev na domu, vendar ob sodelovanju do-ločene veterinarske organizacije oziroma strokovne službe.

Mnenja smo, da določba 26. člena ne bo prispevala k zmanjšanju črnega zakola, povzročila pa bo lahko večjo gospodarsko škodo, ker bodo kože šle namesto v predelavo v razne jame oziroma gramoznice in še bolj okuževale in onesnaževale zrak in okolje. Toliko iz našega območja.

Predsednica Mara Žlebnič: Kdo še želi razpravljati?
Besedo ima delegat občine Logatec Karlo Nanut!

Karlo Nanut: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Skupščina občine Logatec je na 25. seji Zbora združenega dela, Zbora kra-jevnih skupnosti in Družbenopolitičnega zbora dne 24. 5. 1977 razpravljala o osnutku zakona o varstvu živali pred kužnimi boleznimi in podprla predlog medobčinskih inšpekcijskih služb, da naj se 3. člen zakona dopolni z novim odstavkom: »Zdravstveno varstvo živali je dejavnost posebnega družbenega pomena«.

Obrazložitev: Večina posebno nevarnih kužnih bolezni iz 2. člena osnutka zakona se prenaša tudi na ljudi. Če nista zagotovljena učinkovita preventiva in zatiranje teh bolezni, je ogroženo zdravje ljudi. Nove kužne bolezni živali lahko povzročijo ogromno gospodarsko škodo, prekinitev meddržavnega prometa, tu-rizma in tako dalje. Glede na to predlagamo tako dopolnitev 3. člena osnutka zakona.

Predsednica Mara Žlebnič: Hvala, tovariš Nanut! K besedi se je prijavila tovarišica Mirjana Eržen, delegatka občine Tržič. Prosim!

Mirjana Eržen: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov, ki delegira delegate v Zbor občin, je na seji 18. 5. 1987 izoblikovala naslednjo pripombo k osnutku zakona o varstvu živali pred kužnimi boleznimi:

V 55. členu, drugi odstavek, je rečeno, da pooblaščne veterinarske organizacije opravljajo določena opravila za veterinarsko inšpekcijo. Menimo, da so taka opravila čisto strokovna opravila, ki naj jih po tem zakonu opravljajo veterinarske organizacije po uradni dolžnosti, in sicer na podlagi 24. in 28. člena.

Termin pooblaščena organizacija je za veterinarsko inšpekcijo popolnoma neprimeren. Veterinarski inšpektor po uradni dolžnosti nadzira, če taka pooblaščena veterinarska organizacija opravlja dela, ki ji jih ta zakon nalaga. Če ostane besedilo tega člena nespremenjeno, to je da veterinarska organizacija opravlja dela za veterinarsko inšpekcijo, se pojavljata dva problema, in sicer: Če veterinarska inšpekcija, ki je upravni organ, deluje v svojem območju, opravlja inšpekcijske posle, vodi upravni postopek, oziroma ima pravna pooblastila, je vprašanje, kako naj neka veterinarska organizacija brez pooblastil opravlja določene zadeve za upravni organ, to je za veterinarsko inšpekcijo.

Če organizacija opravlja posle za upravni organ, veterinarsko inšpekcijo, se takoj pojavi vprašanje plačevanja teh opravil. Če nekdo opravlja določene posle za upravni organ, potem je ta dolžan poravnati finančne obveznosti za storjene usluge. Zato po tem načelu osnutek zakona posredno nalaga finančno breme upravnemu organu.

Iz osnutka zakona je premalo jasno razvidno, katera je pooblaščena veterinarska organizacija oziroma katera oziroma kakšna veterinarska organizacija bo pooblaščena. Ker gre pri tem delu za ozko strokovno področje, ne bi bilo primerno iskati te rešitve s pooblastili v drugih zakonih, na primer v zakonu o inšpekcijah, ker je govora o strokovnih delih oziroma pooblastilih.

Dosedanja praksa je pokazala precejšnjo neenotnost na področju pooblastil za upravni organ, veterinarsko inšpekcijo, saj ima skoraj vsaka občina svojo varianto za rešitev tega problema.

Skratka, zakon premalo razjasnjuje pojem pooblaščne organizacije.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovarišica Erženova! Želi še kdo besedo? Prosim! Besedo ima tovariš Peter Ivanetič, delegat občine Novo mesto!

Peter Ivanetič: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Ne bom ponavljal utemeljenosti predloga za dopolnitev tretjega člena, da je zdravstveno varstvo živali dejavnost posebnega družbenega pomena. Tudi naša delegacija meni, da je ta predlog utemeljen.

Vemo, da je v 9. in 10. členu zveznega zakona o varstvu živali pred kužnimi boleznimi, ki ogrožajo vso državo, določeno, da so pod veterinarsko sanitarno kontrolo živali na sejmih, trgih, razstavah ter proizvodnja in skladiščenje semena za umetno osemenje kopitarjev in parkljarjev.

S tem v zvezi predlagamo, da se 69. člen osnutka zakona dopolni tako, da bo republiški sekretar za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano natančneje predpisal tudi veterinarsko-sanitarne pogoje za ureditev sejmov, trgov in razstav ter za objekte, opremo in osebje za proizvodnjo in skladiščenje semena za umetno osemenje kopitarjev in parkljarjev. Hvala.

Predsednica M a r a Ž l e b n i k : Hvala! Želi še kdo razpravljati? (Nihče.) Če ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo in predlagam zboru, da sprejme naslednji sklep:

1. Osnutek zakona o varstvu živali pred kužnimi boleznimi se sprejme.
2. Predlog zakona pripravi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.
3. Pri pripravi predloga zakona naj upošteva mnenja delovnih teles Skupščine in zbora, pripombe skupin delegatov in pripombe, dane v današnji razpravi na seji zbora.

Kdor je za ta sklep, naj prosim glasuje! (60 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor predlagani sklep soglasno sprejel.

Vračamo se na 9. točko dnevnega reda, to je na predlog za izdajo zakona o založništvu, z osnutkom zakona.

Besedo ima tovariš Andrej Ujčič, predsednik Republiškega komiteja za kulturo. Ga ni? Preklicujem prehod na 9. točko in prehajamo na 11. točko dnevnega reda, to je na predlog za izdajo zakona o eksplozivnih snoveh, vnetljivih tekočinah in plinih ter o drugih nevarnih snoveh, z osnutkom zakona.

Predlog za izdajo zakona z osnutkom zakona je predložil Skupščini v obravnavo njen izvršni svet in za svojega predstavnika določil tovariša Doreta Dovečarja, republiškega podsekretarja v Republiškem sekretariatu za notranje zadeve. Želite uvodno obrazložitev? (Ne.)

K tej točki je bila povabljen Gasilška zveza Slovenije.

Predlog za izdajo zakona z osnutkom zakona ste prejeli s sklicem seje zbora z dne 28. 4. 1977. Izvršni svet predlaga, da se v smislu 2. odstavka 250. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije prva in druga faza zakonodajnega postopka združita, tako da se hkrati obravnavata in sprejemata predlog za izdajo zakona in zakonski osnutek.

O tem predlogu Izvršnega sveta pričenjam razpravo! Kdo želi besedo? (Nihče.) Če ne želi nihče razpravljati, predlagam, da o predlogu glasujemo. Kdor je za predlog Izvršnega sveta, da se prva in druga faza zakonodajnega postopka združita, naj prosim glasuje! (55 delegatov je za.) Je kdo proti? (1 delegat.) Se je kdo vzdržal? (1 delegat.)

Ugotavljam, da je predlog Izvršnega sveta z večino glasov sprejet.

Predlog za izdajo zakona z osnutkom zakona sta obravnavala Odbor za družbenopolitični in komunalni sistem in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta predložila pismeni poročili. Želita morda poročevalca Odbora in Komisije poročili dopolniti? (Ne želita.)

Pričenjam razpravo. K razpravi se je že prijavil tovariš dr. Ljubo Golič, delegat mesta Ljubljana!

Dr. Ljubo Golič: Tovarišice in tovariši delegati, tovarišica predsednica! Ali gre za zadnjo fazo, pri kateri pride v poštev samo amandma?

Predsednica M a r a Ž l e b n i k : Ne, tovariš dr. Golič, Zakon obravnavamo kot osnutek in bomo zakon kot predlog še obravnavali. To se pravi, da so pripombe zaželjene.

Dr. Ljubo Golič: V razpravi na seji skupine delegatov je bila splošna pripomba k 23. členu. Člen zadolžuje pristojne organizacije, da obveščajo o dogajanju ustrezne organe za notranje zadeve pri pristojni občinski upravi. Nikjer

pa ni v zakonu določena kontrola izvajanja te obveznosti. Ta mora biti vanj vključena. Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Golič! Prosim, tovarišica Mirjana Eržen, delegatka občine Tržič!

Mirjana Eržen: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za Zbor občin je na seji 18. 5. izoblikovala naslednjo pripombo k osnutku zakona o eksplozivnih snoveh, vnetljivih tekočinah in plinih ter o drugih nevarnih snoveh:

Osnutek zakona predvideva izdajo ustreznih izvršilnih predpisov, vendar rok, do katerega morajo biti izdelani, ni določen. Zato se bodo še nadalje uporabljali sedaj veljavni predpisi. Požarna inšpekcija se vedno pogosteje srečuje s problemom shranjevanja plina v blokih in stolpnica, vendar veljavni predpisi tega področja ne urejajo dovolj. Zato pri izdaji soglasij k lokacijskim in gradbenim dovoljenjem ni mogoče pravno utemeljiti zahtev po stabilni plinski instalaciji pri sistemu z jeklenkami. Predpis namreč med drugim določa, da sme imeti eno gospodinjstvo shranjeno največ tri jeklenke po 10 kilogramov plina ali dve jeklenki po 15 kg plina. Torej največ 30 kilogramov plina. V bloku s 60 stanovanji je torej lahko shranjenih 1800 kg plina v jeklenkah, kar predstavlja veliko potencialno nevarnost.

Na podlagi navedenega predlagamo, da se v zakonu določijo roki, v katerih bodo izdelani ustreznih izvršilni predpisi, in da se v zakonu ali v ustreznem izvršilnem predpisu določijo pogoji ali zahteve glede shranjevanja plinskih jeklenk v blokih in stolpnica.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovarišica Erženova! Kdo še želi razpravljati? Tovariš Dovečar, ali boste odgovorili na vprašanje? (Ne.) Če ne želi nihče več razpravljati, zaključujem razpravo in predlagam, da zbor sprejme naslednji sklep:

1. Predlog za izdajo zakona o eksplozivnih snoveh, vnetljivih tekočinah in plinih ter o drugih nevarnih snoveh, z osnutkom zakona, se sprejme.

2. Predlog zakona pripravi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

3. Pri pripravi predloga zakona naj upošteva pripombe, predloge in mnenja delovnih teles Skupščine in zbora, pripombe skupin delegatov in pripombe, dane v razpravi na današnji seji zbora.

Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (59 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor predlagani sklep soglasno sprejel.

Da nam ne bo tovariš Ujčič spet ušel, se vračam na 9. točko dnevnega reda, to je na predlog za izdajo zakona o založništvu, s tezami za osnutek zakona.

Besedo dajem tovarišu Andreju Ujčiču, predstavniku Izvršnega sveta in predsedniku Republiškega komiteja za kulturo.

Andrej Ujčič: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Načelom, ki jih vsebuje predlog za izdajo prvega republiškega zakona o založništvu in ki jih priložene teze skušajo prevesti v jezik zakonodaje, je komaj treba kaj dodajati. Morda bi bilo prav opozoriti, da veljajo tudi za založniške

organizacije združenega dela zakonske določbe, ki urejajo ustanavljanje, registriranje, samoupravljanje, poslovanje in druga vprašanja organizacij združenega dela nasploh.

Zakon, katerega izdajo predlagamo, naj bi le nekatere od teh stvari in samo deloma posebej ali drugače uredil. To pa zato, ker je založništvo dejavnost posebnega družbenega pomena, kar naj bo temeljna konstatacija tega zakona in obenem izhodišče za posebno zakonsko določanje načinov uresničevanja družbenega interesa na tem področju.

Kolikor torej ni treba posameznih vprašanj v založništvu posebej urediti, velja splošna zakonska ureditev, tako med drugim tudi za samoupravno organiziranost založniških organizacij združenega dela, z izjemo založniškega sveta in njegovih pristojnosti. Med osrednje točke predloga sodi načelo o svobodni menjavi dela kot poglavitnem načinu pridobivanja dohodka v založništvu. Nekateri delavci v založništvu in tudi nekateri drugi, naj povem, da je bil predlog obravnavan v zelo širokem krogu zainteresiranih, izražajo bojazen, da je to načelo predaleč od današnje stvarnosti in da je ta razdalja nevarna za usodo slovenske knjige v času, ko se nova razmerja šele uveljavljajo. Po našem mnenju izhaja taka bojazen iz gledanja, ki vsako posredovanje trga med založništvom in občanom enači s tržnim pridobivanjem dohodka, svobodno menjavo dela pa zgolj s sredstvi, ki jih za založništvo namenjaajo samoupravne interesne skupnosti. Zakon o združenem delu jasno pove, da temu ni tako.

Druga osrednja točka predloga je založniški svet, dvodomno zamišljen, v katerem oba doma enakopravno, brez preglasovanja, odločata o bistvenih vprašanjih načrtovanja, poslovanja in razvoja založniške dejavnosti. Izkušnje s sedanjimi sveti, katerih pristojnosti ni tolikšna in sestav ne takšen, narekujejo menda založniškim delavcem bojazen, da bi utegnili novi sveti zunanjega sestava s svojo nedejavnostjo ali svojim nerazumevanjem stvari omrtviti delo založb.

Tretje pomembno in novo področje je po naši sodbi položaj avtorjev, ki sodelujejo z založbami. Načela, ki jih tu predlagamo in so v tezah nekoliko podrobneje obdelana, bi po našem mnenju morali, prilagojena specifičnostim na posameznih področjih umetniškega dela uveljaviti ne samo v tem zakonu, temveč tudi v drugih sistemskih zakonih za področje kulture, ki zajemajo umetniško delovanje. V osnovi pa smo pripravljene, da v posebnem zakonu, ki bi celostno urejal družbenoekonomski položaj samostojnih umetnikov, uredimo osnove tega področja.

Naj še omenimo, da v skladu z rezultati razprav v okviru Socialistične zveze delovnih ljudi pripravljamo predlog za noveliranje zakona o kulturnih skupnostih, in to tako, da bi z zakonom ustanovili več posebnih kulturnih skupnosti v Sloveniji, med drugim posebno skupnost za knjigo. V kratkem bomo predložili izdajo novega zakona o knjižničarstvu. S tem bi bila republiška zakonodaja za področje knjige popolnoma zaokrožena, pokriti pa bi bili tudi njeni adepti, ki segajo na druga področja. Hvala lepa.

Predsednica M a r a Ž l e b n i k : Hvala, tovariš Ujčič! Predlog za izdajo zakona ste s tezami za osnutek zakona prejeli s sklicem seje zбора z dne 28. 4. 1977. Gradivo sta obravnavala Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta predložila pismeni poročili. Želijo morda poročevalci besedo? (Ne želijo.)

Pričujem razpravo! Kdo želi besedo? Prosim, tovarišica Kristina Šmid, delegatka občine Ljubljana-Bežigrad.

Kristina Šmid: Tovarišica predsednica, tovariši in tovarišice delegati!

Skupina delegatov za Zbor občin Skupščine SR Slovenije je dne 23. maja 1977 obravnavala predlog za izdajo zakona o založništvu s tezami za osnutek zakona in sprejela naslednja stališča:

Prvi člen zakona o založništvu določa, kaj zakon ureja. Navedeno je, da zakon ureja poseben družbeni pomen založniške dejavnosti, položaj delavcev in avtorjev, ki združujejo svoje delo v založniški organizaciji, ter njihove samoupravne pravice in obveznosti. V tem členu pa ni navedeno, da zakon ureja tudi vprašanje financiranja založniške dejavnosti, čeprav je v nadaljevanju zakona več določb o financiranju, kot na primer v 7., 13., 17., 19., 20., 23. členu in tako dalje.

V drugi vrstici istega člena je treba zamenjati besedo »položajem« z besedama »ureja položaj«. Primerno bi bilo, da se ponovno razmisli o skladnosti 1. in 2. člena, kajti 1. člen določa, da je založniška dejavnost, dejavnost posebnega družbenega pomena, 2. člen pa določa, kaj vse se šteje po tem zakonu za založniško dejavnost. Dvomimo namreč, da je posebnega družbenega pomena izdajanje razglednic, koledarjev, plakatov itd. V tem pogledu bi pravzaprav morali opredeliti, kaj naj velja za založniško dejavnost posebnega družbenega pomena.

Teze zakona o založništvu v 15. in 16. členu uporabljajo glagol »izdajati«; v 17. členu pa »zlagati«. Nadalje se večkrat uporabljajo različni izrazi, kot v 1. členu »založniška organizacija«, v 7. členu »organizacija združenega dela, ki se ukvarja z založništvom«, 5. člen govori o »organu tozda založniške dejavnosti«, 24. člen pa o »temeljni založniški dejavnosti«. Po našem mnenju bi moral zakon uporabljati vedno enaka imena.

19. člen zakona pravi: »Založniška organizacija se lahko ustanovi če so zagotovljeni potrebni kadri, prostori in oprema ter druga materialna sredstva za začetek dela, najmanj pa za izpolnitev triletnega programa dejavnosti založniške organizacije«. Ustrezno določbo vsebuje tudi 25. člen zakona o javnem obveščanju, ki pravi: »Ustanovitelj časopisne organizacije oziroma izdajatelj časopisa zagotovi materialne, finančne in kadrovske pogoje za začetek izdajanja časopisa«.

Zakon o javnem obveščanju torej določa, kdo mora izpolniti pogoje za začetek izhajanja časopisa, medtem ko zakon o založništvu samo pravi, da je treba te pogoje zagotoviti, in to celo za izpolnitev triletnega programa, ne pove pa, kdo naj zagotovi materialna sredstva. Sploh bi bilo dobro, da bi zakon bolj natančno določil dolžnosti in pravice ustanovitelja, izdajatelja in založniške publikacije. V praksi se ti pojmi večkrat zamenjujejo med seboj. V Slovenskem pravopisu iz leta 1962 je na strani 979 pod geslom »založiti« med drugim zapisano: »knjigarna, založba založi knjigo«, v Slovarju slovenskega knjižnega jezika iz 1975 pa na strani 93 pod geslom »izdati« beremo: »založba je izdala precej znanstvenih publikacij«.

V 21. členu bi bilo bolje namesto besed »posebne samoupravne interesne skupnosti« uporabiti besede »ustrezne samoupravne interesne skupnosti«. Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovarišica Šmidova! Kdo še želi razpravljati? (Nihče.) Zaključujem razpravo in predlagam, da zbor sprejme naslednji sklep:

1. Predlog za izdajo zakona o založništvu se sprejme.
2. Osnutek zakona pripravi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.
3. Pri pripravi osnutka zakona naj upošteva mnenja delovnih teles Skupščine in zbora ter pripombe, dane v današnji razpravi na seji zbora.

Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (59 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani sklep.

Sedaj predlagam, da se vrnemo na 7. točko dnevnega reda.

Medtem so bili razdeljeni amandmaji, ki jih je predložil tovariš Somrak. Tovariš Somrak, ali želite amandmaje še enkrat prebrati? Menite, da ni potrebno, ker so vsi delegati dobili amandmaje razmnožene. Vprašujem predstavnika predlagatelja, ali se želi o amandmajih ponovno opredeliti! (Ne želi.) Velja torej prejšnja izjava tovariša Brusa! Vprašujem predstavnika Odbora za varstvo okolja tovariša Korenika, ali Odbor sprejema amandmaje, ki jih je vložila skupina delegatov! Odbor jih sprejema, Zakonodajno-pravna komisija prav tako. Zaključujem razpravo in prehajam na glasovanje.

Ker je predstavnik Zakonodajno-pravne komisije umaknil amandma Komisije, po katerem naj bi se dodala nova 12. točka, moramo glasovati samo o amandmajih Odbora za urbanizem, stanovanjsko-komunalna vprašanja in varstvo okolja, ki so razvidni iz njegovega poročila z dne 19. 5. 1977, in sicer k 1., 2. in 3. točki ugotovitev in k 1.1. točki sklepov in priporočil, ter o danes danih amandmajih skupine delegatov. Vprašujem predstavnika predlagatelja in Zakonodajno-pravne komisije, ali z amandmaji Odbora soglašata? (Soglašata.) Ker so amandmaji redakcijskega značaja in ker z njimi soglašata predlagatelj in Zakonodajno-pravna komisija, predlagam, da o njih glasujemo skupaj. Ali kdo temu predlogu nasprotuje? (Nihče.) Prosim, kdor je za, naj glasuje! (60 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da so amandmaji Odbora soglasno sprejeti.

Prehajamo na glasovanje o amandmaju predlagatelja, ki ste ga prejeli danes na klop. Ta amandma je predlagatelj pripravil v skladu s 1. točko stališč Družbenopolitičnega zbora. Prosim, da se o njem izrečeta predstavnik Odbora in Zakonodajno-pravna komisija! (Soglašata.) Kdor je za amandma Izvršnega sveta, naj prosim glasuje! (59 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je amandma Izvršnega sveta soglasno sprejet.

Sedaj moramo glasovati še o amandmajih, ki jih je predložil delegat tovariš Somrak v imenu skupine delegatov. Z amandmajem soglašajo predlagatelj, Zakonodajno-pravna komisija in Odbor. Kdor je za te amandmaje, naj prosim glasuje! (59 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da so amandmaji skupine delegatov soglasno sprejeti.

Glasovati moramo še o predlogu stališč, sklepov in priporočil v celoti. Kdor je za, naj prosim glasuje! (58 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (1 delegat.)

Ugotavljam, da je zbor z večino glasov sprejel predlog stališč, sklepov in priporočil. Ta akt je bil sprejet v skladu s stališči Družbenopolitičnega zbora, o čemer bom predsednika tega zbora posebej obvestila.

Prehajamo na 12. točko dnevnega reda, to je na predlog za izdajo zakona o Rdečem križu Slovenije, s tezami za osnutek zakona.

Predlog za izdajo zakona je s tezami za osnutek zakona predložil Skupščini v obravnavo njen izvršni svet in za svojega predstavnika določil tovariša dr. Dominika Komadino, namestnika predsednika Republiškega Komiteja za zdravstvo. Ali želite uvodno besedo? (Ne.) K tej točki dnevnega reda je bil povabljen Glavni odbor Rdečega križa Slovenije. Predlog za izdajo zakona s tezami za osnutek zakona ste prejeli s sklicem seje zbora z dne 28. 4. 1977. Gradivo sta obravnavala Odbor za družbenopolitični in komunalni sistem in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta predložila pismeni poročili. Ali želijo poročevalci besedo? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.) Zaključujem razpravo in predlagam zboru, da sprejme naslednji sklep:

1. Predlog za izdajo zakona o Rdečem križu Slovenije se sprejme.
2. Osnutek zakona pripravi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.
3. Pri pripravi osnutka zakona naj upošteva pripombe, predloge in mnenja delovnih teles Skupščine in zbora.

Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (59 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani sklep.

Prehajamo na 13. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o spremembah zakona o začasnem financiranju samoupravnih interesnih skupnosti na področju družbenih dejavnosti v prvem polletju 1977.

Predlog zakona je Skupščini predložil v obravnavo njen izvršni svet in za svojega predstavnika določil tovariša Andreja Ujčiča.

Besedo ima tovariš Andrej Ujčič, predstavnik Izvršnega sveta!

Andrej Ujčič: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Prosim, če smem dati uvodno obrazložitev še k 14. točki, ker sta smiselno povezani. Hvala!

Tovarišice delegatke, tovariši delegati! V imenu Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije predlagam, da razpravljate in sprejmete predlog zakona o spremembah zakona o začasnem financiranju samoupravnih interesnih skupnosti na področju družbenih dejavnosti in predlog zakona o spremembi zakona o osnovah ter načinu obračunavanja in plačevanja prispevkov za financiranje samoupravnih interesnih skupnosti na področju družbenih dejavnosti.

Oba predloga sta smiselna celota; zato predlagam, da obrazložim oba predloga skupaj. Oba predloga tudi temeljita na razpravi delegatov Zbora občin in Zbora združenega dela, ki sta bili dne 5. 5. 1977. V bistvu gre za to, da bo s podaljšanjem tako imenovanega začasnega financiranja za 30 dni dana možnost za dovolj uspešno javno razpravo o samoupravnih sporazumih o temeljnih planov samoupravnih interesnih skupnosti na področju družbenih dejavnosti za obdobje 1976 do 1980.

Dejstvo namreč je, da so bili napravljeni izredni napor, da bi bili sporazumi v določenem roku predstavljeni delavcem v združenem delu, da pa nismo uspeli

vsega dela pravočasno opraviti. Najslabše od najslabšega pa bi po našem mnenju bilo, če bi skrajševali prav roke za razpravo v združenem delu. Skladno s tem vam predlagamo tudi, da ta dva zakona obravnavate in sprejmete po hitrem postopku. Kajti če ne bi tako ravnali, bi utegnile nastati pravne praznine pri določitvi višine oziroma stopenj prispevkov za zavezance, po katerih obračunavajo in zagotavljajo sredstva družbenim dejavnostim.

In še nekaj: Po opravljenih regionalnih posvetih o samoupravnem sporazumevanju v okviru Socialistične zveze delovnega ljudstva in je bil od Kulturne skupnosti Slovenije Izvršni svet opozorjen, da se pri pripravi samoupravnih sporazumov o temeljih planov Kulturne skupnosti Slovenije in kulturnih skupnosti občin stvari zapletajo. Spreminjajo se okviri v delegatski skupščini Kulturne skupnosti Slovenije opredeljenih nalog in tudi kvantifikacija sredstev zanje. Jasno je, da vnaša tako ravnanje nove nejasnosti v celotni postopek. Menimo, da imajo Izvršni svet in družbenopolitične skupnosti vse pravice in odgovornosti, da opozore delavce v združenem delu na ugotovljene neskladnosti v primerjavi z družbenim planom 1976—1980. Nikakor pa po našem mnenju ni prav, da se v skupinah spreminjajo delegatsko sprejeti predlogi samoupravnih sporazumov o temeljih planov. Hvala.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala! Predlog zakona ste prejeli z razširitvijo dnevnega reda z dne 13. 5. 1977. Izvršni svet predlaga, da akt obravnavamo v smislu 2. odstavka 295. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije po hitrem postopku, to je v zadnji fazi.

O tem predlogu Izvršnega sveta, ki ga je ta tudi posebej obrazložil, pričujem razpravo! Kdo želi besedo? Prosim! (Nihče.)

Predlagam, da o predlogu Izvršnega sveta, da se obravnava zakon po hitrem postopku, glasujemo. Kdo je za ta predlog? (58 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Ugotavljam, da je predlog Izvršnega sveta soglasno sprejet.

Predlog zakona sta obravnavala Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta predložila pismeni poročili. Želijo morda poročevalci besedo? (Ne.) Pričenjam razpravo. Besedo ima Jože Vilman, delegat občine Jesenice!

Jože Vilman: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za Zbor občin je razpravljala o predlogu zakona o spremembi zakona o začasnem financiranju samoupravnih interesnih skupnosti na področju družbenih dejavnosti in o predlogu za spremembo zakona o osnovah in načinu obračunavanja in plačevanja prispevkov za financiranje smoupravnih interesnih skupnosti na področju družbenih dejavnosti, katera omogočata podaljšanje roka za sprejetje samoupravnih sporazumov o temeljih planov družbenih dejavnosti za obdobje 1976 do 1980 v temeljnih organizacijah združenega dela.

Podpiramo sprejetje obeh zakonov, ker imamo za nujno, da se rok podaljša, kajti še pri podaljšanju za 15 dni obstaja vrsta neizpoljenih zahtev. Normativi in standardi za ovrednotenje programov so bili namreč izdelani oziroma oblikovani skoraj z enomesečno zamudo, prav tako so bila z zamudo pripravljena besedila sporazumov posameznih samoupravnih interesnih skupnosti, ki se še vedno dopolnjujejo, čeprav že praktično teče razprava v združenem delu.

Vertikalno usklajevanje na posameznih interesnih področjih ni bilo pravočasno in dovolj uspešno, saj se še danes spreminjajo določbe sporazumov, kar je pomembno predvsem za tiste določbe, ki se nanašajo na finančne obveznosti.

Samoupravne interesne skupnosti so posredovale združenemu delu v razpravo besedila celotnih sporazumov, iz katerih pa je premalno razvidna globalna usmeritev posameznih samoupravnih interesnih skupnosti.

Predlagamo, da se odgovorni dejavniki v republiških interesnih skupnostih in v republiških in občinskih organih zavzamejo za to, da bodo organizacije združenega dela dobile popolne informacije, saj je potrditev samoupravnih sporazumov hkrati tudi sprejemanje obveznosti celotnega združenega dela. Hvala.

Predsednica Mara Žlebnič: Hvala, tovariš Vilman! Kdo še želi razpravljati? (Nihče.)

Zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje! Kdor je za predlog zakona, naj prosim glasuje! (57 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog zakona.

Prehajamo na 14. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o spremembi zakona o gosnovah ter načinu obračunavanja in plačevanja prispevkov za financiranje samoupravnih interesnih skupnosti na področju družbenih dejavnosti v letih 1975—1976 in 1977.

Predstavnik Izvršnega sveta je Andrej Ujčič, predsednik Republiškega komiteja za kulturo, ki je uvodno obrazložitev že podal.

Predlog zakona ste prejeli z razširitvijo dnevnega reda z dne 13. 5. 1977. Izvršni svet predlaga, da akt obravnavamo v smislu drugega odstavka 295. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije po hitrem postopku, to je v zadnji fazi. O tem predlogu Izvršnega sveta, ki ga je ta tudi posebej obrazložil, pričenjam razpravo.

Kdo želi besedo? (Nihče.) Zaključujem razpravo in predlagam, da o predlogu Izvršnega sveta, da se obravnava zakon po hitrem postopku, glasujemo. Kdo je za ta predlog? (58 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog Izvršnega sveta soglasno sprejet.

Predlog zakona sta obravnavala Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta predložila pismeni poročili. Želita morda poročevalca besedo? (Ne želita.) Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.) Zaključujem razpravo in prehajam na glasovanje. Kdor je za predlog zakona, naj prosim glasuje! (59 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Prehajamo na 15. točko dnevnega reda, to je na predlog za izdajo zakona o spremembi in dopolnitvi 6. in 7. člena zakona o evidenci in nastanitvi občanov in registru prebivalstva.

Predlog za izdajo zakona je Skupščini predložila v obravnavo Skupščina mesta Ljubljana. Ali je predstavnik mesta Ljubljana tukaj? (Ne.) Predstavnik Izvršnega sveta je tovariš Dore Dovečar.

Predlog za izdajo zakona ste prejeli. Ali želi besedo predstavnik Izvršnega sveta? (Ne.) Predlog za izdajo zakona ste prejeli s sklicem seje zбора z dne 28. 4. 1977. Obravnavala sta ga Odbor za družbenopolitični in komunalni sistem in Zakonodajnoppravna komisija, ki sta predložila pismeni poročili.

Želijo morda poročevalci besedo? (Ne želijo.) Danes na klop ste prejeli tudi mnenje Izvršnega sveta. Na podlagi vseh predloženih gradiv pričenjam raz-

pravo. Želi kdo razpravljati? Razpravljaj bo Janez Šporar, delegat občine Ljubljana-Šiška!

Janez Šporar: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Danes smo dobili na klop še mnenje Izvršnega sveta glede ustavnosti te spremembe. Naša skupina je bila mnenja, da naj se spremembe in dopolnitve 7. člena zakona o evidenci nastanitve občanov in registra prebivalstva podprejo, pa tudi stališča in razlogi Skupščine mesta Ljubljana. Delegati smo bili tudi mnenja, da je v primeru, da bi spremembe in dopolnitve z ustavno-pravnega vidika posegale v temeljne pravice občanov glede svobodne nastanitve, potrebno, da Zakonodajno-pravna komisija ugotovi in predlaga, na kakšen način je možno čimprej zadovoljivo urediti to vprašanje in s tem odpraviti dosedanje pomanjkljivosti. Tukaj smo imeli v mislih predvsem bližajoče se volitve v skupščinske organe in pa rezultate zadnjega referendumu. Iz njih je razvidno, da precej prijavljenih prebivalcev ni glasovalo ravno zaradi tega, ker se je kasneje ugotovilo, da ne stanujejo v prijavljenem bivališču oziroma stanovanju.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Šporar! Želi še kdo besedo? Ali želi besedo predstavnik Izvršnega sveta? Prosim!

Dore Dovečar: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! V skladu s sklepom Izvršnega sveta, ki se pridružuje stališčem Odbora za družbenopolitični in komunalni sistem ter Zakonodajno-pravne komisije, predlagam, da bi pred sklepanjem dali Pravnemu svetu v mnenje predloženi predlog o spremembi in dopolnitvi 6. in 7. člena, da bi ga ta proučil z ustavnega vidika. Potem bi ob upoštevanju vseh dosedanjih pripomb zbor o njem ponovno razpravljali.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala lepa, tovariš Dovečar! Želi še kdo razpravljati? (Nihče.) Če ne želi nihče več razpravljati, zaključujem razpravo in predlagam zboru, da glede na pomisleke o ustavnosti predloga za spremembo in dopolnitve, ki sta jih dala Odbor za družbenopolitični in komunalni sistem in Zakonodajno-pravna komisija, danes o tem predlogu ne odloča, da pa sprejme naslednji sklep:

1. Preloži se odločanje o predlogu za izdajo zakona o spremembi in dopolnitvi 6. in 7. člena zakona o evidenci in nastanitvi občanov in registru prebivalstva.

2. Pravni svet Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije naj obravnava predlog za spremembo in dopolnitev 6. in 7. člena zakona o evidenci nastanitve občanov in registru prebivalstva in pošlje Zboru občin Skupščine SR Slovenije stališče o ustavni podlagi za sprejetje tega zakona.

Kdor je za predlagani sklep, prosim, da glasuje! (53 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (1 delegat.) Se je kdo vzdržal? (3 delegati.)

Ugotavljam, da je zbor predlagani sklep z večino glasov sprejel.

Prehajamo na 16. točko dnevnega reda, to je na predlog odloka o soglasju k sporazumu med vlado Socialistične federativne republike Jugoslavije in vlado Švedske o obojestranskem zavarovanju investicij pred nekomercialnimi riziki.

Predlog odloka je Skupščini predložil v obravnavo njen izvršni svet, ki je za svojega predstavnika določil tovariša Iva Murka. Želite uvodno besedo? (Ne.) Hvala.

Predlog odloka ste prejeli z razširitvijo dnevnega reda z dne 6. 5. 1977. Obravnavali so ga: Odbor za finance, Komisija za mednarodne odnose in Zakonodajno-pravna komisija, ki so predložili pismena poročila.

Pričenjam razpravo! Kdo želi besedo? (Nihče.) Zaključujem razpravo in prehajam na glasovanje. Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (54 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (1 delegat.)

Ugotavljam, da je zbor z večino glasov sprejel predlog odloka.

Prehajamo na 17. točko dnevnega reda, to je na dogovor o skupni politiki reševanja materialnega položaja in razvoja informativno-političnih sredstev obveščanja.

Dogovor je predložil Skupščini v potrditev Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ.

Ali je predstavnik naše delegacije v Zboru republik in pokrajin navzoč? (Ne.) Predstavnik Izvršnega sveta je tovariš Mirko Čepič.

Dogovor ste prejeli s sklicem seje zбора z dne 28. 4. 1977. Obravnavala sta ga Odbor za družbenopolitični in komunalni sistem in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta predložila pismeni poročili. Prejeli ste tudi stališča Družbenopolitičnega zбора, ki je dogovor obravnaval v smislu 3. odstavka 72. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije.

Pričenjam razpravo! Kdo želi besedo? (Nihče.) Zaključujem razpravo in predlagam zboru, da sprejme naslednji sklep:

1. Potrdi se dogovor o skupni politiki reševanja materialnega položaja in razvoja informativno-političnih sredstev obveščanja, ki ga je Skupščini SR Slovenije poslal v potrditev Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ in ki ga je podpisal Izvršni svet Skupščine SR Slovenije ter z njim prevzel za Socialistično republiko Slovenijo obveznosti po tem dogovoru.

2. Pooblašča se delegacija Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ, da da soglasje k dogovoru o skupni politiki reševanja materialnega položaja in razvoja informativno-političnih sredstev obveščanja, ki ga je podpisal Zvezni izvršni svet in z njim prevzel obveznosti za federacijo, oziroma da z delegacijami drugih socialističnih republik in socialističnih avtonomnih pokrajin v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ določi smerne Zveznemu izvršnemu svetu za reševanje morebitnih spornih vprašanj.

Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (59 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani sklep. Ugotavljam tudi, da je bil predlagani sklep sprejet v skladu s stališčem Družbenopolitičnega zбора, ki je ta akt obravnaval v smislu 3. odstavka 72. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije. O tem bom predsednika tega zбора posebej obvestila.

Prehajamo na 18. točko dnevnega reda, to je na dogovor o temeljnih družbenega plana Jugoslavije za razvoj morskega ladjarstva in luk v obdobju od leta 1976 do leta 1980.

Dogovor je predložil v potrditev Zbor republik in pokrajin. Predstavnik naše delegacije v Zboru republik in pokrajin ni navzoč. Predstavnik Izvršnega

sveta je tovariš Bruno Korelič, pomočnik predsednika Republiškega komiteja za promet in zveze.

Dogovor ste prejeli. Ali želite besedo, tovariš Korelič? Prosim!

Bruno Korelič: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Dovolite mi, da dam v uvodni obrazložitvi tudi obrazložitev k 19., 20. in 21. točki, ker je vsebina teh dogovorov oziroma ker je postopek približno enak.

Tovarišice delegatke, tovariši delegati! Družbeni plan razvoja Socialistične federativne republike Jugoslavije za obdobje 1976 do 1980 je med ostalimi prioritetami opredelil prioriteto razvoja tudi v nekaterih prometnih dejavnostih ter določil, da se bodo republike in pokrajini o razvoju teh dejavnosti dogovorile s posebnimi dogovori.

Tako je Skupščina Socialistične federativne republike Jugoslavije že sprejela in potrdila dogovor o temeljih družbenega plana Jugoslavije za razvoj Jugoslovanskih železnic in PTT prometa. Pred nami so še ostali štiri dogovori, in sicer dogovor o temeljih družbenega plana Jugoslavije o razvoju zračnega prometa v času od 1976 do 1980, dogovor o temeljih družbenega plana Jugoslavije za razvoj pomorskega ladjarstva in luk v obdobju 1976 do 1980, dogovor o temeljih družbenega plana Jugoslavije za razvoj rečnega ladjarstva in pristaniškega gospodarstva v obdobju od 1976 do 1980 in dogovor o temeljih družbenega plana Jugoslavije za razvoj magistralnih cest v obdobju 1976 do 1980.

Predloženi dogovori opredeljujejo pretežno razvojne naloge, ki so skupnega pomena za celotno državo, hkrati pa posebnega pomena za razvoj prometa in ostalega gospodarstva. Nastajanje in usklajevanje teh dokumentov med socialističnimi republikami in avtonomnima pokrajinama poteka praktično že ves čas od izdelave družbenega plana razvoja Jugoslavije.

V postopku usklajevanja teh dogovorov so bile prisotne težnje in želje, da bi ti dogovori predstavljali seštevek razvojnih nalog iz republiških dogovorov o temeljih plana razvoja. Tako smo tudi v Socialistični republici Sloveniji vztrajali pri tem, da so republiške prioritete znane in določene v temeljih plana Socialistične republike Slovenije do leta 1980, vendar je bilo potrebno v končni fazi usklajevanja program uskladiti in zreducirati v skladu z danimi planinskimi kvantifikacijami in proporci.

Glede na to menimo, da so predloženi dogovori rezultat skupnega usklajenega dogovora republik in avtonomnih pokrajin ter da so v njih opredeljene tudi nekatere razvojne naloge, ki so z vidika celotnega razvoja Jugoslavije posebnega pomena. Glede na dejstvo, da so ti dogovori v skladu s sprejetim družbenim planom razvoja Socialistične republike Slovenije in ob ugotovitvi, da so prioritete in dinamika razvoja posameznih dejavnosti posebej opredeljene tako v dogovoru o temeljih plana Socialistične republike Slovenije kakor tudi v samoupravnem sporazumu o temeljih plana razvoja posameznih dejavnosti, je Izvršni svet Skupščine SR Slovenije te dogovore po uskladenem postopku že podpisal in predlaga, da zbori Skupščine SR Slovenije potrdijo predložene dogovore.

Predsednica Mara Žlebnič: Dogovor ste prejeli s sklicem seje zbora z dne 28. 4. 1977. Obravnavala sta ga Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta predložila pismeni poročili. Ali

želijo poročevalci besedo? (Ne želijo.) Pričenjam razpravo! Kdo želi besedo? (Nihče.) Zaključujem razpravo in predlagam zboru, da sprejme naslednji sklep:

1. Potrdi se dogovor o temeljih družbenega plana Jugoslavije za razvoj morskega ladjarstva in luk v obdobju od leta 1976 do leta 1980, ki ga je Skupščini SR Slovenije poslal v potrditev Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ in ki ga je podpisal Izvršni svet Skupščine SR Slovenije ter z njim prevzel za Socialistično republiko Slovenijo obveznosti po tem dogovoru.

2. Pooblašča se delegacija Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ, da da soglasje k dogovoru o temeljih družbenega plana Jugoslavije za razvoj morskega ladjarstva in luk v obdobju od leta 1976 do leta 1980, ki ga je podpisal Zvezni izvršni svet in z njim prevzel obveznosti za federacijo, oziroma da z delegacijami drugih socialističnih republik in socialističnih avtonomnih pokrajin v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ določi smernice Zveznemu izvršnemu svetu za reševanje morebitnih spornih vprašanj.

Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (52 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani sklep.

Prehajamo na 19. točko dnevnega reda, to je na dogovor o temeljih družbenega plana Jugoslavije za razvoj zračnega prometa v času od leta 1976 do leta 1980.

Dogovor je predložil Skupščini v potrditev zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ. Uvodno besedo ste slišali pri prejšnji točki dnevnega reda. Dogovor ste prejeli s sklicem seje zбора z dne 28. 4. 1977. Obravnavala sta ga odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta predložila pismeni poročili. Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.) Zaključujem razpravo in predlagam zboru, da sprejme naslednji sklep:

1. Potrdi se dogovor o temeljih družbenega plana Jugoslavije za razvoj zračnega prometa v času od leta 1976 do leta 1980, ki ga je Skupščini SR Slovenije poslal v potrditev Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ in ki ga je podpisal Izvršni svet Skupščine SR Slovenije ter z njim prevzel za Socialistično republiko Slovenijo obveznosti po tem dogovoru.

2. Pooblašča se delegacija Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ, da da soglasje k dogovoru o temeljih družbenega plana Jugoslavije za razvoj zračnega prometa v času od leta 1976 do leta 1980, ki ga je podpisal Zvezni izvršni svet in z njim prevzel obveznosti za federacijo, oziroma da z delegacijami drugih socialističnih republik in socialističnih avtonomnih pokrajin v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ določi smernice Zveznemu izvršnemu svetu za reševanje morebitnih spornih vprašanj.

Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (54 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani sklep.

Predlagam, da preidemo na 20. točko dnevnega reda, to je na dogovor o temeljih družbenega plana Jugoslavije za razvoj rečnega ladjarstva in pristaniškega gospodarstva v obdobju od leta 1976 do leta 1980.

Dogovor je predložil Skupščini v potrditev Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ. Uvodno besedo ste slišali pri 18. točki dnevnega reda. Dogovor ste prejeli s sklicem seje zбора z dne 28. 4. 1977.

Obravnavala sta ga Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta predložila pismeni poročili. Pričenjam razpravo! Kdo želi besedo? Ne želi nihče razpravljati? Zaključujem razpravo in predlagam zboru, da sprejme naslednji sklep:

1. Potrdi se dogovor o temeljih družbenega plana Jugoslavije za razvoj rečnega ladjarstva in pristaniškega gospodarstva v obdobju od leta 1976 do leta 1980, ki ga je Skupščini SR Slovenije poslal v potrditev Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ in ki ga je podpisal Izvršni svet Skupščine SR Slovenije ter z njim prevzel za Socialistično republiko Slovenijo obveznosti po tem dogovoru.

2. Pooblašča se delegacija Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SR Slovenije, da da soglasje k dogovoru o temeljih družbenega plana Jugoslavije za razvoj rečnega ladjarstva in pristaniškega gospodarstva v obdobju od leta 1976 do leta 1980, ki ga je podpisal Zvezni izvršni svet in z njim prevzel obveznosti za federacijo, oziroma da z delegacijami drugih Socialističnih republik in Socialističnih avtonomnih pokrajin v Zboru republik in pokrajin Skupščina SFRJ določi smernice Zveznemu izvršnemu svetu za reševanje morebitnih spornih vprašanj.

Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (58 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani sklep. Predlagamo 30 minut odmora.

(Seja je bila prekinjena ob 11.55 in se je nadaljevala ob 12.30.)

Predsednica Mara Žlebnik: Tovariši delegati, nadaljujemo sejo.

Prehajam na 21. točko dnevnega reda, to je na dogovor o temeljih družbenega plana Jugoslavije za razvoj magistralnih cest v obdobju od 1976 do 1980. leta.

Dogovor je predložil Skupščini SR Slovenije v potrditev Zbor republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije.

Predstavnik delegacije Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije je tovariš Rudi Kropivnik, predstavnik Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije pa tovariš Bruno Korelič. Uvodno besedo tovariša Koreliča ste slišali pri 18. točki dnevnega reda. Dogovor ste prejeli z dopisom z dne 6. 5. 1977. leta. Obravnavala sta ga Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta predložila poročili. Želita morda poročevalca Odbora in Komisije še dopolniti poročili? (Ne.)

Pričenjam razpravo. K razpravi se je prijavil tovariš Miroslav Nakrst, delegat občine Nova Gorica!

Miroslav Nakrst: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati!

Ko smo na zasedanju skupine delegatov Skupščine občine Nova Gorica za Zbor občin Skupščine SR Slovenije dne 23. 5. 1977 obravnavali dogovor o temeljih družbenega plana Jugoslavije za razvoj magistralnih cest v obdobju od 1976. do 1980. leta, je bilo omenjeno tudi delegatsko vprašanje, ki ga je naša

delegacija postavila temu zboru v zvezi z uresničevanjem obveznosti, sprejetih s sklenitvijo osimskih sporazumov, na katerega še nismo prejeli odgovora. Sporazum o pospeševanju gospodarskega sodelovanja med SFR Jugoslavijo in Republiko Italijo v 5. členu namreč določa: »Za olajšave cestnega prometa bosta obe strani povezali avtocesto Benetke—Trst—Gorica—Trbiž s cestami Nova Gorica—Postojna—Ljubljana, Fernetiči—Postojna in Hrpelje—Kozina—Reka.«

Delegacija ugotavlja, da predloženi dogovor še ne vsebuje vseh obveznosti glede cestnih povezav iz omenjenega sporazuma. Dogovor vsebuje obveznosti v zvezi z gradnjo cestnih povezav Razdrto—Sežana—državna meja, Solkan—Brda in Kambreško—Ravne, ne vsebuje pa ceste Razdrto—Nova Gorica—državna meja.

Delegaciji se zdi nerazumljivo, da je prav ta odsek izpadel iz omenjenega dogovora, čeprav je v osimskem sporazumu enakovreden preostalim cestnim odsekom. Opozoriti moram tudi na dejstvo, da so onstran meje že konkretno pristopili h graditvi mednarodnega mejnega prehoda Štandrež—Vrtojba, računajoč na to, da bomo tudi mi zgradili mejni prehod in avtocesto do Razdrtega in s tem izpolnili svoj del obveznosti. V Republiki Italiji so v zaključni fazi dela pri graditvi ceste Villese—Gorica in prav v zadnjem času je Republika Italija zagotovila finančna sredstva za graditev odseka ceste Gorica—državna meja. Ta odsek je sestavni del cestne povezave Nova Gorica—Razdrto. Ker je predlog tega dogovora uskladen s preostalimi republikami in avtonomnima pokrajinama, se zavedamo, da v tem trenutku ni primerno znova začeti usklajevalnega postopka, vendar poudarjamo, da je še vedno dana obveznost graditve navedene ceste. Prepričani smo, da bo naša republika skupaj s federacijo storila vse, da se bo tudi ta del osimskih sporazumov v celoti uresničil.

V prepričanju, da bo naš predlog uresničen v celoti v bližnji prihodnosti, saj to določa ratificiran meddržavni sporazum, umikamo predloženi amandma k medrepubliškemu dogovoru, hkrati pa predlagamo, da Izvršni svet Skupščine SR Slovenije čimprej predloži Skupščini SR Slovenije v obravnavo celotno problematiko izvajanja osimskih sporazumov in tudi način uresničevanja obveznosti republike in federacije iz teh sporazumov.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Nakrst! Kdo še želi razpravljati? Besedo ima tovariš Bojko Čertalič, delegat občine Maribor!

Bojko Čertalič: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati!

V minulem obdobju je bila delegatska baza zelo dejavna pri obravnavanju pomembnih aktov s področja prometa in posebej cestnega gospodarstva. Ti akti so bili zlasti: problematika razvoja kompleksnega prometa v Sloveniji; samoupravni sporazum o temeljih plana razvoja magistralnih in regionalnih cest v SR Sloveniji za obdobje od 1976. do 1980. leta dogovor o temeljih družbenega plana Slovenije za obdobje od 1976. do 1980. leta in srednjeročni plan vzdrževanja in graditve magistralnih in regionalnih cest v SR Sloveniji za obdobje od 1976. do 1980. leta.

V široki poglobljeni razpravi je bilo nesporno ugotovljeno in v navedenih aktih tudi dogovorjeno, da glavne cestne smeri v cestnem omrežju Slovenije povezujejo po najkrajši poti države srednje in zahodne Evrope z balkanskimi državami in deželami Srednjega Vzhoda ter gravitacijsko območje Padske ni-

žine s Panonsko nižino. Mednarodni cestni tranzitni tokovi blaga in potnikov se odvijajo v pretežni meri po obstoječem cestnem križu od Karavank proti Zagrebu in od Šentilja proti Kopru z odcepom od Maribora proti Ptuju in Zagrebu.

Te glavne cestne prometne smeri se tudi navezujejo na evropsko mrežo avtocest in so ustrezno vključene v temeljne plane razvoja magistralnih in regionalnih cest v Sloveniji za obdobje od 1976. do 1980. leta, bodisi z navedbo prioritet bodisi z navedbo finančne konstrukcije teh cest.

V zvezi z dogovorom o temeljih družbenega plana Jugoslavije za razvoj magistralnih cest smo bili priča veliki aktivnosti samoupravnih dejavnikov v občini Maribor, izhajajoči iz dejstva, da je smisel jugoslovanskega družbenega dogovora reševanje ključnih cestno-prometnih povezav. Rezultat te aktivnosti sta tudi delegatski vprašanji delegata v Zboru občin in delegata v Zboru združenega dela Skupščine SR Slovenije k družbenem dogovoru o temeljih družbenega plana Jugoslavije za razvoj magistralnih cest v obdobju od 1976. do 1980. leta, postavljeni 20. 10. 1977. leta, ki sta se nanašali predvsem na uskladenost tega družbenega dogovora s podpisanim samoupravnim sporazumom o temeljih plana razvoja magistralnih in regionalnih cest v SR Sloveniji. V odgovoru je predstavnik Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije med drugim navedel: »Družbeni dogovor o temeljih družbenega plana Jugoslavije za razvoj magistralnih cest v obdobju od 1976. do 1980. leta določa kot osnovno prioriteto za cestno omrežje SFR Jugoslavije transjugoslovansko avtocesto bratstva in enotnosti, ki poteka od Karavank do Djevdjelije. Na podlagi sprejetega samoupravnega sporazuma o temeljih plana razvoja magistralnih in regionalnih cest v SR Sloveniji za obdobje od 1976. do 1980. leta je SR Slovenija vključila v družbeni dogovor o temeljih družbenega plana Jugoslavije za razvoj magistralnih cest odseke, ki se v območju SR Slovenije vključujejo v avtocesto bratstva in enotnosti. Odseke, katerih graditev je predvidena s samoupravnim sporazumom Slovenije in so vezani na pogoje, ki jih vsebuje meddržavna pogodba z Italijo, je SR Slovenija vključila v družbeni dogovor SFR Jugoslavije zato, ker menimo, da se mora finančna konstrukcija za njihovo graditev iskati izven republiške kvote. V interesu Slovenije je, da se navedeni družbeni dogovor uskladi in sklene z vsemi republikami in avtonomnima pokrajinama, kajti le tako obstaja možnost angažiranja večjih sredstev tudi za druge odseke, predvidene v samoupravnem sporazumu.«

K podpisnemu družbenemu dogovoru, ki ima dejansko jugoslovanski značaj in vključuje najpomembnejše cestne odseke na magistralnih cestah, je treba omeniti še naslednje:

Podpisani družbeni dogovor, poleg odsekov transjugoslovanske avtoceste v skupni dolžini 432 kilometrov, vključuje še 730 kilometrov drugih magistralnih cest in posebej ne določa prioritete. Tako so po posameznih republikah in avtonomnih pokrajinah poleg transjugoslovanske avtoceste vključene še naslednje dolžine drugih magistralnih cest: v Socialistični republiki Bosni in Hercegovini 233 kilometrov cest, v Socialistični republiki Makedoniji 40 kilometrov cest, v Socialistični republiki Sloveniji 45 kilometrov cest, v Socialistični republiki Srbiji 67 kilometrov cest, v Socialistični republiki Hrvatski 45 kilometrov cest, v Socialistični republiki Črni gori 98 kilometrov cest, v Socialistični avtonomni pokrajini Vojvodini 175 kilometrov cest in v Socialistični pokrajini Kosovo 76 kilometrov cest.

Podpisani družbeni dogovor zavezuje udeležence, da bodo v obdobju od 1976. do 1980. leta v okviru svojih pravic in obveznosti ustvarili pogoje, da se zgradi in rekonstruira 1226 kilometrov osnovnega omrežja avtocest in drugih magistralnih cest. Nedvomno pomenita dolgoročnejša usmeritev in koncept osnovnega omrežja ugodnejše vključevanje Jugoslavije v omrežje mednarodnih cest, boljše zveze med republiškimi in pokrajinskimi centri ter večjimi urbanih območji in ne nazadnje zagotavljanje večje prometne varnosti na magistralnih cestah. Vsekakor podpiramo tako dolgoročnejšo usmeritev in koncept osnovnega omrežja, ki se bo do popolne realizacije in funkcioniranja cestnih potezov oziroma cestnega sistema izvajal v planskem obdobju.

Izhajajoč iz uvodoma naštetih dejavnosti in aktov, zlasti pa iz samoupravnega sporazuma o temeljih plana razvoja magistralnih in regionalnih cest v SR Sloveniji za obdobje od 1976. do 1980. leta, ugotavljam, da v družbeni dogovor ni vključen cestni odsek Šentilj—Maribor—Hoče, vključenih pa je večina cestnih odsekov, ki jih temelji plana SR Slovenije postavljajo v odvisnost od mednarodnih in domačih posojil ter povečanja cen pogonskim gorivom. Iz dosedaj znanih aktov, ki enako vrednotijo smeri glavnih prometnih tokov v Sloveniji, zlasti tistih, ki potekajo iz Evrope na Balkan in Bližnji Vzhod, ni mogoče doumeti, po kakšnih kriterijih cestni odsek Šentilj—Maribor—Hoče z odcepom proti Zagrebu ni pomemben cestni odsek v jugoslovanski mreži magistralnih cest. Ob tej priložnosti je treba ponovno navesti nekatere podatke, ki prikazujejo vlogo tega cestnega odseka in iz katerih je možno sklepati na trenutne razmere na tem cestnem odseku, ki tako v prometnem kot tudi v ekološkem pomenu terjajo takojšnje neimprovizirane posege in rešitve.

Prek Šentilja do Maribora se stekata dve evropski cesti, in sicer E 59 in E 57. Na mejnem prehodu Šentilj vstopa po podatkih za 1976. leto 53 odstotkov vseh tovornih vozil, ki vstopajo v Jugoslavijo v območju Socialistične republike Slovenije. V istem letu je vstopilo na mejnem prehodu Šentilj kar 80 odstotkov vseh tistih tovornih vozil, ki so vstopila na mejnih prehodih Jugoslavije z Avstrijo. V 1976. letu je vstopilo tako na mejnem prehodu Šentilj 220 680 tovornih vozil. Tovorna vozila navajamo posebej zato, ker jih je moč prešteti z listinami in ker promet na tem cestnem odseku najhitreje narašča. V razmerju do 1975. leta je vstop tovornih vozil narasel že za 14 odstotkov. Na cestnem potezu Šentilj—Maribor—Hoče z odcepom proti Zagrebu poteka večina tranzitnega, tovornega in potniškega, zlasti tovornega in zdomskega prometa med srednjo in severno Evropo ter Balkanom oziroma Bližnjim Vzhodom.

V Zvezni republiki Nemčiji bodo dogradili avtocesto od Nürnberga do avstrijske meje pri Passau do 1982. leta. V Avstriji pa gradijo kot prioriteten odseke avtoceste nemška meja—Vels—Inkreis in Vels—Pirinski prelaz—Graz—Šentilj, to je tako imenovana Pirinska avtocesta, ki bosta v obeh avstrijskih deželah v glavnem dograjeni kot štiripasovnici do 1985. leta oziroma prej v skladu s pripravami na zakon o novih prioritetah graditve avtocest v Avstriji. Po obstoječi prioriteti bodo kritični odseki omenjenih cestnih potezov v Avstriji dograjeni do 1982. leta, vključno z Bosuk tunelom na Pirinskem prelazu. Tako je po 1982. letu pričakovati še večji pritisk prometa iz srednje in severne Evrope, ki bo potekal prek Alp 500 metrov nižje od drugih planinskih prelazov do šentiljskega mejnega prehoda in pripadajočega cestnega odseka Šentilj—Maribor—Hoče z odcepom proti Zagrebu.

Glede na vse navedeno in glede na koncept in vsebino dogovora menimo, da cestni odsek Šentilj—Maribor—Hoče, avtocesta Šentilj—Pesnica in mestni del

hitre ceste skozi Maribor sodijo v dogovore o temeljih družbenega plana Jugoslavije za razvoj magistralnih cest v obdobju od leta 1976 do 1980. leta in odločno zahtevamo, da se vključijo v ta dogovor. Zato skupina delegatov za Zbor občin Skupščine SR Slovenije predlaga, da Zbor občin Skupščine SR Slovenije sprejme naslednji sklep:

Zadolži se Izvršni svet Skupščine SR Slovenije, da udeležencem dogovora predlaga dopolnitev dogovora v 5. členu pod II. c, da se k navedenemu besedilu dodasta še cestna odseka avtocesta Šentilj—Pesnica, dolga 11 kilometrov, v vrednosti 600 milijonov dinarjev in mestni del hitre ceste skozi Maribor v dolžini 8,2 kilometra in v vrednosti 520 milijonov dinarjev.

V dogovoru o temeljih družbenega plana Slovenije za obdobje od 1976, do 1980. leta je mestni del hitre ceste skozi Maribor uvrščen med tiste odseke avtocest oziroma hitrih cest, ki se bodo gradili prioritavno. Gradnja avtoceste Pesnica—Šentilj pa je vključena v dogovor v odvisnosti od prerazdelitve prometnega davka od pogonskih goriv v korist sredstev za graditev cest, tako kot nekateri drugi odseki magistralnih cest v območju SR Slovenije, ki so vključeni v dogovor o temeljih družbenega plana Jugoslavije za razvoj magistralnih cest od 1976. leta do 1980. leta.

Menimo, da je naš predlog utemeljen. Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnič: Hvala lepa, tovariš Čertalič. Kdo še želi razpravljati? Ali želi morda besedo predstavnik Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije? Besedo ima tovariš Bruno Korelič!

Bruno Korelič: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! V postopku obravnave v delovnih telesih Skupščine Socialistične republike Slovenije in v današnji razpravi so bile dane nekatere pripombe in predlogi za dopolnitev dogovora o temeljih družbenega plana Jugoslavije za razvoj magistralnih cest v obdobju od 1976. do 1980. leta. Pripombe so dali delegati skupine delegatov Skupščine občine Maribor. Predložen pa je bil tudi amandma skupine delegatov iz Nove Gorice, ki je bil danes kasneje umaknjen.

Glede na pripombe delegatov iz Skupščine občine Maribor in glede na že umaknjeni amandma delegatov iz Nove Gorice daje Izvršni svet Skupščine SR Slovenije naslednja pojasnila in predloge:

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije je pri opredeljevanju posameznih objektov v dogovoru izhajal iz dogovorjenih kriterijev v federaciji, kar pomeni, da je v dogovor treba vključiti objekte skupnega jugoslovanskega pomena, to je odseke ceste bratstva in enotnosti ter nekatere objekte, ki so opredeljeni v srednjeročnem planu razvoja cest v Socialistični republiki Sloveniji. Za takšno opredelitev smo se odločili predvsem zaradi tega, da bi za te objekte glede na njihov pomen lahko zagotovili del sredstev iz mednarodnih posojil.

Pri vseh prioritetnih objektih v Socialistični republiki Sloveniji namreč ni mogoče računati na udeležbo mednarodnih bančnih sredstev. Takšna usmeritev pa ne spreminja osnovnih prioritet in dinamike realizacije srednjeročnega programa razvoja magistralnih in regionalnih cest v Socialistični republiki Sloveniji, ki so zapisane v dogovoru o temeljih družbenega plana Socialistične republike Slovenije. Graditev prioritetnih cest se uresničuje, kot je bilo dogovorjeno, z določenimi zakasnitvami, ki jih povzročajo omenjene materialne možnosti. Izvršni svet Skupščine Socialistične republike Slovenije meni, da je glede na celoten postopek priprave in usklajevanja tega akta ter glede na

pomen, ki ga ima za operativno izvajanje družbenega plana Socialistične republike Slovenije, nemogoče sprejeti dopolnitve tega akta. Spremembe v zvezi z že dogovorjenimi in uskladenimi cestnimi odseki bi pomenile ponovitev celotnega postopka med republikami in avtonomnima pokrajinama. To bi pomenilo odlašanje pri sprejetju tega akta in zastoj pri realizaciji ključnih ciljev, ki iz njega izhajajo. Ti pa so zagotovitev novih virov za financiranje graditve cest, zlasti pa skupen nastop republik in avtonomnih pokrajin pri najemanju kreditov od Mednarodne banke za obnovo in razvoj.

Iz istih razlogov, po naši oceni, ni mogoče sprejeti tudi amandmaja skupine delegatov občine Nova Gorica. V zvezi z amandmajem skupine delegatov, ki je bil danes umaknjen, je treba kljub temu opozoriti, da predlog, ki ga vsebuje ta amandma, ni v skladu z dogovorom o temeljih razvoja Socialistične republike Slovenije v obdobju od 1976. do 1980. leta niti ni v skladu s sprejetim samoupravnim sporazumom o temeljih srednjeročnega plana razvoja magistralnih cest v Socialistični republiki Sloveniji. Sprejetje takega amandmaja bi potemtakem pomenilo spremembo že sprejetega razvojnega programa magistralnih cest v Socialistični republiki Sloveniji, za kar pa je, v skladu z zakonom o družbenem planiranju, potreben drugačen postopek.

Ne dvomno je glede na naglo se razvijajoči promet vprašanje uresničitve srednjeročnega plana in graditve cest zelo aktualno in je razumljiva želja, da bi se kritični objekti in odseki čimprej zgradili, vendar je uresničitev odvisna od ta mandma, ni v skladu z dogovorom o temeljih razvoja Socialistične republike

Glede na navedeno menimo, da je dogovor o temeljih družbenega plana razvoja Jugoslavije za razvoj magistralnih cest za obdobje od 1976. do 1980. leta v skladu z družbenim planom Socialistične republike Slovenije in z dogovorom o temeljih družbenega plana Socialistične republike Slovenije in da ne vpliva na uresničitev dogovorjenih prioritet v Socialistični republiki Sloveniji. Hvala.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Korelič! Kdo še želi besedo? Tovariš Čertalič, ali pojasnilo predstavnika Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije spreminja stališča skupine delegatov?

Bojko Čertalič: Prosim, če lahko dobim ta odgovor v pisni obliki, ker se moram posvetovati z delegacijo. Sam ne morem odločiti.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala! Ali želi še kdo razpravljati? Morda predstavnik delegacije Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SR Slovenije? Besedo ima tovariš Rudi Kropivnik!

Rudi Kropivnik: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati!

Dolžnost delegacije Zbora republik in pokrajin v zvezi s tem dogovorom je zelo enostavna. Kolikor boste dali soglasje k temu dogovoru, bomo to soglasje posredovali Zboru republik in pokrajin. Če pa ga ne boste dali, pa pravzaprav nimamo dosti dela, pač pa ga bo imel Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

Kljub temu bi vas opozoril na dve ali na tri vprašanja, zaradi tega, da bi se lažje odločili za ali proti soglasju, kajti sprejetje predlaganega amandmaja v bistvu pomeni, da ni soglasja.

Gre za to, na kar je že opozoril tovariš Korelič, da že sprejeti plan razvoja cest v Sloveniji pomeni obveznost, ki jo moramo spoštovati, in če želimo ta plan spremeniti, velja poseben postopek in ne zadostuje le sprejetje določenega sklepa v zvezi z amandmajem.

Bolj pomembno pa je vprašanje mednarodnih posojil. Slovenija dobi določeno kvoto. To bo tovariš Mejak znal razložiti mnogo bolje kot jaz. V okviru te kvote lahko sami odločamo, kaj bomo gradili, česa pa ne bomo gradili. Gre za to, da smo ob sprejemanju srednjeročnega plana razvoja Jugoslavije sprejeli tudi sklep, da za tista področja, ki ne bodo uskladeni na ravni Jugoslavije, ne bodo veljale nobene ugodnosti, pa čeprav se štejejo za prioriteta. Prav tako, kolikor ne bo uskladen dogovor o razvoju magistralnih cest, se dejansko ne moremo pogovarjati o posojilih z mednarodnimi finančnimi institucijami. Zelo dobro vam je znano, da za graditev cest vselej primanjkuje sredstev, da preizporeditev prometnega davka v korist cest ne poteka tako, kot smo predvidevali, in da so sredstva za ceste že tako in tako zelo majhna. Če bi se nam zgodilo, da bi zaradi neusklajenosti stališč glede graditve cest v Jugoslaviji zamudili še kakšno leto pri najemanju mednarodnih kreditov, bi to pomenilo le še manjša sredstva za graditev cest. Na podlagi dosedanje prakse v Jugoslaviji na tem področju lahko povem, da se nam je to zgodilo 1973. leta, ko se v Socialistični republiki Hrvaški niso mogli sporazumeti o tem, ali naj bi gradili iz posojila Mednarodne banke za obnovo in razvoj ceste Zagreb—Reka in nadaljevanje ceste Karlovac—Reka ali ceste Zagreb—Split. Zaradi tega je dejansko celotna Jugoslavija takrat izpadla iz te tranše posojila in se je vse skupaj podaljšalo za eno leto. Hrvaška pa se je morala zaradi tega postaviti na konec vrstnega reda. Tako pripomba k dogovoru, če bi jo sprejeli, v bistvu lahko pomeni izgubo posojila za eno leto.

Predsednica Mara Žlebnič: Hvala, tovariš Kropivnik! Želi še kdo razpravljati? Ker ne želi nihče več razpravljati, zaključujem razpravo. Slišali ste, da Izvršni svet Skupščine SR Slovenije nasprotuje iz razlogov, ki so bili obširno navedeni pred tem Zborom, da bi dali kakršnekoli pripombe k predloženemu dogovoru. S tem bi namreč zavrli izvajanje nalog po tem dogovoru in povzročili še določene težje posledice.

Glede na tako stališče in pa ker gre za zelo različna stališča Izvršnega sveta in skupine delegatov občine Maribor, ki so bila prisotna tudi na seji Odbora za družbenoekonomske odnose in razvoj tega zbora, bom uporabila določbo 282. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije, da bi ugotovili v predhodnem postopku stopnjo soglasja o pripombah skupine delegatov občine Maribor oziroma o stališčih Odbora za družbenoekonomske odnose in razvoj tega zbora.

Gre namreč le za predhodno glasovanje o stopnji soglasja. Kdor podpira stališča skupine delegatov občine Maribor, naj prosim glasuje! (23 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (20 delegatov.) Se je kdo vzdržal? (12 delegatov.)

Ugotavljam, da v predhodnem glasovanju predlog ni dobil podpore. Ali imate delegati za potrebno, da nadaljujemo razpravo? Ali želi razpravljati predstavnik Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije? Besedo ima tovariš Miran Mejak!

Miran Mejak: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Želel bi kot predstavnik Izvršnega sveta, ki je določen za to točko na vašem zboru poseči v razpravo o problemu, ki ga je omenil delegat tovariš Kropivnik.

Najprej moramo ugotoviti, da Izvršni svet Skupščine SR Slovenije v ničemer ne nasprotuje argumentirani potrebi po graditvi cestnih odsekov, za katere se zavzemajo delegati iz Maribora. Izvršni svet in vse zainteresirane samoupravne interesne skupnosti so tudi dolžni izvrševati srednjeročni plan in dogovore, ki so bili sklenjeni v zvezi s temi plani in ki jih je potrdila tudi Skupščina SR Slovenije. Iz tega izhaja, da je naša naloga in obveznost reševati tudi problem graditve cestnega odseka, za katerega se zavzemajo delegati iz Maribora. Nobenega dvoma v zvezi s tem ne bi smelo biti.

Seveda pa gre izključno le za metodo izvedbe tega dogovora. Ne gre za nobeno vsebinsko vprašanje, kar tudi sledi iz izjav, ki sta jih dala tovariš Jakomin in Korelič.

V okviru federacije smo skušali storiti to, kar so danes predlagali delegati iz Maribora. V okviru federacije smo skušali vključiti v ta dogovor tudi druge cestne odseke. Vendar, ker pri dogovoru sodeluje osem udeleženk, so se pri končnem usklajevanju upoštevala tudi mnenja in stališča ostalih sedmih, in sicer petih republik in dveh avtonomnih pokrajin. Ker smo to storili, meni Izvršni svet, da ni nobene možnosti, da bi s ponovnim odpiranjem tega vprašanja dosegli kakršno koli boljše rešitev, kot je v dogovoru. Vsaka republika in vsaka avtonomna pokrajina ima namreč poleg svojih še dodatne zahteve, ki so prav tako močno argumentirane, vsaj objektivno gledano, kot so zahteve naše republike. Nekatere bolj, nekatere manj. Vsaka republika in vsaka pokrajina je namreč suverena pri tem, da odloča, kaj je in kaj ni prioriteto, pa tudi sama ima svoje prioritete, katere bo prav tako predložila, kot bo naša republika predložila svoje. Skratka, gre za veliko odgovornost nas vseh, ali sprožimo ponoven postopek, ki bo vznemiril vse ostale in ki ne bo v bistvu nič prispeval k reševanju sedanjega stanja.

V zvezi z metodo izvedbe pa naj povem, da gotovo računamo pri izvedbi našega cestnega programa, ki ga je potrdila tudi Skupščina SR Slovenije, delno tudi na tuja posojila in sredstva. Ta tuja posojila in sredstva so minimalna in ne pomenijo večine investicijskih sredstev. Večino investicijskih sredstev moramo sami zbrati doma na takšen ali drugačen način. Tuja sredstva pa so le dopolnilna sredstva. Skratka, tudi najemanje tujih kreditov je omejeno in so tuja sredstva navedena v republiškem investicijskem programu za ceste le kot del, ki nima določenega pomena. Poleg tega hitra cesta skozi Maribor sploh ne pride v poštev za nobeno posojilo Mednarodne banke za obnovo in razvoj. Mednarodna banka za obnovo in razvoj od svojega obstoja do danes ni kreditirala niti enega projekta hitre ceste skozi mesto. Da bi dosegli spremembo tega stališča so tovariši iz Beograda in iz Zagreba v preteklosti vložili velike napore vendar jim je ta banka ta predlog načeloma odklonila. To je dodaten razlog, da projekt hitre ceste skozi Maribor ne bi mogel biti predmet tujega posojila oziroma Mednarodne banke za obnovo in razvoj.

Tovarišica predsednica! Pojasniti sem hotel, da reševanju celotnega vprašanja, ki je sedaj odprto, Izvršni svet ne nasprotuje argumentom o potrebnosti tega cestnega programa, ki ga je obrazložil tovariš Kropivnik. Poleg tega so dogovor, plan in vsi drugi akti, ki jih je sprejela Skupščina SR Slovenije, za nas zakon. Vsi cestni odseki, ki so opredeljeni v republiškem planu kot prioritetni, so enako obravnavani. Pri uresničevanju politike v naši republici nima nobene večje prednosti cestni odsek, ki je v zveznem dogovoru, od tistega, ki je opredeljen kot prioriteta v republiškem dogovoru. Gre za enako obravnavanje. Če pa gre le za metodo, kako zbrati določena sredstva, pa se mi zdi,

da je preveč odgovorno in zahtevno zaradi metode ponovno sprožiti dogovarjanje na ravni federacije. To po našem mnenju ne bi ničesar prispevalo, k razreševanju konkretnega problema. Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala lepa, tovariš Mejak! Želi še kdo razpravljati? Besedo ima tovariš Vinko Gobec, predsednik Izvršnega odbora Republiške skupnosti za ceste!

Vinko Gobec: Tovariši in tovarišice delegati!

Moja razprava bo zelo kratka. Obrazložitve, ki ste jih že slišali, pa tudi to, da smo temeljne plane cest za obdobje od 1976. do 1980. leta samoupravno sprejeli, pri čemer je k temu aktu Skupščina SR Slovenije dala soglasje, nam narekuje le dve nalogi: prvič, da podpremo predlog tega dogovora in drugič, da maksimalno z angažiranjem vseh materialnih, človeških, tehnoloških in drugih sil srednjeročni plan izpeljemo. Če bomo izpeljali srednjeročni plan, potem bodo večinoma rešeni tudi problemi, ki se nanašajo na Novo Gorico in Maribor. Menim, da zgublamo čas, če ne damo soglasja, da zgublamo vire pri Mednarodni banki za obnovo in razvoj, izgubljam čas in dinamiko in se preveč angažiramo namesto za uresničitev plana za to kakšna bo metodologija pri predhodnem reševanju tega ali drugega problema.

Menim, da je koncept srednjeročnega plana, ki smo ga vsi sprejeli, zastavljen tako, da minimalno rešuje te probleme v tem obdobju. Vsi veste, ker ste sodelovali pri pripravah plana, da je za idealno reševanje plana potrebnih 20,5 milijard dinarjev, za zelo dobro 16,8 milijard dinarjev in pa za minimalno 10,8 milijard dinarjev, za katere smo se zavzemali.

Predlagam, da podpremo predloženi dogovor, da se maksimalno angažiramo pri izvršitvi plana in da tudi v Socialistični republiki Sloveniji pri prerazporeditvi sredstev, o katerih govorimo že dolgo časa in za katero so načelna stališča sprejeta tako v federaciji kot tudi v republiki, pridemo od besed k dejanjem, to pomeni, da se tudi sredstva iz prometnega davka iznad normalne stopnje pričnejo stekati že v tem letu v cestno gospodarstvo. Če to izpeljemo, potem bomo lahko uresničili srednjeročni plan, če pa ne, potem bomo uresničili srednjeročni plan s težavo. Menim, da so naše naloge v zvezi s tem popolnoma jasne. Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Gobec! Želi še kdo razpravljati? (Nihče.) Ker ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo in glede na to, da smo prej glasovali samo s predhodnim izjavljanjem, dajem ponovno na glasovanje pripombe Odbora tega zbora in skupine delegatov občine Maribor. Kdor je za to, da se te pripombe sprejmejo, naj prosim glasuje! (7 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (31 delegatov.) Se je kdo vzdržal? (17 delegatov.)

Ugotavljam, da pripombe skupine delegatov, ki naj bi bile vnesene v dogovor, niso dobile ustrezne podpore. Glede na tak izid glasovanja predlagam, da v zvezi z obravnavanim dogovorom sprejme ta zbor naslednji sklep:

1. Potrdi se dogovor o temeljih družbenega plana Jugoslavije za razvoj magistralnih cest v obdobju od 1976. do 1980. leta, ki ga je Skupščini SR Slovenije poslal v potrditev Zbor republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije in ki ga je podpisal Izvršni svet Skupščine SR Slovenije in z njim prevzel za Socialistično republiko Slovenijo obveznosti po tem dogovoru.

2. Pooblašča se delegacija Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije, da da soglasje k dogovoru o temeljih družbenega plana Jugoslavije za razvoj magistralnih cest v obdobju od 1976. do 1980. leta, ki ga je podpisal Zvezni izvršni svet in z njim prevzel obveznosti za federacijo, oziroma da z delegacijami drugih socialističnih republik in socialističnih avtonomnih pokrajin v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije določi smernice Zveznemu izvršnemu svetu za reševanje morebitnih spornih vprašanj.

Predlagam, da najprej glasujemo o tem sklepu. Kdor je za predloženi sklep, naj prosim glasuje! (54 delegatov je za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (3 delegati.)

Ugotavljam, da je zbor predloženi sklep sprejel z večino glasov.

Glede na pripombe k dogovoru pa predlagam, da zbor sprejme še naslednji sklep:

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije naj upošteva pripombe, ki sta jih k dogovoru o temeljih družbenega plana Jugoslavije za razvoj magistralnih cest v obdobju od 1976. do 1980. leta dala Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj Zbora občin in skupina delegatov, tako, da bodo vsi cestni odseki, ki so opredeljeni kot prioritete v samoupravnem sporazumu o temeljih plana razvoja magistralnih in regionalnih cest v SR Sloveniji za obdobje od 1976. do 1980. leta in v srednjeročnem planu za vzdrževanje in gradnjo magistralnih cest v SR Sloveniji za obdobje od 1976. do 1980. leta, obravnavani prav tako kot tisti cestni odseki, ki so za območje naše republike določeni v 5. členu dogovora o temeljih družbenega plana Jugoslavije za razvoj magistralnih cest v obdobju od 1976. do 1980. leta.

Kdor je za ta sklep, naj prosim glasuje! (56 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (2 delegata.)

Ugotavljam, da je zbor predlagani sklep sprejel z večino glasov.

Prehajam na 22. točko dnevnega reda, to je na dogovor o temeljih družbenega plana Jugoslavije za razvoj tujskega turizma v obdobju od 1976. do 1980. leta.

Dogovor je predložil Skupščini SR Slovenije v potrditev Zbor republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije. Predstavniki delegacije Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije je tovariš Rudi Kropivnik, predstavnik Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije pa Rado Lipičar, republiški podsekretar v Republiškem sekretariatu za industrijo. Želi kdo uvodno besedo? (Ne.)

Dogovor ste prejeli z razširitvijo dnevnega reda z dne 6. 5. 1977. leta. Obravnavala sta ga Odbor tega zbora za družbenoekonomske odnose in razvoj in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta predložila poročili. Želita morda poročevalca besedo? (Ne želita.)

Pričenjam razpravo. Kdo želi razpravljati? Besedo ima tovariš Leopold Pernuš, delegat občine Radovljica!

Leopold Pernuš: Tovarišice in tovariši delegati!

Delegacija, ki delegira delegate v Zbor občin Skupščine SR Slovenije iz občine Radovljica pozdravlja dogovor o temeljih družbenega plana Jugoslavije za razvoj tujskega turizma v obdobju od 1976. do 1980. leta. Hkrati pa dele-

gacija s precejšnjo skepso glede na uresničitev 6. člena tega dogovora, ki govori o predvidenem obsegu graditev. Skeptični smo zaradi tega, ker je od obdobja od 1976. do 1980. leta ostalo še malo časa. Vemo, da je za te namenske investicije potrebno skoraj eno leto priprav, od projektiranja, lokacijskih in gradbenih dovoljenj do pridobitve potrebnih posojil.

Zato predlagam, da vse odgovorne službe, ki so kakorkoli zadolžene, da rešijo številne v dogovoru navedene zadeve, to storijo v najkrajšem času, sicer bo od skupnega števila na novo zgrajenih planiranih ležišč in preostalih objektov kaj malo uresničenega. Sicer pa, kot sem omenil že na začetku, ocenjujemo predloženi dogovor za sprejemljiv in ga v celoti podpiramo. Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnič: Hvala, tovariš Pernuš! Kdo še želi besedo? (Nihče.) Zaključujem razpravo in predlagam zboru, da sprejme naslednji sklep:

1. Potrdi se dogovor o temeljih družbenega plana Jugoslavije za razvoj tujskega turizma v obdobju od 1976. do 1980. leta, ki ga je Skupščini SR Slovenije poslal v potrditev Zbor republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije in ki ga je podpisal Izvršni svet Skupščine SR Slovenije ter z njim prevzel za Socialistično republiko Slovenijo obveznosti po tem dogovoru.

2. Pooblašča se delegacija Skupščine SR Slovenije, v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije, da da soglasje k dogovoru o temeljih družbenega plana Jugoslavije za razvoj tujskega turizma v obdobju od 1976. do 1980. leta, ki ga je podpisal Zvezni izvršni svet in z njim prevzel obveznosti za federacijo, oziroma da z delegacijami drugih socialističnih republik in socialističnih avtonomnih pokrajin v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije določi smernice Zveznemu izvršnemu svetu za reševanje morebitnih spornih vprašanj.

Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (58 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani sklep.

Prehajam na 23. točko dnevnega reda, to je na predlog za sprožitev pobude za sklenitev dogovora o enotnih temeljih za delo v zvezi z vlogami in predlogi, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil v soglasje Zvezni zbor Skupščine SFR Jugoslavije.

Predstavnik delegatov SR Slovenije v Zveznem zboru Skupščine SFR Jugoslavije je tovariš Ludvik Cipot, član delegacije, predstavnik Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije pa tovarišica Eva Naglič. Predlog za sprožitev pobude ste prejeli z dopisom z dne 6. 5. 1977. Obravnavali so ga: Odbor tega zbora za družbenopolitični in komunalni sistem, Komisija za vloge in pritožbe in Zakonodajno-pravna komisija, ki so predložili poročila. Želijo morda predstavniki ali poročevalci še kaj dodati? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Razpravljaj bo Janez Zaplotnik, predsednik Komisije za vloge in pritožbe!

Janez Zaplotnik: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Z dogovorom o enotnih temeljih za delo v zvezi z vlogami in predlogi med republikami in avtonomnima pokrajinama naj bi se določili enotni temelji glede organizacije, oblik in metode dela.

Komisija za vloge in pritožbe Skupščine SR Slovenije sicer ugotavlja, da je organizacija pritožbenih organov oziroma strokovnih služb v Sloveniji že sedaj taka, kot to predvideva osnutek besedila prihodnjega medrepubliškega dogovora, o katerem sedaj razpravljamo. Glede na raznolikost organizacijskih oblik pritožbenih organov in strokovnih služb v posameznih republikah in avtonomnih pokrajinah pa meni, da je poenotenje organizacije le-teh nujno. Potreba po enotni organizaciji pritožbenih organov je zlasti nujna sedaj ob spremenjeni praksi zveznih pritožbenih organov, ki vedno večje število vlog in pritožb, naslovljenih nanje, odstopajo v reševanje neposredno republiškim oziroma občinskim organom za vloge in pritožbe.

Tej praksi sledijo tudi pritožbeni organi v naši republici, ki odstopajo vloge in pritožbe, naslovljene nanje, občinskim pritožbenim organom. Zlasti v tistih primerih, ko je rešitev določene vloge odvisna od angažiranja večjih ali manjših materialnih sredstev, kot so na primer stanovanja ali družbene pomoči.

Spremljanje in analiziranje pritožbene problematike nujno zahteva, da je v republici pa tudi v občini z dogovorom določen nosilec dela v zvezi z vlogami in pritožbami, ki naj bo hkrati tudi nosilec medsebojnega sodelovanja.

Da bi se poenotila praksa odstopanja vlog in pritožb oziroma predlogov, je nujno potrebno, da se z dogovorom določi, katere zadeve naj rešuje posamezni organ. Treba je jasno opredeliti, da vsak organ rešuje tiste vloge in pritožbe oziroma predloge, ki po svoji vsebini in osnovni zahtevi sodijo v njegovo pristojnost. Vse druge vloge pa je dolžan odstopiti drugemu pritožbenemu organu in obvestiti vlagatelja o tem.

Predmet prihodnjega dogovora je tudi, da določi enoten način obravnavanja vlog, kar je pomembno zlasti v tistih primerih, ko gre za vloge ali predloge, s katerimi se sprožijo pobude splošnega pomena ali zahtevajo širšo družbeno akcijo.

Iz omenjenih razlogov Komisija za vloge in pritožbe te skupščine predlaga, da ta zbor sprejme sklep, da se sprejme pobuda Zveznega zbora Skupščine SFR Jugoslavije in da pri delu skupne delovne skupine za pripravo tega dogovora v imenu Socialistične republike Slovenije sodeluje predstavnik Komisije Skupščine SR Slovenije za vloge in pritožbe.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala lepa, tovariš Zaplotnik! Ali želi še kdo razpravljati? Ker ne želi nihče več razpravljati, zaključujem razpravo in predlagam zboru, da sprejme naslednji sklep:

1. Zbor občin Skupščine Socialistične republike Slovenije sprejema pobudo Zveznega zbora Skupščine SFR Jugoslavije za sklenitev dogovora o enotnih temeljih za delo v zvezi z vlogami in predlogi, ki bi ga sklenile Skupščina SFR Jugoslavije in skupščine socialističnih republik in socialističnih avtonomnih pokrajin.

2. Komisija Skupščine Socialistične republike Slovenije za vloge in pritožbe naj določi predstavnika, ki bo sodeloval pri delu skupne delovne skupine za pripravo predloga dogovora o enotnih temeljih za delo v zvezi z vlogami in predlogi.

Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (57 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani sklep.

Prehajamo na 24. točko dnevnega reda, to je na osnutek zakona o določitvi skupnega zneska obveznosti federacije za financiranje pete dopolnitve sredstev Mednarodnega združenja za razvoj IDA.

Osnutek zakona je Skupščini SR Slovenije predložil v soglasje Zbor republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije. Predstavnik delegacije Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije je tovariš Rudi Kropivnik, predstavnik Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije pa je tovariš Dragan Mozetič. Osnutek zakona ste prejeli z dopisom z dne 6. 5. 1977. Prejeli ste tudi mnenje Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije. Osnutek tega zakona so obravnavali: Odbor tega zbora za finance, Komisija Skupščine SR Slovenije za mednarodne odnose in Zakonodajno-pravna komisija, ki so predložili poročila. Želi kdo uvodno besedo ali pa dopolniti poročila? (Nihče.) Pričenjam razpravo. Želi kdo besedo? (Nihče.) Zaključujem razpravo in predlagam zboru, da sprejme naslednji sklep:

1. Zbor občin Skupščine SR Slovenije daje soglasje k osnutku zakona o določitvi skupnega zneska obveznosti federacije za financiranje pete dopolnitve sredstev Mednarodnega združenja za razvoj IDA.

2. Pooblašča se delegacija SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije, da da v imenu Skupščine SR Slovenije soglasje k predlogu zakona o določitvi skupnega zneska obveznosti federacije za financiranje pete dopolnitve sredstev Mednarodnega združenja za razvoj IDA.

Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (57 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor predlagani sklep soglasno sprejel.

Prehajam na 25. točko dnevnega reda, to je na osnutek zakona o dodelitvi pomoči Socialistični republiki Romuniji iz sredstev stalne proračunske rezerve federacije, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil v soglasje Zbor republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije. Predstavnik delegacije Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije je tovariš Rudi Kropivnik, predstavnik Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije pa tovariš Dragan Mozetič. Ali želi kateri od predstavnikov besedo? (Ne.) Osnutek zakona ste prejeli z razširitvijo dnevnega reda dne 13. 5. 1977. Prejeli ste tudi mnenje Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije. Osnutek zakona so obravnavali: Odbor tega zbora za finance, Komisija Skupščine SR Slovenije za mednarodne odnose in Zakonodajno-pravna komisija, ki so predložili poročila. Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.)

Zaključujem razpravo in predlagam zboru, da sprejme naslednji sklep:

1. Zbor občin Skupščine SR Slovenije daje soglasje k osnutku zakona o dodelitvi pomoči Socialistični republiki Romuniji iz sredstev stalne proračunske rezerve federacije.

2. Pooblašča se delegacija Socialistične republike Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije, da da v imenu Skupščine SR Slovenije soglasje k predlogu zakona o dodelitvi pomoči Socialistični republiki Romuniji iz sredstev stalne proračunske rezerve federacije.

Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (56 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (1 delegat.)

Ugotavljam, da je zbor z večino glasov sprejel predlagani sklep.

Prehajam na 26. točko dnevnega reda, to je na osnutek zakona o dopolnitvi zakona o sredstvih rezerv, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil v soglasje Zbor republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije.

Predstavnik delegacije Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije je tovariš Rudi Kropivnik, predstavnik Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije pa je tovariš Dragan Mozetič. Osnutek zakona ste prejeli z razširitvijo dnevnega reda dne 6. 5. 1977. Prejeli ste tudi mnenje Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije. Osnutek zakona sta obravnavala Odbor tega zbora za finance in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta predložila poročili. Ali želi morda kdo uvodno besedo? (Ne.) Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.) Zaključujem razpravo in predlagam zboru, da sprejme naslednji sklep:

1. Zbor občin Skupščine SR Slovenije daje soglasje k osnutku zakona o dopolnitvi zakona o sredstvih rezerv.

2. Pooblašča se delegacija Socialistične republike Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije, da da v imenu Skupščine SR Slovenije soglasje k predlogu zakona o dopolnitvi zakona o sredstvih rezerv.

Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (58 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani sklep.

Prehajam na 27. točko dnevnega reda, to je na volitve in imenovanja.

Komisija Skupščine SR Slovenije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve je predložila v obravnavo in sprejem naslednje predloge odlokov: predlog odloka o izvolitvi sodnice Vrhovnega sodišča SR Slovenije, predlog odloka o razrešitvi namestnika guvernerja Narodne banke Slovenije, predlog odloka o razrešitvi sodnika Okrožnega sodišča v Kopru, predlog odloka o razrešitvi sodnika Okrožnega gospodarskega sodišča v Celju.

Predstavnik Komisije je Gojko Vidovič, član te komisije.

Prehajam na predlog odloka o izvolitvi sodnice Vrhovnega sodišča SR Slovenije.

O tem predlogu odloka pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.) Zaključujem razpravo in prehajam na glasovanje. Kdor je za predlog tega odloka, naj prosim glasuje! (57 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog tega odloka. S tem je bila za sodnico Vrhovnega sodišča SR Slovenije izvoljena Vida Kosi, namestnica okrožnega javnega tožilca v Ljubljani.

Prehajam na predlog odloka o razrešitvi namestnika guvernerja Narodne banke Slovenije.

O tem predlogu odloka pričenjam razpravo. Želi kdo razpravljati? (Nihče.) Zaključujem razpravo in prehajam na glasovanje. Kdor je za predlog tega odloka, naj prosim glasuje! (55 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog tega odloka. S tem je bil Drago Lipič razrešen dolžnosti namestnika guvernerja Narodne banke Slovenije z 31. majem 1977. leta.

Prehajam na predlog odloka o razrešitvi sodnika Okrožnega sodišča v Kopru.

Pričenjam razpravo o tem predlogu odloka. Kdo želi besedo? (Nihče.) Zaključujem razpravo in prehajam na glasovanje. Kdor je za predlog tega odloka, naj prosim glasuje! (56 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog tega odloka. S tem je Silvo Gregorič razrešen dolžnosti sodnika Okrožnega sodišča v Kopru s 30. junijem 1977.

Prehajam na predlog odloka o razrešitvi sodnika Okrožnega gospodarskega sodišča v Celju.

Pričenjam razpravo o tem predlogu odloka. Želi kdo besedo? (Nihče.) Zaključujem razpravo in prehajam na glasovanje. Kdor je za predlog tega odloka, naj prosim glasuje! (56 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog tega odloka.

S tem je bil Miloš Blagotinšek razrešen dolžnosti sodnika Okrožnega gospodarskega sodišča v Celju.

Prehajam na 28. točko dnevnega reda, to je na predloge in vprašanja delegatov.

Po prvem odstavku 40. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije ima delegat v Zboru pravico postaviti Izvršnemu svetu Skupščine SR Slovenije ali republiškim funkcionarjem, ki vodijo delo republiških upravnih organov, vprašanja, ki se nanašajo na njihovo delo in na zadeve iz njihove pristojnosti. Vprašanja lahko postavi delegat v zboru tudi predsedniku Skupščine SR Slovenije, predsedniku zbora ali tudi predsednikom delovnih teles, kot tudi skupščini samoupravne interesne skupnosti za območje republike, kadar ta enakopravno odloča s pristojnim zborom.

Pismeno delegatsko vprašanje je postavila Kristina Šmid, delegatka občine Ljubljana-Bežigrad.

Na to vprašanje bo odgovoril Marjan Orožen, član Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in republiški sekretar za notranje zadeve.

Marjan Orožen: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati!

Tovarišica Kristina Šmid je postavila naslednje vprašanje: »Iz poročila Republiškega sekretariata za notranje zadeve za leto 1976 izhaja, da so kazniva dejanja in prekrški, naperjeni zoper ustavno ureditev, v odločnem upadanju, vendar pa so bili med njimi nekateri primeri težje narave, o katerih je pisal tudi tisk«. Delegatka prosi za podrobnejše pojasnilo o stanju na tem področju. V zvezi z vprašanjem želim dati naslednje pojasnilo:

Kazniva dejanja zoper ljudstvo in državo, človečnost in mednarodno pravo ter dejanja, kot so žalitev države, njenih organov in predstavnikov, širjenje lažnih vesti in zloraba vere in cerkve v politične namene, so predstavljala le 0,4% vseh kaznivih dejanj, ki so jih odkrili ali obravnavali organi za notranje zadeve Socialistične republike Slovenije v 1976. letu. Ta kazniva dejanja so tako po številu kot po teži praviloma neznatne družbene nevarnosti, saj gre v večini primerov za tako imenovane verbalne delikte, žalitve države, njenih organov in predstavnikov, širjenje lažnih vesti in zbujanja narodne, plemenske ali verske nestrpnosti, sovraštva in razdora. Teh je 81,21% vseh tovrstnih kaz-

nivih dejanj. Na sovražno propagando odpade 18,12 % in na preostala, praviloma težja kazniva dejanja zoper ustavno ureditev le 0,67 %.

V primerjavi z letom 1975 je bilo v 1976. letu 27 % manj takšnih pojavov, glede na leto 1974 pa kar za 47,16 % manj. Ti in drugi podatki potrjujejo oceno, da so varnostne razmere v Socialistični republiki Sloveniji stabilne in ugodne, kot je nasploh ugodna družbenopolitična klima in razvita družbenopolitična aktivnost občanov in vseh delovnih ljudi v naši republiki pri izvajanju samoupravnih pravic in obveznosti, uresničevanju ustavnega koncepta združenega dela, pri aktivnostih na področju družbene samozaščite in varnega počutja občanov.

O kaznivih dejanjih zoper ustavno ureditev in njihovih storilcih je v 1976. letu in v začetku tega leta pisal tudi naš tisk.

Naj navedem te primere, ki so le štirje in je na drugi stopnji o njih izreklo pravnomočne sodbe tudi Vrhovno sodišče Socialistične republike Slovenije.

Franc Srebotnik je bil 19. 1. 1977. leta obsojen na šest let strogega zapora zaradi vojnega hudodelstva zoper civilno prebivalstvo, katerega je storil v času narodnoosvobodilnega boja. Kot poveljnik domobranske postojanke v Idriji je deloval kot organizator domobranstva in mučil prijete osebe, mučil civilno prebivalstvo in nečloveško ravnal s civilnim prebivalstvom.

Franc Miklavčič, prejšnji sodnik Okrožnega sodišča v Ljubljani, je bil 18. 2. 1977. leta pravnomočno obsojen na dve leti in šest mesecev strogega zapora. Miklavčič je deloval in ščuval k protiustavnim spremembam državne in družbene ureditve, pripravljaval nekakšen program o Zedinjeni Sloveniji, ki naj bi bila odcepljena od Jugoslavije, ukinila naj bi samoupravljanje in družbeno lastnino, vpeljala večstrankarski politični sistem, na zasebnem kapitalu temelječe gospodarstvo, uvedla narodno spravo, ki naj bi v tem smislu rehabilitirala narodne izdajalce, in podobno. S tem programom je skušal organizirati tudi skupino somišljenikov, vendar mu to ni uspelo. Neupravičeno je izročil nepooblaščenim osebam tudi podatke, ki so po odredbi predstojnika državnega organa predstavljali uradno tajnost, da bi jih uporabljali za razne politične spekulacije.

Skrit za anonimnim imenom je poleg navedenih dejanj tudi neresnično prikazoval družbenopolitične razmere v državi in potvarjal zgodovinska dejanja v naši narodnoosvobodilni vojni in revoluciji, o vlogi Osvobodilne fronte in Komunistične partije Slovenije, partizanski vojni in drugem. Reakcionarni krogi v tujini, ki so ga pri tem dejanju očitno podpirali, so v zadnjem času sprožili zanj tudi večjo kampanjo v delu tujega tiska in prek določenih, zlasti desničarsko usmerjenih organizacij, prikazujoč ga kot velikega literata, ki da ga zaradi izražanja svojih mnenj naša družba preganja, kar da je v nasprotju s tako imenovano tretjo košaro sklepov helsinške konference.

Viktor Blažič, novinar, je bil 24. 4. 1977. leta pravnomočno obsojen na eno leto in tri mesece strogega zapora, ker je deloval proti naši ustavni ureditvi, ker je neresnično ter sovražno prikazoval družbene in politične razmere pri nas, blatil predsednika Tita in našo politiko neuvrščanja, napadal politiko jugoslovanske vlade glede naših nacionalnih manjšin v tujini in tendenciozno trdil, da je Jugoslavija »ob kominformbirojevskem sporu kupovala umirjenje svojih meja z Avstrijo, Italijo in Grčijo tudi s tem, da se je prenehala zavzemati za jugoslovanske manjšine.« Zaradi česar naj bi te prišle v znani položaj. Trdil je, da od osvoboditve dalje družbenopolitične razmere v državi niso omogočale

prave ustvarjalnosti in tako dalje, odrekal večini delovnih ljudi pravico do ekonomske svobode, ki je nujen pogoj za zagotavljanje prave politične svobode in demokracije. Kot Miklavčič se je tudi on deloma posluževal anonimnosti za širjenje sovražnih stališč.

Franc Luzar, upokojenec, pa je bil pravnomočno obsojen dne 6. 4. 1977. leta na dve leti strogega zapora, ker je prav tako neresnično prikazoval družbene in politične razmere v državi. V nekem spisu, ki ga je razširjal, je negativno, sovražno in neresnično prikazoval narodnoosvobodilno vojsko, ravnanje partizanov z Romi in obsojenimi izdajalci primerjal z ravnanjem okupatorjev ter borce narodnoosvobodilne vojske poimenoval z zvermi. Poveličeval je belogardizem in domobranstvo, vero je zlorabljal kot krinko v politikantske namene in za moralno diskvalifikacijo ljudi, ki ne soglašajo z njegovimi pogledi na svet.

Iz vsega povedanega je jasno, da nihče od imenovanih ni bil obsojen zaradi pisanja literarnih del ali zaradi osebnega izražanja določenih svojih mnenj.

To so najtežji primeri kaznivih dejanj zoper ustavno ureditev SFR Jugoslavijo, ki so jih organi odkrivanja, pregona in sojenja obravnavali v zadnjih letih in zaključili v prvih mesecih tega leta.

Vsi drugi primeri kaznivih dejanj so bili lažje narave in so sodišča storilcem izrekla krajše zaporne ali pogojne kazni ali jih celo prekvalificirala v prekrške oziroma zaradi neznatne družbene nevarnosti celo ustavila postopek. Poleg omenjenih štirih obsojencev prestaja sedaj kazen zaradi v uvodu navedenih kaznivih dejanj vsega 13 oseb, ki so jih obsodila sodišča v Socialistični republiki Sloveniji.

Upoštevaajoč vse povedano lahko ocenimo, da kazniva dejanja in prekrški s političnim obeležjem v Socialistični republiki Sloveniji v tem trenutku ne predstavljajo nobene zaskrbljujoče nevarnosti za našo družbenopolitično ureditev. To pa seveda ne pomeni, da bi bili ravnodušni do takšnih primerov, zlasti kadar so očitno inspirirani iz tujine oziroma od sovražne politične emigracije, bodisi belogardistične bodisi informbirojevske, in kadar naše demokratske zakone očitno zlorablajo in kršijo.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Orožen! Tovarišica Šmidova, ste zadovoljni z odgovorom?

Kristina Šmid (iz klopi): Da. Hvala lepa.

Na delegatsko vprašanje skupine delegatov iz občine Nova Gorica z dne 14. 4. 1977. leta glede osimskih sporazumov bo odgovoril dr. Ivo Murko, svetovalec Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije!

Dr. Ivo Murko: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Na vprašanje, ali kdaj namerava Izvršni svet Skupščine SR Slovenije predložiti Skupščini SR Slovenije v obravnavo celotno problematiko ter predlagati način uresničevanja obveznosti republike in federacije, ki izhajajo iz osimskih sporazumov z Italijo, odgovarja Izvršni svet Skupščine SR Slovenije takole:

Obveznosti družbenopolitičnih skupnosti, ki izhajajo iz osimskih sporazumov, so bile v načelu opredeljene že v razpravah ob ratifikaciji teh sporazumov v republiških skupščinah in v Skupščini SFR Jugoslavije. V programu neposrednih nalog Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije za prvo in za drugo četrtletje 1977. leta je tudi obravnavanje nalog in določitev smernic republiških

organov v zvezi z izvajanjem osimskih sporazumov. Nekatere obveznosti glede izvajanja sporazumov so časovno opredeljene že v samih sporazumih in so sedaj v teku usklajevalni postopki med našo republiko in organi federacije za organizacijsko in kadrovske priprave pri izvajanju omenjenih nalog.

Državi podpisnici, torej Jugoslavija in Italija, sta se dogovorili, da bosta v roku od dveh do šestih mesecev po ratifikaciji osimskih sporazumov začeli razgovore za dokončno obeležitev meje, določitev mikrolokacije in ureditev statusnih vprašanj proste industrijske cone pri Sežani, ureditev premoženjskih zadev, ki so nastale zaradi preselitve prebivalstva ob meji, ureditev vprašanj v zvezi s socialnim zavarovanjem, restitucije kulturnih dobrin in arhivskih gradiv, ureditev državljskih stanj, kolikor bi se to pokazalo za potrebno. Za urejanje vseh omenjenih vprašanj so bile že ali bodo imenovane jugoslovanske delegacije v mešanih komisijah, v katerih so predstavniki SR Slovenije in tudi predstavniki tistih občin, na katere se nanaša predmet razgovorov.

V zvezi z določbami osimskih sporazumov se bo pospešilo in poglobilo tudi obmejno sodelovanje. Prišlo je že do dveh zasedanj. In sicer se je v decembru 1976. leta v Rimu sestala stalna jugoslovansko-italijanska komisija za izvajanje videmskega sporazuma o obmejnem prometu oseb, v Portorožu pa se je v marcu tega leta sestala jugoslovansko-italijanska delovna skupina za izvajanje določb tržaškega in goriškega sporazuma o obmejni trgovinski menjavi. To slednje zasedanje je potekalo že v duhu sklepov iz Osima. Na obeh zasedanjih sta jugoslovanski delegaciji dali številne pobude v prid lokalnemu gospodarstvu in prebivalstvu.

V vseh dosedanjih organizacijskih pripravah ter v kadrovske zasedbi jugoslovanskih delegacij v mešanih komisijah so z udeležbo predstavnikov republike in obmejnih občin zagotovljeni obveščeni in uskladeni interesi vseh prizadetih dejavnikov.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije sodeluje pri določanju izhodišč za delo omenjenih delegacij.

Po našem mnenju se v delegatskem vprašanju nekatere stvari v zvezi z osimskimi sporazumi prikazujejo oziroma tolmačijo nekoliko netočno. Prav tako bo treba določene stvari še precizirati v kasnejših pogajanjih z Italijo, zato bi bilo preuranjeno se o tem javno opredeljevati v sedanjem trenutku.

Opozorim naj še, da so pri tem nekatere določbe osimskega sporazuma, kot na primer o vodnih poteh in cestnih povezavah dolgoročnega značaja in bodo terjale posebno podrobno obravnavo v skladu z uveljavljeno prakso družbenega dogovarjanja in planiranja.

O vprašanjih, ki zanimajo Skupščino občine Nova Gorica, je Izvršni svet Skupščine SR Slovenije oziroma Republiški sekretariat za mednarodno sodelovanje imel že več konzultacij s Skupščino občine Nova Gorica, pa tudi z drugimi republiškimi organi, z Republiško skupnostjo za ceste ter z ustreznimi carinarnicami, je pa tudi v stalnem stiku z zveznimi organi.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije bo v prihodnjih mesecih v celoti ocenil dosedanje delo, uskladenost in dolgoročne naloge v zvezi z izvajanjem osimskih sporazumov ter na osnovi tega pripravil poročilo, ki ga bo poslal Skupščini SR Slovenije.

Predsednica Mara Žlebnič: Hvala, tovariš Murko! Tovariš Nakrst, ste z odgovorom zadovoljni? (Da.) Na drugo delegatsko vprašanje skupine delegatov občin Nova Gorica in Ajdovščina pa na današnji seji ne bo odgovorjeno,

ker nas je Izvršni svet Skupščine SR Slovenije obvestil, da zaradi kompleksnosti problematike, ki jo vsebuje vprašanje, ni mogel pravočasno pripraviti odgovora.

Na delegatsko vprašanje tovariša Franca Svetelja, delegata občine Kamnik, ne bo dan ustnen odgovor, pač pa bo delegat dobil pismeni odgovor. Zadeva oziroma odgovor je namreč zaupne narave in tako ustno v tem zboru ne bo obravnavan.

Na delegatsko vprašanje tovariša Stanka Šega, delegata občine Slovenska Bistrica, bo odgovoril tovariš Dragan Mozetič, namestnik republiškega sekretarja za finance!

Dragan Mozetič: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati!

Delegati iz skupine delegatov občine Slovenska Bistrica je na zadnji seji tega zbora postavil vprašanje, kdaj lahko pričakujemo besedilo osnutka zakona o ugotavljanju izvora premoženja.

Tovariš delegat je utemeljeno opozoril na čimprejšnjo pravno ureditev tega področja, ki bi zagotovila čimvečjo učinkovitost ukrepanja na tem področju, kot tudi ne potrebo, da se ustrezni predpisi čimprej sprejmejo.

V zvezi s tem naj pojasnim, da so priprave za urejanje tega vprašanja in tudi prve teze za izdelavo zakona o ugotavljanju izvora premoženja bile opravljene oziroma izdelane v naši republiki že v letu 1975. Vzporedno s tem in z željo, da se v območju Jugoslavije enotno uredijo vprašanja v zvezi z izvorom premoženja, je bil izdelan tudi medrepubliški dogovor za uskladitev teh vprašanj.

SR Slovenija doslej še ni pristopila k temu dogovoru. Nekatero republike so v tem času sicer že sprejele zakone o ugotavljanju izvora premoženja, ki so bolj ali manj uskladeni z osnutkom medrepubliškega dogovora. Skupna značilnost vseh doslej sprejetih zakonov je, da opredeljujejo ugotavljanje izvora premoženja kot posebno obliko družbenega ukrepanja, katerega namen je učinkovitejše varstvo družbene lastnine zoper vsakršne pojave protiustavnega in nemoralnega ustvarjanja materialnega položaja posameznikov. Kajti ne smemo prezreti, da pri neupravičenem pridobivanju premoženja ne gre le za davku podvržene neustrezno obdavčene dohodke, ampak tudi za druge, povsem nezakonite in mimo moralnih norm sprejete dohodke. Ta ukrep je torej sestavni del širše družbene akcije zoper negativne pojave in s sankcijo odvzema protipravno pridobljenega premoženja posega v premoženjsko-pravne odnose, s čimer je dana popolnoma druga pristojnost kot doslej, ko je bilo tako ugotovljeno premoženje obdavčeno.

Glede posameznih drugih vprašanj pa najdemo v teh zakonih različne rešitve. Tako so na primer različne rešitve vprašanja odvzema protipravno pridobljenega premoženja na podlagi pravnomočnih odločb komisij, ki ga nekje odvzamejo sodišča, drugje pa organi za premoženjsko-pravne zadeve. Različno je tudi urejeno izvajanje strokovnih in administrativno-tehničnih opravil.

Glede na tako različno urejenost in izredno pomembnost tega področja je bilo sprejeto stališče, da se za pripravo zakona imenuje posebna komisija, ki naj bi jo vodil eden izmed funkcionarjev Skupščine SR Slovenije, člani komisije pa naj bi bili poleg predstavnikov Centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije, Republiške konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije in Zveze sindikatov Slovenije še strokovni delavci Republiškega sekre-

tariata za urbanizem, Republiškega sekretariata za pravosodje, organizacijo uprave in proračun in Republiškega sekretariata za finance.

Ne glede na sovpadanje te naloge s številnimi drugimi zadolžitvami na zakonodajnem področju menimo, da bo treba vložiti vse napore, da bi bil ta zakon sprejet v tem letu.

V pripravah na sprejetje tega zakona pa bo treba upoštevati, da so analize in ocene delovanja komisij za ugotavljanje izvora premoženja v zadnjem času nakazale potrebo po drugačnem pristopu. Tak drugačen pristop, ko bi iz povsem amaterskega značaja tega delovanja prišli v profesionalno delovanje za to usposobljenih služb, je v proučevanju. Pričakujemo zvezni zakon, ki bo drugače uredil sedanje davčne službe, določil njihov drugačen status in ki bo opredelil njihove razširjene dolžnosti in pristojnosti. Prve delovne zasnove takega zveznega zakona so že v pripravi in proučevanju in bodo verjetno že to jesen tudi v obravnavi v Skupščini. Če bo tak k profesionalizaciji opravil usmerjen pristop dobil podporo, bomo seveda tudi v naši republici spremenili dosedanja izhodišča in priprave in jih prilagodili temu novemu pristopu. Hvala.

Predsednica M a r a Ž l e b n i k : Hvala, tovariš Mozetič! Tovariš Pajenk, ali ste zadovoljni z odgovorom? (Da.)

Na pismeni delegatski vprašanji, ki sta jih danes predložila tovariš Karlo Marsel za skupino delegatov občine Piran ter tovariš Jože Mirič za skupino delegatov občine Litija, bo odgovorjeno na prihodnji seji tega zbora.

Želi še kdo postaviti delegatsko vprašanje? (Ne.) Ker ne želi nihče, vas obveščam, da smo pri vseh točkah dnevnega reda, pri katerih smo sprejemali končne odločitve, uskladeni z Zborom združenega dela.

Ker je s tem dnevnim redom današnje seje izčrpan, se vsem delegatom zahvaljujem za udeležbo in sodelovanje v razpravi in zaključujem 46. sejo Zbora občin.

(Seja je bila končana ob 13.55.)

družbenopolitični zbor

38. seja

(20. aprila 1977)

Predsedoval: Stane Markič,
predsednik Družbenopolitičnega zbora

Pričetek seje ob 9.10.

Predsednik Stane Markič: Pričenjam 38. sejo Družbenopolitičnega zbora.

Odsotnost so opravičili: Viktor Avbelj, Zoran Polič, Metka Smolko, Marjan Šiftar, Valentina Tomlje, Aleksander Varga, Zdenko Mali in Jože Globačnik.

Predlagam naslednji dnevni red:

1. odobritev zapisnika 37. seje zbora,
2. delovanje sodišč združenega dela v SR Sloveniji pri uresničevanju varstva samoupravnih pravic in zakonitosti v letu 1976,
3. poročilo družbenega pravobranilca samoupravljanja Socialistične republike Slovenije,
4. predlog zakona o samoupravnih sodiščih,
5. predlog zakona o rednih sodiščih,
6. predlog zakona o javnem tožilstvu,
7. predlog zakona o dopolnitvi 60. člena obrtnega zakona;
8. volitve in imenovanja,
9. predlogi in vprašanja delegatov.

Družbenopolitični zbor sodeluje v postopku sprejemanja akta iz 7. točke predlaganega dnevnega reda z Zborom združenega dela in z Zborom občin tako, da sprejema stališča.

Ali predlaga kdo kakšno spremembo ali dopolnitev dnevnega reda? (Ne.) Ugotavljam, da smo s tem sprejeli predlagani dnevni red.

Prehajam na 1. točko dnevnega reda, na odobritev zapisnika 37. seje Zbora.

Osnutek zapisnika 37. seje zbora ste prejeli. Ali kdo predlaga kakšno spremembo, dopolnitev ali popravek zapisnika? (Nihče.) Če nihče, dajem odobritev

zapisnika na glasovanje. Prosim, kdor je za, naj dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno odobril zapisnik 37. seje Zbora.

Na podlagi 22. člena poslovnika Družbenopolitičnega zbora Skupščine SR Slovenije obveščam Zbor, da sem prejel od predsednika Zbora združenega dela in predsednika Zbora občin pismeni obvestili, da sta Zbor združenega dela in Zbor občin sprejela osnutek stališč, sklepov in priporočil za reševanje problematike varstva naravnih dobrin splošnega pomena in vrednot človekovega okolja v SR Sloveniji v skladu s stališči, ki jih je k osnutku omenjenega akta sprejel Družbenopolitični zbor na seji dne 21. marca 1977.

Zbor združenega dela in zbor občin sta prav tako sprejela predlog za izdajo kazenskega zakona Socialistične republike Slovenije z osnutkom zakona v skladu s stališči, ki jih je Družbenopolitični zbor sprejel prav tako na seji 21. marca 1977.

Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, na delovanje sodišč združenega dela v Socialistični republiki Sloveniji pri uresničevanju varstva samoupravnih pravic in zakonitosti za leto 1976 in aktualne probleme v zvezi z ustanavljanjem posebnih sodišč združenega dela.

Poročilo o delovanju sodišč združenega dela v Socialistični republiki Sloveniji je predložilo v obravnavo Sodišče združenega dela Socialistične republike Slovenije. Poročilo o aktualnih problemih je predložil Izvršni svet, pripravil pa ga je Republiški sekretariat za pravosodje, organizacijo uprave in proračun.

Gradivo so obravnavali: Odbor za družbenopolitični sistem, Komisija za pravosodje in Zakonodajno-pravna komisija. Poročila Odbora in komisij ste prejeli. Poročilo o delovanju sodišč Združenega dela ste prejeli s sklicem za sejo zbora z dne 21. 3. 1977, objavljeno pa je bilo v Poročevalcu dne 21. 3. 1977. Z dopisom z dne 25. 3. 1977 ste prejeli mnenje Izvršnega sveta ter poročilo o aktualnih problemih v zvezi z ustanavljanjem posebnih sodišč združenega dela.

K obravnavi te točke sta bila povabljeni tudi predstavnik Sodišča združenega dela Socialistične republike Slovenije in Družbeni pravobranilec samoupravljanja Socialistične republike Slovenije.

Ali želi predstavnik Sodišča združenega dela Socialistične republike Slovenije besedo? Prosim, tovariš Žužek!

Ivan Žužek: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Sodišče združenega dela SR Slovenije je v skladu s programom Skupščine SR Slovenije sestavilo poročilo o delovanju splošnih sodišč združenega dela v Sloveniji pri uresničevanju varstva samoupravnih pravic in zakonitosti v letu 1976.

Poročilo na kratko opozarja na nekatera še vedno nerešena organizacijska vprašanja ter s prikazom statističnih podatkov in analize teh podaja sliko obremenitve in izvršenega dela v splošnih sodiščih združenega dela. Poleg še vedno obstoječih težav zaradi začasnih rešitev glede poslovnih prostorov, kot na primer v Novem mestu, Kopru itd., so nastale zaradi povečanja obsega dela nove težave kadrovske narave, zaradi premajhnega števila neprofesionalnih sodnikov na posameznih sodiščih kakor tudi v zvezi s premajhnim številom strokovnih in administrativnih delavcev. Tako je potrebno za leto 1976 ugotoviti, da so še vedno obstajale določene kadrovske in materialne težave, ki so zavirale hitro in

učinkovito delovanje nekaterih prvostopenjskih sodišč združenega dela. Obseg novih spornih zadev na sodiščih združenega dela se je v letu 1976 povečal pri prvostopenjskih sodiščih enkratno, pri Sodišču združenega dela SRS pa štirikratno. Čeprav se je tudi storilnost sodišč povečala, pa vendar še ne moremo biti povsem zadovoljni s hitrostjo postopkov pri naših prvostopenjskih sodiščih, temveč moramo odpraviti vse subjektivne in objektivne vzroke, zaradi katerih se postopki zavlačujejo. Hitrost postopka je namreč važen element, da postanejo sodni postopek oziroma odločbe sodišč združenega dela učinkovite. Struktura pripada novih kakor tudi rešenih zadev pri sodiščih pokaže, da je največ spornih zadev bilo v letu 1976 s področja delovnih razmerij, le malo sporov je bilo s področja konstituiranja tozdov ali drugih statusnih sporov v organizacijah združenega dela, sorazmerno malo pa tudi iz razmerij v samoupravnih interesnih skupnostih.

Majhno število statusnih sporov po našem mnenju ne pomeni, da v praksi ni več neurejenih statusnih vprašanj, temveč obratno, da se notranje prestrukturiranje tozdov po ustavnih načelih le počasi in formalno odvija. Verjetno se je v več primerih čakalo na sprejetje zakona o združenem delu in s tem odlagalo izpolnitev ustavne obveznosti. Pri posameznih spornih zadevah je namreč opaziti, da obstaja v delovnih organizacijah še vedno velika koncentracija odločanja vodilnih in vodstvenih struktur delovne organizacije tudi v tistih zadevah, o katerih bi morali odločati delavci v tozdih. Tudi pri sorazmerno majhnem številu sporov v Samoupravnih interesnih skupnostih je opaziti, da ti spori niso izhajali iz razmerij v svobodni menjavi dela, temveč so bili predvsem glede individualnih pravic posameznih delavcev na podlagi zakonskih določil ali samoupravnega splošnega akta. Največ sporov je bilo iz zdravstvenega zavarovanja glede plačil in nadomestil za čas bolezni, glede nadomestila zaradi nezaposlenosti, glede dodeljevanja solidarnostnih stanovanj in podobno.

Največ spornih zadev so sprožili delavci v zvezi z delovnimi razmerji organizacij združenega dela delavcev in drugih samoupravnih organizacij. Še vedno prevladujejo spori glede obstoja delovnega razmerja v določeni organizaciji združenega dela glede osebnih dohodkov, premestitve na drugo delovno mesto in podobno. Teh sporov o položaju delavcev je bilo približno 70 % vseh delovnih sporov. Ostalih 30 % pa predstavljajo spori glede pravic, ki jih ima delavec v posamezni organizaciji združenega dela na podlagi zakona ali samoupravnih splošnih aktov. To so spori o dodeljevanju stanovanj, kreditov in podobno.

V približno 70 % spornih zadev so delavci v svojih stališčih in zahtevkih uspeli v sodiščih združenega dela. Vzroki za delovne spore so v nedorečenosti ali v drugih slabostih samoupravnih splošnih aktov, v različni interpretaciji zakonskih določil in v nasprotujočih si ocenah dejanskega stanja, dalje v samovolji posameznikov, predvsem iz vrst vodilnih delavcev, v obstoju nasprotujočih si skupin delavcev v organizacijah združenega dela in podobno. Podrobnejši podatki o spornih zadevah in o stališčih sodišč združenega dela pri reševanju posameznih vrst sporov so navedeni v 4. poglavju našega poročila.

Iz teh podatkov je razvidno, da so se sodišča združenega dela uveljavljala v praksi, kar kaže tako povečano število sprejetih novih predlogov v letu 1976, ki prekoračuje predvidevanja, kakor tudi vsebina in način razreševanja spornih zadev. Ob svojem delovanju so sodišča predvsem skušala spore meritorno razreševati in s tem usmeriti delovanje organov v samoupravnih organizacijah v pravilno zakonito smer, kar naj ne bi imelo za posledico samo rešitve v kon-

kretnem primeru, temveč tudi za druge primere. Sodišča so s svojimi postopki in z delovanjem utrjevala zakonitost v najširšem smislu besede, prispevala so k večjemu spoštovanju samoupravnih sporazumov in drugih splošnih samoupravnih aktov, določenih pravic in obveznosti.

Ob tem pa je še vedno treba ugotoviti za leto 1976, da je veliko primerov slabosti samoupravnega urejanja v odnosih v organizacijah združenega dela. Ugotovitve sodišč združenega dela, da v nekaterih primerih organizacije združenega dela sploh niso določenih odnosov uredile s samoupravnimi splošnimi akti ali pa so posamezne njihove določbe neskladne z zakonitimi določili ali pa sploh niso bile sprejete po zakonitih postopkih in končno, da se samoupravni splošni akti v praksi zavestno kršijo, kažejo še vedno na aktualnost že sprejetih stališč zborov Skupščine SR Slovenije pod točko 5 z dne 31. marca 1976 glede neuskkljenosti in nespoštovanja samoupravnih splošnih aktov in potrebe po polni afirmaciji samoupravnega urejanja zadev v organizacijah združenega dela. Ob tem velja poudariti, da v členu 660 zakona o združenem delu določeni dveletni rok pomeni le skrajni rok za uskladitev že obstoječih samoupravnih splošnih aktov z določbami zakona o združenem delu, ne pa podaljšanja rokov za sprejetje tistih samoupravnih splošnih aktov, ki bi jih morale organizacije združenega dela že sprejeti na podlagi določil zakonov ali neposredno na podlagi ustave in tako samoupravno urediti določena razmerja.

Ker določena družbenoekonomska in druga samoupravna razmerja niso urejena s splošnimi samoupravnimi akti in zato ni mogoče neposredno uporabiti zakonsko ali ustavno normo, pridejo sodišča združenega dela v težak položaj v posameznih spornih zadevah, ker nimajo temeljnega pravnega akta, na podlagi katerega bi razrešila spor. V takih primerih sodišča s svojimi odločbami ali začasnimi ukrepi uredijo določene odnose v organizacijah združenega dela v skladu z načeli ustave in pravili socialistične morale.

Poročilo našega sodišča v poglavju pod II tudi opozarja, da vse prepočasi uveljavljamo ustavno intencijo samoupravnega razreševanja sporov prek samoupravnih sodišč. S sprejetjem republiškega zakona o samoupravnih sodiščih in z odpravljanjem ovir v dosežani zakonodaji bo potrebno omogočiti praktično izvedbo samoupravnega sodstva. Ob tem pa je treba upoštevati, da člen 40 zakona o združenem delu izrecno določa, da spore iz družbenoekonomskih in drugih samoupravnih odnosov v organizacijah združenega dela in drugih oblikah združevanja dela in sredstev lahko razrešujejo samo samoupravna sodišča in torej reševanje tovrstnih sporov ni več v pristojnosti rednega sodstva. Zaradi tega je potrebno opredeliti, kateri odnosi so že prešli v samoupravno urejanje in razreševanje sporov iz teh odnosov in organizirati samoupravna sodišča v obliki posebnih sodišč združenega dela, notranjih arbitraž in drugih vrst samoupravnih sodišč.

Za vrsto sporov iz samoupravnih odnosov je v zakonu o združenem delu in v zveznem ter republiškem zakonu o sodiščih združenega dela določena izključna pristojnost sodišč združenega dela. Ob tem se postavlja vprašanje, ali naj vse te pristojnosti izvršujejo splošna že ustanovljena sodišča združenega dela, ki so ustanovljena po teritorialnem principu, ali pa naj se za spore iz določenih družbenoekonomskih in drugih samoupravnih pravic ustanovijo posebna prvostopenjska sodišča združenega dela. To vprašanje se nujno pojavlja pri reševanju sporov, ki nastajajo v okviru samoupravnih interesnih skupnosti, tako družbenih dejavnosti kot materialne proizvodnje. Naše mnenje je, da bi bilo potrebno širiti mrežo sodišč združenega dela v obliki posebnih sodišč, ki jih

ustanavljajo samoupravne interesne skupnosti tam, kjer samoupravno združujejo delo in sredstva, torej po funkcionalnem principu.

V našem poročilu na strani 11 ponovno ugotavljamo, da se v novem republiškem zakonu o delovnih razmerjih prenese na sodišča združenega dela reševanje sporov iz delovnih razmerij delavcev, ki so zaposleni pri zasebnih delodajalcih. Menimo namreč, da tudi pri teh delavcih ne gre več za najemno civilno pravno razmerje, temveč za posebno obliko združevanja dela v skladu z načeli, ki so uveljavljena v zakonu o združenem delu in ki jih bodo opredelili republiški zakoni.

Pri delu sodišč združenega dela v letu 1976 so prišle do izraza tudi nove metode dela, čeprav še ne v zadostnem obsegu. Reševanje sporov na kraju, kjer spori v samoupravnih odnosih nastajajo, usmeritev sodišč, da se sporni odnos sporazumno razreši v skladu s samoupravnimi splošnimi akti, uporaba začasnih ukrepov, meritorno reševanje spornih zadev, izogibanje formalizmu, to so novi elementi, ki zahtevajo v skladu z oficialnim načelom vodenja postopka večkrat odstopanja od posameznih določb zakona o pravnem postopku. Že danes je očitno, da bo v določenem času, ko bodo izkušnje še večje, potrebno sprejeti za postopek pred sodišči združenega dela in drugimi samoupravnimi sodišči, ki odločajo o samoupravnih razmerjih, poseben zakon, ki bi prilagodil postopek na posameznih samoupravnih sodiščih naravi teh spornih odnosov ter istočasno zagotovil procesne garancije udeležencem v postopku.

V letu 1976 so se tudi organizirala v vseh republikah in avtonomnih pokrajinah splošna sodišča združenega dela in je bil tudi sprejet na seji v Ljubljani decembra 1976 med vsemi najvišjimi sodišči združenega dela dogovor v smislu 17. člena zveznega zakona o sodiščih združenega dela o delu skupne seje najvišjih sodišč združenega dela. Namen te skupne seje je uskladiti sodno prakso sodišč združenega dela glede varstva samoupravnih pravic in družbene lastnine. Seveda bo treba usklajevati sodno prakso tudi med samoupravnimi sodišči in rednimi sodišči v okviru skupne seje delegatov vseh teh sodišč v republiki ter med skupnimi sejami rednih sodišč in sodišč združenega dela v okviru Jugoslavije, kadar vsa ta sodišča pri svojem delu uporabljajo ista določila republiških oziroma zveznih zakonov.

Tovarišice in tovariši delegati! Sorazmerno kratko obdobje nepolnih dveh let dejanskega delovanja sodišč združenega dela v Sloveniji kljub začetnim težavam in iskanju novih poti, tako glede sodnega postopka kot metode dela, in določenim slabostim pri razreševanju spornih zadev vendar daje podlago za vašo oceno dela, ki so ga opravila v dosedanjem delu sodišča združenega dela.

Predsednik Stane Markič: Ali želi predstavnik Izvršnega sveta besedo k tej točki? (Ne.) Želi poročevalec Odbora dodati še kakšno ustno pojasnilo k poročilu? (Ne.)

Potem pričnjam z razpravo. Prosim, kdo želi besedo? Prosim, tovariš Jože Bogovič!

Jože Bogovič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Komisija za pravosodje je v izčrpni razpravi o poročilu o delovanju sodišč združenega dela v SR Sloveniji pri uresničevanju varstva samoupravnih pravic in zakonitosti v letu 1976 sklenila predlagati zborom Skupščine SR Slovenije sklepe, ki ste jih prejeli kot gradivo za današnjo sejo. Zato jih ne bom ponav-

ljal. Dovolite, da le na kratko opozorim še na nekatere detajle in ocene, ki so bile predmet obravnave na Komisiji za pravosodje.

Poročilo Sodišča združenega dela SR Slovenije je bilo ocenjeno kot izčrpno in sistematično, kar nedvomno omogoča poglobljeno razpravo in tudi zaključevanje. Ugotovljeno je bilo, da Komisija za pravosodje tekoče spremlja problematiko in delovanje sodišč združenega dela. Pozornost delovanju pa je bila dana tudi na sejah Zborov Skupščine Socialistične republike Slovenije, kar je omogočilo sprejem priporočil in stališč že 31. 3. 1976. Komisija predlaga dosledno realizacijo že sprejetih stališč.

Naglašeno je bilo tudi, da še vedno ni v celoti rešeno vprašanje poslovnih prostorov sodišč združenega dela. Primanjkuje predvsem neprofesionalnih sodnikov in administrativnih delavcev. Pri tem ne gre le za večje število, ampak tudi za strokovno izpopolnjevanje kot pogoj za boljše delo. Prezreti ne bi smeli tudi predloga za načrtno izobraževanje profesionalnih sodnikov sodišč združenega dela. Zakon to omogoča oziroma nalaga Izvršnemu svetu, da predpiše program stalnega, načrtnega, strokovnega in družbenopolitičnega izobraževanja, ki je pogoj za uspešno delo.

Pozorni bi morali biti tudi na ugotovitev, da klasični pravdni postopek pred sodišči združenega dela ne ustreza in je vse več predlogov za sprejetje zakona o postopku pred sodišči združenega dela. Odvetniki namreč zastopajo pogostejše delovne organizacije kot pa posamezne delavce.

Nadalje Komisija za pravosodje ugodno ocenjuje prizadevanja sodišč združenega dela, ker se v postopku ne omejujejo zgolj na oceno zakonitosti postopka, izvedenega v temeljnih organizacijah združenega dela, ampak razrešujejo tudi sporna vprašanja v materialnem pa tudi vsebinskem oziru. Nove metode dela prispevajo nedvomno tudi k razrešitvi samoupravnih odnosov na širšem področju.

Komisija ugotavlja, da je še vedno vprašanje enotnega sodnega varstva delavcev v zasebnem sektorju z delavci v družbenem sektorju. O tem problemu je bilo govora tudi na 16. seji Komisije za pravosodje 26. 2. 1976. Obveščena sta bila tudi Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije in Republiški svet Zveze sindikatov s predlogom, da zavzame stališče.

Vprašanja svetovanja in tudi preventivne dejavnosti sodišč združenega dela so bila ugodno ocenjena, s pripombo, da je potrebno mnogo bolj angažirati zlasti sindikate in izboljšati pravno službo v temeljnih organizacijah združenega dela za neposredno pomoč delavcem. Znano je, da so samoupravni akti precej pomanjkljivi in tudi delavcem nezadostno ali enostransko obrazloženi v primerih posameznih sporov.

Kaže se tudi potreba po pravočasni in izčrpni informiranosti delavcev v združenem delu o stališčih, ki so bila zavzeta v posameznih primerih na sodišču združenega dela. To mora biti poleg sodišč tudi naloga delegacij, glasil lokalnega tiska in sestankov, kot je v poročilu izrecno naglašeno.

Kot ugoden podatek Komisija tudi ocenjuje dejstvo, da v večini primerov ni potrebno zahtevati realizacije odločb sodišč združenega dela s prisilno izvršbo.

Pri ustanavljanju posebnih sodišč združenega dela Komisija ugotavlja premajhno prizadevnost in zlasti prepočasnost. Zato v tej zvezi podpira stališče Komisije za spremljanje in izvajanje zakona o združenem delu Skupščine SR Slovenije, ki terja doslednejšo in hitrejšo akcijo na tem področju.

Komisija za pravosodje Skupščine SR Slovenije predlaga, da zbor po končani obravnavi poročila Sodišča združenega dela SR Slovenije in poročil skup-

ščinskih teles sprejme poročilo in sklepe, ki so dani v gradivu za današnjo sejo. Hvala.

Predsednik Stane Markič: Tovariš Ludvik Golob ima besedo!

Ludvik Golob: Tovarišice in tovariši! Včeraj sem se udeležil seje Izvršnega odbora Predsedstva RK SZDL Slovenije, ki je obravnaval poročilo družbenega pravobranilca samoupravljanja in poročilo o delovanju sodišč združenega dela. Po končani seji so me zaprosili, da bi Družbenopolitični zbor neposredno informiral o stališčih, ki so bila oblikovana na tej seji.

Izvršni odbor Predsedstva RK SZDL Slovenije pozitivno cenjuje dosedanje delovanje družbenega pravobranilca samoupravljanja SR Slovenije in sodišč združenega dela v Socialistični republiki Sloveniji pri uresničevanju varstva samoupravnih pravic in zakonitosti. Predloženi poročili sta pomemben prispevek k še večjemu uveljavljanju mesta, vloge in pomena obeh organov v našem celotnem samoupravnem razvoju in pomenita kvaliteten premik pri prenosu teh funkcij od državnih organov na delovne ljudi in občane in s tem k podružbljanju te problematike.

Na nadaljnje uveljavljanje pomena obeh organov je potrebno gledati z vidika celovitosti našega družbenoekonomskega in družbenopolitičnega razvoja in v procesu celovite družbene preobrazbe sodnega in političnega sistema v skladu s cilji ustavne reforme pravosodja, zlasti po sprejetju zakona o združenem delu, s katerim dobivata ti dve instituciji vrsto novih dolžnosti, ki pomenijo v bistvu poglobljeno razčlenitev ustavnih določil.

Tako pomenita poročili predvsem dovolj temeljito in objektivno osnovo za oblikovanje ocene stanja na tem področju, ki istočasno omogoča vsem družbenim in družbenopolitičnim dejavnikom, da se na podlagi obeh poročil in ugotovitev v njih vsebinsko in dejavno vključijo in tako prispevajo k hitrejšemu razreševanju problematike na tem področju.

Družbenopolitičnemu Zboru Skupščine SR Slovenije predlagamo, da ne sprejme novih stališč in sklepov o omenjeni problematiki, ampak da vztraja pri dosledni realizaciji že sprejetih dokumentov, sklepov in stališč. Hkrati tudi ugotavljamo, da sta bili obe instituciji zelo uspešni v naporih za uresničevanje ustavnih pravic delovnih ljudi in pri krepitvi samoupravnega položaja delavcev v združenem delu ter varovanju zakonitosti, uveljavljanju zakonskih določil, samoupravnih sporazumov in družbenih dogovorov na tem področju.

Potrebno je ugotoviti, da je bila vloga in podpora družbenopolitičnih skupnosti, zlasti pa družbenopolitičnih organizacij pri uveljavljanju vloge, pomena in funkcije obeh institucij nezadostna. Še posebej so se premalo v skladu s svojo funkcijo in organiziranostjo, ki seže v temeljne samoupravne sredine, vključili sindikati; zato se je potrebno zavzeti za aktivnejšo vlogo družbenopolitičnih organizacij in drugih družbenih institucij, zlasti družbenopolitičnih skupnosti in njihovih organov, katerim je varovanje in spremljanje sistema v celoti osnovna naloga. Ustrezno temu se mora vključiti tudi Socialistična zveza delovnih ljudi.

Ugotavljamo tudi, da samoupravna zakonodaja v delovnih organizacijah še ni povsem usklajena z ustavo in zakoni in da predvsem obveznosti iz družbenih dogovorov in samoupravnih sporazumov še niso dovolj vključene vanjo. Zaradi tega predlagamo Skupščini SR Slovenije in skupščinam občin, da zahtevajo večjo aktivizacijo komisij za družbeni nadzor in komisij za usklajevanje samo-

upravnih splošnih aktov z zakonodajo in samoupravnimi sporazumi ter družbenimi dogovori.

Večjo pozornost je potrebno posvetiti preventivni vlogi obeh institucij in jo nadalje razvijati. Bolj je potrebno krepiti vlogo subjektivnih dejavnikov za pravočasno preprečevanje konfliktov ter težiti k temu, da pride intervencijska funkcija obeh institucij do izraza le v skrajnih primerih. V tem smislu se morajo bolj vključiti družbenopolitične organizacije, še posebej Zveza komunistov, sindikati in mladina, ki morajo postati iniciatorji na tem področju.

Ti faktorji bi se morali še bolj uveljaviti v funkciji mobilizatorja družbenih pravobranilcev samoupravljanja, ki lahko na tej podlagi in na podlagi svojih pooblastil sprožijo postopek, ki je potreben, bodisi da gre za svetovanja ali pa za predloge, razprave in odločitve na sodiščih združenega dela. Tako se je potrebno še bolj povezati s samoupravnimi organi v delovnih organizacijah in z družbenopolitičnimi organizacijami v njih, še posebej z organi delavske kontrole, ki morajo dobiti v tem procesu večji pomen.

Bolj angažirano se je potrebno vključiti v razreševanje prostorske in kadrovske problematike v obeh institucijah. Ugotavljamo, da ti dve področji v tem smislu nista zadovoljivo rešeni in da ne zagotavljata v celoti uspešnega funkcioniranja združenega dela kot tudi ne družbenih pravobranilcev samoupravljanja.

Pri razreševanju te problematike pa moramo biti pozorni na tendence, da se odgovornost za uresničevanje in uveljavljanje te problematike prenese zgolj na profesionalni kader. Cilj nam mora ostati varovanje samoupravnih pravic in družbene lastnine, kar pa zahteva neposredno odgovornost, pravico delovnih ljudi in občanov, kateri so in morajo ostati nosilci uresničevanja svojih pravic tudi na tem področju. Hvala lepa.

Predsednik Stane Markič: Hvala! Kdo še želi besedo? (Nihče.) Lahko zaključim razpravo? (Da.) Predlagam zboru, da bi sprejeli naslednji sklep:

1. Poročilo o delovanju sodišč združenega dela v SR Sloveniji pri uresničevanju varstva samoupravnih pravic in zakonitosti v letu 1976 se sprejme.

2. Stališča Skupščine SR Slovenije k poročilu Družbenega pravobranilca samoupravljanja Socialistične republike Slovenije o stanju, pojavih in problemih na področju varstva samoupravnih pravic delovnih ljudi in družbene lastnine za leto 1975 in poročilu Sodišča združenega dela SR Slovenije o delu sodišč združenega dela v SR Sloveniji z dne 31. marca 1976 so še v celoti aktualna ter jih je potrebno dosledno realizirati.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije naj glede na sedanjo stopnjo razvoja samoupravnih sodišč, upoštevajoč ta stališča, sprejme v okviru svojih pristojnosti potrebne ukrepe, ki bodo v še večji meri omogočali nadaljnji razvoj splošnih in posebnih sodišč združenega dela in samoupravnega sodstva nasploh, ter prouči zakonodajne ter druge pobude, dane v poročilih Odbora za družbenopolitični sistem in Komisije za pravosodje ter v razpravi na seji zbora in jih vključi v svoj program dela.

Izvršni svet naj tudi prouči, kaj je treba še sicer storiti, da bi se omenjena stališča čim hitreje v celoti realizirala.

Prosim, kdor je za ta sklep, naj dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel predlagani sklep:

Prehajamo na 3. točko dnevnega reda, na poročilo družbenega pravobranilca samoupravljanja Socialistične republike Slovenije.

Poročilo je predložil v obravnavo družbeni pravobranilec samoupravljanja Socialistične republike Slovenije. Poročilo so obravnavali: Odbor za družbenopolitični sistem, Komisija za pravosodje in Zakonodajno-pravna komisija. Poročila Odbora in komisij ste prejeli; danes ste prejeli na klop stališča Izvršnega sveta. Poročilo družbenega pravobranilca samoupravljanja Socialistične republike Slovenije je bilo objavljeno v Poročevalcu dne 21. 3. 1977. Z dopisom z dne 25. 3. 1977 ste prejeli kot gradivo poročila občinskih družbenih pravobranilcev samoupravljanja, ki so sestavni del poročila družbenega pravobranilca samoupravljanja SR Slovenije.

K obravnavi te točke sta bila povabljeni tudi družbeni pravobranilec samoupravljanja v SR Sloveniji in predstavnik Sodišča združenega dela SR Slovenije.

Ali želi predstavnik kaj reči? Prosim, tovariš Mužič!

Milutin Mužič: K poročilu družbenega pravobranilca samoupravljanja samo nekaj kratkih ugotovitev, izvlečkov, za katere menimo, da so pomembni. Smo v obdobju revolucionarne preobrazbe družbenoekonomskih odnosov, ko je vse bolj prebujena zavest delavcev, ki novo ustavo in zakon o združenem delu jemljejo kot gotovo dejstvo in v tem vidijo možnost gospodarjenja v vseh oblikah združevanja dela in sredstev. Zato je razumljiv tudi porast števila zadev, pri razreševanju katerih so sodelovali družbeni pravobranilci samoupravljanja v tem družbenem trenutku.

Poročilo, ki ga dajemo, je izključna analiza primerov, v katere smo bili vključeni, in zato ne more biti slika celotnega stanja v razvoju družbenoekonomskih odnosov. Imajo pa posamezni primeri ter pojavi, kjer je delavcem onemogočeno resnično samoupravljanje, težke politične posledice v sredinah, kjer se te stvari dogajajo. Ker se izničujejo prizadevanja organiziranih subjektivnih sil, jih je prav zaradi tega treba učinkovito in hitro reševati.

Kakšna je učinkovitost dela družbenih pravobranilcev samoupravljanja, je za varstvo samoupravnih pravic in družbene lastnine izredno pomembno. Ugotavljamo, da je velika večina zadev, ki so jih obravnavali družbeni pravobranilci samoupravljanja, razrešena v relativno kratkem času, hitro in uspešno. V sredinah, kjer pa nesamoupravni odnosi že dlje časa trajajo in kjer niso subjektivne sile dovolj močne, pa je razreševanje odnosov proces, ki dalj časa traja, in v številnih primerih tudi razrešitev ni možna drugače kot s kadrovske sanacije.

V posameznih primerih tudi prihaja do različne ocene stanja samoupravnih odnosov v posameznih organizacijah združenega dela med družbenim pravobranilcem samoupravljanja in drugimi političnimi dejavniki. Nedvomno vpliva na to dejstvo, da so delavci zahtevali posredovanje družbenih pravobranilcev samoupravljanja v več kot 50 % primerov, družbenopolitične organizacije pa le v 5 %. Družbenopolitične organizacije premalo angažirajo družbene pravobranilce vselej, kadar je njihovo vključevanje v varstvo samoupravnih pravic in družbene lastnine potrebno. V tej smeri bi bila potrebna tudi večja lastna iniciativa družbenih pravobranilcev samoupravljanja.

Zakon in stališče družbenopolitičnih organizacij usmerja družbene pravobranilce samoupravljanja v preventivno delovanje. To preventivno delovanje pa pomeni, da v svojih akcijah vselej omogočamo odločanje delavcev in samoupravnih organov in skrbno gospodarjenje z družbenimi sredstvi. V tej smeri nudimo potrebno pomoč predvsem organom samoupravne delavske kontrole, ne

samo v konkretnih primerih, ampak tudi neposredno sodelujemo pri njihovem družbenem izobraževanju. Izhajamo s stališča, da je delavska kontrola sestavni del samoupravljanja, kateri smo dolžni pomagati pri njenem delu.

Uresničevanje načel ustave in zakona o združenem delu v samoupravnih skupnostih in vseh oblikah združevanja dela in sredstev zahteva vse več znanja in prizadevanj družbenih pravobranilcev samoupravljanja. Tu se moramo stalno strokovno izpopolnjevati. Enako velja za vse strokovne in politične delavce. Tega je bilo doslej vse premalo. Prav tako je treba kadre usmerjati iz izgradnje sistema v njegovo praktično uresničevanje v življenju. Tu niso prav majhna ovira tradicionalizem, verbalizem in nekonkretnost.

V poročilih smo posvetili nekaj besed tudi uveljavljanju ustavne funkcije družbenih pravobranilcev samoupravljanja. V veliki večini občin je bila ta funkcija pozitivno sprejeta in so dani vsi pogoji za normalno delo družbenih pravobranilcev samoupravljanja. Vendar pa imamo še primere, ko družbeni pravobranilci marsikje nimajo osnovnih pogojev za delo. To je že povzročilo, da sta odstopila družbeni pravobranilec samoupravljanja in njegov namestnik v Mariboru, nekateri pa še o tem razmišljajo. Resnost problema je v tem, ker se to dogaja ravno pri tistih kadrih, ki so najbolj odgovorno in zavzeto opravljali svojo funkcijo. Tu pričakujemo družbeni pravobranilci samoupravljanja uresničevanje že sprejetih sklepov, ker bo to pripomoglo k izvajanju naše ustavne in zakonske funkcije.

Predsednik Stane Markič: Želi predstavnik Odbora še ustno dopolniti poročilo? (Ne.) Predstavnik Komisije tovariš Jože Bogovič!

Jože Bogovič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši! Ob poročilu družbenega pravobranilca smo v Komisiji posebej obravnavali vprašanje, ki je po naši oceni zelo težka in resna zadeva. Gre za tole, citiram: »Posebno težo ima ugotovitev družbenega pravobranilca samoupravljanja Socialistične republike Slovenije, da je izredno velik del delavcev v službah samoupravnih interesnih skupnostih in v upravah družbenopolitičnih skupnosti brez najosnovnejših družbenoekonomskih znanj o našem sistemu in da ni vključen v družbenopolitično življenje«.

Mislili smo, da s tako zasedbo in s takimi delavci nismo in ne bi mogli biti kos zahtevnim nalogam, ki so bile nešteto krat na različnih nivojih tudi poudarjene. Zato je bila v nadaljevanju izražena izrecna želja Komisije, da bi bilo potrebno ta del poročila družbenega pravobranilca samoupravljanja dodatno obrazložiti, pač z namenom, da bi morda na ta način sprožili širšo družbeno akcijo, da bi stanje spremenili, ker je najbrž tako, kot je tu navedeno, za nas nesprejemljivo.

Tu gre še za dve zelo resni vprašanji, ki ju navaja poročilo. Gre za čezmerno večanje števila zaposlenih in za slabo usposobljenost. Koristno bi bilo, če bi tudi kaj rekli v zvezi s tistim delom poročila, ki govori o posegih v zadnjem času pri nagrajevanju po delu; to povzroča silne težave in zaplete, zlasti v času, ko se nekatere dileme o svobodni menjavi dela še niso dokončno razrešile. Tu so bili sprejeti tudi ukrepi in tudi sodišča so razveljavila nekatere pravilnike; vendar mislimo, da bi bilo treba tudi glede tega začeti akcijo in predvsem nuditi neposredno pomoč, da bi stanje spremenili tako, kakor to nakazuje ustava in zakon o združenem delu. Hvala.

Predsednik Stane Markič: Hvala lepa! Začenjam razpravo. Prosim, kdo želi besedo? Prosim, tovariš Stane Gavez!

Stane Gavez: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Ker je v gradivu dan precejšen poudarek materialnim in kadrovskim problemom, s katerimi se institucija družbenega pravobranilca ukvarja v vseh občinah, pa tudi v svojem uvodu je namestnik družbenega pravobranilca samoupravljanja opozoril na te probleme, s posebnim oziroma še na Maribor, bi rad informiral delegate, da je ta problematika v reševanju, ne glede na to, da je družbeni pravobranilec samoupravljanja napovedal odstop. Problemi materialne, prostorske in kadrovske narave so prisotni skoraj v vseh samoupravnih institucijah, pa tudi v tej. Storjeno je bilo, kar je pač v takšnih primerih moč storiti. Ne bom rekel, da je ta problem oziroma to reagiranje družbenega pravobranilca in njegovega namestnika v Mariboru ustrezno in da je prispevalo k razreševanju tega problema. Reči pa moram, da je bilo v okviru družbenopolitičnih organizacij nekajkrat zavzeto stališče in storjeni napor, da se ti problemi ustrezno rešijo. Dejstvo pa je, da se je ta institucija tako uveljavila, da sta obseg dela in intenzivnost dela takšna in tolikšna, da tega nismo pričakovali v samem začetku in da je to terjalo tudi ustrežnejše in hitreje reševanje materialnih in kadrovskih problemov. Predvsem seveda mislim na prostorske probleme, ki so toliko večji tam, kjer se locira vrsta institucij, ki imajo širši pomen.

Sicer pa mislim, da je poročilo ustrezno. Pridružil bi se le opozorilu, da je ocena politične osveščenosti delavcev pri upravnih organih verjetno nekoliko težka in politično-idejno nesprejemljiva, ker mislim, da tako nepolitične in nepolitizirane uprave pa vendar spet nimamo. Hvala.

Predsednik Stane Markič: Hvala lepa! Želi še kdo besedo? (Ne.) Potem lahko zaključimo to točko. Predlagam naslednji sklep:

1. Poročilo Družbenega pravobranilca samoupravljanja Socialistične republike Slovenije se sprejme.

2. Stališča Skupščine SR Slovenije k poročilu Družbenega pravobranilca samoupravljanja Socialistične republike Slovenije o stanju, pojavih in problemih na področju varstva samoupravnih pravic delovnih ljudi in družbene lastnine za leto 1975 in Sodišča združenega dela SR Slovenije o delu sodišč združenega dela v SR Sloveniji z dne 31. marca 1976 so še v celoti aktualna ter jih je potrebno dosledno realizirati.

Zber podpira stališča Izvršnega sveta k poročilu družbenega pravobranilca samoupravljanja SR Slovenije. Poleg tega naj Izvršni svet SR Slovenije prouči zakonodajne in druge pobude, dane v poročilih Odbora za družbenopolitični sistem, Komisije za pravosodje ter v razpravi na seji Zbora in jih vključi v svoj program dela.

Posebej naj pristojni upravni organ prav tako stori potrebne ukrepe, da se čimprej uredijo potrebni pogoji za delo družbenih pravobranilcev samoupravljanja.

Prosim, ima kdo k temu sklepu kakšne pripombe? (Ne.) Kdor je za ta sklep, naj dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel predlagani sklep.

Prehajamo na 4. točko dnevnega reda, na predlog zakona o samoupravnih sodiščih.

Predlog zakona je predložil Izvršni svet. Zakon so obravnavali: Odbor za družbenopolitični sistem, Komisija za pravosodje in Zakonodajno-pravna komisija.

Predlog zakona in poročila ste prejeli. Danes boste prejeli oziroma pravkar se razmnožujejo stališča in amandmaji Izvršnega sveta ter dodatno poročilo Komisije za pravosodje.

K obravnavi te točke je bil še posebej povabljen predstavnik Sodišča združenega dela SR Slovenije. Želi predstavnik predlagatelja besedo? Prosim, tovarišica Eva Naglič!

Eva Naglič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Dovolite mi, da v svojem uvodu zajamem problematiko, ki jo obravnavate tudi pod 5. točko, da se ne bi ponavljala z večkratnimi uvodi, kar bi najbrž neutemeljeno podaljševalo čas seje.

Razvoj samoupravne socialistične družbe in vsebinske spremembe v družbenoekonomskih in družbenopolitičnih odnosih terjajo, da se tudi v sistem pravosodja vnesejo elementi samoupravnosti in samoupravnega urejanja odnosov v družbi. Sodna funkcija je neločljiv sestavni del uresničevanja oblasti in samoupravljanja delavskega razreda in vseh delovnih ljudi. Zato mora biti družbenoekonomski položaj delavcev tudi izhodišče za oblikovanje pravosodnega sistema kot celotnosti oblik in načinov reševanja družbenih nasprotij in kot sredstvo za urejevanje medsebojnih razmerij.

Izhajajoč iz specifičnosti odnosov v družbi ustava določa, da opravljajo sodno funkcijo v enotnem sistemu oblasti in samoupravljanja delavskega razreda in vseh delovnih ljudi poleg rednih sodišč kot organov državne oblasti tudi njim enakovredna samoupravna sodišča. Njihovo delo izhaja iz istih ustavnih temeljev in ga opravljajo po istih načelih. Vsaka od navedenih vrst sodišč opravlja enotno sodno funkcijo samostojno na svojem področju, glede na značaj razmerij, iz katerih izvira spor. Tako naj bi samoupravna sodišča razreševala vse spore, ki nastajajo iz razmerij, ki jih delovni ljudje in občani urejajo na samoupraven način. To načelo je logična posledica zaključka, da se razmerja, ki nastajajo na samoupraven način, na enak način tudi razrešujejo.

Celovita preobrazba pravosodnega sistema terja po eni strani ustanavljanje samoupravnih sodišč, po drugi strani pa opredelitev rednih sodišč kot funkcije samoupravne družbe. Pri tem je treba izpeljati ustavno načelo republiškega sodstva, kar pomeni, da se pravosodni sistem z vsemi rednimi postopki zaključuje v republiki, ter načelo, da imajo sodišča iste vrste enako pristojnost, da so vse občine v enakem položaju glede stvarne in krajevne pristojnosti sodišč, da so temeljna sodišča pristojna za reševanje vseh zadev na prvi stopnji in da to funkcijo opravljajo po svojih enotah ter da so vsi sodniki temeljnih sodišč odgovorni vsem skupščinam občin iz območja temeljnega sodišča.

V skladu s temi načeli in spremenjenimi družbenoekonomskimi odnosi ter iz njih izvirajočimi spornimi razmerji je treba prilagoditi organiziranost in delo rednih sodišč. Prvi korak k ustavni preobrazbi pravosodnega sistema je bil storjen z ustavnim zakonom za izvedbo ustave Socialistične republike Slovenije, ko je bilo s 1. junijem 1974. leta ustanovljeno novo Vrhovno sodišče SR Slovenije ter začasno opredeljene nekatere njegove pristojnosti in določene na-

loge predsednika Vrhovnega sodišča in javnega tožilca Socialistične republike Slovenije.

Nadaljnji korak je bil storjen na podlagi zveznega in republiškega zakona o sodiščih združenega dela, ko je bilo v prvi polovici leta 1975 ustanovljenih 10 splošnih sodišč združenega dela in Sodišče združenega dela SR Slovenije. Sodišča združenega dela so s svojim delovanjem znatno prispevala k utrjevanju samoupravnega položaja delavcev ter samoupravnih organizacij in skupnosti. Pri tem se niso omejevala le na reševanje posameznih vprašanj, temveč so z opozorili na družbene pojave, ki so jih opazila pri svojem delu, vplivala na reševanje vseh tistih odprtih vprašanj, ki ovirajo uveljavljanje samoupravnega položaja delavcev v združenem delu. Nadaljnji razvoj in delovanje sodišč združenega dela mora potekati v smeri, da se sojenje o sporih s področja družbenoekonomskih in drugih samoupravnih odnosov uveljavi kot posebna oblika samoupravnega odločanja delavcev v združenem delu.

Ob dejstvu, da so se splošna sodišča združenega dela hitro uveljavila in uspešno delujejo, pa moramo hkrati ugotoviti, da vse prepočasi poteka proces ustanavljanja in uveljavljanja posebnih sodišč združenega dela. Čeprav so se tako Skupščina SR Slovenije kot tudi drugi dejavniki zavzemali za odločnejši pristop k organiziranju posebnih sodišč združenega dela, je bilo doslej ustanovljeno le eno tako sodišče, in sicer skupno posebno sodišče združenega dela za področje invalidskega in pokojninskega zavarovanja ter starostnega zavarovanja kmetov. Ker so posebna sodišča združenega dela bistveni element samoupravnega sodstva, je potrebno, da vse samoupravne interesne skupnosti, tako na področju družbenih dejavnosti kot tudi na področju materialne proizvodnje posebnega družbenega pomena, opredelijo družbenoekonomske in druge samoupravne odnose, ki nastajajo in se uresničujejo v posamezni interesni skupnosti, ter se glede na to odločajo za ustrezno reševanje teh sporov prek posebnih sodišč združenega dela.

Na področjih materialne proizvodnje posebnega družbenega pomena zakonska ureditev ne bo ovira za ustanovitev posebnih sodišč združenega dela. Pri usklajevanju zakonov, ki urejajo ta področja z zakonom o združenem delu, bo treba z ustreznimi določbami omogočiti ustanovitev posebnih sodišč združenega dela. V obstoječih samoupravnih interesnih skupnostih naj bi ob strokovni pomoči Republiškega sekretariata za pravosodje, organizacijo uprave in proračun Sodišče združenega dela SR Slovenije in drugi dejavniki do junija letos pripravili zasnovo organizacije posebnih sodišč združenega dela kot osnovo za nadaljnjo razpravo in odločanje.

Na podlagi v ustavi opredeljenega koncepta novega pravosodnega sistema so bila v okviru Koordinacijske komisije za spremljanje uresničevanja ustave pri republiški konferenci SZDL opredeljena idejnopolitična izhodišča za ustavno preobrazbo pravosodnega sistema in izdelane teze za opredelitev pravosodnega sistema v SR Sloveniji. Oba dokumenta je po obravnavi na Republiškem svetu za vprašanja družbene ureditve in široki javni razpravi sprejel Družbenopolitični zbor na seji 21. januarja 1976. Navedena idejno-politična stališča in teze so bila osnova za pripravo predlogov za izdajo zakona o samoupravnih sodiščih, zakona o rednih sodiščih in zakona o javnem tožilstvu z delovnimi tezami, ki jih je Skupščina SR Slovenije sprejela dne 31. marca leta 1976, osnutke zakonov pa 12. julija 1976.

V predloženih predlogih zakonov je predlagatelj upošteval pripombe zborov Skupščine SR Slovenije in njihovih delovnih teles ter delegacij, rezultate ne-

posrednih razgovorov s predstavniki prizadetih občin, kakor tudi stališča, ki so bila v zvezi z najpomembnejšimi spornimi oziroma odprtimi vprašanji sprejeta v okviru Republiške konference Socialistične zveze delovnih ljudi in Republiškega sveta za vprašanja družbene ureditve. Rešitve sistemskih vprašanj in posameznih določb, ki so različne od osnutka zakonov, so pojasnjene v obrazložitvah k predlogom zakonov. Zato v tem uvodu povzemam samo nekatera najpomembnejša vprašanja in spremembe v primerjavi z dosedanjimi rešitvami, ki se pri rednih sodiščih nanašajo predvsem na njihovo organizacijo in pristojnost.

Predlog zakona o samoupravnih sodiščih v primerjavi z osnutkom ne pri naša bistvenih sprememb glede organizacije in pristojnosti samoupravnih sodišč, razen v določbi, da so arbitraže oziroma druga samoupravna sodišča pristojna za reševanje sporov iz razmerij, ki jih delovni ljudje samostojno urejajo v organizacijah združenega dela, samoupravnih interesnih skupnosti in drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih ali ki izvirajo iz pravic, s katerimi prosto razpolagajo, če jim jih poverijo, razen če ni za določeno vrsto sporov z zakonom drugače določeno. Pomembnejšo novost pa pomeni amandna predlagatelja k 10. členu predloga zakona, po katerem se v skladu s pripombou Odbora za družbenopolitični sistem Družbenopolitičnega zbora precizirajo samoupravna sodišča, ki odločajo v sporih iz samoupravnih razmerij, in samoupravna sodišča, ki odločajo v sporih iz pogodbenih razmerij.

Pristojnost poravnalnih svetov je v predlogu zakona uskladena z določbami zakona o kazenskem postopku in zakona o pravnem postopku. Tako poravnalni sveti posredujejo samo v zadevah zaradi kaznivih dejanj zoper čast in dobro ime in kaznivega dejanja lahke telesne poškodbe, ne pa v vseh kazenskih zadevah, kjer se začne postopek na zasebno tožbo. V civilnih zadevah pa samo v sporih majhne vrednosti, ne pa tudi v drugih sporih in nepravdnih zadevah. Naši predlogi k zakonom o kazenskem oziroma pravnem postopku, ki bi omogočali širšo pristojnost poravnalnih svetov, namreč niso bili upoštevani. Glede na navedena procesna zakona je potrebna določba 3. odstavka 49. člena in določba 50. člena predloga zakona.

Pri ureditvi rednih sodišč so po predlogu zakona glede na osnutek zakona največje spremembe v pristojnosti sodišč in v mreži temeljnih sodišč. V osnutku zakona je bilo načelo, da predstavljajo osnovo rednega sodstva temeljna sodišča, izvedeno tako, da bi bila temeljna sodišča pristojna za vse zadeve, razen najtežjih kazenskih. Predlog zakona pa to načelo dosledno uresničuje. Po predlogu zakona so temeljna sodišča pristojna za reševanje vseh zadev na prvi stopnji in glede tega med njimi ni razlik. Glede na tako široko pristojnost temeljnih sodišč morajo biti za njihovo uspešno delo zagotovljeni ustrezni organizacijski, materialni, kadrovski in drugi pogoji. Pri določanju temeljnih sodišč je predlagatelj upošteval navedene pogoje in predvidel temeljna sodišča povsod, kjer so ti pogoji že v pretežni meri zagotovljeni.

Temeljna sodišča delujejo za območje več občin, sojenje pa v celoti opravljajo na svojih enotah. Te bodo določene z dogovorom med občinskimi skupščinami iz območja temeljnega sodišča potem, ko bo Republiški sekretariat za pravosodje, organizacijo uprave in proračun ugotovil, da so izpolnjeni potrebni kadrovski, prostorski in drugi materialni pogoji za njihovo delo.

Ob tako zastavljenem konceptu temeljnega sodišča se to lahko ustanovi za območje, kjer je zadosten pripad posameznih vrst zadev, ki dovoljujejo ustrezno delitev dela. Le z zadostnim številom posameznih zadev se lahko zagotovi

specializacija sodnikov in strokovno uspešno reševanje zadev. To pomeni, da so pogoji za ustanovitev temeljnega sodišča med drugim, da je preiskovalnih zadev za najmanj tri preiskovalne sodnike, ker sicer ni mogoče zagotoviti opravljanja nujnih opravil v skladu z zakonom o kazenskem postopku (ogledi, odreditev pripora, zaslišanje osumljenca in tako naprej), težjih kazenskih zadev za najmanj dva sodnika, mladoletniških kazenskih zadev za najmanj enega sodnika, gospodarskih sporov za najmanj dva sodnika, gospodarskih prestopkov za najmanj enega sodnika, stečajnih in registrskih zadev za enega sodnika, statusnih sporov, to je razveznih in očetovskih, za najmanj enega sodnika. Tako je v bistvu potrebnih 11 specializiranih sodnikov poleg ostalih, ki bi reševali lažje kazenske in civilne zadeve ter izvršilne in nepravdne zadeve, to je skupno približno za 20 sodnikov.

Poleg ustreznega števila posameznih vrst zadev in za reševanje teh zadev strokovno usposobljenih sodnikov pa so potrebni tudi ustrezni prostori, za uspešnost opravljanja preiskave je nujno, da so v območju temeljnega sodišča zapori. Za opravljanje obravnav so potrebne ustrezne razpravne dvorane, posebne za večje kazenske procese in posebne za mladinske obravnave, in seveda tudi prostori za sodnike in ostale strokovne ter administrativno-tehnične sodelavce za zemljiško knjigo, sodni register in tako naprej.

Koncept delovanja temeljnih sodišč prek enot glede na dosežene pogoje v največji možni meri uresničuje načelo dostopnosti varstva pravic in interesov delovnih ljudi in občanov. Vse enote bodo opravljale sojenje v vseh kazenskih in civilnih zadevah na prvi stopnji, razen mladinskega in gospodarskega sodstva ter preiskave. Te zadeve zaradi svoje specifičnosti terjajo posebno obravnavo in hitro intervencijo ter ustrezno specializacijo, kar je možno zagotoviti le ob večji koncentraciji. Zato predlog zakona določa, da te zadeve opravlja enota na sedežu temeljnega sodišča, vendar tako, da se dejansko opravlja tudi te zadeve v enoti, iz katere zadeva izvira, in samo izjemoma na enoti na sedežu temeljnega sodišča, če narekujejo to razlogi smotrnosti oziroma učinkovitosti. V tem smislu je tudi predlagatelj, upam, da ste to že prejeli, predložil dopolnilni amandma k 5. odstavku 31. člena.

S prenosom vseh prvostopenjskih zadev na temeljna sodišča je dosledno uveljavljena funkcija višjih sodišč kot pritožbenih sodišč. Vsako višje sodišče odloča o pritožbah zoper vse odločbe temeljnih sodišč iz njegovega območja. V skladu z ustavnim konceptom, da se redno sodstvo zaključuje v republiki, predlog zakona opredeljuje Vrhovno sodišče SR Slovenije kot organ, ki skrbi in zagotavlja enotno uporabo zakonov z odločanjem o zakonitostih sodnih in upravnih odločb, s sprejemanjem stališč in pravnih mnenj ter s sodelovanjem z drugimi sodišči in z drugimi organi varstva ustavnosti in zakonitosti.

Pri odločitvi, da določene zadeve iz pristojnosti temeljnega sodišča zaradi njihove specifičnosti opravlja le enota na sedežu temeljnega sodišča, je bilo odločilno dejstvo, da je posebno obravnavo in način dela ter večjo specializacijo, ki zahteva opravljanje teh zadev, mogoče doseči le ob ustrezni koncentraciji. Na podlagi izkušenj v celotnem jugoslovanskem prostoru je ugotovljeno, da so preiskave, ki predstavljajo osnovo za kvalitetno in pravilno končno odločitev sodišča, zaradi počasnosti postopka in pogosto neustrezne kakovosti šibka točka našega pravosodja. Zato so vse republike in obe pokrajini proučevale možnosti in iskale ustrezne rešitve za koncentracijo preiskav, ki sta jo na primer SR Hrvatska in SAP Vojvodina zadnja leta že uspešno izvajali na nekaterih sodiščih. V skladu s temi prizadevanji tudi novi zakon o kazenskem

postopku daje možnost za koncentracijo preiskav v preiskovalnih centrih. Glede na to, da je za opravljanje preiskave potrebna posebna in dodatna strokovnost, tudi preiskovalni sodniki sami izražajo zahteve po dodatnem strokovnem izobraževanju in specializaciji. Preiskava zahteva v skladu z zakonom o kazenskem postopku nepretrgano službo, ki pa jo je mogoče zagotoviti le z izmenskim delom, in to samo tam, kjer hkrati dela več preiskovalnih sodnikov. Koncentracija preiskave v večjih preiskovalnih centrih omogoča racionalno uporabo sodobnih metod in sredstev za delo, ustrezne prostorske pogoje za zagotovitev prisotnosti osumljenca, tesnejšo povezavo z ustreznimi kriminalističnimi centri Uprave javne varnosti in s tem opravljanje te dejavnosti sodišča na najvišji strokovni ravni.

Podobno je z mladinskim sodstvom. Način dela z mladoletniki mora biti bistveno drugačen kot s polnoletnimi storilci kaznivih dejanj ter terja poleg dodatnih znanj s področja psihologije, pedagogike in sociologije tudi posebno afiniteto za delo z mladoletniki. Za zagotovitev potrebne specializacije pa je potrebno tudi zadostno število zadev za normalno obremenitev vsaj enega mladinskega sodnika. Potreba po koncentraciji mladinskih kazenskih zadev se je kazala že dalj časa. V praksi se je izvajala tako, da je eno občinsko sodišče reševalo mladinske kazenske zadeve za območje dveh ali več občinskih sodišč, tako na primer Občinsko sodišče v Ljubljani in Občinsko sodišče v Murski Soboti. Koncentracija mladinskih zadev na sedežu temeljnega sodišča po mnenju predlagatelja ne bo negativno vplivala na sodelovanje sodnika s skrbstvenimi organi, saj že sedaj rešujejo mladinske zadeve tudi okrožna sodišča ali pa jih rešuje občinsko sodišče, ki deluje za območje več občin, kar pa ne vpliva na kakovost in hitrost reševanja zadev. Urediti je tudi treba, da v reševanje mladinskih kazenskih zadev ni vključen le sodnik oziroma senat, pač pa tudi drugi strokovni delavci, ki deloma že imajo oziroma bi jih morali imeti mladinski kazenski oddelki sodišč. Gre predvsem za socialne delavce in psihologe. Koncentracijo mladinskih kazenskih zadev na eni enoti temeljnega sodišča terjajo tudi spremljanje izvajanja izrečenih ukrepov, nadomeščanje in ukinitvev ukrepov in tako naprej.

Koncentracijo gospodarskih zadev na enotah na sedežih temeljnih sodišč narekuje predvsem znatno upadanje števila gospodarskih sporov, zagotovitev potrebne specializacije sodnikov ter uskladenost kaznovane politike pri gospodarskih prestopkih glede na enotnost jugoslovanskega tržišča in zunanjetrgovinskega sistema. Samo v letu 1976 je število gospodarskih sporov upadlo za 70 % v primerjavi z letom 1975: od 111 475 zadev na 32 938 zadev. Po ustanovitvi samoupravnih sodišč se bo število teh zadev nedvomno še znižalo. Pri gospodarskem sodstvu gre za zadeve s področja cestnega, železniškega in zračnega prometa, industrijske lastnine, avtorskega prava, zunanjetrgovinskega in deviznega sistema ter gospodarske postopke, ki jih vsebujejo predvsem intervencijski zakoni, sprejeti za izvajanje tekoče ekonomske politike. Vse to terja veliko specializiranosti in posebno usmerjenost sodnika, da sproti spremlja predpise s teh področij. Zaradi ugotavljanja odgovorne osebe, pravnega naslednika in podobno mora imeti sodnik tudi stalni vpogled v register organizacij združenega dela. Gospodarsko sodstvo zahteva tudi specializirane sodnike porotnike, ki jih v ožjem območju ob manjšem številu organizacij združenega dela v nujnih primerih ne bo mogoče zagotoviti. Glede na navedene razloge je bilo prvotno predvideno reševanje zadev s področja gospodarskega sodstva samo na štirih temeljnih sodiščih. Zaradi dosledne izvedbe stališča, da mora biti pristojnost

vseh temeljnih sodišč enaka, predlog zakona za razliko od osnutka zakona predvideva reševanje teh zadev na vseh temeljnih sodiščih.

Na priporočilo nekaterih delovnih teles Skupščine SR Slovenije je o primernosti rešitve, da se opravljanje sodne funkcije o zadevah, ki so po predlogu zakona pridržane samo enotam na sedežih temeljnih sodišč, prenese še na nekatere enote izven sedeža temeljnega sodišča, je razpravljalo tudi Vrhотно sodišče SR Slovenije. Iz smiselno enakih razlogov, kot so bili tu navedeni, se je Vrhovno sodišče opredelilo za ureditev, ki jo določa predlog zakona.

Koncentracija zadev, določenih s 5. odstavkom 31. člena praktično pomeni, da bodo te zadeve v tej enoti registrirane. To bo omogočalo stalen pregled nad stanjem zadev, dajanje pojasnil z enega mesta strankam, ki se zanimajo za potek postopka, analiziranje družbenih odnosov in pojavov z navedenih področij in tako dalje. To pa hkrati ne pomeni, da bo sodnik oziroma senat vodil postopek le v enoti na sedežu temeljnega sodišča. Nasprotno. Praviloma bo preiskovalni sodnik opravljal preiskavo na terenu, torej na sedežu enot temeljnega sodišča, tako kot bo mladinski sodnik s sodelovanjem sodnikov porotnikov opravljal obravnave na sedežu enote iz območja prebivališča mladotnika. Enako bo praviloma ravnal tudi sodnik, ki bo sodil v gospodarskih sporih in gospodarskih prestopkih.

Glede položaja sodnika temeljnega sodišča ni sprememb. Ker ga volijo vse občinske skupščine iz območja temeljnega sodišča, odgovarja vsem občinam iz tega območja in lahko izvršuje svojo funkcijo na kateri koli enoti temeljnega sodišča. To bo omogočilo, da bodo zadeve, ki zahtevajo posebno specializacijo, reševali specializirani sodniki ter da bodo posamezna opravila v zadevah, ki se sicer rešujejo na enoti na sedežu temeljnega sodišča, sodniki te enote lahko neposredno opravili na sedežu druge enote.

Predlog zakona o javnem tožilstvu ne prinaša vsebinskih sprememb, razen da je organizacija temeljnih javnih tožilstev in višjih javnih tožilstev prilagojena organizaciji temeljnih in višjih sodišč. Tako zakon predvideva 8 temeljnih javnih tožilstev, ki lahko izvršujejo funkcije po enotah, ki delujejo za območje ene ali več enot temeljnega sodišča. Enote temeljnega javnega tožilstva določijo skupščine občin iz območja temeljnega javnega tožilstva po predhodni ugotovitvi javnega tožilca SR Slovenije, da so zagotovljeni potrebni pogoji za delo enote.

Tovarišice in tovariši delegati! Predlogi predloženih organizacijskih pravosodnih zakonov so rezultat skrbnega proučevanja in dolgotrajnih priprav ter obsežnih razprav, med katerimi so bila vsa sitemska in druga pomembna vprašanja ter različne možne rešitve obravnavane z vseh vidikov. V poglobljenih razpravah so v posameznih fazah postopka od idejno-političnih izhodišč ustavne preobrazbe pravosodja ter tez za opredelitev pravosodnega sistema poleg pravosodnih organov sodelovali tudi organi družbenopolitičnih skupnosti, združeno delo in družbenopolitične organizacije na vseh ravneh. V teh razpravah so se izoblikovale rešitve posameznih vprašanj, ki so opredeljene v predloženih zakonskih predlogih. Čeprav te rešitve niso popolne, v sedanjih pogojih najustreznejše zagotavljajo uresničevanje ustavnih načel o pravosodnem sistemu v naši republiki.

S sprejetjem teh zakonov bo dana zakonska osnova za organizacijo pravosodja v SR Sloveniji. Naša nadaljnja prizadevanja bodo usmerjena k uveljavitvi zastavljene organizacije samoupravnih in rednih sodišč. V ta namen bo treba zagotoviti kadrovske, prostorske in druge materialne pogoje za delo teh

organov. Nujno bo intenzivno angažiranje pristojnih organov, druženopolitičnih organizacij in združenega dela, da bodo samoupravna in redna sodišča čimprej zaživila in kar najbolj učinkovito zagotavljala varovanje pravic in interesov delovnih ljudi in občanov, organizacij in skupnosti ter se uveljavljala kot najpomembnejši del celotnega sistema varstva ustavnosti in zakonitosti v naši republiki. Hvala lepa.

Predsednik Stane Markič: Hvala! Ali žele poročevalci odborov oziroma komisij dopolniti poročila. Prosim, tovariš Vladimir Gošnik!

Vladimir Gošnik: Hkrati moram odigrati tri vloge, pa jih bom skušal zvrstiti, kot sem si zamislil. Najprej bi, tovarišice in tovariši delegati, rad dal nekaj opozoril k celotni preosnovi pravosodnega sistema v republiki, prav spričo vloge, ki smo jo v tej skoraj dve leti trajajoči dobi opravili v našem zboru, pri čemer je danes že četrta razprava na to temo. Ta četrta razprava v Skupščini, konkretno v našem zboru, je seveda rezultat in delno nadaljevanje ter sumiranje vrste razprav, zlasti v druženopolitičnih organizacijah na terenu in na republiški ravni. Zlasti so bile pomembne razprave z občinskimi političnimi aktivni, s pravosodnimi delavci, z nekaterimi strokovnimi, znanstvenimi in pravosodnimi institucijami.

V ospredju je bila poudarjena celovitost te preobrazbe in rešitev, ki bo globlje in temeljitejše podružbila sodno funkcijo, predvsem s samoupravnimi sodišči, ki morajo nadomestiti državno funkcijo in vmešavanje države, če lahko pogojno uporabimo ta izraz v urejanju samoupravnih odnosov, zlasti vseh tistih, kjer se država še vedno vmešava. V današnji konstelaciji družbenih razmerij pa seveda ni več treba državnega arbitra, ki bi urejal morebitne možne odnose iz tega.

Če samoupravno sodstvo gledamo kot del celovito pojmovanega samoupravnega sistema urejanja družbenoekonomskih in druženopolitičnih vprašanj, potem seveda takšno pojmovanje pomeni tudi globok poseg v celovitejše pojmovanje kulture samoupravne odgovornosti, gledane kot celota tudi s tistimi posledicami pri reševanju samoupravno nastalih sporov, ki jih naj ne razrešuje nihče drug kot tisti, ki jih je povzročil.

V koncipiranju te preosnove smo se skupaj odločili, da nam je potrebno učinkovito, redno in samoupravno, enostavno, razumljivo sodstvo. To smo si postavili za cilj, ki ga naj delovni ljudje razumejo in ki naj bo njim v službi. Istočasno smo podčrtali v naših stališčih in ugotovitvah, da so za to potrebni enotni in uskladeni naporji vseh dejavnikov, zlasti pa seveda nosilcev te funkcije. Pri tem gre za vse konkretne in v vseh dosedanjih razpravah izrečene misli o aktivni vlogi delavcev in kadrov v pravosodju in na pravosodje vezanih institucij v celoti. Nedvoumno je bilo pri tem ugotovljeno, da niso vse sile in sredstva samo v njihovih rokah in da je precej tako imenovanih zunanjih, izvensodnih dejavnikov, na katere je treba družbeno energično in brezkompromisno vplivati. Pri vsem tem projektiranju so bili elementi smotrne in racionalne organizacije enakovredni elementi kot vsi idejno-politični.

Če je samoupravno sodstvo del ustavno enovitega pravosodnega sistema in če je enakopraven člen pravosodja, to seveda terja, da se družba do njega enakopravno oziroma glede na njegovo startno pozicijo morda še bolj zavzeto kot za redna sodišča zavzame v tej prvi fazi. Potrditev, da se to izplača, so

izkušnje splošnih sodišč združenega dela. V naši razpravi o družbenopolitičnih izhodiščih za ustavno preobrazbo sta bila morda premalo opazna, toda ves čas prisotna zlasti dva elementa. Predvsem gre za vprašanje objektivnih pogojev mobilizacijskih elementov znotraj pravosodja samega. Naj na prvem mestu navedem prevrednotenje meril za nagrajevanje po delu pravosodnih delavcev samih, zlasti v povezavi z nujno potrebno in družbeno že poudarjeno nujnostjo odprave hierarhije v odnosih med pravosodnimi delavci samimi, če seveda sprejemamo resnico, da je funkcionalna stopnjevanost pristojnosti sodišč nekaj drugega kot hierarhija med ljudmi, ki na različnih stopnjah pravosodnih institucij opravljajo svoje delo in funkcije.

Kot zaključek vračanja v zgodovino dveh preteklih let naporov in naših iskanj lahko pribijemo še skupno ugotovitev iz prve faze obravnavanja te reforme, da bodo potrebni znatni napor organov in organizacij, da se uresniči zakon s tega področja, ki jih bomo danes verjetno sprejeli. Pri tem velja opozoriti, zlasti z družbenopolitičnim namenom, da sklepi tega zbora o mobilizaciji na strateški ustavni in razredni naravnosti pravosodja v celotni družbeni ureditvi in njegovi funkciji iz januarja preteklega leta še v celoti veljajo, razen seveda tistih zadev, ki jih s sprejetjem normativnih osnov na današnji seji uresničujemo. Če ta političen poziv ne zveni istočasno kot poziv, da se vrnemo na svoja stališča, ki smo jih sprejeli ob idejno-političnih izhodiščih v našem zboru, seveda lahko nadaljujemo z usmeritvami teh sklepov in njihovimi posledicami, nekaterimi konkretnimi opozorili in aktivnostmi, ki bodo za konkretizacijo sklepov potrebni.

Da ne hodim kot mačka okrog vrele kaše: Najbrž za uresničevanje zakonskega koncepta arbitraže ne bodo zadoščale samo v tem hipu spoznane formulacije določenega člena v zakonu, ampak bodo potrebne konkretne spodbude za akcijo. Pri tem mislim, da je potrebna osnovna spodbuda, da arbitražna klavzula postane sestavni del komercialnih navad naših delovnih organizacij.

Drugi primer konkretnega interveniranja: Če kadrovsko področje arbitrov v sindikatih v temeljnih organizacijah združenega dela zanemarjamo, se nam lahko cela zgradba arbitriranja, se pravi samoupravnega razreševanja sporov v materialni sferi družbene proizvodnje, podre.

Naslednji primer: Za delovanje poravnalnih svetov nam najbrž ne zadošča samo člen v zakonu, ampak se je treba ponovno ukvarjati s strokovno-delovnim navodilom za delovanje članov poravnalnih svetov, ki so neprofesionalni razsodniki razmer v krajevnih skupnostih oziroma temeljnih organizacijah.

Če socialistična zveza, na primer, ne prevzame kadrovske skrbi za ustrezno sestavo in postavitev poravnalnih svetov v času ki ga določa zakon, potem poravnalnih svetov kot sredstva delovnih ljudi za samoupravno poravnavo sporov v soseskah in delovnih skupnostih ne bo.

S temi primeri sem želel povedati, da nam seveda ne zadošča, družbenopolitično gledano, le sprejetje zakonov s tega področja, ampak da je sprejetje zakona pravzaprav šele začetek intenzivne konkretne aktivnosti za uresničevanje njegovih posameznih smotrov in družbenih načel.

To je bil kratek ekskurz v zgodovino. Prehajamo na konkretna vprašanja zakona o samoupravnih sodiščih, pri čemer se moram pri prvem vprašanju navezati tudi na zakon o rednih sodiščih. Gre namreč za to, da je v zakonu o samoupravnih sodiščih v 18. členu in v zakonu o rednih sodiščih v 71. členu različno opredeljena odgovornost sodnika za opravljanje sodne funkcije.

Za kaj gre? Odgovornost ustanovitelja sodišča, se pravi družbenopolitične skupnosti, za redno državno sodišče in drugih ustanoviteljev za samoupravno sodišče je enaka in enotna. Občan, državljan, delavec, skratka fizična in pravna oseba v primeru napačnega delovanja sodišča, torej tudi sodnika, dobi povrnjeno škodo, ki mu je napravljena. S tem se 248. člen ustave v celoti pokriva. Se pravi, ne gre za odgovornost proti prizadetemu posamezniku ali kolektivu oziroma fizični osebi, ampak gre za nianse, ki temu sledijo. Razlike se pojavljajo pri sodniku rednega sodišča, ki je odgovoren, če stori pri svojem delu škodo namenoma ali iz hude malomarnosti, medtem ko sodnik samoupravnega sodišča odgovarja samo, če škodo stori namenoma.

Razlika nastane tudi pri podrobnem proučevanju odgovornosti sodnika rednega in samoupravnega sodišča glede regresne odgovornosti. Druga delna razlika pa nastane pri podrobnem prebiranju odgovornosti sodnika rednega sodišča in sodnika porotnika, ki sta sicer v členu o odgovornosti izenačena, v izvajanju določil o funkciji in nalogi porotnika pa se za porotnika v rednem sodstvu določbe o odgovornosti uporabljajo le primerno.

Ker je šlo za eno od sistemskih vprašanj, smo zahtevali od predlagatelja, da predloži problem Republiškem svetu za družbeno ureditev, ki je sprejel približno takole tolmačenje: V samoupravnem sodstvu se predvsem urejajo odnosi, manj je prisoten materialni vidik urejanja vprašanj. Sodnik amater opravlja predvsem družbeno funkcijo in ne poklica; zaradi tega bi morali eventualno namerne napake, ki so po mojem mnenju zelo redke, drugače sankcionirati kot z materialno odgovornostjo; torej predvsem s političnimi sredstvi, saj gre za družbeno funkcijo. Poleg tega so pri izbiri sodnikov amaterjev vseh vrst sodišč, predvsem v fazi kadrovanja, v ospredju moralno-politični kriteriji, manj strokovni. Skratka, naša komisija za pravosodje tudi po današnji seji meni, da so takšne razlike na nek način družbeno upravičene.

K zakonu o samoupravnih sodiščih ste dobili dodatno poročilo naše komisije; v njem se opredeljujemo do odklonilnega stališča Izvršnega sveta k 60. členu predloga zakona, kjer se določajo roki, do kdaj morajo biti poravnalni sveti izvoljeni. Gre za 3 različne datume: Zakonodajno-pravna komisija predlaga enega, Odbor našega zbora predlaga drugega, Komisija za pravosodje pa tretjega. Izvršni svet meni, da je predlog naše komisije najustreznejši: Zato predlagam pristojnim članom Odbora za družbenopolitični sistem našega zbora, da umaknemo amandma k 60. členu. Isto obljubo so dali tudi predstavniki Zakonodajno-pravne komisije, s čimer praktično velja tretji, skupno dogovorjeni datum: 30. 6. naslednjega leta.

K 40. členu: Menimo, da je izraz »pogodbeni« točnejši kot »poslovni«.

V 41. členu predlagamo, da se sprejme dikcija, ki jo predlaga Izvršni svet. Tu moram še dodati, da je Komisija za pravosodje, ker ima tudi poseg v 41. člen, sklenila umakniti svoj amandma k temu členu.

Na Odboru za družbenopolitični sistem smo predlagali, da predlagatelj v 57. členu ustrezneje opredeli funkcijo Socialistične zveze, ko gre za opravljane njene dejavnosti v kontaktiranju s poravnalnimi sveti. Hvala.

Predsednik Stane Markič: Hvala! Želi predstavnik Zakonodajno-pravne komisije še kaj dopolniti? Prosim, tovariš Česnik!

Janko Česnik: Tovarišice in tovariši! Tudi jaz se priglašam k besedi v dveh različnih funkcijah. Najprej kot poročevalec Zakonodajno-pravne komi-

sije k zakonu o samoupravnih sodiščih. V poročilu, ki ste ga prejeli, je bilo navedeno, da daje naša komisija amandma k 60. členu, in sicer datum 1. julij 1978. V razpravi smo ugotovili, da predlagani datum v zakonu ni primeren, zato smo dali svoj datum. V nadaljevanju razprave pa smo sprejeli amandma, ki ga je predložila Komisija za pravosodje, tako da je ta amandma uskladen. Navedel ga je že tovariš Gošnik.

Predsednik Stane Markič: Prosim, želi še kdo razpravljati? (Ne.) Predlagam, da bi najprej sprejeli tiste amandmaje, s katerimi se vsi strinjajo. To so amandmaji Komisije za pravosodje k 4., 33., 34., 39., 40., 42., 47. in 60. členu. S temi amandmaji se Izvršni svet strinja. Prav tako se s temi amandmaji strinjajo tudi druga naša delovna telesa. Ima kdo v zvezi s tem še kakšno pripombo? (Nihče.) Prosim, kdor je za te amandmaje, naj dvigne roko. (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Ugotavljam, da smo soglasno sprejeli amandmaje, ki jih je predlagala Komisija za pravosodje.

Glasujemo o amandmajih Zakonodajno-pravne komisije, in sicer k 16., 49., 50. in 59. členu. Izvršni svet se s temi amandmaji strinja. Ima kdo kakšno pripombo? (Ne.)

Potem glasujemo! Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Ugotavljam, da smo soglasno sprejeli amandmaje Zakonodajno-pravne komisije.

Glasujemo o amandmaju Odbora za družbenopolitični sistem k 26. členu. Izvršni svet se s tem amandmajem strinja.

Prosim, kdor je za, naj dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo soglasno sprejeli amandma k 26. členu.

Sedaj pa glasujemo še o amandmajih Izvršnega sveta, in sicer k 10., 40., 41. in 57. členu! Prosim, kdor je za te amandmaje, naj dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Soglasno smo torej sprejeli amandmaje Izvršnega sveta.

S tem lahko preidemo na glasovanje o predlogu zakona o samoupravnih sodiščih, skupaj s sprejetimi amandmaji. Prosim, kdor je za, naj dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor sprejel predlog zakona o samoupravnih sodiščih, skupaj s sprejetimi amandmaji. Prosim, da naša služba to takoj sporoči ostalima zboroma.

Prehajamo na 5. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o rednih sodiščih.

Predlog zakona je predložil Izvršni svet. Obravnavali so ga: Odbor za družbenopolitični sistem, Komisija za pravosodje in Zakonodajno-pravna komisija.

Predlog zakona in poročila ste prejeli. Danes ste prejeli tudi mnenje Izvršnega sveta z dodatnim poročilom Komisije za pravosodje. K obravnavani točki je bil posebej povabljen predstavnik Vrhovnega sodišča SR Slovenije. Uvodno besedo smo slišali. Ali želijo poročevalci teles besedo? Tovariš Janko Česnik, prosim!

Janko Česnik: Tovarišice in tovariši! V imenu Zakonodajno-pravne komisije ugotavljam, da so vse amandmaje naše komisije na Izvršnem svetu sprejeli, tako da so amandmaji usklajeni.

Kot poročevalec Odbora za družbenopolitični sistem našega zbora pa moram ugotoviti, da je v 2. odstavku mnenja k 31. členu prišlo do napake. Napisano je, da bi se morale enote med seboj sporazumeti v pristojnostih. Pri tem smo mislili seveda na občinske skupščine, ki naj se med seboj sporazumejo.

Ker je sedaj Izvršni svet predložil nove amandmaje, mislim, da lahko v imenu Odbora izjavim, da umikamo te pripombe oziroma da se strinjamo z amandmaji Izvršnega sveta.

Predsednik Stane Markič: Želi predstavnik Komisije za pravosodje besedo? Prosim, tovariš Gošnik!

Miro Gošnik: V dodatnem poročilu naše komisije z današnje seje lahko vidite, da je komisija sprejela dodatni amandma k 5. odstavku 31. člena. Z njim smo hoteli na ustrezen način reagirati na intervencije, ki jih je dobila neposredno v informacijo naša komisija oziroma smo zanje slišali. Gre za intervencijo občin Velenje, Žalec, Medobčinskega sveta Socialistične zveze v Celju ter občin Slovenj Gradec in Ptuj. Ti so vsi reagirali na nejasno, nerazumljivo in ne dovolj pojasnjeno formulacijo 5. odstavka 31. člena predloga zakona. Zato komisija predlaga dodatek, ki bo lahko odstranil dvome pri tem zadnjem odstavku 31. člena.

Predsednik Stane Markič: Želi kdo razpravljati v zvezi s predlogom zakona oziroma predloženimi amandmaji? (Nihče.)

Potem dajem na glasovanje najprej amandmaja Komisije za pravosodje, in sicer k 53. in 55. členu. Izvršni svet se strinja. Kdor je za, naj prosim glasuje! (Vsi delegati dvignejo roko. Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo soglasno sprejeli oba amandmaja.

Glasujemo o amandmajih Zakonodajno-pravne komisije k 8., 14., 15., 22., 27., 30., 35., 37., 38., 63., 67., 70., 81., 90. in 110. členu. Izvršni svet se s predlaganimi amandmaji strinja. Želi kdo razpravljati v zvezi s temi amandmaji? (Ne.)

Potem prosim, da kdor je za, naj dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo soglasno sprejeli amandmaje Zakonodajno-pravne komisije.

Glasujemo o amandmajih Odbora za družbenopolitični sistem k 9. in 78. členu. Izvršni svet se s predlaganimi amandmajema strinja. Želi kdo razpravljati? (Ne.) Kdor je za, naj glasuje! (Vsi dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Ugotavljam, da smo soglasno sprejeli amandmaje Odbora za družbenopolitični sistem.

Odbor za družbenopolitični sistem je predložil amandma tudi k 35. členu; ker pa je ta amandma identičen z amandmajem Zakonodajno pravne komisije k istemu členu, o njem ni treba glasovati.

Glasujemo o amandmaju k 31. členu, ki ga je predložil Izvršni svet. Prosim, kdor je za ta amandma, naj dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je tudi amandma k 31. členu sprejet.

Prehajamo na glasovanje o predlogu zakona o rednih sodiščih, skupaj s sprejetimi amandmaji. Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel predlog zakona o rednih sodiščih, skupaj s sprejetimi amandmaji.

Prehajamo na 6. točko dnevnega reda, na predlog zakona o javnem tožilstvu.

Predlagatelj je Izvršni svet. Predlog zakona so obravnavali: Odbor za družbenopolitični sistem, Komisija za pravosodje in Zakonodajno-pravna komisija.

Predlog zakona in poročila ste prejeli. Danes ste na klopi prejeli še amandma Izvršnega sveta ter dodatno poročilo Komisije za pravosodje. K obravnavi te točke je bil še posebej povabljen predstavnik Javnega tožilstva Socialistične republike Slovenije. Tudi za ta zakon smo že slišali uvodno poročilo.

Želi poročevalec Odbora dopolniti poročilo? Prosim, tovariš Gošnik!

Miro Gošnik: Ker ni tovariša Romiha, so mene naprosili, da pojasnim razliko oziroma popravek iz poročila Odbora z dne 7. aprila. V amandmaju k 32. členu je pomotoma napisano »tožilstvo.« Pravilno je »sodišča«, ker gre seveda za zakon o tožilstvu ne pa o sodišču.

In še mnenje Komisije, ki je na današnji seji ponovno obravnavala amandmaje k predlogu zakona o javnem tožilstvu. Mislimo, da nova formulacija 21. člena, za kar je obrazložitev dana v amandmaju Izvršnega sveta, v celoti pomeni preciziranje naporov delovnih ljudi, ki so se v ta člen spotaknili predvsem zaradi tega, da se je odpravila nejasnost glede enake ureditve pristojnosti občin pri postavitvi mreže v okviru temeljnega sodišča tudi na tem področju.

Predsednik Stane Markič: Želi kdo razpravljati v zvezi z zakonom? (Nihče.) Potem predlagam, da glasujemo o amandmajih Komisije za pravosodje, in sicer k 20., 40. in 41. členu. Izvršni svet se s temi amandmaji strinja. Prosim, kdor je za, naj glasuje! (Vsi delegati glasujejo za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel amandmaje Komisije za pravosodje.

Glasujemo o amandmajih Zakonodajno-pravne komisije k 3. odstavku 21. člena, k 45. in 63. členu. Izvršni svet se s predlaganimi amandmaji strinja. Kdor je za, naj prosim glasuje! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da so predlagani amandmaji Zakonodajno-pravne komisije soglasno sprejeti.

Glasujemo o amandmajih Odbora za družbenopolitični sistem, in sicer k 19. in 32. členu. Izvršni svet se s predlaganimi amandmajema strinja. Kdor je za ta amandmaja, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Ugotavljam, da smo soglasno sprejeli amandmaja Odbora za družbenopolitični sistem.

Glasujemo še o amandmaju Izvršnega sveta, in sicer k 1. odstavku 21. člena. Prosim, kdor je za ta amandma, naj dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo tudi ta amandma soglasno sprejeli.

Glasujemo o predlogu zakona o javnem tožilstvu skupaj s sprejetimi amandmaji. Prosim, kdor je za, naj dvigne roko! (Vsi dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel predlog zakona o javnem tožilstvu skupaj s sprejetimi amandmaji.

Prehajamo na 7. točko dnevnega reda, na predlog zakona o dopolnitvi 60. člena obrtnega zakona.

Predlog zakona je predložil Izvršni svet. Obravnavala sta ga Odbor za družbenoekonomske odnose in Zakonodajno-pravna komisija. Predlog zakona in poročili ste prejeli. Odbor za družbenoekonomske odnose je predlagal v poročilu stališča, ki naj bi jih Družbenopolitični zbor sprejel v skladu z drugim odstavkom 72. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije in prvim odstavkom 19. člena poslovnika Družbenopolitičnega zbora.

Ali želi predstavnik predlagatelja besedo? (Ne.) Ali želi poročevalec Odbora dopolniti poročilo? (Ne.) Začenjam razpravo. Prosim, želi kdo razpravljati? Če nihče, dajem predlog stališč na glasovanje. Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel stališča k predlogu zakona o dopolnitvi 60. člena obrtnega zakona, ki so bila predlagana v poročilu Odbora za družbenoekonomske odnose. Na podlagi 20. člena poslovnika Družbenopolitičnega zbora bomo sprejeta stališča poslali pristojnima zboroma in predlagatelju.

Prehajamo na 8. točko dnevnega reda, na volitve in imenovanja.

1. Predlog odloka o izvolitvi sodnika Okrožnega gospodarskega sodišča v Ljubljani.

Predlog odloka je predložila Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve. Predlog odloka ste prejeli. Izvršni svet se s predlogom odloka strinja. Želi kdo razpravljati? (Nihče.) Potem dajem predlog odloka na glasovanje. Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel predlog odloka o izvolitvi sodnika Okrožnega gospodarskega sodišča v Ljubljani. S tem je bil v Družbenopolitičnem zboru izvoljen za sodnika Okrožnega gospodarskega sodišča v Ljubljani tovariš Jože Zbačnik.

2. Predlog odloka o razrešitvi sodnika Okrožnega sodišča v Ljubljani.

Tudi ta odlok je predlagala naša komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve. Predlog odloka ste prejeli. Izvršni svet se strinja s predlaganim odlokom. Želi kdo razpravljati? (Nihče.) Potem dajem predlog odloka o razrešitvi sodnika Okrožnega sodišča v Ljubljani na glasovanje. Prosim, kdor je za, naj dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel predlog odloka o razrešitvi sodnika Okrožnega sodišča v Ljubljani. S tem je v Družbenopolitičnem zboru razrešen dolžnosti Okrožnega sodnika v Ljubljani dr. Josip Vlach, in sicer s 1. majem 1977.

3. Predlog odloka o razrešitvi sodnika Okrožnega gospodarskega sodišča v Ljubljani.

Tudi ta odlok je predložila Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve. Predlog odloka ste prejeli. Izvršni svet se strinja s predlogom. Želi kdo razpravljati o tem odloku? (Ne.) Če nihče, potem dajem predlog od-

loka o razrešitvi sodnika Okrožnega gospodarskega sodišča v Ljubljani na glasovanje. Kdor je za, naj prosim glasuje! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel predlog odloka o razrešitvi sodnika Okrožnega gospodarskega sodišča v Ljubljani. S tem je v Družbenopolitičnem zboru razrešen tovariš Vladimir Majcen dolžnosti sodnika Okrožnega gospodarskega sodišča v Ljubljani.

Prehajamo na 9. točko dnevnega reda, na predloge in vprašanja delegatov.

Na 37. seji zbora ni bilo postavljeno nobeno novo delegatsko vprašanje. Ali želi danes kdo postaviti kakšno vprašanje ali predlog? Če nihče, smo izčrpali tudi 9. točko dnevnega reda. Predlagam, da se vrnemo na predlog zakona o samoupravnih sodiščih.

Zbor občin je namreč sprejel k 9. členu amandma, ki se glasi: V prvem odstavku naj se med besedo »sestava« in besedo »organizacija« vstavi beseda »sedež«. Se predlagatelj strinja? (Da.)

Celotno besedilo se sedaj glasi takole:

»Z ustanovitvenim aktom se v skladu z zakonom določijo pristojnosti, sestava, sedež, organizacija samoupravnega sodišča in postopek pred tem sodiščem.«

Ima kdo kakšno pripombo? (Nihče.) Ta amandma dajem na glasovanje. Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo soglasno sprejeli ta amandma, s čimer smo dokončno sprejeli zakon o samoupravnih sodiščih.

Zbor občin ima amandma k 4. členu zakona o rednih sodiščih, in sicer naj se v 2. vrsti beseda »ukrepe« nadomesti z besedama »kazenske sankcije«. Predlagatelj se z amandmajem strinja. Želi kdo razpravljati v zvezi s tem amandmajem? (Nihče.) Potem ga dajem na glasovanje. Kdor je za, naj prosim glasuje! (Vsi delegati glasujejo za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo soglasno izglasovali tudi ta amandma.

Amandma k 9. členu, ki je bil izglasovan v Zboru občin, je identičen z našim amandmajem.

Amandma k 55. členu nadomešča v drugem odstavku tega člena besedo »sekretariat« z besedo »sekretar«. Se predlagatelj strinja? (Da.) Želi kdo razpravljati? (Ne.) Potem ga dajem na glasovanje. Kdor je za, naj prosim glasuje! (Vsi delegati glasujejo za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo soglasno sprejeli tudi ta amandma. S tem smo izglasovali vse amandmaje tako, kot so bili sprejeti v Zboru občin.

S tem smo tudi izčrpali dnevni red in zaključujem sejo.

(Seja je bila končana ob 11.50.)

39. seja

(28. aprila 1977)

Predsedoval: Stane Markič,
predsednik Družbenopolitičnega zbora

Začetek seje ob 14.40

Predsednik Stane Markič: Pričenjam 39. sejo Družbenopolitičnega zbora.

Odsotnost so opravičili: Jože Bogovič, Marko Bulc, Rudi Kropivnik, Danilo Kralj, Dora Krpan, Cvetko Majdič, Zdenko Mali, Zoran Polič, Beno Zupančič in Henrik Peternelj.

Predlagam naslednji dnevni red:

1. Informacija o uresničevanju posebnih pravic pripadnikov italijanske in madžarske narodnosti v Socialistični republiki Sloveniji in predlog stališč, priporočil in sklepov o uresničevanju posebnih pravic pripadnikov italijanske in madžarske narodnosti v SR Sloveniji;

2. volitve in imenovanja;

3. predlogi in vprašanja delegatov.

Ali kdo predlaga kakšno spremembo ali dopolnitev dnevnega reda? (Nihče.) Ugotavljam, da je dnevni red sprejet.

Preden preidemo na 1. točko dnevnega reda, obveščam v skladu s prvim odstavkom 22. člena poslovnika našega zbora zbor, da sem prejel pismeni obvestili predsednika Zbora združenega dela in predsednice Zbora občin, ki me obveščata, da sta Zbor združenega dela in Zbor občin sprejela predlog zakona o dopolnitvi 60. člena obrtnega zakona v skladu s stališči, ki jih je k predlogu omenjenega zakona sprejel Družbenopolitični zbor na seji dne 20. aprila 1977.

Predsednik Zbora združenega dela in predsednica Zbora občin sta me tudi obvestila, da sta Zbor združenega dela in Zbor občin sprejela zakon o samoupravnih sodiščih in zakon o rednih sodiščih v enakem besedilu, kot smo ga sprejeli v našem zboru.

Obveščata pa tudi, da sta Zbor združenega dela in Zbor občin sprejela k zakonu o javnem tožilstvu amandma Odbora Zbora občin za družbenopolitični in komunalni sistem k 57. členu predlaganega zakona. Ta zakon je naš zbor

sprejel na seji 20. aprila 1977 brez omenjenega amandmaja, ker je bila seja zbora končana pred obravnavo in sprejetjem tega zakona v Zboru združenega dela in Zboru občin.

Besedilo 57. člena predloga zakona o javnem tožilstvu in amandma Odbora Zbora občin za družbenopolitični in komunalni sistem k temu členu ste dobili danes na klop. Predlagam, da bi opravili uskladitev, preden preidemo na dnevni red današnje seje. Zato vprašujem, ali želi kdo v zvezi s predlaganim amandmajem razpravljati! (Nihče.) Če ne želi nihče razpravljati, dajem omenjeni amandma Odbora Zbora občin za družbenopolitični in komunalni sistem k 57. členu predloga zakona o javnem tožilstvu na glasovanje. Prosim, kdo je za ta amandma? (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel predlagani amandma in s tem tudi uskladil besedilo zakona o javnem tožilstvu.

Prehajam na 1. točko dnevnega reda, na informacijo o uresničevanju posebnih pravic pripadnikov italijanske in madžarske narodnosti v Socialistični republiki Sloveniji in predlog stališč, priporočil in sklepov o uresničevanju posebnih pravic pripadnikov italijanske in madžarske narodnosti v Socialistični republiki Sloveniji.

Gradivo je predložila Komisija Skupščine SR Slovenije za narodnosti. Gradivo so obravnavali: Odbor za družbenopolitični sistem, Odbor za družbeno-ekonomske odnose, Zakonodajno-pravna komisija, Komisija za mednarodne odnose in Komisija za narodnosti. Poročila ste prejeli.

Informacija je bila objavljena v Poročevalcu št. 6 dne 10. 3. 1977. Predlog stališč, priporočil in sklepov o uresničevanju posebnih pravic pripadnikov italijanske in madžarske narodnosti v SR Sloveniji je bil objavljen tudi v Poročevalcu št. 6, prejeli pa ste ga tudi z dopisom z dne 24. 3. 1977. Z dopisom z dne 22. 4. 1977 smo vam poslali tudi stališča Izvršnega sveta. Na klop pa ste prejeli sklepe 10. seje Predsedstva Republiške konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije z dne 15. 2. 1977, ki so bili objavljeni tudi v Informacijah Republiške konference SZDL Slovenije, ter poročilo Komisije za narodnosti v italijanskem in madžarskem jeziku.

Ekspoze smo poslušali na skupnem zasedanju vseh treh zborov. K obravnavi te točke so bili še posebej povabljeni predstavniki samoupravne interesne skupnosti za prosveto in kulturo italijanske in madžarske narodnosti.

Ali želi predstavnik predlagatelja še kaj reči? (Ne želi.) Ali želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Ne.) Želi poročevalec odbora oziroma komisije besedo? Prosim, tovarišica Čotarjeva!

Lojzka Čotar: Tovarišice in tovariši! Odbor Družbenopolitičnega zbora za družbenoekonomske odnose je obravnaval informacijo o uresničevanju posebnih pravic pripadnikov italijanske in madžarske narodnosti v SR Sloveniji kot tudi predlog stališč, priporočil in sklepov o uresničevanju posebnih pravic, ki jih je Skupščini SR Slovenije predložila v obravnavo Komisija Skupščine SR Slovenije za narodnosti.

V razpravi je bilo opozorjeno na potrebo po učinkovitejšem reševanju materialnih vprašanj v zvezi s posebnimi problemi, s katerimi se srečujejo pripadniki italijanske in madžarske narodnosti. Posebej je bilo opozorjeno na nuj-

nost razvoja ustreznih informacijskih sredstev, tako radia in televizije kot drugih sredstev obveščanja, ker ne bi smeli dopuščati reševanja teh problemov samo občinam v narodnostno mešanem območju in delovnim organizacijam, ki so nosilci informacij za pripadnike italijanske in madžarske narodnosti, ampak bi morali vprašanje financiranja urediti sistemsko. Osnovna oblika urejanja teh vprašanj bi moralo biti solidarnostno združevanje sredstev na podlagi družbenih dogovorov in samoupravnih sporazumov, v skrajnem primeru pa bi morala biti tudi proračunska intervencija.

V odboru je bil nadalje govor, na primer, tudi o tem, da koprskega televizijskega programa zaenkrat še ne morejo gledati pripadniki italijanske narodnosti, ki živijo na Reki in v Puli. Zato bi bilo potrebno v večji meri med-republiško sodelovanje.

Dalje, o življenju pripadnikov italijanske in madžarske narodnosti je še vedno premalo seznanjen večinski narod. In končno, zastaviti moramo močnejša prizadevanja, da bomo sprejeta stališča, priporočila in sklepe, ki zadevajo posebne pravice pripadnikov obeh narodnosti, hitreje uresničevali.

Predsednik Stane Markič: Začenjam razpravo. Kdo želi besedo? Tovariš Claudio Bartole, predstavnik Samoupravne interesne skupnosti za prosveto in kulturo italijanske narodnosti.

Claudio Bartole (govori v italijanskem jeziku): Dnevni red, ki je predlagan za današnjo sejo, dokazuje skrb, ki jo naša socialistična družba posveča varstvu pravic in razvoju naše narodnostne skupnosti z namenom, da bi uresničevali v vsakdanji praksi osnovna določila in dokumente, ki so jih sprejele Zveza komunistov in druge družbenopolitične organizacije.

Ta skrb je postala intenzivnejša v zadnjih dveh letih, to je od ustanovitve Samoupravne interesne skupnosti za prosveto in kulturo pripadnikov italijanske narodnosti. Družbenopolitične organizacije in družbenopolitične skupnosti so posvetile veliko pozornost našim problemom, tako v občinskem kot v republiškem in obalnem okviru, s tem, ko je bila opravljena temeljita analiza položaja in pravic narodnostnih skupnosti občin Koper, Izola in Piran ob uresničevanju ustave in občinskih statotov.

Narodnost se razvija in uveljavlja samo, če jo lahko zastopa usposobljen in družbeno angažiran kader, ki lahko neposredno vpliva na ključnih mestih družbenega življenja. Zato smo trdno prepričani, da se brez usposobljene in družbeno angažirane šole tudi italijanska narodnost ne bo mogla v polni meri uveljaviti. Zaskrbljujoče dejstvo je konstantno in neizogibno zmanjševanje števila otrok v šolah z italijanskim učnim jezikom, kar bo seveda lahko občutiti v bodoči strukturi kadrov.

Kar zadeva vpis, o čemer je že razpravljala paritetna komisija pri Skupščini občine Piran, moramo povedati, da ravnateljstva šol še vedno pošiljajo vabila za vpis otrok v prvi razred osnovne šole vsem družinam, italijanskim in slovenskim, v občini samo v slovenskem jeziku. To dejstvo v veliki meri vpliva na družine v trenutkih, ko se odločajo za vpis svojih otrok. Vabila morajo biti dvojezična, kot to predvideva 4. člen občinskega statuta občine Piran. Na njih pa morata biti podpisana ravnatelja obeh šol, saj je jasno, da je šola z italijanskim učnim jezikom enakovredna v vsem, vsebini dela, programu in svetovnemu nazoru v slovenski šoli in da je večina učiteljev diplomirala na Pedagoški

akademiji v Ljubljani ali Puli in imajo enakovredno izobrazbo kot njihovi kolegi na slovenskih šolah.

Razlogi, ki so vplivali na zmanjšanje vpisa v šole z italijanskim učnim jezikom, so raznovrstni: preselitev prebivalstva iz kmečkega okolja v industrijske in turistične centre, mešani zakoni, nezaupanje med prebivalstvom in dvom, da bi z obiskovanjem italijanskih šol naleteli na težave pri vključevanju v družbeno življenje in pri iskanju zaposlitve.

Za sodelovanje pri ustvarjanju dvojezičnega vzdušja in okolja je pomembna ugotovitev, na kakšen način se izvaja pouk italijanskega jezika v slovenskih šolah. Vedno bolj pogost je pojav, ko se italijanski jezik zapostavlja obravnava kot tuji jezik v srednjih šolah, na primer v gimnaziji v Piranu, na srednji medicinski šoli in na srednji pomorski šoli v Piranu, kjer italijanski jezik niti ni izbirni predmet, ampak je zamenjan z nemščino.

Didaktični pripomočki za pouk italijanskega jezika v slovenskih šolah, kar je bilo obširno dokumentirano na skupni seji Skupščine občine Piran dne 14. 3. 1977, skupaj z zborom Samoupravne interesne skupnosti za prosveto in kulturo italijanske narodnosti, so nezadostni in učitelji se pogosto zatekajo za pomoč h knjigam z neustrezno vsebino, tudi ideološko.

V zadnjih dveh letih je bilo opravljeno veliko dela na področju modernizacije pouka pri vseh predmetih, toda za pouk italijanskega jezika v slovenskih šolah ni bilo storjenega skoraj ničesar. Ta pouk tako največkrat ostane na nivoju konverzacije dve uri tedensko, kolikor je za italijanski jezik namenjeno.

V nadaljevanju bi rad poudaril problem, ki je osnovnega pomena. V nekaterih učbenikih s področja družboslovja je povsem zanemarjena zgodovinska prisotnost italijanske etične skupnosti na našem področju, kar je vprašanje načela in spoštovanja. Kot dokaz navajam učbenik »Spoznavanje družbe za 5. razred«, avtorja Bogdana Binterja, ki je izšla pri Državni založbi Slovenije leta 1974 v Ljubljani. Na 6. strani, ko je govor o narodnostih v Jugoslaviji, ne navaja prisotnosti italijanske etične skupnosti. Ko govori o odporu in opoziciji fašizmu v območju Trsta, stran 16 iste knjige, ne omenja prispevka, ki ga je dalo ljudstvo italijanske narodnosti. Dejstvo je, da ne ocenjuje dovolj objektivno zgodovinske resnice. Fašizem ni prikazan kot evropsko gibanje oziroma, če hočemo svetovno. Toda, ali se lahko izenačuje s celotnim italijanskim ljudstvom, ki je bilo samo žrtev fašističnega terorja?

Mislím, da je prav, da so na dvojezičnem področju tudi Slovenci objektivno informirani o zgodovinski preteklosti Italijanov s tega področja in o njihovem prispevku k narodnoosvobodilni borbi. Že otrokom naj bo jasno, da niso bili vsi Italijani fašisti in naj vedo, da se je tudi italijanski narod boril proti fašizmu. V ilustracijo naj povem nekaj konkretnih primerov: nastanek celice Komunistične partije v Piranu, deportacija in preganjanje, mučenje in ubijanje ter zapiranje v tržaški »Rižarni«.

Torej zahtevamo, naj bo jasno prikazano, da je bil odpor proti fašizmu skupen boj vsega ljudstva. To se lahko prikaže samo s primerno vzgojo, za kar mislim, da je odgovoren Zavod za šolstvo, ki bo moral posredovati potrebna pojasnila in priporočila vsem učiteljem. Mi, predstavniki etnične skupnosti, se čutimo enakovredni člani socialistične družbe, v kateri živimo in za katero so tudi naši sonarodnjaki prispevali svoj delež. Mislím, da je medsebojno poznavanje in spoštovanje obeh narodov osnovni pogoj, da bi lahko, tako kot drugi občani, prispevali k nadaljnjemu razvoju naše socialistične družbe. Hvala lepa.

Predsednik Stane Markič: Hvala lepa! Tovariš Fusilli.

Leo Fusilli (govori v italijanskem jeziku): Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Ni lahko karkoli dodati ali povedati še kaj novega, kar ne bi bilo že vključeno v gradivo, ki načenja in obravnava tako važna vprašanja za našo družbo in še posebej za narodnostne skupnosti, ki jo sestavljajo. Mislim, da se ne motim, ko ugotavljam, da je to prvič, ko se v Skupščini Socialistične republike Slovenije obravnava tako natančno in popolno poročilo o dveh avtohtonih narodnostih, ki živita v naši republiki.

Pri sestavljanju tega poročila so sodelovali pripadniki obeh narodnosti in je nastalo po večmesečnih razpravah in konzultacijah v samih skupnostih kot tudi v različnih organih druženopolitičnih organizacij. Pomembno je tudi dejstvo, da prvič sodelujejo v republiški skupščini pripadniki obeh narodnosti v tako velikem številu kot danes delegati samoupravnih interesnih skupnosti za prosveto in kulturo narodnosti. Tako se, zahvaljujoč novi ustavi, vedno bolj uveljavljajo pripadniki narodnosti kot aktiven subjekt v samoupravnem sistemu in v sistemu samoupravnega odločanja. Z veseljem ugotavljam, da so bili v zadnjem času doseženi pozitivni rezultati v politiki narodnosti kot tudi v paritetnem obravnavanju italijanske narodnostne skupnosti, zaradi česar se čutimo ponosni, da smo del te države in te socialistične skupnosti, za katero smo tudi mi prispevali in še vedno prispevamo svoj delež.

Seveda ne smemo podcenjevati problemov, ki se porajajo v bazi in za reševanje katerih so predvsem poklicani lokalni faktorji, na prvem mestu občinske skupščine, ki morajo skrbeti za spoštovanje določb občinskih statutov. Poleg občinskih skupščin pa še krajevene skupnosti in organizacije združenega dela. Ne smemo dovoljevati odlašanja ali neodločnosti pri uveljavljanju občinskih statutov v vsakdanjem življenju kar zadeva dvojezičnost v vseh njenih oblikah. Kajti tako le kasnimo z ustvarjanjem dvojezičnega vzdušja in zavesti. To so bistveni faktorji za razumevanje in prijateljstvo med narodoma, ki živita v dvojezičnih območjih.

Poučevanje slovenskega jezika v italijanskih šolah in italijanskega jezika v slovenskih šolah je izrednega pomena prav zaradi ustvarjanja tega dvojezičnega vzdušja. In to predvsem v našem obalnem območju, kjer smo iz različnih vzrokov, ki jih tu ne bom navajal, obdržali tovrstno šolo, ki se razlikuje od dvojezičnega pouka. In prav v tem našem območju mora postati pouk obeh jezikov čvrstejši in boljši.

V tem smislu pa morajo republiške ustanove prevzeti svoje odgovornosti. Kajti, kaj pomaga, če občinski statuti določajo pouk v obeh jezikih v srednjih šolah, ko pa odgovorni organi za določanje učnih programov pri odobritvi predmetnika ne izdajo nobenega predpisa za slovenske srednje šole, v katerih se ne poučuje italijanščina ali pa je le izbirni predmet! In kot izbirni predmet se poučuje kot tuj jezik!

Rešitev vseh teh problemov in še drugih podobnih, izmed katerih nekateri ne zahtevajo velikih finančnih sredstev, pač pa dobro voljo in zanimanje odgovornih organov, bi prispevala k ustvarjanju primerne klime za nemoten razvoj in napredek italijanske narodnosti. Naša želja je, da bi dosegli enotno obravnavanje italijanske narodnosti, ki živi v Jugoslaviji, ne glede na kraj stalnega bivanja, in to predvsem po ratifikaciji osimskih sporazumov, in v zvezi s tem tudi rešitev vseh skupnih problemov italijanske narodnosti, od izdelave in priprave enotnih učbenikov do priprave učiteljskega kadra.

Problem učbenikov je vprašanje zase. Kot še za druge probleme bomo morali najti ustrezno skupno rešitev s Socialistično republiko Hrvaško tudi za to vprašanje, če je res, da je pravilno, da bi se poenotili vsi učbeniki v območju Jugoslavije, razen kar zadeva jezikovna in narodnostna vprašanja. Mislim, da je za italijansko narodnostno skupnost to aktualno vprašanje, ne glede na to, ali skupnost živi v Sloveniji ali na Hrvaškem. Gre tudi za racionalizacijo pri izdajanju učbenikov. Po mojem mnenju se ne bi smelo ponoviti tisto, kar se je zgodilo pri izdaji knjige za matematiko, ko so italijanske šole v slovenskem območju dobile lastne knjige zaradi posebne metode, ki je veljala samo v Sloveniji, medtem ko so na Hrvaškem vzeli drugo metodo in sistem. Zato bi bilo potrebno, da bi prišli do poenotenja tudi pri vseh drugih knjigah.

Z ratifikacijo osimskih sporazumov se odpira nova stran v zgodovini odnosov med Jugoslavijo in Italijo. Tudi naši odnosi z matičnim narodom pridobivajo novo kvaliteto in nas obvezujejo še v večji meri pri uresničevanju dejanskega sodelovanja. S prenehanjem veljavnosti londonskega memoranduma si zastavljamo kot nalogo ne samo nadaljevanje uveljavljanja vseh iniciativ v zvezi z izobraževanjem, prosveto in kulturo ter bogatenjem jezika, pač pa tudi za njihovo razširitev in vsebinsko bogatitev.

In končno, dovolite, da v svojem imenu in v imenu pripadnikov italijanske narodnosti izrazim naše odobravanje k informaciji in k uvodnem govoru, ki ga je imel predsednik Komisije za narodnosti.

Predsednik Stane Markič: Prosim, tovarišica Rózsa Kèrcsmár, predsednica Samoupravne interesne skupnosti za kulturo in prosveto madžarske narodnosti v občini Murska Sobota!

Rózsa Kèrcsmár: Spoštovane tovarišice, spoštovani tovariši! Samoupravna interesna skupnost za kulturo in prosveto madžarske narodnosti v soboški občini je bila ustanovljena na podlagi nove ustave in s pomočjo Socialistične zveze pred dvema letoma, se pravi točno 11. marca 1975. Naloga skupnosti je spremljati in skrbeti za razvoj šolstva ter kulture narodnosti in za stik z matičnim narodom.

Naša samoupravna interesna skupnost je že na svojem ustanovnem občnem zboru poudarila, da ne more biti povsem zadovoljna z delom v dvojezičnih vrtcih, zato pa je sprejela potrebne sklepe, da bi delo v vrtcih napredovalo.

Pri nas v dvojezičnem območju imamo dvojezično šolo; nimamo pa primerne organizacije tega šolstva v naši občini, kjer so vasi z mešanim prebivalstvom raztresene ob meji v dolgi črti oziroma v dolgem pasu. Zato se je pojavila potreba po izgradnji dvojezične centralne šole. Preden bi se ta šola zgradila, moramo te kraje, ki prometno niso povezani, tudi povezati s primerno cesto. Pri pripravah za modernizacijo te ceste je že lani sodelovala s svojim delom mladinska delovna brigada v organizaciji Socialistične zveze in mladinske organizacije; ta mladinska delovna akcija se bo letos nadaljevala.

Na področju šolstva je bila naša nadaljnja naloga omogočiti dijakom madžarske narodnosti, da bi se učili madžarščine tudi v srednjih šolah. Do letošnjega šolskega leta za to niso imeli možnosti, če niso šli v vojvodinske srednje šole. Menim, da so bili posebni junaki tisti učenci madžarske narodnosti, ki so se po slovenski srednji šoli upali javiti za študij na madžarskih univerzah. Zato je Samoupravna interesna skupnost prosila za uvedbo madžarskega jezika v srednje šole, do česar je prišlo v lanskem letu oziroma v začetku letošnjega

šolskega leta. Tudi iz tega je razvidno, da naša samoupravna interesna skupnost deluje uspešno, seveda ob primerni podpori vseh družbenopolitičnih dejavnikov.

Posebno vlogo ima naša samoupravna interesna skupnost tudi pri sprejemanju programov nekaterih samoupravnih interesnih skupnosti, kot je občinska izobraževalna skupnost, občinska kulturna skupnost in tako naprej, ker te lahko sprejmejo svoje delovne programe le, če se strinja tudi naša samoupravna interesna skupnost, seveda kar se tiče tistih delov, ki se nanašajo na narodnosti oziroma na madžarsko narodnost.

Moram pa poudariti, da še ne moremo biti zadovoljni z doseženimi uspehi. Pri tem posebej mislim na naša informacijska sredstva. Glasilo Madžarov v Prekmurju oziroma v Sloveniji Nepujsag je že doseglo polnoletnost, saj smo lani praznovali 20-letnico izhajanja lista. Moramo pa povedati, da list ni izhajal brez problemov. O tem ne bi govorila, ker vemo, da ta list lahko od vseh stroškov krije samo 7 % s svojimi dohodki. Problem financiranja informacijskih sredstev torej še vedno ni primerno rešen, kljub temu, da 250. člen slovenske ustave jasno pove, da mora Socialistična republika Slovenija skrbeti za informacijska sredstva narodnosti. Dotacije so prišle navadno prepozno in lahko si predstavljate, kako se pri takem listu planira delo, če dobiš sredstva šele v drugem polletju, prej pa niti ne veš, koliko jih boš dobil.

Drugo vprašanje je informiranje v delegatskem sistemu. Naši novi ustavi, zvezna in republiška, sta postavili naš družbeni razvoj na delegatsko bazo; ne moremo si zamisliti uspešnega delovanja delegatskega sistema oziroma vključevanja narodnosti v delegatski sistem, če ne bomo storili nekaj več za informiranje. Na raznih republiških posvetovanjih in razgovorih je bilo o tem že dosti govora in menimo, da je skrajni čas, da financiranje Nepujsaga kakor tudi pokrivanje tistih stroškov, ki se bodo pojavili pri informiranju v delegatskem sistemu, postavimo na zdrave noge oziroma ga sistemsko rešimo. Če hočemo, da bi delegatski vestnik, ki izhaja v Murski Soboti, izhajal tudi kot priloga Nepujsaga za madžarsko narodnost, potem vsekakor moramo misliti tudi na to, da to pomeni več stroškov, zato moramo tudi določiti, kako te stroške kriti.

Madžarski program Radia Murska Sobota je glede financiranja v podobnem položaju kot Nepujsag. Zato o tem ne bi posebej govorila. Na žalost pa moram ugotavljati, da je obseg madžarskih radijskih postaj manjši, kot je bil ob ustanovitvi pred približno 20 leti. Soboški radio ima tedensko 5-krat oddajo v madžarskem jeziku, 55 minut v nedeljo in pol ure ob delavnikih. Niti vam ni treba posebej dokazovati, kako je to premalo, kako je to zdaleč premalo, kako je to siromašno. Kljub temu, da imamo na tem področju kadrovske težave, je to stanje nevzdržno in moramo čimprej nekaj storiti.

Za področje informiranja bi dalje omenila, da je nekoč ljubljanska televizijska postaja prenašala oddajo v madžarščini, ki jo je posredovala novosadska televizija. Teh oddaj ne posredujejo več, zato je naša interesna skupnost prosila, da bi ljubljanska televizija uvedla tedensko vsaj nekajminutne oddaje v madžarskem jeziku, posebno še o življenju in problemih madžarske narodnosti v Sloveniji.

Drugi problem je to, da pripadniki madžarske narodnosti v Prekmurju ne morejo slediti oddajam budimpeštanske televizije. Če smo dobro informirani, so že bili razgovori med predstavniki ljubljanske in budimpeštanske televizije o

izgradnji pretvornika v Prekmurju. Mislim, da bi to bilo treba čimprej realizirati, kajti papirnati sklepi nam ne pomagajo dosti.

Omenila bi še to, da ima soboški radio en studio, v katerem delamo slovenski in madžarski program. Da pa bi bil ta program lahko bolj kvaliteten, v veliki meri zavirajo zastarele naprave v studiu. Nove naprave bi bilo potrebno uvoziti iz Švice. Naš zavod, v okviru katerega deluje tudi madžarski radijski program, ima devize za to, pristojne oblasti pa ne dovolijo uvoza teh aparatov. Ali se ne bi tu dalo z malo dobre volje kaj pomagati?

In na koncu še tole: Gradivo, ki je bilo obravnavano, kakot tudi predlogi stališč, priporočil in sklepov, ki bodo danes sprejeti, mislim da vsebujejo vse tiste probleme, ki se nanašajo na narodnosti, madžarsko in italijansko, v Sloveniji. Sklepe, priporočila in stališča je treba le še dopolniti s tem, kar je bilo povedanega danes v Skupščini, in potem bomo lahko mirne duše povedali, da je dobro in lepo živeti v taki domovini, kjer imamo razen enakih dolžnosti tudi enake pravice. Hvala lepa.

Predsednik Stane Markič: Hvala! Prosim, kdo želi besedo? Tovariš Logar!

Vladimir Logar: Tovarišica je govorila o problemih financiranja informacijske dejavnosti, predvsem financiranja Nepujsaga. V informaciji Izvršnega sveta pa je na drugi strani napisano, da so bila finančna sredstva za potrebe narodnosti v letih 1975 in 1976 v celoti zagotovljena iz republiškega proračuna. Razumel sem, kot da je ta problem za leti 1975 in 1976 rešen.

Predsednik Stane Markič: Tovarišica je povedala, da so sicer dobili sredstva, ampak prepozno. V prvem polletju niso vedeli, ali jih sploh bodo dobili in v kakšni višini. Se pravi, da je to financiranje vendarle neurejeno.

Želi še kdo besedo? Če nihče, bi želel reči, da je točno to, da danes prvič v slovenski skupščini obravnavamo probleme narodnosti kot posebno točko dnevnega reda. In še posebej, prvič obravnavamo to problematiko neposredno po sprejetju ustave, ki je položaj narodnosti mnogo jasnejše, mnogo konkretnješe opredelila, kot je bil kdajkoli prej. Mislim, da se današnja razprava, razen te pa tudi vse razprave, ki so tekle v odborih, komisijah in zlasti razprave, ki so tekle ob pripravi današnjih sej in ob aktivnosti, ki jo je povzročila naša komisija ob pripravi predloga sklepov in stališč, pokazale, da je bila taka orientacija pravilna in zelo koristna.

Tisto, kar bi hotel reči, je tole: Dobro bi bilo, da se mnogo bolj odločno orientiramo zlasti v smeri, da se čimbolj jasno opredelijo pravice, obveznosti in položaj narodnosti v samoupravnih aktih oziroma drugih predpisih samoupravnih organov oziroma organov družbenopolitičnih skupnosti. Mislim, da bi bilo prav, da vztrajamo, da se te stvari zelo jasno in zelo konkretno opredelijo. Prav tako menim, da bi bilo prav, da začeto aktivnost intenzivno nadaljujemo in da skušamo probleme, ki se pojavljajo v zvezi z uresničevanjem ustavnega položaja narodnosti, hitreje reševati. Zdi se mi, da bi morali biti do teh problemov bolj občutljivi. Čeprav se zdi, da gre včasih za majhne probleme, imajo verjetno ti problemi v odnosu do narodnosti drugačno težo, drugačno vsebino kot sicer. Zato se mi zdi, da bi bilo prav, da naša komisija za narodnosti skupaj s pristojnimi upravnimi organi ter samoupravnimi interesnimi skupnostmi za kulturo in prosveto narodnosti razvije potrebno aktivnost za sprem-

ljanje izvajanja priporočil in sklepov, ki jih bomo danes sprejeli, in da skušamo čimbolj neposredno in sprotno odpravljati težave, ki se pri tem pojavljajo.

Prosim, želi še kdo razpravljati? Ima kdo kakšne pripombe v zvezi s stališči in sklepi priporočil? (Nihče.) Potem lahko preidemo na glasovanje. Najprej bomo glasovali o amandmajih Komisije za narodnosti. Prosim, kdor je za, naj dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel amandmaje Komisije Skupščine SR Slovenije za narodnosti.

Amandmaja Zakonodajno-pravne komisije k 2. in 8. točki sta že zajeta v poročilu Komisije za narodnosti, zato o njih ne bomo glasovali. Tudi amandma Izvršnega sveta je zajet v poročilu Komisije za narodnosti; zato tudi o njem ne bomo glasovali.

Dajem na glasovanje predlog stališč, priporočil in sklepov o uresničevanju posebnih pravic pripadnikov italijanske in madžarske narodnosti v Socialistični republiki Sloveniji, skupaj s sprejetimi amandmaji. Prosim, kdor je za, naj dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel predlog stališč, priporočil in sklepov o uresničevanju posebnih pravic pripadnikov italijanske in madžarske narodnosti v Socialistični republiki Sloveniji, skupaj s sprejetimi amandmaji.

Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, na volitve in imenovanja.

Predlog odloka o izvolitvi sodnikov Okrožnega sodišča v Ljubljani je predložila Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve. Izvršni svet se z njim strinja.

Želi kdo razpravljati? (Ne.) Potem dajem predlog odloka na glasovanje. Kdor je za, naj dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel predlog odloka o izvolitvi sodnikov Okrožnega sodišča v Ljubljani. S tem sta bila v Družbenopolitičnem zboru izvoljena za sodnika Okrožnega sodišča v Ljubljani Darinka Kalan, sodica Občinskega sodišča II v Ljubljani in Jernej Potočar, sodnik Občinskega sodišča I v Ljubljani.

Prehajamo na 3. točko dnevnega reda, na predloge in vprašanja delegatov.

Na 38. seji zbora ni bilo nobenega delegatskega vprašanja. Želi kdo danes postaviti kakšno vprašanje? (Nihče.) Ima kdo kakšen drug predlog? (Nihče.)

Potem ugotavljam, da smo izčrpali dnevni red današnje seje, zato jo zaključujem. Hkrati vsem skupaj čestitam k delavskemu prazniku, 1. maju!

(Seja je bila zaključena ob 15.40.)

40. seja

(24. maja 1977)

Predsedoval **Stane Markič**,
predsednik Družbenopolitičnega zbora

Začetek seje ob 9. uri.

Predsednik **Stane Markič**: Pričenjam 40. sejo Družbenopolitičnega zbora Skupščine SR Slovenije.

Odsotnost so opravičili delegati: Geza Bačič, Marko Bulc, Lojze Cepuš, Leo Fusilli, Danica Jurkovič, Vladimir Logar, Zdenko Mali, Zoran Polič, Marjan Šiftar, Ciril Cvetko in Emil Rojc.

Z dopisom z dne 17. maja 1977 sem na predlog Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije umaknil predlog za izdajo zakona o nagradah v Socialistični republiki Sloveniji z osnutkom zakona.

Glede na to predlagam zboru naslednji dnevni red:

1. odobritev zapisnikov 38. in 39. seje zbora;
2. osnutek resolucije o temeljih zakonodajne politike republike,
3. predlog kazenskega zakona Socialistične republike Slovenije,
4. predlog zakona o prekrških,
5. predlog stališč, sklepov in priporočil za reševanje problematike varstva naravnih dobrin splošnega pomena in vrednot človekovega okolja v Socialistični republiki Sloveniji;
6. dogovor o skupni politiki reševanja materialnega položaja in razvoja informativno-političnih sredstev obveščanja;
7. volitve in imenovanja,
8. predlogi in vprašanja delegatov.

Družbenopolitični zbor sodeluje v postopku sprejemanja aktov iz 3., 4., 5. in 6. točke dnevnega reda z Zborom združenega dela in Zborom občin tako, da sprejema stališča.

Ali kdo predlaga kakšno spremembo ali dopolnitev dnevnega reda? (Nihče.)
Potem ugotavljam, da se strinjate s predloženim dnevnim redom in da je ta dnevni red sprejet.

Prehajamo na 1. točko dnevnega reda, na odobritev zapisnikov 38. in 39. seje zбора. Osnutka zapisnikov ste prejeli. Želi kdo kaj reči v zvezi z zapisnikoma? Ima kdo kakšno spremembo ali dopolnitev? (Ne.)

Če ne, dajem zapisnika v odobritev. Prosim, kdor je za, naj dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel zapisnika 38. in 39. seje zбора.

Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, na osnutek resolucije o temeljnih zakonodajne politike republike.

Osnutek resolucije je predložila Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije. Osnutek resolucije so obravnavali: Odbor za družbenopolitični sistem, Odbor za družbenoekonomske odnose in Zakonodajno-pravna komisija. Poročila ste prejeli. Osnutek resolucije ste prejeli z dopisom z dne 6. 5. 1977. Danes ste prejeli še mnenje Izvršnega sveta. Ali želita poročevalca Odbora dopolniti pismeni poročili? (Ne želita.) Ali želi predstavnik Izvršnega sveta kaj reči v zvezi z resolucijo? (Ne.)

Pričenjam razpravo. Prosim, kdo želi besedo? Janko Česnik, prosim!

Janko Česnik: Tovarišice in tovariši delegati! Osnutek resolucije o temeljnih zakonodajne politike republike vam je predložen v prvi fazi. Prosim, če posredujete k njemu svoje pripombe, mnenja in stališča, da bi bilo mogoče čimbolj popolno opredeliti posamezna načela resolucije in uspešno opraviti delo pri njenem dokončnem oblikovanju, tako da bi lahko ta zbor na naslednji seji sprejel predlog te resolucije.

Delo pri usklajevanju republiške zakonodaje, kot ste lahko sami opazili, v tem mandatnem skupščinskem obdobju, od sprejetja nove ustave oziroma od prvega sklica nove delegatske skupščine pa do sedaj, je bilo dokaj obsežno. Uspelo nam je uskladiti številna systemska zakonska področja. Podrobneje so ti zakoni navedeni v prilogi k osnutku resolucije. Prav zaradi takega obsežnega dela pa je seveda zakonodaja na nekaterih področjih in tudi v nekaterih zakonih še zmeraj dokaj zapletena oziroma nedorečena; še vedno je preveč nejasnosti in tudi nekaterih systemskih nedorečenosti v zakonih.

Kljub prizadevanju vseh dejavnikov, ki sodelujejo v zakonodajnem postopku, zlasti pa Sekretariata Izvršnega sveta za zakonodajo, Republiškega sveta za vprašanja družbene ureditve in Zakonodajno-pravne komisije te skupščine, ki so si ves čas prizadevali za celovito izvajanje nalog, ki izhajajo iz sedanje resolucije, ni bilo mogoče na zakonodajnem področju v vseh primerih odpraviti teh pomanjkljivosti. Prav zaradi tega je Predsedstvo Skupščine pred letom dni ustanovilo posebno delovno skupino z nalogo, da pripravi novo resolucijo o temeljnih zakonodajne politike republike s tem, da na podlagi načel, ki jih vsebuje resolucija o temeljnih zakonodajne politike republike iz 1969. leta in ki so trajne narave, dopolni besedilo nove resolucije z načeli, ki so se izkazala kot nujna za oblikovanje zakonodaje v delegatski skupščini, zlasti v smeri, da je treba zakone čimbolj omejiti na njihovo temeljno funkcijo, to je, da urejajo pravice in dolžnosti delovnih ljudi, skupna načela, systemske rešitve in nujni postopek za izvajanje teh pravic. Vse drugo, kar je tehnično izvedbenega značaja, pa naj bi urejali Izvršni svet in republiški upravni organi.

To je bilo že večkrat poudarjeno tudi v posameznih analizah delegatskega sistema, ki smo jih sprejeli v republiški skupščini, v katerih smo ugotavljali, da se obseg dejavnosti Izvršnega sveta in republiških upravnih organov pri

izvajanju zakonov sicer povečuje, da pa so zakoni še vedno preveč obsežni in prepodrobni, da preveč urejajo posamezne primere, da so premalo načelni in da premalo izražajo politiko, ki naj se v njih opredeli.

Izvajanje zakonodaje z upoštevanjem teh načel je bistvenega pomena tudi za izvajanje delegatskega sistema. Vsi se namreč zavedamo, da delovni ljudje, zlasti pa delegati in delegacije, lahko odločajo o vprašanih v zvezi z delitvijo dohodka in o vseh drugih bistvenih vprašanih, ki jih urejajo zakoni, le, če so ta vprašanja v zakonih zelo jasno, kratko in preprosto formulirana, če je v zakonih zelo jasno, kratko in nazorno povedano, kaj je treba spremeniti, kakšna je bila dosedanja ureditev in na podlagi katerih načel se spreminja oziroma kakšna naj bo nova ureditev. Vse to je tudi temeljni pogoj za izvajanje delegatskega sistema oziroma za uspešno delo na zakonodajnem področju.

V zvezi s tem so v osnutku resolucije navedeni nekateri podatki o dosedanjem zakonodajnem delu po sprejemu nove ustave, cilji, ki naj jih doseže zakonodaja, in načela, ki se jih moramo držati pri zakonodajnem delu.

Iz priloženih gradiv izhaja, da gredo trendi na tem področju v nakazano smer, da se delo na tem področju počasi premika v zaželeni smeri, da zakoni niso več tako obsežni, da so bolj dorečeni, da je do določene stopnje zakonodajno delo bolj pregledno in da republiški upravni organi in Izvršni svet sprejemajo več izvršilnih predpisov. To je tudi dokaz, da se republiški upravni organi čedalje bolj zavedajo svoje lastne odgovornosti na podlagi načel, ki jih določa republiška skupščina pri izdajanju podzakonskih aktov v okviru svoje dejavnosti.

Ta načela sta poskušali opredeliti prej omenjena delovna skupina in Zakonodajno-pravna komisija, ki predlaga zborom, naj jih sprejmejo. Pri upoštevanju teh načel smo bili včasih nekoliko nedosledni zaradi tega, ker smo šli skozi intenzivno obdobje usklajevanja republiške zakonodaje z ustavo.

Vsi vemo, da smo, in to je tudi napisano v obrazložitvi, sprejeli številne zakone in da smo opravili res zelo pomembno delo. V naslednjem obdobju, ki ga začnemo z iztekom tega polletja, upamo, da ne bo več tako intenzivnega zakonodajnega dela. Glavni del tega posla je opravljen, čeprav nas še čaka usklajevanje republiških zakonov z zakonom o združenem delu. Kljub temu ne bo zakonodajno delo tako zelo intenzivno, kot je bilo v sedanjem obdobju.

Prav zaradi tega bo, kar ugotavlja tudi Izvršni svet v svojem poročilu k osnutku resolucije, prihodnje zakonodajno delo potekalo bolj usklajeno, počasneje in bolj premišljeno. Zaradi tega je treba v tem obdobju sprejeti novo resolucijo o temeljnih zakonodajne politike republike, ki naj bi na ustrezen način določila načela zakonodajnega dela, ki se jih bomo morali držati v naslednjem obdobju.

Predsednik Stane Markič: Prosim, kdo želi razpravljati? (Nihče.) Potem lahko zaključimo to točko in predlagam sprejem naslednjega sklepa:

1. Osnutek resolucije o temeljnih zakonodajne politike republike se sprejme.
2. Predlog resolucije naj pripravi Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije.
3. Pri pripravi predloga naj Zakonodajno-pravna komisija upošteva pripombe, mnenja in predloge, dane v poročilih skupščinskih teles in republiškega izvršnega sveta.

Se zbor strinja s tem sklepom? Kdor je za, naj dvigne roko! (Vsi dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Ugotavljam, da smo

soglasno sprejeli predlog sklepa k osnutku resolucije o temeljih zakonodajne politike.

Prehajamo na 3. točko dnevnega reda, na predlog kazenskega zakona Socialistične republike Slovenije.

Predlog zakona je predložil Izvršni svet Skupščine SR Slovenije. Predlog zakona so obravnavali: Odbor za obravnavo kazenskega zakona, Komisija za pravosodje in Zakonodajno-pravna komisija. Predlog zakona in poročila ste prejeli. Danes ste prejeli še poročilo Zakonodajno-pravne komisije ter mnenje in amandmaje Izvršnega sveta. Predlog stališč, ki jih predlaga naš odbor, boste dobili med razpravo.

K obravnavi te točke so bili posebej povabljeni predstavniki Republiškega sekretariata za pravosodje, organizacijo uprave in proračun, Vrhovnega sodišča SR Slovenije in Pravne fakultete v Ljubljani.

Uvodno obrazložitev bo dala tovarišica Eva Naglič, članica Izvršnega sveta!

Eva Naglič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Predlog kazenskega zakona SR Slovenije, ki vam je predložen v obravnavo in sprejetje, je pripravljen na podlagi osnutka zakona, sprejetega 23. marca tega leta. Pri pripravi zakonskega predloga smo upoštevali mnoge pripombe, ki so bile dane v razpravah o osnutku zakona.

O osnutku zakona so poleg delegatov v skupščinskih telesih in na samih zborih Skupščine razpravljali tudi v strokovnih krogih. Organizirana je bila široka razprava v vseh pravosodnih organih, svoje mnenje pa so posredovali tudi profesorji Pravne fakultete v Ljubljani s področja kazenskega prava. Poleg tega pa so svoje pripombe k zakonskemu predlogu v zadnji fazi dali tudi mnogi drugi zainteresirani družbenopolitični in upravni organi, kar je upoštevano v predloženih amandmajih.

Pri pripravi kazenskega zakona je predlagatelj predvsem upošteval, da mora kazenski zakon odraziti doseženo stopnjo razvoja družbenopolitičnih samoupravnih ekonomskih odnosov naše socialistične samoupravno organizirane družbe. Namen naše kazenske zakonodaje je, da zavaruje samoupravljanje, celovitost, samostojnost in neodvisnost države, enakopravnost narodov in narodnosti, družbeno lastnino kot temelj socialističnega samoupravnega sistema, človeka kot svobodnega ustvarjalca pred vsemi protisocialističnimi in protisamoupravnimi elementi, ne glede na to, od kod prihajajo.

Večina teh pridobitev in dobrin naše socialistične samoupravne družbe kazensko pravno varuje federacija z zveznim kazenskim zakonom. V sprejetje predloženega kazenskega zakona Socialistične republike Slovenije pa daje varstvo človekovi osebnosti, njegovim z ustavo in zakonom zajamčenim pravicam in svoboščinam, družbeni in privatni lastnini in ostalim pravicam, določenim z ustavo Socialistične republike Slovenije.

Kljub točno porazdeljeni pristojnosti med federacijo in republikami oziroma pokrajinama na področju kazenske zakonodaje kazenski zakon Socialistične republike Slovenije ne more biti neodvisen od kazenskega zakona Socialistične federativne republike Jugoslavije. Kajti ravno porazdelitev pristojnosti zahteva medsebojno povezanost, usklajenost in soodvisnost.

Republiški kazenski zakon se namreč ne bo v nobenem primeru uporabljal samostojno, ampak se bo vedno, ko se bo storilcu sodilo za kaznivo dejanje, določeno v republiškem zakonu, uporabljal tudi splošni del zveznega kazenskega

zakona. Naš kazenski zakon bodo uporabljala tudi sodišča ostalih socialističnih republik in pokrajin, ko bodo sodila storilcu za kaznivo dejanje, ki ga je storil v območju Socialistične republike Slovenije. Obveljalo je načelo, da se uporablja zakon območja, kjer je bilo kaznivo dejanje storjeno, in ne zakon območja, kjer se storilcu sodi. Vsa ta medsebojna povezanost je bila upoštevana pri pripravi zakonskega predloga in je pogojevala tudi določene rešitve.

Temeljna načela sedaj veljavne kazenske zakonodaje v zadostni meri zagotavljajo varstvo temeljnih vrednot naše socialistične samoupravne družbe, tako da ta bistveno niso spremenjena. V kazenski zakon pa so vgrajene mnoge spremembe in dopolnitve, ki naj bi napravile kazensko zakonodajo primernejšo in obenem učinkovitejšo, tako da pripravljena kazenska zakonodaja ne pomeni samo uresničitve ustavnega načela porazdeljene pristojnosti na tem področju med federacijo in republikami oziroma pokrajinama.

V zakonskem predlogu so predvidena tudi nova kazniva dejanja: tista ravnanja, ki so se pojavila po uveljavitvi sedaj veljavnega kazenskega zakona in s katerimi se napadajo ali ogrožajo tiste v ustavi določene dobrine, ki jih je treba kazensko pravno varovati.

Poleg tega zakonski predlog upošteva nova spoznanja kazensko pravnih znanosti, ki so bila na tem področju dosežena v tem obdobju, kot tudi potrebe sodne prakse, ki so bile izražene pri uporabi sedanjega kazenskega zakonika in v razpravah o osnutku kazenskega zakona. Te se v glavnem nanašajo na ustreznejše oblikovanje posameznih določb in na jasnejšo opredelitev posameznih inkriminiranih ravnanj, ki so se v praksi različno tolmačila oziroma so povzročala celo uveljavljanje različne sodne prakse.

Na podlagi tako široko opravljene obravnave o osnutku kazenskega zakona so v zakonski predlog vnesene določene spremembe in dopolnitve v primerjavi s sprejetim osnutkom zakona. Vse spremembe in dopolnitve so v obrazložitvi predloga zakona pojasnjene, posebej pa predlagatelj želi opozoriti na nekatere bistvene dopolnitve oziroma spremembe.

Iz temeljnih določb o izvrševanju kazenskih sankcij je izpuščena določba o stroških izvrševanja kazenskih sankcij, ki je bila vsebovana v osnutku zakona in je določala, da tisti, proti kateremu se izvršuje kazenska sankcija, ne plača stroškov za njeno izvršitev. V zvezi s to določbo so bile v skupščinskih telesih široke razprave, usmerjene v to, kdaj pa naj obsojenec le prispeva k stroškom izvršitve kazenske sankcije. Tako razčlenjena določba vsekakor ne bo več temeljna in zato ne sodi v kazenski zakon. Predlagatelj meni, da je primernejše določbe o stroških izvrševanja kazenskih sankcij opredeliti v zakonu o izvrševanju kazenskih sankcij.

Prav tako je izpuščena določba osnutka o pogojnem odpustu z varstvenim nadzorstvom, ki je predvidevala možnost preklica pogojnega odpusta, če pogojno odpuščeni obsojenec ne izpolnjuje navodil, ki mu jih je sodišče določilo. Po kasnejši proučitvi skladnosti te določbe z zveznim kazenskim zakonom je bilo ugotovljeno, da zvezni kazenski zakon dovoljuje preklic pogojnega odpusta le, če pogojno odpuščeni stori novo kaznivo dejanje. Naložitev določenih obveznosti pogojno odpuščenemu brez predvidene sankcije za njihovo izvršitev po mnenju predlagatelja ne bi dosegla zaželenega učinka. Opustitev te določbe pa ne pomeni, da organi, pristojni za pomoč odpuščenim obsojencem, ne bi mogli v okviru svojih pristojnosti z navodili in nasveti pomagati pogojno odpuščenemu.

Pri kaznivem dejanju umora je v predlogu zakona vnesena pomembna dopolnitev. Predvideno je milejše kaznovanje za to kaznivo dejanje, če je storjeno v posebno olajševalnih okoliščinah. Ta dopolnitev predstavlja uresničitev pripomb, ki so bile dane v nekaterih skupščinskih telesih in drugih družbenopolitičnih organih ob razpravi o osnutku kazenskega zakona. Tako določbo pa je terjala že dalj časa tudi sodna praksa, saj so se pojavljali primeri tega kaznivega dejanja, storjenega v izjemnih okoliščinah, ko sodišče ni imelo možnosti odmeriti storilcu kazni, pri kateri bi prišla popolnoma do izraza individualizacija kazni.

V skladu s pripombami h kaznivemu dejanju mazaštva — kot kaznivo dejanje je bilo določeno neupravičeno ukvarjanje z zdravljenjem ali z drugo zdravstveno dejavnostjo, če to opravlja oseba brez predpisane strokovne izobrazbe, je to kaznivo dejanje v predlogu zakona opredeljeno tako, da obstoj tega kaznivega dejanja ni vezan na predpisano strokovno izobrazbo. Inkriminira se kot kazniv vsak protipraven in škodljiv način zdravljenja, ne glede na izobrazbo. Taka opredelitev tega kaznivega dejanja zoper človeško zdravje ne zajema oseb, ki se ukvarjajo z nabiranjem in prodajo raznih zdravilnih zelišč. Vključuje pa osebe, ki se protipravno in na škodljiv način ukvarjajo z zdravljenjem, čeprav imajo zdravniško izobrazbo.

V razpravah o kaznivem dejanju zoper gospodarstvo je bilo poudarjeno, da naslov tega poglavja ne ustreza novi opredelitvi kaznivih dejanj, vsebovanih v tem poglavju. V skladu s tem je predlagatelj spremenil naslov, upoštevajoč določbe zakona o združenem delu, ki urejajo upravljanje z družbenimi sredstvi. Z upravljanjem družbenih sredstev je zajeta uporaba, upravljanje in razpolaganje z družbenimi sredstvi v vseh organizacijah združenega dela, tako na področju gospodarske dejavnosti kot na področju družbenih dejavnosti. To poglavje kaznivih dejanj vsebuje tudi kazniva dejanja, s katerimi se ogrožajo naravne dobrine, kot so zemljišča, gozdovi, rastline in živali, in je bilo zato treba v naslov vključiti tudi naravna bogastva. Iz istih razlogov so spremenjeni tudi naslovi nekaterih kaznivih dejanj iz tega poglavja, kot na primer nevestno gospodarsko poslovanje je spremenjeno v nevestno gospodarjenje, goljufija v službi v poseben primer goljufije itd.

V predlogu kazenskega zakona so v celoti upoštevana stališča Družbenopolitičnega zbora, sprejeta ob razpravi o osnutku kazenskega zakona. Tako je upoštevano stališče glede milejše penalizacije za umor v posebno olajševalnih okoliščinah, glede uveljavitve pogojne obsodbe z varstvenim nadzorstvom, glede naslova poglavja kaznivo dejanje zoper gospodarstvo, glede kaznivega dejanja nedovoljenega razpolaganja s stanovanji in glede kaznivega dejanja protipravnega zavzetja zemljišča, ki je družbena lastnina.

Predlagatelj je ponovno ob sestavi predloga proučil zagrožene kazni za posamezna kazniva dejanja in jih med seboj uskladi glede na težo in naravo kaznivih dejanj.

Predlog kazenskega zakona vsebuje, tako kot osnutek, tudi kaznivo dejanje onesnaževanja in uničevanja človekovega okolja v skladu s stališčem Družbenopolitičnega zbora, da je to kaznivo dejanje potrebno inkriminirati. V zvezi s kaznivim dejanjem onesnaževanja in uničevanja človekovega življenjskega okolja je treba omeniti, da so dejansko ravnanja, ki so tu opredeljena kot kazniva dejanja, že sedaj bila določena kot kazniva, in to v zakonu o vodah oziroma v zakonu o varstvu zraka. Tako da v bistvu ne gre za povsem novo

kaznivo dejanje. V eno kaznivo dejanje sta sedaj preoblikovani dosedanji dve kaznivi dejanji iz omenjenih zakonov.

Za to kaznivo dejanje se bo kaznoval tisti, ki ne bo poskrbel za namestitvev očiščevalnih naprav oziroma za njihovo pravilno delovanje, če so take naprave že montirane, in če bo zaradi tega prišlo do takega onesnaženja zraka, tal ali vode, ki v veliki meri presega običajne norme, ali pa če to onesnaženje zajame širše območje oziroma povzroči nevarnost za uničenje živalskega ali rastlinskega sveta. Dejanje se lahko stori z naklepom ali pa tudi iz malomarnosti.

Ne bo šlo za kaznivo dejanje v primeru, ko bo na primer za to področje odgovorna oseba organizacije združenega dela storila vse ukrepe, ki so v njeni pristojnosti, pa bo kljub temu nastala škodljiva posledica. Razlogi za nemoč zoper škodljive posledice bodo lahko ekonomski ali pa tudi tehnološki. Tehnologija očiščevalnih naprav še ni razvita do take stopnje, da bi te naprave preprečile vsako škodljivo posledico, do katere pride v tehnološkem postopku proizvodnje.

Bojazen, da bi po uveljavitvi kazenskega zakona kazenski pregon za to kaznivo dejanje lahko zajel širok krog odgovornih oseb v proizvodnih organizacijah združenega dela, je po mnenju predlagatelja odveč. Kazenski pregon lahko zajame samo tiste odgovorne osebe, ki imajo možnost namestitve očiščevalnih naprav, pa tega iz kakršnegakoli razloga, ki je pri njih samih, ne storijo. Zato ni potrebe, da bi se začetek uporabe oziroma izdaje te določbe odlagal oziroma da bi se že v zakonu delala razlika glede strogosti penalizacije v odvisnosti, ali gre za že obstoječi objekt ali pa za objekt, zgrajen po uveljavitvi tega zakona. Razlika v samem zakonu je v tem, da bo v primeru, da novi objekt ne bi imel prečiščevalnih naprav, kazensko odgovarjala tudi uradna oseba, ki bo dovolila oziroma omogočila, da se postavi naprava, obrat ali zgradba, ki bo povzročala določene škodljive posledice.

Predlagatelj je po pripombah, ki so bile dane k zakonskemu predlogu ob razpravi v skupščinskih telesih, in glede na pripombe nekaterih republiških organov ter po ponovni proučitvi nekaterih novih vprašanj pripravil tudi amandmaje, v katerih zajema vse utemeljene pripombe. Tako se predlaga novo kaznivo dejanje proizvodnje in prometa zdravstveno oporečnih živil, za katerega se je prvotno predvidevalo, da ga bo zajel zvezni kazenski zakon. Kot novo se predlaga kaznivo dejanje neupravičene oziroma nezakonite vselitve v tuje stanovanje oziroma v druge tuje prostore. To dejanje se inkriminira kot kaznivo dejanje tatvina rabe stanovanja.

V zvezi s tem velja opozoriti, da so v razpravi bili dani predlogi, naj se prouči možnost širše inkriminacije tatvine rabe. Kot kaznivo dejanje je sedaj poleg tatvine rabe nepremičnin opredeljena še tatvina rabe vseh premičnih stvari v družbeni lastnini, ki so storilcu zaupane v zvezi z njegovim delom. S področja zasebne lastnine pa je kot kaznivo dejanje opredeljena tatvina rabe motornega vozila. Torej nimamo splošno opredeljene tatvine rabe kot kaznivo dejanje. Zato tatvine rabe ni moč vključiti v kaznivo dejanje tatvine, pač pa je treba posamezne oblike tatvine rabe posebej določiti kot kaznivo dejanje.

V obrazložitvi predloga kazenskega zakona so podrobneje pojasnjene vse razlike glede na osnutek zakona, kot tudi navedene vse pripombe, ki niso bile upoštevane, in razlogi, zakaj niso bile upoštevane. Predlagatelj pa bi posebej rad opozoril, da je skrbno proučil pripombe oziroma stališča Odbora za družbenopolitični sistem Zbora združenega dela h kaznivemu dejanju umora in kaznivemu dejanju nezakonitega ribolova. Ta odbor se namreč zavzema, da bi se

iz zakonskega predloga črtala določba, ki dovoljuje blažje kaznovanje za umor, storjen v posebno olajševalnih okoliščinah, ker da gre tu za premišljeno ravnanje storilca, ter da se storilec zaveda protipravnosti dejanja. Predlagatelj takega stališča Odbora ni mogel upoštevati iz razlogov, ki so narekovali potrebo po taki določbi, ki sem jo navedla v uvodni obrazložitvi.

Pri kaznivem dejanju nezakonitega ribolova pa se navedeni odbor zavzema za rešitev, ki bi omogočila kaznovanje ne glede na to, ali je storilec ujel kaj rib ali ne. V predlogu zakona se inkriminira kot kazniv ribolov z razstrelivom, elektriko, strupom in omamnim sredstvom, če ima za posledico pogin rib. Dejanje je dokončano, ko nastopi posledica. Enako je opredeljeno kaznivo dejanje nezakonitega lova, kjer se za kaznivost prav tako zahteva nastop posledice. Predlagatelj meni, da nezakonit lov in ribolov ne pomenita tako velike družbene nevarnosti, da bi jo bilo treba opredeliti kot kaznivo dejanje tudi, če škoda ni povzročena.

Predlagatelj je obravnaval tudi predlog Republiškega sekretariata za urbanizem, da se kot kaznivo dejanje opredeli graditev objekta ali naprave brez lokacijskega dovoljenja na zemljišču, ki po predpisih o urbanističnem planiranju ni zazidljivo. Predlagatelj je menil, da je ta predlog vreden posebne pozornosti, ki pa terja globlje proučevanje problematike izgradnje objektov brez lokacijskega dovoljenja na zemljiščih, ki niso zazidljiva. Predlagatelj vendar misli, da ne more brez potrebne proučitve problema in ustrezne analize ter ocene dejanskega stanja že sedaj opredeliti dejanskega statusa takega kaznivega dejanja. Zato bo do konca tega leta pripravil ustrezno problematiko in jo predložil Skupščini skupaj z dopolnitvijo kazenskega zakona.

Predsednik Stane Markič: Želi poročevalec Odbora besedo? Janko Česnik, prosim!

Janko Česnik: Tovarišice in tovariši! Odbor za kazenski zakon tega zbora je bil posebej imenovan z namenom, da prouči ureditev in predpise s tem v zvezi, da razpravlja o osnutku in predlogu kazenskega zakonika in da predlaga zboru ustrezne rešitve. Večkrat smo se v razdobju priprav kazenskega zakona sestali in bili obveščeni o intenzivni pripravi kazenskega zakona, bodisi o proučevanju ustreznosti dosedanjih kaznivih dejanj bodisi o intenzivnem usklajevanju v Jugoslaviji za pripravo usklajenih predlogov kazenskih zakonov v federaciji, kakor tudi v socialističnih republikah in socialističnih avtonomnih pokrajinah. Usklajevanje je bilo zelo intenzivno; v večini primerov smo se uskladili s pogledi drugih republik in avtonomnih pokrajin. Zlasti intenzivna in uspešna so bila usklajevanja na področju kaznivih dejanj zoper samoupravljanje. Na tem področju so določena nekatera nova kazniva dejanja v skladu z zakonom o združenem delu, ki naj bolj dosledno in bolj učinkovito varujejo na novo nastajajoče odnose v združenem delu.

Odbor je večkrat intenzivno razpravljal o posameznih ureditvah, nazadnje je razpravljal pred eno uro, in ugotovil, skupaj s Komisijo za pravosodje, da je predlog kazenskega zakona, tako kot je povedala tudi tovarišica Nagličeva, pripravljen v tej smeri, da po najboljših spoznanjih z upoštevanjem prakse in teorije na sedanji stopnji razvoja obsega popolno varstvo družbenega in zasebnega premoženja in odnosov v združenem delu ter nakazuje rešitve, ki se bodo izvajale v naslednjem obdobju na sodiščih za zaščito našega družbenega sistema.

Odbor ugotavlja, da so vsa stališča Druženopolitičnega zbora, ki so bila sprejeta ob osnutku kazenskega zakona, v predlogu kazenskega zakona ustrezno realizirana. Ugotovili smo le majhno razliko, in sicer pri inkriminaciji kaznivih dejanj o varstvu okolja. Na tem področju je Odbor sprejel stališče, kot se spominjate, da je potrebno inkriminirati onesnaževanje in uničevanje človekovega življenjskega okolja, pri čemer je potrebno upoštevati dejanske možnosti organizacij združenega dela ter drugih samoupravnih organizacij in skupnosti. Predvideti je treba ostrejša kazni, če se pri novih naložbah ne bi upoštevale zahteve za varstvo okolja, za obstoječe objekte pa bi morda za uveljavitev kazenske sankcije predvideli ustrezen rok. Čeprav predlagatelj ni v celoti upošteval tega stališča, pa je, kot smo danes slišali, le dovolj precizno predvidel posamezne vrste kaznivih dejanj za učinkovito varstvo okolja. Zato je Odbor ugotovil, da so stališča zbora v tej smeri upoštevana.

Odbor ugotavlja, da so v predloženem kazenskem zakonu nekatere drugačne rešitve, kot jih imajo kazenski zakoni drugih socialističnih republik in avtonomnih pokrajin. Te razlike se zlasti kažejo pri kaznivem dejanju umora v posebnih olajševalnih okoliščinah, pri kaznivem dejanju zoper upravljanje družbenih sredstev in naravnih bogastev, pri kaznivem dejanju grabeža, pri kaznivem dejanju tatvine in pri kaznivem dejanju posilstva.

Odbor ugotavlja, da te razlike izhajajo iz dosedanjih poglobljenih razprav in specifičnih razmer v naši republici, iz že uzakonjenih načel v republiški zakonodaji in razprav v zvezi z izvajanjem zakona o združenem delu, kakor tudi iz razumevanja vloge samoupravnih interesnih skupnosti in kazensko pravne zaščite novih odnosov v združenem delu in družini. Kot veste smo nedavno sprejeli rodbinski zakonik in smo na tem področju uzakonili nekatere nove principe.

Te razlike so bile ugotovljene tudi na posebnem konzultativnem sestanku, ki je bil sklican v Izvršnem komiteju Centralnega komiteja ZK Jugoslavije, kjer so ugotavljali na posebni razpravi, da je usklajevanje kazenskih zakonov med republikami popolnoma uspelo, da je bilo opravljeno izredno veliko delo, da pa so še nekatere razlike v kazenskih zakonih, ki sem jih prej naštel. Ta sestanek je tudi ugotovil, da so nekatere razlike tudi v Socialistični avtonomni pokrajini Kosovo, kjer se zlasti borijo za učinkovito spodbijanje krvne osvete. Na tem sestanku je bilo ugotovljeno, da razlike še ostajajo in da bi bilo dobro, da bi se vložili dodatni napor v to, da bi jih odpravili.

Mi smo proučevali navedbe iz tega poročila, ugotovili, da niso navedeni nobeni novi razlogi, ki bi kazali na to, da bi morali od teh razlik odstopiti oziroma da niso upravičene, zaradi česar menimo, kot sem že navedel, da so razlike nastale v fazi poglobljenih proučevanj naše prakse in naših okoliščin, naših razmer v Sloveniji ter da so v tej smeri utemeljene in potrebne. Odbor meni, da te razlike niso bistvene za sicer usklajeno kazensko pravno zaščito temeljnih vrednot socialistične družbe, tako pri nas kakor tudi v celotni Jugoslaviji.

Odbor je posebej razpravljal o kaznivem dejanju tatvine, ker je menil, da je to izrednega pomena za graditev novih moralnih odnosov, ki naj nastajajo predvsem po zakonu o združenem delu oziroma po nekaterih naših drugih predpisih. Ugotovil je, da so v tem kaznivem dejanju obsežena sedaj vsa kazniva dejanja prilaščanja tuje premoženjske stvari, ne da bi šlo za namen pridobitve protipravne premoženjske koristi, bodisi v družbenem bodisi v zasebnem pre-

moženju. V praksi pa je Odbor ugotovil, da je še precej primerov, ko se pridobiva protipravna premoženjska korist tudi zaradi rabe določene premične ali nepremične stvari, ne da bi si hotel storilec na tej premični stvari pridobiti formalno lastništvo. Odbor sicer ve, da so nekateri posebej inkriminirani primeri v tej smeri v kaznivih dejanjih neupravičene uporabe, kot sta recimo člen 142 in člen 169 ali kot je nezakonitost vselitve, vendar kljub temu meni, da so tudi drugi pojavi družbeno škodljivi in da jih je potrebno v nadaljnjem časovnem obdobju pri izvajanju zakona proučevati v smeri, da se najdejo ustrezne rešitve, ki bodo vplivale na graditev družbene zavesti za zavarovanje in zaščito odnosov v združenem delu in nagrajevanje po delu. Gre za to, da je Odbor mnenja, da je po ustavi in zakonu o združenem delu upravičeno pridobivanje materialnih dobrin samo v skladu s delom in z delitvijo po delu, ne pa na kakršnikoli drugačni podlagi.

V zvezi s tem smo koncipirali stališča, ki bi jih predlagali zboru v sprejem, ki pa jih še nismo dobili, ker je bila seja še danes zjutraj. Predlagam, da jih proučite in da po razpravi pooblastite Odbor, da jih ponovno predlaga zboru v dokončno odobritev.

Odbor se tudi v celoti strinja z amandmaji, ki jih je predložil Izvršni svet, predlaga samo ustrezno dopolnitev v 145. členu, da se poleg sedanjega besedila v 4. vrsti doda še: »na podlagi zakona, drugih predpisov ali samoupravnih splošnih aktov«. Menimo, da lahko določena evidenca v poslovnih knjigah, spisih in drugih poslovnih listinah nastane tudi s sprejetjem samoupravnega splošnega akta in da je torej potrebno v tej smeri ta člen dopolniti.

Zbor še obveščam, da pri izbiri Odbora za proučevanje kazenskega zakona ni bil najbolj srečne roke, kajti večinoma smo se sestajali v skrčenem obsegu, ker so bili člani Odbora drugje zelo zaposleni. Zato je bilo naše delo morda tudi nekoliko pomanjkljivo.

Predsednik Stane Markič: Želi poročevalec Komisije za pravosodje dopolniti poročilo? (Ne.) Želi poročevalec Zakonodajno-pravne komisije dopolniti poročilo? (Ne.)

Začenjam razpravo! Prosim, kdo želi razpravljati? (Nihče.) Potem predlagam, da imamo 30 minut odmora in da med tem časom preberete predlagana stališča.

Sejo bomo nadaljevali ob 10.30.

(Seja je bila prekinjena ob 10. uri in se je nadaljevala ob 10.35.)

Predsednik Stane Markič: Nadaljujemo z razpravo. Želi kdo razpravljati v zvezi s predloženimi stališči? (Nihče.) Če nihče, naj opozorim, da v stališčih ni dopolnitve k 145. členu, ki jo je predlagal tovariš Česnik. Menim, da bi lahko ta predlog sprejeli kot stališče našega zbora in ga priporočili obema zboroma v sprejem.

Janko Česnik: Najprej bi predlagal, da skrajšamo uvod, ker ni važno, kdaj se je odbor sestajal. V 4. vrsti moramo črtati: »in stališča o uvedbi pogojne obsodbe«, ker tega ni potrebno ponavljati, saj je v predlogu zakona že taka ureditev.

Na koncu predlagam, da bi navedli naše stališče glede 145. člena in stališče, da se strinjamo z vsemi ostalimi amandmaji in redakcijskimi popravki, ki jih je predložil Izvršni svet.

Predsednik Stane Markič: Ima kdo k predlogom tovariša Česnika kakšno pripombo? Tovariš Gošnik, prosim!

Miro Gošnik: Na seji odbora smo zjutraj pri 154. členu predlagali, da se v naslovu »Protipravno zavzetje nepremičnine, ki je družbeno premoženje« črta besedilo za vejico. Gre za specifične situacije, ko se na primer pojavi črna gradnja na zaščitnem zemljišču, ki pa takrat, ko se kot zaščiteno proglašajo, še ni družbeno premoženje, ampak takšno nastane šele z aktom o razlastitvi. Zato smo menili, da bi bilo boljše, da bi se v naslovu besedilo »ki je družbeno premoženje« črtalo.

Predsednik Stane Markič: Ima kdo v zvezi s tem kakšno pripombo? (Ne.) Potem ta predlog lahko vključimo v naša stališča.

Predlagam, da Družbenopolitični zbor sprejme predložena stališča s tem, da izpustimo uvod, kot je predlagal tovariš Česnik, in da v točki 1 črtamo besedilo »in stališča o uvedbi pogojne obsodbe.«.

Nadalje predlagam, da za 3. točko uvrstimo novo 4. točko, ki naj vsebuje predlog tovariša Česnika za dopolnitev 145. člena zakonskega predloga.

V 5. točki naj se navede predlog tovariša Gošnika, da se črta del podnaslova nad 154. členom. V 6. točki pa naj bo ugotovitev, da se zbor strinja z amandmaji Izvršnega sveta in vsemi redakcijskimi popravki.

Prosim, ali se strinjate s temi predlogi? (Da.)

Potem dajem predlog na glasovanje. Kdor je za, naj glasuje! (Vsi delegati glasujejo za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel stališča k predlogu kazenskega zakona.

Prehajamo na 4. točko dnevnega reda, na predlog zakona o prekrških.

Predlog zakona o prekrških je predložil Izvršni svet. Predlog sta obravnavala Odbor za družbenopolitični sistem in Zakonodajno-pravna komisija. Prijeli ste predlog zakona, poročilo Odbora in stališča ter mnenja Pravnega sveta pri Izvršnem svetu. Danes ste prejeli še poročilo Zakonodajno-pravne komisije ter amandmaje Izvršnega sveta.

Odbor za družbenopolitični sistem predlaga stališča, ki naj jih Družbenopolitični zbor sprejme v smislu 2. odstavka 72. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije in 1. odstavka 29. člena Družbenopolitičnega zbora. K obravnavi te točke sta bila posebej povabljeni predstavnika Republiškega sekretariata za pravosodje, organizacijo uprave in proračun ter Republiškega senata za prekrške.

Uvodno obrazložitev bo dala tovarišica Eva Nagličeva!

Eva Naglič: Tovarišice in tovariši delegati! Osnutek zakona o prekrških je Skupščina SR Slovenije sprejela 10. oktobra 1976, torej preden je bil sprejet zvezni zakon o prekrških. Šele po sprejetju zveznega zakona o prekrških je bilo dokončno znano, kdaj oziroma v katerih primerih se bo upo-

rabljaj republiški zakon o prekrških. Zato so določene opredelitve v zveznem zakonu povzročile ustrezne rešitve v predloženem zakonskem predlogu.

Prvi del zakona o prekrških, ki obsega materialno-pravne določbe, se bo uporabljal samo za prekrške, določene s predpisi, ki jih izdajajo republiški in občinski organi v SR Sloveniji. Drugi del zakona, ki ureja postopek za prekrške, pa se bo uporabljal tudi za prekrške, določene z zveznimi predpisi. Postopek bodo vodili na I. stopnji občinski sodniki za prekrške oziroma drugi z zakonom določeni organi. To pomeni, da se bodo lahko v istem postopku zoper istega storilca uporabljale določbe zveznega zakona o prekrških in republiškega zakona o prekrških. Taka ureditev pa nujno zahteva medsebojno usklajenost zakonov. Iz tega razloga predlagatelj ni mogel upoštevati vseh stališč, ki jih je sprejel Družbenopolitični zbor v zvezi z razpravo o osnutku zakona.

Predlog zakona v celoti upošteva stališče, da je potrebno vsako denarno kazen najprej prisilno izterjati in jo šele, če ostane izterjava urezuspešna, spremeniti v kazen zavora. Dalje je upoštevano stališče, da se kazen zavora lahko le izjemoma izreče starejšemu mladoletniku, z amandmajem pa predlagamo, da se denarna kazen mladoletniku ne sme spremeniti v zapor. Predlagatelj je v možni meri tudi opustil nekatere določbe, ki so bile identične določbam v zveznem kazenskem zakonu oziroma zakonu o kazenskem postopku. Nekatere podobne določbe pa je nujno, da zakon vsebuje, ker so samo na prvi pogled identične, dejansko pa so različne, glede na to, da se uporabljajo v postopku, ki je vendarle različen od kazenskega. Po drugi strani pa skupaj z ostalimi določbami tvorijo zaključno celoto.

Zakonski predlog ohranja možnost, da se v določenih primerih lahko predpiše za prekrške denarna kazen do 20-kratnega zneska neizpolnjene obveznosti ali prizadejane škode. Res je, da je ta mnogokratnik visok, vendar pa je že navedeni razlog o nujni usklajenosti z zveznim zakonom o prekrških iz ustavnopravnih zakonov toliko tehten, da ga predlagatelj ne more zanemariti.

Do težav pri praktičnem delu sodnikov za prekrške bi tudi prišlo, če bi v republiškem zakonu opredelili kot odgovorno za prekršek krajevno skupnost. V zveznem zakonu o prekrških krajevna skupnost kot družbenopravna oseba ne odgovarja za prekršek, čeravno so, tako po zveznem zakonu kot tudi po predloženem zakonu, odgovorni za prekršek predstavniki oziroma odgovorne osebe krajevne skupnosti. Pri tem vprašanju ne gre zanemariti dejstva, da ima le malo krajevnih skupnosti lastne izvirne dohodke. Za kaznovanje prekrškov pa so pri odgovornosti družbenopolitičnih oseb predvidene relativno visoke denarne kazni. V primeru, da bi bila krajevna skupnost kot družbenopravna oseba kaznovana za prekršek v obliki visoke denarne kazni, bi takoj nastopilo vprašanje, iz katerih sredstev naj se ta kazen izvrši oziroma plača.

Stališča Odbora za družbenopolitični sistem Družbenopolitičnega zbora, da sistemsko ne ustreza določba 11. člena, ker delitev dohodkov, dobljenih iz denarnih kazni, ne sodi v ta zakon, so delno utemeljena, vendar predlagatelj meni, da je iz razlogov praktične narave ustrežnejše, če je to vključeno v ta zakon. Odredbo, komu naj se nakaže denarna kazen, plačana za prekršek, namreč izda sodnik za prekrške.

Predlagatelj je s predloženimi amandmaji uskladal določbo 2. odstavka 42. člena zakonskega predloga z določbo 659. člena zakona o združenem delu.

Predlagam, da obravnavate tudi predložene amandmaje Izvršnega sveta in da jih predlagate v sprejem obema zboroma republiške skupščine. Hvala.

Predsednik **Stane Markič**: Hvala lepa! Želi morda besedo poročevalec Odbora za družbenopolitični sistem ali pa poročevalec Zakonodajno-pravne komisije? (Ne.)

Preden preidemo na razpravo, predlagam, da imenujemo skupino delegatov, ki bo po potrebi dopolnila predlog stališč s predlogi, mnenji in pripombami iz razprave. V skupino predlagam tovariša Česnika in Gošnika ter tovarišico Jukičevo. Se strinjate s tem predlogom? (Da.) Ugotavljam, da je ta predlog sprejet.

Pričenjam razpravo. Prosim, kdo želi besedo v zvezi s predlogom zakona o prekrških? Besedo ima tovariš Miro Gošnik!

Miro Gošnik: Ob obravnavi predloga zakona smo v Odboru opozorili na napako — verjetno je nastala pri pisanju besedila, v 216. in 218. členu, po katerih bi lahko bilo sedanje, lahko rečem »izjemno stanje«, glede pravice opravljanja funkcije sodnika za prekrške oseb z višjo ali pa z visoko pravno izobrazbo brez ustreznih drugih strokovnih izpitov podaljšano v nedogled. Če pogledate amandmaje, ki jih predlaga Izvršni svet Skupščine SR Slovenije, se na četrti strani začne novi 216. člen, ki naj bi v celoti nadomestil 216., 217. in 218. člen.

Če je prejšnja ureditev omogočala ponavljanje reelekcije sodnika brez ustrezne strokovne izobrazbe v nedogled, sedanja ureditev amandmaja, ki sledi iz tretjega odstavka, vendarle tolerira opravljanje te pomembne, ne najmanj odgovorne funkcije teoretično še petnajst let. Na čem sloni ta moja trditev? Recimo, da je bil sodnik izvoljen tik pred uveljavitvijo tega zakona. Teče mu torej sedANJI sedemletni mandat in nov osemletni mandat, kar je skupaj petnajst let. Zanima me, ali so objektivni razlogi, da toleriramo takšno pravzaprav na pol v redu stanje za tako dolgo dobo še nadaljnjih petnajst let, ko vendar gre za posege, v človekove pravice, ki je prekršek storil. Kolikor bi zbor presodil, da je ta doba le nekoliko predolga, zaradi realnih predpostavk splošne kadrovske krepitve družbe, torej tudi v zvezi s strokovnjaki za to področje, predlagam, da v enem izmed stališč sugeriramo preostalima dvema zboroma, da sprejmeta realen, pa vendar morda krajši rok kot petnajst let. Hvala lepa.

Predsednik **Stane Markič**: Opozarjam vas na to, da je Odbor sprožil obravnavo nekaterih vprašanj, o katerih bi bilo dobro, da jih reši zbor. Gre za vprašanje, o katerem je pravkar govoril Miro Gošnik, za vprašanje določitve višine sankcije z 20-kratnim zneskom škode, ki je povzročena, in za vprašanje odgovornosti krajevnih skupnosti, kam sodi področje prekrškov, ali v sistem pravosodja ali med izvrševanje upravne funkcije, in za vprašanje delitve sredstev, ki se stekajo iz naslova prekrškov, med republiko in občinami oziroma vprašanje ustreznosti te rešitve v tem sistemskem zakonu.

Gre tudi za dve vprašanji, ki pa ju je Izvršni svet Skupščine SR Slovenije že rešil s svojima amandmajema v skladu s stališčem Odbora tega zbora, to je za vprašanje odgovornosti pravne osebe za prekrške, če jih odkrije oziroma sporoči organ delavske kontrole oziroma drug organ upravljanja organizacij združenega dela, in pa za vprašanje spremembe denarne kazni mladoletniku v zapor. Preostala vprašanja pa so odprta. Prav bi bilo, če bi se zbor izrekel glede teh vprašanj.

Ugotavljam, da ni nikakršnih pripomb.

Moram povedati, da smo o predloženih stališčih, ki ste jih prejeli, nekoliko razpravljali ob pripravi za sejo zbora s tovariši, ki delajo na teh področjih, in smo menili, da bi bilo dobro nekatera stališča v nekem smislu spremeniti, zlasti zaradi tega, da ne bi ustvarili vtisa pri preostalih dveh zborih, da je zaradi teh stališč treba sprejeti določene amandmaje k predloženemu zakonu.

Omenim naj tole: Ob sprejetju osnutka zakona smo izrazili pomislek glede primernosti rešitve, da se v besedilu zakona ponavljajo nekatere določbe iz splošnega dela kazenskega zakona oziroma iz zakona o kazenskem postopku. Ta rešitev je ostala v predlogu zakona. Na podlagi razprav in na podlagi ob-razložitve predlagatelja smo prišli do tega, da ni razloga, da bi morali v smislu te pripombe predložiti amandmaje k predlogu tega zakona, ker prvič s tem ne bi nič dobili in drugič, ker bi s tem v bistvu le odložili sprejetje zakona.

V zvezi z dilemo glede višine zagrožene kazni smo v teh razpravah prišli do tega, da gre prav gotovo za izredno visoko zagroženo kazen, ki v določenem smislu pravzaprav daje izredno moč sodnikom za prekrške. Verjetno kolikor se ne bi pravilno upoštevalo kaznovanje na podlagi te zagrožene kazni, se bi lahko tudi, da tako rečemo, v določenem smislu izkoriščalo. Zato menim, da bi bilo prav, da se ob določanju kazni za konkretne prekrške v zakonodaji in preostalih primerih seveda upošteva, da je to najvišja zagrožena kazen in da je treba to najvišjo zagroženo kazen dejansko upoštevati le v nekaterih izrednih primerih. To pomeni, da bi morali pri predpisovanju kazni in prekrškov upoštevati določeno realno razmerje.

Odbor predlaga, naj se krajevne skupnosti prav tako kaznujejo za prekrške kot preostale pravne in fizične osebe. Odbor to predlaga predvsem zaradi tega, ker meni, da ne bi mogli pri kaznovanju prekrškov izenačiti krajevno skupnost z družbenopolitičnimi skupnostmi. Nihče ne meni, da so krajevne skupnosti družbenopolitične skupnosti in da bi jih zaradi tega morali, da tako rečem, enako obravnavati. Menili smo, da je verjetno bolj prav, da se v sedanjem trenutku, ko se krajevne skupnosti šele razvijajo, ko se pri njih šele izoblikujejo notranji odnosi, krajevna skupnost ne kaznuje za prekrške kot pravna oseba in da bi pri tem zakonsko rešitev vendar uskladili z zveznim zakonom.

V zvezi z nadaljnjo dilemo, kam sodi področje prekrškov, ali v pravosodje ali pa v izvrševanje upravne funkcije, smo menili, da pri tem ne gre za kakšno posebno vprašanje, od katerega bi bilo odvisno boljše ali slabše delo sodnikov za prekrške. Gre za bolj ali manj teoretično vprašanje, ki seveda ima svoj pomen v nekaterih sistemskih opredelitvah. Menili smo, da ni potrebe, da ob sprejemu tega zakona vztrajamo pri rešitvi tega vprašanja, ampak da rešitev prepustimo praksi in da se pri tem bolj angažirajo znanstvene institucije, ki naj povedo, kako znanstveno opredeliti, kam sodijo prekrški.

Glede določbe v predlogu zakona o sredstvih, ki se dobijo v zvezi s kaznimi za prekrške, in o njihovi delitvi, menim, da je treba podpreti stališče Odbora, da verjetno ta določba ne sodi v ta zakon. Gre za določbo finančnega značaja. Zlasti je vprašljivo, ali je predložena rešitev popolnoma v skladu z odnosi, ki nastajajo med občinami in republiko.

Ne glede na to pa osebno menim, da je sedaj težko črtati to določbo v zakonu, ker bi nam nekaj ostalo odprto, kar ni rešeno v nobenem drugem zakonu. Zato bi bilo verjetno smotrno, da to določbo sicer sprejmemo, da pa predlagatelj to določbo ponovno prouči in da ugotovi, kako naj se to dejansko sistemsko reši, ne le glede tega, kam sodi določba o financiranju sodnikov za prekrške, ampak tudi na kakšen način se bodo financirali oziroma kakšni odnosi

se bodo pri tem ustvarjali med republiko in občinami. Dejansko danes republika enostavno administrativno prek svojega sekretariata dodeli 30 % sredstev občinam, v katerih se ta sredstva ustvarjajo.

Menim, da soglašate s preostalimi amandmaji Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije.

Na kratko sem povezal nekatere pripombe, ki so bile izražene v razpravah in ki smo jih skušali vključiti v ta stališča v zvezi z dilemami, ki jih Odbor tega zbora daje temu zboru v presojo.

Prosim, če nekoliko bolj pogledate predlog teh stališč in ugotovite ali ustrezajo razpravam v tem zboru! Ste uspeli prebrati? (Da.) Ima morda kdo kakšno pripombo v zvezi s predlogom teh stališč? (Da.) Tovariš Česnik je omenil problem roka. Ne vem, kaj o tem meni predlagatelj? Ali bi se hotel izreči o tem problemu? Amandma Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije je, da je sodnik za prekrške izvoljen za eno mandatno dobo in še za eno. Tovariš Gošnik ugovarja temu amandmaju in meni, da je petnajst let dolg rok. Res je, da smo na vseh drugih področjih izredno zaostriili pogoje za pridobitev potrebne kvalifikacije. Ne vem, kakšno je dejansko stanje oziroma koliko je še sodnikov za prekrške brez ustrezne izobrazbe, da bi lahko o tem sodil. Očitno pa je, da je v predlogu zakona določeno precej daljši rok kot v zakonih na drugih področjih, ki smo jih že sprejeli.

Prosim, besedo ima tovarišica Eva Naglič!

Eva Naglič: Tovarišice in tovariši! Dejansko sem kot predstavnik predlagatelja nekoliko v dilemi, kako naj se odločimo v zvezi s tem vprašanjem.

V socialistični republici Sloveniji je sedaj 93 sodnikov za prekrške. Od tega ima 44 sodnikov predpisano visoko izobrazbo. Tako dejansko stanje nas je vendar zaskrbelo, pri čemer smo z veliko težavo to dopolnitev, o kateri je govoril tovariš Gošnik, vključili v predlog tega zakona. Vendar je tak primer, to je, da je nekdo lahko 15 let sodnik za prekrške, najbrž redek. Morda gre za enega ali dva sodnika za prekrške, ki so bili izvoljeni v lanskem letu.

Veliko število sodnikov za prekrške, ki nimajo visoke izobrazbe, v nekaj primerih pa celo nimajo niti višje izobrazbe, nas je vendarle zaskrbelo. Kolikor bo ta zbor zaradi take ocene menil, da je treba te kriterije strožje opredeliti, soglašam s tako odločitvijo zbora. Le odgovornost za tako odločitev se bo nekoliko bolj porazdelila med predlagateljem in zborom. Hvala lepa.

Predsednik Stane Markič: Namreč realno je tako: Za tistega, ki sedaj odlaga študij, ki bo šele čez štiri leta začel študirati, pa bo potem šest let študiral, bo vedno težje. Čim starejši je kdo, se namreč težje uči. Menim, da bi verjetno bilo primerneje, če bi določili kot pogoj, da sodnik za prekrške na primer v osmih letih doseže ustrezno strokovno kvalifikacijo, ne pa, da pustimo to tako odprto.

Zavzemam se za rok osmih let. Če traja visokošolski študij štiri leta in če upoštevamo, da gre za nekoliko starejše sodnike za prekrške in da imajo druge obveznosti ter da se bo študij nekoliko raztegnil, lahko vsak konča študij v času osmih let. Ta rok je lahko še krajši, na primer šest let. Vprašanje je tudi, ali imajo nekateri sodniki višjo izobrazbo, ki so jo pridobili s šolanjem, ali imajo priznано višjo izobrazbo! Besedo ima tovariš Marjan Šenk, predsednik Republiškega senata za prekrške!

Marjan Šenk: V zvezi s tem vprašanjem bom dal nekaj konkretnih pojasnil.

Tovarišica Eva Nagličeva je že omenila, da procentualno zaenkrat prevladuje struktura sodnikov za prekrške z višjo strokovno izobrazbo. Med njimi je tudi nekaj takih, ki imajo celo nižjo stopnjo strokovnosti glede na prejšnje predpise, ki so pogojevali nižjo strokovno izobrazbo za zasedbo takšnih delovnih mest. Res pa je, da imajo ti sodniki že tolikšno število delovne dobe, da ni mogoče pričakovati, da bodo še petnajst let opravljali funkcijo sodnika za prekrške. Na vprašanje, ki ga je postavil tovariš predsednik tega zbora o strukturi sodnikov, ki imajo višjo strokovno izobrazbo, moram pojasniti, da je po naših podatkih večina tistih, ki jim je priznana višja strokovna izobrazba, ne pa tistih, ki so si jo sami pridobili s šolanjem na višjih šolah.

Gre za tak profil kadrov, ki so po letih starejši in ki so praviloma delali v občinskih upravnih organih ter so se v zadnjem času, ko je zakon ponujal možnost, da se izvoli za občinskega sodnika za prekrške tudi oseba z višjo strokovno izobrazbo, ne glede na to, kako ji je bila priznana, ker je bilo zanimanje za delovna mesta sodnikov za prekrške relativno majhno, ta delovna mesta zasedla s tem profilom kadrov.

Verjetno bo takih primerov, ko bi trajala, po izračunu predstavnika Odbora, funkcija sodnika za prekrške 15 let, manjše število oziroma jih sploh ne bo in bi verjetno skrajšana doba bolj ustrezala glede na zahtevo, da se zagotovi strokovnost kadrov, ki delajo na tem področju, in da se načela, ki so v predlogu zakona o prekrških, čimprej uresničijo. Hvala lepa.

Predsednik Stane Markič: To pomeni, da se tudi predsednik Republiškega senata za prekrške zavzema za to, da se določi nekoliko krajša doba. Predlagam, da prepustimo formulacijo te določbe skupini, ki smo jo imenovali.

Benó Zupančič: Tovariš predsednik!

Postavljam vprašanje: Ali je sploh potrebna določba za tiste sodnike za prekrške, ki imajo dolgoletno prakso, ne glede na to, da nimajo formalne izobrazbe? Tudi taki primeri so, da imajo nekateri sodniki dolgoletno prakso, sedaj jih pa bomo silili, naj si pridobijo še formalno izobrazbo.

Predsednik Stane Markič: Menim, da se moramo glede tega držati načela, ki ga uvajamo tudi na vseh drugih področjih. Imamo učitelje, ki imajo izredno dolgo prakso na pedagoškem področju ali pa na drugih področjih, pa vendar od njih zahtevamo izpolnitev določenih obveznosti.

Tina Tomlje: V zvezi s 7. točko predlagam: preden se bo sestala skupina, naj se zadnji odvisnik v tej točki ne bi glasil: »ker tudi Odbor Družbenopolitičnega zbora meni tako« ampak »in odbor je istega stališča«. Če je pa že potreben kakšen »ker«, pa mora seveda biti vsebinskega značaja.

Predsednik Stane Markič: Gre torej za vprašanje, ali je sploh potrebna visoka izobrazba za sodnika za prekrške? Želi še kdo razpravljati v zvezi s tem? (Nihče.) Prosim, da skupina oblikuje predlog teh stališč in jih predloži temu zboru!

Prehajam na 5. točko dnevnega reda, to je na predlog stališč, sklepov in priporočil za reševanje problematike varstva naravnih dobrin splošnega pomena in vrednot človekovega okolja v Socialistični republiki Sloveniji.

Predlog stališč, sklepov in priporočil je predložil Izvršni svet Skupščine SR Slovenije. Gradivo sta obravnavali skupina Družbenopolitičnega zbora za obravnavo predloga stališč, sklepov in priporočil za reševanje problematike varstva naravnih dobrin splošnega pomena in vrednot človekovega okolja v Socialistični republiki Sloveniji in Zakonodajno-pravna komisija. Predlog stališč, sklepov in priporočil ste prejeli. Prejeli ste tudi poročili skupine in Komisije.

Skupina obeh odborov Družbenopolitičnega zbora predlaga v svojem poročilu z dne 19. 5. 1977 stališča, ki naj jih Družbenopolitični zbor sprejme v smislu drugega odstavka 72. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije in 19. člena poslovnika Družbenopolitičnega zbora. K obravnavi te točke sta bila še posebej povabljeni predstavnika Republiškega komiteja za varstvo okolja in Republiškega komiteja za družbeno planiranje in informacijski sistem. Besedo ima poročevalka te skupine tovarišica Ivica Žnidaršič!

Ivica Žnidaršič: Spoštovani tovariš predsednik, spoštovani delegati! Odbor za družbenopolitični sistem in Odbor za družbenoekonomske odnose tega zbora sta zadolžila posebno skupino, sestavljeno iz članov obeh odborov, da ugotovi, ali so bila stališča seje tega zbora, ki je bila 31. marca tega leta in na kateri se je razpravljalo o teh vprašanih, sprejeta. Skupina se je sestala in ugotovila, da je predlagatelj upošteval vseh 12. točk k osnutku sklepov in priporočil za reševanje problematike varstva naravnih dobrin splošnega pomena in vrednot človekovega okolja.

Konkretno so stališča tega zbora takole vnešena v predlog stališč, ki ga danes sprejemamo:

Stališča družbenopolitičnega zbora v 1. točki, pri kateri smo govorili o splošnih ugotovitvah, je dobesedno prevzeto v predlog stališč na prvi strani v 1. točki.

Stališče tega zbora v 2. točki o potrebi angažiranja vseh družbenih dejavnikov družbenega razvoja pri uresničevanju te problematike je dobesedno zajeto v stališčih Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije na prvi strani v 2. točki.

Stališče v 2. točki v zadnjem odstavku o soodgovornosti znanstvenih delavcev za reševanje te problematike je tudi zajeto v 4. točki pod c) v zadnjem odstavku.

Stališče Družbenopolitičnega zbora v 3. točki, »samoupravno sporazumevanje in družbeno dogovarjanje je osnova reševanja te problematike«, je Izvršni svet Skupščine SR Slovenije dobesedno upošteval v točki 3 a na tretji strani. Pri tem je treba redakcijsko v zadnjem odstavku besedo »dela« nadomestiti z besedo »tega«.

Stališče Družbenopolitičnega zbora v 4. točki, vlogi delovnih ljudi in občanov pri varstvu človekovega okolja, je zajeto v 2. točki na tretji strani in delno v 4. točki pod e).

V zvezi z organiziranostjo so predlogi tega zbora zajeti v celoti v besedilu predloga na tretji strani v točki 3a, stališča zbora o funkciji in vlogi družbenega planiranja pa je vključeno na četrti strani v točki b).

Sedmo stališče tega zbora, naj se taksativno naštevanje nalog vključi v posebno prilogo, je tudi upoštevano v predlogu teh stališč.

Stališče tega zbora v 8. točki, naj se celotna družba zavzema za preprečitev takšnih pojavov, ki povzročajo nadaljnje onesnaževanje okolja, je zajeto na tretji strani v 2. točki.

Stališče o inšpekcijskih službah je vneseno na četrti strani v točki e), in sicer ob smiselnem upoštevanju tega, za kar so se zavzemali delegati.

Stališče odbora tega zbora v točki 10. v zvezi z odpadki in posebnimi načeli glede tega je zajeto na peti strani v točki d).

Stališče Družbenopolitičnega zbora v 11. točki, o vključitvi konference v Helsinkih in poznavanja vse te problematike v predlog teh stališč, je smiselno zajeto v predlogu na prvi strani v 1. točki.

Prav tako je bilo upoštevano tudi stališče Družbenopolitičnega zbora v 12. točki, saj celoten predlog, ki je pred nami, izhaja iz temeljnega načela, da je treba zajeti vse družbene dejavnike pri reševanju tega problema.

Skupina je ugotavljala tudi, ali so stališča, sklepi in priporočila uskladeni s sklepi in stališči Predsedstva Republiške konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije ter ugotovila, da so tudi stališča Predsedstva Republiške konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije vgrajena v ta akt, ki ga danes obravnavamo.

Pri obravnavanju naravnih dobrin in vrednot človekovega okolja gradivo upošteva vse tri vidike družbenega razvoja, in sicer ekonomskega, socialnega in prostorskega. S tem je deloma presežen sektorski pristop k reševanju posameznega problema s tega področja, poudarjeno pa je tudi, da je varstvo okolja integralni del prizadevanj za humanizacijo procesa družbene reprodukcije in odgovornosti vseh samoupravno organiziranih delovnih ljudi in občanov ter vseh organiziranih socialističnih sil.

Zato skupina predlaga, da Družbenopolitični zbor sprejme predlog teh stališč, ki ste ga prejeli, in da se zavzema za to, da se prouči možnost za ustanovitev skupnega delovnega telesa vseh zborov Skupščine SR Slovenije, ki bi spremljalo izvajanje tega akta. Hvala.

Predsednik Stane Markič: Hvala! Pričenjam razpravo. Prosim, kdo želi besedo? Besedo ima tovariš Beno Zupančič!

Beno Zupančič: Tovarišice in tovariši! Strinjam se s predlogom tega akta, ki nam je predložen. K predlogu akta imam samo eno pripombo.

Zelo prav je, da smo na koncu predloga tega akta napisali tudi to, da gre vendar za varstvo človeka pred njegovimi lastnimi dejavnostmi in ne le za varstvo pred nečem, kar je zunaj njega. Pri tem gre za 1. točko.

Pri 4. točki pod e), kjer je govora o upravnih organih, se pa je prikradla neprijetna napaka, saj je napisano, da gre za odpravljanje nalog. Najbrž gre za opravljanje nalog. To bi bilo treba popraviti, ker sicer to pomeni povsem nekaj drugega.

V zvezi s konferenco v Helsinkih in tudi v zvezi z osimskimi sporazumi, ki se na določen način nanašajo tudi na reševanje nekaterih ekoloških problemov v prosti coni in drugje, se mi zdi, da so vse prvine teh dokumentov o tem zapopadene v tem aktu. Vendar pa bi bilo treba razmisliti, ali ne bi v tem aktu omenili tudi helsinške listine in osimskih sporazumov? Namreč, predvsem je treba upoštevati to, da se bo čez nekaj več kot 14 dni začela konferenca v

Beogradu, in tudi to, da smo celo zadnjič v komunikeju o obisku parlamentarne delegacije dežele Furlanije — Julijske krajine omenili tudi ekološki problem v zvezi s prosto cono po osimskih sporazumih. Zato bi najbrž bilo dobro v tem aktu te listine omeniti. Prej sem tovariša dr. Laha opozoril na to in menim, da bi to predlagali preostalima dvema zboroma na njunih sejah, ki bodo pojutrišnjem. Če bi se odločili za to, potem bi se dalo to narediti tako, da bi na koncu besedila 1. točke stališč, ki jih je predlagala skupina, postavili vejico in dodali besedilo: »upoštevajoč tudi jugoslovanske mednarodne razsežnosti problema in tudi uresničevanje določb helsinške listine in osimskih sporazumov«.

Menim, da bi to zadostovalo. Če bi se s tem strinjal tudi predlagatelj, bi lahko na pojutrišnjih sejah preostalih dveh zborov predložil ustrezen amandma k predlogu tega akta. Hvala lepa.

Predsednik Stane Markič: Želi še kdo razpravljati v zvezi s tem? (Nihče.) Ima morda kdo v zvezi z razpravo tovariša Zupančiča kaj reči? (Ne.) Menim, da naj predlagatelj upošteva pripombe k predlogu tega akta. Sedaj namreč gre za amandma k predlogu akta.

Podprl bi predlog tovariša Zupančiča, da bi se 1. točka razširila s predloženim besedilom, in sicer:

»Varstvo dobrin splošnega pomena in varstvo človekovega okolja v Socialistični republiki Sloveniji, upoštevajoč tudi jugoslovanske in mednarodne razsežnosti problema in tudi uresničevanje določb helsinške listine in osimskih sporazumov.«

Beno Zupančič: Reke namreč tečejo ne glede na državne meje. Gre še za druge sporazume v zvezi s tem, na primer za reko Muro. Je pa to ta trenutek zelo aktualno, tudi za naše prebivalstvo na Krasu.

Predsednik Stane Markič: Besedo ima tovariš Avguštin Lah!

Avguštin Lah: Tovariš predsednik, spoštovani tovariši delegati! Obveščeni ste že, da je Izvršni svet Skupščine SR Slovenije skrbno proučil vsa stališča zborov Skupščine in tudi vse predloge upošteval pri oblikovanju predloga stališč, sklepov in priporočil. Lahko tudi sporočim, da je Izvršni svet Skupščine SR Slovenije že sprejel akcijski program in predlog prednostnih nalog, ki naj bi bil objavljen hkrati s tem aktom.

Predlog tovariša Zupančiča je vreden vse pozornosti. Poleg dopolnitve 1. točke predloga teh stališč bi se to lahko navedlo v 3. alineji točke 1.a. To bomo proučili v Izvršnem svetu Skupščine SR Slovenije in predložili ustrezno dopolnitev obema preostalima zboroma. Ta 3. alineja naj bi se, dopolnjena, morda glasila: »Na mednarodnih vodah (Mura, Drava, Soča, Jadran) se moramo prek organov federacije zavzemati, da bodo upoštevani mednarodni dogovori in načela o preprečevanju onesnaževanja, ki se širi čez meje«, pri čemer bi dodali: »zlasti z vidika helsinške konference in osimskih sporazumov«. S tem bi opredelili ta problem.

Menim, da pomeni predlog teh stališč, sklepov in priporočil za reševanje problematike varstva naravnih dobrin splošnega pomena in vrednot človekovega okolja in varstva človeka izredno pomembno usmeritev našega nadaljnjega dela in da bomo na podlagi tega akta lahko čimprej sklenili potrebne samoupravne

sporazume za konkretno reševanje odprtih problemov onesnaževanja okolja in za usklajevanje odnosov raznih dejavnikov v okolju.

Hkrati naj poudarim, da je to prvi akt, ki ga sprejema kakšna od skupščin v Jugoslaviji v zvezi z nalogami na tem področju in v podporo zvezni akciji »Leto človekovega okolja 1977«. Hvala lepa.

Predsednik Stane Markič: Hvala lepa! Želi še kdo besedo? Prosim, besedo ima tovariš Jože Bogovič!

Jože Bogovič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati!

Ne glede na to, da ne bomo predlagali amandmajev, je treba v zvezi s pripravo tega akta pohvaliti sestavljalce, zlasti ker so v predlogu tega akta upoštevali vse tiste pripombe, ki smo jih delegati izražali v razpravah o tem aktu. Osebnostno ocenjujem, da je vrednost tega dokumenta med drugim tudi v tem, da je zelo jasen in povsem akcijsko naravnani, kar nedvomno pomeni, da ga bodo lahko neposredno izvajali številni subjekti in da bo tudi nedvomno že v razmeroma kratkem času prispeval k spreminjanju stanja na tem področju.

Prepričan sem, da bo ta akt sprejet tudi v preostalih dveh zborih. Osebnostno ga v celoti podpiram in izražam željo, da bi mu že sedaj dali tudi primerno publiciteto, tako da bi že na začetku ob njegovem sprejemanju mobilizirali čim več ljudi v tej pomembni akciji izvrševanja obveznosti, ki jih vsebuje ta akt. Hvala lepa.

Predsednik Stane Markič: Hvala lepa! Želi še kdo besedo? (Nihče.) Preden bi dal na glasovanje predlog akta, predlagam v zvezi s predlogom skupine, naj se ustanovi skupno delovno telo za področje varstva okolja, da to prepustimo Predsedstvu Skupščine SR Slovenije, ki naj prouči možnost oblikovanja takega delovnega telesa. Ta predlog je bil dan že ob pripravi osnutka poslovnika Skupščine SR Slovenije. Takrat je bilo sprejeto stališče, da ne bi bilo dobro, če bi oblikovali komisijo za varstvo okolja v Skupščini SR Slovenije, ker naj bi vsa druga telesa Skupščine imela v svoji pristojnosti tudi to področje. Ker pa gre za pobudo Predsedstva Republiške konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije o ustanovitvi telesa, naj to prouči Predsedstvo Skupščine SR Slovenije in naj sprejme o tem stališče.

Dajem na glasovanje predlog stališč, sklepov in priporočil, ki jih je predložila skupina, z dopolnitvijo, ki jo je formuliral tovariš Beno Zupančič. Kdor je za predlog tega akta z dopolnitvijo, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel predlog tega akta z dopolnitvijo.

Moramo se še dogovoriti, kdo bosta predstavnik tega zbora v zvezi s stališči tega zbora na sejah Zbora združenega dela in Zbora občin. Predlagam, čeprav sta trenutno odsotna, da za to pooblastimo, kot pri preostalih dveh točkah, tovariša Česnika in Gošnika.

Prehajam na 6. točko dnevnega reda, to je na dogovor o skupni politiki reševanja materialnega položaja in razvoja informativno-političnih sredstev obveščanja.

Dogovor je predložil Zbor republik in pokrajin Skupščine Socialistične federativne republike Jugoslavije. Dogovor sta obravnavala: Odbor tega zbora za družbenoekonomske odnose in Zakonodajno-pravna komisija.

Dogovor o skupni politiki reševanja materialnega položaja in razvoja informativno-političnih obveščanj ste prejeli. Prav tako ste prejeli tudi obe poročili. Danes ste prejeli tudi pismo Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije. Odbor tega zbora za družbenoekonomske odnose predlaga v poročilu z dne 16. 5. 1977 stališča, ki naj jih sprejme Družbenopolitični zbor v smislu določb poslovnikov Skupščine SR Slovenije in Družbenopolitičnega zbora. Ali želi poročevalec Odbora k temu kaj dodati? (Ne.) Pričenjam razpravo. Prosim, kdo želi razpravljati? (Nihče.)

Dajem na glasovanje predložena stališča.

Kdor je za predložena stališča, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel predložena stališča k dogovoru o skupni politiki reševanja materialnega položaja in razvoja informativno-političnih sredstev obveščanja.

Prehajam na 7. točko dnevnega reda, to je na volitve in imenovanja.

1. Predlog odloka o izvolitvi sodnice Vrhovnega sodišča Socialistične republike Slovenije.

Predlog tega odloka je predložila Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve na predlog Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije. Predlog odloka ste prejeli. Želi kdo razpravljati v zvezi s predloženim odlokom? (Nihče.)

Dajem predlog tega odloka na glasovanje. Kdor je za predlog tega odloka, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je družbenopolitični zbor soglasno sprejel predlog odloka o izvolitvi sodnice Vrhovnega sodišča Socialistične republike Slovenije in je s tem v Družbenopolitičnem zboru izvoljena za sodnico tega sodišča Vida Kosi, namestnica okrožnega javnega tožilca v Ljubljani.

2. Predlog odloka o razrešitvi namestnika guvernerja Narodne banke Slovenije.

Tudi predlog tega odloka je predložila Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve. Predlog odloka ste prejeli. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije se s predloženim odlokom strinja. Želi kdo razpravljati v zvezi s predlogom tega odloka? (Nihče.)

Dajem predlog tega odloka na glasovanje. Kdor je za predlog tega odloka, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel predlog odloka o razrešitvi namestnika guvernerja Narodne banke, s katerim je v Družbenopolitičnem zboru razrešen te dolžnosti Drago Lipič, in sicer z 31. majem 1977.

3. Predlog odloka o razrešitvi sodnika Okrožnega sodišča v Kopru.

Predlog tega odloka je prav tako predložila Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve. Predlog odloka ste prejeli. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije se z njim strinja. Želi še kdo kaj reči v zvezi s predlogom tega odloka? (Nihče.)

Dajem predlog tega odloka na glasovanje. Prosim, kdor je za predlog tega odloka, naj dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel predlog odloka o razrešitvi sodnika Okrožnega sodišča v Kopru. S tem je v Družbenopolitičnem zboru razrešen Silvo Gregorič dolžnosti sodnika Okrožnega sodišča v Kopru s 30. junijem 1977.

4. Predlog odloka o razrešitvi sodnika Okrožnega gospodarskega sodišča v Celju.

Predlagatelj je prav tako Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve. Predlog odloka ste prejeli. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije se z njim strinja. Želi kdo besedo v zvezi s predlogom tega odloka? (Nihče.)

Dajem predlog tega odloka na glasovanje. Kdor je za predlog tega odloka, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel predlog odloka o razrešitvi sodnika Okrožnega gospodarskega sodišča v Celju. S tem je v Družbenopolitičnem zboru razrešen dolžnosti sodnika Okrožnega gospodarskega sodišča v Celju Miloš Blagotinšek.

Prehajam na 8. točko dnevnega reda, to je na predloge in vprašanja delegatov.

Na 39. seji zбора ni bilo postavljeno nobeno delegatsko vprašanje. Želi kdo danes postaviti kakšno delegatsko vprašanje? (Nihče.) Ima kdo kakšen drug predlog? (Ne.) Potem smo izčrpali dnevni red današnje seje.

Prosim, če bi ostali v dvorani ali vsaj v sosednjih prostorih in počakali, da skupina predloži stališča v zvezi s predlogom zakona o prekrških.

Prosim tovarišico Vero Jukičev, naj pove, kaj so se dogovorili v skupini!

V e r a J u k i č : Skupina je ponovno pregledala stališča, ki so jih prejeli delegati, in ugotovila naslednje:

V prvem odstavku gre le za redakcijski popravek in bi se odstavek glasil takole: »Družbenopolitični zbor ugotavlja, da v predlogu zakona upoštevanji stališči Družbenopolitičnega zbor, ki ju je dal k osnutku zakona glede vprašanja spremembe denarne kazni v zapor ter vprašanja izreka kazni mladoletnikom v šestem in sedmem odstavku 2. točke stališč«.

V drugem odstavku se črta zadnja vrsta: »in ne vztraja pri svojem stališču«.

K tretjemu odstavku: »V skladu z zveznim zakonom je predlagatelj tega zakona tudi v predlogu zakona predvidel namesto predpisal najvišjo možno kazen zaradi škode ali neizpolnjene obveznosti ali druge podlage v dvajsetkratnem znesku. Zbor meni, da bo treba, ob upoštevanju konkretnega primera iz zakona, s katerim se bo taka kazen predpisala, upoštevati težo prekrška in družbeno upravičenost tako visoke kazni. Zbor meni, da je kazen sicer visoka, da bo pa morda v nekaterih primerih njena uporaba upravičena.«.

K četrtemu odstavku: »Zbor poudarja, da se krajevne skupnosti glede odgovornosti za prekršek ne morejo enačiti z družbenopolitičnimi skupnostmi«. Drugi stavek se v celoti črta in se besedilo nadaljuje: »Ne glede na to zbor meni, da je predlagana rešitev v predlogu zakona, ko odgovarja za prekršek le odgovorna oseba krajevne skupnosti, glede na sedanjo stopnjo razvoja ustrezna«. Torej se vrinjeni stavek »krajevna skupnost« črta.

K petemu odstavku: »Zbor je v stališčih k osnutku zakona opozoril na dilemo, kam sodi področje prekrškov, ali v sistem pravosodja ali pa v izvrševanje upravne funkcije. Zbor glede na pojasnila Pravnega sveta meni, da je treba to vprašanje še proučiti in k temu pritegniti tudi znanstvene institucije in upoštevati prakso.«

K šestemu odstavku: »Družbenopolitični zbor ugotavlja, da je v 11. členu predpisana delitev sredstev, ki se dobijo iz kazni za prekrške, med občinskimi proračuni in republiškim proračunom. Zbor meni, da taka določba ne sodi v ta sistemski zakon in bi bilo treba to vprašanje v prihodnje uskladiti s sistemom financiranja družbenopolitičnih skupnosti.«

K sedmemu odstavku: »Zbor se strinja z amandmajem Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije k 42. členu predloga tega zakona in z amandmajem Zakonodajno-pravne komisije k 62. členu predloga tega zakona, ki sta uskladena s stališči Odbora Družbenopolitičnega zbora za družbenopolitični sistem.«

Besedilo osmega odstavka ostane nespremenjeno. Glede roka je skupina mnenja, da so sodniki za prekrške v glavnem starejši ljudje in bodo šli tako ali tako kmalu v pokoj.

Predsednik Stane Markič: To pomeni, da soglašate z amandmajem Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije glede roka, ki se predlaga s predlogom zakona. Slišali ste predlog skupine. Želi kdo v zvezi s tem še razpravljati? Prosim besedo ima tovariš Stane Gavez!

Stane Gavez: V zvezi z amandmajem Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in stališčem skupine menim, da bi kazalo tako urediti za tiste sodnike za prekrške, ki so po dosedanji ureditvi in glede na kadrovske težave zasedli delovna mesta sodnikov za prekrške. Nikakor pa ne bi kazalo delati posebnih razlik. Niso prepričljivi argumenti, da gre v glavnem za starejše sodnike. Gre za nekaj ekstremnih primerov, kot je omenil tovariš Gošnik, in ne bi kazalo zagovarjati takšnega stanja. S tem smo se sprijaznili v preteklosti zaradi tega, ker smo imeli izreden deficit tovrstnih kadrov. V določbah predloga zakona o prekrških je poudarjena večja odgovornost sodnikov za prekrške in zahtevnost njihove funkcije, kar terja tudi njihovo ustrezno strokovno usposobljenost. Zato menim, da bi si morali prizadevati, da se te določbe izvajajo. Postavili smo že kadrovska merila za samoupravna sodišča. Vemo, da je lahko predsednik senata ali sodnik v sodišču združenega dela le pravnik s pravosodnim izpitom. Zato je prav, da upoštevamo to pripombo in razpravo, ki je bila danes, in da imamo celovit pogled na to vprašanje.

V zvezi z odločbo ustavnega sodišča pa gre za nagrajevanje po delu. Eno je nagrajevanje po delu, drugo pa zahtevana izobrazba.

Podpiram predlog, da določimo rok, bodisi pet bodisi šest let, in da oprostimo tiste, ki pa imajo še nekoliko let, morda deset ali manj ali več, obveznosti. Hvala.

Predsednik Stane Markič: Torej, tovariš Gavez, ti insistiraš, da bi vendar vključili v predlog stališč mnenje zbora o roku za pridobitev strokovne izobrazbe. Sam podpiram predlog tovariša Gaveza. Vendar moramo biti načelni. Morda bi bilo ustrezno stališče, da se zbor strinja z amandmajem Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije v primerih, ko imajo sodniki za prekrške določeno

delovno dobo, da pa amandma ne bi veljal za tiste sodnike za prekrške, ki bodo prišli po uveljavitvi tega zakona na ta delovna mesta.

Tovariš Šenk, kakšno je po vaši oceni dejansko stanje v zvezi s tem? Morda bi ugotovili, v kolikem času se večini sodnikov za prekrške normalno izteče delovna doba za pridobitev pokojnine. Namreč, tega ne bi zaostrovali pri tistih sodnikih, ki so povsem na koncu svoje delovne dobe. Besedo ima tovariš Marjan Šenk!

Marjan Šenk (iz klopi): Omenil sem že, da je določen odstotek sodnikov za prekrške, ki nimajo ustrezne strokovne izobrazbe in delajo na teh delovnih mestih tudi že 20 in več let. V skladu z dosedanjimi predpisi, ki so upoštevali to stanje, so lahko ostali na svojih delovnih mestih in bili tudi ponovno izvoljeni. Točna številka mi ni znana. Menim pa, da ni več kot deset takih sodnikov za prekrške v Sloveniji. Njim mora v mejah, kot so bile predvidene, vsekakor izteči njihova delovna doba, po preteku katere pridobijo pravico do pokojnine.

Drugo pa so tisti sodniki, ki imajo priznано višjo strokovno izobrazbo. Teh je pa seveda večje število. Moram pa poudariti, da to niso mlajši kadri, ampak kadri z daljšim delovnim stažem, ki so ga pridobili na drugih delovnih mestih v občinskih skupščinah in v drugih upravnih organih. V tem trenutku ni znano, kdaj se bo njihova delovna doba iztekla, kolikor bodo še delali v organih za kaznovanje prekrškov. Vsekakor pa sem mnenja, da se bo ta doba iztekla mnogo pred potekom roka, ki je bil prej omenjen kot optimalno dolg, in sicer 15 let.

Predsednik Stane Markič: Ali bi morda sprejeli stališče, da je po amandmaju Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije možno v skrajnem primeru odložiti pridobitev predpisane strokovne kvalifikacije za sodnike za prekrške celo za 15 let in da zato zbor meni, da bi bilo treba to dobo skrajšati. Zbor združenega dela in Zbor občin pa bi presodila, koliko naj bi se ta doba skrajšala. Dejansko gre za načelno pripombo, da je ta doba predolga. Prosim, besedo ima tovariš Cveto Majdič!

Cveto Majdič: Tovariš predsednik! Ali se ti ne zdi, da bo morda ta zbor v slabem položaju, če bo nekaj takega sploh predlagal. Na drugih področjih smo zelo rigorozni v zvezi s pogoji za pridobitev ustrezne strokovne izobrazbe, pri sodnikih, ki pa naj sodijo drugim, pa ne. Hvala.

Predsednik Stane Markič: Besedo ima Miro Gošnik!

Miro Gošnik: Kaj pa, če bi služba, ki razpolaga s podatki, Zboru združenega dela in Zboru občin predložila tako točne podatke, da bi lahko določil tak rok, ki ne bi prizadel niti enega posameznika? Namen moje razprave ni bil ta, da bi bili nezainteresirani do usode petih ljudi. Strinjam se s predlogom tovariša predsednika zbora, da ta problem načelno rešimo v skladu z načeli naše kadrovske politike in preostalima dvema zboroma predložimo podatke o konkretnem položaju teh ljudi. Podatke o 93 sodnikih lahko namreč zberemo v dveh dneh, kolikor niso že zbrani.

Predsednik Stane Markič: Tovariš Majdič, ali se s tem strinjaš?

C v e t o M a j d i č : Ne morem se strinjati s tem, da v zvezi s tem zakonom govorimo o vsakem posamezniku. Moramo biti načelni. Poglejte šolstvo ali kakšno drugo področje. Ali so tam rekli: »Za te in te ljudi pa bomo določili ne pet ali osem let, ampak 15 let«. Tak način reševanja ni dober. Položaj teh ljudi je treba rešiti, ampak ne na ta način, da rečemo, da zanje velja rok 15 let. Nisem zoper reševanje njihovega položaja, vendar ne na tak način.

P r e d s e d n i k S t a n e M a r k i č : Menim, da ne bi smeli za to področje uveljavljati izjem. Tako kot povsod drugod moramo ravnati tudi na tem področju. Kakršno je stanje na tem področju, takšno pač je. Ni pa razloga, da v zvezi s tem opredeljujemo rok. Menim, da bi bilo povsem dovolj, če se do tega le načelno opredelimo, pa naj preostala dva zbora presodita, kakšen naj bo rok. Če bosta Zbor združenega dela in Zbor občin menila, da je treba ta rok skrócićti, naj ga skrócićta. Načeloma je pa rok 15 let predolg. Prosim, besedo ima tovariš Pavel Mermolja!

P a v e l M e r m o l j a : Vsi vemo, da sta za pridobitev višje izobrazbe potrebni dve leti študija oziroma pri študiju ob delu pa štiri leta. Isto velja za pridobitev visoke izobrazbe, ko že nekdo ima višjo izobrazbo. Zato res ne vem, zakaj naj bi delegati predlagali, kakšen naj bo ta rok? Zakaj predlagatelj ne nastopi s konkretnim predlogom? Sicer bodo v Zboru združenega dele delegati razpravljati o tem, ali naj bo ta rok štiri, deset, petnajst ali ne vem koliko let.

P r e d s e d n i k S t a n e M a r k i č : Predlagatelj je nastopil s konkretnim predlogom. Ta konkretni predlog pomeni v najslabšem primeru 15 let in pol, v najboljšem primeru pa osem let.

P a v e l M e r m o l j a : Torej, v okviru združenega dela je to določeno. Damo vsakemu rok, ki znaša dvakratno dobo študija. V zvezi s tem podpiše pogodbo. Če v tem času ne konča študija, ne more zasesti delovnega mesta. Ne vem, zakaj ne bi tega naredili tudi pri tistem, ki nam sodi. Zakaj je to tako težko?

P r e d s e d n i k S t a n e M a r k i č : Predstavnik predlagatelja je v dvorani. Slišal je to razpravo in lahko do tega četrtka morebiti tudi predloži amandma Zboru občin in Zboru združenega dela. Menim, da bi to bilo najbolj primerno. Besedo ima tovariš Beno Zupančič!

B e n o Z u p a n č i č : Strinjam se s tem predlogom. Strinjam se tudi s tem, da se zaostri izobrazbeni kriterij pri mladih ljudeh. Ampak resnici na ljubo moram priznati, da se tudi človek v praksi nekaj nauči. Dvajset let človek dela. Sedaj pa mu vzameš kvalifikacijo. Kam bomo s tem prišli? Sedaj ga boš pri 55 letih poslal v šolo, čeprav vemo, kakšne so nekatere naše šole, da bi bilo včasih bolje, da se človek vanje sploh ne bi vpisal. Ne smemo tako ravnati. Menim, da je prav, da postavimo ostre kriterije pri mladih ljudeh. Pri človeku, ki pa je v praksi nekaj dosegel in dobro opravlja svoj poklic in je bil znova izvoljen v funkcijo, ne bi postavljali tako ostrih kriterijev. To povzroča številne probleme ali tako imenovane »navidezne rešitve«, kot se je to zgodilo v šolstvu, kjer smo sprejeli številne navidezne rešitve. Učitelj je bil pa prav tako dober ali pa tako slab, kot je bil prej. Zato sem prej o tem razpravjal. Slišal sem

namreč, da je med sodniki za prekrške toliko in toliko ljudi, ki že dolga leta opravljajo to funkcijo, ne izpolnjujejo pa vseh predpisanih kriterijev.

Predsednik Stane Markič: Besedo ima tovarišica Teodora Krpan!

Teodora Krpan: Ali ni v družbenem dogovoru o kadrovski politiki določba tudi o tem, da se nekomu, ki je na določenem delovnem mestu 20 let in je nad 40 let star, izobrazba za tako delovno mesto prizna avtomatično.

Predsednik Stane Markič: Besedo ima tovariš Jože Bogovič!

Jože Bogovič: Nekoliko me moti ta pristop, po katerem je sodnik za prekrške poklic, in če pride do njegove razrešitve, bo ostal brez kruha. V drugih poklicih nismo tako ravnali in je nekoliko krajši, vendar pa zmeren rok omogočal številnim ljudem, da so s širšim znanjem lahko mnogo koristili. Prepričan sem, da gre za zelo razgledane kadre na tem področju. Menim, da bodo lahko opravljali še marsikatero drugo nalogo v okviru delovne organizacije, kjerkoli bodo zaposleni, in ni nujno, da so sodniki za prekrške. Zdi se mi, da bi taka izjemna določba dejansko izzvala revolt pri številnih ljudeh, ki smo jih obravnavali z uporabo povsem drugačnih kriterijev. Hkrati bi bilo treba upoštevati politične dokumente in izjave, da je treba pospeševati reelekcijo in rotacijo in ne dajati občutka ljudem, da so nenadomestljivi.

Podpiram nekoliko ostrejšo, vendar pa realno usmeritev na tem področju.

Predsednik Stane Markič: Ponovno predlagam, da se ta zbor v zvezi s tem opredeli le načelno, v obeh preostalih zborih pa naj sprejmejo konkretni amandma, kolikor ga predlagatelj do tega četrtka ne predloži sam. Predlagam, da sprejmemo tole stališče: »Zbor meni, da je po amandmaju Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije možno pridobitev ustrezne strokovne izobrazbe za sodnike za prekrške odložiti tudi do 15 let. Zbor meni, da je ta rok predolg«.

Kot vidim, večina delegatov meni, da je treba to opredeliti v stališčih.

Dajem ta predlog na glasovanje. Kdor je za to, da se s tako formulacijo vključi v stališče našega zbora nova točka stališč, s katero se opredeljujemo do tega problema, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel ta predlog.

Dajem ta stališča v celoti na glasovanje. Kdor je za ta stališča, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel ta stališča.

Hkrati predlagam za naša predstavnika v Zboru združenega dela in Zboru občin tovariša Česnika in Gošnika, ki v tem primeru v celoti zastopata naš zbor pred ostalima dvema zboroma. Hvala lepa.

S tem zaključujem sejo zbora.

(Seja je bila končana ob 12.10.)

skupna seja vseh zborov skupščine sr slovenije

4. seja

(28. aprila 1977)

Predsedovala: **Marijan Brecelj**,
predsednik Skupščine SR Slovenije in

Vladimir Logar,
podpredsednik Skupščine SR Slovenije

Začetek seje ob 9.30.

Predsednik **Marijan Brecelj**: Pričenjam 4. skupno sejo vseh zborov Skupščine Socialistične republike Slovenije.

Ugotavljam, da so bila na ločenih sejah zborov verificirana pooblastila, in sicer 144 delegatom Zbora združenega dela, 59 delegatom Zbora občin in 32 delegatom Družbenopolitičnega zbora.

Glede na to ugotavljam, da je navzoča večina delegatov vsakega zbora in da je skupna seja v smislu 3. odstavka 357. člena ustave SR Slovenije in 135. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije sklepčna.

Seji prisostvujejo: predsednik in člani Predsedstva Socialistične republike Slovenije, člani Sveta federacije iz Socialistične republike Slovenije in člani Sveta republike, delegacije družbenopolitičnih organizacij, in sicer Centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije, Republiške konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije, Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije, Republiškega odbora Zveze združenj borcev NOV Slovenije in Republiške konference Zveze socialistične mladine Slovenije, predsednik in člani Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, predsednik Ustavnega sodišča SR Slovenije, predsedniki skupščin samoupravnih interesnih skupnosti v republiki in predsedniki njihovih izvršnih odborov ter predsednik Gospodarske zbornice Slovenije, poveljnika Ljubljanskega armadnega območja in Glavnega štaba SR Slovenije za splošni ljudski odpor.

Predlog dnevnega reda vam je bil poslan s sklicem te seje. Predlog devnega reda je naslednji:

1. odobritev zapisnika 3. skupne seje vseh zborov Skupščine Socialistične republike Slovenije,

2. poročilo Predsedstva SR Slovenije o temeljnih političnih vprašanih družbenega življenja in razvoja Socialistične republike Slovenije.

Prosim delegate, da se izjavite, ali se s predlaganim dnevnim redom strinjate! (Delegati se strinjajo.)

Ugotavljam, da je dnevni red sprejet.

Prehajamo na 1. točko dnevnega reda, to je na odobritev zapisnika 3. skupne seje vseh zborov Skupščine SR Slovenije. Vprašujem delegate, ali imajo k zapisniku kakšno pripombo ali predlog za dopolnitev! (Ne.) Če nima nihče, ugotavljam, da je zapisnik 3. skupne seje vseh zborov Skupščine SR Slovenije sprejet.

Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, to je na obravnavo poročila Predsedstva SR Slovenije o temeljnih političnih vprašanih družbenega življenja in razvoja Socialistične republike Slovenije.

Poročilo je Skupščini SR Slovenije predložilo Predsedstvo SR Slovenije v skladu s 382. členom ustave SR Slovenije, po katerem Predsedstvo republike obvešča Skupščino SR Slovenije o svojem delu. Poročilo ste prejeli.

To poročilo so obravnavali tudi vsi odbori zborov in komisije naše skupščine. Njihova poročila ste delegati vseh treh zborov prejeli.

Prosim predsednika Predsedstva SR Slovenije tovariša Sergeja Kraigherja, da poda ekspoze k poročilu.

Sergej Kraigher: Tovarišice in tovariši. Predsedstvo SR Slovenije je predložilo Skupščini SR Slovenije poročilo o temeljnih političnih vprašanih družbenega življenja in razvoja SR Slovenije. Predsedstvo meni, da bo njegovo delo v izpolnjevanju njegovih ustavnih funkcij najbolj prišlo do izraza, če pokaže na tista vprašanja našega družbenega življenja in razvoja, ki so po njegovih ocenah danes ključnega pomena za življenje in delo delovnih ljudi in občanov in za naš nadaljnji družbeni razvoj, če oceni sedanje stanje pri reševanju teh vprašanj in obvesti Skupščino o svojih stališčih in usmeritvah za njihovo nadaljnje reševanje. Te ocene, stališča in usmeritve izražajo delo, ki ga je Predsedstvo opravilo in ki ga opravlja, bodisi na svojih sejah in sejah svojih delovnih teles, bodisi z delom in sodelovanjem svojih članov z drugimi organi in organizacijami republike in drugih družbenopolitičnih oziroma samoupravnih organizacij in skupnosti. Ob tej priložnosti želim posebej opozoriti na nekatera vprašanja, ki so se pokazala kot posebno pomembna za nadaljnji razvoj naše republike, tako v dosedanjih razpravah o tem poročilu in reševanju nekaterih bistvenih vprašanj našega nadaljnega družbenega in političnega razvoja, kot tudi v široki družbeni in politični aktivnosti, ki že sovпада s pripravami za VIII. kongres Zveze komunistov Slovenije oziroma XI. kongres Zveze komunistov Jugoslavije.

Za razmere, v katerih je začelo delovati Predsedstvo kot nov organ v našem družbenopolitičnem sistemu, je značilno poglobljanje socialističnih samoupravnih odnosov na podlagi nove ustave na vseh področjih družbenega dela in življenja in uresničevanje jasno določenih razvojnih usmeritev naše družbe v dokumentih X. kongresa Zveze komunistov Jugoslavije in VII. kongresa Zveze komunistov Slovenije. Na teh socialističnih samoupravnih družbenoekonomskih in političnih osnovah se v samoupravno organiziranem združenem delu in v celotni družbi krepí in utrjuje enotnost delavcev, kmetov in delovne inteligence

z njegovo postopno preobrazbo v procesu osvobajanja dela in človeka v združenje svobodnih proizvajalcev. Na teh osnovah se krepi in utrjuje tudi enakopravnost naših narodov in narodnosti in obenem pogloblja in utrjuje polna odgovornost socialističnih republik tako za njihov lastni razvoj in nacionalno uveljavitev kot tudi za napredek celotne jugoslovanske skupnosti. To so tudi osnove, na katerih se SFR Jugoslavija lahko uveljavlja in se tudi resnično uveljavlja kot vse bolj trdna in nerazdružljiva skupnost jugoslovanskih narodov in narodnosti, ki ima s svojim socialističnim samoupravnim demokratičnim razvojem in neuvrščeno politiko vse pomembnejšo vlogo v mednarodnih odnosih in v mednarodnem političnem življenju in razvoju.

Socialistična republika Slovenija je skupno z drugimi socialističnimi republikami in avtonomnima pokrajinama v tem obdobju v skladu z novim ustavnim družbenopolitičnim sistemom enakopravno in tvorno sodelovala pri določanju in uresničevanju politike SFR Jugoslavije o vseh vprašanih, ki so skupnega interesa, tako o najpomembnejših vprašanih zunanje politike, narodne obrambe in državne varnosti, kot tudi notranjega razvoja v državi. Dosedanja praksa v reševanju osnovnih vprašanj življenja, dela in razvoja federacije na novih družbenopolitičnih in ekonomskih osnovah potrjuje, da predstavlja medrepubliško sporazumevanje in dogovarjanje, kot temeljna demokratična pridobitev našega samoupravnega razvoja, učinkovito obliko usklajevanja in uresničevanja skupnih interesov v naši večnacionalni skupnosti. V bodoče se učinkovitost tega sistema in njegova globoka družbena demokratična vsebina, ki po svojem pomenu daleč presega meje Jugoslavije in današnji čas, lahko samo še stopnjuje in uveljavlja s še večjo neposrednostjo. Pri tem je popolnoma razumljivo, da dogovarjanje in sporazumevanje republik in avtonomnih pokrajin tudi v prihodnje ne bo potekalo brez težav in problemov. Saj prav v premagovanju težav in problemov, ki imajo praviloma svoje objektivne vzroke in osnove, leži njegova družbena funkcija, njegov smisel in demokratičen značaj. Prav zato je poznavanje in upoštevanje objektivnih pogojev življenja in razvoja vsake republike in avtonomne pokrajine in njihovih specifičnosti v ugotavljanju in uresničevanju interesov jugoslovanske socialistične skupnosti kot celote, bistven in neizbežen pogoj medsebojnega sporazumevanja in dogovarjanja. Dejstvo je, da so nas dosedanje izkušnje v tem pogledu že mnogo naučile. Prav tako pa je tudi dejstvo, da že danes olajšujejo in bodo v bodoče bistveno olajševali samoupravno sporazumevanje in družbeno dogovarjanje med republikami in avtonomnima pokrajinama jasneje opredeljeni dohodkovni odnosi ter medsebojne pravice in obveznosti delavcev ter samoupravnih organizacij in skupnosti in družbenopolitičnih skupnosti v zakonu o združenem delu in v novih sistemskih zakonih, predvsem o bančnem sistemu in kreditnem poslovanju, o zunanjetrgovinskem in deviznem sistemu in sistemu financiranja federacije. K temu bo brez dvoma prispeval tudi nov zakon o sistemu cen, ki se pripravlja, saj bodo v skladu z njim politika cen in ukrepi za njeno uveljavljanje kot bistven element oblikovanja celotnega dohodka in dohodkovnih odnosov morali delovati predvsem kot sredstvo in funkcija uresničevanja v družbenih planih skupno določene ekonomske politike in njenih ciljev.

Kot posebno pomembna naloga, kateri lahko služi tudi sklepanje medrepubliških družbenih dogovorov o razvoju dejavnosti, ki imajo poseben pomen za uresničevanje dogovorjene politike v sprejetem družbenem planu Jugoslavije oziroma Slovenije, je sklenitev dogovora o temeljih družbenega plana SFR Jugoslavije oziroma SR Slovenije, kot to zahteva zakon o temeljih družbenega

planiranja in družbenem planu SFR Jugoslavije, ki bosta bistveno olajševala sporazumevanje in dogovarjanje o skupnih interesih in nalogah, tako med samoupravnimi organizacijami in skupnostmi, kot med republikami in avtonomnima pokrajinama oziroma družbenopolitičnimi skupnostmi v republici.

Tovarišice in tovariši! Poročilo, ki vam je bilo predloženo, dovolj obširno govori o vprašanih razvoja družbenoekonomskih odnosov in gospodarskega razvoja. Ob tej priložnosti naj v dopolnilo k poročilu predvsem opozorim na pomen dela in odgovornost samoupravnih organov in sindikalnih organizacij v vseh organizacijah združenega dela ter ustreznih teles in organov Izvršnega sveta in Republiškega sveta Zveze sindikatov za nadaljnji razvoj in uskladitev sedanjega sistema delitve dohodka in oblikovanja osebnih dohodkov z zakonom o združenem delu. Gre za celovito uporabo določil zakona o združenem delu v izoblikovanju praktičnih rešitev za ugotavljanje prispevka vsakega delavca in vsake temeljne organizacije združenega dela k povečanju dohodka in družbene produktivnosti dela. V primerjavi z rezultati živega tekočega dela, ki se kažejo predvsem kot posledica njegove večje intenzivnosti in boljše organiziranosti, postajajo vse bolj odločujoč činitelj rezultati gospodarjenja in upravljanja delavcev z minulim delom, to je s sredstvi družbene reprodukcije, z družbenim kapitalom.

Z razvojem proizvodjalnih sil raste v povečevanju družbenega dohodka in osebnih dohodkov delavcev vloga in pomen minulega dela, tehnologije in tehnične opremljenosti živega dela. Utrreti in utrjevati moramo pot procesom, v katerih bo za delavce vsake organizacije združenega dela in za vsakega delavca odločujoče upravljanje in gospodarjenje z minulim delom, s sredstvi družbene reprodukcije, v skladu z družbenimi plani in na podlagi svobodnega združenega dela in dohodka sporazumno dogovorjene cene ali nadomestila oziroma skupnega rizika za upravljanje in gospodarjenje s temi sredstvi v skladu z določili ustave in zakona o združenem delu, in nagrajevanja vsakega delavca po rezultatih njegovega dela oziroma uveljavljanja njegovih delovnih sposobnosti in znanja pri ustvarjenem dohodku.

Gre torej za daljnosežne praktične rešitve, ki morajo zagotoviti, da bo vsak delavec in vsaka samoupravna organizacija in skupnost ekonomsko zainteresirana ne samo za čim boljše rezultate svojega tekočega dela, ampak da bo sleherni delavec prav tako in predvsem motiviran za čim večjo akumulacijo v celoti in za čimboljše gospodarjenje in upravljanje s sredstvi družbene reprodukcije. Z druge strani pa gre za to, da se bodo pri ustvarjanju in pridobivanju dohodka in oblikovanju osebnih dohodkov odnosi v združenem delu med delavci temeljnih organizacij združenega dela, delavci delovnih skupnosti skupnih služb ter med organizacijami združenega dela v gospodarstvu ter delavci družbenih dejavnosti resnično vzpostavljali na podlagi rezultatov dela in dejanskega prispevka k povečevanju dohodka in družbene produktivnosti dela. To pa pomeni razviti tudi sistem solidarnostnih obveznosti in uveljavljanja širšega ekonomskega interesa družbe, da v skladu s porastom svoje gospodarske moči in produktivnosti dela izenačuje pogoje pridobivanja dohodka in zagotavlja pogoje za razvijanje delovnih sposobnosti in znanja delovnih ljudi v občinah in organizacijah združenega dela, kjer bi glede na njihovo gospodarsko moč sicer zaostajali.

Tu se povezuje pokojninski sistem in pokojninske pravice delavca in delovnega človeka neposredno s sistemom oblikovanja osebnih dohodkov delavcev in z njihovimi osebnimi dohodki na podlagi rezultatov njihovega tekočega (ži-

vega) dela in minulega (opredmetenega) dela in zagotavljanja pokojninskih pravic vsakega delavca že v teku njegovega aktivnega dela in ustvarjanja.

Zaustaviti se, dalje, želim ob problemu akumulativne sposobnosti gospodarstva in reprodukcijske sposobnosti združenega dela, tudi zato, ker se je na teh vprašanjih zadržala tudi razprava o poročilu Predsedstva v delovnih telesih te skupščine.

V družbeni praksi se prepočasi osvobajamo starih pristopov, ko govorimo o reprodukcijski sposobnosti združenega dela. Praviloma pri tem še vedno mislimo samo na reprodukcijsko sposobnost materialne proizvodnje, ne pa celovito na vse činitelje v družbeni reprodukciji, vključujoč pri tem skupno in splošno porabo. Na takih izhodiščih deluje tudi ves obstoječi sistem spremljanja in prikazovanja tokov v ustvarjanju in delitvi dohodka in sistem informacij v zvezi s tem. Tak sistem zato ne daje celovite slike medsebojne povezanosti in soodvisnosti organizacij združenega dela v družbeni reprodukciji in v družbi kot celoti. V takih pogojih se le počasi uveljavljajo spremenjeni pogledi na vlogo družbenih dejavnosti in splošne porabe v njihovih splošnih družbenih funkcijah in v procesu družbene reprodukcije in še zlasti v dviganju družbene produktivnosti dela pri ustvarjanju novih vrednosti v gospodarstvu in pridobivanju dohodka. Organi in vodstva družbenopolitičnih in samoupravnih organizacij in skupnosti ne morejo spremljati, v skladu z njihovimi odgovornostmi, vseh bistvenih elementov, ki vplivajo na oblikovanje celotnega skupnega prihodka ter oblikovanja in razporejanja dohodka, čistega dohodka, osebnih dohodkov in akumulacije in le z velikimi težavami lahko tekoče spremljajo in ocenjujejo rezultate poslovanja. Prav isto velja za ugotavljanje medsebojnih pravic in obveznosti ter njihovo izpolnjevanje. Podobno velja tudi za spremljanje carin, ki predvsem bremenijo materialne stroške in v manjši meri za prometni davek, kolikor bremenijo materialne stroške nekaterih organizacij, torej za dajatve, ki bistveno vplivajo na cene in ki služijo obenem kot osnovni vir prispevkov posameznih republik in avtonomnih pokrajin za financiranje funkcij federacije in ki opredeljujejo v tem pogledu tudi njihove medsebojne odnose, pravice in obveznosti.

Še težje pa je spremljati in usmerjati s strani delavcev v temeljnih organizacijah združenega dela, v skladu z njihovimi ustavnimi pravicami in obveznostmi, gibanje in uporabo znatnih sredstev, ki se zbirajo na računih bank, ki so kljub svojim nihanjem v svoji osnovni masi konstantna in vedno večja in s katerimi razpolagajo in o njih odločajo kot z anonimnimi družbenimi sredstvi banke in njihovi organi, kot da bi to bil anonimen bančni kapital. Še vedno se stopnjuje odvisnost organizacij združenega dela od bančnih kreditov in bank. Brez dvoma stoji pred nami vsemi, predvsem pa pred pristojnimi republiškimi in zveznimi organi in organizacijami naloga, da dosledno izvedemo vse spremembe tako v knjigovodstvu in družbeni evidenci kot v kreditnem sistemu in delovanju celotnega bančnega sistema, da pospešimo organiziranje in delovanje internih bank in zagotovimo izvajanje osnovnih družbenoekonomskih ciljev zakonov o združenem delu ter o bankah in kreditnem poslovanju. Za usmerjanje in odločanje ter vodenje politike na podlagi globljega poznavanja in delovanja v družbeni reprodukciji vladajočih zakonitosti v vsej konkretnosti njihovih medsebojnih odvisnosti moramo bistveno dopolniti sistem t. i. bilanc uspeha, ki nam jih pripravlja Služba družbenega knjigovodstva ob zaključnih računih, s celovitim sistemom družbenih računov.

Prehod na plačano realizacijo nas je resneje soočil s problemi delitve družbenega proizvoda, zlasti s problemi akumulacije v razporejanju dohodka in čistega dohodka. Zato je bila ves čas ena temeljnih zahtev Predsedstva, da moramo v praksi preiti na sočasno obravnavo osebne, skupne in splošne porabe, hkrati s obravnavanjem teh oblik porabe v odnosu do akumulacije in rezerv. Kajti v našem sistemu je le ob neposrednem soočanju vseh interesov in potreb z realnimi materialnimi možnostmi mogoče zagotoviti skladnost v zadovoljevanju potreb in gibanje celotne porabe v mejah razpoložljivih sredstev in nujnega širjenja materialne baze gospodarstva. Vendar tak pristop ni bil ali ni mogel biti celovito in pravočasno zasnovan tako, da bi se v sodelovanju z delavci in s samoupravnimi organi samoupravnih organizacij in skupnosti in z ustrezno aktivnostjo občinskih organov in organizacij sindikatov v večji meri osvobodili stare prakse in odnosov, ki povečujejo od proizvajalcev nekontrolirano potrošnjo in tudi s tem povezano odvisnost tekočega dela in poslovanja samoupravnih organizacij in skupnosti bank in bančnih sredstev.

Organi republiške skupščine, občinskih skupščin in gospodarske zbornice bodo morali težišče svojega delovanja prenesti na vsa vprašanja, od katerih je odvisna v gospodarstvu rast sredstev za akumulacijo. Pogled v strukturo skupnih investicij jasno kaže, da za investicije v gospodarstvo ne moremo iskati rezerv v zmanjšanju investicij v stanovanjsko komunalno dejavnost, vsaj bistveno ne, ki je poleg tega tudi sama del gospodarstva, in prav tako ne v kulturno, socialno dejavnost in državne in družbene službe. Možnosti za povečanje akumulacije investicij v gospodarstvo lahko iščemo realno samo v dveh virih. To je predvsem v povečevanju dohodka z racionalnejšim gospodarjenjem s sredstvi in večjo intenzivnostjo in produktivnostjo dela v temeljnih organizacijah združenega dela in višjo produktivnostjo celotnega družbenega dela; in dalje, v bolj racionalnem zadovoljevanju z zakoni ali s samoupravnimi sporazumi sprejetih pravic občanov na področju skupne porabe ali v morebitnem zmanjševanju teh pravic in v bolj racionalnem usposabljanju organov in organizacij družbenopolitičnih skupnosti za ustrezno opravljanje njihovih obveznosti in odgovornosti.

Marsikje se sposobnost za reprodukcijo še vedno pojmuje zgolj z vidika obnavljanja in širjenja materialne osnove neposredno v sami temeljni organizaciji, sredstva, ki se združujejo za uresničevanje nalog skladno z dogovori o temeljnih planov, na primer za elektrogospodarstvo in železnice, pa se obravnavajo kot gospodarstvu odtujena sredstva. Uresničevanje sprejetih odločitev o razvoju prioritetnih dejavnosti predstavlja izjemen napor za gospodarstvo in tudi neposredno omejuje materialne možnosti za razširjenje materialne osnove znotraj posameznih organizacij za druge njihove dejavnosti in potrebe. Prav zaradi tega pa moramo uporabljati razpoložljiva sredstva v vseh oblikah porabe mnogo bolj preudarno in gospodarno kot doslej.

Poseben problem predstavljajo izgube in položaj vseh tistih organizacij združenega dela, ki poslujejo na robu rentabilnosti. S sanacijo takih temeljnih organizacij sicer vzpostavljamo njihovo reprodukcijsko sposobnost, seveda na račun akumulacije poslovno naprednejših ali učinkovitejših. Zato ne smemo dopustiti površinskega reševanja problemov, ki s finančnim pokritjem izgube in vsebinsko neutemeljenimi sanacijskimi programi v bistvu le odlaga resnično reševanje problemov. Potrebni so koreniti posegi v proizvodno usmeritev in notranje odnose, tako da zagotovimo reševanje teh problemov na edino realni in trajni podlagi, to je na osnovah poglobljenih samoupravnih družbenoekonom-

skih odnosov v samih organizacijah, kot v pogojih in oblikah zagotavljanja za sanacijo potrebnih sredstev.

Skrbnejša analiza finančnih tokov in sredstev ter dejstvo, da se v uresničevanju planov nismo pomembneje oddaljili od sprejetih ciljev in nalog, opozarjata, da centralno vprašanje ni predvsem v obsegu razpoložljivih sredstev za razširjeno reprodukcijo. V strukturi virov sredstev za investicije se je zmanjšal delež organizacij združenega dela od 43,3 % v letu 1975 na 38,8 % v letu 1976, hkrati pa se je dvignil delež sredstev, združenih v bankah, od 40,8 % na 45,1 %. Ta ugotovitev opozarja, da bi se morali osredotočiti predvsem na to, kje ta sredstva so in v kakšnih odnosih vstopajo v reprodukcijo, skratka, na kakšnih družbenih osnovah poteka razširjena reprodukcija in s kakšnimi ukrepi moramo širiti in poglobljati njene samoupravne osnove.

Kljub določenim spremembam v vlogi upravljalcev bank in s tem povezanim odločanjem na bolj samoupravnih in demokratičnih osnovah se v vsebini odnosov prepočasi preusmerjamo od doslej ustaljenih odnosov, poti in obnašanj v razširjeni reprodukciji. To velja tako za gospodarjenje z denarjem in za odločanje o dohodku v temeljnih organizacijah združenega dela in delovnih organizacijah kot za odnose v bankah. Preseči moramo povsod stanje, ko vstopa dohodek, katerega ustvarjalec in upravljalec je znan, v družbeno reprodukcijo, vendarle kot anonimni in od delavcev v temeljni organizaciji združenega dela v bistvu odtujen.

Še zelo na začetku smo v praktičnem uresničevanju določila, da dohodek, dosežen in izražen v bilancah bank, v celoti pripada temeljnim organizacijam združenega dela, ki združujejo svoja sredstva v banki, oziroma ki so kot njih uporabniki prispevali k njegovemu ustvarjanju. Sprejemanje odločitev o razporeditvi tega dohodka je še vedno odmaknjeno od delavcev v temeljnih organizacijah združenega dela in se vrši brez tehtne opredelitve kriterijev in meril za ugotavljanje prispevka vsake temeljne organizacije oziroma druge pravne osebe k ustvarjanju tega dohodka.

Glede vzpostavljanja ustavnih odnosov in obveznosti med proizvodnjo in trgovino naj se zadržim samo na ugotovitvi, da nam ocene sklepanja samoupravnih sporazumov kažejo, da se še vedno ne upoštevajo dosledno in po njihovi vsebini v ustavi in zakonu o združenem delu dovolj jasno opredeljena izhodišča za konkretne vsebinske spremembe v njihovih medsebojnih odnosih, tako da tudi na področju blagovnega prometa le počasi premagujemo stare podjetniške, na dobičku temelječe odnose.

Ob sedANJI razvITosti družbenoekonomskih odnosov in samoupravne organiziranosti kmetijskih zadrug in obratov za kooperacijo pri kmetijskih in gozdno-gospodarskih organizacijah še ni, kljub vidnemu napredku in pomembnim uspehom na nekaterih območjih, v zadostni meri in povsod zagotovljen dejansko enakopraven samoupravni položaj združenih kmetov in delavcev ter niso dane možnosti za uveljavljanje njihovih samoupravnih pravic in dolžnosti. To pa je eden temeljnih pogojev uresničevanja že sprejetih ciljev in nalog družbenega materialnega razvoja. Naloge in dogovore o temeljnih planov SR Slovenije bo moč uresničiti le s skupnimi napori za oblikovanje močnih, tehnološko razvitih, visoko produktivnih in dohodkovno med seboj povezanih organizacij združenega dela s področja primarne proizvodnje, predelave in trgovine, kot tudi z modernizirano, bolj produktivno in tržno usmerjeno proizvodnjo, nabavo in prodajo v okviru različnih oblik medsebojnega sodelovanja kmetov in njihovega vključevanja v družbeno kmetijsko proizvodnjo, predelavo in trgovino. Pri tem so

trajno izhodišče za dolgoročno usmeritev k povečanju produktivnosti dela v zasebnem sektorju vse različne, vendar čimbolj razvite oblike združevanja dela, zemlje, delovnih in drugih sredstev kmetov med seboj, v okviru kmetijske zadruge in temeljnih organizacij kooperantov. Takšne oblike združevanja kmetov morajo imeti vso družbeno podporo in je zato v modernizacijo združene proizvodnje kmetov treba usmerjati tudi razpoložljiva družbena sredstva. V praksi imamo primere dobrega proizvodnega sodelovanja, vsaj v zametku, tudi že z dohodkovnimi odnosi in bi lahko na tej podlagi pomembno obogatili naša spoznanja o praktičnih vidikih pristopa, vsebini odnosov in rezultatih.

Ti procesi še posebej zaostajajo na področju gospodarjenja z gozdovi, kjer vedno prevladujejo odnosi, ki kmetom v temeljnih organizacijah kooperantov ne zagotavljajo možnosti enakopravnega odločanja z delavci o delitvi dohodka, ustvarjenega v skupnem poslovanju. Ne smemo pa se zaustavljati zgolj ob vprašanih organizacijskih oblikah povezovanja kmetov v kmetijskih in gozdno-gospodarskih organizacijah. Osnova nam mora biti vsebina odnosov, ki naj združenim kmetom zagotovijo resnično in neposredno vključevanje v skupno proizvodnjo in planiranje razvoja v povezavi s trgovino in industrijo. Za uveljavitev takih odnosov pa je treba v prihodnje odločno podpreti konkretno uresničevanje številnih že sprejetih dogovorov in prelomiti z odpori, ki so tudi na tem področju še vedno prisotni.

Razvoj samostojnega osebnega dela v obrti in še zlasti razvoj oblik njegovega vključevanja v samoupravno organizirano združeno delo terja bistvene premike v smeri krepitve temeljne organiziranosti samostojnih obrtnikov, obrtnih zadrug in pogodbenih organizacij združenega dela v občinah, kjer se njihova dejavnost dejansko odvija in usklajuje z interesi občanov in z delom in razvojem organizacij združenega dela in občin samih. Dejavnosti storitvene obrti pa bo potrebno postaviti v neposreden odnos do porabnikov — občanov v krajevnih skupnostih in jih za določene vrste med seboj povezati, tako da bodo tvorile ustrezno delegatsko bazo za nastajajoče komunalne interesne skupnosti. Vprašanja zagotavljanja sredstev za razširjeno reprodukcijo, pridobivanja deviznih sredstev in ostala podobna vprašanja, ki se pojavljajo v obrti, bo potrebno reševati v skladu z možnostmi, ki jih zagotavljajo novi sistemski zakoni na področju denarništva in mednarodne menjave.

Ob tej priložnosti moram posebej poudariti vlogo in odgovornost pristojnih upravnih organov za izvrševanje zakonov, ki morajo bodisi sami sprejemati ukrepe v okviru zakonskih pooblastil, bodisi predlagati izvršnim svetom in skupščinam družbenopolitičnih skupnosti ukrepe za izvajanje določil zakona o združenem delu in drugih sistemskih zakonov, ali predlagati začasne ukrepe za olajšanje prehoda iz sedanjega stanja in poslovanja, ali predlagati skupščinam družbenopolitičnih skupnosti ustrezne neposredne posege za doseg tega cilja.

Problematika varstva okolja se ne kaže samo kot zelo pomemben element gospodarskega, socialnega in kulturnega razvoja, temveč tudi kot posebna pojavna oblika odtujevanja sodobnega človeka od pogojev njegovega življenja, dela in razvoja naravnega okolja, če se zadržujejo ali prevladujejo, tako kot drugje v svetu, ozki podjetniški interesi.

Naj ob tej priložnosti in dodatno k poročilu Predsedstva poudarim, da nam obravnavanje te problematike v tej skupščini potrjuje dejstvo, da ne uveljavljamo dosledno ustavne funkcije prostorskega planiranja. Zato se pogosto pred pomembnimi odločitvami o uporabi prostora soočajo povsem nasprotni interesi v zvezi z namensko uporabo zemljišč in stanovanjsko gradnjo, industrijo, pro-

metno infrastrukturo ali za kmetijstvo ter za varstvo narave in kulturnih spomenikov. Vsi ti interesi pa se ne obravnavajo in niso družbeno ovrednoteni po njihovem trajnem in dolgoročnem družbenem pomenu. Zato se v družbenem planiranju in izvrševanju družbenih planov tudi ne morejo ustrezno med seboj usklajevati in usmerjati.

To govori za to, da moramo, kot eno neposrednih nalog, prostorsko planiranje in vse nosilce teh dejavnosti, med njimi tudi zavod za prostorsko planiranje, uveljaviti kot enakopraven sestavni del družbenega planiranja. Z njim moramo predvsem v republiki, prav tako pa tudi v vsaki družbenopolitični skupnosti določiti dolgoročno politiko urbanizacije, prostorskega urejanja in varstva okolja ter določiti skupne cilje na tem področju. S tem bomo omogočili hitrejšo prilagajanje močno zastarelih občinskih urbanističnih programov potrebam prostorskega razvoja, pospešili bomo izdelavo druge urbanistične dokumentacije in olajšali postopek za pridobivanje lokacijskih in drugih dovoljenj, potrebnih za stanovanjsko gradnjo in druge potrebe družbenega razvoja. Hkrati pa bomo dosegli tudi to, da bo varstvo okolja realno obravnavano pri razporejanju razpoložljivih sredstev in skladno vgrajeno v družbene plane.

Tovarišice in tovariši, leto dni pred potekom mandata sedanjim delegatom in delegacijam lahko z zadovoljstvom ugotavljamo, da so uspešno izvrševale in reševale naloge, ki so se pred njih postavljale in potrdile s svojim delom prednosti delegatskega sistema.

Ob tem pa se velja zaustaviti na nekaterih pomanjkljivostih v delovanju delegatskega sistema, na katere so posebej opozorili tudi sami delegati skupščine v razpravi o poročilu Predsedstva. Ker bomo morali še v obdobju do novih volitev nameniti posebno skrb izpopolnjevanju političnega sistema, kaže na podlagi tega v tem trenutku opozoriti zlasti na naslednje: V skupščinah družbenopolitičnih skupnosti še vedno niso dovolj prisotni interesi, izoblikovani v temeljnih samoupravnih organizacijah in skupnostih, tako da tudi v delovanju odborov in komisij skupščine ti problemi še vedno ne prihajajo dovolj do veljave. V delovanju posameznih zborov še vedno ni dovolj jasno izoblikovana njihova specifična vloga. Tako je bilo tudi v razpravi o poročilu Predsedstva ugotovljeno, da se v delu Zbora združenega dela pogosto pojavljajo interesi in stališča posameznih občin, kar kaže na nezadovoljivo delovanje in vpliv družbeno političnih organizacij in zlasti sindikatov v delovanju delegacij in delegatov za ta zbor. Za družbenopolitične zbore pa ugotavljamo predvsem dve slabosti: da so še vedno pod močnim vplivom izvršnih svetov in da družbenopolitične organizacije ne delujejo tako, da bi se uveljavile kot delegatska baza enotne fronte socialističnih sil v socialistični zvezi delovnega ljudstva za delo delegatov in njihovo usmerjanje.

Uspešno delo zborov skupščin družbenopolitičnih skupnosti, še zlasti Zbora združenega dela, pri sprejemanju in spremljanju izvajanja družbenih planov in odločanju o dohodku zahteva predvsem ustrezno ustavno organiziranost temeljnih organizacij združenega dela in preseganje odnosov v delovnih organizacijah, zgrajenih na dobičku in na elementih mezdnega položaja delavcev. Zato bi morala biti aktivnost skupščin in zborov tudi v tej smeri, v skladu s pooblastili in obveznostmi, ki jih daje zakon o združenem delu, ena njihovih glavnih neposrednih nalog.

S tem bomo obenem ustvarjali ustrezno podlago tudi za izpopolnitev delovanja samoupravnih interesnih skupnosti. V teh skupnostih je treba zlasti

zборе uporabnikov oblikovati tako, da bodo sposobni zastopati in izražati celoto interesov temeljnih samoupravnih organizacij in skupnosti in ugotavljati skupne interese ter prednostne naloge. Za delovanje skupščin samoupravnih interesnih skupnosti je nadvse pomembno, da ne delujejo tako kot skupščine družbenopolitičnih skupnosti. Njihova vloga je v osnovi drugačna in ne morejo, zlasti ne o materialnih zadevah in o dohodku praviloma ničesar odločati s preglasovanjem. Zato pa morajo predstavljati mesto sporazumevanja proizvajalcev oziroma delavcev družbenih dejavnosti in uporabnikov o skupnih interesih ter potrebnih sredstvih in načinu njihovega uresničevanja.

V poročilu Predsedstva so podčrtani uspehi, razvoj in vloga, ki jo že sedaj vršijo krajevne skupnosti v življenju občanov in družbenem razvoju. V delovanju in razvoju krajevnih skupnosti pa prihaja še vedno premalo do izraza dejstvo, da bodo krajevne skupnosti toliko bolj uresničevale svojo ustavno funkcijo, kolikor bolj bodo delavci v temeljnih organizacijah združenega dela, kjer delajo in ustvarjajo oziroma pridobivajo dohodek, neposredno uveljavili pravico in obveznost, da morajo z delom dohodka zadovoljevati skupne in splošne potrebe krajevnih skupnosti, kjer živijo oni oziroma njihove družine. Trajnih rešitev za različne interese občanov in razvoj krajevnih skupnosti zato ni mogoče iskati predvsem v davkih oziroma v obveznem odstopanju dela sredstev občinskih proračunov ali v obveznem zbiranju sredstev pri občinskih skupščinah, s katerimi se upravlja kot z anonimnimi sredstvi; pač pa je posebna odgovornost občinskih organov in organizacij, da z vso svojo dejavnostjo omogočajo in pospešujejo razvoj krajevnih skupnosti na novih družbenoekonomskih in finančnih osnovah.

Tako kot temeljne organizacije združenega dela se morajo tudi krajevne skupnosti organizirati tako, da bodo resnično lahko opravljale svoje ustavne naloge. Morajo se torej preobraziti iz sedanjih po velikosti skoraj majhnih občin v skupnosti, kjer bodo občani in delovni ljudje resnično sposobni neposredno in s pomočjo svojih delegatov odločati o neposrednih interesih svojega življenja in razvoja. To se zlasti kaže v mestih in urbaniziranih krajih, prihaja pa s posebno ostrino do izraza v razvoju družbene samozaščite in civilne zaščite ob elementarnih nesrečah in v pripravah za splošen ljudski odpor. Brez takšne preobrazbe ne bodo mogle krajevne skupnosti opravljati ene od njihovih glavnih funkcij, to je organiziranje potrošnikov in stanovalcev, zlasti v delovanju in razvoju trgovine, drobnega gospodarstva in storitvenih dejavnosti, komunalnih organizacij, kakor tudi stanovanjskih interesnih skupnosti in hišnih svetov. Vse izkušnje kažejo, da brez te funkcije krajevnih skupnosti in neposrednega vključevanja občanov v delo teh dejavnosti ni mogoče zagotoviti njihovega ustreznega delovanja in razvoja ter odstraniti mnoge nevšečnosti in pogosto neodgovorna zlorabljanja upravljanja s strani delavcev teh dejavnosti.

V poročilu Predsedstva je navedeno, kako se v našem socialističnem samoupravnem družbenem sistemu suverenost delovnega človeka in občana in s tem njegova svoboda in človekove pravice uresničujejo tako, da odloča o osebnih in skupnih interesih in zadevah v temeljnih samoupravnih organizacijah in skupnostih ter najrazličnejših družbenih organizacijah in društvih, o splošnih zadevah pa v organih družbenopolitičnih skupnosti. Samoupravljanje predstavlja osnovo za uresničevanje vseh številnih, pomembnih in obsežnih pravic in svoboščin človeka in še posebej kot samoupravljalca, ker kot nov družbenoekonomski odnos omogoča delovnemu človeku in občanu, da obenem z ustvarjanjem in odločanjem o dohodku ustvarja in odloča tudi o materialni podlagi in sredst-

vih za uresničevanje in širjenje teh pravic in svoboščin v skladu s celotnim družbenim razvojem. V tem smislu položaj delovnega človeka in občana v samoupravni družbi po svojih kvalitetah presega položaj človeka v administrativnem socializmu in v sistemu buržoazne demokracije sploh in še posebej formalno-pravni karakter od teh pravic in svoboščin v sistemu buržoazne demokracije. Preizkusni kamen nosilcev buržoazne demokracije je tudi njihov odnos do povampirjenja fašizma in neonacizma, rasizma in drugih oblik nasilja nad ljudmi. Preskusni kamen postaja vse bolj tudi odnos do nadsocialnih družb in finančnega kapitala in njihovega preraščanja v nacionalne centre odločanja, ki sebi in svojim interesom neusmiljeno podrejujejo ne samo eksistenco ljudi, ne glede na njihove človeške pravice in svoboščine, ampak uveljavljajo svoje interese tudi mimo parlamentov suverenih držav in narodov, slepi za humane odnose med ljudmi ter za pravice in interese narodov in narodnosti.

Zato se družbenopolitični sistem socialistične samoupravne demokracije, ki ga gradimo v Jugoslaviji, kaže vse bolj kot realna perspektiva človeštva in njihovega razvoja. Tega ne morejo zamegliti vse porodne bolečine, težave in slabosti, med drugim tudi zato, ker o njih sami odprto govorimo in ker sami naš sistem stalno razvijamo in izpopolnjujemo.

Že poročilo Predsedstva navaja bistvene posebnosti in naloge, ki veljajo za družbene dejavnosti in njihov razvoj. Zato bom v nadaljnjem pokazal samo na tiste naloge, ki so se med časom mnogo ostreje postavile.

V pripravah za preobrazbo sistema vzgoje in izobraževanja so stališča Predsedstva Centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije nakazala konkretnjšo usmeritev za delo in načrtala podlago za širše politično in neposredno strokovno angažiranje tako organizacij združenega dela kot vseh drugih družbenih organov in organizacij v skladu z njihovo vlogo in odgovornostjo. Letošnji poskusi predhodnih vpisov v šole ponovno opozarjajo na nujnost hitrejšega konstituiranja posebnih izobraževalnih skupnosti. V sistemu poklicnega usmerjanja bo predvidena preobrazba izobraževanja omogočala organsko vključevanje posebnih izobraževalnih skupnosti kot osnovnih dejavnikov, vsake na svojem delovnem področju, za usmerjanje mladine in odraslih v nadaljnje šolanje in za ugotavljanje celotnih kadrovskih potreb uporabnikov. Delo organov za poklicno usmerjanje in planskih organov bo dobilo tako zanesljivo in trajno podlago za redno postavljanje nalog in njihovo izvrševanje.

Problemi medsebojne uskladenosti z drugimi področji združenega dela in z razvojem samoupravljanja se na specifičen način kažejo tudi na raziskovalnem področju. Treba jih je reševati vzporedno, saj bo razvoj samoupravnih odnosov toliko hitrejši, kolikor več rezultatov bomo dosegali z raziskovalno dejavnostjo v konkretnih organizacijah in dejavnostih. Temu bodo v večji meri kot doslej služile tudi področne raziskovalne skupnosti, kolikor bodo preraščale oblike panožnega povezovanja, tako da se bodo preko njih uresničevali dohodkovni odnosi in svobodna menjava dela v okviru in na podlagi interesov in potreb poslovnih skupnosti in širših povezovanj delovnih organizacij.

Na področju kulture moramo v nadaljnjem razvoju podpirati vsako usmeritev in dejavnost, v katero bodo delovni ljudje in vsak delovni človek lahko zaživel kot vse bolj neposredni nosilci kulturnega ustvarjanja.

V srednjeročnem načrtu razvoja Slovenije so uveljavljene prioritete množičnosti in množičnih kulturnih vrednot. Zato je knjigi in knjižnicam dana prva prednost.

Posebno skrb je treba v prihodnje posvečati tistim kulturnim dejavnostim, katerih delo in razvoj sta po svoji naravi odvisna izključno ali pretežno od njihovega položaja in razvojnih pogojev v slovenskem jezikovnem območju. Z večjo zavzetostjo bomo morali poskrbeti, da bodo takšne kulturne institucije ter ustvarjalci in delavci v njih delovale in se razvijale v ustrežnejših materialnih pogojih in s trajnejšo in trdnejšo perspektivo. To velja zlasti za gledališko dejavnost in njene srednje nacionalne ustanove.

V poročilu Predsedstva posebej opredeljena izgradnja Cankarjevega avditorija v Ljubljani — v Cankarjevem letu skupno sprejeta naloga — mora najti ustrezno mesto v uresničevanju srednjeročnega družbenega plana SR Slovenije in mesta Ljubljane oziroma v dogovoru in samoupravnih sporazumih o temeljih plana za to odgovornih republiških in mestnih organov in interesnih skupnosti. Na ustrezen način se je treba dogovoriti tudi za sredstva, potrebna za dokončanje Jakopičeve galerije v Ljubljani, katere izgradnja mnogo zaostaja za dogovorjenim časom.

Tovarišice in tovariši! K boju vseh dejavnikov za socialistično samoupravno vsebino naše družbe sodi tudi neposredna konfrontacija z različnimi protisamoupravnimi in protisocialističnimi pritiski, ne glede na to, od kod prihajajo in kakšni so njihovi ideološki temelji. Zato se ni mogoče uspešno bojevati za reševanje tekočih konkretnih problemov razvoja in napredka naše družbe, če se ne bojujemo hkrati tudi proti vsem ideološkim in političnim tendencam in pritiskom, ki imajo za končni cilj potisniti progresivne in demokratične sile, zlasti pa Zvezo komunistov na rob družbenega dogajanja. Pri tem se srečujemo tudi v Sloveniji z vsemi oblikami emigrantske in ostale subverzivne propagande, ki je, kakor vsaka subverzivna propaganda, usmerjena v podcenjevanje in sejanje nezaupanja do osnovnih vrednot in pridobitev naše revolucije in pojvne graditve.

Število odkritih kaznivih dejanj v SR Sloveniji zoper družbenopolitično ureditev je praktično zanemarljivo, saj je v tem številu zapopadeno daleč največ deliktov lažje oblike: verbalnih žalitev, vnašanje prepovedanega tiska, širjenje lažnih vesti in podobnega. Moram pa poudariti, da so in bodo organi odkrivanja, pregona in sojenja vedno ukrepali zoper vse, ki so ali bodo poskušali ogrožati državno celovitost in neodvisnost Jugoslavije in njene socialistične samoupravne demokratične osnove ali ščuvati proti njej s kakršnimikoli programi o separatizmu in samostojni Sloveniji zunaj Jugoslavije na osnovah buržoaznega političnega sistema ali na kakršnikoli drugi osnovi.

Lahko poudarim, da varnostno stanje tudi v naši republici ni odvisno predvsem od tega, koliko smo izpostavljeni najrazličnejšim pritiskom, ki se skušajo povezovati tudi s posamezniki ali skupinami doma, če jih seveda najdejo ali se jim ponudijo, pač pa predvsem od tega, v kolikšni meri delovni človek danes resnično uveljavlja svoj položaj in pravice samoupravljalca, od uspešnosti našega gospodarskega razvoja in utrjevanja celotnega političnega sistema — od krajevne skupnosti do republike in federacije.

Uresničevanje splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite, kot uveljavljanje ustavne pravice in obveznosti vsakega občana, predstavlja bistveno sestavino socialističnih samoupravnih odnosov in družbenopolitičnega sistema in je tako tudi porok njegovega nemotenega nadaljnega razvoja. V tem ima naša republika spričo svojega mednarodnega političnega in geostrateškega položaja še posebno pomembno mesto in vlogo.

Podružbljanje splošne ljudske obrambe, ki se že nekaj let uspešno razvija, vse bolj širi možnosti za razvijanje različnih oblik družbene samozaščite in splošnega ljudskega odpora ter načina njihovega izvajanja. Pri tem se zamisli, pobude in aktivnosti delovnih ljudi in občanov sistematično in organizirano povezujejo z delom in odgovornostjo samoupravnih organov temeljnih organizacij združenega dela in krajevnih skupnosti ob sodelovanju z družbenopolitičnimi in družbenimi organizacijami ter društvi, zlasti organizacijami Socialistične zveze delovnega ljudstva, mladine in sindikatov. Vse bolj se uveljavlja in utrjuje tudi vloga Zveze komunistov kot vodilne idejnopolitične sile, odgovorne za ustrezno politično angažiranje in aktivnost vseh družbenih dejavnikov na tem področju.

Na teh osnovah se kaže narodna zaščita kot uspešna družbena samozaščitna organizacija delovnih ljudi in občanov, ki deluje v primeru vojne neposredno kot sestavni del oboroženih sil v skladu z njenimi nalogami in v skladu s potrebami vojnih operacij. Zato je potrebno narodno zaščito kot obliko in osnovno sestavino družbene samozaščite in splošnega ljudskega odpora dalje utrjevati s pospešenim ustanavljanjem njenih enot v temeljnih organizacijah združenega dela in v krajevnih skupnostih ter z ustreznim strokovnim usposabljanjem vseh delovnih ljudi in občanov, tako moških kot žensk.

Tudi civilna zaščita ima samoupravno bazo v temeljnih organizacijah združenega dela in v krajevnih skupnostih, ki razvijajo in usklajujejo njeno organizacijo in dejavnost. Ob tem pa je treba civilno zaščito še bolj približati občanu in njeno organizacijo vzpostaviti prek samoupravnih organov in organizacij Socialistične zveze povsod, v soseskah, naseljih in ulicah, v stanovanjskih stolpnih in blokkih, v vsaki hiši. Doseči moramo, da bo vsak delovni človek in občan in vsaka družina seznanjena s samozaščitnimi ukrepi, da bo imela ustrezna zaščitna sredstva in vsaj enomesečno zalogo hrane. Ob tem pa je še posebnega pomena skrb samoupravnih organov temeljnih organizacij združenega dela in v krajevnih skupnostih, hišnih svetov in samoupravnih stanovanjskih skupnosti ter občin za graditev zaklonišč. Doslej že uresničene priprave za splošni ljudski odpor, sile s katerimi že sedaj razpolagamo in njihova širina ter prizadevnost delovnih ljudi in občanov kažejo, da se zavedamo dejstva, da so samo močne, za boj pripravljene oborožene sile ter naša enotnost in organiziranost ter pripravljenost vseh na obrambo tista sila, ki nam lahko zagotovi mir, varnost, neodvisnost in neuvrščeni socialistični samoupravni razvoj.

Dosledna neodvisna zunanja politika SFR Jugoslavije, vloga naše dežele v okviru gibanja neuvrščeni in vedno bolj vsebinsko razčlenjena in poglobljena dejavnost tega gibanja so dejavniki, ki ob našem uspešnem notranje-političnem razvoju zagotavljajo vse bolj čvrst položaj Jugoslavije v svetu.

V tem času je zlasti pomembna borba za gospodarsko osamosvojitvev dežel v razvoju. Usmerjenost v konkretno izgrajevanje nove mednarodne gospodarske ureditve, v dolgoročno povezovanje in premišljeno usklajevanje gospodarskega sodelovanja SFR Jugoslavije in SR Slovenije z neuvrščeni deželami in deželami v razvoju na trajnih dolgoročnih osnovah postaja vse bolj pomembna potreba gospodarskih in političnih prizadevanj vseh subjektov naše družbe. Vendar tega spoznanja še nismo dovolj uveljavili v praksi; še vedno se mnoge gospodarske organizacije in odgovorni dejavniki obnašajo, kot da gre pri takšni usmeritvi le za kratkoročno politiko in še vedno imamo opraviti s kratkovidno in kratkoročno ozko dobičkarsko usmerjenostjo.

Tudi v razvitem delu sveta smo, kljub stalno obstoječim nasprotnim težnjam, priče postopnega uveljavljanja spoznanja o potrebi preseganja politike popuščanja v sedanjih blokovskih okvirih. Zato je toliko bolj pomembno, da razprava o rezultatih izvajanja helsinške sklepne listine v Beogradu ugotovi med drugim tudi povezanost med sistemom evropske varnosti in sodelovanja in problemom odnosa med razvitimi in nerazvitimi deželami v svetovnem merilu. V tem okviru sta nedavno ratificirana pogodba med SFR Jugoslavijo in Republiko Italijo in sporazum o medsebojnem sodelovanju, zgleden primer uresničevanja helsinške sklepne listine. S tem so nesporno urejena nekoč odprta mejna vprašanja in tako odpravljeno obstoječe žarišče napetosti v tem delu Evrope. Obenem predvideno obmejno in širšo regionalno sodelovanje v vrsti vprašanj daje še večjo spodbudo uveljavljanju v mednarodni praksi politike odprtih meja. Lahko rečemo, da smo ne samo v okvirih bilateralnega sodelovanja ampak tudi pri siceršnjem širšem regionalnem ali obmejnem sodelovanju pripravljeni za zelo široko, intenzivno in dosledno sodelovanje. To sodelovanje bo še toliko bolj plodno, kolikor bolj se bodo krepili elementi zaščite manjšin in možnosti za njihov celovit razvoj povsod, kjer manjšine avtohtono živijo.

Politika SFR Jugoslavije glede odnosov z vsemi sosednjimi državami vsebinsko temelji na načelih dobrososedskega sodelovanja, ki so element politike neuvrščenosti naše države. Naš odnos do pravic in položaja narodnih manjšin naših narodov v sosednjih državah pomeni integralni del siceršnjih dobrososedskih odnosov. Ko ne pogojujemo vsestranskosti svojih sosedskih odnosov s tem vprašanjem, si obenem ne moremo predstavljati notranje in stabilne zaključnosti teh odnosov, če niso, kot je to na primer v Avstriji in Bolgariji, spoštovani mednarodno-pravni predpisi zaščite manjšin, ali če se kršijo ali ne spoštujejo obstoječe mednarodne pogodbe in se zaostrovanja manjšinskega vprašanja pojavljajo v funkciji blokovskih in nacionalističnih interesov. Če ugotavljamo, da je rast moči demokratičnih sil v Italiji realna osnova za možnost izboljševanja položaja naše manjšine, lahko v Avstriji beležimo nove nacistične izpade in stopnjevanja izrecne diskriminacije manjšine, od sodnih pritiskov in groženj, do docela neresnih političnih izjav najodgovornejših predstavnikov te države.

Zavzemamo se za odprtost meja, za krepitev konkretnih oblik sodelovanja s sosednjimi državami. Ob tem je skrb za krepitev družbenoekonomskega položaja delov slovenskega naroda v zamejstvu, za njihov gospodarski in kulturni razvoj, razumljiva in nujna obveznost vseh subjektov naše družbe in v interesu miru v tem delu sveta. Zato je potrebno v bodoče, še bolj kot doslej, vključevati to našo obveznost v vse oblike vsakodnevnosti naših delovnih ljudi in njihove samoupravne organiziranosti.

Tovarišice in tovariši, v svojem izvajanju sem pokazal samo na nekatere osnovne družbenopolitične probleme ter naše neposredne in dolgoročne naloge. Začrtane usmeritve naše nadaljnje aktivnosti zahteva organizirano angažiranje in ustvarjalno sodelovanje vseh delovnih ljudi in občanov, organizacij združenega dela in drugih samoupravnih organizacij in skupnosti, delegatov in delegacij, organov in organizacij v republiki in v drugih družbenopolitičnih skupnostih, skratka vseh socialističnih sil naše družbe. Rezultati, ki smo jih dosegli v našem dosedanjem razvoju na posameznih področjih družbenega dela in življenja, nas obvezujejo k nadaljnjim naporom za dosledno in še hitrejše uresničevanje zastavljenih ciljev in nalog. Vsi mi imamo v tem svoj del obveznosti in odgovornosti in zagotovo jih bomo izpolnili uspešno, ker jasno vemo,

kaj hočemo, ker imamo opredeljena izhodišča in smer samoupravnega razvoja naše socialistične skupnosti.

Velika enotnost delavskega razreda in vseh delovnih ljudi, vseh naših narodov in narodnosti, ki se s tako elementarno neposredostjo ponovno izpričuje v tem času velikih zgodovinskih jubilejev, lahko v vseh samo utrjuje to prepričanje.

Predsednik Marijan Breclj: Tovarišu Sergeju Kraigherju se zahvaljujem za podan ekspoz.

Čez pol ure bomo pričeli z razpravo. Kdor želi razpravljati, ga prosim, da se v odmoru prijavi. Če kdo želi razpravljati v italijanskem ali madžarskem jeziku, prosim, da to v svoji prijavi pripiše.

Odrejam pol ure odmora.

(Seja je bila prekinjena ob 10.25 in se je nadaljevala ob 10.55.)

Predsednik Marijan Breclj: Nadaljujemo sejo. Pričenjam razpravo. Besedo ima tovariš Mitja Ribičič, predsednik Republiške konference Socialistične zveze!

Mitja Ribičič: V svoji razpravi bi se oprl predvsem na današnji ekspoz predsednika tovariša Sergeja Kraigherja, ki je jasno podčrtal najbolj pomembna vprašanja v sklopu obsežnega poročila, ki zajema skorajda celotno problematiko družbenopolitičnega življenja v naši republiki. Osebnostno se strinjam s temi poudarki, stališči in usmeritvijo in lahko rečem, da tudi Predsedstvo Socialistične zveze sprejema poročilo o delu Predsedstva republike. Naše predsedstvo samega poročila sicer ni posebej obravnavalo in ni sklepalo o njem, vendar so bila skoraj vsa vprašanja, ki jih poročilo zajema, vključena in obravnavana v Socialistični zvezi delovnega ljudstva, ne le v organih republiške konference, temveč tudi v Socialistični zvezi kot fronti, to je v Zvezi komunistov, vodilni sili Socialistične zveze, v naših sindikatih in drugih organizacijah. Poleg tega je bilo poročilo objavljeno v skupščinskem in našem glasilu in so o njem razpravljali tudi v naših občinskih in drugih vodstvih.

Ob tem poročilu lahko ponovno ugotovimo veliko stopnjo enotnosti v vodstvu naše republike, enotnosti, o pomenu katere je govoril in ga poudaril tovariš Tito na naši veliki proslavi 40-letnice ustanovitve Komunistične partije Slovenije. Gre za politično sozvočje, ki dokazuje stabilnost političnih razmer v slovenskem političnem vrhu, stabilnost in strnjjenost, ki je značilna in pomembna za obdobje med X. ter VII. kongresom, ki sta za nami, in med XI. ter VIII. kongresom, ki ju sedaj pripravljamo.

Poročilo ne kaže samo na dokaj nazoren način, v kakšni meri in smeri se uveljavlja nova ustavna vloga Predsedstva republike, pač pa tudi, da je to vlogo opravljalo uspešno in učinkovito ter da je v mnogočem v zadnjih letih prispevalo k trdnosti in k razvoju političnega sistema. To je močno pomembno, kajti Predsedstvo je delovalo v nemirnem in vrelem ozračju, ob dinamičnem premeščanju težišča odločanja v temeljne družbene celice, v pogojih težkega boja z inflacijo in tudi v okoliščinah zaostrene svetovne gospodarske in politične krize, tako kapitalističnega kakor tudi etatističnih socialističnih sistemov; vse to je dalo našemu notranjemu samoupravnemu socialističnemu sistemu

preko noči mednarodno razsežnost in pomen, seveda pa je to v tem času povzročilo tudi nove valove pritiskov in pravo psihološko vojno proti naši izvirni poti v socializem.

Kljub poplavi raznega gradiva, s katerim danes zasipamo naš politični aktiv, je zajetno poročilo Predsedstva doživelo precejšnjo odmevnost ne le v republiškem središču, pač pa tudi na terenu in so ga v naših aktivih temeljito obravnavali. Ta odmevnost dokazuje dvoje:

Najprej to, da sprejemajo delovni ljudje in naši aktivisti politična stališča in poročilo Predsedstva kot aktualna stališča, kot stališča, ki se dotikajo področja njihovega lastnega interesa, da so z njim dobili celovito sliko procesov osvobajanja človeka in njegovega dela, procesa, ki smo ga zakoličili z novo jugoslovansko in slovensko ustavo in ki ga gradimo z zakonom o združenem delu in s tistimi zakoni, ki jih tovariš Kraigher v ekspozeju še posebej omenja kot najpomembnejše naloge letošnje jesenske politične skupščinske sezone. Menim pa tudi, da bo poročilo v mnogočem pripomoglo, da bodo delegatske skupščine na vseh ravneh lahko bolje ocenile svoje triletno mandatno delo ter se na podlagi tega poročila tudi pripravile na nove volitve.

Po drugi strani pa ta široka odmevnost poročila najvišjega organa, ki predstavlja Socialistično republiko Slovenijo, dokazuje tudi, da se je pri našem delovnem človeku močno dvignilo zanimanje za širša družbena vprašanja, za bistvena vprašanja našega nadaljnjega družbenega razvoja, pa tudi za tista vprašanja, ki so bila do včeraj, in so v svetu še vsepovsod, v domeni države. Odmevnost poročila tudi kaže, koliko smo že dosegli pri podružbljanju zunanje in obrambne politike, podružbljanju varstva z ustavo določenega reda, koliko smo uspeli vgraditi tudi delo vseh teh organov in organizacij, klasičnih in novih, do sodišč in partizanskih enot v celovit sistem samoupravno organizirane družbe. Tako tudi neposreden nadzor in politično usmerjanje ključnih dejavnikov državne oblasti in njenega izvrševanja, kar je pglavitna vloga Predsedstva kot ene izmed funkcij skupščinske oblasti, ne visi nad družbo ali izven nje, temveč se tudi sama vse bolj integrira, vse bolj spaja s samoupravno preobrazbo družbe in prispeva k poglobljanju samoupravljanja na vseh področjih družbenega življenja.

V razpravah o poročilu so ljudje potrdili stališča Predsedstva glede zgornjih vprašanj, pri tem pa so opozorili seveda tudi na določena odprta vprašanja. Menim, da jih je tovariš Kraigher zelo jasno in precizno navedel. Ljudje so mnogo govorili o novem pravosodnem sistemu, o materialnih in moralnih ter kadrovskih pogojih za razvoj samoupravnega sodstva, poudarjali so pomen uspešne realizacije koncepcije splošnega ljudskega odpora in teritorialnih enot. Mogoče je tudi značilno, da so pri tem ugotavljali določeno zaostajanje družbene samozaščite v najširšem smislu, kot širjenje in poglobljanje varnostne kulture občanov.

Naš samoupravni politični sistem je odprt sistem. Vsaka temeljna organizacija združenega dela lahko vodi svojo samostojno zunanjo gospodarsko politiko, povezana je s svetom in dovoljuje tudi zunanjim dejavnikom in kapitalu soudeležbo pri naložbah in prenosu tehnologije. Naši delavci se lahko zaposlujejo zunaj meja Jugoslavije. Jugoslavija je prva socialistična država, ki je premagala kompleks manjvrednosti do kapitalističnega sistema, podedovan zaradi izredno težke situacije prve socialistične države po Oktobru, ki ga je Stalin razvil do anahronistične zahteve, da se mora socialistična država pred vplivom kapitalističnega sveta zapreti kot školjka.

Mi zagovarjamo stališče, da se mora socializem uveljaviti tudi na področju večje svobode in gibanja ljudi, menjave idej, tehnologije, znanosti in izobrazbe. Odprtost našega sistema je pokazala svoje prednosti in kljub temu, da so k nam pljuskali najrazličnejši konzervativni in drugi idejni vplivi, se je Jugoslavija usmerjala revolucionarno, napredno, kajti organizirane socialistične sile so bile vedno močnejše — celo v najtežjih gospodarskih in prelomnih trenutkih, in ne samo takrat, kadar nam je šlo lahko — močnejše od protisocialističnih tako dogmatskih kot pluralističnih sil, ne glede na to, da so prav te sile dobivale izdatno podporo in pomoč od zunaj.

Glede na to našo odprtost, ki jo bomo še razširjali, pa se moramo zavedati, da je na stikališču vseh idej in struj, ki nastajajo okrog nas, potrebno reagirati neposredno tam, kjer se pojavljajo in vplivajo na zavest ljudi, da bodo ljudje sami postali nosilci obrambe in idejno-politične zaščite našega socialističnega sistema. To poudarjam zato, ker se mi zdi, da bomo morali v Socialistični zvezi prav področju družbene samozaščite in dvigu zavesti naših ljudi, v smislu ekspozicije tovariša Kraigherja, prav sedaj posvetiti še večjo pozornost.

Sirina naše politične akcije, celovita izgradnja družbenega, gospodarskega in političnega sistema, naši napori za uresničevanje ustave in Zakona o združenem delu, ocena prvega mandatnega obdobja delovanja delegatov in delegacij, pripravljanje programskih sestankov Zveze komunistov Slovenije in Jugoslavije, vse to skupaj je v ospredje našega sedanjega političnega trenutka potisnilo problem tako imenovanega subjektivnega faktorja. Zato poskušamo odgovoriti na vprašanja, koliko v našem novem delegatskem sistemu samoupravne demokracije ta subjektivni faktor vpliva napredno, socialistično, ljudsko, koliko je sposoben premagovati odpore, koliko je sposoben boriti se s političnimi sredstvi, z argumenti, z razgrinjanjem stališč pred množicami, s pridobivanjem množic in ne samo z administrativnimi in prisilnimi sredstvi. Z eno besedo, koliko ima naša jugoslovanska 30-letna izkušnja svojo izvirno, demokratično vsebino in resnično ljudsko razsežnost in koliko bi lahko to izvirno demokratično vsebino poglobili in razširili vpliv ljudi, tako da bi delovni človek vsepovsod postal subjekt, da bi imel čimbolj direkten vpliv na samoupravno sporazumevanje in družbeno dogovarjanje.

Težišče političnega dela hočemo premakniti čim-bolj navzdol, v krajevne skupnosti, v temeljne organizacije združenega dela, v temeljne samoupravne interesne skupnosti. V teh temeljih smo v zadnjih letih resnično močno razgibali množice in vse to je pred organizacije, tako socialistično zvezo kot tudi samoupravne organizme, postavilo zelo odgovorne naloge in zahteva tudi nove metode političnega dela. Rekel bi, da aktivistični amaterizem postaja v nekem smislu ponovno pomemben vzvod za politično pridobivanje ljudi.

Danes je zaupanje ljudi na veliki preizkušnji. Razširila se je kadrovska osnova za delegacije, ljudje so postali občutljivi za svoj enakopraven položaj v družbi, za to, kako se ocenjuje njihovo delo in delo delegatskih predstavnikov. Staži, formalne in forumske funkcije stopajo nekako v ozadje. Nastaja nova diferenciacija na terenu, ko se ljudje izrekajo do raznih konzervativnih teženj samostojno, bodisi do dogmatskih bodisi do klerikalističnih. Naši ljudje, občani, hočejo samoupravno in socialistično odločati in nočejo več, da bi jih vodili, kot je govoril tovariš Kardelj, »za rokce v socializem«.

Naš notranji, jugoslovanski, dialog o družbenopolitičnem sistemu in vlogi naprednih, organiziranih socialističnih sil v njem je povezan tudi z našimi napori za razširjanje človekovih pravic, ne samo za človekovo osebno svobodo, za

svobodo njegovega mišljenja, pač pa tudi za svobodo njegovega odločanja, za svobodo njegovega neposrednega vplivanja na samoupravne odločitve, za svobodo človeka in za svobodo narodov, za enakopravnost narodnosti in narodov, za svobodo vere ali nevere, za nemoteno delovanje verskih skupnosti, skratka, za širok razpon pravic, ki so v naši ustavi zelo jasne in precizno opredeljene.

V političnem sistemu ožimo državno prisilo in širimo pomen boja s političnimi sredstvi, s kritiko, z javno razgrnitvijo naših stališč. Nobenega še tako kočljivega vprašanja ni, ki ga ne bi mogli obravnavati odprto in ob katerem od naših ljudi ne bi javno dobili podpore za naša stališča. Naša komunikacijska sredstva, radio, tisk, televizija, so začela z novimi oblikami živih razprav in oddaj. Po besedah tovariša Kardelja na katerem je danes teža pripravljanja posebne seje Predsedstva Zveze komunistov Jugoslavije o nadaljnjem razvoju našega političnega sistema se uveljavlja, nekak avtentični, samoupravni interesni pluralizem. V takem načinu idejnega boja smo postali močnejši in si lahko iz dneva v dan ustvarjamo pogoje za še bolj svobodno, še širšo politiko na področju tiska, založništva, filma in kulture nasploh.

Tu ne bi posebej govoril o kaznovalni politiki, ker je o tem zelo jasno govoril v svojem ekspezeju tovariš Kraigher. Rekel bi samo to, da je naša kaznovalna politika že zdavnaj izgubila naravo nekega izrednega revolucionarnega sredstva za varstvo naše revolucije, izgubila je prizvok posebnega družbenega preventivnega sredstva, kot je bila še v dobi, ko so pritiski od zunaj in znotraj strateško ogrožali pridobitve revolucije. Politična delinkvenca postaja v nekem smislu oblika običajnega kriminala, običajne delinkvence, samo, da ne napada osebnega premoženja ali življenja občanov, ampak napada njihove samoupravne pravice, ki so postale kri in meso življenja in odnosov naših narodov in ljudi v socialistični družbi.

Ce torej povežemo graditev našega samoupravnega sistema z bojem za take človekove pravice, za odprtost naše družbe, tega ne delamo zato, ker je danes v pogonu silovita politična propagandna akcija, pretežno ideološka in blokovska, tako z zahoda kot z vzhoda. Povezani smo s temi svetovnimi razpravami v svetovnem tisku le toliko, kolikor so v sozvočju z bojem naprednih sil v svetu proti vsem oblikam narodne in človekove diskriminacije, proti vsem oblikam izkoriščanja ljudi in narodov, pa tudi, kolikor je to na dnevnem redu zahodnih komunističnih in socialističnih naprednih delavskih strank, ki so upravičeno kritične, tako do zaprtih socialističnih sistemov kot do krize pluralističnega sistema, in sprejemajo v svoje programe tudi zagotovila glede svoboščin in odprtosti.

Vendar ne razvijamo našega sistema demokratičnih svoboščin niti zaradi pritiska z zahoda niti ne bomo ustavili nadaljnjega razvoja socialistične demokracije zaradi pritiskov z vzhoda. Na terenu smo dejansko dosegli velike premike v osveščanju množic in njihovi udeležbi pri samoupravnem urejanju različnih vprašanj. Zlasti v krajevni samoupravi nastajajo pogoji za tako ustavno organiziranje, kakršnega je po pravici zahteval v svojem ekspezeju tovariš Kraigher. K njegovim besedam bi dodal samo to, da moramo seveda predvsem ustvariti tudi moralne in politične pogoje za tako organizacijo krajevne samouprave. To je, bolje moramo organizirati fronto, organizirati Socialistično zvezo na ravni krajevne skupnosti. Tu predvsem mora delovati fronta kot fronta v pravem pomenu njene organiziranosti, njene na videz dvojne organiziranosti, ko na eni strani predstavlja organizacijo vseh družbenih dejavnikov, vseh družbenopolitičnih organizacij, s stalnim prizadevanjem Zveze komunistov, da se bori za

svojo vodilno vlogo v njej, pa tudi kot odgovornost Socialistične zveze, v kateri mora delovni človek, član naše organizacije, predvsem pa krajan in občani, dobiti večji vpliv v političnem življenju svojega kraja in svoje občine.

Na tem mestu bi opozoril na pomemben rezultat, ki smo ga v naši republiki dosegli na področju urejanja odnosov med samoupravno družbo in verskimi organizacijami in verskimi skupnostmi. Z vsemi temi, in tudi z rimokatoliško cerkvijo, so danes odnosi urejeni v skladu z ustavo in s posebnim zakonom o položaju verskih skupnosti, ki je že prilagojen novi ustavi in so ga vse verske skupnosti v naši republiki sprejele kot okvir sodelovanja glede vseh odprtih vprašanj.

Poleg verskih komisij pri izvršilnih organih naših skupščin so začeli opravljati funkcijo političnega skupnega urejanja odprtih problemov tudi koordinacijski odbori pri Socialistični zvezi v republiki, v občinah in celo v krajevnih skupnostih. Ne le množice versko opredeljene, tudi velika večina poklicne duhovščine se danes pozitivno opredeljuje za samoupravljanje, za neuvrščeno in mirovno zunanjo politiko Jugoslavije. Rekli bi lahko, da je strateško dosežen tisti smoter Komunistične partije, ki ga je zapisala v svoji ustanovni listini na Čebinah, da je treba namreč težiti za tem, da bi se katoliške množice na Slovenskem opredelile napredno, da bi se odtrgale od klerikalistične tradicije. Danes so opredeljene napredno, socialistično, samoupravno. Vera ali druge svetovno nazorske razlike med ljudmi vse manj preprečujejo reševanje avtentičnih interesov naših ljudi v naši nacionalni, naši socialni, agrarni ali kmečki ter kulturni politiki, skratka vsepovsod, kjer se naša družba politično in samoupravno organizira.

Vi veste, da od lanske jeseni vodimo v Socialistični zvezi javno razpravo o razvoju kmetijstva, gozdarstva in nadaljnje preobrazbe naše vasi. Vodimo jo v frontni obliki na podlagi stališč Predsedstva Zveze komunistov Slovenije. Razprava, ki bo zaključena v mesecu maju, je vzbudila veliko zanimanja, še posebej med kmeti. Tu ne mislim ocenjevati te razprave, rekel bi le, da je kmet danes vključen v naš samoupravni sistem, da vse bolj vidi perspektivo v združevanju dela in sredstev, pa tudi v boljšem izkoriščanju zemlje z melioracijo ter komasacijo in v načrtovanju skupnih nasadov in poljščin, v združevanju procesa proizvodnje od predelave do prometa. Kmetje so tudi spoznali, da vodi pot do večje socialne varnosti kmeta preko združevanja sredstev in dela, preko višje produktivnosti dela. V tej zvezi bi k stališčem tovariša Kraigherja, ko je govoril o problematiki varstva okolja in prostorskega urejanja in urbanizacije, dodal, da je naša kmečka akcija močno izpostavila pomen kmetijskih zemljiških skupnosti, ki se začenjajo uveljavljati kot dejavnik prostorskega planiranja. Imamo tudi vse več sporov, ki jih včeraj ni bilo, ker so lahko po občinah še enostavno pozidavali kmetijske površine, ne da bi kogarkoli vprašali. Zdi se, da bi morali dati zemlji in njenemu intenzivnemu izkoriščanju večji poudarek v razvojni in, čeprav se čudno sliši, tudi v varnostni politiki naše republike.

V Socialistični zvezi bomo močno podprli tisti del referata tovariša Kraigherja in poročila Predsedstva, ki govori o problemih človekove sredine, o problemih okolja. Ti problemi so namreč danes pri nas, kot tudi v svetovnih razsežnostih, v središču pozornosti. V tako imenovanih državah in družbah izobilja so se začeli ljudje enostavno upirati intenzivnemu širjenju gospodarskih zmogljivosti, ne da bi pri tem upoštevali delovne in življenjske pogoje samega prebivalstva. V Predsedstvu Socialistične zveze smo oblikovali nekaj prvih načelnih

stališč do problemov okolja, ki so bila tudi sprejeta, še posebej v vašem skupščinskem poročilu, obenem pa smo organizirali in aktivirali poseben Svet za varstvo okolja pri Predsedstvu Republiške konference SZDL Slovenije.

Danes na tem področju deluje mnogo dejavnikov, tako pri državnih izvršilnih organih komiteji, pri Socialistični zvezi sveti. Zelo močno vplivajo na našo javnost društva za varstvo okolja, pa tudi posamezniki, pričenjajo pa se oblikovati tudi nove vrste samoupravnega interesnega povezovanja združenega dela, krajev in urbanih središč s problemi človekovega okolja. Po našem mnenju je danes pred Socialistično zvezo poudarjena politična vloga povezovanja in usmerjanja vse te dejavnosti, poleg tega pa tudi ustvarjanja klime za ostrejšo politiko na področju graditve in tehnološkega razvoja, za dvig splošne varstvene kulture, kajti poleg birokratsko-tehnokratskih tendenc so tudi v našem slovenskem prostoru še zelo močno prisotne zasebno lastniške in malomeščanske težnje. Osebnost nistem istih misli s tistimi, ki menijo, da se z zaostrovanjem pogojev okolja lahko danes pridobi popularnost, kajti tu se moraš boriti proti toku in miselnosti ljudi, čeprav seveda tudi na tem področju ne manjka demagoških gesel in politikanstva.

V Socialistični zvezi smo tudi proti proračunskemu reševanju tega problema, proti oblikovanju nekaterih posebnih centralnih federalnih fondov in proti temu, da se določeni modeli reševanja predpisujejo za vso republiko ali za vso državo, smo pa za to, da se tudi z zakoni in predpisi uredi in zagotovi vsaj minimalna varnost naših občanov, naših delovnih ljudi, glede varstvene kulture, varstvenega standarda, za katerega so na stopnji našega razvoja proizvodnih sil dozoreli vsi pogoji.

Tovarišice in tovariši! V času, ki ga obravnava poročilo Predsedstva naše republike, smo dosegli pomembne zunanje-politične premike, okrepila se je naša gospodarska in politična povezanost z neuvrščeni deželami, s sklepno listino v Helsinkih je bilo sprejeto načelo tako imenovane odprte meje ter spoštovanje mednarodnih pogodb, ki smo jih po partizanski zmagi tudi mi dosegli za tiste dele našega naroda, ki je ostal izven državne meje Jugoslavije. Podpisani so bili osimski sporazumi. Vsem tem problemom daje poročilo Predsedstva primeren poudarek, saj gre za strateška vprašanja našega naroda in naše državnosti, za probleme meje in odnosov z manjšinami kot dela našega naroda. V ustanovnem manifestu Komunistične partije Slovenije pred 40. leti smo zapisali načelo združene Slovenije in da se delavski razred nikoli ne bo odrekel temu načelu. To geslo smo zapisali tudi v temeljne točke Osvobodilne fronte slovenskega naroda in smo ga tudi v štiriletnem narodnoosvobodilnem boju uresničili tako, da so na vsem narodnostnem ozemlju stale partizanske straže. Temu načelu smo ostali zvesti do danes in mislim, da smo mu ostali zvesti tudi s podpisom tovariša Tita na helsinški listini.

To smo storili zato, ker smo vedeli, da obstoječih meja v Evropi ni moč spremeniti, razen za ceno vojaškega spopada. Politika teritorialnih pretenzij bi bila samomorilska politika, ki je nihče v Evropi in v svetu ne bi razumel in ne bi podpiral. Alternativno smo našli v institutu odprte meje, meje, ki naj bi postopno izginjala, ki naj bi bila povezovalca življenja in dela ob njej. Mislimo, da je to najboljša politika, da je to edina realna politika, da bo z njo manjšina vse bolj in širše povezana z matičnim narodom in da bo s tem dobila tudi zaveznika v naprednih demokratičnih socialističnih silah večinskega naroda v državi, kjer živi.

Z odprtostjo naše celote družbe sodobno in moderno rešujemo težke in odprte narodnostne probleme, ki niso le kulturno-jezikovni, pač pa predvsem družbenoekonomski, povezani z možnostjo razvoja tudi manjšinskih skupnosti in krajev.

Velik pomen dajemo strateškemu sporazumu vseh vodilnih strank ustavnega loka v italijanskem prostoru in v sosednji deželi Furlaniji-Julijski krajini, da je namreč treba takoj začeti dosledno reševati vse dokumente Osima in urejati tudi položaj naše narodnosti v smislu znanih izjav. Vse to bo v mnogočem olajšalo položaj naše narodnosti v Trstu, v Gorici in v Benečiji.

Težji pa je po našem mišljenju položaj naše manjšine na Koroškem in Štajerskem in hrvaške manjšine na Gradiščanskem, zaradi strateškega sporazuma treh vodilnih strank, razen Komunistične partije Avstrije, o reviziji državne pogodbe z nenehnim omejevanjem zapisanih pravic obeh manjšin. To je za razliko od italijanskega, antidemokratskega, antijugoslovanskega, protimanjšinskega sporazuma, ki v celoti odstopa od duha Helsinkov. Sedaj se je šele pravzaprav pokazalo, kako prav je ravnala manjšina, ko je protestirala proti obema zakonoma, in kako prav smo ravnali mi, ko smo z našimi notranjimi protesti kazali na absurdnost takega reševanja manjšinskega problema. Šele sedaj dobivajo naši protesti ter note naše vlade pravo težo, kajti uresničevanje zakonov z brutalno silo absurdno zmanjšuje tako teritorij kot tudi vsebino manjšinskih pravic in predstavlja pravi zasmeh demokraciji in pravici v Evropi. Nervozne in neodgovorne izjave odgovornih ljudi Avstrije sicer dokazujejo, da je ta avstrijska politika prišla v slepo ulico, doma, pri nas in v svetu, vendar je zaenkrat le malo upanja, da se bodo stvari preobrnila. Morali bomo zato tudi vnaprej ukrepati za zaščito v pogodbi zapisanih pravic naših manjšin.

Na seji Predsedstva Socialistične zveze delovnega ljudstva smo obravnavali tudi problematiko položaja naših narodnosti, italijanske in madžarske narodnosti, in to poročilo je tudi na dnevnem redu današnjega zasedanja Skupščine SRS. Na manjšinsko varstvo in odnose med manjšinami ne gledamo statično. Gre za stalen proces, ki nenehno zahteva ocenjevanje stanja, ugotavljanje trendov in prevzemanje posebnih ukrepov za ustvarjanje resnične enakopravnosti v gospodarskem, političnem in kulturnem življenju naše republike. Razvoji samoupravljanja daje največje možnosti za to, da postane narodnost v krajevni skupnosti, v temeljnih organizacijah združenega dela, v samoupravnih interesnih skupnostih, soustvarjalec in načrtovalec svojega lastnega razvoja in perspektive. Hvala lepa. (Ploskanje.)

Predsednik Marijan Breclj: Besedo ima Gojko Vizovišek, delegat Zbora združenega dela!

Gojko Vizovišek: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Dovolite, da k ugotovitvam in poročilu dodamo še nekaj spoznanj, ki se pojavljajo v sredini, iz katere kot delegat izhajam, to je v združenem delu.

Ena od osnovnih ugotovitev poročila je ta, da delavci niso dovolj vključeni v odločanje in delitev ustvarjenega dohodka, da ne razumejo družbenoekonomske vsebine temeljnih organizacij, da se ne vključujejo v analiziranje zaključnih in periodičnih računov itd.

V prvi vrsti želim v zvezi s temi ugotovitvami opozoriti na nekatere probleme samoupravne organiziranosti, ker menim, da je le ta pogoj za razumevanje vsebine in kakovosti odločanja. Samoupravna organiziranost prav gotovo še ni

dosegla tiste oblike, ki bi dajala še večje možnosti za kakovostno odločanje na vseh področjih. Upoštevati moramo, da so se temeljne organizacije razvijale iz do nedavnega celovitih delovnih organizacij, v katerih so vsi delavci s skupnimi naporami ustvarjali dohodek, ki so ga razdeljevali v skladu s potrebami enako za vse vključene dele proizvodnega procesa, ne glede na velikost ustvarjenega deleža.

Izhajajoč iz te opredelitve je tudi večina do sedaj organiziranih temeljnih organizacij bila zasnovana tako, da bi se v prvi vrsti zagotovila nemotena proizvodnja. V večini primerov spadajo v sklop temeljnih organizacij le takšne službe in oddelki, ki so neposredno vezani na proizvodnjo in njeno problematiko. Vse upravne, analitske, ekonomske, finančne, organizacijske in druge službe, v katerih se zbirajo in obdelujejo podatki, o katerih naj bi odločali delavci, pa so izločene in postavljene tako rekoč nad temeljno organizacijo. Takšna sedanja organiziranost daje možnost, da se pripravljajo predlogi in rešitve tako, kot je ustrezalo stari podjetniški organiziranosti. Delavci v temeljnih organizacijah imajo sicer dolžnost in pravico odločati o danih predlogih, nimajo pa možnosti analizirati teh predlogov, saj v večini primerov temeljne organizacije ne razpolagajo z ustreznimi strokovnimi kadri. Takšno stanje prav gotovo ni v prid delavcu. Težiti bo treba k čim hitrejšemu vzpostavljanju takšnih medsebojnih odnosov med skupnimi službami in temeljnimi organizacijami, ki bodo zagotavljale izvrševanje vseh v zakonu in ustavi določenih pravic in obveznosti delavcev.

Nadaljnji razlog za nezadosten vpliv delavcev je treba iskati tudi v prevelikih temeljnih organizacijah. Ugotavljamo, da so temeljne organizacije v večini primerov organizirane le v tistih delih proizvodnega procesa, pri katerih je rezultat njihovega dela končni izdelek, primeren za prodajo na tržišču, le redki pa so primeri, ko so temeljne organizacije organizirane tako, da bi se uspeh meril znotraj delovne organizacije, na osnovi medsebojnega poračunavanja med enotami, katerih skupen rezultat dela je nek končni izdelek. Organiziranje manjših temeljnih organizacij bi prav gotovo prispevalo k bolj kakovostnemu odločanju in samoupravljanju delavcev, saj bi jim bila problematika znana, odločali bi o zadevah, ki so jim blizu in s katerimi se ob svojem delu srečujejo.

Takšna organiziranost bi prav gotovo bila zaželjena, menim pa, da trenutno nismo pripravljeni za to. Velja namreč splošna ugotovitev, da bi takšen model organizacije, ki ga ima temeljna organizacija danes, zahteval preveliko povečanje prevsem administrativnotehničnega, torej neproizvodnega kadra v temeljnih organizacijah. Ker to zaradi znanih ekonomskih posledic ni sprejemljivo, bomo morali iskati rešitve v organizacijsko drugače zasnovani temeljni organizaciji, katere temelj bodo jasno razmejene naloge med temeljno organizacijo in skupnimi službami in sporazumno dogovorjene oblike dela, pristojnosti in medsebojna odvisnost. Ti elementi predstavljajo danes tudi enega največjih problemov, saj je njihovo ugotavljanje pogojeno s strokovno zahtevnimi in kakovostnimi analizami, ki jih ni mogoče opraviti prek noči.

Poleg naštetega je treba omeniti še to, da se delavci v nekaterih sredinah odločajo proti snovanju novih, manjših temeljnih organizacij, čeprav so jim znane zakonite možnosti in analize, ki opravičujejo nastajanje novih temeljnih organizacij. Takšne odločitve imajo svoje temelje predvsem v prepričanju, da večje organizacijske enote dajejo tudi večjo socialno varnost.

Dosedanje ugotovitve s področja samoupravne organiziranosti kot elementa povezovanja in odločanja delavca lahko strnem v naslednje: prevelike te-

meljne organizacije, neustrezna organizacijska oblika temeljnih organizacij, pomanjkanje strokovnih kadrov v temeljnih organizacijah oziroma neustrezna organiziranost skupnih služb, ki so premalo obrnjene k temeljni organizaciji in preveč k problematiki in analizam delovne organizacije kot celote; nezaupanje delavcev v manjše delovne organizacije, ker vidijo večjo socialno varnost v večjih temeljnih organizacijah; pomanjkanje družbeno dogovorjenih osnov za ugotavljanje medsebojnih dohodkovnih odnosov, in nenazadnje težko je zrahljati vezi, ki so znotraj delovne organizacije nastajale in se krepile skozi desetletja.

Vprašanje delitve dohodka kot elementa medsebojnih odnosov med temeljnimi organizacijami in skupnimi službami pa ni le vprašanje odločanja delavcev, temveč v še večji meri vprašanje ugotavljanja medsebojnih dohodkovnih odnosov. Težave na tem področju nastopijo predvsem takrat, ko so v delovne organizacije združene takšne temeljne organizacije, ki poslujejo z zelo velikimi razlikami v ustvarjenem dohodku, od takšnih z izgubo pa do takšnih z velikimi dobički. Prav gotovo se delavci s težavo odločajo za solidarnostno prelivanje sredstev, za sanacije in pokrivanje izgub, če niso izdelane utemeljene in predvsem razumljive analize o medsebojni povezanosti in soodvisnostih, ki vladajo med dvema temeljnima organizacijama.

K izdelavi ustreznih analiz bo v bodoče treba v večji meri pritegniti strokovne in raziskovalne institucije, ki bodo s tem svojim delom upravičile dodeljena sredstva na eni strani, na drugi strani pa razbremenile že do sedaj močno preobremenjene delavce strokovnih služb v združenem delu in s svojim strokovnimi zmogljivostmi pripomogle k hitrejšemu uresničevanju zakona o združenem delu in ustave.

Samoupravni splošni akti v delovnih organizacijah so danes prav tako eno od neurejenih področij. Ta neurejenost je očitna predvsem v zadnjem času, ko so zakonska določila dokončna in dokaj jasna. To ugotovitev potrjuje v svojem poročilu tudi družbeni pravobranilec samoupravljanja, ko ugotavlja, da v večini delovnih organizacij, v katerih je bilo njegovo posredovanje potrebno, samoupravnih aktov nimajo usklajenih z določili zakona in ustave. Takšna ugotovitev prav gotovo ni pohvalna za združeno delo. Osnovni problem je tudi na tem področju povezan s pomanjkanjem ustreznih kadrov, predvsem pravnikov. Le-ti se zavedajo obsežnosti in odgovornosti nalog, zato se le s težavo odločajo za delovna mesta v gospodarstvu in si iščejo ustrezno zaposlitev v negospodarskih krogih.

Zaradi pomanjkanja ustreznih kadrov iščemo druge poti in rešitve, ki prinašajo sicer določene uspehe, niso pa najboljše, saj s tem dodatnim delom obremenjujemo predvsem tiste delavce in strokovnjake, ki na svojem rednem področju dela dosegajo najboljše rezultate. Da zaradi tega nujno prihaja do zastojev pri rednem delu, ni treba posebej poudarjati. Neurejeni samoupravni akti in sporazumi pa se negativno odražajo tudi v organiziranju novih temeljnih organizacij in povezovanju teh v delovne organizacije oziroma naprej v sestavljene organizacije. Na področju povezovanja so še vedno preveč prisotni politični in administrativni cilji, premalo pa so povezave rezultat gospodarskih zakonitosti in nujnosti.

Ko govorimo o organiziranosti združenega dela in njegovih problemih, prav gotovo ne moremo tudi mimo delovanja delegacij in delegatskega sistema nasploh. Trdim, da so delegacije zaživele in da delujejo tako, kot jim to dovoljujejo trenutne možnosti. Iz dosedanjega dela izhaja osnovna ugotovitev, da

so delegacije v mnogih primerih ostale osamljene. Ugotovitev velja predvsem za temeljne organizacije v delovnih organizacijah. Še vedno smo priče dvo-tirnosti, ko posameznikom in strokovnim službam v delovnih organizacijah nalagamo določene naloge, o katerih morajo poročati družbenopolitičnim skupnostim in drugim gospodarskim institucijam, brez zahteve, da se ti dokumenti potrdijo in obravnavajo v delegacijah, razen tistih, ki se tičejo neposredno delitve dohodka.

Medtem ko smo jasno opredelili naloge samoupravnih organov v delovnih organizacijah, pa so pristojnosti delegacij v delovnih organizacijah še zelo nejasne. Mnogo je bilo že povedanega in napisanega o gradivih, ki jih družbenopolitične skupnosti pošiljajo v obravnavo delegacijam. Naj ne bo odveč, če ponovno ugotovim, da so ta gradiva še vedno preobsežna in za večino delegatov nerazumljiva. Če smo na eni strani predpisali, kakšen naj bo sestav delegacij, moramo na drugi strani dati tudi možnost, vsaj večini delegatov, da bodo razumeli vsebino predlaganih dokumentov in se vključevali v razpravo. Gradiva, o katerih morajo delegati odločati, so rezultat dela skupin strokovnjakov in je nemogoče zahtevati od delegatov, da bodo svoje delo kakovostno opravljali brez strokovne pomoči. Delegatom morajo biti znani cilji, ki jih hočemo doseči, in posledice takšnih ali drugačnih odločitev. Zato bi v delo temeljnih delegacij morale biti obvezno vključene strokovne službe delovnih organizacij, skupinam delegatov za republiško skupščino pa bi pri delu morale še bolj izdatno pomagati strokovne službe občinskih skupščin in skupnosti.

Tako kot znamo organizirati proizvodne procese, bomo morali pristopiti tudi k organizaciji dela delegacij kot elementa družbenega procesa. Menim, da bi bilo zelo koristno, če bi se pri zborih skupščin osnovali še nekatere delovne skupine, ki bi posamezna gradiva temeljiteje proučevale in dajale delegatom smernice in pobude za razpravo ter nakazovale tista vprašanja, o katerih bi bilo potrebno obširneje razpravljati in določati stališča. Mnenja sem, da bi s tem poživili razpravo v zborih skupščin in prispevali h kvaliteti dela delegatskih skupščin. Hvala lepa.

Predsednik Marijan Breclj: Besedo ima tovariš Andrej Marinc, predsednik Izvršnega sveta!

Andrej Marinc: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati!

Pred nami je prvič v skupščinski praksi poročilo Predsedstva Socialistične republike Slovenije. Lahko bi rekli, da obravnava, skupno z ekspozejem tovariša Sergeja Kraigherja, vsa najpomembnejša ekonomska, socialna in politična vprašanja sedanjega trenutka. To je pomemben in vsebinsko zaokrožen dokument. Nastal je ob sodelovanju različnih družbenih dejavnikov Socialistične republike Slovenije in tudi državne uprave.

Po vsebini je prav gotovo izraz družbenih razmer, v katerih živimo po 21. seji Predsedstva Zveze komunistov Jugoslavije in po sprejetju nove ustave. Poročilo ne daje samo celovitega prikaza razmer, temveč tudi usmeritve za nadaljnje delo ter opredeljuje številne naloge različnih družbenih subjektov, predvsem pa nam lahko pomaga, da ob množici nalog izluščimo tisto, kar je najpomembnejše. Opozarja nas, da sta razvoj in učinkovitost socialističnega samoupravljanja odvisna od tega, kako sočasno opravljajo svoje in družbene obveznosti številni družbeni subjekti, predvsem pa, da so za učinkovito

uveljavljanje svojega položaja in interesov zainteresirani in odgovorni delavski razred in vsi delovni ljudje naše skupnosti.

Neposredna socialistična demokracija kot izraz socialističnih samoupravnih družbenoekonomskih odnosov in ustrezen razvoj proizvajalnih sil sta torej kot družbena cilja odvisna predvsem od usposobljenosti in ustrezne organiziranosti delavcev v temeljnih organizacijah združenega dela in v delegatskih povezavah, ki skupno predstavljajo osnovo političnega sistema. Zato je samo po sebi razumljivo, da so družbeni odnosi v središču vsebine poročila.

V času po sprejetju ustave je bilo opravljeno obsežno delo pri oblikovanju institucionalnih rešitev za nove družbenoekonomske odnose ter hkrati storjena številna prizadevanja za preobrazbo teh odnosov v življenju. Na tej podlagi bo potrebno bolj celovito oceniti razvoj političnega sistema in izvesti v njem ustrezne uskladitve z razvojem družbenoekonomskih odnosov.

Vsebinsko in ambicije poročila lahko ocenimo kot pomemben prispevek v pripravi na kongres Zveze komunistov Jugoslavije in še posebej na kongres Zveze komunistov Slovenije. Zaradi obsežnosti vsebine je bistvena njegova celota, ki je bila v javni razpravi neposredno in enotno sprejeta. Nekateri posameznosti bi lahko dopolnjevali z različnih zornih kotov in pristopov, vendar to ni osnovni smoter razprave v Skupščini SR Slovenije. V razpravi o poročilu Predsedstva Socialistične republike Slovenije bi zato rad opozoril na nekaj vsebinskih vprašanj, ki se nanašajo na napore Skupščine Socialistične republike Slovenije in njene državne uprave pri uresničevanju zakonodajnega programa in družbenega plana Socialistične republike Slovenije.

V času od uveljavitve ustave je bilo opravljeno veliko zakonodajno delo. Skupščina Socialistične republike Slovenije je v času od sprejetja republiške ustave konec februarja 1974 pa doslej sprejela skupno 228 zakonov. Večina je neposredno ali posredno povezana z uresničevanjem ustavnih določb. Tako so dani zakonski pogoji za nove družbenoekonomske in politične odnose na številnih področjih družbenega življenja.

Že v prvem obdobju je bila sprejeta vrsta zakonov z namenom, da se prispeva k uveljavljanju samoupravnih interesnih skupnosti v družbenih ter nekaterih gospodarskih dejavnostih. Nadalje, več zakonov, ki urejajo pomembna vprašanja delegatskega sistema in delegatskih razmerij. Na podlagi ustave so bili preoblikovani zakoni, s katerimi sta bila izpopolnjena davčni sistem in sistem prispevkov, kakor tudi predpisi za odpravo takoimenovanega državnega kapitala. Izpeljane so bile pomembne novosti v novih zakonih s področja medsebojnih razmerij pri delu. Na novo je bilo urejeno področje samostojnega osebnega dela, združevanje kmetov, vprašanje kmetijskih zemljišč in njihovega dedovanja. Nadalje gre za urejanje stanovanjskih razmerij in drugega. Vrsta zakonov je posegla tudi v urejanje zadev posebnega družbenega pomena v družbenih dejavnostih ter v gospodarstvu. Sprejet je bil nov celovit zakon o ljudski obrambi ter urejena snov samozaščite v zakonu o notranjih zadevah. Na novih ustavnih osnovah je bila preurejena zakonodaja, ki zadeva osebni status občana, državljanstvo, združevanje v društva in podobno. Pravno je bil urejen tudi položaj verskih skupnosti. Prav tako so bila celovito in sistemsko na novo urejena vprašanja zakonske zveze, družinskih razmerij ter dedovanja. Pomembne so tudi rešitve, ki so spodbudile uresničevanje ustavnih smotrov pri delovanju in organizaciji republiških upravnih organov in Izvršnega sveta. Proces preobrazbe je zajel tudi pravosodje, kjer so bili že sprejeti nekateri pomembni zakoni, nekaj pa jih je v zaključni fazi obravnave.

V vsej tej obsežni zakonodajni dejavnosti smo težili za tem, da se zakonodaja čimbolj približa smotrom in ciljem, ki so bili postavljeni na začetku uresničevanja te velike naloge. Opravljenih del seveda ni mogoče meriti le s kvantitativnimi merili, saj gre predvsem za oceno doseganja vsebinskih smotrov in rešitev. Poudariti je treba, da je potekal tudi sam poglobljeni postopek v zakonodajnem procesu praviloma v več fazah ter da je z aktivnim vključevanjem novega skupščinskega delegatskega sistema moral zagotavljati vsebinske smotre, ki naj bi se uveljavljali v novi pravni ureditvi.

V procesu priprave zakonov je bilo vsekakor pomembno tudi dejstvo, da smo posvečali v republiških upravnih organih ter v Izvršnem svetu čedalje večjo pozornost takoimenovanemu odpiranju teh organov navzven do samoupravnih družbenopolitičnih in drugih dejavnikov, tako da so že v fazi oblikovanja vseh najpomembnejših zakonskih in drugih rešitev sodelovali različni družbeni dejavniki, družbenopolitične organizacije, samoupravne organizacije in skupnosti, znanstveniki in strokovnjaki. V tem pogledu so odigrali zlasti pomembno vlogo republiški sveti kot politični posvetovalni in koordinacijski organi.

Naravnost h globljim vsebinskim spremembam in novim rešitvam v zakonodaji je obenem terjala tudi temeljitejše priprave, ob tem pa več usklajevanja in stališč ter vztrajnega razčiščevanja temeljnih vprašanj, s tem pa tudi več časa v posameznih zakonodajnih fazah. Hkrati s takšno prakso pa v zadnjem obdobju posvečamo več pozornosti analizi izvajanja posameznih pomembnih republiških sistemskih znakov. Gre na primer za analizo delovanja samoupravnih interesnih skupnosti na področju družbenih dejavnosti, za uveljavljanje zakona o kmetijskih zemljiščih, zakona o republiški upravi in Izvršnem svetu in za številne druge.

Ob tej priložnosti kaže opozoriti na še vedno premalo prisotno zavest, da je normativna dejavnost le del celovite družbene aktivnosti, ki je potrebna za spreminjanje družbenih odnosov. Odločilna za spreminjanje razmer, za odpravljanje preživelega je konkretna družbena akcija slehernega občana, spodbujena in usmerjena od zavestnih socialističnih sil. Pri tem pa je treba računati ne le z zavestnim odporom, temveč tudi s postopnostjo, ki je izraz znanja in sposobnosti nas vseh za ugotavljanje novega.

Pomembne zakonodajne naloge, na katerih že teče delo ali pa se bo začelo v neposredni prihodnosti, izhajajo iz zakona o združenem delu, zveznega zakona o temeljih družbenega planiranja in še nekaterih novih zveznih sistemskih zakonov. V določenem smislu predstavlja program uresničevanja zakona o združenem delu na zakonodajnem področju logično dopolnitev in dokončanje dosledno opravljenega usklajevanja pravne ureditve z ustavo. To delo se že vključuje v tekoče programe dela republiške skupščine in Izvršnega sveta. Tako je pri uveljavljanju zakona o združenem delu potrebno čimprej pripraviti tiste sistemske zakone, ki zadevajo družbenoekonomske odnose delavcev v združenem delu, medsebojna razmerja delavcev v združenem delu, upravljanje družbenih sredstev, zagotavljanje sredstev za financiranje skupnih in splošnih družbenih potreb, uresničevanje svobodne menjave dela, združevanje sredstev za zagotavljanje socialne varnosti po načelih vzajemnosti in solidarnosti in podobno.

Ureditev področja dohodkovnih odnosov, vključno s svobodno menjavo dela, je tesno povezana s planiranjem. Zato je nujno potrebno pripraviti tudi republiški zakon o družbenem planiranju.

Kot prednostna naloga je predvidena tudi sistemska ureditev oblikovanja in kontrole cen ter predpisi, s katerimi bodo izpeljane pravice in odgovornosti subjektov v naši republiki v sistemu ekonomskih odnosov s tujino.

To so samo nekatere nujne naloge, ki imajo v tem obdobju prednostni značaj. Za obdobje, ki je še pred nami, pa bo potrebno pripraviti konkretiziran operativni načrt celovite izvedbe programov uresničevanja zakona o združenem delu in dograditi celoten republiški zakonodajni sistem, ki bo konsistentno razvil ter odražal duha in vsebino nove ustave ter zakona o združenem delu. Od vseh, ki so za to odgovorni, bodo te naloge terjale še veliko dela. Kot do- slej, bo prav gotovo tudi v bodoče potrebno v še večji meri široko in konstruk- tivno sodelovanje vseh družbenih dejavnikov, zlasti pa zavestnih socialističnih sil, organiziranih v družbenopolitičnih organizacijah, ki imajo po ustavi posebno odgovornost za družbeni razvoj.

Sedanji srednjeročni plan in predvsem dogovor o temeljih družbenega pla- na pomenita pomemben napredek zavestnih prizadevanj za skladnejši razvoj naše socialistične samoupravne družbe. V naslednjem mesecu bo zaključena tudi akcija za sprejemanje samoupravnih sporazumov o temeljih planov druž- benih dejavnosti, s čimer bo zaokrožen plan za celotno plansko obdobje. Seve- da pa to ne pomeni, da smo zadovoljni s sedanjim stanjem. Zlasti nerazveseljive so razmere v sami samoupravni bazi. Nadaljevati moramo z uresničevanjem nove vsebine planiranja, ki zahteva temeljite izpopolnitve, tako v samoupravni bazi kot tudi na drugih ravneh.

Lansko leto, kot prvo v uresničevanju plana, je bilo težavno, saj sta v polni meri prišla do izraza zakasneli vpliv svetovne gospodarske stagnacije in šte- vilni kvalitativni naporji v Jugoslaviji za stabilizacijo. V Sloveniji sta se še posebej poznala ostro zaviranje rasti cen in zaostreni ukrepi pri uvozu. Tako je bilo lansko leto eno najbolj kritičnih v zadnjem obdobju. Kljub takšnim razme- ram pa prve grobe ocene kažejo, da prihaja v strukturi gospodarskih investicij kot temeljnih pogojev za sprejembo strukture gospodarstva do intenzivnih pre- mikov, ki so na nekaterih pomembnejših področjih v skladu z usmeritvami pla- na, na drugih pa bolj ali manj odstopajo.

Delež gospodarske infrastrukture v investicijah se je povečal od 21 % v letu 1975 na 34,4 % v letu 1976. Nedvomno bo glede na njene dolgoročne učinke potrebna temeljita kvantitativna in kvalitativna analiza investicijske dejavnosti v prvem obdobju izpolnjevanja družbenega plana. Investicije so lansko leto porastle za okoli 3 %, kar je na ravni rasti realnega družbenega proizvoda. Po prvih ocenah pa bo relativno upadanje investicijske aktivnosti v letu 1977 večje. To narekuje, da bo potrebno skrajno racionalno uporabljati domača in tuja investicijska sredstva, določeneje opredeliti prioritete, ki jih postavlja družbeni plan, in po potrebi revidirati že sprejete programe, zlasti pa pospešiti proces samoupravnega združevanja sredstev in dela.

V letu 1976 je prišlo do bistvenega izboljšanja zunanjetrgovinske in plačil- ne bilance. Pokritje uvoza blaga z izvozom se je povečalo od 51 % v letu 1975 na 72 % v letu 1976. Hitrejša rast proizvodnje v drugi polovici leta 1976 in v letu 1977 bo zahtevala večji uvoz kot v letu 1976. Tudi dinamika iz- voza bo po oceni nižja glede na povečano povpraševanje po blagu široke po- trošnje in reprodukcijskem materialu na domačem tržišču. Ocenjujemo, da bi, upoštevaje te spremembe v dnosih med izvozom in uvozom, pokritje izgub z iz- vozom znašalo okoli 65 %, kar je še vedno ugodnejše od planskih predvidevanj.

V letu 1977 se nadaljuje dinamično rast industrijske proizvodnje iz druge polovice lanskega leta. Ocenjujemo, da bo industrijska proizvodnja v letu 1977 narasla za blizu 10 %, kar pomeni, da bi njena dveletna rast znašala okoli 5,6 %. Gotovo je še premalo elementov za zanesljivo oceno rasti celotne proizvodnje oziroma družbenega proizvoda. Toda, glede na prevladujoč vpliv rasti industrijske proizvodnje na rast družbenega proizvoda in glede na medsebojno odvisnost rasti posameznih gospodarskih dejavnosti predvidevamo, da poprečna rast družbenega proizvoda v obeh letih skupaj ne bo bistveno nižja od planiranega poprečja za petletno obdobje.

Dinamiki rasti proizvodnje skoraj v celoti sledi tudi produktivnost dela, ki je v letu 1976 dejansko stagnirala, za leto 1977 pa naj bi, glede na visok porast industrijske proizvodnje, produktivnost dela v industriji porastla za približno 7 %. To pa pomeni, da razvoj produktivnosti dela v prvih dveh letih izvajanja družbenega plana ni toliko odraz uveljavljanja kvalitativnih dejavnikov v razvoju, temveč predvsem posledica dinamike rasti in konjunkturnih dejavnikov. Nedvomno je to eden temeljnih problemov razvoja in uresničevanja družbenega plana, ker se na takšnih osnovah ne morejo uveljavljati stabilnejši odnosi v gospodarskem in družbenem razvoju, zagotoviti trajnejše in izboljšane razmere v mednarodni ekonomski menjavi in stabilne osnove za rast osebne in družbenega standarda.

Nedoseganje kvalitativnih razmerij v gospodarski rasti, s katerimi računa družbeni plan, se odraža tudi v tendenci za ponovno oživljanje inflacije v zadnjih mesecih preteklega leta in še posebej v prvih mesecih tega leta. Gibanje cen je pokazalo v letu 1976 pomembno umiritev, na katero so vplivali zlasti zmanjšana gospodarska aktivnost, stagnacija v povpraševanju in prvem polletju 1976, visoke zaloge izgotovljenih izdelkov, bolj umirjeno gibanje cen na svetovnem trgu, zlasti pa rigorozna kontrola cen. Ker pa se je, kot kažejo zaključni računi, v teh pogojih poslabšala ekonomičnost gospodarjenja, osebna, skupna in splošna poraba pa presegajo dogovorjena razmerja, in ker so se močno povečale pogodbene in druge obveznosti, je bila nujna posledica takšnih gibanj zmanjšanje akumulativne sposobnosti temeljnih organizacij združenega dela in znatno povečanje izgub.

To je le nekaj predhodnih ocen o uresničevanju srednjeročnega družbenega plana Socialistične republike Slovenije. Pripravlja se temeljitejša ocena uresničevanja prvega obdobja plana. Pred Skupščino SR Slovenije bodo morali priti vsi nosilci družbenega plana oziroma dogovora o temeljih plana, da bi tako temeljito ovrednotili razmere, ki so nedvomno zahtevne. Vsi bodo morali polagati o tem račune, vendar nas sedanji trendi, kljub nekoliko povečani inflaciji, ohrabrujejo. Sedanje analize in celovito dejavnost v organizacijah združenega dela in v samoupravnih interesnih skupnostih ter v občinah je potrebno zasnovati temeljito v smislu kontinuiranega planiranja.

Ce sem pretežni del razpoložljivega časa porabil, da bi osvetlil nekatera vprašanja uresničevanja ustave in družbenega plana, potem mi dovolite, da ob koncu omenim še en vidik prizadevanj za skladnejši planirani razvoj.

Pred kongresom Zveze komunistov Slovenije je pred zavestnimi socialističnimi silami odgovorna naloga, da vsa dosedanja skupna prizadevanja po 21. seji Predsedstva Centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije in 29. seji Centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije v razvoju proizvajalnih sil in socialističnih družbenoekonomskih odnosov strnemo v novo kvaliteto naših razvojnih ambicij in ciljev.

Sedanja infrastruktura, ki jo predstavljajo znanje, izobraževanje, prometni sistemi, energetika, urejanje prostora z varstvom okolja itd. in graditev celotne gospodarske strukture, ki upošteva naše naravne danosti, surovinske in energetske možnosti in še posebej strateško plačilnobilančno uravnovešenost, so naloge in usmeritve, ki so v sedanjih srednjeročnih družbenih planih vsebovane kot etapni cilj. Dolgoročnejšo vizijo razvoja na nekaterih od teh področij že snujemo, lahko bi celo rekli, da smo v enem delu že odločno sredi realizacije takih programov. Naloge za preosnovo enega dela predelovalne industrije in za odločnejšo preosnovo kmetijstva ter še nekaterih dejavnosti pa bomo morali še temeljito zastaviti. Oboje je področje neposredne aktivnosti organiziranega in integriranega združenega dela samega, kajti smelejši, modernejši in dolgoročnejši programi morajo rasti iz interesov, potreb in možnosti obstoječega gospodarstva in družbenih dejavnosti. V družbenem planu SR Slovenije in dogovorih o temeljih družbenega plana Slovenije smo zavestno izoblikovali le nekatere kriterije in izhodišča za takšen razvoj, da bi tako spodbudili kolektive in kreativne kadre v združenem delu k razmišljanju in snovanju razvojnih programov.

Nekateri omenjeni razlogi gotovo govorijo za to, da bi na kongresu Zveze komunistov Slovenije izoblikovati tudi idejnopolitične osnove za delo na dolgoročni zasnovi razvoja proizvodjalnih sil. Takšna zadolžitev bi pomenila za celotno združeno delo, za vse oblike njegove organiziranosti in seveda tudi za skupščino novo spodbudo. Pomenila bi, da bi na samoupravni osnovi povezali sile znanja in dela in se organizirano zavzemali za dejavnost, iz katere bi nastajal nov srednjeročni družbeni plan in številni razvojni programi na različnih družbenih področjih, ki bi rabili kot dolgoročna družbena usmeritev.

Prepričan sem, da nam je takšna naravnost potrebna, saj lahko le dialektično povezana družbena aktivnost za razvoj proizvodjalnih sil in socialističnih družbenoekonomskih odnosov zagotovi skladnejši socialistični družbeni razvoj. (Ploskanje.)

Predsednik Marijan Breclj: Besedo ima tovarišica Judita Rakovec, delegatka Zbora občin!

Judita Rakovec: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Uvodoma želim povedati, da se bom v razpravi k poročilu Predsedstva omejila predvsem na nekatera vprašanja družbenoekonomskega sistema ter nekatere probleme gospodarskega razvoja, in sicer na družbenoekonomski položaj delavcev, samoupravno združevanje dela in sredstev, medsebojne obveznosti živega in minulega dela, samoupravno planiranje in regionalni razvoj.

To so vprašanja, katerih se je dotaknila naša temeljna delegacija, ko je obravnavala poročilo Predsedstva, obenem pa so to tudi vprašanja, s katerimi se je Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj Zbora občin večkrat srečal ob obravnavi posameznih aktov in gradiv, zlasti planskih dokumentov.

Predsedstvo pravilno poudarja, da je temeljna usmeritev našega družbenoekonomskega razvoja zagotoviti, da bodo delavci dejansko postali gospodarji pogojev, sredstev in rezultatov svojega dela in s tem svojega družbenega položaja, saj v družbenoekonomskih odnosih znotraj delovnih organizacij združenega dela ter pri položaju in vlogi delavcev v temeljnih organizacijah združenega dela še nismo dosegli globljih vsebinskih sprememb. To ima za posledico, da se tudi samoupravno sporazumevanje in družbeno dogovarjanje prepočasi uveljav-

ljata kot obliki usklajevanja interesov in odločanja v samoupravnih organizacijah in skupnostih, obenem pa je to tudi osnovni vzrok težav pri usmerjanju tokov družbene reprodukcije. Ob tem je treba upoštevati tudi dejstvo, da takšen položaj delavcev onemogoča tudi njihov vpliv na oblikovanje programov družbenih dejavnosti in njihov razvoj ter odločanje o razporejanju in združevanju dela ustvarjenega dohodka za skupne in splošne potrebe.

V zvezi s samoupravnim sporazumevanjem o temeljih planov družbenih dejavnosti bi želela opozoriti, da pri tem kasnimo, saj se razprava v združenem delu že začinja, v delovnih telesih in Skupščini pa smo ob obravnavi sporazumov izrekli vrsto pripomb. Prav tako smo opozorili na pomen teh dokumentov kot sestavnega dela dogovorov o temeljih družbenega plana SR Slovenije, ne nazadnje pa ti sporazumi predstavljajo akt o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih in o pogojih svobodne menjave dela. S tega vidika bi želela ugotovitve Predsedstva v celoti podpreti.

Na področju samoupravnega združevanja dela in sredstev, kljub določenim uspehom, ki jih ne kaže zanemarjati, lahko ugotovimo, na to opozarja tudi poročilo Predsedstva, da se vsebinski procesi šele začinjajo. Tako smo pričeli, da se integracijski procesi in oblike združevanja dela in sredstev prepočasno osvobajajo podjetnejše omejenosti in zaprtosti, namesto da bi bilo povezovanje dejansko odraz ekonomskih zakonitosti, razmer in potreb tako domačega kot tujega trga. Takšno povezovanje pa je tudi osnova za večjo produktivnost in ekonomičnost celotnega družbenega dela.

Odbor je pogosto poudarjal, da določene pomanjkljivosti samoupravnega sistema zagotavljanja in delitve osebnih dohodkov negativno vplivajo na celoten proces poglobljanja samoupravnih družbenih odnosov. Večkrat smo ugotavljali, da je v sklopu teh vprašanj ustrezno vrednotenje rezultatov dela tisto vprašanje, kateremu smo v preteklosti posvečali premalo pozornosti. To pa je imelo za posledico, da so se osebni dohodki gibal neodvisno od produktivnosti dela. Izhajajoč iz teh ugotovitev je treba v polni meri podpreti poročilo Predsedstva, ki poudarja, da je treba čimprej vzpostaviti tak sistem razporejanja čistega dohodka in zagotavljanja osebnih dohodkov, ki bo na temelju rezultatov živega in minulega dela spodbujal delavce za nenehno povečevanje dohodka TOZD in za njegovo smotrno delitev.

Posebno bi želela poudariti nekaj problemov v zvezi s planiranjem. Tu ugotavljamo, da je kljub odločnemu uveljavljanju planiranja na novih sistemskih osnovah še veliko pomanjkljivosti, ki pogosto izhajajo iz neustrezne stopnje razvitosti samoupravnih odnosov v posameznih samoupravnih organizacijah in skupnostih. Nemalo problemov nam povzročajo tudi težave, ki so posledica tako dejstva, da nekateri plani ne izhajajo iz realnih možnosti, kot nepravočasnega sprejemanja posameznih samoupravnih sporazumov o temeljih planov. Z vidika občin se te težave odražajo predvsem v planih drugih nosilcev planiranja, tistih, ki so plane že sprejeli, onemogočeno pa je tudi oblikovanje uskladenih programov v občinah. To ima za posledico na eni strani, da pogosto nimamo možnosti, da uspešno in pravočasno sklenemo prvi krog srečujočega planiranja, po drugi strani pa bo to imelo negativen vpliv na spremljanje uresničevanja dogovorjenih nalog in ciljev ter na pravočasno ukrepanje, če si ti odnosi oziroma cilji ne bodo uresničevali. Zato je zelo pomembno, da vse napore za usklajeno akcijo vseh organiziranih subjektivnih sil usmerimo na razreševanju teh in podobnih problemov; treba pa bo v skladu z vlogo posameznih samo-

upravnih organizacij in skupnosti zaostri odgovornost le-teh za uveljavljanje družbenega planiranja.

Čeprav so naloge na področju skladnejšega družbenoekonomskega razvoja posameznih območij v Sloveniji opredeljene v srednjeročnem družbenem planu, za hitrejšo uresničevanje teh nalog pa smo sprejeli tudi zakon in družbeni dogovor, ki kažeta pomembne rezultate, smo tako v razpravah v Odboru kot v delegaciji nekajkrat ugotovili, da se novi sistem skladnejšega regionalnega razvoja v praksi prepočasi uveljavlja. V zvezi s tem je treba poudariti, da je za hitrejšo razreševanje nekaterih pomanjkljivosti na tem področju zlasti pomembno, da morajo napor za skladnejši razvoj temeljiti predvsem na interesih organizacij združenega dela tako iz teh kot tudi iz drugih območij ter na njihovem samoupravnem povezovanju in združevanju dela in sredstev. Zelo pomembne naloge so tudi pred samoupravnimi interesnimi skupnostmi in upravljalci bank.

Na koncu bi poudarila, da je z vidika omenjenih vprašanj, kot tudi vseh drugih, ki so po oceni Predsedstva temeljnega pomena za delo in življenje delovnih ljudi, poročilo nedvomno pomemben dokument, ki bo spodbuda za nadaljnje, še bolj učinkovito in odgovorno delo vseh družbenih dejavnikov pri nadaljnjem oblikovanju družbenoekonomskega sistema in reševanju vprašanj gospodarskega in družbenega razvoja. Poudarila bi tudi to, da poročilo prihaja v razpravo v izredno pomembnem trenutku, ko se intenzivno vključujemo v izvajanje zakona o združenem delu, ki uvaja nove institute in odnose tako na področju družbenoekonomskega razvoja kot tudi na področju družbenega dela in življenja nasploh. Hvala lepa.

Podpredsednik V l a d i m i r L o g a r : Besedo ima tovariš Marijan Breclj, predsednik Skupščine SR Slovenije!

M a r i j a n B r e c l j : Tovarišice in tovariši! Priprave za današnjo sejo so bile obsežne. Vsem delegacijam v organizacijah združenega dela in v krajevnih skupnostih je bilo pravočasno poslano poročilo Predsedstva, natisnjeno v skupščinskem Poročevalcu, in sicer v nakladi blizu 20 tisoč izvodov. Z objavo v Delu je bila o tem poročilu obveščena tudi širša javnost.

Tako v temeljnih delegacijah kakor tudi v občinskih skupščinah so razpravljali o tem poročilu, v odborih in komisijah naše skupščine pa je bil opravljen temeljitejši pretres, ki ga je izpopolnilo tudi sodelovanje članov Predsedstva Socialistične republike Slovenije. Smemo reči, da je bilo poročilo v vseh teh razpravah ocenjeno kot pomembno družbenopolitično gradivo, ki celovito in objektivno prikazuje najpomembnejša vprašanja družbenega življenja in razvoja naše republike. Sprejeto je bilo tudi kot programska usmeritev družbenim dejavnikom v republiki za opredeljevanje nalog, ki jih terja nadaljnji razvoj naše socialistične samoupravne skupnosti, in še posebej vseh tistih nalog, ki izhajajo iz nove ustave, zakona o združenem delu ter vseh drugih do sedaj sprejetih aktov zvezne in republiške skupščine, namenjenih za izpopolnitev družbenoekonomskega in družbenopolitičnega sistema.

Te dni bodo minila tri leta od takrat, ko so delegati vseh treh zborov republiške skupščine v tej dvorani razglasili izvolitev predsednika in članov Predsedstva Socialistične republike Slovenije. To je bil svečan akt, ker je bila z njim uresničena pomembna novost ustave, ki smo jo sprejeli kot dograditev državnosti republik, temelječe na suverenosti naroda in ljudstva ter na oblasti in

samoupravljanju delavskega razreda in vseh delovnih ljudi. Poročilo Predsedstva Socialistične republike Slovenije, ki je danes tu v razpravi, uvodni govor njegovega predsednika ter prej omenjene razprave o tem poročilu dokazujejo upravičenost in smotrnost nove državne ureditve republike, ki postavlja na njeno čelo kolektivni organ s funkcijo predstavljanja socialistične republike in opravljanja pomembnih, z ustavo določenih nalog.

Politična izhodišča X. kongresa Zveze komunistov Jugoslavije in VII. kongresa Zveze komunistov Slovenije, ki so bila v marsičem podlaga pri snovanju nove ustave, so terjala reforme, ki naj pripomorejo k učinkovitosti pri razreševanju temeljnih vprašanj družbenopolitičnega in družbenoekonomskega življenja in pri vodenju razvojne politike tako jugoslovanske socialistične skupnosti kot njenih narodov in narodnosti v okviru njihovih republik oziroma pokrajin. Predsedstvo republike je kot nova ustavna institucija poseglo v razreševanje teh vprašanj zelo uspešno. Toliko bolj je taka njegova vloga prišla v poštev zaradi večjih in pomembnejših pristojnosti, ki jih je zagotovila nova ustava in s tem okrepila samostojnost republik, sočasno pa seveda povečala tudi odgovornost vseh dejavnikov, ki izvršujejo naloge v okviru teh pristojnosti.

Že v tej začetni dobi delovanja Predsedstva Socialistične republike Slovenije se je pokazala kot zelo pomembna njegova vloga in odgovornost, ki ju ima na področjih ljudske obrambe, varnosti z ustavo določenega reda in mednarodnih odnosov. Dosedanje izkušnje kažejo, da je bilo zelo smotrno zaupati usmerjanje politike na tako pomembnih področjih organu, ki je sposoben glede na svoj položaj, na svojo sestavo in na metodo svojega dela zagotoviti koordinirano in najuspešnejše izvrševanje vseh potrebnih nalog.

To ne velja samo za omenjena področja, ampak tudi za obravnavo drugih temeljnih političnih vprašanj, ki so splošnega pomena za družbenoekonomske in družbenopolitične rešitve. Tudi na tem širokem področju je bila v preteklih treh letih pobuda Predsedstva pogosta. Tudi tu je prišla do uspešnega izraza njegova koordinacijska vloga, tako z neposrednim sodelovanjem njegovih članov pri delu v določenih organih in organizacijah kot tudi z aktivnostjo njegovih delovnih teles, predvsem pa z zavzemanjem stališč do pomembnejših vprašanj na sejah Predsedstva. Dosežena sta bila večja medsebojna informiranost in bolj usklajeno razreševanje problemov in dilem na posameznih področjih družbenega življenja.

Sodelovanje s predsedniki republiških vodstev družbenopolitičnih organizacij, predvsem z Zvezo komunistov in Socialistično zvezo, prav tako pa tudi s predstavniki republiške skupščine in Izvršnega sveta je vsekakor omogočilo koristnejšo izmenjavo mnenj ter prispevalo k usklajevanju tako delovnih programov kot zamisli, kako razreševati važnejša tekoča vprašanja. Tudi v republiški skupščini, moremo reči, je bilo delo Predsedstva Socialistične republike Slovenije v mnogočem podpora našemu delu, in to predvsem v zvezi z našimi nalogami in dolžnostmi, ki jih imamo pri uresničevanju delegatskega in skupščinskega sistema.

Ob teh vprašanjih je bilo poročilo Predsedstva deležno še posebne pozornosti v razpravah v skupščinah, tako občinskih kot naše in v njihovih delovnih telesih. Poleg družbenopolitičnih organizacij, predvsem organizacij Socialistične zveze, so občinske skupščine, kakor tudi naša republiška skupščina, zadolžene za sistematično skrb pri utrjevanju delegatskega sistema, kakršen je bil uveden z novo ustavo.

Razprava v zborih republiške skupščine, posvetovanja s predstavniki občinskih skupščin in samoupravnih interesnih skupnosti, analize, ki smo jih izdelali in ki jih še pripravljamo v skupščini s tega področja, kakor tudi aktivnost Republiške konference Socialistične zveze potrjujejo, da so dosedanja prizadevanja rodila določene uspehe. O teh lahko govorimo pri razvijanju in izpopolnjevanju informacijskega sistema, pri naraščajoči aktivnosti temeljnih delegacij za delo občinskih skupščin, pri delovanju skupin delegatov in deloma zborov občinskih skupščin za delo republiške skupščine, predvsem pa pri uveljavljanju načela zamenljivosti delegatov.

Moramo pa seveda ob tem ugotoviti, da delegatski sistem v celoti še ni stekel tako, kot bi moral, se pravi, da aktivizacija delegatske baze za uresničevanje nalog v skupščinah vseh družbenopolitičnih skupnosti in vseh samoupravnih interesnih skupnostih še ni dosežena. Delegatski sistem se še ni uveljavil tudi zato, ker odnosi tako samoupravnih kakor tudi političnih in gospodarskih dejavnikov, v smislu njihove pomoči in podpore delegacijam in delegatom, še niso v zadostni meri zaživeli. Seveda pa te ugotovitve ne veljajo za vse in povsod. V tistih temeljnih organizacijah združenega dela in krajevnih skupnostih, kjer je samoupravljanje široko razvito in kjer je živa dejavnost družbenopolitičnih organizacij, je tudi delo delegacij uspešnejše in učinkovitejše. V takih okoljih in samoupravnih razmerah imajo delegacije in delegati temeljnih samoupravnih organizacij in skupnosti že ustrezen politični in družbeno utrjen položaj ter zagotovljene osnove pogoje za svoje delo, od strokovnih do organizacijskih in materialnih.

In še to, upoštevati moramo tudi dejstvo, da je nad 80 000 delovnih ljudi in občanov vključenih v delegacije oziroma da opravljajo funkcije delegacij in se zato na različne načine vključujejo v razpravljanje in odločanje o vprašanih, o katerih sklepajo skupščine družbenopolitičnih in samoupravnih interesnih skupnosti. Zamenljivi mandat je v Socialistični republiki Sloveniji potrdil svoje prednosti in postal neločljiv sestavni del delegatskega sistema, brez katerega bi si težko zamislili popolno uveljavitev delegatskih odnosov. Uveljavil je načelo, da se v delo in odločanje družbenopolitičnih in samoupravnih interesnih skupnosti vključuje več delovnih ljudi in občanov, hkrati pa tudi omogočil, da se razprav o vprašanih, ki so na dnevnih redih zborov skupščine, udeležujejo tisti delegati, ki so za to najbolj sposobni in zainteresirani.

Dosedanje izkušnje, tako v občinskih skupščinah kot v republiški skupščini, so vsekakor dobre. Poleg omenjenih prednosti moramo ugotoviti tudi zelo dobro udeležbo na sejah zborov, kar mnogo pomeni za uspešno in avtoritativno delo skupščin. Da pa se bo načelo zamenljivosti v prihodnjem obdobju še popolneje uveljavilo, bo treba zagotoviti delegatom več časa za pripravo in oblikovanje smernic in stališč, dnevne rede sej skupščinskih zborov pa bo treba tematsko zaokrožiti in skrajšati.

Ko tehtamo uspehe in pomanjkljivosti na tem področju, se moramo zavedati, da je triletno obdobje uveljavljanja delegatskega in skupščinskega sistema prekratko za njegovo popolno uresničevanje. Pot, ki je na tem področju pred nami, pa je jasno začrtana. Tu ni več ne ideoloških ne teoretičnih dilem. Vprašanje je le realnosti, sposobnosti in moralno-politične trdnosti vseh dejavnikov, ki so dolžni izpopolnjevati naložene jim naloge.

V delegatskem sistemu bo treba zagotoviti še tesnejšo povezanost delegacij z delavci in občani, s samoupravnimi organi in z družbenopolitičnimi organizacijami v njihovih samoupravnih organizacijah. Doseči bo treba tudi večjo

aktivnost družbenopolitičnih organizacij pri oblikovanju smernic in stališč delegacij ter mnogo bolj razviti sistem resničnega medsebojnega dogovarjanja in sporazumevanja ter vse družbenopolitične in druge pogoje za delo delegacij in delegatov, da bi ti lahko svoje pravice, dolžnosti in odgovornosti nemoteno in kakovostno opravljali.

Hitrejša in popolnejša uveljavitev in utrditev delegatskega sistema in delegatskih odnosov, tako v temeljnih samoupravnih organizacijah in skupnostih kot v skupščinah družbenopolitičnih in samoupravnih interesnih skupnostih bo v precejšnji meri odvisna tudi od začasnih in ustreznih kadrovskih priprav za volitve delegatov in delegacij za naslednje mandatno obdobje. Usmeriti bo treba našo politično dejavnost predvsem v to, da bodo delovni ljudje in občani v temeljnih samoupravnih organizacijah in skupnostih evidentirali, kandidirali in izvolili iz svoje sredine sposobne ljudi, ki se bodo popolnoma zavedali odgovorne politične in javne funkcije in s svojim delovanjem tvorno prispevali k uveljavitvi in utrditvi delegatskih odnosov.

Tovarišice in tovariši! Prepričan sem, da bomo delegati vseh zborov lahko z odobravanjem sprejeli poročilo Predsedstva Socialistične republike Slovenije in ekspeze njegovega predsednika ter priporočili vsem družbenim dejavnikom v naši republiški samoupravni socialistični skupnosti, da se ravnajo po usmeritvah, ki jih vsebujeta poročilo in ekspeze.

Podpredsednik Vladimir Logar: Besedo ima tovariš Emil Tomažič, podpredsednik Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije!

Emil Tomažič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Naj takoj povem, da sindikati, najštevilnejša politična organizacija delavskega razreda in vseh delovnih ljudi, poročilo Predsedstva Socialistične republike Slovenije o temeljnih političnih vprašanjih družbenega življenja in razvoja Socialistične republike Slovenije v celoti sprejemajo, se mu pridružujejo in ga v predloženih vsebini popolnoma podpirajo.

Poročilo seveda ni moglo zajeti prav vseh vprašanj razvoja naše družbe. Toda v njem so vsekakor vsa tista bistvena vprašanja, ki so značilna za obdobje uresničevanja ustave in zakona o združenem delu. Posebno vrednost daje poročilo dejstvo, da so v njem navedeni mnogi najpomembnejši uspehi, ki smo jih dosegli v tem zgodovinskem obdobju, smo pa o njih morda premalo govorili in jih premalo poudarjali.

Poročilo je pomembno tudi zato, ker so v njem analizirani tisti problemi in našteje vse tiste naloge, ki so bistvenega pomena za naš nadaljnji družbeni razvoj in ki jih moramo v naši družbi še razrešiti. V tem smislu je poročilo tudi dragocen pripomoček in izhodišče za splošno družbeno akcijo uresničevanja zakona o združenem delu, pripomoček in izhodišče za nadaljnjo samoupravno preobrazbo naše družbe.

Poročilo Predsedstva Socialistične republike Slovenije izraža v veliki meri kritično analizo in notranjo podobo družbenih odnosov naše republike. Hkrati nakazuje nekatera vprašanja in konkretne probleme, ki so sicer v naši družbi že spoznani in so že v procesu urejanja, so pa še vedno v bistvu odprti in zahtevajo za svojo razrešitev zavzeto, odgovorno in sočasno akcijo vseh naprednih družbenih sil pod vodstvom Zveze komunistov.

Ker torej v slovenskih sindikatih poročilo Predsedstva Socialistične republike Slovenije podpiramo in sprejemamo, je razumljivo, da ne gre za naključ-

je, ko ugotavljamo, da je akcijska usmeritev slovenskih sindikatov povsem v skladu s poročilom Predsedstva Socialistične republike Slovenije. Akcijska usmeritev slovenskih sindikatov je torej logičen izraz in posledica objektivnega družbenega položaja, ki ga ocena v poročilu izraža dokaj resnično.

Ob današnji priložnosti ni mogoče podrobno govoriti o številnih nalogah, ki jih slovenski sindikati že rešujejo in jih bodo v prihodnje še v večji meri. Toda gotovo je najpomembnejša naloga sindikatov, da bodo skupno z drugimi organiziranimi političnimi silami pod vodstvom Zveze komunistov vodili učinkovito in brezkompromisno akcijo za uresničevanje zakona o združenem delu in da bodo pri tem uspeli zastaviti akcijo tako, da bodo njen organizator in nosilec predvsem delavci sami v okviru vseh oblik svoje samoupravne in politične organiziranosti.

Boj za samoupravno preoblikovanje naše družbe pomeni v svojem bistvu globoko razredno vprašanje. Zato je prav sindikatom kot najmasovnejši družbenopolitični organizaciji delavskega razreda, naložena velika vloga in odgovornost pri razvijanju in varstvu zgodovinskih in neposrednih interesov ter potreb delavskega razreda.

Za uspešno izvršitev te naloge pa so dane sindikatom široke družbene možnosti, saj je sindikat, tako v ustavi kot tudi v zakonu o združenem delu, opredeljen in utemeljen kot bistvena politična sila pri graditvi in razvoju samoupravno združenega dela ter družbenoekonomskih in drugih samoupravnih odnosov v združenem delu.

Pri uresničevanju zakona o združenem delu moramo izhajati iz celotne zasnove združenega dela. Združeno delo moramo obravnavati kot celovit in zaključen sistem delovanja, ohranjanja in razvoja samoupravne socialistične družbe. Vsako ozko in ločeno obravnavanje in urejanje posameznih njegovih delov bi namreč nujno povzročalo notranja neskladja in zavrlo normalno delovanje sistema kot celote.

Toda zaradi pomembnosti želim ob današnji priložnosti vendarle posebej opozoriti na nekatere ključne probleme, na katere bomo v zvezi s tem v sindikatih še posebej pozorni. Tako bomo še odločneje in bolj konkretno nadaljevali akcijo za ustrezno samoupravno organiziranost združenega dela, še posebej za samoupravno konstituiranje temeljnih organizacij združenega dela povsod tam, kjer so za to dani zakonski pogoji. Na ta način bomo nadaljevali z oblikovanjem okvirov in ustvarjanjem pogojev za takšen družbenoekonomski položaj delavcev, v katerem bodo delavci vse bolj dejansko odločali o delu in njegovih rezultatih ter pogojih dela in tako prek dohodka in njegovega usmerjanja v celotni družbeni reprodukciji, prek delegatskega sistema odločali o vseh dogajanjih v družbi.

Še posebej bomo aktivni pri obravnavanju vprašanj svobodne menjave dela in se bomo zavzemali, da se sedanji položaj, ki nosi v sebi še mnogo starega, proračunskega, z vsemi negativnimi pojavi in posledicami, preseže. To je eno izmed temeljnih vprašanj, na katera moramo najti konkretne odgovore tudi v praksi, če hočemo, in to hočemo, samoupravni mehanizem razviti v kvaliteto, ki je vsebovana v ustavi in v zakonu o združenem delu. Tu izbire ni.

V okviru te naloge smo si postavili predvsem dva cilja. Eno so še vedno prisotni problemi glede svobodne menjave dela med temeljnimi organizacijami združenega dela in samoupravnimi interesnimi skupnostmi, ki morajo dejansko postati prostor za dogovor med uporabniki in izvajalci v interesu združenega dela. Odpraviti moramo take odnose, ki so žal še vedno prisotni, da so

samoupravne interesne skupnosti še vse preveč proračunski razdeljevalec sredstev, prostor, kjer se vse preveč govori o tem, kje dobiti dodatna sredstva in kako jih dobiti čimveč, pri čemer so včasih dogovorjeni programi drugotnega pomena, pomembnejše pa so razne druge primerjave in podatki, ki naj bi dokazali, da je potrebno še več sredstev, čeprav na drugi strani ugotavljamo, da tudi na tem področju presegamo dogovorjene okvire in možnosti naše družbe.

In prav zaradi takšnega stanja se dogajanja v samoupravnih interesnih skupnostih praviloma odvijajo še vedno daleč in predaleč od delovnih ljudi in njihovih odločitev.

Drugi problem je svobodna menjava dela med temeljnimi organizacijami združenega dela in delovnimi skupnostmi skupnih služb oziroma v enovitih delovnih organizacijah med materialno proizvodnjo in strokovnimi službami. Skorajda ni v naši republiki samoupravnega sporazuma, ki bi to ustrezno urejal. Pri tem se problem neurejenosti odnosov kaže predvsem v oblastniško-proračunskem položaju teh služb z vsemi negativnimi posledicami za nadaljnje poglobljanje in razvijanje samoupravnih odnosov. Takšen položaj skupnih služb je nenehna nevarnost za odtujevanje samoupravnih pravic delavcem. Seveda pri tem ne more iti za odnos podrejenosti oziroma nadrejenosti. Ne gre za to da bi skupne službe spravili v podrejen položaj. Gre za to, da se tudi dohodek skupnih služb oblikuje na osnovi njihovega dejanskega prispevka k ustvarjanju pogojev za doseganje oziroma povečevanje dohodka v temeljnih organizacijah združenega dela. Takšen odnos pa je seveda nekaj popolnoma drugega od sedanjega, ko je pogostokrat materialni in sploh družbenoekonomski položaj delavcev v skupnih službah v nesorazmerju z njihovim prispevkom k ustvarjenemu dohodku.

Sorazmerno malo časa nam ostaja za uresničitev tistih določb zakona o združenem delu, ki urejajo ugotavljanje celotnega prihodka, razporejanje dohodka in čistega dohodka ter delitev sredstev za osebne dohodke in skupno porabo delavcev.

Naša ocena sedanjega stanja na področju delitve po delu je istovetna z oceno v poročilu Predsedstva. Poročilo nakazuje tudi možne rešitve, in to je pravzaprav pot, po kateri bomo v sindikatih morali hoditi v okviru naše akcije. Po eni strani se srečujemo z dejstvom, da temeljijo sistemi delitve vse preveč na formalnih kriterijih in vse premalo na kriterijih, ki merijo dejansko opravljeno delo. To deluje destimulativno in hkrati omogoča hudo protiustavno prilaščanje dohodka mimo dejanskega delovnega prispevka. Končno je to pripeljalo do tega, da je že nekaj časa enakovredno delo v materialni proizvodnji praviloma slabše nagrajeno kot delo kjerkoli drugje, čeprav so v proizvodnji težji in slabši delovni pogoji.

Posledica tega so med drugim tudi vse pogostejši pojavi, da ljudje bežijo iz proizvodnje. Tam pa, kjer vloženo delo vendarle merijo — v glavnem seveda le v neposredni proizvodnji, temeljijo sistemi delitve večinoma na kriterijih živega dela, minulo delo pa je merjeno zaenkrat povsod le z znano odstotkovno lestvico iz sindikalne liste, ki pa je seveda v svojem bistvu konec koncev prav tako zgolj formalna meritev.

Položaj, v katerem dohodek delavcev ni tudi v soodvisnosti z minulim delom in je torej delavčev interes hočeš nočeš vezan na formalne kriterije delitve ali samo na kriterije živega dela, ima za posledico, da je delavec še vse preveč v mezdnem odnosu oziroma da je še vedno prisotna mezdana miselnost, ki se še vedno vse preveč izraža v zanimanju za osebne dohodke, mnogo premalo pa

v interesu za gospodarjenje z ostalimi fizičnimi in denarnimi sredstvi proizvodnje, se pravi z minulim delom. Sistemi delitve, ki temeljijo zgolj na kriterijih živega dela, da ne govorim o tistih, ki imajo za osnovo le formalne kriterije, odmikajo delavca od položaja in funkcije dobrega gospodarja in so v nasprotju z zakonom o združenem delu. Če namreč delavec ne gospodari z minulim delom, potem počne to seveda nekdo drug.

Zato je treba v sistemih delitve povezati živo in minulo delo. Tako bodo delavci vedno bolj razmišljali kot dobri gospodarji in vse manj bo pojavov mezdne miselnosti. Prav v tem se skriva pogonski reaktor, ki naj dokaže ustvarjalno prednost v družbenem in ekonomskem razvoju, ki jo ima samoupravni socializem pred drugimi družbenimi sistemi. Prav zato so sindikati v svoji praktični akciji vse bolj pozorni na te probleme.

V vsesplošni družbeni akciji za razreševanje teh temeljnih vprašanj našega družbenega razvoja imajo priložnost klubi samoupravljalcev, ki so ustanovljeni že skoraj v vseh občinah. Ne bi je smeli zamuditi. V sindikatih se bomo zavzemali, da je ne bodo. Namreč, uresničevanje samoupravnih odnosov na temelju zakona o združenem delu v neposredni praksi se lahko močno pospeši in dosežejo se lahko boljši rezultati tudi z izmenjavo dobrih, praktičnih in neposrednih izkušenj med delavci, nosilci in uresničevalci družbenih sprememb. Zaradi tega morajo postati in biti klubi samoupravljalcev tudi mesto izmenjave izkušenj iz samoupravne prakse. Pravkar oblikujemo v sindikatih, v vseh organih in organizacijah, akcijske programe za uresničevanje zakona o združenem delu. Da pa ne bomo sestavljali le dobro in lepo napisanih gradiv, ki bi nato obležala v predalih, in da ne bomo tokrat ostali le pri govorjenju o vsem tem, se dogovarjamo v sindikatih tudi o oblikah in možnostih neposredne pomoči delavcem pri uresničevanju te zahteve in odgovorne naloge.

Teh nekaj bežno nakazanih smeri delovanja slovenskih sindikatov dovoljujejo oceno, da je delovna usmerjenost sindikatov povsem v skladu s poročilom Predsedstva in da v bistvu celo iz njega akcijsko izhaja oziroma se nanj navezuje. Hvala lepa.

Predsednik **Marijan Breclj** : Besedo ima tovarišica Danica Jurkovič, delegatka v Družbenopolitičnem zboru Skupščine SR Slovenije.

Danica Jurkovič : Tovarišice in tovariši!

Rezultate na področju družbenoekonomskih odnosov s tujino obravnava poročilo Predsedstva Socialistične republike Slovenije na več mestih, v svoji vsebini pa nakazuje bistvene smeri pri uresničevanju novih sistemskih rešitev na tem področju.

1. Glede na stanje ekonomskih odnosov Slovenije s tujino in produktivnost dela v organizacijah in družbi kot celoti so bila v zadnjih letih potrebna velika prizadevanja za večje in bolj vsestransko vključevanje organizacij združenega dela v mednarodno menjavo dela, za hitrejše povečevanje izvoza in s tem zmanjševanje velike razlike med uvozom in izvozom, za spreminjanje strukture blagovne menjave, za uravnoteženje menjave med regionalnimi ekonomskimi skupnostmi in z deželami v razvoju, za povečevanje priliva deviz iz gradbenih, transportnih, turističnih in drugih storitev ter maloobmejnega prometa, za uveljavljanje znanja in dosežkov raziskovalnega dela naših strokovnjakov v tujini itd.

Vsa ta dejavnost je izhajala iz dogovorjenih usmeritev in nalog v vsakoletnih resolucijah o ekonomskem in družbenem razvoju, iz posebnih resolucij Skupščine Socialistične republike Slovenije, iz družbenega plana Slovenije za obdobje od 1976. do 1980. leta ter iz raznih sporazumov, dogovorov in drugih aktov za njihovo uresničevanje.

2. Hkrati smo na osnovi sklepov VII. kongresa Zveze komunistov Slovenije in X. kongresa Zveze komunistov Jugoslavije, ustav SFR Jugoslavije in SR Slovenije, kot tudi številnih stališč organov Zveze komunistov Jugoslavije in Slovenije ter drugih družbenopolitičnih organizacij, med njimi je pomemben dokument »Politika ekonomske stabilizacije«, oblikovali in gradili nov sistem ekonomskih odnosov s tujino.

V triletnem obdobju so pristojni organi federacije ob sodelovanju organov iz republik in avtonomnih pokrajin sprejemali številne ukrepe s področja ekonomskih odnosov s tujino v duhu vseh teh dokumentov. Na ta način smo že v času oblikovanja novih sistemskih zakonov konkretizirali posamezne sestavine bodočega sistema, posebno glede tistih vprašanj, ki so bila najbolj pereča. Ob tem ni mogoče prezreti dejstva, da so nam tekoče težave organizacij združenega dela in stanja trgovinske bilance ter regionalne strukture blagovne menjave meglile sicer jasno usmeritev in terjale včasih trenutne rešitve, v bistvu še nasprotno samoupravnim družbenoekonomskim odnosom, za katere nas obvezujejo ustave in dokumenti Zveze komunistov.

Doslej še nismo sprejeli vseh sistemskih zakonov s področja ekonomskih odnosov s tujino, vendar že uresničevanje temeljnih treh zakonov terja izredno obsežno in ustvarjalno dejavnost v sorazmerno kratkem času.

Obvladovanje ekonomskih odnosov s tujino je zaradi — dosedanje zaprtosti odločanja in zapletenosti uravnavanja vključevanja v mednarodno menjavo dela — navidezno za delavce v temeljnih organizacijah združenega dela najtrši oreh. Vsekakor pa je to področje, katerega upravljanje naj bi, po mnenju nekaterih, čim dalj zadrževali na ravni federacije oziroma republik in avtonomnih pokrajin ali vsaj do takrat, ko bi uveljavili določbe zakona o združenem delu. Poznavanje bistva ustave in novih sistemskih zakonov s področja ekonomskih odnosov s tujino pa navaja na drugačno, pravzaprav edino možno usmeritev: Hkrati z oblikovanjem dohodkovnih odnosov med temeljnimi organizacijami združenega dela in v organizacijah združenega dela moramo uveljaviti vse novosti na področju ekonomskih odnosov s tujino, pa tudi na denarnem in bančnem področju. Kakršnokoli omejevanje ali opuščanje bistvenih določb zakona o združenem delu v že sprejetih zakonih z omenjenih področij oziroma časovno zaostajanje uresničevanja kateregakoli izmed njih bi zaviralo uveljavljanje ustavnega družbenoekonomskega položaja delavcev v temeljnih organizacijah združenega dela in v celotni družbeni reprodukciji.

3. Aktivno sodelovanje Slovenije pri oblikovanju novih sistemskih zakonov s področja ekonomskih odnosov s tujino je omogočilo republiškim organom, da so že v času sprejetja zakonov imeli pripravljeno za razpravo gradivo o vseh nalogah, ki izhajajo iz teh zakonov, in da smo lahko načrtno in sorazmerno hitro pristopili k pripravam za uresničevanje teh zakonov, vsaj glede oblikovanja organov na ravni republike in v Gospodarski zbornici Slovenije.

Vsa ta dejavnost bo sicer zajela organizacije združenega dela ter poslovodne in strokovne delavce in v njih, ne zagotavlja pa temeljitega seznanjanja delavcev v temeljnih organizacijah združenega dela in organizacijah združenega dela — javne razprave o osnutkih teh zakonov med delavci ni bilo — o njihovem

novem, popolnoma spremenjenem položaju na področju ekonomskih odnosov s tujino, kot tudi ne njihovega usposabljanja za uveljavljanje tega položaja. To nalogo bi morali, ob podpori družbenopolitičnih organizacij, čimprej izpeljati, vsekakor pa povezati z organiziranim prizadevanjem za uresničevanje zakona o združenem delu.

Če delavci v temeljnih organizacijah združenega dela ne bodo delovali kot nosilci upravljanja in odločanja na področju ekonomskih odnosov s tujino, samoupravne interesne skupnosti za ekonomske odnose s tujino, koordinacijski odbori, skupna predstavništva in številne druge oblike oziroma dogovori in sporazumi ne bodo delovali kot organi in sredstva samoupravno organiziranih delavcev v združenem delu, temveč le kot organi državne uprave za izvajanje odločitev, sprejetih brez neposrednega sodelovanja delavcev v združenem delu in mimo njihovih interesov.

Celo taka pravica in dolžnost, kot je določanje plačilnega in deviznega položaja republik in avtonomnih pokrajin v plačilni in devizni bilanci Jugoslavije, ki se navidez nanaša le na raven republike, je vprašanje, o katerem morajo razpravljati in odločati delavci v temeljnih organizacijah združenega dela. Ob razčiščenju vseh postavk v teh bilancah bo namreč šele jasno, kako bo to vplivalo na dohodkovni položaj temeljnih organizacij združenega dela in njihove reprodukcijske ter razvojne možnosti. Morebitne primanjkljaje bomo namreč lahko pokrivali le iz dohodka temeljnih organizacij združenega dela, o razporejanju dohodka pa morajo odločati delavci v temeljnih organizacijah združenega dela.

4. V okviru prizadevanj za povečevanje mednarodne menjave dela in uvajanje sodobnih oblik sodelovanja s tujimi poslovnimi partnerji ter pri iskanju vzrokov za sorazmerno nizke oziroma nižje poslovne rezultate organizacij združenega dela, dosežene pri izvozu, pa tudi v zvezi s sklepi Zveze komunistov Jugoslavije in Zveze komunistov Slovenije ter neuvrščenih držav o nujnosti enakopravnih odnosov v mednarodni menjavi smo začeli v teh letih načrtneje spremljati in spoznavati položaj naših organizacij združenega dela v raznih oblikah sodelovanja s tujimi poslovnimi partnerji in načinih prenosa znanja. K jasnejši predstavi so pripomogle tudi analize in akcije v času »leta inovacij« 1975/1976.

Dosedanje oblike sodelovanja s tujimi poslovnimi partnerji in načini prenosa tujega znanja in tehnologije z opremo in finančnimi sredstvi po eni strani pospešujejo razvoj proizvodnih sil pri nas, po drugi strani pa smo marsikatero proizvodnjo razvijali le količinsko in nismo uspeli zagotoviti kvalitetnega in dolgoročnega razvoja pridobljenih znanj z našimi raziskovalci in strokovnjaki.

Prevladujoče, iz drugih družbenoekonomskih sistemov prevzete oblike prenosa znanja so, ob neustreznem pojmovanju družbene lastnine proizvodnih sredstev in družbenega značaja ustvarjenega dohodka pri nas, vse doslej hromile prizadevanja za ustavnim določbam ustrezno zasnovo prenosa znanja med našimi temeljnimi organizacijami združenega dela. Tako smo tudi zaostajali pri oblikovanju izhodišč in smernic za delovanje organizacij združenega dela in drugih organov pri uporabi tujega znanja v vseh oblikah oziroma pri prenosu znanja v manj razvite dežele v smislu sklepov neuvrščenih držav in Organizacije združenih narodov o novi mednarodni ekonomski ureditvi.

5. Družbenoekonomski položaj delavcev v temeljnih organizacijah združenega dela in pristojnosti republik in avtonomnih pokrajin, kot jih opredeljuje ustava in iz nje izvedeni sistemski zakoni, bistveno spreminjajo do-

sedanjo prakso uresničevanja resolucij in akcijskih programov, ki jih sprejema Jugoslavija v mednarodnih organizacijah. Za uresničevanje teh aktov so sedaj povsem konkretno zavezani delavci v temeljnih organizacijah združenega dela in organi ter organizacije v republikah in avtonomnih pokrajinah ter v federaciji.

Ker je Jugoslavija med najbolj aktivnimi članicami gibanja nevrščeneh, Organizacije združenih narodov in njenih organizacij, ker smo med pobudniki in oblikovalci novega svetovnega ekonomskega sistema, ker smo vse nastope delegacij Socialistične federativne republike Jugoslavije v tujini pripravljali in potrjevali v skupščinah in družbenopolitičnih organizacijah, ni več mogoče, da bi delavci v temeljnih organizacijah združenega dela oziroma v samoupravnih organih organizacij združenega dela in drugih oblikah povezovanja in sodelovanja sprejemali pri konkretnih stikih s tujimi poslovnimi partnerji in pri konkretnih pogodbah naši politiki nasprotno odločitve, to je odločitve v svojo škodo in proti svojim interesom. Isto velja za razne organe in organizacije v republikah in avtonomnih pokrajinah ter v federaciji, ki v kakršnihkoli oblikah in na različnih področjih sodelujejo s tujimi organizacijami, ne glede na to, ali gre za zasebne, državne ali mednarodne ustanove.

V vseh teh konkretnih stikih moramo graditi enakopravnejši položaj naših organizacij združenega dela in naše države ter uveljavljati načela nove mednarodne ekonomske ureditve. Edino z doslednostjo in zvestobo tem načelom bomo s številnimi konkretnimi, tudi majhnimi premiki prispevali svoj delež k spreminjanju sedanjega, za manj razvite države in dežele v razvoju nezdržnega, za razvite države pa, dolgoročno vzeto, kritičnega mednarodnega ekonomskega sistema.

6. Poročilo Predsedstva Socialistične republike Slovenije omenja tudi vse večjo vlogo raziskovalne dejavnosti pri razvoju proizvodjalnih sil, družbene produktivnosti dela in v družbenem razvoju v celoti. Velik del tega je v neposredni zvezi s povečevanjem mednarodne menjave dela in našim enakopravnejšim položajem v mednarodnih odnosih.

Glede na obveznost iz resolucije VII. kongresa Zveze komunistov Slovenije, da se moramo »usposobiti za marksistično analizo stanja in razvoja proizvodjalnih sil v svetu, proizvodnih odnosov v posameznih državah in družbenih sistemih, oblikovanja teh odnosov v zavesti in obnašanju ljudi, v znanosti in kulturi, kot tudi načinov, oblik in sredstev uveljavljanja ekonomske nadvlade nad manj razvitimi in prilaščanja rezultatov tujega dela«, se je v zadnjih letih povečalo raziskovanje in spremljanje pojavov, dogajanj in tokov v svetu. Vendar pa to delo v Sloveniji ni ustrezno povezano, organizirano in usmerjeno, pa tudi premalo znano je.

Ko načrtujemo našo bodočo dejavnost za čimbolj učinkovito uresničevanje socialističnih samoupravnih družbenoekonomskih odnosov na področju ekonomskih odnosov s tujino in nalog, katere smo začrtali v družbenih planih, ter obveznosti, ki jih Jugoslavija prevzema v mednarodnih odnosih, moramo konkretno opredeliti tudi raziskovalno dejavnost, njene porabnike, vsebino, nosilce in pogoje, predvsem pa zagotoviti stalnost raziskovanja in sproten pretok doseženih rezultatov. Hvala lepa.

Predsednik Marjan Breclj: Besedo ima tovariš Štefan Nemeč, predsednik Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije!

Stefan Nemeč: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši! Poleg pozitivne ocene in splošne podpore poročilu in usmeritvam v poročilu Predsedstva Socialistične republike Slovenije, za kar imam pooblastilo delegacije, iz katere izhajam kot delegat Zbora združenega dela, mi dovolite, da povem še nekaj besed o nekaterih vprašanjih, ki se pojavljajo v zvezi z oblikovanjem vloge in delom Zbora združenega dela Skupščine Socialistične republike Slovenije.

Že iz poročila izhaja, da Zbor združenega dela še ni povsem postal mesto, kjer bi se odločalo o vseh vprašanjih, ki se nanašajo na dohodek in delitev dohodka, kjer bi prihajalo do takšne integracije združenega dela, ki bi v polni meri zagotavljala graditev enotnega in stabilnega sistema družbenoekonomskih in samoupravnih političnih odnosov med temeljnimi organizacijami združenega dela, kot tudi med različnimi drugimi oblikami organizacij združenega dela in s tem med delavci v celotnem združenem delu. Menim, da je to povezano z razvitostjo delegatskega sistema oziroma delegatskih odnosov, saj tudi delegatski sistem ni sam sebi namen, ampak je predvsem sredstvo za neposredno vključevanje delovnih ljudi in občanov v odločanje o vprašanjih, o katerih odločajo skupščine družbenopolitičnih skupnosti, od občine do federacije in samoupravne interesne skupnosti. Delegatski sistem in njegovo delovanje sta tesno povezana z razvojem samoupravnih odnosov v temeljnih organizacijah in skupnostih, kot je v poročilu tudi povedano. Mnogokje delegati in delegacije še nimajo ustreznega položaja v naši družbi oziroma nimajo zagotovljenih pogojev dela, bodisi ker so delegati sami ne zavedajo dovolj svoje odgovorne politične funkcije, bodisi ker se tega ne zavedajo tisti, ki jih delegirajo. Pri tem imam v mislih celotne informacije o stanju in položaju na tem področju ter o vplivu na oblikovanje posameznih odločitev. To se kaže predvsem v tem, da ti interesi in smernice niso ustrezno opredeljeni v temeljnih stališčih za delo delegatov v skupščini in pa v tem, da prihaja do uveljavljanja lokalnih problemov, problemov panoge ali drugih ožjih vprašanj na račun širših družbenih interesov. Ob tem naj povem, da so še številni strokovni in vodstveni delavci bolj usmerjeni k izvršilnim in drugim organom kot pa k delavcem, zato ker je oblast marsikje še koncentrirana v skupnih službah, ki ne čutijo potrebe po vključevanju v celotni delegatski sistem.

Ureditev odnosov tako, kot jih narekuje zakon o združenem delu, je edina rešitev tega vprašanja, to je svobodne menjave dela in odnosa med temeljnimi organizacijami združenega dela in skupnimi službami, kot tudi zahtevnega vprašanja svobodne menjave dela med temeljnimi organizacijami združenega dela in samoupravnimi interesnimi skupnostmi. Od tega je namreč v veliki meri odvisno uresničevanje temeljnega načela zakona o združenem delu, to je, da delavec oziroma delavski razred neposredno sam odloča o rezultatih svojega dela.

Splošno je tudi znano, da delegatski sistem bolje deluje tam, kjer so vanj vključene in dobro delujejo družbenopolitične organizacije, to je Socialistična zveza delovnega ljudstva in pa sindikat v temeljnih organizacijah združenega dela. Nadaljnji razvoj delegatskega sistema je odvisen od angažiranja Zveze komunistov in drugih organiziranih socialističnih sil, združenih v Socialistični zvezi delovnega ljudstva, katerih naloga je, da vplivajo na splošno politično usmeritev delovnih ljudi in občanov v procesu odločanja o družbenih zadevah in na vsebino tega odločanja.

Doslej smo imeli vrsto težav. Predvsem se ubadamo s kratkimi roki in kopico gradiva, ki ne stimulira dobrega delegatskega delovanja.

Za delegiranje delegatov za seje Zbora združenega dela republiške skupščine se še v glavnem sestajajo le skupine delegatov po področjih. Glavno pomoč tem skupinam nudijo le izvršni sveti občinskih skupščin. Posebne skupine za gospodarsko področje se pogosto sestajajo s skupino za Zbor občin republiške skupščine. Tako se oblikujejo povsem istovetna občinska stališča, ki pa so le navidezno usklajena. Menim, da lahko pritrdimo ugotovitvi, da prihajajo tudi v Zboru združenega dela do izraza ozka stališča, ki se uokvirjena bodisi v posamezne panoge bodisi tudi v občinske meje. Razumljivo je, in tudi prav je, da prihajajo delegati z avtentičnimi stališči in interesi okolij, iz katerih izhajajo. Predvsem je to koristno v prvih fazah razprav, vendar je treba v poznejšem postopku mnogo bolj težiti k skupnim ciljem razvoja in delovanja, upoštevaje pri tem realne možnosti in spoznanja raziskav in dognanj, tako da pride pri končnem odločanju do izraza integriran interes združenega dela, ki pa mora biti prisoten že pri nastajanju predlogov v združenem delu. Sedaj se predlogi in pregledi, ki jih da Izvršni svet Skupščine SR Slovenije, usklajujejo s skupnimi interesi. Ob tem pa sta še premalo prisotna zavest in spoznanje, da gre pri vseh oblikah združenega dela za neločljivo povezanost in dohodkovno odvisnost. Prav zato je treba dosledno razvijati delegatske odnose in doseči, da se bo o vseh bistvenih vprašanjih odločalo v združenem delu. Do izraza mora priti odgovornost delegatske strukture za dolgoročni razvoj Slovenije.

Kljub nekaterim razlikam med pogledi in interesi, ki so jih delegati izražali ob prvih fazah obravnave srednjeročnega plana, so delegati spoznali materialne možnosti in razvojne potrebe in sprejeli družbeni plan, usklajen na gospodarskih področjih, ki so bistvenega pomena za razvoj Slovenije, za vključevanje njenega gospodarskega in družbenega razvoja v razvoj Jugoslavije ter za oblikovanje skupne razvojne politike. Vendar, čeprav smo glede usklajevanja posameznih potreb in interesov lahko zadovoljni, pa ne moremo biti zadovoljni v celoti, glede na samoupravni potek njihovega nastajanja in usklajevanja. Še niso sprejeti vsi družbeni dogovori in samoupravni sporazumi. Zlasti kasni sprejem samoupravnih sporazumov za družbene dejavnosti.

Dovolite, da v zvezi s poročilom opozorim na ugotovitev, da sprejem srednjeročnih družbenih planov Socialistične federativne republike Jugoslavije in Socialistične republike Slovenije pomeni bistven korak k razvoju družbenega planiranja na novih družbenoekonomskih osnovah in ob novi ustavni vlogi socialističnih republik in socialističnih avtonomnih pokrajin, kar je pomemben uspeh v notranji ureditvi. Novi družbeni plan se je bolj kot prej oblikoval v samoupravni bazi. Bistvena značilnost plana je nedvomno tudi v tem, da vključuje naloge, za katere obstajajo realne možnosti, da se uresničijo po samoupravni poti v postopku srečevalnega planiranja, saj zajemajo ključne elemente slovenskega razvoja na področjih energetike, prometa, kmetijstva in živilstva, vodnega gospodarstva, surovinske dejavnosti ter pospeševanja razvoja manj razvitih območij. Pomen tega plana je tudi v tem, da se pomemben del reprodukcije prenaša v pristojnost in pod nadzorstvo združenega dela, s čimer se večja realnost družbenega plana in družbena trdnost.

Tudi samoupravne interesne skupnosti splošnega družbenega pomena v materialni proizvodnji so se že opazno uveljavile. Tako na primer v okviru področja energetike Zbor združenega dela obravnava informacije in sprejema le stališča, medtem ko se v glavnem predlogi o nadaljnjem materialnem razvoju obravnavajo v okviru samoupravnih interesnih skupnosti. Tudi prometna sfera se obravnava v samoupravnih interesnih skupnostih, čeprav se ta problematika

še rešuje v republiški skupščini, tako glede izpada dohodka kot tudi glede sredstev za nadaljnjo modernizacijo železnice in luškega prometa. Prav gotovo pa je zadnja razprava v republiški skupščini o kompleksnem prometu nakazala ne samo nadaljnjo usmeritev, ampak tudi konkretne rešitve za izboljšanje stanja in bolj dolgoročno snovanje prometne politike Slovenije glede na njen geopolitični položaj.

Glede strukturnih sprememb menim, da bomo tudi v okviru republiške skupščine morali obravnavati analize o izvajanju zakona o združenem delu in pregled dohodkovnega povezovanja med bazično in predelovalno industrijo. V zvezi s skupnimi cilji moramo upoštevati področje, ki ga imenujemo »skupna poraba«, ki je sestavni del skrbi v združenem delu in nanj močno vpliva — to je izobraževanje, raziskovalna dejavnost, kultura in tako dalje, in tudi, kot je poudaril v ekspoziju tovariš predsednik Sergej Kraigher, reproduktivno sposobnost združenega dela.

Čeprav sem kritično obravnaval delegatski sistem in delegatske odnose v razmerju do Zbora združenega dela republiške skupščine, moram ugotoviti, da so razprave delegatov zavzete in žive. Opazen je napredek tudi v tem, da že mnoge delegacije sprejemajo stališča skupaj s samoupravnimi organi na zborih delavcev.

Menim, da je obojestransko obveščanje čedalje bolj spontano in normalno. S tem pa postaja delegatska skupščina vse bolj mesto dogovarjanja in sporazumnega odločanja o skupnih zadevah. Vemo pa, da je treba še mnogo storiti za celovito in popolno uveljavitev združenega dela oziroma delavcev v združenem delu v teh procesih. Hvala.

Predsednik Marijan Brecelj: Besedo ima tovariš Ivan Ošep, delegat v Zboru združenega dela Skupščine SR Slovenije.

Ivan Ošep: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Družbenopolitični zbor Skupščine občine Domžale je skupaj s skupino delegatov za Zbor združenega dela Skupščine Socialistične republike Slovenije za gospodarsko področje in skupino delegatov za Zbor občin Skupščine Socialistične republike Slovenije dne 21. aprila 1977. leta obravnaval poročilo Predsedstva Socialistične republike Slovenije o temeljnih političnih vprašanjih družbenega življenja in razvoja Socialistične republike Slovenije in sprejel naslednja stališča:

1. Poročilo je silno bogat dokument in prispevek k spreminjanju razmer ter k uresničevanju zakona o združenem delu. Nov poglobljen vsebinski pristop odkriva trdnejšo pot v prizadevanju za uresničevanje neposrednih nalog vseh samoupravnih okolij.

2. Poročilo je realno v oceni in ne skriva slabosti niti ne pretirava o uspehih. Je spodbuda, da se hitreje in konkretno vrnemo k sebi ter zlasti spodbujamo organiziranje, združevanje in povezovanje delavcev na novih osnovah, ker je to tudi pogoj za uveljavljanje družbenoekonomskih dohodkovnih odnosov, tako v materialni proizvodnji kot tudi v svobodni menjavi z nematerialno proizvodnjo.

3. Družbenopolitični zbor ocenjuje, da je za hitrejšo in uspešno uresničevanje zakona o združenem delu eden izmed pogojev usposabljanje strokovnih služb, upravnih in državnih organov in njihovo spoznanje vsebine družbenoekonomskih odnosov.

4. V pretekli praksi dela Družbenopolitičnega zbora se delegacije družbenopolitičnih organizacij niso posebej sestajale, vendar pa so imele izhodišča občinske konference Socialistične zveze delovnega ljudstva o pomembnejših vprašanih razvoja in o obrambni pripravljenosti.

5. Družbenopolitični zbor ugotavlja, da ocene poročila veljajo tudi za našo občino, zlasti glede uresničevanja planskih ciljev, in da ne moremo biti zadovoljni z doseženimi rezultati tudi v naši občini. Družbeni dohodek ne more zagotavljati popolne uresničitve zastavljenih ciljev. Zato je pot naprej le v večji gospodarnosti, učinkovitosti dela in uporabi raziskovalnih dognanj.

6. Družbenopolitični zbor je sprejel tudi stališče, da vsi zbori občinske skupščine razpravljajo o tem poročilu v smislu ocene stanja na svojem področju. Hvala lepa.

Predsednik **Marijan Breclj**: Besedo ima tovariš Ivo Miklavčič, delegat v Zboru občin Skupščine SR Slovenije.

Ivo Miklavčič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Delegati v Odboru za urbanizem, stanovanjsko-komunalna vprašanja in varstvo okolja Zbora občin in v ustreznem odboru Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije smo razpravljali o poročilu o temeljnih političnih vprašanih družbenega življenja in razvoja Slovenije, kot ga je predložilo Predsedstvo SR Slovenije. Poročilo smo obravnavali v celoti, razprava pa je bila pretežno osredotočena na vprašanja, ki sodijo v delovno področje tega odbora.

Ob ugotovitvi, da je v poročilu Predsedstva področje stanovanjsko-komunalne dejavnosti obravnavano kritično, je v njem izražena težnja, da bi naloge na tem področju organizirali in izvajali tako, da bi zagotovili izvajanje ustave in sklepov X. kongresa Zveze komunistov Jugoslavije in VII. kongresa Zveze komunistov Slovenije. Za naloge na tem področju so še vedno aktualna stališča III. konference Zveze komunistov Slovenije, ki je razpravljala o socialnem razlikovanju in stališča, oblikovana v dokumentih organov Centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije in Zveze sindikatov Jugoslavije o gradnji stanovanj za delavce.

Poročilo Predsedstva opozarja na odprta vprašanja in nakazuje rešitve najaktualnejših vprašanj. Zaradi tega so delegati na seji obeh odborov poudarili izreden pomen poročila, ker poleg obravnave aktualnih vprašanj nakazuje možne, vsebinsko poglobljene rešitve na področju družbenoekonomskih in političnih odnosov. Kljub temu, da varovanje naravnih in z delom pridobljenih vrednot človekovega okolja ni obravnavano v posebnem poglavju, poročilo opozarja na to vprašanje. Delegati so opozorili, da glede oblik samoupravnega organiziranja na področju varstva okolja obstajajo še odprte dileme, predvsem glede vključevanja dejavnosti na tem področju v zakone ter letne in srednjeročne plane temeljnih organizacij združenega dela, drugih samoupravnih organizacij in skupnosti.

S sprejetjem regionalnega prostorskega plana Slovenije, katerega pripravljamo že nekaj let, bi uredili številna vprašanja, ki se nenehno pojavljajo ob hitri urbanizaciji in pogostokrat ob neracionalnem in premalo organiziranem gospodarjenju s prostorom, ki povzroča pretirano izkoriščanje kakovostnih kmetijskih zemljišč.

Regionalni prostorski plan, ki bo moral biti oblikovan kot najširši družbeni dogovor vseh dejavnikov, ki delujejo v prostoru, bo moral urediti številna

vprašanja, ki jih nakazuje poročilo Predsedstva Socialistične republike Slovenije.

Predsednik tovariš Sergej Kraigher je v svojem ekspoziju ti dve vprašanji posebej poudaril.

V razpravi na seji odbora so delegati, poleg kritične ocene, poudarili tudi dosežene rezultate na stanovanjskem področju. Ustanovitev samoupravnih interesnih skupnosti je bila po občinah zelo različna. V občinah, v katerih so neposredno po posvetovanju v Velenju v decembru 1972. leta začeli ustanavljati samoupravne stanovanjske skupnosti, so izhajali iz določb XXXIII. amandmaja k ustavi SR Slovenije. Te skupnosti so se hitreje ustanovljale v občinah, v katerih so se družbenopolitične organizacije vključile v ustanavljanje in v občinah, v katerih so tudi delovne skupnosti organizacij za gospodarjenje, skladov hiš v družbeni lastnini, prejšnjih stanovajskih podjetij, težile k čimprejšnji preusmeritvi stanovanjskega gospodarstva v samoupravno organiziranost v skladu s stališči, sprejetimi v organih Zveze komunistov.

V stanovanjskem gospodarstvu so bili v obdobju delovanja samoupravnih stanovanjskih skupnosti doseženi pomembni rezultati. Na podlagi solidarnosti so bila rešena stanovanjska vprašanja številnih delovnih ljudi in občanov, ki so imeli do tedaj najmanj možnosti za rešitev stanovanjskega vprašanja. Celovito je bila oblikovana družbena pomoč v stanovanjskem gospodarstvu. Povečuje se interes delovnih ljudi in občanov za varčevanje za pridobitev stanovanja. Povečal se je obseg stanovanjske gradnje. Akcija 26 000 stanovanj v letih 1974 in 1975 je bila uspešna. Po zbranih podatkih Zveze stanovanjskih skupnosti Slovenije bomo v letih od 1976 do 1980 zgradili vsaj 67 000 stanovanj od planiranih 65 000. Vrsta pomembnih vprašanj se ureja z družbenimi dogovori in samoupravnimi sporazumi, tako na ravni republike kot tudi v samoupravnih stanovanjskih skupnostih v občinah.

Izražena je bila velika solidarnost samoupravnih stanovanjskih skupnosti in delovnih ljudi za odpravljanje posledic potresov na Kozjanskem in v Posočju. V ta namen so bila dana pomembna sredstva. Izboljšujejo se pogoji za vzdrževanje obstoječega stanovanjskega sklada. Sprejeti zakoni na tem področju so osnova za samoupravno dogovarjanje. Ker pa so bili nekateri zakoni sprejeti že pred sprejetjem ustave, je bila že večkrat ugotovljena potreba po uskladitvi in dopolnitvi teh zakonov, pri čemer bomo morali upoštevati pridobljene izkušnje in spoznanja.

Samoupravna organiziranost v stanovanjskem gospodarstvu se, kljub zakonu o samoupravni stanovanjski skupnosti, v naši republiki zelo razlikuje. V večini primerov so skupnosti organizirane, v skladu z zakonom, z zbori samoupravnih enot. Nekje so tem zborom, v katerih so tudi delegati izvajalcev, dodali še poseben zbor izvajalcev. Koordinacijski odbori za ugotavljanje in oblikovanje cene stanovanj pri samoupravnih stanovanjskih skupnostih, v katerih so pretežno delegati izvajalcev, v določenem smislu nadomeščajo zbere izvajalcev. Možnosti, da bi zagotovili vpliv delovnih ljudi in občanov na oblikovanje in izvajanje dogovorjene politike na tem področju, pa vendar niso še v celoti izkoriščene. Organizacija samoupravnega odločanja po zborih samoupravnih enot lahko privede do neusklajenosti pri odločanju. Vprašanje samoupravnega organiziranja v stanovanjsko-komunalnem gospodarstvu in oblik neposrednega vpliva delovnih ljudi in občanov, na vse dele stanovanjskega gospodarstva bomo proučili prek posebne raziskovalne naloge v okviru Raziskovalne skupnosti Slovenije.

Predsedstvo Socialistične republike Slovenije v svojem poročilu opozarja na neustreznost samoupravnega organiziranja na tem področju in nakazuje potrebo po ureditvi tega področja.

Prizadevati si moramo za večjo aktivnost splošnih delegacij ter konferenc delegacij, da bi zagotovili sprejemanje stališč o danih predlogih, kar je pogoj za boljše delovanje vseh, ne le samoupravnih stanovanjskih skupnosti. Postopno povišanje stanarin, katero po ugotovitvah v poročilu predsedstva poteka prepočasi daje kljub temu več materialnih možnosti za gospodarjenje s skladom hiš v družbeni lastnini in s tem tudi možnosti za aktivno delo zborov stanovalcev in hišnih svetov in zborov stanovalcev v krajevnih skupnostih. Ker sredstva celotnega zvišanja stanarin usmerjamo v vzdrževanje, se sredstva za ta namen le večajo, vendar zamujenega zaradi osemletnega zadrževanja stanarin na enaki ravni ni možno takoj nadomestiti.

Hišni sveti prevzemajo številne druge naloge, poleg skrbi za vzdrževanje hiš, še na področju ljudske obrambe in družbene samozaščite, civilne zaščite in drugih področjih, tako da imajo krajevne skupnosti in krajevne konference Socialistične zveze delovnega ljudstva, poleg samoupravne stanovanjske skupnosti, pomembno politično nalogo pri oživljanju zborov stanovalcev in hišnih svetov.

Za stanovanjsko gospodarstvo in posebej še za usmerjeno stanovanjsko graditev je pomembno opozorilo, navedeno v poročilu, da je treba zagotoviti povezavo vseh, ki sodelujejo pri takšni graditvi in ki so odgovorni za graditev stanovanjskih sosesk v celoti, ter tako zagotoviti interese delovnih ljudi in občanov v celoti. Zaradi dosedanje neusklajenosti ostajajo nerešeni številni problemi, predvsem pa zaostaja graditev spremljajočih objektov družbenega standarda.

Komunalno gospodarstvo, dejavnost, ki je za življenje ljudi izrednega pomena, dobiva po sprejetju ustave v procesu nenehnega dopolnjevanja samoupravnega organiziranja svoje mesto, s tem pa se tudi utrjuje vpliv delovnih ljudi in občanov na delo in poslovanje organizacij združenega dela komunalnih dejavnosti.

S sprejetjem zakona o upravljanju in razpolaganju s stavbnim zemljiščem so dane tudi osnove za financiranje dela graditve komunalnih naprav. Prav sedaj pa se začenjajo tudi razprave o financiranju tistega dela komunalne dejavnosti, ki se izloča iz splošne porabe. Ko bomo ugotovili nadomestilo tudi za ta vir ter se zanj in tudi za druge vire samoupravno dogovorili, bo dejansko dana možnost za boljše reševanje vsakodnevnih potreb življenja in dela občanov pa tudi možnost za gospodarno poslovanje na tem področju.

Glede organiziranja samoupravnih komunalnih interesnih skupnosti so zakonski roki že pretekli. Skupnosti še niso povsod in v celoti začele delovati. Res je, da so še številna tehnična in tudi vsebinska odprta vprašanja, vendar ta niso taka, da komunalne skupnosti ne bi mogle delovati, upravljati s sredstvi in izvajati programov, s tistimi sredstvi, ki so znana. Krajevne skupnosti in občani v njih pričakujejo ustrezne rešitve in aktivnost komunalnih skupnosti. Predvidevamo, da bo v mesecu juliju 1977. leta ustanovljena Zveza komunalnih skupnosti Slovenije z namenom, da bodo komunalne skupnosti iz območja Socialistične republike Slovenije v njej po svojih delegatih obravnavale vprašanja in upravljale zadeve skupnega pomena, ki po svoji naravi presegajo okvir občin oziroma komunalnih skupnosti. Ustanovitev zveze in njena dejav-

nost naj bi pripomogli, da bodo komunalne skupnosti čimprej usposobljene za svoje naloge.

Tovarišice in tovariši! Na koncu naj le še ponovim predlog delegatov na seji odborov, da je treba na osnovi v poročilu Predsedstva nakazanih najaktualnejših problemov ter nakazanih možnosti za njihovo reševanje izdelati konkreten program nalog ter zagotoviti uresničevanje tako, kot je to v svoji razpravi že ugotovil predsednik republiške skupščine tovariš Marijan Breclj. Hvala lepa.

Predsednik Marijan Breclj: Besedo ima tovariš Aleksander Varga, delegat v Družbenopolitičnem zboru Skupščine SR Slovenije. Razpravljaj bo v madžarskem jeziku.

Aleksander Varga (govori v madžarščini): Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Poročilo Predsedstva Socialistične republike Slovenije o temeljnih političnih vprašanih družbenega življenja in razvoja Socialistične republike Slovenije je dokument, ki zasluži veliko pozornost.

Dokument v svoji vsebini zelo realno prikazuje vsa tista bistvena področja, ki urejajo našo celotno družbenopolitično problematiko. Iz poročila je razvidno, da je v obravnavanem obdobju Predsedstvo Socialistične republike Slovenije zelo intenzivno spremljalo uresničevanje ustave na vseh področjih družbenega življenja. Po mojem mnenju poročilo ni dokument, ki bi samo registriral prehojeno pot, ampak tudi kaže poti in daje smernice za nadaljnje delo pri uresničevanju ustave in je dobra podlaga za dejavnost vseh družbenopolitičnih dejavnikov v republiki pri obravnavanju in razreševanju vseh aktualnih vprašanj nadaljnega razvoja naše samoupravne socialistične skupnosti.

Poročilo v I. poglavju pod naslovom »Uresničevanje in varstvo človekovih pravic ter ustavnosti in zakonitosti«, obravnava tudi uresničevanje ustavnega položaja italijanske in madžarske narodnosti v Socialistični republiki Sloveniji in poudarja, da je to zelo pomembna naloga naše družbene skupnosti kot celote. Mi, pripadniki madžarske in italijanske narodnosti v Sloveniji, smo zelo zadovoljni s tem, da je Predsedstvo Socialistične republike Slovenije tako poudarilo to problematiko. Za nas, pripadnike obeh narodnosti, je taka formulacija v tem trenutku zelo sprejemljiva in zelo pomembna.

Na današnji seji republiške skupščine bodo vsi zbori obravnavali tudi informacijo o uresničevanju posebnih pravic pripadnikov italijanske in madžarske narodnosti v Socialistični republiki Sloveniji. S tem, da je Predsedstvo v poročilu tako jasno formuliralo naloge slovenske republike do narodnosti, je že dano zadovoljivo poročilo za to, da bodo delovni ljudje Slovenije te pravice tudi uresničevali skupno z obema narodnostima. Mi, pripadniki italijanske in madžarske narodnosti, smo prepričani v to, da brez sodelovanja in hotenja večinskega naroda ne bi bilo mogoče uresničevati posebnih ustavnih pravic narodnosti. Zato je potrebna nenehna prisotnost večinskega naroda na tem področju, tako s političnega kot tudi z materialnega vidika.

Menimo, da poročilo dovolj jasno opredeljuje že dosežene uspehe pri uveljavljanju posebnih pravic narodnosti in, kot že rečeno, daje tudi dovolj jasne smernice in obveznosti naše družbene skupnosti za varstvo in razvoj narodnosti.

S tem je Socialistična republika Slovenija ponovno dokazala in dokazuje, da ima zelo jasen koncept urejevanja posebnih pravic narodnosti in je tudi

slovensko ljudstvo pripravljeno vsestransko podpreti narodnostni razvoj italijanske in madžarske narodnosti. To je velika spodbuda za to, da skupno odpravimo vse težave in probleme pri uveljavljanju pravic narodnosti v Sloveniji. Hvala za pozornost. (Ploskanje).

Predsednik Marijan Breclj: Besedo ima tovariš Roman Florjančič, delegat v Zboru občin Skupščine SR Slovenije.

Roman Florjančič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati!

Odbor za družbenopolitični in komunalni sistem Zbora občin Skupščine SR Slovenije je v razpravi o poročilu Predsedstva Socialistične republike Slovenije posvetil posebno pozornost tistemu delu poročila, ki govori o stanju in o problemih na področju družbenopolitičnih odnosov.

Člani Odbora se z vsemi ugotovitvami in pripombami Predsedstva glede uveljavljanja delegatskega sistema in delegatskih odnosov, delovanja državne uprave, utrjevanja ustavnosti in zakonitosti, varstva ustavne ureditve in razvoja splošne ljudske obrambe strinjajo. Prav tako podpirajo tudi vse nakazane rešitve odprtih vprašanj na teh področjih.

Glede na to, da je bil v preteklem obdobju po programu dela vseh treh zborov republiške skupščine ta odbor zadolžen, da spremlja samoupravni razvoj krajevnih skupnosti, bi rad na tem mestu govoril predvsem o teh vprašanjih.

Odbor je pred nekaj manj kot dvema letoma pripravil prvo analizo o samoupravnem razvoju krajevnih skupnosti, na podlagi katere so vsi trije zbori republiške skupščine sprejeli stališča, priporočila in sklepe o nadaljnjem samoupravnem razvoju krajevnih skupnosti. Leto dni kasneje pa je sestavil analizo o tem, kaj je bilo na podlagi tega akta storjeno v družbeni praksi. Menim, da lahko trdimo, da je bilo v obdobju po sprejetju nove ustave v procesu družbene preobrazbe krajevne skupnosti veliko storjenega in da so bile dosežene kvalitativne spremembe.

Na podlagi tega lahko ugotovimo, da je ustavna opredelitev te temeljne samoupravne celice v naši družbi že dobila potrditev v praksi. Krajevna skupnost vse bolj postaja mesto neposrednega in samoupravnega odločanja delovnih ljudi in občanov o vseh skupnih vprašanjih in mesto, kjer delovni ljudje in občani uresničujejo velik del svojih družbenoekonomskih in drugih interesov in skupnih življenjskih potreb.

Kljub vsem pozitivnim ugotovitvam pa moramo poudariti, da nekatere naloge, ki izhajajo iz akta Skupščine Socialistične republike Slovenije, Republiške konference Socialistične zveze delavnega ljudstva Slovenije in drugih dejavnikov, še vedno niso uresničene. Bistvenega pomena je, da se v krajevnih skupnostih ustvarijo takšni pogoji, ki bodo delovnim ljudem in občanom dejansko omogočili, da bodo resnično samoupravno odločali o urejanju samoupravnega življenja na podlagi demokratičnega izražanja svojih dejanskih interesov in potreb. Zato pa se morajo delovni ljudje in občani, organizirani v krajevni skupnosti, nujno povezovati z organizacijami združenega dela, samoupravnimi interesnimi skupnostmi, družbenopolitičnimi organizacijami ter drugimi organizacijami in skupnostmi, ki delujejo v okviru krajevnih skupnosti, občine in zunaj nje.

Temeljni pogoj za uveljavitev tega novega položaja delavnih ljudi in občanov v krajevni skupnosti pa je, da je le-ta oblikovana na temelju novih,

dejansko povezujočih skupnih interesov in potreb organov na sociološko zaokroženem območju.

V družbeni praksi na področju prostorskega oblikovanja doslej ni bilo veliko storjenega. To izhaja že iz podatka, da se število krajevnih skupnosti v tem obdobju ni skoraj nič spremenilo. V primeru, ko je do preoblikovanja le prišlo, pa moramo žal ugotoviti, da je pobuda za tako preoblikovanje prišla večinoma od občinskih organov in ne od delovnih ljudi in občanov samih. Zlasti pa je bilo zelo malo storjenega na področju povezovanja krajevnih skupnosti v skupnosti krajevnih skupnosti in povezovanja krajevnih skupnosti s temeljnimi organizacijami združenega dela in samoupravnimi interesnimi skupnostmi. Te pomanjkljivosti so bile v tem letu zlasti očitne ob nastajanju planov in programov vseh nosilcev družbenega planiranja, zlasti pa planov in programov krajevnih skupnosti. Kljub temu, da se je postopek nastajanja planov na podlagi zakona o temeljih sistema družbenega planiranja bistveno izboljšal, moramo ugotoviti, da je ta proces, zlasti glede usklajevanja planov, potekal v krajevnih skupnostih ločeno od drugih nosilcev planiranja.

Kljub temu, da se je večina občinskih skupščin močno angažirala pri nastajanju planov in si prizadevala, da bi planiranje potekalo sočasno v krajevnih skupnostih, temeljnih organizacijah združenega dela, samoupravnih interesnih skupnosti in pri drugih nosilcih planiranja, v večini primerov ni prihajalo do sočasnega načrtovanega usklajevanja programov krajevnih skupnosti s programi temeljnih organizacij združenega dela in samoupravnih interesnih skupnosti. Delavci mnogih temeljnih organizacij združenega dela sploh niso bili seznanjeni ali pa niso obravnavali planov in programov krajevnih skupnosti. Krajevne skupnosti pa niso bile seznanjene s programi temeljnih organizacij združenega dela. Zato do medsebojnega usklajevanja teh programov in planov v večini primerov ni prišlo hkratno. Iz tega izhaja, da je še vedno prisotno preživelo pojmovanje o dvojnosti oziroma o medsebojnem izključevanju interesov med delavci temeljnih organizacij združenega dela in njimi kot občani. Povezovanje temeljnih organizacij združenega dela in krajevnih skupnosti je bilo vse preveč omejeno le na sodelovanje na področju financiranja dejavnosti krajevnih skupnosti, pa še to vse preveč z določanjem tako imenovane »pavšalne davarine«. Premajhno pa je bilo njihovo povezovanje na vseh drugih področjih življenja in dela, na katerih se uresničujejo skupni interesi delavcev ter drugih delovnih ljudi in občanov.

Večina temeljnih organizacij združenega dela je sicer sprejela samoupravne sporazume o financiranju dejavnosti krajevnih skupnosti, vendar se za zneske, ki so jih namenile za to, niso povsod dogovorile na podlagi programov in planov krajevnih skupnosti ter zavestnih odločitev o prioritetenih nalogah v kraju, kjer prebivajo delavci in njihove družine.

Zaradi teh dejstev še vedno ne moremo govoriti, da je krajevna skupnost zaživela kot celovit splet družbenoekonomskih odnosov in poznavalec vseh interesov in potreb delavcev in delovnih ljudi ter občanov v temeljnih organizacijah združenega dela in krajevnih skupnosti. Stanje je še slabše na področju povezovanja krajevnih skupnosti s samoupravnimi interesnimi skupnostmi. Tu prihaja do težav na eni strani zaradi prevelikih želja krajevnih skupnosti, na drugi strani pa zaradi tega, ker samoupravne interesne skupnosti premalo upoštevajo interese krajevnih skupnosti in v svojih programih premalo konkretizirajo naloge po območjih posameznih krajevnih skupnosti.

Posledica vseh teh razmer je, da tudi financiranje ni potekalo tako, kot bi moralo. Krajevne skupnosti se pri tem še vse preveč opirajo na občinske proračune in težijo k avtomatizmu v virih za pokrivanje potreb.

Glede samoupravnega organiziranja krajevnih skupnosti je bilo ob sodelovanju Socialistične zveze delovnega ljudstva v družbeni praksi mnogo storjenega. Kljub temu pa lahko ugotovimo, da organizacija v marsikateri skupnosti še ni prilagojena potrebam in življenju v njej. V marsikateri krajevni skupnosti so statute že ustrezno spremenili in dopolnili z določbami, ki natančneje opredeljujejo družbeno samozaščito, splošni ljudski odpor, način delovanja delegacij, način povezovanja s temeljnimi organizacijami združenega dela in s samoupravnimi interesnimi skupnostmi in podobno. Pri delovanju samoupravnih organov krajevnih skupnosti je problem predvsem v tem, da dejansko delovanje teh organov v krajevni skupnosti ne poteka v skladu z normativno urejenostjo. Tako na primer zbori delovnih ljudi in občanov v praksi še vedno nimajo tiste vloge, kot bi jo morali imeti. Poleg te oblike statuti krajevnih skupnosti določajo še številne druge oblike neposrednega samoupravnega odločanja. V večini primerov pa se le-te v praksi ne izvajajo.

Na koncu bi rad poudaril, da je Odbor v razpravi pozitivno ocenil dejstvo, da je Predsedstvo namenilo vprašanju samoupravnega razvoja krajevnih skupnosti posebno poglavje v svojem poročilu. Člani Odbora podpirajo vse ugotovitve, ki so razvidne iz poročila glede vprašanja sočasnega planiranja v krajevni skupnosti, v temeljnih organizacijah združenega dela in samoupravnih interesnih skupnostih, financiranja nalog krajevne skupnosti, organiziranja krajevne skupnosti na ravni življenjske skupnosti, ustanavljanja skupnosti krajevnih skupnosti in podobnega.

Ob tem bi poudaril, da smo v naših prizadevanjih posvetili premajhno pozornost razreševanju vprašanja, ki ga Predsedstvo posebej opredeljuje, in sicer podružabljanja tistih funkcij družine na področju gospodinjstva in skrbi za otroke, ki najbolj obremenjujejo zaposlene žene. Na reševanje razvijanja storitvenih dejavnosti smo bili doslej premalo pozorni. Pri tem bi se morali zavedati, da je reševanje teh problemov neposredno povezano s položajem delovnih ljudi in občanov v naši družbi nasploh.

Brez dvoma bodo ugotovitve in nakazane rešitve Predsedstva bistveno vplivale na aktivnost vseh družbenih dejavnikov, da se naloge, ki izhajajo iz ustave in dokumentov, sprejetih v zvezi s to problematiko, uresničijo. Nakazane rešitve pa bodo hkrati prispevale tudi k nadaljnjemu samoupravnemu razvoju krajevne skupnosti v smislu realizacije novega družbenoekonomskega in družbenopolitičnega položaja krajevne skupnosti. Hvala lepa.

Predsednik Marjan Brecelj: K besedi sta se predhodno prijavila tudi predsednik Odbora za finance Zbora združenega dela Vlado Šanca in predsednik Skupščine Zdravstvene skupnosti Slovenije dr. Srečko Koren, ki sta oddala pismeni razpravi, ki ju prav tako objavljamo:

Vlado Šanca: Predloženo gradivo Predsedstva Socialistične republike Slovenije o temeljnih vprašanjih družbenega življenja in razvoja SR Slovenije lahko vsekakor ocenimo kot celovito, objektivno, kritično in usmerjevalno. Ob tem poročilu želim v razpravi dati nekaj kratkih ugotovitev s področja finančno-ekonomskih odnosov.

V poročilu poudarjeno nujnost samoupravnega združevanja dela in sredstev je posebej potrebno podpirati. S tem v zvezi bi poudaril pomembno vlogo internih bank v funkciji denarja, ki naj ga organizacije združenega dela združujejo v okviru teh bank. Vsekakor bi morala pri realizaciji te naloge dobiti interna banka, v skladu z ustvarjenim dohodkom organizacije združenega dela ali sestavljena organizacija združenega dela pomembnejše mesto, kot ga ima sedaj, in tudi tako denarna sredstva, v skladu z razvojnimi in proizvodnimi programi. Interne banke bi lahko tudi v veliki meri zagotavljale, da se ne bi obnavljale razne oblike anonimnega bančnega kapitala, ki bi razvrednotile dosedanje uspehe na področju samoupravnega organiziranja bank.

V delu poročila, v katerem je ugotovljena premajhna aktivnost delavcev v temeljnih organizacijah združenega dela glede uveljavljanja takih odnosov, v katerih bi bilo trošenje sredstev v mejah ustvarjalnega dohodka, je tudi ugotovitev, da se to zelo očitno kaže v pretežno formalnem obravnavanju zaključnih računov. Čeprav je taka ugotovitev povsem točna, je potrebno pri tem upoštevati tudi objektivna dejstva, ki tudi vplivajo na tako stanje. Pri tem mislim predvsem na zunanje dejavnike, to je na zamujanje prepisov, ki podrobno določajo metodologijo sestave zaključnega računa in ki izidejo vedno prepozno, zadnje dni, ko je pred nami že rok za predložitev zaključnega računa. Tudi v tem je vzrok, da je ves postopek, ki se nanaša na vsebinsko razpravo o zaključnem računu, zelo skrajšan. Res pa je, da ima v letošnjem letu z organiziranjem družbenopolitičnih sil ta razprava o zaključnem računu na podlagi izdelanih analiz pomembno mesto, predvsem v delovnih organizacijah, ki v zaključnih računih ne izkazujejo zadovoljivih rezultatov oziroma izgubo.

V poročilu je tudi poudarjena potreba po trdnejši materialni osnovi za razširjeno reprodukcijo združenega dela. To nalogo bi morali pri vseh nalogah družbenoekonomskega razvoja upoštevati kot pomembno, kajti le gospodarska rast, ki je pogojena z reprodukcijsko sposobnostjo gospodarstva, zagotavlja boljše dohodkovne dosežke. Podatki zaključnih računov za leto 1976 pa v tem pogledu niso najugodnejši.

V delu poročila, ki se nanaša na samoupravno planiranje, je utemeljeno postavljena zahteva po sprotnem ocenjevanju uresničevanja planskih nalog. To nalogo odgovorni nosilci samoupravnih sporazumov o temeljnih planov razvoja niso povsem oziroma pravočasno izvajali, zato je prav, da jo v bodoče dosledno izvajajo prav vsi nosilci planiranja.

Dr. Srečko Koren: V svoji razpravi se bom omejil samo na tisti del poročila, ki obravnava zdravstvo. Strinjam se z ugotovitvami, ocenami, zaključki in predlogi in sem prepričan, da bodo prispevali k hitrejši in temeljitejši preobrazbi zdravstva v skladu z ustavo in zakonom o združenem delu.

Oba zbora Skupščine Zdravstvene skupnosti Slovenije sta 26. 4. 1977 sprejela predloga dveh, za področje zdravstva izredno pomembnih samoupravnih sporazumov, in sicer o skupnih nalogah pri uresničevanju temeljev planov zdravstvenih skupnosti v SR Sloveniji v letih 1976—1980 in o skupnih osnovah in merilih za uresničevanje svobodne menjave dela na področju zdravstvenega varstva v SR Sloveniji.

Pri obeh samoupravnih sporazumih smo upoštevali zadevna stališča in ocene skupščine SR Slovenije z 9. 12. 1976, stališča in ocene Izvršnega komiteja Predsedstva CK ZKJ o aktualnih idejno-političnih vprašanih gospodarskih

gibanj s sejo 10. 2. 1977 ter ugotovitve, stališča in sklepe 82. seje Izvršnega komiteja Predsedstva CK ZKS.

Prvi predlog podaja skupne dejavnosti in naloge ter sistemske usmeritve, o katerih se sporazumevajo delavci in drugi delovni ljudje ter občani s samoupravnimi sporazumi o temeljih plana občinskih zdravstvenih skupnosti v SR Slovenije v letih 1976—1980. Te skupne naloge zadevajo solidarnost in skupni program ter nadaljnje načrtovanje in prilagajanje zdravstvenega varstva v občinah njihovim dohodkovnim možnostim, kot tudi uresničevanje svobode menjave dela v zdravstvenih skupnostih.

Program zdravstvenega varstva, za katerega se bodo enakopravno in glede na svoje interese ter možnosti odločili uporabniki in izvajalci zdravstvenega varstva, obsega:

— enotni program na osnovi ustavnih in zakonskih pravic, ki si ga morajo pod enakimi pogoji medsebojno zagotoviti vsi delavci ter drugi delovni ljudje in občani v SR Sloveniji ne glede na dohodkovne možnosti v posamezni občini. Ta del programa omogoča solidarnostno združevanje v Zdravstveni skupnosti Slovenije in zagotavljanje osnovnega zdravstvenega varstva v manj razvitih območjih. Delavci v združenem delu kot nosilci solidarnosti in združevanja sredstev bodo imeli na ta način večji pregled nad potrebami in porabo teh sredstev, saj bodo o tem odločali na podlagi dogovorjenih enotnih programov;

— skupni program, ki vsebuje naloge in dejavnosti, ki so skupnega in splošnega pomena za vse prebivalstvo SR Slovenije, in ki ga delavci in drugi delovni ljudje in občani uresničujejo po načelu vzajemnosti z združevanjem sredstev v Zdravstveni skupnosti Slovenije in

— dodatni program, ki ga določijo delavci in drugi delovni ljudje ter občani v posamezni občinski skupnosti skladno z dohodkovnimi možnostmi in interesi po širšem obsegu neposrednega zdravstvenega varstva, po naložbah v zdravstvene zmogljivosti in po drugih oblikah zdravstvenega varstva v občini in s sporazumi ter dogovori tudi v širšem območju.

Drugi predlog obravnava osnove in merila za ugotavljanje količine, kakovosti ter uspešnosti opravljenega dela zdravstvenih delavcev in elemente cene zdravstvenih storitev. Glede na predložene normative bo prišlo do hitrejše preusmeritve zdravnikov v osnovno zdravstveno dejavnost, predvsem v splošno medicino in medicino dela. Število postelj v bolnišnicah se ne povečuje. Odvisnost normativov od rasti družbenega proizvoda in od dohodkovnih možnosti v vsaki posamezni občini odpravlja neupravičena hotenja po doseganju visoko zastavljenih povprečnih republiških normativov. Vse to pa pomeni vključevanje oziroma povezovanje zdravstva in njegovega razvoja v proces celotne družbene reprodukcije.

Oba samoupravna sporazuma sklenejo občinske zdravstvene skupnosti ter sta neobhoden pogoj za pripravo in sprejem samoupravnih sporazumov o temeljnih srednjeročnih planov občinskih zdravstvenih skupnosti, ki bodo v maju s samoupravnimi sporazumi ostalih družbenih dejavnosti v najširši razpravi v združenem delu, pri čemer se bodo uporabniki — delavci v tozidih in občani v krajevnih skupnostih odločili za skupno in splošno porabo, ki bo v skladu z njihovimi interesi in njihovimi materialnimi možnostmi.

Oba samoupravna sporazuma sta izredno pomembna za nadaljnji razvoj in delo na področju zdravstva in bosta učvrstila predvsem samoupravne odnose, solidarnost in vzajemnost, programiranje in svobodno menjavo dela, kjer se bodo dogovarjali in odločali na podlagi svojih neodtujljivih pravic in v interesu

združenega dela uporabniki in izvajalci zdravstvenega varstva enakopravno in po skupaj dogovorjenih notnih osnovah ter merilih.

Predlagane sistemske rešitve na področju zdravstvenega varstva pa pomenijo tudi krepitev vloge občinskih zdravstvenih skupnosti in omogočajo odločujoč vpliv delavcev v združenem delu pri uresničevanju svobodne menjave dela v zdravstvenih skupnostih. Seveda pa bomo morali tudi v bodoče dati večji poudarek neposredni svobodni menjavi dela, ki bi se morala razširiti na vsa področja, kjer so za to pogoji.

Za doslednejše planiranje razvoja in menjave ter uveljavljanje dohodkovnih odnosov v zdravstvu pa bomo morali čimprej sprejeti še naslednje samoupravne sporazume:

- o delitvi dela med zdravstvenimi organizacijami v SR Sloveniji,

- o merilih, osnovah in pogojih za razvrščanje bolnišnic ter njihovih enot v ustrezne kategorije ter o uskladitvi posteljnega fonda v bolnišnicah v SR Sloveniji v obdobju 1976—1980 in

- o oblikovanju in izvajanju nalog kadrovske ter štipendijske politike na področju zdravstva.

S tem bomo uskladili razvoj posameznih oblik zdravstvenega varstva in dosegli ustrezno delitev dela, kar je neobhoden pogoj za uspešnejše in racionalnejše zdravstveno varstvo.

Seveda pa nas na področju svobodne menjave dela v zdravstvu čakajo še velike naloge, saj bomo morali čimbolj objektivno ovrednotiti tudi kvaliteto zdravstvenih storitev in prispevek delavcev v zdravstvenih dejavnostih k ustvarjanju nove vrednosti v materialni proizvodnji, k povečanju produktivnosti vsega družbenega dela in k razvoju družbe v celoti.

Prav gotovo bomo morali v ta namen zdravstveno dejavnost še tesneje povezati z organizacijami združenega dela oziroma s potrebami njihovega dela in razvoja in z uspešnim zdravstvenim varstvom doseči predvsem, da bo psihofizična sposobnost delavcev v združenem delu čim večja, da se bo poprečna delovna doba povečala, da bo delež invalidskih upokojencev čim manjši ter da bodo izostanki z dela zaradi bolezni v objektivnih mejah.

S takim delom bo zdravstvo postalo v večji meri integralni del družbene reprodukcije, njegove storitve pa pomemben pogoj v prizadevanjih za povečanje dohodka.

Predsednik Marijan Breclj: Prijavljenih razpravljalcev nimamo več. Želi morda kdo besedo? (Nihče.) Ker nihče ne želi več razpravljati, zaključujem razpravo in predlagam delegatom, da sprejmejo naslednji sklep:

Skupščina Socialistične republike Slovenije je na skupni seji vseh svojih zborov dne 28. aprila 1977. leta obravnavala poročilo Predsedstva Socialistične republike Slovenije o temeljnih političnih vprašanjih družbenega življenja in razvoja Socialistične republike Slovenije ter sprejela naslednji sklep:

1. Poročilo Predsedstva Socialistične republike Slovenije o temeljnih političnih vprašanjih družbenega življenja in razvoja Socialistične republike Slovenije se sprejme.

2. Stališča in ocene iz poročila Predsedstva Socialistične republike Slovenije in ekspozicija njegovega predsednika ter iz razprave na skupni seji vseh zborov Skupščine Socialistične republike Slovenije naj bodo podlaga za usmeritev dejavnosti vseh družbenopolitičnih dejavnikov v republiki pri obravnavanju in reševanju aktualnih vprašanj, ki jih vsebuje poročilo, kot tudi pri

izvrševanju vseh nalog, ki jih nalaga uresničevanje ustave in zakona o združenem delu, vse z namenom utrjevanja socialističnega samoupravnega sistema in našega celotnega nadaljnjega razvoja. Pri uresničevanju teh dejavnosti naj se upoštevajo tudi stališča v poročilu Predsedstva Socialistične federativne republike Jugoslavije o stanju in problemih v notranji in zunanji politiki Socialistične federativne republike Jugoslavije. Republiški organi in organizacije, družbenopolitične skupnosti ter samoupravne organizacije in skupnosti v republiki naj s svojimi delovnimi programi zagotovijo uresničevanje teh nalog.

Kdor je za predlog tega sklepa, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog sklepa sprejet. S tem je 4. seja vseh zborov Skupščine Socialistične republike Slovenije zaključena.

Prosim delegate, da se čez pol ure zberejo v tej dvorani, kjer bo skupno zasedanje vseh treh zborov Skupščine SR Slovenije v zvezi s poročilom in obrazložitvijo poročila ter predlogom sklepov in stališč v zvezi z uresničevanjem pravic pripadnikov italijanske in madžarske narodnosti v Socialistični republiki Sloveniji. Hvala.

(Skupna seja je bila končana ob 13.25.)

skupno zasedanje zboru združenega dela, zboru občin in družbenopolitičnega zboru

28. aprila 1977

Predsedoval: Stane Markič,
predsednik Družbenopolitičnega zboru

Začetek seje ob 14. uri.

Predsedujoči Stane Markič: Pričenjam skupno zasedanje Zboru združenega dela, Zboru občin in Družbenopolitičnega zboru, na katerem bomo poslušali ekspozice tovariša Geze Bačiča, predsednika Komisije za narodnosti Skupščine Socialistične republike Slovenije, k informaciji o uresničevanju posebnih pravic pripadnikov italijanske in madžarske narodnosti v Socialistični republiki Sloveniji in k predlogu stališč, priporočil in sklepov o uresničevanju posebnih pravic pripadnikov italijanske in madžarske narodnosti v Socialistični republiki Sloveniji. Besedo ima tovariš Geza Bačič!

Geza Bačič: Tovarišice in tovariši delegati! Na današnji seji zborov Skupščine Socialistične republike Slovenije obravnavamo pomembno vprašanje našega skupnega življenja in sožitja, uresničevanje posebnih pravic italijanske in madžarske narodnosti ter njihovih pripadnikov v naši republiki.

Po nekajmesečni široki in ustvarjalni javni razpravi, še posebej v območjih, kjer pripadniki obeh narodnosti živijo, zaključujemo prvi del svojih skupnih družbenopolitičnih in ustavnih obveznosti: kritično oceniti uresničevanje narodnostne politike in dosežke, ki ne glede na nekaj slabosti niso majhni, ter se dogovoriti o nalogah za doslednejše uveljavljanje dokumentov Zveze komunistov in ustavnih obveznosti do obeh narodnosti. Komisija Skupščine SR Slovenije za narodnosti je ob sodelovanju družbenih dejavnikov, ki se v naši republiki ukvarjajo z nalogami s področja narodnostne politike, pripravila predloženo informacijo, to je predlog stališč, sklepov in priporočil o uveljavljanju posebnih pravic italijanske in madžarske narodnosti in njihovih pripadnikov v Socialistični republiki Sloveniji, oboje seveda kot osnovno gradivo za razpravo.

Informacija poskuša odgovoriti predvsem na vprašanje, kaj smo doslej glede posebnih pravic obeh narodnosti uresničili, ter prikazati dosežke in pomanjkljivosti, predvsem z vidika, koliko se praksa v narodnostni politiki ujema z deklariranimi in v ustavi zapisanimi določbami iz leta 1974. Predlog stališč priporočil in sklepov pa poskuša poleg ocene doseženega predložiti naloge in

obveznosti, ki jih moramo uresničevati posamezni družbeni in samoupravni dejavniki.

Pri pripravi obeh dokumentov smo izhajali iz nekaterih že znanih ocen in predvsem spoznane potrebe po temeljiti in celoviti obravnavi te problematike. Ker je o teh vprašanjih tekla predvsem v narodnostno mešanih območjih bogata razprava, lahko ob tej priliki opozorim le na nekatere ugotovitve in ocene.

Odnos socialistične Jugoslavije in Slovenije do nacionalnega vprašanja je ena bistvenih stalnic naše politike in prakse, saj je svoja spoznanja in rešitve gradila na marksistični teoriji naroda in narodnostnega vprašanja, na zgodovinskih izkušnjah ter teoriji in praksi socialističnega samoupravnega razvoja naše družbe in tako tudi problem razvoja narodnosti vse bolj vgrajevala v reševanje nacionalnega vprašanja kot sestavnega dela razrednega boja. Jasna in kontinuirana politika enakopravnosti narodov in narodnosti Socialistične federativne republike Jugoslavije je eden temeljnih idejno-političnih ciljev naše komunistične partije. Ko v teh dneh proslavljamo 40-letnico ustanovitve Komunistične partije Slovenije, je prav, da se še posebej spomnimo na Čebinah sprejetega manifesta, ki daje izjemen poudarek odnosu Komunistične partije Slovenije do nacionalnega vprašanja ter seveda programa Osvobodilne fronte slovenskega naroda.

V zmagoviti narodnoosvobodilni borbi so bil položeni temelji bratstva in enotnosti narodov in narodnosti. Ves čas po osvoboditvi pa je naša socialistična skupnost skrbela za enakopraven položaj, gospodarski, družbeni, jezikovni in kulturni razvoj narodnosti. Ta ni bil odvisen ne od mednarodnih razmer ali odnosov s sosedi niti pogojen s številčnostjo pripadnikov katerekoli narodnosti.

Nacionalno vprašanje pojmuje kot razredno vprašanje, izhajajoč iz dejstva, da je osnova za reševanje enakopravnosti narodov in narodnosti v osvobajanju dela in človeka, v predpostavkah za njegovo družbenoekonomsko enakopravnost na osnovi pravice, da samostojno odloča o pogojih in rezultatih dela.

Pri uveljavljanju kongresnih sklepov in nove ustave smo tudi v narodnostni politiki dosegli izredne rezultate. Za delovne ljudi, pripadnike slovenskega naroda, italijanske in madžarske narodnosti je zagotavljanje enakopravnosti obeh narodnosti sestavni del skupnih družbenih prizadevanj za izgradnjo humanih socialističnih samoupravnih odnosov, je pogoj za napredek in hitrejši družbenoekonomski razvoj. Tako sta se italijanska in madžarska narodnost v Sloveniji uveljavili na vseh področjih družbenopolitičnega življenja kot subjekt in dejavnik sožitja s slovenskim narodom, pa tudi kot dejavnik dobrih sosedskih meddržavnih odnosov in sodelovanja z republiko Italijo in Ljudsko republiko Madžarsko, z njunima matičnima narodoma, s katerima vzdržujeta naravno zvezo.

Pravkar ocenjujemo izvajanje ustave in kongresnih sklepov ter se obenem pripravljamo na nove kongrese Zveze komunistov Jugoslavije in Slovenije. Zato je ob tem povsem normalno, da kritično ovrednotimo tudi dosežke in slabosti prakse narodnostne politike.

Na nedavni seji Predsedstva Centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije je bilo o tem med drugim rečeno, da je samoupravna Socialistična Jugoslavija vsekakor lahko za vzgled in vzor pri obravnavanju in reševanju nacionalnega vprašanja in urejanja mednarodnih odnosov v svoji državi. To je sicer konstanta našega revolucionarnega razvoja, boja našega delavskega

razreda, katerega nedvomni rezultat je v tem, da občutek enotnosti narodov in narodnosti naše dežele še nikoli ni bil tako močan, kot je danes, prav zato, ker je v neposredni in najtesnejši zvezi z razvojem samoupravih socialističnih odnosov.

Z novo ustavo in sploh s preobrazbo družbenoekonomskega in političnega sistema smo napravili nove odločilne korake na poti nadaljnje afirmacije naših narodov in narodnosti. XI. kongres bo nedvomno dal oceno te poti in hkrati opozoril tudi na probleme, ki jih je v tem pogledu še treba urejati, pa tudi na možnosti in perspektive njihovega urejanja. Določila nove ustave Socialistične federativne republike Jugoslavije in Slovenije doslej najpopolneje zagotavljajo enakopravni položaj narodnosti, ki temelji na dveh načelih:

a) da enakopravni položaj narodnosti ter uresničljivost pravic narodnosti in njihovih pripadnikov zagotavljajo delovni ljudje, ki so v enakopravnem položaju glede na temeljni produkcijski odnos in

b) da so za zagotavljanje dejanske enakopravnosti in varstva njihovega posebnega narodnostnega značaja potrebne tako posebne pravice narodnosti in njihovih pripadnikov kot tudi skrb republike in njena obveznost do narodnosti. Ne zadovoljujemo se torej samo s formalnim demokratizmom ali zaščito pripadnikov narodnosti, saj temeljne pravice vsakega delovnega človeka izhajajo iz njegovega deleža v združenem delu. Poleg tega pa je v naši praksi zaščiten tudi narodnost kot celota, ne torej samo pripadnik te narodnosti kot posameznik. Čeprav se sicer izpostavljamo nevarnostim, da nismo dovolj celoviti v obravnavi, smo se v Komisiji odločili, da tokrat obravnavamo predvsem ta drugi del naših obveznosti, torej uresničevanje posebnih pravic narodnosti, ki so našete v 250. in 251. členu slovenske ustave. Pri tem kaže opozoriti, da so pripadniki narodnosti, tako kot vsi delovni ljudje, nosilci vsega družbenega, ekonomskega in političnega razvoja, nosilci oblasti in upravljanja vseh družbenih zadev v naši družbi, saj beremo v temeljnih načelih ustave Socialistične republike Slovenije, »da delovni ljudje in občani italijanske in madžarske narodnosti uresničujejo svoje ustavne pravice tako, da se povsod enakopravno z drugimi delovnimi ljudmi in občani vključujejo v samoupravne socialistične odnose in samoupravno odločanje«. Sicer, kot vemo, pa so pripadniki obeh narodnosti dejansko enakopravno vključeni v samoupravne socialistične odnose, v politično in samoupravno odločanje na vseh ravneh.

Povsem razumljivo je, da tokrat obravnavamo rezultat in problem uresničevanja narodnostne politike predvsem z vidika ustavnih določil, iz primerjave, koliko se praksa približuje v ustavi in v statutih občin zapisanim obveznostmi. To je tudi temeljni razlog, da smo v gradivu in predlogu stališč posvetili manj pozornosti širšemu mednarodnemu položaju narodnosti. Nesporno je pomembno obravnavati položaj narodnosti tudi z vidika našega upoštevanja različnih mednarodnih dokumentov, ki se nanašajo na človekove pravice in manjšine, kot so: ustanovna listina Organizacije združenih narodov, splošna deklaracija o človekovih pravicah, sklepna listina Konferenca o varnosti in sodelovanju v Helsinkih, osimski sporazum, zaključki seminarja združenih narodov o pospeševanju in zaščiti človekovih pravic v Ohridu ter mednarodne konference o manjšinah v Trstu, če naštejemo seveda le nekatere.

Z zadovoljstvom lahko ugotovimo, da pomeni dosledno uresničevanje te politike kakor tudi sprejetih mednarodnih obveznosti glede narodnosti naš prispevek k uresničevanju sklenjenih mednarodnih pogodb. Široko odprta politika dobrih sosedskih odnosov in odprtih meja, vsestransko sodelovanje s sosednjimi

državami, zlasti v obmejnih območjih in še posebej pomembno mesto narodnosti v politiki odprtih meja prispevajo k vsestranskemu srečevanju med ljudmi in izmenjavi blaga.

To pa omogoča neposredno in stalno demokratično in kulturno povezanost narodnosti z matičnima narodoma, kar ugodno vpliva na njun položaj in vsestranski razvoj. Še več. Veliko več kot želimo in pričakujemo, da bodo druge države storile za obstoj in zaščito naših rojakov, slovenske manjšine zunaj naših meja, že vrsto let zagotavljamo obema narodnostima in njunim pripadnikom v naši domovini. Tako je povsem razumljivo, da nas osimski sporazum ponovno spodbuja in zavezuje za celovito reševanje življenjskih vprašanj italijanske narodnosti tudi z vidika širših mednarodnih razsežnosti, ob vsestranskem sodelovanju z Italijo, odprti meji in obveznostih helsinške listine, za kar glede na dosedanji položaj obeh narodnosti v SR Sloveniji obstaja popolno jamstvo.

Tovarišice in tovariši! Kot že rečeno je o predloženem gradivu in praksi uresničevanja narodnostne politike v zadnjih štirih mesecih potekala široka razprava na terenu med delovnimi ljudmi, Slovenci, Italijani in Madžari v naši republiki, v organizacijah in organih Socialistične zveze, v delegacijah in občinskih skupščinah. Tako so bile uspešno opravljene razprave v organizacijah Socialistične zveze v narodnostno mešanih krajevnih skupnostih, občinskih konferencah in drugih organih, ki so se zaključile na seji Predsedstva Republiške konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije.

Razprava na Predsedstvu Republiške konference Socialistične zveze je pokazala vso pomembnost in razsežnost narodnostne politike ter opozorila, da morajo biti ta vprašanja predmet naše stalne politične pozornosti. Dala je tudi vso podporo predloženemu gradivu. Posebej razgibana, živahna in konkretna je bila razprava v delegacijah in na sejah občinskih skupščin Koper, Izola, Piran, Lendava in Murska Sobota, kjer obe narodnosti živita, in v telesih in organih republiške skupščine, ustrezni komisiji Predsedstva SR Slovenije, Izvršnem svetu in v nekaterih drugih okoljih. Celotna razprava je pokazala, da delovni ljudje, pripadniki slovenskega naroda in obeh narodnosti, pozdavlja odločitev za obravnavo te pomembne problematike in dajejo vso podporo osnovnim ocenam in predlogom v predloženem gradivu.

Značilno za vse razprave je bilo, predvsem v območjih, kjer živita narodnosti, izdelava poglobljenih lastnih ocen stanja, razvoja in problemov pri uresničevanju narodnostne politike kot tudi zahteve po doslednejšem uresničevanju političnih, ustavnih in statutarjih obveznosti glede pravic narodnosti.

Dovolite mi, da v nadaljevanju omenim le nekaj značilnosti in ocen iz dose-danjih razprav. Očitno smo v ustavi primerno opredelili položaj narodnosti: v skladu z razvojem socialističnega samoupravljanja in ustrezno zaščito ter jamstvo za vsestranski nadaljnji razvoj obeh narodnosti in njunih pripadnikov. Ugotovimo lahko, da smo pri tem tudi uspeli, kar ne velja samo za formulacije, ustavo in statute, ampak za prakso, kakor so ocenjevali dosežke pri enakopravnosti italijanske in madžarske narodnosti pripadniki obeh narodnosti v razpravi sami.

V statutih občin narodnostno mešanega območja obale in Pomurja so ustavne pravice narodnosti še podrobneje razčlenili. Za naše dosedanje uresničevanje enakopravnosti narodnosti je značilna velika politična volja in pripravljenost delovnih ljudi Slovenije ter demokratično vzdušje in odnos, ki omogočata in spodbujata izvajanje zastavljene narodnostne politike v praksi.

Pri tem so veliko pomagale družbenopolitične organizacije z osveščanjem in vzgajanjem občanov za razumevanje politike bratstva in enotnosti narodov in narodnosti, za krepitev enakopravnosti in sožitja. Zavedamo se namreč, da je resnična enakopravnost v največji meri nalog in odgovornost večinskega naroda ter njegovega odnosa do pravic in razvoja pripadnikov narodnosti.

Predstavniki obeh narodnosti so izrazili željo, da bi tudi v prihodnje predvsem Zveza komunistov in Socialistična zveza opravljali svoje poslanstvo, saj je to najučinkovitejše zdravilo proti sicer zelo redkim, občasnim nacionalističnim in šovinističnim, večinoma sicer prikritim pogledom posameznikov. Praksa sicer opozarja, da obstajajo manjše razlike glede uveljavljanja narodnostnih pravic in glede ustreznega vzdušja v posameznih okoljih. Vendarle pa je za marsikatero vas in narodnostno mešano krajevno skupnost možno reči, da je sožitje med Slovenci in Italijani oziroma Madžari doseglo že takšno stopnjo enakopravnosti in demokratičnega vzdušja, ko lahko vsakdo govori v svojem materinem jeziku, pa se vsi med seboj razumejo in ni nikomur treba uporabiti jezika drugega, da bi ga drugi razumel.

Za takšno visoko razvito dvojezičnost, ki najbolj zgovorno potrjuje pravilno zastavljeno narodnostno politiko, ima poleg družbenopolitičnih organizacij in predvsem visoke socialistične zavesti naših občanov veliko zaslug narodnostno šolstvo. Šolstvo narodnosti je pomemben dejavnik za uresničevanje načel o nacionalni enakopravnosti ter za jezikovni, kulturni in narodnostni razvoj. To še posebej velja za dvojezično šolstvo, kjer je prav to nesporno ena najpomembnejših pridobitev dosedanje prakse. Poleg splošnih vzgojnih in izobraževalnih smotrov vključujejo učni načrti za šolo z italijanskim jezikom za dvojezične šole še nekatere pomembne specifične smotre, kot so: zagotavljanje enakopravnosti italijanskega in madžarskega jezika z jeziki jugoslovanskih narodov in narodnosti, spoznavanje kulture italijanske in madžarske narodnosti in ustvarjanje takih odnosov v šoli, da sta italijanska in madžarska narodnost most za prijateljsko zblíževanje med sosednjima narodoma in državama ter spodbuda za tvorno mednarodno sožitje.

Nenadomestljiva je vloga teh šol pri vzgoji in izobraževanju bodočih kadrov in vrst obeh narodnosti, brez katerih si praktično ni mogoče predstavljati niti obstoja, še manj pa vsestranskega razvoja narodnosti. Kljub velikim nespornim uspehom si bodo ustrezni dejavniki na področju narodnostnega šolstva, še posebej Komite za vzgojo in izobraževanje, Zavod za šolstvo SR Slovenije in izobraževalne skupnosti morali prizadevati predvsem za izpopolnitev šolske mreže, za več vzgojiteljev in učiteljev iz vrst narodnosti, večje število primernih učbenikov, za dograditev in izboljšanje prostorov za šolanje pripadnikov narodnosti, za primerno materialno, mentorsko in drugo pomoč študentom iz vrst narodnosti ter za ustrezno vključitev sedanjega šolstva pripadnikov narodnosti v usmerjeno izobraževanje.

Uspešno se razvija kulturno življenje obeh narodnosti. Kulturne skupnosti in še posebej samoupravne interesne skupnosti za prosveto in kulturo italijanske in madžarske narodnosti so še dodatno prispevale k obogatitvi kulturnih dejavnosti. Bogata in raznolika je amaterska kulturna ustvarjalnost obeh narodnosti in založniška dejavnost, prek katere vse bolj izhajajo dela posameznih ustvarjalcev iz vrst narodnosti. Zelo dobro so založene knjižice s knjigami v materinem jeziku, stalno se prirejajo kvalitetna kulturna gostovanja iz držav matičnih narodov.

Tudi sredstva obveščanja narodnosti zadovoljivo opravljajo svojo kulturno, narodnostno in informacijsko-politično poslanstvo, kar še posebej velja za Televizijo Koper-Capodistria, Radio Koper in Radio Murska Sobota ter časopisa La voce del popolo in Nepujsag kot glasila obeh narodnosti. Da bi izboljšali stanje glede tega pa bomo morali opraviti še nekaj nalog. Najpomembnejše med njimi so zlasti: zagotoviti sistemsko financiranje vsem informativnim medijem in čimprej uvesti redne televizijske oddaje RTV Ljubljana za pripadnike madžarske narodnosti, ki je doslej le občasno prenašala madžarski program iz Novoga Sada. Pa tudi glasila na obali in v Pomurju kot republiška glasila bi ne glede na doslej že zapazene poskuse morala še več poročati o življenju, delovanju in posebnostih pripadnikov obeh narodnosti.

Vse bolj živahno potekajo stiki pripadnikov narodnosti z matičnima narodom zaradi njunega pospešenega jezikovnega in kulturnega razvoja. V prihodnje bo treba ob politiki odprtih meja, razvijanju dobrih sosedskih odnosov, izvajanju helsinške listine in osimskih sporazumov še krepiti in razvijati tovrstna prizadevanja. Obe narodnosti naj vse bolj postajata subjekt in dejavnik sožitja, predvsem pa koristita svojemu lastnemu jezikovnemu in kulturnemu napredku s pomočjo še živahnejše kulturne izmenjave ter izpopolnjevanja kadrov. Proučiti pa kaže tudi možnost vključevanja predstavnikov narodnosti v razne meddržavne organe, kadar gre za tovrstne dogovore.

Izrednega pomena za enakopravnost pripadnikov narodnosti je dosledno izvajanje ustavnih in statutarnih obveznosti glede dvojezičnega poslovanja v vsem javnem in družbenem življenju v območjih, kjer narodnosti živita. Takšna jezikovna enakopravnost je zagotovljena s krajevnimi in drugimi javnimi napisi, ki so v obeh jezikih, z enakopravno uporabo italijanskega in madžarskega jezika v občinskih in drugih upravnih organih, pri poslovanju sodišč in pravosodnih organov, v organizacijah združenega dela, ki imajo poseben javni pomen v narodnostno mešanih območjih.

Kljub pozitivnim izkušnjam in prizadevanjem pa v praksi še vse prevečkrat srečujemo malomarnost in neodgovornost prosameznikov, ki delajo na tako pomembnih mestih. Pri tem gre za nezadostno osveščenost kadrov, včasih tudi za odpore zaradi nacionalizma. Zato bi morali biti odločnejši proti takim pomanjkljivostim. Na takšne pojave nas opozarjajo tudi pripadniki narodnosti, ki upravičeno zahtevajo doslednejše uresničevanje ustavnih obveznosti do dvojezičnosti.

Ustava Socialistične republike Slovenije nalaga tudi skrb za razvojne možnosti italijanske in madžarske narodnosti. Brez dvoma smo na področju družbeno-ekonomske enakopravnosti narodnosti veliko dosegli, pri čemer je razumljivo ekonomski položaj narodnosti povezan s celotnim gospodarskim in družbenim napredkom Socialistične republike Slovenije. Razprava pa je opozorila, da nekatera naša obmejna območja gospodarsko zaostajajo. Saj je na primer Pomurje še vedno manj razvito, kar lahko ima za tamkajšnje prebivalstvo in s tem tudi za pripadnike narodnosti neljube posledice. Zato je tudi iz narodnostnih razlogov potrebno angažirati vse za zagotovitev pogojev za hitrejši vsestranski razvoj narodnostno mešanih območij. V tej smeri bi se morale vključevati raziskovalne ustanove, z raziskavami o družbenoekonomskih vprašanjih teh območij, še posebej pa združeno delo, planske in razvojne službe ter drugi gospodarski in družbeni dejavniki.

Z novo ustavo in statuti občin smo na novo ustanovili samoupravne interesne skupnosti za prosveto in kulturo italijanske in madžarske narodnosti ter

komisije za narodnosti pri občinskih skupščinah v vseh 5 občinah, kjer narodnosti živita. Samoupravne interesne skupnosti za prosveto in kulturo narodnosti obravnavajo in odločajo o vprašanih vzgoje in izobraževanja v materinem jeziku, narodnostne kulture, tiska in založniške dejavnosti, stikov z matičnim narodom ter o drugih vprašanih, ki so posebnega pomena za njihov vsestranski razvoj. Dosedanje delo kaže, da je bila odločitev za takšno pot uveljavitve posebnih interesov pripadnikov narodnosti koristna in potrebna. Skupščine samoupravnih interesnih skupnosti in drugi organi so imeli na dnevnem redu pomembna vprašanja, kot so programi kulturne dejavnosti narodnosti, tisk in sredstva obveščanja, dvojezični napisi, problemi narodnostnega šolstva in podobno. Preizkušene so bile tudi možnosti za skupno zasedanje s skupščinami samoupravnih interesnih skupnosti za vzgojo in izobraževanje in kulturo ter za soodločanje s skupščinskim sistemom kot 4. zbor na zasedanjih z zbori občinske skupščine. Po tej poti se bosta tudi v prihodnje italijanska in madžarska narodnost vse bolj uveljavljali kot subjekt pri raziskovanju pomembnih vprašanj.

Končno je prav, da zbori Skupščine ocenijo tudi delovanje Komisije za narodnosti. Njena vloga in delo temeljita predvsem na določbi 370. člena ustave Socialistične republike Slovenije, ki ji neposredno nalaga obravnavo vprašanj, ki zadevajo narodnostni značaj, položaj, pravice in razvojne možnosti italijanske in madžarske narodnosti. Komisija je spremljala izvajanje določil ustave in občinskih statutov o položaju in uresničevanju pravic narodnosti, pomagalo pri delu komisij za narodnosti občinskih skupščin in samoupravnim interesnim skupnostim za prosveto in kulturo obeh narodnosti ter uspešno sodelovala in koordinirala delo z družbenimi in samoupravnimi dejavniki, ki se ukvarjajo z narodnostno problematiko.

Dosedanje izkušnje kažejo na prispevek Komisije pri spreminjanju formalno predpisanih pravic narodnosti v dejansko uresničene pravice. Predvsem pa je pomembno ugotoviti, da je pri delu Komisije popolnoma zaživelo delegatsko delovanje. Delegati, člani Komisije, so bili tesno povezani s pripadniki narodnosti in z njimi sproti izmenjavali mnenja o stanju, razmerah in problemih ter seveda celotno problematiko prenašali v Komisijo.

Delegatski sistem je tako pri delu te skupščinske komisije uspešno zaživel. Vendar pa se ugotavlja, da se v praksi včasih nekoliko zanemarja dejstvo, da nosijo svoj del odgovornosti za izvajanje narodnostne politike poleg republike tudi občine, krajevne skupnosti in temeljne organizacije združenega dela, kjer delajo in živijo pripadniki narodnosti. Gre za nekoliko pomanjkljivo prakso, ki podobno kot na nekaterih drugih področjih našega družbenega razvoja, ni povsem v skladu z ustavnim obnašanjem. Kar pa, razumljivo, problemi najpogosteje nastajajo v temeljnih organizacijah združenega dela in krajevnih skupnostih, kjer pripadniki narodnosti skupaj s Slovenci delajo in živijo, je potrebno v prihodnje zagotoviti, da bodo ta vprašanja še bolj prisotna v narodnostno mešanih občinah, kar bo, sodeč po dosedanjih uspehih, nov pomemben korak pri uveljavljanju narodnostne politike.

Očitno nas torej čaka še veliko nalog, toda dovolj je politične volje in pripravljenosti, da jih bomo uspešno reševali. Predlog stališč, priporočil in sklepov danes sprejemamo kot dokument za praktično izvajanje v ustavi določene politike na tem pomembnem področju. Hkrati pa je to podlaga, na kateri bo možno in nujno sproti spremljati izvrševanje narodnostne politike. Ne glede na določene pomanjkljivosti, ki večinoma brez potrebe zmanjšujejo skupno bilanco pri uresničevanju narodnostne politike, smo z doseženim lahko zado-

voljni. Upravičeno lahko ugotovimo, da v naši republiški skupnosti ne gre več samo za zaščito obeh narodnosti, temveč za ustvarjanje realnih pogojev za njun nemoten vsestranski razvoj. Še več. Delovni ljudje Slovenije smo na področju sožitja s pripadniki italijanske in madžarske narodnosti uspešno delovali in tako ponovno izpričali našo socialistično zavest in internacionalizem ter prispevali k nadaljnjemu utrjevanju enakopravnosti, bratstva in enotnosti narodov in narodnosti. V imenu Komisije prosim, da na sejah zborov potrdite predlog stališč, priporočil in sklepov, ki ste jih prejeli skupaj z dopolnitvami. Hvala.

Predsedujoči Stane Markič: Zaključujem skupno zasedanje in prosim delegate Družbenopolitičnega zbora, da gredo v dvorano v Centralnem komiteju Zveze komunistov Slovenije. Delegati Zbora občin nadaljujejo delo v mali dvorani, delegati Zbora združenega dela pa v tej dvorani.

Seje zborov se bodo nadaljevale takoj.

(Skupno zasedanje je bilo končano ob 14.25.)

5. maja 1977

Predsedoval: **Stefan Nemeč**,
predsednik Zbora združenega dela

Začetek zasedanja ob 9.35.

Predsedujoči **Stefan Nemeč**: Pričenjam skupno zasedanje Zbora združenega dela in Zbora občin.

Uvodno obrazložitev k stališčem in sklepom Izvršnega sveta Skupščine Socialistične republike Slovenije o predlogih samoupravnih sporazumov o temeljnih srednjeročnih planov družbenih dejavnosti bo podal tovariš **Jože Zakonjšek**, član Izvršnega sveta in predsednik Republiškega komiteja za družbeno planiranje in informacijski sistem. Prosim tovariša **Zakonjška**, da poda uvodno obrazložitev!

Jože Zakonjšek: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati!

Ko smo junija lani sprejemali dogovor o temeljnih srednjeročnega plana razvoja Socialistične republike Slovenije in takoj zatem tudi družbeni plan Slovenije za obdobje 1976—1980, smo ugotovili, da je tudi na področju družbenih dejavnosti potrebna, enako kot v gospodarstvu, skladna in racionalna usmeritev v nadaljnjem razvoju, saj imamo tudi tu opraviti z nekaterimi pomembnimi neskladji in razvojnimi problemi. Ugotovili smo, da proces reforme in bolj gospodarnega in gospodarskega opravljanja teh dejavnosti ni dovolj hiter ter razvoj in izvajanje teh dejavnosti še vedno nista dovolj prilagojena dejanskim potrebam uporabnikov. Zavzemali smo se za selektivnost, racionalnost in intenzivnost razvoja, hkrati pa tudi skladnost z globalnimi materialnimi možnostmi. Ugotovili smo, da bomo morali te cilje uresničiti z uveljavljanjem svobodne menjave dela, z neposrednim soočanjem izvajalcev in uporabnikov ter z oblikovanjem njihovih skupnih interesov, bodisi neposredno bodisi v okviru ali prek samoupravnih interesnih skupnosti. Ugotovili smo tudi, da se bodo samo prek svobodne menjave dela in dejanske samoupravne potrditve razvojnih programov družbenih dejavnosti v samoupravni bazi družbene dejavnosti lahko razvijale kot integralni del procesa družbene reprodukcije in uveljavile kot vse bolj neposreden dejavnik krepitve akumulativne sposobnosti gospodarstva, racionalnejše proizvodnje, povečanja produktivnosti dela ter usposabljanja

delavcev za boljše upravljanje in gospodarjenje s sredstvi družbene reprodukcije in samoupravno odločanje.

Ob sprejetju dogovora o temeljih družbenega plana je bilo očitno, da bodo potrebni še veliki napor in neposredno angažiranje vseh samoupravnih in družbenih sil, da bi preseglji obstoječe družbenoekonomske odnose tudi na tem področju ter uresničili intencije nove ustave in zakona o združenem delu. Zato smo v družbenem planu le globalno opredelili politiko prioritet v družbenih dejavnostih, ki so odločilnega pomena za skladen razvoj in uresničevanje splošnih družbenih ciljev, združeno delo pa naj bi se v skladu s temi usmeritvami samoupravno dogovorilo, kakšen obseg, kakovost in vrsto storitev oziroma pravic bo zagotavljalo v tem planskem obdobju. Tak dogovor naj bi bil tudi stabilna podlaga za nadaljnji razvoj sistema solidarnosti in vzajemnosti v posameznih dejavnostih ter za izračun potrebnega obsega solidarnostnih sredstev.

Poseben poudarek je bil dan oblikovanju standardov za razvoj družbenih dejavnosti kot dolgoročnejši nalogi. Ti naj bi izhajali iz dosežene ravni družbene produktivnosti dela in povprečno družbenega potrebnega dela za opravljanje nalog v posameznih dejavnostih in postali osnova za oblikovanje enotnih programov družbenih dejavnosti in konkreten odraz dogovorjene politike, skladno z realnimi možnostmi, ter skupna osnova za uresničevanje politike solidarnosti za daljši rok.

Predlogi samoupravnih sporazumov, ki so jih v skladu z 22. členom dogovora o temeljih družbenega plana predložile samoupravne interesne skupnosti v razpravo združenemu delu v prvi polovici novembra lani, so hranili v sebi še večino slabosti in pomanjkljivosti starih družbenoekonomskih odnosov in starega načina planiranja, poleg tega pa so po svojem materialnem obsegu znatno preseglali predvidene dohodkovne možnosti združenega dela. Ocenjeno je bilo, da se na takšnih osnovah samoupravno organizirano združeno delo ni moglo selektivno in v skladu z usmeritvami družbenega plana odločati o nalogah in usmeritvah družbenih dejavnosti, prav tako pa v teh predlogih ni bilo upoštevano določilo dogovora, da bodo samoupravne interesne skupnosti v samoupravnih sporazumih o temeljih svojih planov opredelile natančne kriterije za izbor prednostnih nalog, predlagale zaporedje prioritet, jih ovrednotile ter utemeljile ta izbor z vidika pričakovanih učinkov pri uresničevanju družbenih razvojnih ciljev, še posebej glede večanja produktivnosti celotnega družbenega dela in oblikovanja celovite samoupravljalске osebnosti. Tako tudi delavci v temeljnih organizacijah združenega dela, kjer naj bi se opravila prva faza soočenja in usklajevanja potreb in možnosti, niso mogli oceniti, kaj bodo pomenile obveznosti, ki naj bi jih sprejeli, glede na dohodek, s katerimi bodo realno razpolagali in glede zagotavljanja potrebnih sredstev za razširjeno reprodukcijo, osebne dohodke in ostale potrebe.

Če so se s pripravo in objavo predlogov samoupravnih sporazumov o temeljih planov samoupravnih interesnih skupnosti ter hkrati objavo predlogov samoupravnih sporazumov o temeljih planov občinskih interesnih skupnosti v vseh slovenskih občinah sicer odprle prve možnosti za neposredno razpravo v združenem delu o usmeritvah in programih razvoja družbenih dejavnosti za obdobje 1976—1980 in pričel proces konkretizacije družbenega plana razvoja SR Slovenije za področje družbenih dejavnosti, pa so bile skupne ocene vsebine in programske usmerjenosti objavljenih predlogov samoupravnih sporazumov ter postopka njihovega sprejemanja odločilne za odložitev sprejemanja do

maja letos. To je bil tudi sklep Skupščine Socialistične republike Slovenije, ki je po vsestranski razpravi na seji 9. decembra lani ocenila, da objavljeni predlogi samoupravnih sporazumov o temeljih planov družbenih dejavnosti še ne vsebujejo vseh potrebnih elementov, da bi bile z njimi zares čvrsto in jasno opredeljene pravice in obveznosti v svobodni menjavi dela, nadalje, da ne opredeljujejo dovolj določeno programskih in izračunskih elementov za sistem solidarnosti in da vrednostno presegajo globalna razmerja v delitvi družbenega proizvoda, ki so bila opredeljena z družbenim planom razvoja Slovenije. Zato je Skupščina poleg priporočil samoupravnim organizacijam in skupnostim ter občinam glede nadaljnjega postopka pri sprejemanju samoupravnih sporazumov naložila Izvršnemu svetu Skupščine Socialistične republike Slovenije, da podrobneje opredeli in izoblikuje sistemske podlage za svobodno menjavo dela, izhajajoč iz načel in določil zakona o združenem delu. To naj bi omogočilo samoupravnim interesnim skupnostim in drugim udeležencem v sporazumevanju in dogovarjanju, da bodo pri pripravi predlogov že upoštevali temeljne sistemske osnove glede ustvarjanja in razporejanja dohodka, ki jih daje ta zakon, in v možnem obsegu uveljavili postopek, ki ga določa. Samoupravnim interesnim skupnostim pa je Skupščina še posebej priporočila, da naj v samoupravnih sporazumih o temeljih svojih planov razvijejo in definirajo vse potrebne elemente za dejansko in vsebinsko odločanje delavcev o predlaganih programih, zlasti pa naj analizirajo strukturo stroškov in način oblikovanja cen storitev, opredelijo tisti obseg storitev, ki bo pod enotnimi pogoji zajamčen vsem delavcem in občanom v Sloveniji, ter obdelajo sistem in kriterije za solidarnostno prelivanje sredstev.

Za vmesno obdobje do sprejemanja samoupravnih sporazumov, to je za prvo polletje 1977, je Skupščina z zakonom zagotovila začasno financiranje družbenih dejavnosti na dotlej veljavnih osnovah.

Nadaljnje delo pri pripravi samoupravnih sporazumov je potekalo ob vsestranskem angažiranju vseh samoupravnih in strokovnih potencialov v samoupravnih interesnih skupnostih, ob sodelovanju organov in strokovnih služb Izvršnega sveta Slovenije. K uresničevanju te zahtevne in revolucionarne naloge pa so odločilno prispevali tudi vsi družbenopolitični dejavniki v republiki. O problemih, nalogah in usmeritvah na področju planiranja in samoupravnega sporazumevanja in dogovarjanja v razvoju družbenih dejavnosti so razpravljali in sklepali tudi Izvršni komite predsedstva CK ZKS, Predsedstvo SR Slovenije, Republiška konferenca SZDL, Gospodarska zbornica Slovenije, Izvršni svet s svojimi organi in druge organizacije in institucije. Pri Republiški konferenci SZDL je bil formiran poseben koordinacijski odbor, ki je sprejel akcijski program nadaljnjih dejavnosti za pripravo in sklepanje samoupravnih sporazumov in nato tekoče spremljal izvajanje tega programa. Koordinacijski odbori so delovali tudi na občinskih ravneh.

Na strokovnem področju so bile v tem času pripravljene sistemske osnove za svobodno menjavo dela, ki jih je izdelala posebna delovna skupina pri Republiškem svetu za družbeni razvoj, Zavod SRS za družbeno planiranje pa je pripravil potrebno strokovno metodologijo in vzorčno podlago za oblikovanje samoupravnih sporazumov.

Obsežno in zapleteno delo so opravili tudi organi in strokovne službe v samoupravnih interesnih skupnostih, zlasti v smeri oblikovanja tehničnih, delovnih in strokovnih normativov za določanje obsega in cene programov v družbenih dejavnostih. Trdimo lahko, da na področju oblikovanja programov

in planiranja razvoja družbenih dejavnosti na samoupravnih osnovah še ni bilo doslej v tako kratkem času storjenih toliko strokovnih in družbenih naporov in da je bil kljub ugotovljenim slabostim v planskih usmeritvah na nekaterih področjih, ne vedno najbolj ustrezni kvaliteti in predvsem njihovi nezadostni povezanosti z neposrednimi interesi proizodnje in njenim razvojem tudi po ugotovitvah odborov Zbora združenega dela in odborov Zbora občin Skupščine SR Slovenije, ki so v vsestranski razpravi ocenili predloge samoupravnih sporazumov o temeljnih planov družbenih dejavnosti predvsem z vidika njihove skladnosti z družbenim planom SR Slovenije in drugimi planskimi dokumenti, z vidika solidarnosti pri uresničevanju enotnih programov in z vidika vzajemnosti pri uresničevanju skupnih nalog ter možnosti združenega dela za sprejemanje dodatnih programov v občinah, dosežen določen premik v smeri uresničevanja zakona o združenem delu in načel svobodne menjave dela.

Tovarišice in tovariši delegati! Izvršni svet je Skupščini SR Slovenije predložil svoja stališča in sklepe k predlogom samoupravnih sporazumov o temeljnih srednjeročnih planov družbenih dejavnosti. Obravnaval je tudi poročila odborov in se s stališči, ki so v njih dana, v osnovi strinja. Zato bi želeli ob tej priložnosti opozoriti le na nekatera vprašanja, ki so po naši oceni posebej pomembna za nadaljnjo aktivnost pri sprejemanju samoupravnih sporazumov v samoupravni in družbeni bazi in pri planiranju razvoja družbenih dejavnosti nasploh.

Programi razvoja družbenih dejavnosti naj se v skladu s sistemom samoupravnega družbenega planiranja in določili zakona o združenem delu oblikujejo na osnovi neposredno izraženih interesov in potreb združenega dela, pri čemer naj pridejo do izraza predvsem tiste prednostne smeri razvoja, ki najbolj neposredno vplivajo na temeljni interes združenega dela, to je na nenehno krepitev materialne osnove združenega dela, razvoj individualne in družbene produktivnosti dela, zagotavljanje družbene stabilnosti in socialne varnosti delavcev, delovnih ljudi in občanov. Pravice, zasnovane z zakoni in s sprejetimi samoupravnimi odločitvami na osnovi zakonov, morajo biti zagotovljene vsem, ne glede na kraj, bivališče in neposredne dohodkovne možnosti v občini oziroma temeljni organizaciji združenega dela. Vsi ostali elementi družbenega standarda pa morajo biti v največji meri odvisni od dejanskih dohodkovnih možnosti združenega dela, dana mora biti neposredna zveza med nivojem družbenega standarda ter možnostmi, sposobnostjo in interesom delavcev, da s svojim dohodkom zagotovijo dogovorjeno raven storitev. Naloge, ki jih združeno delo in drugi udeleženci v planiranju opredelijo kot širši družbeni interes, se po načelu vzajemnosti zagotavljajo z združevanjem sredstev na širšem območju Slovenije, za izvedbo teh nalog pa so praviloma zadolžene republiške samoupravne interesne skupnosti.

Predloženi samoupravni sporazumi kažejo, da predstavljajo tako imenovani zajamčeni enotni programi v celoti približno 45 %, skupni programi pa približno 32 % celotnih, z družbenim planom predvidenih sredstev, tako da bi za dopolnjevanje posameznih programov na občinski ravni lahko namenili približno četrtnino vseh z družbenim planom predvidenih sredstev. Vendar moramo opozoriti, da so ta razmerja v posameznih dejavnostih zelo različna, kar pomeni, da bodo različni tudi pogoji za sprejemanje dopolnilnih programov v posameznih občinah. Zato je še posebej pomembno, da se vsi ti programi, posamič in v njihovi celoti in medsebojnih razmerjih, obravnavajo v sami družbeni bazi,

t. j. v odnosih med delavci v temeljnih organizacijah združenega dela, ki ustvarjajo dohodek, in delavci v temeljnih organizacijah združenega dela v družbenih dejavnostih, nadalje med samoupravnimi interesnimi skupnostmi in temeljnimi organizacijami združenega dela ter med krajevnimi skupnostmi in temeljnimi organizacijami združenega dela ter na tej osnovi opredelijo prioritete naloge znotraj posameznih samoupravnih interesnih skupnosti in med njimi na področju občine, zlasti z vidika zagotavljanja pogojev za izpolnjevanje planov temeljnih organizacij združenega dela, planov občin in temeljnih usmeritev družbenega plana republike. Le tako bomo zagotovili odločilen vpliv delavcev, delovnih ljudi in občanov na razvoj družbenih dejavnosti, potrebno realnost v opredeljevanju za financiranje skupnih potreb, večjo racionalnost v uporabi omejenih sredstev, stabilnost v razvoju in skladnost s širšimi družbenimi potrebami in interesi.

Eno temeljnih vprašanj, ki se zastavlja ob razpravi o predlogih samoupravnih sporazumov, je skladnost predlaganih razmerij z osnovnimi intencijami razvoja naših družbenoekonomskih odnosov, po katerih mora biti razvoj družbenih dejavnosti in družbenega standarda čimbolj neposredno odvisen od ustvarjenega dohodka v združenem delu in hkrati pomemben dejavnik razvoja proizvodnih sil in njihovega napredka. Letošnje ocene uresničevanja politike gospodarskega in družbenega razvoja, prizadevanja za stabilnost in kvaliteto v gospodarskem in družbenem razvoju ter naperi za uveljavljanje dohodkovnih odnosov pri oblikovanju skupnih razvojnih ciljev in nalog v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela, samoupravnih interesnih skupnostih, krajevnih in družbenopolitičnih skupnostih terjajo, da dosledno uveljavimo, izpeljemo in sankcioniramo načelo, da so samoupravni subjekti v okviru vsake samoupravne interesne skupnosti neposredno odgovorni, da programirajo razvoj družbenih dejavnosti v okviru dohodka, s katerim razpolagajo, upošteva vse obveznosti, ki so jih sprejeli na podlagi samoupravnih sporazumov in dogovorov o temeljnih planov. To načelo moramo v praksi sankcionirati z vsemi sredstvi, ki jih predvideva zakon o združenem delu, pa naj gre za poslovne organe, samoupravne organe ali delavce. Gre torej za dosledno uveljavitev zahteve, da delavci in delovni ljudje lahko sprejemajo le tak program razvoja družbenih dejavnosti, za katerega imajo kritje v svojem realnem dohodku ali v dogovorjenem prispevku na podlagi solidarnosti.

Ugotoviti moramo, da so predlogi samoupravnih sporazumov, o katerih danes razpravljamo, nastajali še vedno vse preveč v strokovnih krogih in tudi ločeno po dejavnostih in da niso bili v zadostni meri soočeni z neposrednimi in celovitimi interesi združenega dela. V nemajhni meri so k temu prispevale tudi slabosti v samoupravni organiziranosti interesnih skupnosti, kjer je združeno delo prek zborov uporabnikov odločno premalo prisotno pri odločanju o svojih interesih. Nove kvalitete in stabilnost v razvoju družbenih dejavnosti bo zato potrebno v postopku kontinuiranega planiranja zlasti zagotavljati s pospešenim oblikovanjem in dopolnjevanjem planskih dokumentov, v katerih bodo povsem konkretno opredeljene medsebojne obveznosti in odvisnost temeljnih organizacij v materialni proizvodnji s temeljnimi organizacijami v družbenih dejavnostih, tako glede pogojev ustvarjenega dohodka kot glede njegove uporabe za skupne namene in interese. To pa pomeni, da se bodo morali v bodoče delavci v temeljnih organizacijah združenega dela uporabnikov vključevati v proces planiranja družbenih dejavnosti že v prvi fazi planiranja, ko opre-

deljujejo elemente za samoupravno sporazumevanje z drugimi, delovno in poslovno soodvisnimi partnerji in ko naj v tem okviru opredeljujejo tudi elemente za samoupravne sporazume o temeljnih planov samoupravnih interesnih skupnosti s področja družbenih dejavnosti, ter s temeljnimi organizacijami združenega dela s področja družbenih dejavnosti, bodisi neposredno bodisi prek ali v okviru samoupravnih interesnih skupnosti, oblikovati programe za zadovoljevanje skupnih potreb in interesov. Le po tej poti se bodo vzpostavljale in utrjevale trajnejše dohodkovne povezave znotraj združenega dela in krepil interes za skupno in odgovorno reševanje razvojnih nalog.

Za oceno predloženih sporazumov o temeljnih planov na področju družbenih dejavnosti je pomembno tudi, ali predlagani način zagotavljanja in prelivanja sredstev za solidarnost ustreza, tako sistemsko kot količinsko, in ali je glede sistema solidarnosti že dosežena tolikšna konsistentnost predlogov, da lahko združeno delo o njih dokončno odloča.

Izvršni svet je soglasen s stališčem odborov, da je iz sistema solidarnosti potrebno izpustiti vse tiste oblike in dejavnosti, ki jih na sedanji stopnji in ob sedanjih neenakih možnostih združenega dela ni mogoče zagotoviti vsem v Sloveniji, marveč pomenijo šele postopno uvajanje novih možnosti in pravic. Hkrati pa opozarja, da morajo biti v okviru redne dejavnosti vseh samoupravnih interesnih skupnosti opredeljene tudi konkretne naloge za uresničevanje zakona o skladnejšem razvoju območij Slovenije in obveznosti podpisnikov družbenega dogovora o skladnejšem razvoju Slovenije.

S tem v zvezi opozarja na še vedno dokaj široko opredeljene enotne programe v nekaterih predlogih samoupravnih sporazumov, npr. v otroškem varstvu, in se zavzema, upošteva temeljne usmeritve v družbenem planu, za večjo stopnjo usklajenosti z realnimi dohodkovnimi možnostmi na vseh področjih.

Po predlogih se bo v okviru solidarnosti dejansko prelivalo le okoli 4 % celotnih sredstev, namenjenih družbenim dejavnostim. Na vseh področjih, razen na področju osnovnega izobraževanja, se bodo ta sredstva zagotavljala po enotni prispevni stopnji. Osnovno izobraževanje predlaga začasno še ohranitev diferenciranih prispevnih stopenj, kar utemeljuje s tem, da bi prehod na enotno prispevno stopnjo za solidarnost sredi leta povzročil tako občutne premike pri obveznostih v občinah, ki prispevajo za solidarnost, da bi to močno otežilo samoupravno sporazumevanje. Izvršni svet sodi, da bi spričo teh okoliščin in spričo dejstva, da s skupnimi naperi šele izgrajujemo konsistenten sistem osnov družbenoekonomskih odnosov in svobodni menjavi dela na načelih zakona o združenem delu, kazalo začasno podpreti predlog Izobraževalne skupnosti, vendar tako, da se ob koncu leta, ko bodo z zakonom opredeljeni novi viri in nove prispevne osnove, izvrši prehod na enotno stopnjo za solidarnost, ker edino tak pristop zagotavlja trajnejšo objektivizacijo sistema solidarnosti.

Po svoji osnovni programski vsebini so predlogi samoupravnih sporazumov po oceni Izvršnega sveta dokaj ustrezno naravnani k strateškim ciljem srednjeročnega plana razvoja Slovenije. Na posameznih področjih so dobile določen poudarek zlasti tiste dejavnosti in usmeritve, ki neposredno prispevajo k dvigu družbene produktivnosti dela ter h krepitvi in vsestranski usposobljenosti samoupravljalške osebnosti in delavcev v združenem delu. Poudarek je zlasti na usmerjenem izobraževanju, znanstvenoraziskovalni dejavnosti, osnovnem in preventivnem zdravstvenem varstvu ter na nekaterih področjih kulture. Menimo

pa, da bodo potrebni še dodatni napor, da se v postopku nadaljnega usklajevanja samoupravnih sporazumov dosledneje uveljavljajo stališča Izvršnega sveta glede nekaterih posebnih nalog, kar med drugim zahteva, da se v samoupravnih sporazumih opredelijo tudi naloge in sredstva za razvoj in napredek lastne raziskovalne dejavnosti in na tej podlagi osnove za povečanje učinkovitosti dela in razvoja posameznih družbenih dejavnosti. V vseh samoupravnih sporazumih pa pogrešamo konkretnejših obveznosti izvajalcev glede povečanja racionalnosti in učinkovitosti pri opravljanju planiranih storitev. Menimo, da bo taka prizadevanja moč uresničiti predvsem s sprotnim delovanjem skupščin samoupravnih interesnih skupnosti, v katerih bodo morali dobiti uporabniki močnejši vpliv in nadzor nad izvrševanjem sprejetih programov. Hkrati pa bo že sama omejitev sredstev v okviru realnih dohodkovnih možnosti prispevala k skrbnejšemu gospodarjenju in iskanju notranjih rezerv. Izvršni svet zato podpira vsa prizadevanja, ki so prišla do izraza tudi v razpravah v odborih Skupščine, da se v financiranju skupne porabe odpravi avtomatizem, po katerem so pritekala sredstva za zadovoljevanje skupnih potreb ne glede na realno ustvarjeni dohodek in pogosto izven planiranih razmerij. Zato bo potrebno vzpostaviti takšen sistem spremljanja in analize, ki bo omogočal sprotno ugotavljanje izvajanja določil samoupravnih sporazumov in na tej osnovi tudi ustrezno ukrepanje.

Precej problemov so imeli predlagatelji tudi z opredeljevanjem instrumentov za združevanje sredstev. Skupščina Socialistične republike Slovenije je v svojih decembrskih priporočilih predlagala, naj samoupravni sporazumi vključujejo že prispevne osnove in merila za združevanje sredstev, ki bodo v skladu z določili zakona o združenem delu. Tej zahtevi ni bilo moč ustreči predvsem zato, ker je celotni sistem osnov in meril za svobodno menjavo dela v skladu z zakonom o združenem delu še v izgradnji in ker v tem času na podlagi razpoložljivih parcialnih izhodišč in izračunov ni bilo moč ugotoviti, kako bodo spremembe v izvoru dohodka družbenih dejavnosti vplivale na dohodkovni položaj posameznih dejavnosti in področij in s tem tudi na njihove planske obveznosti in naloge. Tudi še nimamo, poleg ostalega, osnutka zakona o ugotavljanju in obračunavanju skupnega prihodka in dohodka tozdov, ki bo zahteval precejšnje spremembe v načinu in tehniki obračuna. Med letom bodo zato strokovne službe Izvršnega sveta pripravile ustrezne modelne izračune, iz katerih bo možno, upošteva je zakon o združenem delu in novi sistem virov in osnov, opredeliti najustreznejše načine zagotavljanja sredstev za razvoj družbenih dejavnosti. Zato je Izvršni svet predlagal, da se v drugem polletju 1977 uporabijo dosedanje sistemske prispevne osnove, v vse sporazume pa je vgrajena klavzula, da bodo udeleženci sporazumov do začetka leta 1978 določili nove instrumente za združevanje sredstev na novih sistemskih osnovah, ko bodo le-te opredeljene z zakonom.

Nedvomno pomembno je vprašanje, v kolikšni meri se predlagani programi v pogledu potrebnih sredstev ujemajo s predvidevanji dohodkovnih možnosti, ki jih opredeljuje družbeni plan Slovenije. Primerjava in ocena bosta možni le ob upoštevanju celote vseh sporazumov, se pravi tudi tistega dela programov, ki jih bodo delavci in občani sprejemali diferencirano v vsaki posamezni občini. Ker pa je celovit pregled vseh oblik porabe (osebne, skupne in splošne) osnovni pogoj za usklajevanje porabe z razmerji, ki so opredeljena v družbenih planih občin in republike, naj bi občine tak pregled, upošteva je enotne

skupne in dopolnilne programe in seveda tudi program na področju splošne porabe, čimprej pripravile, Zavod za družbeno planiranje pa bo na podlagi teh bilanc opravil prvo verifikacijo odnosov, ki se bodo izoblikovali v pristopu k razpravi in sklepanju samoupravnih sporazumov.

Tovarišice in tovariši delegati! Potrebno je, da v nadaljnjem opozorimo še na naloge, ki stoje neposredno pred vsemi družbenimi dejavniki in zlasti še pred neposrednimi nosilci samoupravnega odločanja v temeljnih organizacijah združenega dela, krajevnih skupnostih, samoupravnih interesnih skupnostih, občinah in republiko, da bi uspešno in v predvidenem roku zaključili postopek samoupravnega sporazumevanja in dogovarjanja in ustvarili potrebne sistemske in metodološke osnove za stalno dopolnjevanje in poglobljanje sprejetih usmeritev v razvoju družbenih dejavnosti.

Bistveno za resnično samoupravno odločanje ter za uveljavitev principov svobodne menjave dela prek teh sporazumov bo, da bo razprava, ki bo predvidoma tekla do konca tega meseca v vseh temeljnih organizacijah, krajevnih skupnostih in občinah, resnično vsebinska in poglobljena ter primerno kritična in ustvarjalna. Delavci v temeljnih organizacijah morajo o predloženih programih in o svojih obveznostih do teh programov razpravljati z vidika celovitosti dohodka, pri čemer morajo upoštevati že vse doslej sprejete obveznosti ter svoje potrebe in interese, tako na področju širitve materialne osnove dela kot tudi na področju osebne, skupne in splošne porabe. Zavedati se moramo, da s samoupravnimi sporazumi sprejemamo obveznosti, ki so neposredne in konkretne in jih enostransko ni mogoče naknadno spreminjati. Zato bo za odločanje delavcev v temeljnih organizacijah potrebno zagotoviti, da bodo imeli delavci v vsaki posamezni temeljni organizaciji tudi realno oceno njihovih dohodkovnih možnosti in prikaz vseh obveznosti, ki so jih sprejeli ali jih nameravajo sprejeti na vseh drugih področjih. Mednje sodita tudi samoupravni sporazum o pokrivanju stroškov železniške in luške infrastrukture in samoupravni sporazum o temeljih plana razvoja letališke infrastrukture, ki naj bi bila prav tako sprejeta v mesecu maju. Ta odgovorna naloga leži na poslovodnih organih temeljnih organizacij, ki morajo za razpravo pripraviti potrebna gradiva po metodologiji, ki je bila uporabljena že ob prvem krogu sporazumevanja v decembru lanskega leta. Ti prikazi bodo sedaj lahko točnejši, ker so temeljne organizacije medtem že sprejele svoje zaključne račune za leto 1976 in bodo razpravo o samoupravnih sporazumih lahko povezale z razpravo o zaključnih računih ter z analizo in razpravo o razvojnih in sanacijskih programih, pač glede na problematiko vsake temeljne organizacije. Od poglobljene in samoupravno razgibane razprave neposredno v združenem delu bo predvsem odvisno, ali bomo na tem področju dejansko napravili pomemben korak naprej v razvijanju svobodne menjave dela in se tako približali intencijam ustave in zakona o združenem delu. Razgibana razprava v temeljnih organizacijah pa bo hkrati tudi poglobila osnovo za delovanje delegacij uporabnikov v samoupravnih interesnih skupnostih in v večji meri aktivirala in zavezala zbore uporabnikov v skupščinah samoupravnih interesnih skupnosti, kar bo posebno pomembno za uspešno in odgovorno izvajanje samoupravnih sporazumov v postopku kontinuiranega planiranja ter stalnega spremljanja, dopolnjevanja in poglobljanja planskih usmeritev.

Vrsta nalog čaka v nadaljnjem postopku tudi izvršilno-politične in upravne organe družbenopolitičnih skupnosti. Izvršni svet mora v skladu s 110. členom

ustave do 10. junija pripraviti in objaviti splošno bilanco sredstev, ki se bo oblikovala tokrat na podlagi samoupravno sprejetih odločitev in razprave o vseh oblikah porabe v samoupravni in družbeni bazi ter tako postala pomemben instrument samoupravnega urejanja odnosov v družbeni reprodukciji. Na osnovi te bilance bo potrebno objaviti tudi vse prispevne stopnje, da bodo vsem nosilcem obveznosti znane njihove konkretne materialne obveznosti in da se bodo lahko pravočasno pripravili na njihovo izvajanje.

Da bi bila vsebina zakona o združenem delu ter zakona o temeljnih sistema družbenega planiranja uresničena v največji možni meri, se Izvršni svet tudi zavzema, da se za delovne ljudi, ki samostojno opravljajo dejavnost s sredstvi v lastnini občanov (to so obrtniki, kmetje, itd.), predvidi osebno izjavljanje pri sklepanju samoupravnih sporazumov o temeljnih planov družbenih dejavnosti, in sicer prek interesnih skupnosti, v katerih so organizirani — za obrtnike prek združenja samostojnih obrtnikov, za kmete prek obratov za kooperacijo in drugih oblik njihovega združevanja. Tako bi zagotovili, da bi tudi delovni ljudje, ki samostojno opravljajo dejavnost s sredstvi v lastnini občanov, v samoupravnih interesnih skupnostih družbenih dejavnosti uveljavljali svoje pravice in prispevali na načelih svobodne menjave dela k njihovem razvoju.

Nadaljnja neposredna naloga je priprava in podpis aneksa k dogovoru o temeljnih družbenega plana Slovenije, v katerem bodo republiške samoupravne interesne skupnosti na temelju sklenjenih samoupravnih sporazumov opredelile prevsem tiste obveznosti, ki pomenijo konkretizacijo in uresničevanje bistvenih in odločilnih nalog in obveznosti v razvoju družbenih dejavnosti in s tem tudi pogojev za celovitost in skladnost tokov družbene reprodukcije v tem petletnem obdobju. Dogovor o temeljnih družbenega plana bodo morale dopolniti tudi tiste občine, ki so takšen dogovor sprejele.

V jesenskem obdobju čaka izvršilno-politične organe družbenopolitičnih skupnosti in njihove strokovne službe zelo zahtevna naloga, da pripravijo vse potrebno za prehod na nove sistemske osnove združevanja sredstev za družbene dejavnosti v letu 1978. V zvezi s tem bo treba takoj po objavi osnutka zakona o ugotavljanju in obračunavanju skupnega prihodka in dohodka napraviti pozizkusne projekcije posameznih možnih osnov, ki izhajajo iz zakona o združenem delu, tako z vidika njihove funkcionalnosti in uveljavljanja določil zakona o združenem delu kot z vidika materialnih posledic uporabe teh osnov za strukturo delitve dohodka v temeljnih organizacijah, gospodarskih panogah in področjih. Te projekcije bodo omogočile razpravo in opredelitev o tem, katere sistemske osnove bodo uporabljene za združevanje sredstev v obdobju 1978 do 1980, ki pa bodo v celoti uveljavljene že v letu 1978.

Uveljavljanje novih osnov družbenoekonomskih odnosov med delavci v družbenih dejavnostih in uporabniki njihovih storitev bo potrebno zagotoviti tudi z nadaljnjim intenzivnim razvojem in poglobljanjem sistema samoupravnega družbenega planiranja. Široka družbena akcija za uveljavljanje novega sistema planiranja, interes za probleme planiranja in aktivnost samoupravnih družbenih nosilcev planiranja pri sprejemanju planskih dokumentov dokazujejo, da se v naši samoupravni in družbeni zavesti planiranja vse bolj uveljavlja kot nov sistem usklajevanja interesov in stališč, da bi ustvarili družbene in materialne pogoje za skladnejši in intenzivnejši razvoj proizvodjalnih sil in socialističnih samoupravnih družbenih odnosov. Toda, če lahko trdimo, da je pozitiven proces zastavljen v vsej svoji razsežnosti, pa ocena dejanskega stanja

uveljavljanja novega sistema planiranja ne dovoljuje, da bi bili z doseženim zadovoljni.

Ocene stanja in problemov, ki so izpostavljeni tudi v stališčih in sklepih 29. seje Predsedstva Centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije, opozarjajo, da so bili plani v mnogih temeljnih organizacijah, delovnih organizacijah in sestavljenih organizacijah zasnovani na nerealnih predpostavkah, da niso računali z realnimi tržnimi možnostmi in pogoji ustvarjanja dohodka, da so na takšnih predpostavkah zasnovali in tudi realizirali delitev dohodka ter prišli v situacijo, da niso bili sposobni izpolnjevati samoupravnih dogovorjenih in drugih obveznosti. V večini temeljnih organizacij, delovnih organizacij in sestavljenih organizacij plan tudi še vedno ni sporazum in dogovor delavcev o pogojih pridobivanja celotnega prihodka in dohodka in o razporejanju dohodka za vse namene in potrebe, niti ni v njem opredeljen odnos do krajevnih skupnosti, do samoupravnih interesnih skupnosti, s katerimi stopajo v menjavo dela, do konkretnih nalog in obveznosti, ki so jih sprejeli v dogovoru o temeljih družbenega plana občine in republike, ter do zakonskih in drugih obveznosti. Temeljna hiba planiranja v samoupravni bazi je tudi nezadostna povezanost planov temeljnih organizacij z vidika njihove delovne, poslovne in dohodkovne povezanosti. Z veliko težavo, omahovanji, pa tudi odpori se uveljavljajo novi odnosi, ki jih postavlja zakon o združenem delu in ki bi morali postati osnova za oblikovanje skupnih programov in planov in osnova za integracijo združenega dela. Anketa, ki jo je opravil Zavod SR Slovenije za družbeno planiranje, je pokazala, da je izrazito nerazvito planiranje v temeljnih organizacijah družbenih dejavnosti, kar pomeni, da moramo še posebej na teh področjih uveljaviti novi sistem samoupravnega družbenega planiranja, če želimo zagotoviti nove kvalitete v procesu svobodne menjave dela.

Dokaj pomanjkljiva je tudi dokumentacijsko-analitska osnova za planiranje, čeprav je bil s pripravo minimalnih kazalcev narejen določen korak k poenotenju temeljnih planskih kategorij in kazalcev in dana osnova za analize izvrševanja sporazumov, dogovorov in planov na primerljivih osnovah. Vendar bo potrebno te kazalce, vzporedno z oblikovanjem nove metodologije planiranja, vgrajevati v redni statistični sistem, ki se bo moral usposobiti za nove in zahtevnejše naloge v okviru novega sistema in metodologije planiranja. Na ta in ostala vprašanja, ki so bistvenega pomena za vsebino in kvaliteto odnosov, ki se oblikujejo v procesu svobodne menjave dela, bo moral odgovoriti tudi zakon o družbenem planiranju, ki je v pripravi in ki naj bi ga sprejeli še v tem letu.

Tovarišice in tovariši delegati! Izvršni svet sodi, da predloženi samoupravni sporazumi, skupaj s programom nadaljnjih aktivnosti, ki so vsebovane v predloženih dokumentih in stališčih, priporočilih in sklepih, ki bodo sprejeti na današnjem zasedanju, dajejo zadostno zasnovo za samoupravno odločanje o razvoju družbenih dejavnosti v tem planskem obdobju. Ti samoupravni sporazumi predstavljajo — perspektivno gledano — resda le vmesno razvojno fazo na poti k popolni uveljavitvi načel svobodne menjave dela in dohodkovnih odnosov na področju družbenih dejavnosti. Vendar s temi sporazumi in s celotnim postopkom njihovega sprejemanja delavci v združenem delu ter delovni ljudje in občani v krajevnih skupnostih že prevzemajo izredno pomembne in odgovorne naloge pri oblikovanju, sprejemanju in izvajanju planskih usmeritev ter hkrati uresničujejo svojo odločilno vlogo v opredeljevanju ciljev in nalog družbenega razvoja. Zato pričakujemo, da bo razprava o predlogih samoupravnih sporazu-

mov zares vsestranska, poglobljena, kvalitetna in naravnana na uresničevanje pogojev za skladnejši in dinamičen razvoj na kvalitetnih temeljih.

V prihodnjih letih se bo razvoj na teh osnovah nedvomno nadaljeval in poglobljal, saj gre v bistvu za daljnosežen proces, ki vnaša na to področje izredno pomembne, lahko bi rekli revolucionarne spremembe in novosti. Tako se tudi na tem področju potrjuje dejstvo, da samostojna jugoslovanska teorija in praksa v marsičem orjeta ledino, ko postopno uresničujeta temeljne premise marksistične vizije svobodnega delavca in občana, ki naj v celoti odloča o svojem delu in njegovih rezultatih, o ustvarjenem dohodku ter o načinu njegove uporabe. Hkrati pa se začena s postopnim uveljavljanjem svobodne menjave dela in samoupravnega sporazumevanja o razvoju družbenih dejavnosti presegati tradicionalna delitev družbene reprodukcije na tako imenovano proizvodno in neproizvodno sfero, ki je bila v preteklosti dostikrat vzrok družbenih in razvojnih težav, postopoma pa tudi nesporazumov in konfliktov. Od naše vztrajnosti in odločenosti in nič manj od naše doslednosti in preudarnosti pri uveljavljanju novih samoupravnih odnosov na področju svobodne menjave dela pa bo odvisno, kdaj bomo v celoti uresničili zastavljene cilje. Hvala lepa.

Predsedujoči **Štefan Nemeč**: Hvala lepa! Uvodno obrazložitev k izhodiščem za pripravo meril in kriterijev za dopolnilno finaciranje družbenopolitičnih skupnosti bo podala tovarišica Milica Ozbič, članica Izvršnega sveta in republiška sekretarka za finance!

Milica Ozbič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Na junijskih sejah zborov Skupščine Socialistične republike Slovenije bo v obravnavi republiški proračun oziroma zakon o republiškem proračunu. Sprejemanje republiškega proračuna letos otežuje množica nakopičenih problemov. Viri sredstev za splošno porabo v republiki ne rastejo kot rastejo potrebe. Prometni davki, temeljni in posebni, kot glavni vir sredstev za kritje prispevka federaciji ter kritje večjega dela republiškega in občinskih proračunov, zaradi sprememb, ki so že nekaj let opazne v strukturi potrošnje v naši republiki, ne pokrivajo več takega obsega proračunske potrošnje, kot ga opredeljujemo v skladu z določili resolucije.

Prispevka federaciji, ki znaša za letošnje leto 6 557 milijonov, ne bo več mogoče poravnati samo iz temeljnega prometnega davka. Republiški proračun, predlagan v skladu z vsemi njegovimi viri, bo lahko dosegel le približno 3 300 milijonov din, kljub temu da smo decembra zvišali za 1,5 % splošno stopnjo posebnega republiškega davka. Vsi ostali viri republiškega proračuna namreč ne upravičujejo večje rasti le-tega. Zato bo seveda tudi vse izdatke republiškega proračuna mogoče opredeljevati le skladno s tako situacijo. Dopolnilna sredstva občinam v višini 140 milijonov din bodo med redkimi postavkami, kjer bo upoštevano načelo, da se zagotavljajo v lanskoletni višini vseh prejetih dopolnilnih sredstev, po dogovoru o splošni porabi za leto 1976, valorizirani s splošnim količnikom rasti, ki predstavlja kombinacijo rasti cen in družbenega produkta. Tako bo splošna poraba v občinah kot celota v letošnjem letu praktično porasla največ kar zadeva vire sredstev, s katerimi bodo občine razpolagale, ker prelivanja sredstev med občinami ni več in jim torej ostajajo vsi lastni viri ter dopolnilna sredstva iz republiškega proračuna. Občinski proračuni bodo tako razpolagali letos s približno 2 400 do 2 600 milijoni din, odvisno pač od gibanj med letom.

Potem ko je glede ureditve financiranja splošne porabe v občinah že konec lanskega leta bil sprejet drugačen pristop od dosedanjega, pristop, ki ne pozna več prelivanja sredstev med občinami, temveč le dopolnilno financiranje porabe v občinah iz republiškega proračuna povsod tam, kjer občine z lastnimi viri ne morejo zagotoviti izvajanja z ustavo in zakoni naloženih nalog v potrebnem obsegu, je postalo očitno, da bo v republiški zakon o proračunu potrebno vnesti določila, s katerimi bo opredeljena upravičenost občin do dopolnilnih sredstev iz republiškega proračuna.

Izhodišča za ta določila so zborom Skupščine SR Slovenije predložena. O njih je bila opravljena široka razprava tako v Komisiji Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije za področje splošne porabe, ki jo sestavljajo predstavniki občinskih skupščin vseh regij, kot v skupini delegatov za spremljanje priprav za ureditev vprašanj skupne in splošne porabe pri Skupščini SR Slovenije, v republiškem aktivu pri Socialistični zvezi delovnega ljudstva za spremljanje aktivnosti na področju skupne in splošne porabe v letu 1977 ter seveda v Izvršnem svetu Skupščine SR Slovenije.

Predložena izhodišča za izvajanje dopolnilnega financiranja občin lahko ocenimo kot rezultat v razpravah soočenih potreb in želja na eni ter možnosti na drugi strani.

Pri tem pa je v razpravah bilo opozorjeno na dokajšnje število nalog, ki v celoti še terjajo polno angažiranje nas vseh, da bi bile razrešene nekatere še odprte dileme. Razprave so ponovno pokazale, da je nujno vztrajati na osnovnih izhodiščih, sprejetih za urejanje splošne porabe v občinah. To je:

1. Vse vrste porabe, splošno, skupno in osebno, je treba obravnavati tudi v občinah skupaj. S tem v zvezi je bilo često poudarjeno, da je dobro izdelana metodologija za tako spremljanje vseh vrst porabe osnovni pogoj za realizacijo tega načela. Ugotoviti moramo, da je bilo delo pri izdelavi metodologije spremljanja vseh vrst porabe v odnosu na gibanja v družbenem produktu sicer pravočasno zastavljeno, vendar še ni dokončano. Metodologijo je potrebno še dopolniti, predvsem v tistem delu, ki zadeva evidentiranje družbenega produkta, ustvarjenega na področju neke družbenopolitične skupnosti. Na to opozarjajo predvsem občine, kjer delajo poslovne enote temeljnih organizacij združenega dela iz drugih občin, v katerih se družbeni produkt teh poslovnih enot evidenčno pokaže. Metodološko se to vprašanje rešuje za vso Jugoslavijo, ker je problem evidentiranja družbenega produkta poslovnih enot na sedežih temeljnih organizacij združenega dela odprt problem, ki zadeva izračune družbenega produkta in iz njih izhajajoče pravice in obveznosti tudi med republikami. Pričakujemo torej, da bo ta problem v naslednjih mesecih razrešen.

Z metodologijo spremljanja podatkov o gibanju vseh vrst porabe v odnosu na družbeni produkt je povezan še problem planiranja rasti družbenega produkta po občinah. V mnogih primerih je družbeni produkt opazno previsoko planiran. Poprečje plana občin kaže na razliko treh indeksnih točk v primerjavi z republiškim planom rasti družbenega produkta. Na to opozarjamo zaradi težkih posledic, ki lahko nastanejo za nekatere občine, potem ko bo na nerealnih planih sloneča poraba morala biti obračunana na realno doseženi rasti družbenega produkta. Odgovornost za taka nerealna planiranja in iz njih izhajajoče neprijetne materialne posledice ostaja na organih v občini.

2. V okviru splošne porabe je potrebno zagotoviti izvajanje ustavnih funkcij družbenopolitičnih skupnosti ter izvajanje nalog, ki za temeljne družbeno-

politične skupnosti izhajajo iz zakonov in obveznosti, ki izhajajo zanje iz družbenih planov. Pri izvajanju tega izhodišnega načela pri urejanju splošne porabe v občinah in njegovi praktični uporabi pri koncipiranju določil o merilih in kriterijih za dopolnilno financiranje občin iz republiškega proračuna je bilo večkrat poudarjeno v dosedanjih razpravah, da dosledna uporaba tega načela vnaša preveliko diferenciacijo med gospodarsko razvitimi in nerazvitimi občinami. Medtem ko občine, ki razpolagajo z zadostnimi lastnimi viri, lahko splošno porabo urejajo dokaj širokogrudno in celo namenjajo ta sredstva za eventuelne druge vrste porabe, občine, ki morajo računati z dopolnilnimi sredstvi, vsega tega ne morejo. Seveda pa v okviru izhodišč, ki opredeljujejo upravičenost občin do dopolnilnih sredstev iz republiškega proračuna, ni mogoče predlagati kriterijev in meril, ki bi bila v nasprotju z že sprejetimi dokumenti o urejanju splošne porabe v občinah.

3. Načelo o samofinanciranju družbenopolitičnih skupnosti določa, da sta višina in obseg splošne porabe v občinah določena v odvisnosti od lastne materialne osnove. Razprave so pokazale, kako zelo v mnogih primerih raven splošne porabe od tega odstopa. Prelivanje sredstev med občinami v preteklih letih je tako ali drugače omogočilo mnogim občinam, da so raven splošne porabe dvignile precej nad možnostmi, ki jim jih daje lastna materialna osnova, zopet druge, pa kljub močno razvitemu gospodarstvu, niso dosegle niti povprečja te porabe v Sloveniji, prelivale pa so znatna sredstva v druge občine. Zato je z dogovorom občin glede usklajevanja davčne politike dana osnova, v skladu s katero so stimulirane za dosledno izvajanje dogovorjene davčne politike tako občine, ki s svojimi viri sredstev sedaj lahko urejajo to porabo same, kot občine, ki jim bo nujni obseg splošne porabe dopolnjeval republiški proračun. Če pa bodo pri doslednejšem izvajanju davčne politike dobile več lastnih virov, jim bodo ti ostajali za lastne potrebe.

4. Dosledno čiščenje splošne porabe je nadaljnje načelo. Glede izvajanja tega je bilo v razpravah izrečenih mnogo raznih pomislekov. Ti pomisleki zadevajo predvsem vse v dosedanjih proračunih občin vsebovane intervencije na področju kmetijstva ter izdatke za komunalno dejavnost v nekaterih občinah, pa še nekatere negospodarske investicije. Zato ugotavljamo, da bo potrebno v času do sprejetja republiškega proračuna oziroma zakona o proračunu posvetiti tem odprtim problemom še dokaj pozornosti. Čeprav v izhodiščih, ki so glede meril in kriterijev za dopolnilno financiranje občin iz republiškega proračuna predložena Skupščini v razpravo, dosledno upoštevamo načela o čiščenju splošne porabe, je vendar potrebno poudariti, da je nekatere v srednje-ročnem planu sprejete oblike intervencij v kmetijstvu mogoče izločiti iz splošne porabe le, če se sočasno zagotovi drug vir zanje. Delo pri pripravi drugih virov pa napreduje zelo počasi in je iz dneva v dan manj upanja, da bi bilo vse potrebno opravljeno do sprejetja republiškega proračuna. Prizadevanja za to so premalo prisotna pri vseh, ki jih ta naloga zadeva. Še vedno pa je zelo ukoreninjena miselnost, da je najbolje v proračunih iskati zagotovilo, da bodo stvari tekle, čeprav to že dolgo ni več res.

Izredno pereče in mnogim pritiskom je izpostavljeno financiranje kolektivne komunalne porabe. Z dopolnitvijo zakona o komunalnih dejavnostih bo regulirano vprašanje financiranja komunalnih dejavnosti z možnostjo uvedbe posebnega prispevka in v prehodnem obdobju tudi še prek proračuna z namensko uporabo nekaterih davčnih virov, ki se po vsebini opredeljujejo kot del mestne

rente. Občine, ki ne bodo prejemale dopolnilnih sredstev iz republiškega proračuna, bodo v to lahko usmerjale tudi del prometnega davka. Ostaja pa odprt problem v nekaterih občinah, ki jim iz raznih razlogov uvajanje posebnih prispevkov za ta namen ni omogočeno. Kolektivna komunalna poraba pa je kot izražen materialni problem prisotna. Za take občine bo potrebno v nadaljnjih razpravah najti vsaj začasne izjemne rešitve.

Negospodarske investicije, tako so pokazale dosedanje razprave, v principu ne bodo mogle biti predmet dopolnilnega financiranja. Le izredno pereče primere v občinah, ki so bile prizadete v potresu, bi kot izjeme tudi sproti reševali v skladu z razpoložljivimi sredstvi.

5. Omeniti moramo še sprejeto načelo za urejanje splošne porabe v občinah. Kadar in kjer namreč lahko medobčinsko sodelovanje zagotovi racionalnejše in kvalitetnejše opravljanje temeljnih nalog družbenopolitičnih skupnosti, je potrebno to razvijati. Pri tem morata tudi vzajemnost in solidarnost med občinami bolj zaživeti. Na to načelo opozarjamo še posebej v zvezi s problemom, ki spada tudi med odprte, to je financiranje programov ljudske obrambe. Letošnji programi ljudske obrambe kot celote so pretežno naslonjeni na proračunska sredstva občin. Pri tem ugotavljamo pri vseh dosedanjih razpravah o tej temi, da so občine dokaj neodvisno od lastnih možnosti sprejemale programe, računajoč na to, da programi ljudske obrambe spadajo med tiste, ki jih pokrivajo z dopolnilnimi sredstvi iz republiškega proračuna, kadar jim lastni viri to onemogočajo.

Premalo je bilo doslej narejenega, da bi v pokrajinah financiranje vsaj v enem delu prerazdeliti med finančno močnejšimi občinami v večjem delu, kot to zakon o ljudski obrambi tudi predvideva. Prav tako velja ugotoviti, da je le v nekaj občinah, predvsem tistih, ki se same financirajo, bilo vloženo več truda v združevanje sredstev iz dohodka tozgov za potrebe ljudske obrambe. V občinah pa, ki imajo lastnih virov splošne porabe že sicer premalo, pa glede združevanja sredstev skorajda sploh ni bilo poskusov v tej smeri. Zato je Svet Predsedstva Socialistične republike Slovenije za ljudsko obrambo sprejeli nekaj napotkov, katerih cilj je predvsem preveriti realne možnosti za že sprejete programe ter ugotoviti, ali vsi, ki pri sprejemanju programov sodelujejo, tudi v skladu s svojimi možnostmi poskrbijo za njihovo realizacijo. Programi, ki se sprejemajo, za njihovo realizacijo pa pričakujejo sredstva od drugod, prav gotovo niso programi, ki bi kazali na potrebno zavzetost zanje. Zato velja ugotovitev, da bo v času do sprejetja republiških in občinskih proračunov potrebno opraviti še veliko dela pri preverjanju sprejetih programov ljudske obrambe po občinah in pokrajinah in pri vsestranskem angažiranju vseh za njihovo financiranje, da bo končno v proračunih zagotovljeno toliko, kot mora biti.

Poraba planiranih namenskih dopolnilnih sredstev občinam v višini 140 milijonov din ne bi smela v letu 1977 preseči predvidenega zneska. Zato tudi občine ne bodo mogle dobiti več dopolnilnih sredstev kot v letu 1976, vendar povečana za predvideno dopustno rast proračunov. V okviru namenskih dopolnilnih sredstev občinam naj bi se zagotovila tudi realizacija družbenega dogovora o skupnih osnovah in merilih za dodeljevanje priznavalnin udeležencem NOV in drugih vojn, katere urejajo občinske skupščine s svojimi predpisi. V skladu s stališči Izvršnega sveta Skupščine Socialistične republike Slovenije naj bi se družbeni dogovor uresničeval postopno tako, da bi začel veljati s 1. 1. 1977, v celoti pa bi se realiziral v letu 1979. Omeniti velja, da to niso edina

sredstva, ki jih republiški proračun namenja socialni zaščiti borcev. Za zagotovitev zakonskih obveznosti republike na področju socialnega skrbstva in borcev NOV je v letu 1977 potrebno še zagotoviti sredstva, ki so za 147,5 % večja v primerjavi z letom 1976.

Pri tem pa kljub vsemu še ostajajo odprta vprašanja zagotovitve ugodnejšega statusa ženam borkam ter med vojno ukradenim otrokom. Pričakujemo, da bodo med letom pripravljene ustrezni predlogi, ki jih bo potrebno vključiti v obstoječe dokumente, ki zagotavljajo določen status vsem drugim kategorijam borcev ter žrtvam vojne, za prihodnje leto pa pripravljena njihova postopna realizacija.

Ob koncu naj ponovim še iz dosedanjih razprav izhajajočo potrditev izhodišč, ki so vam predložena. Vseh interesov in potreb ne bo mogoče realizirati. Ustavno načelo, po katerem vse pravice delovnih ljudi, torej tudi na področju te porabe, izhajajo iz dela in iz rezultatov dela, bomo morali bolj dosledno izvajati tudi v praksi. Pri opredeljevanju nalog, ki ostajajo v splošni porabi in proračunskem financiranju, je torej potrebno določiti prioritete in nujne ter zanje usmeriti sredstva, ki ob doslednem spoštovanju resolucijskih določil za te namene ostajajo na razpolago. Vsako drugačno ravnanje bi pomenilo kršenje v tej skupščini sprejetih dokumentov. Hvala.

Predsedujoči Š t e f a n N e m e c : Hvala lepa! S tem zaključujem skupno zasedanje Zbora združenega dela in Zbora občin. Zbora nadaljujeta na ločenih sejah, tako kot smo pričeli.

(Skupno zasedanje je bilo končano ob 10.30.)

skupščina zdravstvene skupnosti slovenije

12. seja

(26. aprila 1977)

Predsedoval: dr. Srečko Koren,
predsednik Skupščine Zdravstvene skupnosti Slovenije.

Začetek seje ob 9. uri.

Predsednik dr. Srečko Koren: Tovarišice in tovariši delagti!

Začenjam 12. sejo Skupščine Zdravstvene skupnosti Slovenije.

Pozdravljam vse delegate/in goste, prav posebej pa tovariša Ferda Vodeta, člana Sveta republike, dr. Dominika Komadino, namestnika predsednika Republiškega komiteja za zdravstveno in socialno varstvo, prof. dr. Sašo Cvahteta, direktorja Zavoda SR Slovenije za higieno in socialno medicino in mgr. Jureta Vuga, glavnega tajnika Skupnosti zdravstvenih delovnih organizacij.

Obveščam, da je Skupščina sklepna, ker je že do sedaj navzočih 55 delegatov v Zboru uporabnikov in 56 delegatov v Zboru izvajalcev.

Predlog dnevnega reda za skupno sejo obeh zborov Spupščine Zdravstvene skupnosti Slovenije je bil objavljen v vabilih, nadalje v Delegatskem obveščevalcu številka 2 in v dnevniku Delo. K objavljenemu predlogu nismo dobili pripomb. Ima kdo sedaj kakšen spreminjevalni ali dopolnilni predlog k dnevnemu redu? (Ne.)

Predlagam torej, da sprejmemo za skupno sejo naslednji dnevni red:

1. potrditev sklepnega zapisnika 11. skupne seje Skupščine Zdravstvene skupnosti Slovenije z dne 21. marca 1977;

2. razprava in sklepanje o predlogu zakona o zdravstvenih ukrepih pri uresničevanju pravice do svobodnega odločanja o rojstvu otrok;

3. skupna obrazložitev k 2., 3. in 4. točki dnevnega reda ločenih sej Zbora uporabnikov in Zbora izvajalcev.

Dajem predlog dnevnega reda na glasovanje.

Predsednik Zbora uporabnikov Franc Klemenčič: Prosim delegate Zbora uporabnikov, ki soglašajo s predlogom dnevnega reda za skupno sejo, da dvignejo roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Hvala. Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam da je Zbor uporabnikov predlagani dnevni red soglasno sprejel.

Podpredsednik Zbora izvajalcev R a j k o K o v a č : Prosim delegate v Zboru izvajalcev, ki so za predlagani dnevni red, da dvignejo roko. (Vsi delegati dvignejo roko). Hvala. Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam da je Zbor izvajalcev predlagani dnevni red skupne seje soglasno sprejel.

Predsednik dr. Srečko Koren : Ker sta oba zbora dnevni red sprejela, prehajam na 1. točko dnevnega reda, na potrditev sklepnega zapisnika 11. seje Skupščine z dne 21. 3. 1977.

Želi kdo razpravljati o potrditvi zapisnika? (Nihče.) Predlagam, da potem glasujemo o naslednjem predlogu sklepa k tej točki dnevnega reda:

Skupščina Zdravstvene skupnosti Slovenije je na skupni seji Zbora uporabnikov in Zbora izvajalcev 26. 4. 1977 potrdila sklepni zapisnik 11. seje z dne 21. 3. 1977.

Predsednik Zbora uporabnikov Franc Klemenčič : Prosim delegate, ki so za predlog predlaganega sklepa, da dvignejo roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Zbor uporabnikov sklepni zapisnik soglasno potrdil.

Podpredsednik Zbora izvajalcev R a j k o K o v a č : Prosim delegate Zbora izvajalcev, da glasujejo o predlogu sklepa. Kdor je za predlagani sklep, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je tudi Zbor izvajalcev sklepni zapisnik soglasno potrdil.

Predsednik dr. Srečko Koren : Prehajam na 2. točko dnevnega reda, to je na razpravo in sklepanje o sprejetju zakona o zdravstvenih ukrepih pri uresničevanju pravice do svobodnega odločanja o rojstvu otrok.

Ta zakon sprejema Skupščina Zdravstvene skupnosti Slovenije kot enakopraven zbor z Zborom združenega dela in Zborom občin Skupščine SR Slovenije.

Predlog zakona je bil objavljen v Delegatskem obveščevalcu od 8. do 11. strani, kratek povzetek pa na 2. strani Delegatskega obveščevalca. Obveščam, da sta Zbor združenega dela in Zbor občin Skupščine SR Slovenije sprejela 20. marca 1977 predlog zakona v besedilu, ki je pred nami. Tedaj sta zbora sprejela tudi amandmaje, ki so take narave, da ne spreminjajo bistva zakona. Amandmaje ste prejeli danes na klop.

Predstavniki Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije v zvezi s sprejemanjem tega zakona v naši skupščini je dr. Dominik Komadina. Ali želi predstavnik Izvršnega sveta dati kakšno pojasnilo k zakonu? Besedo ima dr. Dominik Komadina!

Dr. Dominik Komadina : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Predlog zakona izhaja iz koncepcije, da ima človek pravico do svobodnega odločanja o rojstvu otrok in da se ta pravica lahko omeji le iz zdravstvenih razlogov. Ta zakon ne ureja le umetne prekinitve nosečnosti, ampak ureja vse oblike uravnavanja rojstev kot pravico človeka, da svobodno odloča o rojstvu otrok, kot so: preprečevanje zanositve, umetna prekinitve nosečnosti in zdravljenje zmanjšane plodnosti. Glede na citirano ustavno pravico človeka je predlog

zakona zgrajen na tej osnovni pravici o svobodnem odločanju o rojstvu otrok in navaja načine in sredstva ter zdravstvene vidike za uresničevanje te pravice.

V skladu s to koncepcijo je Republiški komite za zdravstveno in socialno varstvo upošteval pripombe Zdravstvene skupnosti Slovenije, da za umetno prekinitve nosečnosti do 10 tednov nosečnosti ni potreben postopek, ki je bil v veljavi sedaj, in da zato sodelovanje socialnega delavca v tem primeru ni potrebno. Ustrežno temu je spremenjen 23. člen zakona, tako da se po 24. členu zakona nosečnost do 10 tednov obravnava neposredno v zdravstveni organizaciji brez prejšnjih postopkov. Nasprotni predlog Skupnosti socialnega skrbstva Slovenije v predlogu ni bil upoštevan.

Iz tega izhaja, da s tem zakonom, ki ga je Skupščina SR Slovenije že sprejela, prehajamo v obdobje definitivnega uresničevanja svobodnega odločanja o rojstvu otrok. Republiški komite za zdravstveno in socialno varstvo bo izdelal in izdal navodila za izvajanje tega zakona, tako da bo v neposredni praksi čim hitreje in čimbolj popolno uresničen.

Predsednik dr. Srečko Koren: Začenjam razpravo o predlogu zakona. Kdo, prosim, želi besedo? (Nihče.) Zaključujem razpravo in predlagam, da glasujemo o predlogu zakona o zdravstvenih ukrepih pri uresničevanju pravice do svobodnega odločanja o rojstvu otrok v besedilu, ki sta ga sprejela Zbora združenega dela in Zbor občin Skupščine SR Slovenije.

Predsednik Zbora uporabnikov Franc Klemenčič: Prosim delegate v Zboru uporabnikov, da glasujejo. Kdor je za predlog, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Zbor uporabnikov predlog zakona sprejel v predloženem besedilu.

Podpredsednik Zbora izvajalcev Rajko Kovač: Prosim delegate Zbora izvajalcev, ki so za predlog tega zakona, da dvignejo roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Hvala. Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam da je Zbor izvajalcev sprejel predlog zakona v predloženem besedilu.

Predsednik dr. Srečko Koren: Ugotavljam, da je Skupščina Zdravstvene skupnosti Slovenije kot enakopraven zbor Skupščine SR Slovenije sprejela zakon o zdravstvenih ukrepih pri uresničevanju pravice do svobodnega odločanja o rojstvu otrok v enakem besedilu, kot sta ga pred tem že sprejela Zbor združenega dela in Zbor občin Skupščine SR Slovenije.

S tem je postopek enakopravne obravnave in sklepanja skupaj z drugimi zbori Skupščine SR Slovenije opravljen.

SEZNAM GOVORNIKOV

Zbor združenega dela

Bauman-Cenčič Silva 11
Benčina Drago 88
Bidovec Andrej 105, 143
Bole Milan 60
Boštjančič Stane 122, 133, 134
Braniselj Franc 84
Brečko Miroslav 139
Bresjanac Danica 134
Brezic Danijel 102
Dolenc Franc 91
Fehér Mikloš 43
Franko Karel 70, 94, 113
Gobec Vinko 158
Grilj Ciril 21
Gyöfi Milka 78, 97
Herga Francka 70, 175
Jakomin Livio 152, 156, 159, 161
Jeri Janko 48
Jurančič Zdenka 114, 116, 150
Kavčič Tomaž 148
Kejžar Leopold 173
Kert Jože 161
Kirn Franc 166
Kirn Vida 115, 116
Komadina Dominik 27
Komel Franta 171
Kovačič Janez 120
Kropivnik Rudi 160
Lenarčič Zdenka 73
Lukman Meta 104
Lutman Samo 41
Manček Vilma 57
Miklavčič Andrej 37
Muraus Janko 21
Murko Ivo 169
Musizza Elio 45
Naglav Oskar 20, 30
Naglič Eva 124, 125, 126, 131, 137
Oblak Marjan 141
Ocepek Drago 61, 116
Osredkar Milan 36
Ozbič Milica 31, 34, 107, 109, 170
Pajntar Ivan 104
Pančur Božo 72, 108
Pavšič Rok 147, 176
Pernuš Jože 6
Perozzi Rudi 155
Ponikvar Igor 81
Potočnik Vlado 67, 96
Potrč Marjeta 92
Puncer Milan 108
Rat Vojko 85
Smogavc Henrik 108
Šanca Vlado 76, 117
Šavelj Jože 66
Šindič Olga 146
Škerbič Majda 154, 158, 160
Šter Ciril 174
Tance Vlado 13, 24, 112
Tepej Ida 99
Tomasini Plinio 53
Ujčič Andrej 141, 174
Ulčar Jože 100
Umek Ciril 106, 144
Vavpotič Rajko 101
Vozel Igor 74
Vrabič Erna 4
Zakonjšek Jože 94
Zelenšek Ivan 87, 157, 167
Zver Štefan 50
Zolnir Hinko 64

Zbor občin

Abram Apollinio 221
Bitežnik Jože 267, 278, 280
Brajnik Edo 226
Brus Srečko 304
Crollini Elia 223
Čertalič Bojko 324, 328
Deberšek Jože 240, 269
Dellore Giordano 222
Domjan Alojz 187, 196, 203, 204
Dovečar Dore 319
Einfalt Ivan 301
Eržen Mirjana 310, 312
Fabjančič Mara 232
Fajmut Andrej 272
Fratina Silvo 288
Füle Tibor 225
Gaspari Milan 194, 196, 197
Giacuzzo Riccardo 222
Gobec Vinko 331
Golič Ljubo 292, 311
Henigman Nežka 178
Hrovat Franc 195, 198, 301
Ivanetič Peter 310
Juršič Stanko 245, 264, 284
Kampuš Oto 186, 200, 204
Kastelic Vinko 184
Komadina Dominik 207
Korelič Bruno 321, 327
Koren Srečko 243, 265
Korošec Franc 309
Kornhauser Aleksandra 241
Kreuzer Teodor 251, 280
Kropivnik Rudi 328
Krvina Minka 249
Kržan Rok 179, 216
Kšela Janko 247
Kuhar Brigita 254
Lukman Meta 278
Mejak Miran 329
Mozetič Dragan 275, 279, 280, 282, 341

Murko Ivo 339	Sega Stanko 255
Nakrst Miroslav 323	Šifrer Savo 180
Nanut Karlo 309	Šmid Kristina 314, 339
Oblak Marjan 283, 304	Šporar Janez 319
Orožen Marjan 337	Sprajc Marjan 244
Pál Ferenc 229	Štrakl Franc 252, 273
Pernuš Leopold 332	Tance Vladimir 293, 299, 301
Pirih Dušan 308	Tavčar Ivo 243
Popovič Anica 196, 209, 290, 301, 303	Tetičkovič Franc 258
Povirk Zvone 212	Ujčič Andrej 312, 316
Rovan Mara 212, 214	Umek Jože 263
Rudolf Vida 256	Vilman Jože 317
Saje Miro 215	Vode Nande 199, 200, 203, 204
Sbrizaj Danilo 278	Vončina Marjana 238
Sekereš Viljem 268, 274	Zaplotnik Janez 333
Somrak Ciril 303	Žlebnik Mara 260
Sukič Karel 259	Žunkovič Ivan 219
Svetelj Franc 246	

Družbenopolitični zbor

Bartole Claudio 370	Lah Avguštin 395
Bogovič Jože 347, 352, 396, 402	Logar Vladimir 375
Česnik Janko 362, 363, 378, 384, 386	Majdič Cveto 400, 401
Čotar Lojzka 369	Markič Stane 389, 391
Fusilli Leo 372	Mermolja Pavel 401
Gavez Stane 353, 399	Mužič Milutin 351
Golob Ludvik 349	Naglič Eva 354, 380, 387, 391
Gošnik Vladimir 360, 363, 364, 365, 387, 389, 400	Šenk Marjan 392, 400
Jukič Vera 398	Tomlje Tina 392
Kercsmár Rózsa 373	Zupančič Beno 392, 394, 395, 401
Krpan Teodora 402	Žnidaršič Ivica 393
	Zužek Ivan 344

Skupna seja

vseh zborov Skupščine SR Slovenije

Brecelj Marijan 433	Ošep Ivan 445
Florjančič Roman 450	Rakovec Judita 431
Jurkovič Danica 439	Ribičič Mitja 417
Koren Srečko 453	Šanca Vlado 452
Kraigher Sergej 404	Tomažič Emil 436
Marinc Andrej 426	Varga Aleksander 449
Miklavčič Ivo 446	Vizovišek Gojko 423
Nemec Štefan 443	

Skupno zasedanje

Zbora združenega dela, Zbora občin in Družbenopolitičnega zbora

Bačič Geza 457	Zakonjšek Jože 465
Ozbič Milica 475	

Skupščina

Izobraževalne skupnosti Slovenije

Komadina Dominik 481

Sekretariat Skupščine SR
dokumentacija

VSEBINA

Zbor združenega dela

44. seja — 20. aprila 1977

Pred dnevnim redom:

1. Izvolitev Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja ter poročilo te komisije 3
Govornik:
Erna Vrabič 4

Dnevni red:

1. Določitev dnevnega reda 44. seje Zbora združenega dela 5
2. Odobritev zapisnika 43. seje Zbora združenega dela 5
3. Delovanje sodišč združenega dela v SR Sloveniji pri uresničevanju varstva samoupravnih pravic in zakonitosti v letu 1976 6
Govornik:
Jože Pernuš 6
4. Poročilo družbenega pravobranilca samoupravljanja SR Slovenije . . . 10
Govornik:
Silva Bauman-Cenčič 11
5. Predlog zakona o samoupravnih sodiščih 13
Govornika:
Vlado Tance 13
Oskar Naglav 20
6. Predlog zakona o rednih sodiščih 21
Govorniki:
Janko Muraus 21
Ciril Grilj 23
Vlado Tance 24
7. Predlog zakona o javnem tožilstvu 26
8. Predlog zakona o zdravstvenih ukrepih pri uresničevanju pravic do svobodnega odločanja o rojstvu otrok 27
Govornik:
Dr. Dominik Komadina 27

9. Predlog zakona o dopolnitvi 60. člena obrtnega zakona	28
10. Samoupravni sporazum o ustanovitvi posebne izobraževalne skupnosti za izobraževanje in vzgojo delavcev gostinskih in turističnih poklicev	28
11. Samoupravni sporazum o ustanovitvi Posebne izobraževalne skupnosti za usnjarsko in usnjarsko-predelovalno stroko	29
12. Predlog za spremembo 18. člena zakona o gospodarjenju s stanovanjskimi hišami v družbeni lastnini	29
G o v o r n i k :	
Oskar Naglav	30
13. Zaključni račun Narodne banke Jugoslavije za leto 1976	31
G o v o r n i k :	
Milica Ozbič	31
14. Finančni načrt Narodne banke Jugoslavije za leto 1977	32
15. Zaključni račun prihodkov in izdatkov Narodne banke Slovenije za leto 1976	32
16. Finančni načrt prihodkov in izdatkov Narodne banke Slovenije za leto 1977	32
17. Poročilo o delu Službe družbenega knjigovodstva v SR Sloveniji za leto 1976	33
18. Predlog programa dela Službe družbenega knjigovodstva v SR Sloveniji za leto 1977	33
19. Predlog razdelitve presežka dohodkov Loterijskega zavoda Slovenije po zaključnem računu za leto 1976, ki pripada organizacijam iz 15. člena zakona o Loterijskem zavodu Slovenije	33
20. Osnutek zakona o določitvi skupnega zneska sredstev za financiranje programa graditve in modernizacije tehnične baze Radia Jugoslavija od leta 1976 do leta 1980	34
G o v o r n i k :	
Milica Ozbič	34
21. Volitve in imenovanja:	
— predlog odloka o izvolitvi sodnika Okrožnega gospodarskega sodišča v Ljubljani	35
— predlog odloka o razrešitvi sodnika Okrožnega sodišča v Ljubljani	36
— predlog odloka o razrešitvi sodnika Okrožnega gospodarskega sodišča v Ljubljani	36
22. Vprašanja delegatov	36
G o v o r n i k a :	
Dr. Milan Osredkar	36
Andrej Miklavčič	37
23. Usklajevanje amandmajev z Zborom občin in Družbenopolitičnim zborom	38

45. seja — 28. aprila 1977

Pred dnevnim redom:

1. Izvolitev Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja	40
2. Sporočila pred določitvijo dnevnega reda	40
3. Poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja	41
Govornik:	
Samo Lutman	41

Dnevni red:

1. Določitev dnevnega reda 45. seja Zbora združenega dela	42
2. Uresničevanje posebnih pravic pripadnikov italijanske in madžarske narodnosti v SR Sloveniji	42
Govorniki:	
Mikloš Fehér	43
Elijo Musizza	45
Dr. Janko Jeri	48
Štefan Zver	50
Plinio Tomasini	53
3. Vprašanja delegatov	55

46. seja — 5. maja 1977

Pred dnevnim redom:

1. Izvolitev Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja	56
2. Sporočila pred določitvijo dnevnega reda	56
3. Poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja	57
Govornik:	
Vilma Manček	57

Dnevni red:

1. Določitev dnevnega reda 46. seja Zbora združenega dela	58
2. Odobritev zapisnika 44. seja Zbora združenega dela	58
3. Predlogi samoupravnih sporazumov o temeljih planov družbenih dejavnosti za obdobje 1976—1980	59

Govorniki:	
Milan Bole	60
Dr. Drago Ocepek	61
Hinko Žolnir	64
Jože Šavelj	66
Vlado Potočnik	67
Francka Herga	70
Karel Franko	70
Božo Pančur	72
Zdravko Lenarčič	73
Igor Vozel	74
Vlado Šanca	76
Milka Gyöfi	78
Igor Ponikvar	81
Franc Braniselj	84
Vojko Rot	85
Ivan Zelenšek	87
Drago Benčina	88
Franc Dolenc	91
Marjeta Potrč	92
Karel Franko	94
Jože Zakonjšek	94
4. Izhodišča za pripravo meril in kriterijev za dopolnilno financiranje družbenopolitičnih skupnosti	96
Govornika:	
Vlado Potočnik	96
Milka Gyöfi	97
5. Sklepi in stališča k poročilu o izvajanju nalog iz akcijskega programa boja proti alkoholizmu v SR Sloveniji na področju zdravstvenega in socialnega varstva ter vpogled v stanje na področju narkomanije v SR Sloveniji	98
Govorniki:	
Ida Tepej	99
Jože Ulčar	100
Rajko Vavpotič	101
Dr. Danijel Brezic	102
6. Predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o programiranju in financiranju graditve stanovanj, z osnutkom zakona	103
7. Predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o družbeni pomoči v stanovanjskem gospodarstvu, z osnutkom zakona	103
Govornika:	
Metka Lukman	104
Ivan Pajntar	104
8. Predlog za izdajo zakona o živinoreji	105
Govornika:	
Andrej Bidovec	105
Ciril Umek	106
9. Predlog odloka o začetku ugotavljanja katastrskega dohodka	107
Govorniki:	
Milica Ozbič	107
Božo Pančur	108

Henrik Smogave	108
Milan Puncer	108
Milica Ozbič	109
10. Predlog odloka o poroštvu SR Slovenije za obveznosti Zavoda SR Slovenije za rezerve in posojilne pogodbe z Ljubljansko banko	111
11. Predlog zakona o ratifikaciji konvencije o enotnem zakonu o obliki mednarodne oporoke, s priložo	111
12. Predlog zakona o ratifikaciji sporazuma med vlado SFR Jugoslavije in vlado Republike Iran o dobavi nafte in o posojilu za leto 1976	112
13. Volitve in imenovanja: — predlog odloka o izvolitvi sodnikov Okrožnega sodišča v Ljubljani	112
14. Vprašanja delegatov	112
G o v o r n i k i :	
Vlado Tance	112
Karel Franko	113
Zdenka Jurančič	114
Vida Kirn	115
Dr. Drago Ocepek	116
Vida Kirn	116
Zdenka Jurančič	116
Vlado Šanca	117

47. seja — 26. maja 1977

Pred dnevnim redom:

1. Izvolitev Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja	119
2. Sporočila pred določitvijo dnevnega reda	119
3. Poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja	120
G o v o r n i k :	
Janez Kovačič	120

Dnevni red:

1. Določitev dnevnega reda 47. seje Zbora združenega dela	121
2. Odobritev zapisnikov 45. in 46. seje Zbora združenega dela	122
3. Osnutek resolucije o temeljih zakonodajne politike republike	122
G o v o r n i k a :	
Stane Boštjančič	122
Eva Naglič	124

4. Predlog kazenskega zakona	125
Govornik:	
Eva Naglič	126
5. Predlog zakona o prekrških	131
Govornika:	
Eva Naglič	131
Stane Boštjančič	133
6. Predlog zakona o pomilostitvi	134
7. Predlog stališč, sklepov in priporočil za reševanje problematike varstva dobrin splošnega pomena in vrednot človekovega okolja v SR Sloveniji	134
Govornika:	
Stane Boštjančič	134
Danica Bresjanac	134
8. Predlog za izdajo zakona o založništvu, s tezami za osnutek zakona	136
9. Predlog zakona o zaključnem računu o izvršitvi proračuna SR Slove- nije (republiškega proračuna) za leto 1976	136
Govorniki:	
Eva Naglič	137
Miroslav Brečko	139
Marjan Oblak	141
10. Nadaljevanje razprave o predlogu za izdajo zakona o založništvu . . .	141
Govornik:	
Andrej Ujčič	141
11. Nadaljevanje razprave o predlogu zakona o prekrških	142
12. Osnutek zakona o varstvu živali pred kužnimi boleznimi	143
Govornika:	
Andrej Bidovec	143
Dr. Ciril Umek	144
13. Predlog za izdajo zakona o Rdečem križu Slovenije, s tezami za osnu- tek zakona	145
14. Predlog za izdajo zakona o eksplozivnih snoveh, vnetljivih tekočinah in plinih ter o drugih nevarnih snoveh, z osnutkom zakona	146
Govornika:	
Olga Šindič	146
Rok Pavšič	147
15. Osnutek zakona o dopolnitvi zakona o sredstvih rezerv	147
16. Predlog zakona o spremembah zakona o začasnem financiranju samo- upravnih interesnih skupnosti na področju družbenih dejavnosti v prvem polletju 1977	147

Govornik :	
Tomaž Kavčič	148
17. Predlog zakona o spremembi zakona o osnovah ter načinu obračunavanja in plačevanja prispevkov za financiranje samoupravnih interesnih skupnosti na področju družbenih dejavnosti v letih 1975, 1976 in 1977	149
18. Predlog odloka o soglasju k sporazumu med vlado SFR Jugoslavije in vlado Švedske o obojestranskem zavarovanju investicij pred nekomercialnimi riziki	149
19. Predlog odloka o začetku ugotavljanja katastrskega dohodka	149
20. Osnutek zakona o zagotovitvi sredstev za financiranje graditve spomenika zmage	150
Govornik :	
Zdenka Jurančič	150
21. Finančni načrt Narodne banke Jugoslavije za leto 1977	151
22. Dogovor o temeljih družbenega plana Jugoslavije za razvoj magistralnih cest v obdobju od 1976—1980	151
Govorniki :	
Livio Jakomin	152
Majda Škerbic	154
Rudi Perozzi	155
Livio Jakomin	156
Ivan Zelenšek	157
Majda Škerbic	158
Vinko Gobec	158
Livio Jakomin	159
Rudi Kropivnik	160
Majda Škerbic	160
Jože Kert	161
Livio Jakomin	161
23. Dogovor o temeljih družbenega plana Jugoslavije za razvoj rečnega ladjarstva in pristaniškega gospodarstva v obdobju 1976—1980	162
24. Dogovor o temeljih družbenega plana Jugoslavije za razvoj morskega ladjarstva in luk v obdobju 1976—1980	162
25. Dogovor o temeljih družbenega plana Jugoslavije za razvoj zračnega prometa v obdobju od leta 1976 do leta 1980	163
26. Osnutek zakona o dodelitvi pomoči Socialistični republiki Romuniji iz sredstev stalne proračunske rezerve federacije	163
27. Predlog za sprožitev pobude za sklenitev dogovora o enotnih temeljih za delo v zvezi z vlogami in predlogi	164
28. Predlog zakona o ratifikaciji sporazuma med vlado SFR Jugoslavijo in vlado Republike Irak o dobavah nafte in o posojilu za leto 1977	164
29. Dogovor o temeljih družbenega plana Jugoslavije za razvoj tujskega turizma v obdobju od leta 1976 do 1980	165

30. Dogovor o skupni politiki reševanja materialnega položaja in razvoja informativno-političnih sredstev za obveščanje	166
G o v o r n i k :	
Franc Kirn	166
31. Predlog zakona o ratifikaciji sporazuma o garanciji med SFR Jugoslavijo in Mednarodno banko za obnovo in razvoj	166
32. Osnutek zakona o določitvi skupnega zneska obveznosti federacije za financiranje pete dopolnitve sredstev Mednarodnega združenja za razvoj	167
33. Nadaljevanje razprave o družbenem dogovoru o temeljih družbenega plana za razvoj magistralnih cest v obdobju od 1976 do 1980	167
G o v o r n i k :	
Ivan Zelenšek	167
34. Volitve in imenovanja:	
— predlog odloka o izvolitvi sodnika Vrhovnega sodišča SR Slovenije	168
— predlog odloka o razrešitvi namestnika guvernerja Narodne banke Slovenije	168
— predlog odloka o razrešitvi sodnika Okrožnega sodišča v Kopru	168
— predlog odloka o razrešitvi sodnika Okrožnega sodišča v Celju	168
35. Vprašanja delegatov	168
G o v o r n i k i :	
Dr. Ivo Murko	169
Milica Ozbič	170
Franta Komel	171
Leopold Kejžar	173
Ciril Šter	174
Andrej Ujčič	174
Francka Herga	175
Rok Pavšič	176

Z b o r o b č i n

43. seja — 20. aprila 1977

Pred dnevnim redom:

1. Izvolitev Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja ter poročilo te komisije	177
G o v o r n i k :	
Nežka Henigman	178

Dnevni red:

1. Določitev dnevnega reda 43. seje Zbora občin	178
2. Odobritev zapisnika 42. seje Zbora občin	179
G o v o r n i k :	
Rok Kržan	179

3. Poročilo o delovanju sodišč združenega dela v Socialistični republiki Sloveniji pri uresničevanju varstva samoupravnih pravic in zakonitosti v letu 1976	180
Govornik :	
Dr. Savo Šifrer	180
4. Poročilo družbenega pravobranilca samoupravljanja SR Slovenije	184
Govornika :	
Vinko Kastelic	184
Oto Kampuš	186
5. Predlog zakona o samoupravnih sodiščih	187
Govorniki :	
Alojz Domjan	187
Milan Gaspari	194
Franc Hrovat	195
Anica Popovič	196
Milan Gaspari	196
Alojz Domjan	196
6. Predlog zakona o rednih sodiščih	197
Govorniki :	
Milan Gaspari	197
Franc Hrovat	198
Nande Vode	199
Oto Kampuš	200
Alojz Domjan	203
Nande Vode	203
Alojz Domjan	204
Nande Vode	204
Oto Kampuš	204
7. Predlog zakona o javnem tožilstvu	206
8. Predlog zakona o zdravstvenih ukrepih pri uresničevanju pravice do svobodnega odločanja o rojstvu otrok	207
Govornik :	
Dr. Dominik Komadina	207
9. Predlog zakona o dopolnitvi 60. člena obrtnega zakona	208
10. Predlog za spremembo 18. člena zakona o gospodarjenju s stanovanjskimi hišami v družbeni lastnini	209
Govornik :	
Anica Popovič	209
11. Predlog razdelitve presežka dohodkov Loterijskega zavoda Slovenije po zaključnem računu za leto 1976, ki pripada organizacijam iz 15. člena zakona o Loterijskem zavodu Slovenije	210
12. Samoupravni sporazum o ustanovitvi Posebne izobraževalne skupnosti za usnjarsko in usnjarsko-predelovalno stroko	210

13. Samoupravni sporazum o ustanovitvi Posebne izobraževalne skupnosti za izobraževanje in vzgojo delavcev gostinskih in turističnih poklicev	211
14. Osnutek zakona o določitvi skupnega zneska sredstev za financiranje programa graditve in modernizacije tehnične baze Radia Jugoslavije od leta 1976 do leta 1980	211
Govornika:	
Zvone Povirk	212
Mara Rovan	212
15. Volitve in imenovanja:	
— predlog odloka o izvolitvi sodnika Okrožnega gospodarskega sodišča v Ljubljani	213
— predlog odloka o razrešitvi sodnika Okrožnega sodišča v Ljubljani	213
— predlog odloka o razrešitvi sodnika Okrožnega gospodarskega sodišča v Ljubljani	213
16. Predlogi in vprašanja delegatov	214
Govorniki:	
Mara Rovan	214
Dr. Miro Saje	215
Rok Kržan	216
17. Usklajevanje amandmajev z Zborom združenega dela in Družbeno-političnim zborom	216

44. seja — 28. aprila 1977

Pred dnevnim redom:

1. Izvolitev Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja ter poročilo te komisije	218
Govornik:	
Ivan Žunkovič	219

Dnevni red:

1. Določitev dnevnega reda 44. seje Zbora občin	219
2. Informacija o uresničevanju posebnih pravic pripadnikov italijanske in madžarske narodnosti v SR Sloveniji ter predlog stališč, priporočil in sklepov o uresničevanju posebnih pravic pripadnikov italijanske in madžarske narodnosti v SR Sloveniji	220
Govorniki:	
Apollinio Abram	221
Riccardo Giacuzzo	222
Giordano Dellore	222
Elia Crollini	223
Tibor Füle	225
Edo Brajnik	226
Ferenc Pál	229

3. Predlogi in vprašanja delegatov	232
Govornik:	
Mara Fabjančič	232

45. seja — 5. maja 1977

Pred dnevnim redom:

1. Izvolitev Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja ter poročilo te komisije	237
Govornik:	
Marija Vončina	238

Dnevni red:

1. Določitev dnevnega reda 45. seje Zbora občin	238
2. Odobritev zapisnikov 43. in 44. seje Zbora občin	239
3. Razprava o predlogih samoupravnih sporazumov o temeljih planov družbenih dejavnosti za obdobje 1976—1980	240
Govorniki:	
Jože Deberšek	240
Dr. Aleksandra Kornhauser	241
Ivo Tavčar	243
Dr. Srečko Koren	243
Marjan Sprajc	244
Stanko Juršič	245
Franc Svetelj	246
Janko Kšela	247
Minka Krvina	249
Teodor Kreuzer	251
Franc Štrakl	252
Brigita Kuhar	254
Stanko Šega	255
Vida Rudolf	256
Franc Tetičkovič	258
Karel Sukič	259
Mara Žlebnik	260
Jože Umek	263
Stanko Juršič	264
Dr. Srečko Koren	265
Jože Bitežnik	267
Viljem Sekereš	268
Jože Deberšek	269
4. Izhodišča za pripravo meril in kriterijev za dopolnilno financiranje družbenopolitičnih skupnosti	271
Govorniki:	
Andrej Fajmut	272
Franc Štrakl	273
Viljem Sekereš	274
Dragan Mozetič	275

5. Predlog za izdajo zakona o živinoreji	276
6. Sklepi in stališča k poročilu o izvajanju nalog iz akcijskega programa boja proti alkoholizmu v SR Sloveniji na področju zdravstvenega in socialnega varstva ter vpogled v stanje na področju narkomanije v SR Sloveniji	277
7. Predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o pro- gramiranju in financiranju graditve stanovanj, z osnutkom zakona	277
8. Predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o druž- beni pomoči v stanovanjskem gospodarstvu, z osnutkom zakona	277
G o v o r n i k i :	
Metka Lukman	278
Jože Bitežnik	278
Danilo Sbrizaj	278
9. Predlog odloka o pristopu k ugotavljanju katastrskega dohodka . . .	279
G o v o r n i k i :	
Dragan Mozetič	279
Jože Bitežnik	280
Teodor Kreuzer	280
Dragan Mozetič	280
10. Predlog odloka o poročtvu SR Slovenije za obveznosti Zavoda SR Slo- venije za rezerve in posojilne pogodbe z Ljubljansko banko	281
11. Predlog zakona o ratifikaciji konvencije o enotnem zakonu o obliki mednarodne oporoke, s prilogo	281
12. Volitve in imenovanja: — predlog odloka o izvolitvi sodnikov Okrožnega sodišča v Ljubljani	281
13. Predlogi in vprašanja delegatov	282
G o v o r n i k a :	
Dragan Mozetič	282
Marjan Oblak	283
14. Nadaljevanje razprave o predlogih samoupravnih sporazumov o te- meljih planov družbenih dejavnosti za obdobje 1976—1980	284
G o v o r n i k :	
Stanko Juršič	284

46. seja — 26. maja 1977

Pred dnevnim redom:

1. Izvolitev Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja ter poročilo te komisije	287
G o v o r n i k :	
Silvo Fratina	288

Dnevni red:

1. Določitev dnevnega reda 46. seje Zbora občin	288
2. Odobritev zapisnika 45. seje Zbora občin	290
3. Osnutek resolucije o temeljih zakonodajne politike republike	290
Govornika :	
Anica Popovič	290
Dr. Ljubo Golič	292
4. Predlog kazenskega zakona	293
Govornik :	
Vladimir Tance	293
5. Predlog zakona o prekrških	299
Govorniki :	
Vlado Tance	299
Franc Hrovat	301
Anica Popovič	301
Ivan Einfalt	301
Vladimir Tance	301
6. Predlog zakona o pomilostitvi	302
7. Predlog stališč, sklepov in priporočil za reševanje problematike varstva dobrin splošnega pomena in vrednot človekovega okolja v SR Sloveniji	303
Govorniki :	
Anica Popovič	303
Ciril Somrak	303
Srečko Brus	304
8. Predlog zakona o zaključnem računu o izvršitvi proračuna Socialistič- ne republike Slovenije (republiškega proračuna) za leto 1976	304
Govornik :	
Marjan Oblak	304
9. Osnutek zakona o varstvu živali pred kužnimi boleznimi	307
Govorniki :	
Dušan Pirih	308
Franc Korošec	309
Karlo Nanut	309
Mirjana Eržen	310
Peter Ivanetič	310
10. Predlog za izdajo zakona o eksplozivnih snoveh, vnetljivih tekočinah in plinih ter o drugih nevarnih snoveh, z osnutkom zakona	311
Govornika :	
Dr. Ljubo Golič	311
Mirjana Eržen	312

11. Predlog za izdajo zakona o založništvu, s tezami za osnutek zakona	312
Govornika :	
Andrej Ujčič	312
Kristina Smid	314
12. Nadaljevanje razprave o predlogu stališč, sklepov in priporočil za reševanje problematike varstva dobrin splošnega pomena in vrednot človekovega okolja v Socialistični republiki Sloveniji	315
13. Predlog za izdajo zakona o Rdečem križu Slovenijè, s tezami za osnutek zakona	316
14. Predlog zakona o spremembah zakona o začasnem financiranju samoupravnih interesnih skupnosti na področju družbenih dejavnosti v prvem polletju 1977	316
Govornika :	
Andrej Ujčič	316
Jože Vilman	317
15. Predlog zakona o spremembi zakona o osnovah ter načinu obračunavanja in plačevanja prispevkov za financiranje samoupravnih interesnih skupnosti na področju družbenih dejavnosti v letih 1975, 1976 in 1977	318
16. Predlog za izdajo zakona o spremembi in dopolnitvi 6. in 7. člena zakona o evidenci in nastanitvi občanov in registru prebivalstva	318
Govornika :	
Janez Šporar	319
Dore Dovečar	319
17. Predlog odloka o soglasju k sporazumu med vlado SFR Jugoslavije in vlado Švedske o obojestranskem zavarovanju investicij pred nekomercialnimi riziki	319
18. Dogovor o skupni politiki reševanja materialnega položaja in razvoja informativno-političnih sredstev obveščanja	320
19. Dogovor o temeljih družbenega plana Jugoslavije za razvoj morskega ladjarstva in luk v obdobju od leta 1976 do leta 1980	320
Govornik :	
Bruno Korelič	321
20. Dogovor o temeljih družbenega plana Jugoslavije za razvoj zračnega prometa v času od leta 1976 do leta 1980	322
21. Dogovor o temeljih družbenega plana Jugoslavije za razvoj rečnega ladjarstva in pristaniškega gospodarstva v obdobju od leta 1976 do leta 1980	322
22. Dogovor o temeljih družbenega plana Jugoslavije za razvoj magistralnih cest v obdobju od 1976. do 1980. leta	323
Govorniki :	
Miroslav Nakrst	323
Bojko Čertalič	324
Bruno Korelič	327

Bojko Čertalič	328
Rudi Kropivnik	328
Miran Mejak	329
Vinko Gobec	331
23. Dogovor o temeljih družbenega plana Jugoslavije za razvoj tujskega turizma v obdobju od 1976. do 1980. leta	332
Govornik:	
Leopold Pernuš	332
24. Predlog za sprožitev pobude za sklenitev dogovora o enotnih temeljih za delo v zvezi z vlogami in predlogi	333
Govornik:	
Janez Zaplotnik	333
25. Osnutek zakona o določitvi skupnega zneska obveznosti federacije za financiranje pete dopolnitve sredstev Mednarodnega združenja za razvoj IDA	335
26. Osnutek zakona o dodelitvi pomoči Socialistični republiki Romuniji iz sredstev stalne proračunske rezerve federacije	335
27. Osnutek zakona o dopolnitvi zakona o sredstvih rezerv	336
28. Volitve in imenovanja:	
— predlog odloka o izvolitvi sodnice Vrhovnega sodišča SR Slovenije	336
— predlog odloka o razrešitvi namestnika guvernerja Narodne banke Slovenije	336
— predlog odloka o razrešitvi sodnika Okrožnega sodišča v Kopru	336
— predlog odloka o razrešitvi sodnika Okrožnega gospodarskega sodišča v Celju	337
29. Predlogi in vprašanja delegatov	337
Govorniki:	
Marjan Orožen	337
Kristina Šmid	339
Dr. Ivo Murko	339
Dragan Mozetič	341

Družbenopolitični zbor

38. seja — 20. aprila 1977

Pred dnevnim redom:

1. Odsotnost delegatov	343
2. Določitev dnevnega reda	343

Dnevni red:

1. Odobritev zapisnika 37. seje Družbenopolitičnega zbora	343
2. Delovanje sodišč združenega dela v SR Sloveniji pri uresničevanju varstva samoupravnih pravic in zakonitosti v letu 1976	344
Govorniki:	
Ivan Žužek	344
Jože Bogovič	347
Ludvik Golob	349
3. Poročilo družbenega pravobranilca samoupravljanja SR Slovenije	351
Govorniki:	
Milutin Mužič	351
Jože Bogovič	352
Stane Gavez	353
4. Predlog zakona o samoupravnih sodiščih	354
Govorniki:	
Eva Naglič	354
Vladimir Gošnik	360
Janko Česnik	362
5. Predlog zakona o rednih sodiščih	363
Govornika:	
Janko Česnik	363
Miro Gošnik	364
6. Predlog zakona o javnem tožilstvu	365
Govornik:	
Miro Gošnik	365
7. Predlog zakona o dopolnitvi 60. člena obrtnega zakona	366
8. Volitve in imenovanja:	
— predlog odloka o izvolitvi sodnika Okrožnega gospodarskega sodiš- ča v Ljubljani	366
— predlog odloka o razrešitvi sodnika Okrožnega gospodarskega sodiš- ča v Ljubljani	366
— predlog o razrešitvi sodnika Okrožnega gospodarskega sodišča v Ljubljani	366
9. Predlogi in vprašanja delegatov	367

39. seja — 28. aprila 1977

Pred dnevnim redom:

1. Odsotnost delegatov	368
2. Določitev dnevnega reda	368

Dnevni red:

1. Informacija o uresničevanju posebnih pravic pripadnikov italijanske in madžarske narodnosti v SR Sloveniji in predlog stališč, priporočil in sklepov o uresničevanju posebnih pravic pripadnikov italijanske in madžarske narodnosti v SR Sloveniji 369
Govorniki:
Lojzka Čotar 369
Claudio Bartole 370
Leo Fusilli 372
Róza Kércsmár 373
Vladimir Logar 375
2. Volitve in imenovanja:
— predlog odloka o izvolitvi sodnikov Okrožnega sodišča v Ljubljani 376
3. Predlogi in vprašanja delegatov 376

40. seja — 24. maja 1977

Pred dnevnim redom:

1. Odsotnost delegatov 377
2. Določitev dnevnega reda 377

Dnevni red:

1. Odobritev zapisnikov 38. in 39. seje Družbenopolitičnega zbora 378
2. Osnutek resolucije o temeljnih zakonodajne politike republike 378
Govornik:
Janko Česnik 378
3. Predlog kazenskega zakona Socialistične republike Slovenije 380
Govorniki:
Eva Naglič 380
Janko Česnik 384
Miro Gošnik 387
4. Predlog zakona o prekrških 387
Govorniki:
Eva Naglič 387
Miro Gošnik 389
Stane Markič 389
Eva Naglič 391
Stane Markič 391
Marjan Šenk 392
Beno Zupančič 392
Tina Tomlje 392

5. Predlog stališč, sklepov in priporočil za reševanje problematike varstva naravnih dobrin splošnega pomena in vrednot človekovega okolja v Socialistični republiki Sloveniji	393
Govorniki:	
Ivica Žnidaršič	393
Beno Zupančič	394
Avguštin Lah	395
Jože Bogovič	396
6. Dogovor o skupni politiki reševanja materialnega položaja in razvoja informativno-političnih sredstev obveščanja	396
7. Volitve in imenovanja:	
— predlog odloka o izvolitvi sodnice Vrhovnega sodišča SR Slovenije	397
— predlog odloka o razrešitvi namestnika guvernerja Narodne banke Slovenije	397
— predlog odloka o razrešitvi sodnika Okrožnega sodišča v Kopru	397
— predlog odloka o razrešitvi sodnika Okrožnega gospodarskega sodišča v Celju	398
8. Predlogi in vprašanja delegatov	398
9. Nadaljevanje razprave o predlogu zakona o prekrških	398
Govorniki:	
Vera Jukič	398
Stane Gavez	399
Marjan Šenk	400
Cveto Majdič	400
Miro Gošnik	400
Cveto Majdič	401
Pavel Mermolja	401
Beno Zupančič	401
Teodora Krpan	402
Jože Bogovič	402

Skupna seja vseh zborov Skupščine SR Slovenije

4. seja — 28. aprila 1977

Pred dnevnim redom:

1. Ugotovitev sklepčnosti	403
2. Določitev dnevnega reda	403

Dnevni red:

1. Odobritev zapisnika 3. skupne seje vseh zborov Skupščine SR Slovenije	404
2. Poročilo Predsedstva SR Slovenije o temeljnih političnih vprašanjih družbenega življenja in razvoja Socialistične republike Slovenije . . .	404

Govorniki:	
Sergej Kraigher	404
Mitja Ribičič	417
Gojko Vizovišek	423
Andrej Marinc	426
Judita Rakovec	431
Marijan Breclj	433
Emil Tomažič	436
Danica Jurkovič	439
Stefan Nemec	443
Ivan Ošep	445
Ivo Miklavčič	446
Aleksander Varga	449
Roman Florjančič	450
Vlado Šanca	452
Dr. Srečko Koren	453

Skupno zasedanje

Zbora združenega dela, Zbora občin in Družbenopolitičnega zbora

Zasedanje — 28. aprila 1977

Pred dnevnim redom:

1. Določitev dnevnega reda 457

Dnevni red:

1. Ekspoze k informaciji o uresničevanju posebnih pravic pripadnikov italijanske in madžarske narodnosti v SR Sloveniji in k predlogu stališč, priporočil in sklepov o uresničevanju posebnih pravic pripadnikov italijanske in madžarske narodnosti v SR Sloveniji 457

Govornik:

- Geza Bačič 457

Zasedanje — 5. maja 1977

Pred dnevnim redom:

1. Določitev dnevnega reda 465

Dnevni red:

1. Uvodna obrazložitev k stališčem in sklepom Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije o predlogih samoupravnih sporazumov o temeljnih srednjeročnih planov družbenih dejavnosti 465

Govornik:

- Jože Zakonjšek 465

2. Uvodna obrazložitev k izhodiščem za pripravo meril in kriterijev za dopolnilno financiranje družbenopolitičnih skupnosti	475
Govornik:	
Milica Ozbič	475

S k u p š č i n a
Zdravstvene skupnosti Slovenije

12. seja — 26. aprila 1977

Pred dnevnim redom:

1. Ugotovitev sklepčnosti	480
2. Določitev dnevnega reda	480

Dnevni red:

1. Potrditev sklepnega zapisnika 11. skupne seje Skupščine zdravstvene skupnosti Slovenije	481
2. Razprava in sklepanje o sprejetju zakona o zdravstvenih ukrepih pri uresničevanju pravice do svobodnega odločanja o rojstvu otrok	481
Govornik:	
Dr. Dominik Komadina	481

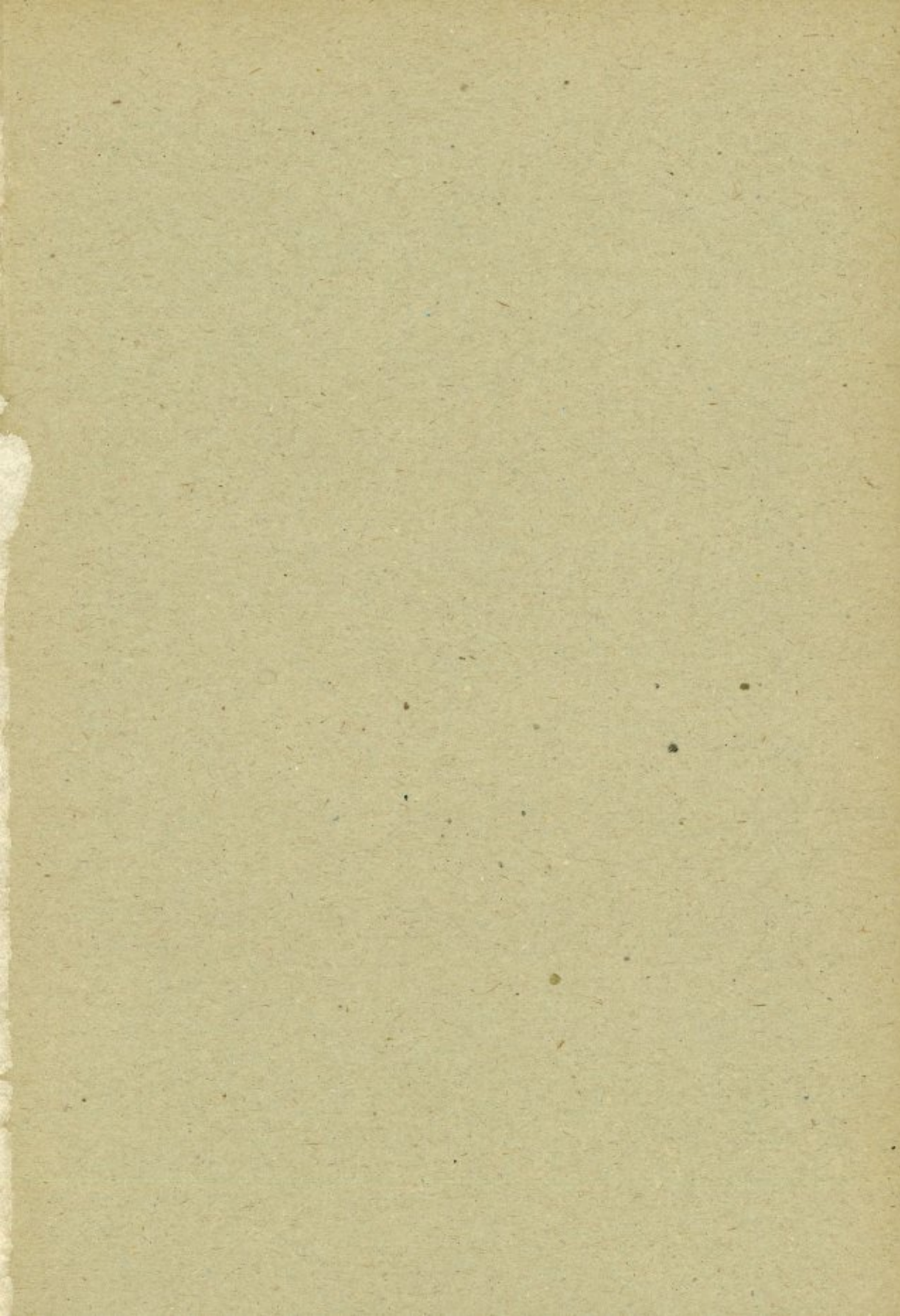
Izdala in založila
Skupščina SR Slovenije
Odgovorni urednik
Milan Megušar-Borut

Natisnila
Tiskarna »Jože Moškrič«
v Ljubljani

februar 1978

v 360 izvodih
Obseg 508 strani

Z odločbo republiškega sekretariata za prosveto in kulturo SR Slovenije, št. 421-2/72, z dne 28. 9. 1972, je edicija oproščena temeljnega davka od prometa proizvodov.

SKUPŠČINA SRS
DOKUMENTACIJA

Pl-5: 19/141